

Universitat
de les Illes Balears

Títol: *Tres aportacions d'Andreu Nin a la cultura catalana: periodisme, crítica literària i assaig*

NOM AUTOR: _____ *Ivan Albesa i Costa*

Memòria del Treball de Fi de Màster

Màster Universitari *Coneixement i Anàlisi Crítica del Patrimoni Immaterial*
(Especialitat/Itinerari de Literatura)

de la

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Curs Acadèmic *2014-2015*

Data 11/09/2015

Signatura de l'autor _____

Nom Tutor del Treball Damià Pons i Pons

Signatura Tutor _____

Nom Cotutor (si escau)

Signatura Cotutor _____

Acceptat pel Director del Màster Universitari de

Signatura _____

Tres aportacions d'Andreu Nin a la cultura catalana: periodisme, crítica literària i assaig.

Ivan Albesa i Costa

78219273E

Treball Final de Màster
Màster en Coneixement i Anàlisi Crítica del Patrimoni Immaterial
Universitat de les Illes Balears
Curs 2014-2015

Índex

1.- Introducció	pàg. 5
2.- Biocronologia d'Andreu Nin i Pérez	pàg. 8
3.- L'article "La cuestión nacional en España. El problema catalán", d'Andreu Nin en el context de la tradició teòrica sobre la qüestió nacional catalana.	pàg. 25
3.1.- L'autor i l'article posats en el context del moment de producció	pàg. 25
3.2.- Procedència i contextualització de l'article que és objecte d'anàlisi	pàg. 29
3.2.1.- Procedència de l'article	pàg. 29
3.2.2.- Contextualització de l'article	pàg. 30
3.2.2.1.- L'article dins la producció d'Andreu Nin	pàg. 30
3.2.2.2.- L'article dins la producció internacional sobre la qüestió nacional	pàg. 33
3.3.- Descripció dels continguts més substancials de l'article	pàg. 38
3.3.1.- Inventari dels continguts de l'article	pàg. 38
3.3.2.- Relació comparativa dels plantejaments	pàg. 46
3.4.- Les aportacions innovadores que fa Andreu Nin	pàg. 51
4.- La vessant d'Andreu Nin com a crític literari a l'article "Grandesa i decadència de la novel·la soviètica". La influència crítica de Lev Trotski i les diverses consideracions sobre la novel·la dels primers anys de la URSS	pàg. 55
4.1.- Contextualització de l'article	pàg. 55
4.1.1.- Procedència de l'article	pàg. 55
4.1.2.- L'article en el seu context	pàg. 55
4.1.3.- Difusió de l'article	pàg. 56
4.1.4.- Impacte posterior de l'article	pàg. 57
4.2.- "Literatura i revolució" de Trotski com a model crític d'Andreu Nin	pàg. 58
4.3.- L'article "Grandesa i decadència de la novel·la soviètica"	pàg. 65
4.4.- Com Andreu Nin fa confluïr la literatura russa amb el propi pensament	pàg. 71
4.4.1.- El plantejament dialèctic a "Grandesa i decadència de la novel·la soviètica"	pàg. 73

5.- El concepte d'Internacionalisme per Andreu Nin	pàg. 75
5.1.- L'Internacionalisme. Naixement, definició, desenvolupament i límits	pàg. 75
5.1.1.- Els límits del nacionalisme i l'internacionalisme	pàg. 75
5.1.2.- El concepte d'Internacionalisme. Definició i límits	pàg. 77
5.1.3.- Tipus d'internacionalisme	pàg. 80
5.1.4.- El concepte per Rosa Luxemburg	pàg. 85
5.2.- La perspectiva d'Andreu Nin	pàg. 90
6.- Conclusions	pàg. 94
Bibliografia	pàg. 104
Índex d'Abreviatures	pàg. 106
Annex I: els articles estudiats al treball	pàg. 107
<i>Grandesa i decadència de la novel·la soviètica</i>	pàg. 108
<i>La cuestión nacional en España. El problema catalán</i>	pàg. 118
Annex II: els articles no recollits en volum d'Andreu Nin	pàg. 130
Els articles editats en llengua catalana	pàg. 131
Els articles no recollits en volum que va escriure Nin	pàg. 191

1.- Introducció

Andreu Nin i Pérez va néixer al Vendrell el 4 de febrer de 1892 i va morir entre finals de juny i principis de juliol de 1937. És una figura destacada dins la cultura catalana a causa del seu particularisme marxista. Va ser la primera gran figura catalana en desenvolupar-se com a teòric marxista, va ser l'únic català que va viure en primera persona la Revolució Russa, va ser l'únic català en la història que mai ha format part del Soviet de Moscou o que mai ha format part de la direcció de la Internacional Sindical Roja, a més de ser el primer català que va militar el Partit Comunista de la Unió Soviètica. Va tenir una vida molt destacada i única, però, malauradament, dels pocs coneixements que en general es tenen sobre Andreu Nin no són referents a aquests fets esmentats, sinó a les circumstàncies que varen envoltar el seu assassinat en mans de les forces estalinistes.

És, en certa manera, trist que d'un home tan polifacètic i rellevant en el seu temps només se'l recordi per com es va acabar amb la seua vida i no per com va ser i què va fer. Des del seu assassinat i fins avui, per sort, hi ha hagut persones que varen dedicar-se a conèixer més en profunditat aquell vendrellenc que va presenciar la Revolució soviètica i que acabaria sent Conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya. En principi, a part del doctor Pelai Pagès i de Francesc Bonamusa ningú no es dedicava a estudiar la figura de Nin a part del seu antic camarada dins el POUM, Wilebaldo Solano. A part d'ells, que són els majors estudiosos d'Andreu Nin, han sortit més endavant un seguit de figures que varen investigar més sobre el teòric marxista català. Aquests estudis varen plasmar-se el 1998 en el llibre que recull una sèrie de treballs dedicats a Nin per part del Centre d'Estudis Històrics Internacionals de Barcelona, en motiu del centenari del seu naixement, *Andreu Nin i el socialisme* (Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona). En dit estudis hi varen participar des dels coneguts estudiosos d'Andreu Nin a investigadors de fora com Andrew Durgan o Reiner Tosstorff a nous investigadors del territori espanyol com Víctor Alba, Pere Gabriel, Manel Parés o J.L. Martín Ramos. A part, cal esmentar que Ernest Benito va dedicar un llibre fruit d'un estudi de recerca al jove Andreu Nin i als seus primers textos. Tot i això, la figura més destacada dels estudiosos d'Andreu Nin és el Dr. Pelai Pagès, qui ha publicat textos i estudis sobre Nin des del 1975 fins el 2010, any en què va publicar *Andreu Nin. Una vida al servicio de la clase obrera* (Barcelona: Laertes), la major biografia mai feta del vendrellenc.

Andreu Nin, en contra del que pugués parèixer en principi, amb els anys ha acabat sent una figura prou estudiada en la seua vessant històrica i política. La seua vessant literària, que ell mateix

assegurava voler cultivar, és la que menys s'ha estudiat del que va ser el major traductor de la literatura russa a la llengua catalana de la primera meitat del segle XX. Per tant, encara hi ha diverses facetes del teòric marxista del Vendrell que no s'han estudiat o analitzat en prou profunditat com perquè aquest Treball de Final de Màster pugui desenvolupar-se al voltant d'aquests aspectes.

En concret, les vessants no gaire estudiades d'Andreu Nin que es desenvoluparan en aquest present treball són la seua faceta de periodista, la de crític literari i la d'assagista. Com a periodista va començar a escriure articles l'any 1905, amb just 14 anys, i va continuar fent-ho al llarg de la seua vida fins el 1937, l'any en què va morir. Va dirigir diversos diaris i publicacions al llarg de la seua vida i ha deixat més d'un centenar d'articles en les diferents publicacions de l'època. Sobre els seus articles s'han publicat pòstumament tres aplecs: *Socialisme i nacionalisme (1912-1934)*. *Escrips republicans, socialistes i comunistes*¹, *El jove Andreu Nin. Textos periodístics*² i *Andreu Nin. Textos de pedagogia i literatura*³. Mentre Nin era viu, Juan Andrade li va publicar dos reculls d'articles *El proletariado español ante la revolución* (1931) i *Los problemas de la revolución española* (1937). Tot i tenir una varietat tan ample, els reculls d'articles publicats se centren majoritàriament en algun tema concret dels discursos periodístics de Nin i aquests són, el nacionalisme, el periodisme, la pedagogia, la literatura i l'evolució política d'Espanya. Andreu Nin va escriure molt més al llarg de la seua vida. Va escriure, que se sàpiga, en català, castellà, rus, francès, alemany i italià i només se l'ha estudiat en llengua catalana i castellana. A més, hi ha articles seus que varen estar perduts fins fa temps i són objecte d'anàlisi en aquest treball.

Com a crític literari, Nin va fer pròlegs per les obres de la literatura russa que traduïa on hi exposava la seua visió sobre la literatura. Ara bé, va deixar un article en concret que expressa la seua visió crítica de la literatura, molt marcada per la influència d'un dels seus referents a la URSS, l'ucraïnès Lev Davidòvitx Bromstein, “Trotski”. Com a assagista va desenvolupar molt el seu pensament al llarg de la seua vida, encara que la majoria dels seus raonaments no estan plasmats en paper. Tot i això, s'ha pogut estudiar en aquest treball de quina manera va desenvolupar Andreu Nin la idea marxista de l'internacionalisme al llarg dels seus diferents textos.

D'aquesta manera, el present treball se centrarà en desenvolupar aquests tres aspectes no gaire desenvolupats i que gaudeixen d'interès per la cultura catalana, el periodisme, la crítica literària i l'assaig. Aquest Treball Final de Màster presenta una estructura dividida en parts. A la primera hi ha una biocronologia ampliada –a partir de la que vaig desenvolupar al meu Treball Final de Grau—, una segona referida a un article seu que va estar perdut fins fa un llustre, una tercera que avalua l'article en què va expressar la seua crítica de la literatura soviètica i una quarta en què

1.- París: Edicions catalanes de París, 1985, a càrrec de Pelai Pagès.

2.- Barcelona: Llibres de Matrícula, 2007, a càrrec d'Ernest Benito.

3.- Barcelona: Llibres de Matrícula, 2008, a càrrec de Pelai Pagès

analitzarem la seua vessant assagística al voltant del concepte d'internacionalisme. A part, el treball consta de dos annexos diferents. Al primer, hi ha els dos articles que s'han estudiat en aquest treball i; en el segon, diferents articles d'Andreu Nin no aplegats en cap recull. D'aquesta manera, el present treball s'ha desenvolupat gràcies a la tasca de quatre professors de la Universitat de les Illes Balears. El primer de tots, el doctor Damià Pons, tutor d'aquest Treball Final de Màster, ha dirigit la part referida a l'activitat periodística de Nin en referència a la qüestió nacional catalana. En segon lloc, la Dra. Margalida Pons, m'ha guiat en el referent a la vessant de crític literari del teòric marxista català. Després, la doctora Mercè Picornell ha supervisat la meua anàlisi de la faceta assagística del vendrellenc. A més, he d'esmentar el Dr. Joan Mas, qui em va dirigir l'edició dels articles de Nin escrits en llengua catalana i que s'inclouen a la segona part dels annexos. Finalment, he d'agrair al Dr. Pelai Pagès l'ajuda en l'elaboració d'aquest treball i el seu suport, car els articles de Nin en llengües estrangeres varen ser recollits pel major estudiós del teòric marxista del Vendrell, el qual els m'ha cedit per a la realització d'estudis al voltant d'Andreu Nin.

Biocronologia⁴

Andreu Nin i Pérez

1892

Neix a El Vendrell el 4 de febrer, fill d'un sabater, Manuel Nin i Cañís, i d'una pagesa, Antònia Pérez Poblet.

El seu pare també era músic i director d'una petita orquestra local i del cor La Lira Vendrellenca.

1905

Fa les seues primeres col·laboracions en premsa d'abast local i provincial al diari *El Baix Penedès*, un setmanari d'abast local, i La Comarca, un altre setmanari local, amb el que deixaria de col·laborar l'any següent. Aquestes varen ser possibles gràcies al seu mestre Joan Antich, a qui va dedicar el seu segon article publicat.

1906

El mes de setembre fa el seu primer acte polític pronunciant el discurs de salutació a la senyera l'onze de setembre.

Continua col·laborant al diari Baix Penedès.

1908

Ingressa a l'Escola Normal de Tarragona, als estudis de Magisteri Elemental, com a alumne lliure, fet que li permet compaginar la vida al Vendrell i a Tarragona. Al principi els seus pares no el volien deixar estudiar a un nivell tan avançat, però un consell “dels notables” del Vendrell, format pel seu mestre, l'apotecari, la família Casals i d'altres varen convèncer els seus pares perquè el deixessin estudiar.

4.- L'ampliació de la biocronologia que vaig incloure al meu Treball de Final de Grau s'ha realitzat amb l'estudi i anàlisi de les obres *Andreu Nin i el socialisme* (Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1998) i *Andreu Nin. Una vida al servicio de la clase obrera* (Barcelona: Laertes, 2010).

Va compaginar els estudis de magisteri amb l'estudi de música o amb la sabateria, activitats a les que també es dedicava.

1909

El juliol, durant els fets de la Setmana Tràgica, ell i uns altres companys, proven de volar un pont de la via del ferrocarril, per impedir que arribin reforços a la guarnició de Barcelona.

Andreu Nin comença a iniciar-se en l'estudi de l'esperanto i funda al Vendrell l'associació esperantista Frateco.

1910

Deixa els seus estudis de magisteri elemental a l'Escola Normal de Tarragona i es trasllada a la capital catalana a fer els de magisteri superior a l'Escola Normal de Barcelona. Residirà a casa d'uns familiars que eren conserges del Sindicat de Forners.

Funda l'Associació d'Estudiants Normalistes, en el si de l'Escola Normal de Barcelona.

Des del mes de gener actua com a secretari del Centre Catalanista del Vendrell.

1911

Comença a militar a la Unió Federal Nacionalista Republicana.

S'inicia com a propagandista i orador.

Per abril, participa al primer Congrés Regional d'Ateneus i entitats de cultura celebrat a Reus. Hi va anar en representació de l'Ateneu Enciclopèdic Popular.

Com a dirigent de l'Associació d'Estudiants Normalistes, és detingut per primera vegada per novembre.

Acaba els estudis de magisteri superior i inicia la seua activitat pedagògica.

Per desembre, entra a formar part del Consell Directiu de la Joventut Federal Nacionalista Republicana.

1912

És el director de l'Escola Horaciana i de l'Ateneu Obrer de la Barceloneta, on treballa. També dona classes a l'Ateneu Enciclopèdic Popular.

La seua família es muda a Barcelona a viure amb ell.

És anomenat membre de la Junta de la Secció d'Estudis Socials de l'Ateneu Enciclopèdic Popular i del Consell directiu de la Joventut Federal Nacional Republicana de Barcelona.

Fa les seues primeres conferències a El Vendrell, a Mataró i a la Conferència General del Treball.

Comença a col·laborar a “El Poble Català”, “La Barricada” i “El cor del poble”.

J. Aleu Figuerola li dedica una carta oberta al setmanari “El Baix Penedès” en la qual exalta la seua figura.

Es dissol l'Escola Horaciana.

Deixa d'escriure al setmanari *Baix Penedès*.

1913

Comença a militar a la Federació Socialista Catalana del PSOE des del 27 de maig. Ha deixat de militar a la Unió Federal Nacionalista Republicana a causa del Pacte de Sant Gervasi. La seua nova militància és notícia al diari *El Socialista*, on el defineixen com a “jove propagandista i escriptor”.

Comença a col·laborar al diari *La Justicia Social*.

En aquesta època coneix Maria Andreu Baget, la seua primera esposa, una mestra nou anys major que ell.

Dins el PSOE es mou molt activament en contra de la guerra europea i de la cursa d'armaments.

El 12 d'octubre és nomenat secretari del Centre Socialista de Barcelona.

Se sap, encara que no exactament des de quan, que va ser vicepresident de la Joventut Socialista de Barcelona.

Defensa aferrissadament el model de l'escola neutra, un model laic i renovador de la teoria pedagògica.

1914

Continua escrivint a *La Justicia Social*, però deixa *El Poble Català*. També comença a col·laborar amb *La Publicidad* i a *La Pàtria*. Deixa *El Poble Català* a causa del Pacte de Sant Gervasi. Està documentat que mentre se n'anava, va collir la senyera, se la va endur “perquè no la profanassin” i va entonar *Els Segadors*; la multitud se li va unir. La redacció de *La Pàtria* es va construir amb redactors dissidents de *El Poble Català*.

Participa en nombrosos actes de difusió del socialisme a Catalunya.

La FC del PSOE pateix una derrota a les eleccions.

Entre el 22 de maig i l'10 de juliol publica la revista *La Pàtria* amb figures rellevants del catalanisme. Dirigeix la secció titulada “De la vida obrera”.

Inici de la I Guerra Mundial. Hi ha una polèmica al PSOE entre aliadòfils i pacifistes, que tardarà més d'un any a concretar-se. Nin va seguir la primera posició, tot i mantenir que Espanya havia de

ser neutral.

En desembre, s'inicia a la lògia maçònica de Barcelona *Adelante*. El seu nom dins l'ordre és Pestalozzi, en honor d'un pedagog suís.

1915

Col·labora amb les revistes *Els amics d'Europa* i *La revista*.

Es muda a viure amb la seua parella, Maria Andreu Baget. El 22 de maig neix la seua primera filla, Maria Antònia.

Dins el PSOE, guanya la facció aliadòfila. Nin ha canviat de parer i es mostra contrari a la guerra.

Les seues activitats comencen a ser mirades de prop per la Policia Espanyola.

Se sap que participava a tertúlies literàries al Bar Centro, al Cafè Condal de la Rambla, a l'Ateneu Barcelonès i al grup de la *colla miserable*.

Desapareix de l'escena política a causa de la feina a l'empresa Tusell Germans, que el farà corresponsal.

1916

Deixa *La Publicidad* per començar a treballar a l'*Agència Fabra*.

Emprèn un llarg viatge a Egipte per motius professionals per l'empresa Tusell Germans, que l'envia de corresponsal a Egipte per escriure per l'*Agència Fabra*. També havia de controlar l'exportació de productes espanyols a El Caire.

1917

En febrer, acaba la seua tasca a El Caire. Torna a Espanya, però just arribar a Catalunya ha de fer un recorregut pel territori peninsular per l'empresa Tusell Germans li va encarregar un viatge comercial en motiu de la vaga general de l'agost.

El viatge laboral li dóna molta energia per continuar les lluites polítiques.

Per febrer i octubre, es produeixen les dues Revolucions Russes.

Torna a la vida activa de la FC del PSOE.

S'incorpora com a redactor a *La Publicidad*.

Aconsegueix el tercer grau de la maçoneria i és nomenat venerable mestre de la lògia *Justicia*.

1918

Torna a Catalunya del viatge a Egipte i a la península, el llarg camí li ha mostrat la influència de la

Revolució Russa i el poder del moviment obrer.

Es dona de baixa de la maçoneria per no pagar les quotes ni assistir a les reunions. No hi ha constància que mai hi tornàs.

Participa en mítings i inauguracions de centres i agrupacions socialistes a Catalunya. La darrera activitat que va desenvolupar al PSOE va ser una campanya a favor de l'autonomia de Catalunya.

Comença a militar sindicalment a la Confederació Nacional del Treball (CNT), dins la qual organitza el Sindicat de Professions Liberals de la CNT.

Acaba la Guerra Imperialista de 1914-1918. Nin es mostra públicament contrari a la victòria del bàndol aliat.

1919

Lenin i Trotski fan una crida, el gener, per celebrar “un congrés internacional de partits obrers”.

Participa en el Congrés del PSOE on es decideix no adherir-se a la III Internacional i mantenir les relacions amb la segona.

Assisteix al II Congrés Nacional de la CNT al Palau de la Comèdia com a convidat en representació del sindicat socialista UGT, on vota a favor de l'adhesió a la III Internacional. Allà coneix Joaquim Maurín.

Abandona la militància al si del PSOE, partit amb el qual ja no havia col·laborat gaire aquest any. El canvi de militància es deu més a la representativitat de la classe obrera que no a la qüestió de la Internacional Comunista.

Com a militant de la CNT, comença a viure l'època més dura pel moviment sindicalista a Espanya.

Deixa d'escriure a *l'Agència Fabra*.

1920

És a la presó els sis primers mesos de l'any, a causa de la repressió governamental envers el sindicalisme.

La CNT és dissolta diverses vegades pel govern.

La CNT elegeix tres membres que la representin a Rússia al II Congrés de la Internacional Comunista. Hauria d'haver anat a Moscou per representar la CNT a la III Internacional, però sols va poder arribar-hi Àngel Pestaña.

El 27 de novembre és víctima d'un atemptat de part dels pistolers dels Sindicats Lliures al Bar Ciclista, però se'n salva fent-se el mort a terra. Hi va morir el seu amic Josep Canela.

1921

Ell i a Eveli Boal són víctimes d'un atemptat. Boal és empresonat –i després, afusellat— i Nin ocupa el seu càrrec de secretari general de la CNT el 2 de març.

Des de la URSS es convida a la CNT al Congrés Constituent de la Internacional Sindical Roja.

El sindicat, el 28 o 29 d'abril, el fa membre de la nova comissió que anirà a Rússia a participar a la III Internacional i a la fundació de la Internacional Sindical Roja juntament amb Maurín, Hilari Arlandis, Jesús Ibáñez i Gaston Leval (aquest representava el grup anarquista dins la CNT).

Entre mitjan maig i mitjan juny creua la frontera francesa amb Maurín i sense passaport. Comunistes francesos els varen permetre el pas per la frontera francoalemanya.

A principis de juny eren a Berlín guiats per anarcosindicalistes alemanys. Nin va fer declaracions per *Der Syndicalist* com a secretari general de la CNT.

Nin i Maurín es fan passar per russos repatriats i així els duen des d'Alemanya a la URSS la segona quinzena de juny.

Arriba a la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques en ple estiu.

Entre el 3 i el 19 de juliol es forma la Internacional Sindical Roja, de la qual serà secretari. Nin decideix quedar-se a Moscou.

Coneix Lenin, Trotski, Zinoviev, Kamenev, Radek, Rikov i Víctor Serge entre d'altres.

La CNT no s'adhereix a la ISR. Quan anava a Alemanya a desenvolupar-hi la seua primera tasca com a membre de la ISR, és detingut i empresonat. Se'l vol acusar de l'assassinat del president del govern espanyol Eduardo Dato.

1922

És alliberat de l'empresonament i obligat a tornar a Rússia.

La CNT romp tota relació amb la III Internacional i amb la ISR. Nin intenta, mitjançant escrits internacionals, que la *Confederación* torni a adherir-se als òrgans de Moscou, però no ho aconsegueix.

Nin és elegit membre de l'oficina executiva de la ISR. També és nomenat secretari general adjunt de la ISR i s'incorpora al Comitè Executiu d'aquesta organització.

També és anomenat delegat de la ISR a Itàlia.

Participa en el II Congrés de la Profintern (ISR) el 7 de novembre. També assisteix a les reunions de la III Internacional, a la que s'havia subjugat la ISR.

Mussolini i els seus “camises negres” fan la *marxa sobre Roma*.

Es casa amb Olga Tareeva Pavlova (1900-1980), una ballarina i militant comunista russa que

treballava al Soviet de Moscou i a la ISR.

1923

La seua esposa té un part triple de tres nenes.

Va aconseguir prou influència dins la ISR com per aconseguir una total independència d'aquesta en relació a la IC.

Comença a militar el Partit Comunista Rus.

És delegat del Soviet de Moscou.

És nomenat representant de la ISR a Àustria i a l'Amèrica Llatina. Dins aquesta organització, s'encarregarà de la tasca teòrica referent a l'acció del proletariat envers el feixisme. Realitza algun viatge a Àustria.

Viatja a Itàlia per establir relacions amb el PCI.

Publica nombrosos treballs a periòdics revolucionaris internacionals en francès, alemany i rus.

1924

Com a màxim exponent del coneixement del feixisme, és enviat a Itàlia per organitzar-ne els comunistes juntament amb Jules Humbert-Droz, delegat de la IC. Mussolini ja era al govern. Passa dos mesos intentant que es consolidi la dictadura feixista.

Mor Lenin. S'inicia una pugna dins la URSS per triar el seu successor. Victòria d'Stalin.

Torna a la URSS per març

Assumeix la tasca d'organitzar la primera Conferència Sindical Llatinoamericana.

Neix la quarta filla d'Andreu Nin i Olga Tareeva.

1925

Stalin proposa la seua teoria del “socialisme a un sol país”.

Públicament, enmig de la pugna Stalin-Trotsky, es manifesta partidari del Comitè Central de la URSS. Encara no se posiciona de part de l'oposició però es veu embolicat en alguna polèmica durant l'abril al voltant del sector de Trotsky.

Rep la visita de Josep Pla i d'Eugeni Xammar el juliol

Nin rep, fa de guia i d'intèrpret, entre el 24 d'octubre i el 28 de novembre, de Francesc Macià, el seu secretari, Josep Carner Ribalta, i José Bullejos, secretari general del PCE durant molts anys, per tal d'organitzar la incursió de Prats de Molló.

Es dirigeix a Amsterdam, passa per París, on s'havia de reunir amb representants de la CGTU francesa i del PC espanyol. És detingut i empresonat quan s'anava a incorporar al secretariat del PCE a París.

A finals d'any va anar a Amsterdam, al congrés dels sindicats holandesos. En aquest, el sindicat NAS va decidir afiliar-se a la ISR.

1926

Trotski, Zinoviev i Kàmenev constitueixen la Oposició Unificada o Conjunta a la URSS dins el mateix PCUS.

Quan torna d'Amsterdam és empresonat a França el 13 de gener. No és alliberat fins un mes després.

Quan torna a Moscou descobreix que una de les tres filles del primer part va morir. Només queden Ira, Nora i la petita.

Participa al Consell Central e la ISR del 9 al 15 de març.

Comença a ser el secretari personal de Trotski al si de la Plataforma d'Oposició.

Lozovski té un accident i Nin ocupa provisionalment la primera secretaria de la ISR

Escriu els dos darrers articles per *La Correspondance Internationale*, encara que Maurín i ell sortirien a la coberta com a col·laboradors fins el maig de 1929.

Dins la Plataforma d'Oposició, entra a formar part de la Comissió Internacional d'aquesta.

1927

L'oposició, dins el PCUS, és prohibida i perseguida.

S'organitzen els actes del desè aniversari de la Revolució. L'oposició organitza les seues pròpies marxades i això fa que Stalin decreti que un opositor no pot ser membre del partit. Tot els opositoristes de dins la URSS varen ser expulsats del partit i desterrats o empresonats. Trotski és enviat a Alma Ata. Nin se'n salva pel seu estatus d'estranger.

Nin és sotmès a una forta vigilància a l'Hotel Lux de Moscou com a antic membre de l'oposició. No pot sortir d'allà ni publicar cap escrit seu.

Comença a estudiar els clàssics russos amb la intenció de traduir-los al català i al castellà.

Passa el final d'any a un sanatori de Moscou. Té un estat de salut molt delicat.

1928

Es recupera al sanatori i torna a l'Hotel Lux.

Nin es veu obligat a deixar també el seu càrrec com a representant al Soviet de Moscou.

Andreu Nin és eliminat del secretariat de la Internacional Sindical Roja i del seu càrrec de secretari general adjunt a causa de la seua posició contrària a la línia d'Stalin. Al IV Congrés de la ISR només se'l va deixar intervenir 20 minuts en més de 20 dies. A la seua intervenció es manifesta a favor de l'Oposició prohibida i de Trotski. És la darrera intervenció pública d'un opositor soviètic.

Nin perd el seu càrrec a la ISR.

És expulsat del Partit Comunista de la Unió Soviètica.

Té problemes de ronyons i li dificulten molt la vida. Ha de passar un temps al sanatori Stalin i un altre, al sanatori Trotski.

Es guanya la vida fent traduccions del rus al castellà per les edicions de la Komintern.

Publica dos articles al setmanari *L'Opinió*.

S'interessa cada dia més per la situació política de Catalunya i de l'Estat espanyol gràcies a la correspondència que manté amb Joaquim Maurín i que durarà fins els inicis de 1930.

Sol·licita el permís per poder sortir de Rússia i tornar a Catalunya, però no rep resposta.

1929

A inicis d'any, Trotski envia un manifest als seus seguidors per dur a terme un reagrupament internacional i demanant-los que definissin les seues visions respecte de la situació en què es trobava la URSS. D'aquí va néixer l'Oposició Comunista d'Esquerra Internacional. Aquest organisme no volia ser una nova internacional, sinó un organisme director de les diferents seccions oposicionistes amb l'objectiu de redreçar la Internacional Comunista i totes les seues seccions.

Francesc Cambó publica *Les Dictadures*. Un exemplar arriba a les mans de Nin. Comença a preparar-ne una rèplica.

Se sap que ja havia començat a treballar en l'obra sobre la qüestió nacional que publicaria el 1933.

Publica, a l'Editorial Proa en la col·lecció Biblioteca "A tot vent", des de la URSS, la traducció al català de l'obra de Fiodor Dostoievski *Crim i Càstig*.

Aïllat dins la URSS, comença a treballar a l'organització internacional Oposició Comunista d'Esquerra Internacional en la línia de Lev Trotski.

1930

Publica *Les dictadures dels nostres dies*, i la seua traducció al castellà, una resposta a *Les Dictadures* de Francesc Cambó.

Per abril assisteix a París a la primera conferència internacional de l'Oposició Comunista d'Esquerra

Internacional. Ocupa un càrrec directiu a l'associació. Va haver de tornar a Moscou i es va perdre el final de la conferència.

En retornar a Moscou, es troba un clima molt hostil i distant.

És expulsat definitivament de Rússia l'11 d'agost.

Passen la frontera catalana el 8 de setembre. La policia espanyola el vigila de prop.

Per octubre, ell i la seua família, ja estan establits a Catalunya. Els darrers dies de setembre, premsa com el setmanari *L'Opinió* o *Imatges* parlen de la tornada d'Andreu Nin.

Contacta amb diverses editorials per publicar les traduccions de la literatura russa que havia fet i també les que havia fet d'obres de Trotski.

Dia 20 de desembre és empresonat sense motiu aparent. Es va aprofitar per registrar la casa de la família Nin. Se li confisquen quatre cartes escrites en rus que no se li varen tornar.

1931

Surt de la presó el 9 de febrer després que la policia no pogués allargar-li més l'engarjolament.

El 27 de març pronuncia una conferència en català a l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona davant 350 persones sobre “el problema de la revolució espanyola”.

Gran victòria d'Esquerra Republicana de Catalunya, nou partit fundat per Francesc Macià, a les eleccions del 12 d'abril de 1931.

Pressiona Lluís Companys i Francesc Macià perquè proclamïn la República Catalana, fet que desencadena la proclamació de la II República espanyola.

Reprèn les relacions amb Joaquim Maurin i amb la Federació Comunista Catalano-Balear. No entra a dita organització ni a la seua plataforma de masses, el Bloc Obrer i Camperol (BOC), per desavinences i enfrontaments polítics amb Maurín, que pertanyia al BOC, a l'Ateneu de Madrid sobre si un comunista podia o no considerar-se secessionista. Nin pensava que no i Maurin que sí. La disputa va dur els dos amics a una ruptura fins el 1935.

Per correspondència, avalua amb Trotski la situació proletària a l'Estat espanyol.

Escriu i publica *El proletariado español ante la revolución*.

Publica a l'Editorial Proa en la Col·lecció “A tot vent”, la traducció al català de l'obra de Boris Pilniak *El Volga desemboca al mar Caspi*.

Funda un partit que pretén representar la denominada Oposició Comunista d'Esquerra Internacional, el partit Oposició Comunista d'Esquerra Espanyola. Nin en va redactar el manifest ideològic i va ocupar el càrrec de secretari general.

Tot i representar l'organisme internacional de Trotski a l'Estat espanyol, Nin i el teòric marxista ucraïnès comencen a discrepar un de l'altre en una relació epistolària.

Va començar a dirigir la publicació *El Soviet*.

Col·labora amb Juan Andrade, cofundador d'Oposició Comunista d'Esquerra Espanyola, a la revista marxista teòrica *Comunismo*, on va exposar les línies estratègiques i tàctiques de la seua política.

1932

Fa conferències als ateneus obrers d'Astúries i als ateneus obrers i populars de Catalunya.

Dóna cursos d'Economia Política i d'Història del Moviment Obrer a l'Ateneu Enciclopèdic de Barcelona.

Oposició Comunista Espanyola canvia el seu nom per març, al tercer congrés, per Esquerra Comunista d'Espanya (Secció espanyola de l'Oposició Comunista d'Esquerra Internacional). És elegit el secretari general de l'Esquerra Comunista.

Cop d'estat fallit del general Sanjurjo.

El 30 de maig és detingut juntament amb tot el consell redactor de *El Soviet*, acusats de celebrar una reunió clandestina.

Escriu pròlegs pels llibres *La situació real de Rússia* de Lev Trostki i *Crítica del sindicalisme* de Plekhanov.

El 30 d'octubre és empresonat a Madrid, acusat de celebrar una altra reunió clandestina.

Tradueix al castellà articles i obres de Trostki, en particular la seua *Història de la Revolució Russa*.

Comença a preparar una biografia de Salvador Seguí.

Persisteixen les discussions epistolars amb Trotski.

Elabora gran part del seu programa teòric a la revista *Comunismo*.

A finals d'any torna a ser empresonat a Barcelona perquè digui els noms del Comitè Executiu de l'Esquerra Comunista.

1933

Surt de la presó el març.

Escriu i publica la seua obra més internacionalista *Las organizaciones obreras internacionales*.

Publica les traduccions, a l'Editorial Proa en la col·lecció "A tot vent", de les obres respectives de Lleó Tolstoi i Fiodor Dostoievski, *Anna Karènina* i *Stepàntxikovo i els seus habitants*.

Comença a preparar assajos de crítica literària sobre Txèkhov, Turgueniev, Tolstoi i d'altres.

La direcció d'Esquerra Comunista canvia de Madrid a Barcelona.

La relació entre Trotski i Nin esdevé menys cordial. Al *Boletín Internacional de la Oposición de*

Izquierda, els dos teòrics marxistes s'acusen seguidament. Trotski critica les desviacions de Nin, i aquest, la manca d'adequació a les circumstàncies de cada cas de l'altre.

Govern del Bienni Negre a l'Estat espanyol.

La política del Bienni Negre fa que, el desembre, la classe obrera s'organitzi mitjançant una organització neutral per partits i sindicats on tots hi tenguessin cabuda, l'Aliança Obrera.

1934

Reprèn les relacions amb Joaquim Maurín quan es funda Aliança Obrera.

Entre agost i octubre acaba d'escriure i publica *Els moviments d'emancipació nacional*.

Comença a publicar a la revista mensual *Leviatán*.

Per juny s'organitza la Primera Conferència de l'Aliança Obrera.

Oposició Comunista d'Esquerra Internacional passa a anomenar-se Lliga Comunista Internacional.

La victòria de l'any anterior de Hitler a Alemanya acaba transformant el país en una dictadura.

Aquest fet provoca l'entrada de la CEDA de Gil Robles al govern del Partido Republicano Radical d'Alejandro Lerroux.

Trotski proposa l'estratègia política de l'entrisme com a eina de la revolució. Consisteix en entrar a militar partits socialistes i radicalitzar-los des de dins mitjançant el proselitisme. Esquerra Comunista rebutja aquesta estratègia perquè aspiren a créixer com a partit.

L'Aliança Obrera organitza una vaga general a tot l'estat el 6 d'octubre –amb l'excepció de la CNT. En concret, aquest fet es tradueix en un alçament revolucionari a Astúries que acabarà sent sufocat per les tropes governamentals.

Pressiona, entre d'altres, Companys, perquè proclami la República Catalana contra el govern reaccionari que es materialitzarà amb la proclamació de l'estat català el sis d'octubre, dia de la vaga general. El govern envia l'exèrcit i la Generalitat claudica davant la manca de suport dels sectors anarquistes.

L'activitat sindicalista passa a ser clandestina. Aliança Obrera és declarada il·legal.

Andreu Nin dirigeix una publicació clandestina, *L'Estrella Roja*.

1935

Divisió d'Aliança Obrera. Les organitzacions que la formen veuen la necessitat de formar un partit marxista unificat, però es debaten entre si ha de ser d'àmbit català o estatal. Els partits que hi participen són el BOC, la Unió Socialista de Catalunya, el Partit Comunista de Catalunya, la Federació Catalana del PSOE, el Partit Català Proletari i l'Esquerra Comunista.

Signa un contracte amb l'Editorial Aguilar per traduir les grans obres de la literatura russa al castellà.

Publica *Els moviments d'emancipació nacional*.

Publica les traduccions al català, a l'Editorial Proa en la col·lecció "A tot vent", de les obres de Jules Vallès, *L'Insurgent*, i de Nikolai Bogdànov, *La primera noia: història romàntica*.

Trotski pressiona Esquerra Comunista perquè es decantin per l'entrisme. El procés d'unificació ja encetat fa que la gran majoria dels militants i dels dirigents prefereixin l'opció de la creació d'un gran partit proletari de la revolució. La situació duu Nin a rompre les relacions formals amb l'Oposició Internacional d'Esquerra de Trotski.

La situació de la unificació dins l'Aliança Obrera es ressol amb la fundació d'un nou partit el 29 de setembre. Neix el Partit Obrer d'Unificació Marxista (POUM), fruit de la unió del BOC de Maurin i de l'Esquerra Comunista de Nin. Els altres partits no hi varen participar per la influència d'Stalin. Maurin és el secretari general del POUM i Nin n'és membre del Comitè Executiu.

El POUM convoca una Conferència d'Unitat Sindical el maig de l'any vinent.

Dirigeix la revista teòrica del POUM, *La Nueva Era*.

Cau el govern del Bienni Negre i el POUM s'uneix al Front Popular de cara a les eleccions de l'any vinent. El Front Popular el formen els partits Unió Republicana, PSOE, Partido Comunista de España, Esquerra Republicana, Juventudes Socialistas i el POUM.

1936

S'afegeixen al Front Popular, Front d'Esquerres a Catalunya, el 4 de febrer, l'Esquerra Republicana de Catalunya, el Partit Nacionalista Republicà d'Esquerra, Acció Catalana Republicana, Partit Republicà d'Esquerra, la Unió de Rabassaires de Catalunya, el Partit Català Proletari i el Partit Comunista de Catalunya.

Boicot al POUM dins el mateix Front Popular per part de la facció estalinista. Només se'ls deixa obtenir representació per Lleida (Maurín), per Cadis (Gorkin) i per Terol (Nin), els dos darrers són llocs on el POUM no hi tenia presència.

Victòria del Front Popular a les eleccions del 16 de febrer. El POUM obté només un representant per Lleida, tants escons com el minúscul Partit Català Proletari.

A la segona reunió del Comitè Central del POUM, els dies 13 i 14 d'abril, decideixen abandonar el Front Popular i presenten a les totes les organitzacions obreres un projecte de reorganització de les Aliances Obreres.

La CNT exclou els sindicats de Tarragona, Lleida i Girona de les seues files acusant-los de poumistes.

Té lloc la Conferència d'Unitat Sindical els dies 2 i 3 de maig. El POUM aplega les organitzacions excloses de la CNT creant la seua branca sindical, la Federació Obrera d'Unitat Sindical (FOUS). Nin n'és el secretari general.

El juny es convoca una vaga general per part del Frente Único de Artes Gráficas. Demanen un augment de salari, la setmana de 44 hores, el subsidi per malaltia, el reglament de l'aprenentatge i el reconeixement dels comitès de tallers, entre d'altres coses. La vaga arriba a Catalunya entre dia 16 i dia 18. El mateix dia 18 i fins el dia 27 s'inicia una vaga general del comerç per part del Frente Único de Trabajadores Mercantiles i pel CADCI (Centro Autonomista de Dependientes del Comercio y de la Indústria). Les reclamacions són una setmana de 40 hores, un sou mínim de 500 pessetes al mes sense distinció de sexes i la creació d'una borsa de feina. Aquestes vages varen crear el que es podria considerar una situació revolucionària a l'Estat espanyol.

La nit del 18 al 19 de juliol es produeix el cop d'estat dirigit pel general Sanjurjo⁵. Maurín és a Galícia, que cau en mans dels sublevats, i Nin és nomenat secretari polític del partit. Els obrers declaren una vaga general contra el cop d'estat militar.

El 20 de juliol es constitueix a Barcelona el Comitè Central de Milícies Antifeixistes amb un clar predomini obrer.

A Catalunya els republicans expulsen els revoltats i tornen a la feina preparant més reclamacions socials, com la setmana de 36 hores.

El 23 de juliol, el Partit Català Proletari, el Partit Comunista de Catalunya, la Secció Catalana del PSOE i la Unió Socialista de Catalunya s'unifiquen baix les directrius de la IC. Neix el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC).

L'11 d'agost es crea el Consell d'Economia de Catalunya, que volia planificar l'economia durant la guerra. Hi participen representants d'Esquerra Republicana de Catalunya, Acció Catalana Republicana, la CNT, la FAI, la UGT, el PSUC, la Unió de Rabassaires i el POUM (Andreu Nin).

Hi ha les Purgues de Moscou el 27 d'agost. Nin denuncia el fet al diari del POUM el dia següent i es posa en el punt de mira de l'estalinisme.

Publica, a l'Editorial Proa en la col·lecció "A tot vent", les traduccions de les obres de Mikail Zoixenko, *Prou compassió!*, i d'Anton Txèkhov, *Una cacera dramàtica*.

El POUM es veu obligat a dissoldre la FOUS a causa de l'auge de l'UGT catalana. Proposen una fusió a la UGT, però aquesta no es durà mai a terme. La direcció del POUM conclou entrar dins la UGT i radicalitzar-la des de dins, estratègia que no els funcionarà més que per iniciar disputes amb el PSUC.

5.- José Sanjurjo, que va fer ja un cop d'estat a la II República el 1932, era el cap militar de la sublevació de 1936, encara que va morir en un accident d'aviació el 20 de juliol quan viatjava de França a Espanya.

A principis de setembre, demana a la Generalitat que doni asil polític a Trotski a Catalunya. La relació amb el teòric ucraïnès és bona, encara que formalment inexistent des de la formació del POUM.

El Consell d'Economia de Catalunya esdevenia un Consell de Govern Revolucionari format per la CNT, Esquerra Republicana de Catalunya, el PSUC, Acció Catalana i el POUM. Va ser l'encarregat d'estructurar la indústria col·lectivitzada i d'establir els primers elements de planificació.

Se'l nomena Conseller de Justícia de la Generalitat el 26 de setembre.

El 13 d'octubre, a una reunió del Consell de la Generalitat, va crear els Tribunals Populars. La tasca d'aquests era jutjar militars o civils involucrats en l'alçament del 19 de juliol i evitar l'onada repressiva de l'inici de la guerra. Se'n crea un a cada província catalana.

El 14 d'octubre trasllada el correccional de dones de Barcelona a la finca del Bon Consell, al barri de les Corts expropiada prèviament per la seua conselleria.

Dia 24 d'octubre va establir el funcionament dels Tribunals Populars en relació a la pena de mort. Totes les sentències capitals s'havien de comunicar i ratificar des de la Generalitat perquè fossin vàlides.

Dia 15 de novembre aprova una concessió de la majoria de drets polítics, socials i jurídics als divuit anys.

El 18 de novembre proposa en un decret que s'han de tancar les oficines jurídiques o de qualsevol altra organització o delegació, depenent d'un o d'altri, que actuï al territori de la Generalitat de Catalunya. El 12 de desembre consideraria nul·les totes les actuacions de les oficines jurídiques.

La Generalitat rep Antonov Ovsenko, cònsol de la URSS a Barcelona. Andreu Nin és l'encarregat de fer un discurs bilingüe català-rus.

El 23 de novembre aprova dos noves ordres que complementaven el Decret del 13 d'octubre. D'una banda, es reconeixia la mateixa consideració als fiscals titulars o suplents. L'altra, establia un sou màxim de cada membre del tribunal.

Dia 2 de desembre aprova una mesura per regular les relacions de família, de tal manera que s'hagi d'establir baix el principi de la llibertat dels cònjuges.

El 17 de desembre, Nin i el POUM són exclosos del govern de la Generalitat arran de les pressions del PSUC.

El PSUC té ordres directes d'Stalin d'acabar amb els “trotkistes i anarquistes” espanyols.

1937

Assisteix, el 30 de gener, al míting de la Joventut Comunista Ibèrica.

A principis de febrer, les autoritats de Madrid varen encautar l'emissora POUM i varen suspendre la

publicació *El Combatiente Rojo*.

Dia 14 de febrer, participa a la constitució del Front de la Joventut Revolucionària sobre la base de les Joventuts Llibertàries i de la Joventut Comunista Ibèrica. Allà hi fa de conseller i d'estímul pels joves.

Pronuncia una conferència a la Sala Mozart de Barcelona, "El problema del poder en la Revolució". El govern de la República ordena per decret l'entrega d'armes per part de la classe obrera el 12 de març. Hi ha una gran oposició.

Una secció de la CNT coneguda com *Amigos de Durruti*, que publiquen el diari *El Amigo del Pueblo*, formen un grup d'oposició anarquista molt proper a les tesis del POUM.

Els estalinistes organitzen i duen a terme, el 3 de maig, una provocació de l'assalt a la Telefònica per destituir el comitè obrer que controla les comunicacions, però els treballadors prenen les armes i cobreixen Barcelona de barricades. Aquella nit, Nin com a representant del POUM, juntament amb Gorkin i Pere Bonet, s'entrevisten amb el Comitè Regional de la CNT per reclamar una acció comuna immediata, que es manifesta en la formació del Front Obrer Revolucionari. El Front Obrer Revolucionari organitza, entre el 3 i el 7 de maig, Comitès de Defensa de la Revolució per tot arreu, però els esforços del POUM per estructurar-los i resoldre el problema del poder fracassa.

Nin és un dels que dóna l'ordre de retirada dels comitès, primer dia 6 i després dia 7, perquè creia que s'havia d'evitar una acció desesperada que es reflectís en un esclafament del proletariat.

Creu que haurien pogut tenir el poder, però al POUM li manca suport popular.

El 15 de maig, els ministres estalinistes demanen la dissolució del POUM. Largo Caballero s'hi nega.

El 17 de maig es constitueix un nou govern republicà presidit pel socialista Juan Negrín. S'inicia l'ofensiva estalinista contra el POUM.

Es convoca un Congrés del POUM pel 19 de juny.

Les pressions estalinistes aconseguen que el govern de Negrín declari il·legal el diari del POUM, *La Batalla*, dia 28 de maig.

El govern republicà paralitza, el 15 de juny, tota l'acció política del POUM.

Andreu Nin desapareix el 16 de juny a Barcelona. El mateix matí va ser avisat que les forces d'Stalin anaven a per ell, però no va voler fugir. A les 12 del migdia se l'enduu la policia i no se'l torna a veure mai més.

El POUM passa a tenir una activitat clandestina i de poca rellevància.

1938

A l'octubre es duen a terme els judicis contra els líders del POUM, que són condemnats a penes de

presó o afusellats.

1939

Final de la Guerra Civil Espanyola amb la victòria del bàndol feixista.

1940

Assassinat de Lev Trotski a Mèxic per part de Ramon Mercader, un català agent de l'estalinisme.

1953

Jesús Hernández publica *Yo fui un ministro de Stalin*, on explica una part de la veritat sobre l'assassinat d'Andreu Nin. Va ser detingut il·legalment a Barcelona per fer-li confessar que era un espia de Franco que volia dinamitar la Revolució Espanyola des de dins. Se'l varen dur a València, més tard a Madrid i, finalment, a Alcalá de Henares. Allà fou torturat fins a la mort perquè va mostrar-se del tot inflexible amb la falsa confessió que se li va voler atribuir.

3.- L'article "La cuestión nacional en España. El problema catalán", d'Andreu Nin, en el context de la tradició teòrica sobre la qüestió nacional catalana.

3.1.- L'autor i l'article posats en el context del moment de producció

El present treball vol estudiar un article concret de la producció d'Andreu Nin (*La cuestión nacional en España. El problema catalán*) en relació a una part representativa de tota la producció teòrica sobre la qüestió nacional catalana des dels inicis de la Renaixença fins el moment en què Nin s'hi va inserir i en què se situaria l'article (després de Prat de la Riba). Per desenvolupar el present treball, en primer lloc, he duit a terme una lectura de textos creatius i periodístics de l'època de la Renaixença (<<La Pàtria>> de Bonaventura Carles Aribau, la revista *La Palma* i també el pròleg de *Lo Gaiter del Llobregat* de Joaquim Rubió i Ors), d'autors regeneracionistes i modernistes (Valentí Almirall, Miquel dels Sants Oliver, Jaume Brossa) i del catalanisme polític (el conservadorisme reformista de la Lliga Regionalista i d'Enric Prat de la Riba i el tradicionalista de Josep Torres i Bages i el republicà progressista de Gabriel Alomar). A més, també he duit a terme una lectura en profunditat de la producció periodística i literària d'Andreu Nin. A part de la lectura dels diferents textos, he desenvolupat una anàlisi dels mateixos per tal d'establir una comparació entre el seu contingut i l'article de Nin que és el nucli central de l'estudi d'aquest treball. La relació de l'article amb el pensament de Nin i amb el discurs sobre la nació catalana té l'interès de veure quins elements va aprofitar i rebutjar Nin de la tradició sobre la qüestió nacional catalana i quines aportacions (des del pensament marxista) va fer l'autor del Vendrell al pensament catalanista. Per tant, l'objectiu del treball és relacionar el pensament d'Andreu Nin sobre la qüestió nacional –un aspecte molt rellevant en la seua obra, ja que l'hi va dedicar molts articles i el seu darrer llibre assagístic *Els moviments d'emancipació nacional*—, en especial el contingut de l'article, que el condensa i exemplifica a la perfecció, amb la tradició del catalanisme polític des del S.XIX fins el temps d'Andreu Nin.

Per conèixer el pensament de Nin en relació a la qüestió nacional catalana, primer de tot s'ha de saber com és el discurs catalanista. En principi, era la reacció d'uns elements particularitzadors contra la centralització uniformitzadora castellana de base jacobina i d'uns elements culturals oprimits per la cultura espanyola; aquestes primeres manifestacions concebien la llengua d'una manera subjectiva i sentimental –la llengua era una resta de la cultura vàlida per la poesia, però no per la prosa, és a dir, que encara no se li concedia la importància de principal símbol nacional. El

pensament va evolucionar de tal manera que es varen remarcar aquelles coses que distingien els catalans dels altres, però a un nivell més objectiu, és a dir, la història pròpia i la llengua; en aquest moment, l'idioma sí que va ser valorat com un element inalienable i central d'una cultura. Aquest ideari va esdevenir, amb el temps més científic de manera que feia ressaltar les particularitats pròpies per distingir-nos dels altres i alhora fer-nos possible accedir a la universalitat mitjançant la particularitat (pensament d'Almirall i dels regeneracionistes i modernistes, que el nacionalisme polític acabaria desenvolupant). Fins aquí, estat i nació es veuen com a sinònims i la reivindicació només es fa des de la “regió”, encara que aquesta té el sentit de nació cultural, és a dir, de nació sense estat; la nació només s'entén com aquella que té la protecció i suport d'un estat polític. És amb Enric Prat de la Riba quan es diferencien els conceptes de nació i d'estat. La primera és, segons el DIEC, amb el significat que l'entenia l'ideari de la Lliga Regionalista, “una comunitat de persones que participen d'un sentiment d'identitat col·lectiva singular, a partir d'una sèrie de característiques compartides en el camp cultural, jurídic, lingüístic o altre”. En canvi, el segon és una “forma d'organització política caracteritzada per l'existència d'un territori delimitat, una població definida i una autoritat que s'atribueix un poder indiscutible sobre els dos elements anteriors”. Per tant, el discurs nacional d'Andreu Nin s'inserirà en aquest moment del discurs sobre la qüestió nacional catalana. Els estadis de l'evolució històrica del catalanisme per aquest treball (els inicis de la Renaixença, el regeneracionisme i modernisme, el catalanisme polític dels inicis del segle XX i el pensament de Nin) conformaran una sèrie de parts que s'usaran a l'obra per comparar valors i mostrar així com va evolucionar el catalanisme i de quina manera va canviar o continuar en relació a la ideologia d'Andreu Nin.

El catalanisme polític, a diferència del pensament teòric sobre la qüestió nacional catalana, no es basa només en pautes o discursos ideològics desenvolupats per les classes populars a causa de l'alienació cultural i identitària provocada per la conquesta política castellana, sinó que funciona, en part, lligat a uns interessos econòmics. El moviment va iniciar-se lligat a les classes populars a causa del desarrelament progressiu de la cultura pròpia i que es va manifestar en la creació de les societats excursionistes i dels Cors Clavé. L'alta burgesia catalana, per la seua banda, profundament castellanitzada, vivia en total consonància amb la classe dirigent castellana i d'esquenes al poble català, fet que, en part, va motivar la petita i mitjana burgesia a defensar la cultura que aquesta alta burgesia rebutjava. Fent el joc a Madrid varen aconseguir el proteccionisme, però volien incidir en la vida política i varen constituir-se en un partit, però, com remarcaria Andreu Nin a l'article, aquesta llei també va servir als terratinents oligàrquics castellans per vendre tot el seu blat a un preu molt per sobre del que li correspondria (PAGÈS 2010: 457). Per tant, no va ser una proteccionisme en benefici ni únic ni exclusiu dels burgesos catalans. Més endavant, la burgesia catalana es voldria

apropriar del moviment per tal de poder desenvolupar els seus interessos econòmics. D'aquesta manera, la burgesia va iniciar uns tràmits reivindicatius a favor del seu model d'economia industrial, però també reivindicant la seua cultura. Aquests petits i mitjans burgesos varen fundar la Lliga Regionalista de Catalunya, però fins l'èxit de Solidaritat Catalana (1906) no varen aconseguir una representació més que considerable. Des d'aquest punt, i amb quasi deu anys de feina, aconseguirien constituir la Mancomunitat de Catalunya (1914). Per altra banda, el 1907 varen crear l'Institut d'Estudis Catalans i, el 1911, la seua Secció Filològica, la qual s'encarregaria de la tasca normativitzadora de la llengua. El catalanisme, per tant, va ser guiat en aquells moments per la burgesia i, en els moments en què la lluita de classes s'aguditzava, es va mesclar el seu lideratge del moviment amb els interessos econòmics, els quals se superposaven a qualsevol altra reivindicació. La situació va mantenir-se estable durant l'inici de la Guerra Imperialista de 1914-1918, però hi va haver un altre fenomen que va afectar la situació social catalana, la segona Revolució Russa de 1917. Aquest fet va provocar una situació coneguda com l'època del pistolisme (1917-1923). Va ser el cop d'estat de Miguel Primo de Rivera el que va aturar dita situació, fent la burgesia catalana la seua còmplice conservadora contra l'onada llibertària. Aquest fet va ser l'inici del canvi d'hegemonia del moviment catalanista que va produir-se durant els anys 20. Quan, el 1931, es va proclamar la II República, va ser Esquerra Republicana de Catalunya, un partit progressista, socialdemòcrata i republicà, nascut de la petita-burgesia i fundat per Francesc Macià, el partit hegemònic dins la democràcia catalana. El seu líder va arribar a ser una gran figura del catalanisme al qual es coneixeria com "l'avi". El seu segon president, Lluís Companys, un poc més obrerista que Macià, es va enfrontar a l'Estat espanyol l'octubre de 1934 per reivindicar la nació catalana i va acabar a la presó. El varen alliberar al 36 i durant la Guerra Civil va formar un govern sindicalista i obrer amb Andreu Nin com a Conseller de Justícia, fins que les pressions estalinistes el varen obligar a excloure el Partit Obrer d'Unificació Marxista. Va reclamar al govern central en nom del POUM què havia passat amb Nin. Al final es va haver d'exiliar a França, però la invasió nazi (1940) el va entregar a les SS, les quals el varen lliurar a l'Espanya franquista. Va ser afusellat a Montjuïc el 15 d'octubre de 1940.

Segons el pensament d'Andreu Nin, la revolució democràtica que havia iniciat la burgesia no la podia acabar de dur a terme aquesta classe perquè entrava en contradicció amb els seus interessos econòmics. A causa d'això, la petita-burgesia prendria el relleu d'aquesta per continuar la revolució democràtica. Ara bé, la petita-burgesia, com a part de la burgesia, seria igualment incapaç de completar la revolució burgesa per això que només la classe obrera podia dur fins al seu desenvolupament complet la revolució democràtica-burgesa i iniciar el camí de la segona revolució, la proletària:

“Si els moviments d'emancipació nacional havien sorgit en el marc d'una lluita interclassista per a la consecució de reivindicacions democràtiques; si, en un moment determinat del desenvolupament històric d'aquest procés, la burgesia havia assumit la direcció d'aquesta lluita, mostrant-se en benefici del seus interessos com una classe revolucionària, progressivament aquesta direcció havia passat als sectors de la petita burgesia radical, els quals, però, arran de la situació intermèdia que ocupaven, entre la gran burgesia i el proletariat, tampoc podrien resoldre adequadament els problemes de la revolució democràtica. Així, quedava el proletariat com a única classe que, objectivament i subjectivament, era capaç de portar-la a terme” (NIN 2008: 18).

Per tant, i entenent la lluita nacional com la lluita que alliberarà els pobles després que la lluita social alliberi els hòmens –pensament de Marx—, la lluita nacional iniciada per la burgesia no serà acabada per aquesta classe, ja que s'oposa als seus interessos econòmics, així que la continuarà la petita-burgesia, però, incapaç de dur-la fins el seu desenvolupament total, haurà de cedir el moviment a la classe obrera perquè serà l'única classe capaç de completar el procés.

3.2.- Procedència i contextualització de l'article que és objecte d'anàlisi

3.2.1. Procedència de l'article

D'Andreu Nin s'han publicat tres llibres que són aplecs dels diferents articles que va publicar a periòdics i revistes de l'època. N'hi ha tres en català: *Socialisme i Nacionalisme (1912-1934)*. *Escrits republicans, socialistes i comunistes* a cura de Pelai Pagès (1985), *El jove Andreu Nin (1905-1912)*. *Textos Periodístics* a cura d'Ernest Benito (2007) i *Andreu Nin. Textos de Pedagogia i Literatura* a cura, també, de Pelai Pagès (2008). També n'hi ha dos en castellà: *El proletariado español ante la revolución* (1931) i *Los problemas de la Revolución Española* (1937), a cura ambdós, de Juan Andrade. L'article *La cuestión nacional en España. El problema catalán* no és present a cap recull anterior perquè l'hi va requisar la policia francesa a París i va estar perdut fins que el doctor Pelai Pagès el va recuperar fa pocs anys dels arxius de la policia espanyola.

La cuestión nacional en España. El problema catalán és un article que possiblement Nin va escriure durant l'any 1925. La intenció que pareix tenir l'article és la de mostrar la situació nacional de l'Estat espanyol i, en concret, el cas català, als lectors soviètics. L'article va estar perdut fins no fa ni deu anys, quan el doctor Pelai Pagès el va trobar als arxius de la Dirección General de Seguridad de Madrid i el va publicar com a epíleg a l'obra *Andreu Nin. Una vida al servicio de la clase obrera* (Barcelona: Editorial Laertes, 2010). L'article devia o bé haver sèt publicat en rus i traduït al castellà per tornar a publicar-lo o bé haver sèt escrit primer en castellà per traduir-se després a la llengua russa. El curiós d'aquest cas són uns fragments escrits en rus enmig de l'article. El que és segur és que s'havia publicat o s'havia de publicar en rus, ja siga pels fragments en rus com pels diferents exemples del text, tots dirigits a lectors soviètics. Per altra banda, la segona intenció del text pareix ser propiciar una influència o almenys un suport soviètic per despertar un procés revolucionari a l'Estat espanyol que alliberàs la nació catalana. L'article li va ser retingut per la *gendarmérie* el 13 de gener de 1926 quan el varen detenir a París. Andreu Nin tornava d'Amsterdam de reunir-se amb el sindicat Nationaal Arbeids Secretariaat (NAS, Organització Obrera Nacional), el qual volia afiliar-se a la Internacional Sindical Roja (ISR). De tornada, Nin fou detingut i empresonat. Va passar un mes a la presó per viatjar amb document fals. Nin, plenament inserit dins la URSS, va voler explicar el cas de la seua terra perquè els soviètics es fessin seu el seu punt de vista i així ajudar Catalunya a desenvolupar la seua pròpia revolució proletària.

La policia francesa li va prendre l'article i no l'hi va tornar. L'informant de la policia espanyola a la capital francesa, el qual signava amb el nom d'“Álvarez”, va transcriure, en tres dates diferents, l'article per enviar-lo a la Dirección General de Seguridad de Madrid amb el títol “Copia de un trabajo sobre Cataluña hecho por Andrés Nin el cual se le ha encontrado en el momento de su

detenció en París el 13-I-26” (PAGÈS 2010: 443). Ara bé, el contingut de l'article no es pot deixar de banda i mereix un estudi en profunditat per tal de contrastar-lo amb el discurs catalanista de l'època i amb els teòrics marxistes posteriors al teòric alemany. Gràcies a la tasca de Pelai Pagès, aquest article s'ha pogut localitzar i publicar, de manera que avui, noranta anys després de la seua redacció, pugui ser estudiat.

3.2.2.- Contextualització de l'article

3.2.2.1.- L'article dins la producció d'Andreu Nin

Andreu Nin va començar a escriure, al setmanari *La Comarca* del Baix Penedès, sobre la qüestió nacional als quinze anys en favor de la creació del moviment unitari que va representar Solidaritat Catalana. Com afirma Ernest Benito “és curiós observar com, encara un marrec de quinze anys, és Andreu Nin qui porta tot el pes d'aquesta campanya en el setmanari” (2007: 23-24). Al seu quart article publicat, titulat *La Literatura Catalana*, parla sobre el renaixement literari català. Remarca molt la importància de la llengua i de la traducció: “eminentes autors de la terra, amb la llengua que els veié néixer, escriuen inspirades composicions que els autors estrangers s'afanyen a traduir al seu idioma” (BENITO 2007: 34). Aquests eminentes autors no són només els nascuts a Catalunya, sinó que comprèn tot el domini històric –fet al que sempre li va concedir molta d'importància— i lingüístic de la història de la cultura catalana, des de Ramon Llull a Jaume Roig, d'Ausias March a Pere Tomich i des del Rei en Jaume a Bofarull o a Guillem de Tudela. El punt clau del renaixement literari és que les edicions de les obres escrites es venen a preus assequibles, a la xarxa de premsa literària i al Congrés de la Llengua Catalana que s'havia de celebrar en poc temps. Nin conclou aquest article, suposadament de literatura, amb una reivindicació nacional: “Que pensin tots els catalans que els nostre idioma fou parlat i escrit per reis, savis, bisbes, que amb les seves inspirades muses i fecunda ploma ompliren de goig la terra. És així com els pobles es reivindiquen i marxen cap al progrés. Esperem que els catalans compliran el seu deure!” (BENITO 2007: 36).

Al seu primer article sobre un aspecte de la cultura catalana hi acaba fent una reivindicació nacional un poc amagada. A la publicació següent, però, és més directe. L'article es titula *Catalunya! Ahir i avui* i és una clara apologia nacional. S'inicia amb cants sentimentals a la terra:

“Catalunya! Nom harmoniós, estimat, gloriós. Quin goig per al que, allunyat de la seva pàtria i acostumat a sentir llengües estranyes, el sent dels llavis d'un compatriota! I el cor, com em batega en pensar que un jorn era victorejat pels que plens de llorer de glòria, batien els que l'ultrajaven, enlairant, per damunt dels seus cadàvers, la bandera catalana que onejava amb orgull [...]” (BENITO 2007: 37).

La història és un element bàsic del pensament de Nin des de la seua joventut. Continua l'article amb una evocació a Guifré el Pilós, a la confederació de Catalunya i Aragó i als reis Jaume I i Pere el Gran:

“Que feliços aquells temps! [...] Quan Jaume el Conqueridor plantava la bandera de les quatre barres a les Illes Balears i a València. Quan Pere el Gran entrava a Palerm rebut amb gran entusiasme i aclamat rei de Sicília, mentre els braus almogàvers realitzaven prodigis de valor, obligant les tropes del dèspota Carles d'Anjou a abandonar el setge de Messina [...]” (BENITO 2007: 37).

Nin expressa els sentiments que li creen els fets històrics per enaltir la seua nació, que comprèn els territoris catalanoparlants de l'estat espanyol. El vendrellenc continua repassant els fets històrics catalans, des dels almogàvers a Turquia fins Pi i Margall a la I República espanyola. El text desemboca en una proclamació de Solidaritat Catalana com l'esperança davant el govern de Madrid, el qual prohibeix diaris catalans mentre uns de pitjors fets a la capital espanyola es mantenen. Finalment, convida els lectors a assistir a un gran acte per la campanya de Solidaritat. Ara bé, abans d'acabar fa una proclama sobre la nació catalana i la divergència entre els caràcters català i castellà: “Dóna prova que Catalunya es mirada de diferent manera que les altres regions que formen l'Estat espanyol, el fet que es denunciïn periòdics per haver reproduït articles d'altres de fora de la nostra terra que no han estat denunciats, o per publicar el pensament d'algun savi” (BENITO 2007: 39). La diferència ve del caràcter, del respecte a la llibertat i, és clar, del desenvolupament econòmic, científic, tècnic i intel·lectual d'un poble. Andreu Nin va començar a tractar la qüestió nacional a una edat un poc precoç, però evolucionarà el seu pensament cap a plantejaments de qüestions més científiques. En aquests primers articles denota una actitud sentimental, històrica i de patriotisme lingüístic, molt lligada a la concepció nacional catalana de la Renaixença primerenca.

Andreu Nin estarà uns anys a tornar a parlar concretament de la qüestió nacional. Dedicarà els seus escrits, primer a l'esperanto i l'esperantisme, segon a la vida a la ciutat i després al seu desvetllar com a polític republicà. Es destacarà per les seues lectures fetes, que comprenen “des de Ramiro de Maeztu fins a Bakunin” (PAGÈS 1985: XIV). Fins el 1914, Nin no tornaria a parlar directament de la qüestió nacional als seus articles, però ho faria abordant el tema de manera concreta i en relació al gran pilar de la seua ideologia, el socialisme. Així, publicà els tres primers mesos una sèrie de tres d'articles al diari *La Justicia Social* titulats *Socialisme i Nacionalisme* i on reflexiona sobre quina relació han de guardar i mantenir aquests dos termes ideològics. Els tres articles conformen un estudi dividit; la primera part té el subtítol de *Consideracions Preliminars*; la segona, *Calma, calma... amb els nacionalistes, no; amb el nacionalisme, sí*; finalment, la tercera, *Eugène Fournière i el problema nacionalista*.

Al primer article de la sèrie, *Consideracions Preliminars*, Nin exposa que el socialisme no és un moviment purament econòmic, sinó que és la realització de “l'ideal pedagògic social, en harmonia amb el fi que Herbert Spencer assigna a l'educació: <<menar l'home a la vida completa>>” (PAGÈS 1985: 71). Partint d'aquesta base, Nin afirma que “desgraciadament el principi de la lluita de classes no ens resulta suficient per a resoldre els múltiples i variats problemes que la complexitat de la vida social planteja” (PAGÈS 1985: 71). Per tant, socialisme i nacionalisme no són fenòmens aïllats, sinó que són més bé tot el contrari:

“Persegueix com a fi el nacionalisme –diu Rovira i Virgili– l'alliberament dels pobles. Persegueix com a fi el Socialisme l'alliberament dels homes. L'alliberament dels pobles i l'alliberament dels homes produeixen les més profundes convulsions en els països moderns. No hi haurà pau a la terra fins que se satisfacin aquests immensos anhels de llibertat que senten els pobles del nostre segle. Nacionalisme i Socialisme són dos termes aparentment antitètics, però els seus fins es confonen i es complementen recíprocament, existint entre ambdós una íntima i indestructible connexió. Un i altre amenacen els fonaments mateixos de la societat actual. Cap doctrina tan revolucionària com elles.” (PAGÈS 1985: 71-72).

Nin concep el nacionalisme com l'alliberament dels pobles, igualment que el socialisme ho és pels hòmens. Són ideologies revolucionàries perquè amenacen els fonaments dels estats actuals i per aquest fet no es poden deixar de banda en cap cas. La seua intenció en fer l'article és donar la importància que mereix al moviment nacionalista. S'ha d'entendre que Nin va escriure aquests articles en el si de la Federació Catalana del PSOE, on volia que es combinassin les reivindicacions socialista i nacionalista catalana.

El segon article de la sèrie, *Calma, calma... amb els nacionalistes, no; amb el nacionalisme, sí* va publicar-se més tard del previst perquè Nin va deixar temps a rèpliques del primer. La contraescriptura va venir del mateix director del diari, fet que va afectar al vendrellenc. Com a resposta a les afirmacions de Fabra i Ribas, on deia que no hi havia relació entre socialisme i nacionalisme, Nin va posar els exemples d'altres països on els partits socialistes s'organitzaven en les nacionalitats, “el socialisme austríac està constituït per sis partits: l'alemany, el txec, el polonès, el rutemi, l'eslovè i l'italià” (PAGÈS 1985: 77), i funcionaven així d'una manera més òptima ja que al reclamar l'alliberament dels pobles i dels hòmens, la seua lluita era més directa contra els explotadors.

Nin conclou l'article dient que els moviments socialistes es lliguen a tots els països als moviments nacionalistes, però que a Espanya han tengut una evolució diferent de tal manera que els moviments nacionalistes es troben aïllats. En contra del que li proposa el director de la *Justicia*

Social, Nin afirma que “jo no relegaré mai a segon terme el principi de la lluita de classes, [...] Quan em vaig convèncer que <<és la lluita suprema, una lluita al costat de la qual les altres semblen petites escaramusses>> vaig abandonar les files dels partits burgesos i vaig abraçar la gloriosa bandera roja de la Internacional” (PAGÈS 1985: 79-80). L'article sobre la relació entre el moviment nacional i el socialista acaba sent una resposta més que no una reflexió profunda. Les circumstàncies no li varen deixar seguir la línia que havia planejat i va haver d'adaptar-se a les circumstàncies.

El tercer article de la sèrie, *Eugène Fournière i el problema nacionalista*, és el més breu de tots. Fa referència a un text de Fournière després de la guerra Franco-prussiana (1871). Eugène Fournière “deia que si s'hagués dirigit als alsaciano-lorenesos en aquests termes: <<Què hi fa que sigueu alemanys o francesos! Si sou burgesos, guardareu els vostres capitals, si obrers, conservareu la vostra misèria>>” (PAGÈS 1985: 84). Segons el raonament de l'escriptor socialista francès, li haurien respost que no entenia ni la necessitat ni l'essència nacionals, però Fournière sostenia que el nacionalisme dels primers temps havia evolucionat fins a constituir un ideal internacionalista que conduiria a una federació europea:

“Aquesta gran idea del dret de les nacionalitats és una gran idea francesa, propagada en la democràcia europea pels nostres filòsofs i els nostres homes d'acció, trepitjada per Bonaparte transformat en Napoleó..., ressuscitada per la democràcia i pel Socialisme naixent, <<oblidada per aquest durant massa temps>>, i admesa finalment per tot el món. Aquesta idea és la que, actualment, produeix la força del Socialisme austro-hongarès, en un imperi on deu nacionalitats reclamen el dret a la vida, com recentment honorà al Socialisme alemany (!). És la idea del futur federalisme europeu, anunciat fa ja 50 anys per Víctor Hugo i per Proudhon.” (PAGÈS 1985: 85).

La força del socialisme ve, en part, donada per acollir els moviments nacionalistes i els seus grans cabals de mobilització de la població. Per aquest motiu, el socialisme estava condemnat o obligat a rescatar del passat l'ideal nacionalista i elevar-lo fins a la pràctica per tal d'alliberar els pobles. Nin lamenta que a Espanya no es produeixi una evolució així, car “el dia en què un socialista espanyol s'expressi en aquests termes, haurem sentit una de les més intenses satisfaccions” (PAGÈS 1985: 85), és a dir, s'haurà superat el retardament ideològic de l'Estat espanyol. En acabar l'article, Nin hi afegeix un *Post Scriptum* al que anuncia un proper article referit als conceptes de nació i pàtria i a la seua relació amb l'internacionalisme, però, segons els articles recollits en volum actualment, aquella publicació no es va arribar a fer. Andreu Nin no tornaria a tractar directament la qüestió de les nacionalitats fins que va escriure *La cuestión nacional en España. El problema catalán*.

3.2.2.2.- L'article dins la producció internacional sobre la qüestió nacional

Els moviments d'emancipació nacional ha sét un fenomen estudiat i tengut en compte pels marxistes, de la mateixa manera que la burgesia internacional s'ha interessat per la qüestió nacional. L'evolució de les classes socials i de la situació internacional guarda una estreta relació o depèn directament de la manera com es resolguin els diferents conflictes dels moviments nacionals. A causa d'aquest fet, l'article *La cuestión nacional en España. El problema Catalán*. té una estreta relació amb l'evolució sociopolítica de Catalunya, però també amb la del món en relació als moviments d'emancipació nacional, és a dir, el seu discurs és vàlid per la Catalunya d'aquell temps —o pels que no la coneixien, com els lectors russos, a qui anava dirigit l'article—, però també l'és pel context internacional sobre la qüestió nacional. En concret, prendrem dos punts de vista oposats, un de burgès i un de proletari, Wilson i Lenin, respectivament, per tal de veure com Nin va desenvolupar el seu plantejament i quina relació guarda amb els dos majors teòrics de la seua època.

Thomas Woodrow Wilson va ser el vint-i-vuitè president dels Estats Units, els quals va governar entre 1913 i 1921, és a dir, durant els anys de la I Guerra Mundial. Durant aquest període i davant la crisi que s'obria al final del conflicte bèl·lic planetari, Wilson va desenvolupar, el 1918, catorze punts per garantir la pau al món basant-se en el lliure comerç, els tractats secrets, la democràcia i l'autodeterminació. El 1919 se li concediria el Premi Nobel de la Pau. El primer dels catorze punts de Wilson fa referència a que la diplomàcia ha de ser pública i franca, i els seus tractats, han de ser oberts. El següent dels seus arguments proposa una lliure navegació pel territori marí amb l'única excepció d'alguns mars en casos de convenis internacionals. El punt que segueix proposa eliminar les fronteres econòmiques entre estats de tal manera que tenguessin igualtat de condicions tots aquells que consenten la pau i que s'associen entre ells per mantenir-se. Els quart factor que va proposar Wilson va ser la reducció fins al mínim de l'armament nacional que sigui compatible amb la seguretat nacional. El raonament que segueix fa referència a un ajust imparcial de totes les qüestions colonials basat en el dret a l'autodeterminació de les nacionalitats de tal manera que la reivindicació del poble siga igual al del govern, el títol del qual s'ha de determinar. El següent argument va referit a Rússia i al tracte igualitari que se li ha de donar perquè integri a les Nacions Unides com un estat més. El setè factor fa referència a Bèlgica i a la seua necessitat de reestructuració i restauració per determinar la confiança de la gent en les lleis i en el govern. El següent argument de Wilson se centra en França i en la necessitat que siga alliberada de la conquesta i que es restaurin les parts que se li havien pres, com Alsàcia i Lorena el 1871. El

plantejament que segueix fa referència a les fronteres d'Itàlia, les quals s'haurien de reorganitzar per tal de fer-se perfectament recognoscibles. El proper raonament va dirigit a Àustria-Hongria i a la seua obertura a la possibilitat d'un desenvolupament de l'autonomia en els territoris que el conformen. L'onzè punt fa referència als estats dels Balcans i a la necessitat que ofereixin un accés lliure i segur al mar al mateix temps que garanteixen la independència política i econòmica dels diferents estats que hi ha. El següent postulat va referit a l'Imperi Otomà i a la necessitat que concedís autonomia i lliure pas pel mar. El penúltim argument és la necessitat que Polònia s'erigeixi com un estat independent que englobi tota la nacionalitat polonesa, el qual tingui lliure accés al mar i plena potestat per conservar la seua independència i integritat territorial. El catorzè punt de Wilson fa referència a la necessitat de crear un organisme internacional i supranacional que garanteixi la integritat i independència nacionals, tant dels grans com dels petits (WILSON 2015: 1).

Amb aquests catorze raonaments, Woodrow Wilson pensava que es resoldria la situació internacional de crisi causada per la I Guerra Mundial i que es podrien superar els antagonismes nacionals mitjançant la cooperació sorgida entre les nacions arran del final del conflicte bèl·lic. Els catorze punts són bàsicament models de conducta que han de seguir més els estats que no les nacions i el respecte dels quals assegurarien una treva en el panorama internacional, però que podrien haver permès el futur auge de Hitler, Mussolini i Franco. Ara bé, els plantejaments de Wilson són posteriors als de Lenin, encara que potser podem considerar contemporani ja que difícilment el 1918, Wilson hauria llegit *L'Estat i la Revolució* de Vladimir Ílitx. Tot i això, Wilson i Uliànov defensen postures similars, encara que Wilson ho fa més a nivell pràctic i Lenin, al teòric, encara que els dos es basen en el postulat del dret natural de les nacions a l'autodeterminació, és a dir, al dret de totes les nacions que ho desitgin a la independència i a la integritat territorial, encara que ho fa des de l'òptica burgesa i l'altre, des de la perspectiva de la classe obrera.

Lenin, en contraposició a Wilson, lliga l'alliberament dels pobles a l'alliberament dels hòmens, 'és a dir, a la Revolució proletària. Els seus fonaments teòrics els va expressar l'abril de 1917 a l'obra *L'Estat i la Revolució*, però les seues idees pràctiques es varen expressar en els diferents documents oficials de la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques (URSS). La ideologia de Lenin es basa en l'oposició entre burgesos i proletaris i a la relació que guarden aquests amb els moviments d'emancipació nacional: "la lliçó és ben clara per a totes les nacions oprimides del món; si volen alliberar-se s'han d'incorporar a la lluita de classe obrera per enderrocar la burgesia, la dominació de la qual és la font de totes les injustícies, de totes les desigualtats i de totes les opressions." (NIN 2008: 193).

Igual que Wilson va condensar en els catorze punts la seua ideologia referent a la qüestió nacional, hi ha un document de la URSS en què Vladimir Ílitx va compendiar el seu pensament en

la Declaració dels Drets dels Pobles de Rússia, aplegada i traduïda al català per Andreu Nin a la seua obra *els Moviments d'Emancipació Nacional* (2008: 199-200). El document s'inicia amb una afirmació que deixa ben clares les intencions del document: “la revolució d'Octubre dels obrers i camperols ha començat sota la bandera de l'emancipació” (NIN 2008: 199), per tant, la revolució proletària s'inicia amb els moviments d'emancipació nacional i continuarà amb la revolució comunista. Mentre se suposava que la revolució havia alliberat els hòmens de les seues cadenes, encara restava a Rússia una opressió, la nacional. Si bé durant el tsarisme, els pobles s'enfrontaven entre ells per un o d'altre motiu, a la revolució s'havia canviat l'enfrontament per la fórmula de Lenin, la unió lliure de pobles lliures. A partir d'aquests raonaments, el document proposava quatre punts d'actuació en el referent a les nacionalitats que conformaven Rússia. El primer d'aquests, proclama la igualtat i la sobirania dels pobles de Rússia. El segon, el dret dels pobles de Rússia a l'autodeterminació amb la possibilitat de constituir estats independents. El següent punt proposa l'abolició de tots els privilegis i les limitacions nacionals i religioses. El darrer argument de la declaració planteja abolir el lliure desenvolupament de les minories nacional i dels grups etnogràfics.

A diferència de Wilson, Ílitx Uliànov no condensa tota la seua ideologia pràctica en un únic text o en una sèrie de punts, sinó que ho fa en diversos documents. El III Congrés dels Soviets a la Declaració dels Drets dels Treballadors i del Poble Explotat de 1917, inclou una sèrie de punts referents a la qüestió nacional (NIN 2008: 201-202). El primer d'aquests raonaments és el fet que la República Socialista Federada Soviètica de Rússia (RSFSR) es va fundar sobre la base de la unió lliure de pobles lliures com a federació de repúbliques soviètiques nacionals. El següent punt d'aquest programa pràctic ressol que el Congrés dels Soviets expressa la seua total decisió de salvar la humanitat del capital financer i del seu imperialisme i que es materialitzarà mitjançant la política del govern soviètic, el qual basarà la seua acció en la ruptura dels tractats secrets, l'organització més vasta al món entre obrers i camperols dels exèrcits bel·ligerants i la consecució d'una pau democràtica sobre la base de la lliure autodeterminació de les nacions. El darrer punt de la declaració fa referència a que els soldats, obrers i camperols no poden ocupar cap lloc en els òrgans de poder de manera independent al soviets, sinó que són aquests organismes els que han d'ostentar el poder i no una persona en la seua individualitat; per aconseguir la unió lliure i voluntària de les classes treballadores, s'estableixen els principis bàsics de la federació de les repúbliques soviètiques i de la relació dels proletaris amb els organismes (si desitgen participar, a quines institucions, en quines condicions, etc.).

Per tant, Lenin i Wilson representen visions totalment oposades del mateix fenomen. Mentre el nord-americà defensa la posició burgesa que vol resoldre els problemes amb petits canvis

d'actitud i donar l'autodeterminació als estats que ho desitgin promovent les relacions de classe capitalistes, el rus es fa seua la visió proletària que es defineix per oposició a la burgesia i a les seues formes de dominació, construint la idea d'estat obrer en contraposició a la idea burgesa d'estat capitalista i en l'autodeterminació per alliberar els pobles dels vells antagonismes nacionals i així poder crear una voluntària unió lliure de pobles lliures. Andreu Nin, durant la dècada de 1910, en principi es decantarà per la solució de Wilson i pels seus catorze punts. Ara bé, durant els dos darrers anys de la dècada, evolucionarà cap a una posició netament obrerista i de defensar els postulats de Wilson, els atacarà i es farà seua, fins el final de la seua vida, la tesi de Lenin que dóna dret a la llibertats als pobles que ho desitgin per tal de formar sense ressentiments una unió lliure de pobles lliures.

3.3.- Descripció dels continguts més substancials de l'article.

3.3.1.- Inventari dels continguts de l'article

La cuestión nacional en España. El problema catalán és un article que comença amb una apel·lació directa als lectors russos: “Para la inmensa mayoría de los lectores rusos, España es un país exótico donde se ignora casi todo y las características y la historia para el público en general, es que se trata del país de los Monjes, de Carmen y de los toreros” (PAGÈS 2010: 445). Aquesta referència dóna a entendre que el text va adreçat al conjunt de lectors soviètics. La primera part de l'escrit, doncs, és una introducció sobre la qüestió nacional catalana a l'estat espanyol per lectors no gaire familiaritzats amb aquesta discussió. Donades les circumstàncies del periple vital de Nin, és lògic pensar que el va escriure per traduir-lo i així estendre el coneixement sobre la qüestió nacional catalana a la URSS.

La primera part de l'article es titula *Origen del Estado español*. Nin situa l'origen en uns regnes que s'havien format durant la reconquesta cristiana de la península, els quals varen formar dos grans regnes, la Corona de Castella i la Corona d'Aragó. Els regnes no varen formar la monarquia hispànica fins el regnat de Carles I, qui va concentrar en una única persona les dues monarquies. Segons Nin, les circumstàncies de la formació de l'estat varen ser analitzades per Marx als articles titulats *Inspanskaia Revolientsia* el 1854 al *New York Tribune* (PAGÈS 2010: 446). Aquesta anàlisi, que lliga la formació dels regnes amb la instauració de la monarquia absoluta, es proposa de la següent manera:

“En todo el siglo XVI bajo los odios de las clases feudales en lucha, la aristocracia y las ciudades formaron grandes monarquías. En los otros grandes Estados de Europa, la monarquía absoluta se presenta como el cetro civilizador, como el portador de la unidad común. Ella fue el laboratorio donde los diferentes elementos de la sociedad se mezclaban y se fusionaban a tal punto que para las ciudades se hacía imposible de cambiar su independencia y su autonomía local mediocre contra la superioridad general de la burguesía y el reinado de la sociedad de la burguesía. En España la aristocracia al contrario, cae de la manera más profunda sin perder sus más viles privilegios, cuando los pueblos perdían su poder ínfimo, no adquirían ninguna de las influencias contemporáneas.” (PAGÈS 2010: 446-447).

D'aquesta manera, mentre que a tot Europa les ciutats es beneficiaven de les monarquies absolutes, a Espanya aquest benefici no es va produir, sinó que la corona sols implicava impostos i rendes. Com diu Nin: “A medida que la vida comercial e industrial de los pueblos declinaba el cambio interior disminuía, las relaciones de las provincias separadas se restringían, [...] y formaban pequeñas provincias independientes que acababan por reforzarse gracias a la revolución económica de la actividad nacional” (PAGÈS 2010: 447). Per tant, l'actual situació nacional de la península ibèrica la va

provocar la incapacitat de l'aristocràcia, causada per la seua golafreria econòmica, per donar beneficis a les ciutats amb la monarquia absoluta. Aquest fet va impedir el desenvolupament d'un estat fort i que enlloc d'aquest ho fessen províncies distintes amb evolucions diferents. D'aquesta manera es conforma la situació d'Espanya a l'època de Nin, amb nacionalitats tan diverses com la catalana o la basca. A més, Nin conclou aquest primer apartat amb un comentari sobre l'autoritat de la monarquia hispànica:

“La monarquía absoluta en España puede ser clasificada casi en el mismo grado que el despotismo asiático que, comparado con los otros gobiernos absolutos de Europa, con los cuales aquella no tiene más que semejanzas muy limitadas, España es exactamente como Turquía, un conglomerado de provincias mal gobernadas con un soberano nominal a la cabeza.” (PAGÈS 2010: 447).

El segon apartat de l'article va referit al poble català, *Formación histórica de la nación catalana*. Aquesta part s'inicia amb un subapartat referit a la raça catalana. Cal matisar que Nin usa el concepte de raça com a equivalent de nació cultural. Aquesta va néixer dels ibers que habitaven la zona entre Múrcia i el Rhone 500 anys abans de l'era cristiana. La denominació península ibèrica va establir-se amb el domini romà a causa que els ibers varen ser el primer poble que es varen trobar a la zona. Ara bé, els ibers només ocupaven la zona esmentada per Nin. Segons ell, “la parte septentrional fue invadida por ligurios y la parte meridional por los tártaros, de donde resulta una reducción geográfica ocupada por los iberos, es decir, por los antiguos catalanes” (PAGÈS 2010: 448). Després de la reducció geogràfica, varen venir les successives conquestes dels fenicis, dels grecs, dels cartaginesos, dels romans i dels àrabs. Ara bé, segons el teòric vendrellenc, només els romans varen aconseguir una autèntica conquesta. Per tant, Nin situa l'origen de la raça catalana en la convergència de la civilització dels ibers amb la cultura romana que va ascendir i alliberar-se de la pressió cultural musulmana. Andreu Nin mai no fa referència al cristianisme com a element de cultura, encara que pot ser perquè inclogui aqueixa religió dins l'element romà que conforma, juntament amb l'íber, el poble català.

El subapartat que segueix tracta de la formació de la nació catalana. Després de la conquesta romana, el poble íber va viure dos segles en què va desaparèixer totalment com a civilització, però quan va caure l'Imperi Romà “la vieja población ibérica resurgió de nuevo. El hecho de que las fronteras de la lengua catalana eran las mismas del antiguo etnos ibérico, demuestra que no se trataba de una simple diversificación de la España romano-gótica, pero el Estado catalán [...] es una consecuencia de la expulsión de los moros.” (PAGÈS 2010: 448-449).

Per tant, la nació catalana va néixer amb la conquesta per part de la Corona catalanoaragonesa dels territoris arabitzats. La corona va néixer a partir de la Marca Hispànica que havia creat Carlemany. Els comptats que formaven la Marca varen rebel·lar-se i varen constituir el

Principat de Catalunya. Més endavant s'uniria amb Aragó i naixeria la corona d'Aragó, pròpiament la corona catalano-aragonesa. Aquest òrgan arribaria a conquerir “el mediodía de la Galia, las islas Baleares, Valencia, Murcia, el norte de África, las tierras italianas, griegas y otomanas” (PAGÈS 2010: 449). Amb tot això, Catalunya arriba a ser la gran potència del mediterrani gràcies al seu comerç i a la seua cultura. Fins i tot, Nin cita Eugeni d'Ors, qui havia dit que “Cataluña e Italia [...] fueron las dos primeras naciones surgidas del caos de la Edad Media” (PAGÈS 2010: 449). La constitució política i social de Catalunya a l'Edat Mitjana era la dels gèrmens de la burgesia baix les formes del règim feudal. A Catalunya “mientras que el servilismo dominaba en el campo, en las ciudades florecían las libertades municipales. El régimen local de Barcelona constituía bajo este aspecto un verdadero modelo. El Consejo de Ciento, órgano municipal compuesto de cien consejeros, hizo de la capital catalana una verdadera república municipal.” (PAGÈS 2010: 449). Barcelona era un exemple de protorepública municipal i els reis n'havien de respectar els privilegis, com de les altres ciutats com València, Nàpols o Palma. En cas contrari, aquest fet originava conflictes molt greus. Aquest respecte per les llibertats duu al teòric marxista vendrellenc a afirmar:

“Las libertades civiles eran muy amplias. El domicilio inviolable. Se podía circular libremente sin ningún pasaporte. El servicio militar era obligatorio solamente en el interior del país. La tenencia de armas era libre. Las tendencias a la teocracia no existían. Cataluña fue más bien un país tolerante bajo el punto de vista religioso. Los judíos, que desempeñaban un gran papel en la actividad comercial del país, eran protegidos, mientras que en Castilla, sólo eran objeto de terribles persecuciones. La Inquisición, importada de Castilla, fue siempre antipática a los catalanes; los inquisidores eran exclusivamente castellanos.” (PAGÈS 2010: 450).

Ara bé, el descobriment d'Amèrica va ser fatal pel mediterranisme de Catalunya. Va canviar les perspectives i, a part, la seua situació dins la corona hispànica, li va impossibilitar de fer comerç amb el nou món. Aquest fet va dur a la nació catalana a la decadència. I Castella, enlloc d'enriquir-se i crear un comerç fluid amb una poderosa marina mercant —com Nin afirma que hauria fet Catalunya—, només va exportar catolicisme i despotisme a canvi dels bucs plens d'or venguts d'Amèrica, que anaven destinats a pagar les factures d'una gestió reial nefasta. “Castilla fracasó en su intento de colonización, pero no por eso dejó menos de continuar su política de unificación, favorecida por las tendencias generales de Europa sobre las leyes y de la lengua de Castilla, que proclama lengua española” (PAGÈS 2010: 451). Aquest fet va dur a les potències marítimes oprimides per la monarquia castellana, Catalunya i Portugal, a reivindicar el seu valor mitjançant revoltes. Aquestes varen dur Portugal a la independència, i Catalunya a la seua mutilació (Tractat dels Pirineus, 1659). Va

conservar les institucions pròpies, però la derrota a la Guerra de Successió (1714), les varen anul·lar. La crisi es va perpetuar fins a mitjan segle XIX, quan floreix la indústria catalana i s'aixeca la seua economia. Sorprenentment, Andreu Nin no dedica gairebé cap atenció a la Guerra de Successió (1700-1715).

El tercer subapartat va referir a la llengua catalana. Com a llengua romànica, va néixer del llatí als territoris que havien sét conquerits per l'Imperi Romà. Des de la destrucció de l'Imperi Romà (478), les llengües romàniques es varen anar diferenciant del llatí progressivament fins a constituir el S.IX un codi de comunicació independent. “La lengua romana que estaba en formación presentaba, al principio, pocas diferencias locales. Por eso estaba admitido hacia la mitad del siglo IX que los neustrianos, los borgoñeses, los provenzales, así como los italianos y los catalanes comprendieran la lengua románica del noroeste de Francia.” (PAGÈS 2010: 452). La formació de l'àrea lingüística ve determinada pels fets polítics. En principi, Catalunya i Occitània tenien llengües germanes diferenciades per l'evolució sociopolítica de cada territori. L'evolució de la corona catalana va dur a un esplendor literari a l'Edat Mitjana. Nin afirma que “la lengua catalana vino a ser instrumento científico en el momento, donde en los otros países no se empleaba más que el latín, y fue conocida por los escritores y los sabios de la Europa latina y occidental. Los más brillantes de la época son Ramon Llull, Francisco Eiximenis, Arnau de Vilanova, Anselm Turmeda [...]” (PAGÈS 2010: 453). L'esplendor va lligat a l'autonomia i, per tant, la decadència, a la submissió de la corona catalano-aragonesa al regne de Castella i a la castellanització intencionada de la població. Curiosament, Nin fa una referència a un tema que diu que es tractarà més endavant, però que no s'arriba a tractar: “más adelante hablaremos de su renacimiento como lengua literaria” (PAGÈS 2010: 453).

El segon apartat es refereix a l'*Origen y desenvolvimiento del movimiento nacional catalán. Cataluña contemporánea*. S'inicia parlant de l'extensió territorial i del cens de població de les terres catalanes. Després, els relaciona amb les mateixes dades, però referides a l'Estat espanyol. Pel que fa als antics territoris catalans en domini francès, Nin parla d'ells com a zones que han conservat la llengua, però que culturalment ja no tenen res a veure amb els catalans. Acte seguit, marca el floriment de Barcelona com a zona industrial ja el 1840: “Sir Charles Macara, presidente de la Federación Algodonera Internacional afirma que Cataluña fue el primer país de Europa donde se hiló el algodón” (PAGÈS 2010: 454). Per acabar l'apartat, recull dades sobre l'economia catalana del seu temps, fixant-se en fàbriques obertes, nombre d'obriers per fàbrica i producció per branca industrial. Conclou l'apartat afirmant que “la producción industrial total representa anualmente 4.500.000.000 de pesetas, o sea el 75% de la producción total española” (PAGÈS 2010: 455).

El proper subapartat va referir a l'agricultura i a la cria del bestiar. Contràriament a algunes concepcions llunyanes, Catalunya no és només un país industrial, sinó també agrícola. Nin recull

unes dades de producció agrícola que mostren com les terres catalanes, el 1922, produïen una octava part de la producció total de patates, una cinquena de la d'oli d'oliva, una quarta de la de farratges, un terç de la de llegums, la meitat de la fruita, dos terços de les ametlles, vuit desens de taronges i quasi la totalitat de l'arròs: “patatas 12,5%, aceite de oliva 21,9%, forrajes 25%, legumbres 32%, vino 45%, cebollas 42%, frutas 50%, almendras 68%, naranjas 79%, nueces 85%, algarrobas 97,65 y arroz 99,4%” (PAGÈS 2010: 455). Amb aquestes dades, el teòric marxista vendrellenc explica que el valor de la producció agrícola catalana va ascendir, aquell 1922, a quasi dos mil milions de pessetes. Ara bé, comptava amb la producció deficient del blat. Necessita comprar tant de blat com produeix i estava obligat a fer-ho a Castella per 50 pessetes més per tona, fet totalment advers al mercantilisme català. Andreu Nin usa l'economia com un element que també serveix per diferenciar Catalunya de l'Espanya castellana.

El segon subapartat sobre la Catalunya moderna fa referència al comerç, a la navegació i als bancs. El seu objectiu és remarcar la importància econòmica de Catalunya i, en concret, de Barcelona. La capital catalana mou un terç de les importacions espanyoles i la meitat de les exportacions, fet que la feia ser la ciutat comercial més important de tot l'estat. Aquesta anàlisi, ara bé, contrasta amb la situació sociopolítica espanyola i europea:

“No es más que durante la guerra imperialista e inmediatamente después del armisticio que España tuvo un balance activo. La burguesía catalana pretende explicar esta situación desfavorable por la política del gobierno central que tiende a impedir el desenvolvimiento de la industria catalana. Pero la verdad es que si ella juega un papel de primer orden en un país semifeudal extremadamente retrasado bajo el punto de vista económico, ella es evidentemente inferior a la industria de otros países europeos de los que no puede soportar la competencia, no solamente en el mercado exterior sino también en el interior. El gobierno español bajo la presión del movimiento nacional catalán se ve obligado a otorgar a la industria de Cataluña un régimen aduanero favorable siempre a condición de colocar en cambio el trigo de Castilla a precios excesivamente elevados.” (PAGÈS 2010: 457).

Per tant, el comerç espanyol mai no va produir beneficis fins la I Guerra Mundial, és a dir, fins que el capital internacional va patir una greu crisi i haver haver de sorgir mercats alternatius. I Catalunya no n'era cap excepció. La situació era fruit de les relacions capitalistes, basades en l'opressió d'altri per desenvolupar i fomentar la indústria i riquesa pròpies. La burgesia, però, va culpar de la situació el govern central, encara que el vendrellenc s'hi oposa. El que Nin afirma amb certesa és que si la burgesia catalana jugava un paper capdavanter a Espanya, un país profundament retrògrad, és perquè era incapaç de competir amb els capitalistes europeus, més beneficiats de les

relacions capitalistes –en aquest sentit, sense un estat que impedisís el desenvolupament econòmic d'una regió pròspera. D'aquesta manera, les pressions de la burgesia catalana mantenien el proteccionisme que tant els beneficiava, però no de bon grat. A canvi, Catalunya havia de comprar el blat de Castella a uns preus desgavellats. A més, Catalunya posseïa el 29% de la marina espanyola i una banca florent basada en els organismes locals. Tot això feia de Catalunya una potència comercial capitalista quasi modèlica massa condicionada per unes circumstàncies polítiques que li impedié desenvolupar-se lliurement en les activitats rendibles i que, segons Andreu Nin, tampoc no era capaç d'oposar-se econòmicament a les grans potències europees.

L'apartat següent ja comença a explicar les causes de l'antagonisme creat entre Catalunya i Espanya. La decadència a les terres catalanes va produir-se quan estaven subjugats a Castella i la seua renaixença es va produir quan va començar a actuar amb un poc d'autonomia. Per tant, i tenint en compte que les relacions semifeudals d'Espanya impedeixen el lliure desenvolupament econòmic de Catalunya com a potència comercial, aleshores la situació queda preparada pel conflicte: “En Cataluña, el conflicto ha sido inevitable. El desenvolvimiento industrial de este país es incompatible con la estructura del Estado español. La monarquía española de nuestros días puede quizá compararse por sus rasgos fundamentales a la Rusia zarista desaparecida (aquí siguen cinco líneas en ruso).” (PAGÈS 2010: 459). La presència del rus al text mostra que el text devia haver de traduir-se o devia estar mig traduït al rus (o bé usava exemples russos per exemplificar els casos estudiats). Segons Nin, Espanya no ha passat per l'estadi de la revolució burgesa. La convulsió del S.XIX no va tocar l'estructura bàsica de l'estat i el poder el varen ocupar sempre la mateixa classe de gent, favorable als grans propietaris de les regions agràries. Els partits governants eren el conservador i el liberal que s'intercanviaven el poder pacíficament mitjançant falsejaments electorals. El caciquisme és, segons Nin “fenómeno netamente español, es la dominación semifeudal ejercida por los grandes propietarios hacendados. Los caciques gozaban de un poder ilimitado; ellos obligaban a los electores a votar por los candidatos oficiales; todos los organismos administrativos y judiciales no son más que juguetes en sus manos” (PAGÈS 2010: 459). A part de la qüestió política, Espanya compta amb una gran càrrega militarista i clerical, com a part del seu semifeudalisme que consumeix els seus recursos econòmics. El 1922, l'estat va destinar uns 1.000.000.000 de pessetes a l'exèrcit. L'exèrcit espanyol duu més de 300 anys usant més l'exèrcit dins les seues fronteres que no fora.

Les diferències entre Catalunya i Espanya les marquen uns fets puntuals que, segons Nin, constitueixen la diferència entre una societat liberal i una de semifeudal. Per una banda, Espanya està dominada pel règim de la gran propietat de les hisendes mentre que Catalunya ho està per la petita propietat com ho exemplifica que els seus pagesos només són propietaris a mitges. A Catalunya no hi ha treballadors assalariats, que a Espanya abunden en excés. Els petits propietaris

espanyols són, més que pobres, miserables. Mentre que la petita burgesia espanyola no gaudeix de cap riquesa ni privilegi, a Catalunya viu de manera relativament acomodada. D'aquesta manera, i per concloure l'apartat, Nin explica:

“Tenemos pues una España semifeudal, pobre, atrasada, ejerciendo su dominación sobre un país industrial rico, adelantado al cual impide su libre desenvolvimiento. El movimiento nacional catalán puede considerarse como una lucha de la burguesía contra las disposiciones de la monarquía absoluta. Nos encontramos en presencia de una manifestación de la tendencia histórica del capitalismo señalada por Lenin y definida por él (cuatro líneas en ruso). El movimiento nacional catalán debe ser considerado por nosotros como un movimiento progresivo.” (PAGÈS 2010: 461).

El següent apartat va referit a *Las etapas principales del movimiento nacional catalán*. Nin fixa l'aparició del catalanisme la dècada del 1830 en forma d'un moviment literari. La vessant política del moviment no va arribar fins el 1860. “La primera organización política fundada es La Jove Catalunya, de 1869. Es bajo su presión o bajo la efímera República española cuando se ensaya en 1873 de proclamar el Estado catalán. Sucesivamente son fundados el Centre Català (1885) y la Lliga de Catalunya (1887).” (PAGÈS 2010: 461). Les primeres reivindicacions catalanistes varen ser una memòria dels furs de Catalunya, unes protestes contra la tasa elevada dels impostos, contra la falta de protecció a la indústria i contra els atacs al territori català i a la llengua catalana. D'aquesta manera, la darrera de les reivindicacions era el tema que avui en diríem nacional. Aquestes diverses forces varen unificar-se el 1892 en la Unió Catalanista, que marcaria l'orientació teòrica del moviment durant els anys següents. La pèrdua de les darreres colònies espanyoles, la burgesia va perdre mercats on comerciar i li va crear un malestar resoluble amb la recerca de noves fronteres mercantils. La mateixa burgesia culpava al govern central de la pèrdua del mercat colonial. La situació va fer del catalanisme, moviment patrimonial d'alguns intel·lectuals, un moviment de masses.

A les eleccions de 1901, el catalanisme polític va obtenir la seua primera victòria. Els partits escindits de la Unió Catalanista, la Unió Regionalista i el Centre Nacionalista Català, varen unificar-se en una nova formació, la Lliga Regionalista de Catalunya. En aquell temps, Alejandro Lerroux va arribar a Barcelona. Nin ja afirma, sobre el suposat republicà: “Lerroux fue enviado a Barcelona por el gobierno central para oponerse por la creación de un movimiento republicano popular al movimiento catalanista que comenzaba a inquietar seriamente a los políticos madrileños.” (PAGÈS 2010: 462-463). Per contra, el 1903 el republicanisme va vèncer el catalanisme gràcies a la demagògia de Lerroux i a que la Lliga s'havia aliat amb els elements reaccionaris. El 1905, la Lliga torna a guanyar les eleccions i la guarnició de Barcelona ataca les redaccions de periòdics en català, entre

elles el *Cu-Cut* i *La Veu de Catalunya*. Enlloc de castigar els militars, el govern va suspendre les garanties constitucionals, va prohibir la publicació del *Cu-Cut* i va empresonar el director de *La Veu de Catalunya*. Com a resposta a aquest fet es va organitzar un moviment de protesta conegut com Solidaritat Catalana, que va aplegar partits catalanistes i republicans, amb l'excepció de Lerroux. Solidaritat va obtenir 41 de 44 representants possibles a les eleccions de 1907. El govern espanyol va rompre la coalició “comprendiendo la debilidad interna del movimiento, presentó al gobierno un proyecto de administración local que acordaba algunas concesiones a Cataluña” (PAGÈS 2010: 464).

El darrer apartat de l'article va referit als partits catalans. Aquest punt comença amb una reflexió sobre la Lliga:

“La Lliga Regionalista ha sido durante 23 años la expresión política más importante del movimiento catalán. Ha sido regionalista, autonomista o separatista según las circunstancias. Se hizo el partido de la gran burguesía sobre la masa de la pequeña burguesía. Ha experimentado la lucha de la burguesía industrial contra los agrarios en el poder. Hubiera podido realizar la revolución burguesa formando un bloque con la burguesía metallúrgica de Vizcaya y la burguesía minera de Asturias [...] pero la tentativa fracasó.” (PAGÈS 2010: 465).

Per tant, segons Andreu Nin, la burgesia de la Lliga mai no va tenir un programa reaccionari ni contrarevolucionari establert, sinó que el va anar variant en funció de les circumstàncies. D'aquesta manera, podem veure com en els anys en què varen aconseguir millores (la Mancomunitat, l'IEC, la seua secció filològica...) eren els anys de més pau social, mentre que quan aquest partit va esdevenir més o únicament burgès va ser en els anys de conflictes socials. Per això Nin afirma que s'ha mogut entre el regionalisme i el secessionisme. Les característiques de la nació catalana els varen permetre construir el partit de la gran burgesia sobre la massa de la petita burgesia, d'aquí el seu relleu polític. Ara bé, després de la segona Revolució Russa de 1917, la burgesia es va posar a favor dels interessos econòmics capitalistes i, per tant, en contra de la massa popular. Aquesta situació va provocar el gran declivi de la Lliga com a moviment polític i el canvi de l'hegemonia del moviment catalanista de la burgesia (Lliga Regionalista de Catalunya) a la petita burgesia (Esquerra Republicana de Catalunya). Aquest canvi es va produir precisament durant la dictadura de Primo de Rivera (1923-1930) i a causa de la col·laboració de la Lliga Regionalista amb el règim per acabar amb les organitzacions del moviment obrer. En el context de la dictadura varen aparèixer dos nous partits catalans que representaven la petita-burgesia regionalista progressista que lideraria el moviment a partir de la II República: Acció Catalana i Estat Català (dirigit per Francesc Macià), que rebutjaven les solucions autonomistes. Aquests partits són perseguits per l'estat. El

partit republicà no tenia cap força ja que els seus bons elements es varen passar al moviment catalanista –que en alguns casos arribarien a la total entesa, com els que varen militar Esquerra Republicana de Catalunya. El PSOE no tenia cap força efectiva a Catalunya i el seu col·laboracionisme amb el règim no el va ajudar. Per altra banda, el PCE encara no constituïa cap força important. Ara bé, Nin defensa que s'ha de mostrar una actitud leninista de cara als moviments d'emancipació nacional per atreure la simpatia dels elements petit-burgesos. D'aquesta manera, diu que aquest fet ja es duu a la pràctica perquè el PCE, les organitzacions sindicals revolucionàries i els partits secessionistes bascos i catalans varen constituir un front per oposar-se a l'estat espanyol. Conclou l'article de la següent forma: “Separada de la esfera de influencia de la gran burguesía, las masas populares de Cataluña acabarán por comprender que solamente una república soviética federativa puede encontrar la solución plenamente satisfactoria a la cuestión nacional” (PAGÈS 2010: 466).

3.3.2. Relació comparativa dels plantejaments

A l'apartat anterior s'han extret els principals fils argumentals de l'article de Nin, per tant, a continuació es desenvoluparà una relació comparativa dels diferents plantejaments que inclou en les diferents etapes del catalanisme i en la ideologia del teòric marxista vendrellenc. Els quatre moments que compararem seran els inicis de la Renaixença, el període regeneracionista i modernista, el catalanisme polític dels inicis del S.XX i el pensament d'Andreu Nin. A l'hora de comparar aquests quatre moments tendrem en compte aquests factors per tal de fer veure les semblances/diferències ideològiques en el si del discurs nacional català. Els diferents factors són la llengua, la identitat històrica, la comparació entre el món castellano-espanyol i el món català, el model d'Estat, la nació i l'Estat, l'economia, la naturalesa del poder polític i la qüestió nacional i les classes socials.

El primer factor que analitzarem serà el lingüístic. El pensament dels inicis de la Renaixença, que no és gens homogeni i que va anar evolucionant progressivament de la subjectivitat romàntica cap a l'objectivitat modernista, percep que la llengua havia de ser un element reivindicat, però no indispensable. La identitat la conformaven, més que no el parlar, la naturalesa i la història. Se sap que una llengua es desenvolupa més o menys en relació a l'actitud del poder polític, però no es reivindica la llengua més que per manifestacions cultes com la poesia; es té en compte la llengua, però no s'entén com avui en dia, sinó que era com un element secundari de la cultura. Pel regeneracionistes i modernistes, la llengua és un element particularitzador, és a dir un element diferenciador de les altres cultures que marca les característiques pròpies de la cultura

catalana, igual que l'antiga legislació. Es creu que només es pot accedir a l'universal mitjançant el particular, per tant, mitjançant la llengua pròpia es pot accedir a la llengua universal; la llengua ja adquireix prou importància, però no passa de ser un element més de la cultura. Pel catalanisme polític dels inicis del S.XX, en canvi, la llengua ja és un element nacional, un fet inalienable de la cultura. És el patrimoni que més hem de valorar i defensar i que conforma la nostra identitat. Per Andreu Nin, la llengua és el codi d'expressió d'un poble, no només una eina de comunicació, sinó d'expressió d'idees. Per ell, el poble català ha de viure plenament en català dins el seu territori. Igual que pel catalanisme polític, la llengua és un element inalienable de la cultura.

El segon factor és la identitat històrica. Els inicis del moviment de la Renaixença, entenien que l'estat feia Catalunya part d'Espanya sense cap dubte. Els fets varen lligar un antic principat (Catalunya) a un estat-nació (Espanya) i per tal de viure-hi plenament havien d'acceptar el funcionament del model jacobí i adaptar-s'hi per tal que funcionàs en benefici de tots, encara que podien anar reivindicant la seua cultura pròpia perquè no es perdés. Pels regeneracionistes i modernistes, l'estat era Espanya i la nació també l'era. Catalunya era només una regió —encara que entenien aquest concepte com una nació sense estat— que conformava una part del territori espanyol que es diferenciava de les altres mitjançant unes característiques particulars. Pel catalanisme polític dels inicis del S.XX, nacionalment, a partir de la història, som catalans i no espanyols perquè la nació ha sabut sobreviure, amb una resistència passiva, a la colonització espanyola. Per Andreu Nin, en canvi, nacionalment s'és català, encara que també, i per damunt de tot, s'és proletari, una condició internacionalista. Els proletaris estan a totes les nacions a causa de l'opressió burgesa, però també la nació catalana està oprimida i conquerida per un estat del que s'ha d'alliberar.

El tercer factor és la comparació entre el món castellano-espanyol i el món català. Pels inicis de la Renaixença, com que l'estat era Espanya i Catalunya no representava políticament res, aleshores podem dir que no feien aquesta diferenciació. El que sí que feien era lligar la identitat amb el territori i amb la llengua, però no en feien cap reivindicació formal. Pels regeneracionistes i modernistes, sí que hi havia una comparació entre aquests dos mons: el caràcter castellà és immoral, ignorant i autoritari, de manera que va originar la crisi econòmica de fa cent anys —i va permetre a Castella desenvolupar conquestes glorioses a l'altra part del món—, per contra, el caràcter català és senzill, democràtic, culte i tolerant, de tal manera que és l'únic caràcter capaç de regenerar políticament Espanya. Pel catalanisme polític dels inicis del S.XX, els mons castellà i català eren oposats en la mateixa línia que el regeneracionisme modernista. Es posen valors èpics i espitosos als castellans mentre que n'hi ha de reflexius i comercials als catalans, fet que vol mostrar als catalans com a més aptes pels temps moderns. Per Andreu Nin, no hi ha una diferenciació concisa entre els

caràcters català i castellà. Només fa referència als monarques castellans com a nefastos i als catalans, com a populars. Ara bé, l'autèntica diferència que fa Nin és entre burgesos i proletaris. Per ell, totes les nacions tenen les dues classes, que són totalment oposades. Mentre els burgesos són manipuladors, egòlatres, ambiciosos i malintencionats, els proletaris són oberts, solidaris, justos i benintencionats. Els primers volien fer-se seu el món i els segons, compartir-lo.

El model d'estat és el següent factor a tenir en compte. La primera etapa estudiada concep el model d'estat desitjat com un estat-nació jacobí seguint el model francès. Aquesta organització sociopolítica era la màxima aspiració a la que s'havien de subordinar totes les altres coses. Pels regeneracionistes i modernistes, l'estat ideal era un estat federal com el dels Estats Units ja que és l'única opció que respecte els particularismes de les diferents regions que conformen un estat. Pel catalanisme polític dels inicis del S.XX, el model d'estat n'és un de confederalista que faci valer la unió germanívola de les nacionalitats ibèriques. No es concep Catalunya com un estat independent, sinó que s'aspira a una unió de les diferents nacionalitats ibèriques. Per Andreu Nin, en canvi, el model d'estat no n'és un de burgès (com qualificaria a tots els models d'estat esmentats anteriorment), sinó que seria un estat federal proletari constituït des d'una Revolució proletària sobre una unió lliure de pobles lliures (la fórmula de Lenin). Segons la seua visió internacionalista, els estats havien de fer la revolució, alliberar-se de les velles opressions nacionals mitjançant la independència i tornar a unir-se voluntàriament en conglomerats més i més grans (fins a l'organització mundial) com a pobles germans.

El cinquè factor és la relació entre la nació i l'estat. Pels inicis del pensament nacional sobre el fet català, estat i nació eren el mateix. El model jacobí entén els dos conceptes com a un i crea el model de l'estat-nació, per això mateix no hi ha diferència entre els dos termes i la lluita política va encaminada a crear, consolidar i mantenir un fort estat-nació, totalment oposat a la reivindicació nacional/cultural catalana, que ja es començava a defensar a causa de la raó històrica. Pels regeneracionistes modernistes, l'estat i la nació són el mateix, és a dir, Espanya. No va a fer diferenciacions entre els dos conceptes, però introdueixen el terme de regió, que seria equivalent al de nació històrica o cultural. La regió és una de les parts que conforma l'estat i que s'ha de reivindicar el seu patrimoni per tal de desenvolupar-se fins al darrer estadi del particularisme (l'universalisme). La història la fa desenvolupar-se d'aquesta manera i s'han de reivindicar les particularitats de les regions perquè així es desenvoluparan plenament i podran aportar el seu punt de vista al coneixement universal (es creu que el particularisme condueix a la universalitat i que d'una Catalunya regional en sortiria una Espanya universal). Pel catalanisme polític dels inicis del S.XX, la nació i l'estat ja no són el mateix. Es diferencia entre un estat plurinacional (com és Espanya) i una nació cultural sense estat (com és Catalunya). D'aquests dos conceptes en treuen el

seu programa polític, que consisteix en reclamar una major autonomia per Catalunya fins que l'estat quedi reformat com un de federal. Per tant, creuen que un estat ha de ser un conjunt de nacions organitzades per desenvolupar millor la seua economia i que s'influeixen mitjançant l'imperialisme. Per Andreu Nin, la nació i l'estat són evidentment coses diferents. Les nacions viuen oprimides dins estats opressors i s'han d'alliberar per acabar amb els vells ressentiments i unir-se com a pobles lliures. La fórmula de Lenin és per ell l'únic mètode viable. L'objectiu que persegueix és que totes les diferents nacions del món formin un únic estat proletari, contrari a les opressions i que permeti a les persones i als pobles viure i desenvolupar-se plenament, sense alienacions.

El sisè factor és l'economia. Pels inicis del moviment nacional sobre el fet català, l'economia que s'havia de proposar i potenciar era la capitalista. L'estat-nació burgès era la millor organització per desenvolupar el capitalisme en totes les seues vessants. Pels regeneracionistes i modernistes, l'economia havia de ser igualment capitalista, però havia d'actuar en favor del benefici comú i en contra dels interessos elitistes. D'aquí l'actitud que mantenen molts protagonistes de les obres modernistes, rebels contra el tradicionalisme i partidaris del progrés material i tècnic. Pel catalanisme polític dels inicis del S.XX, l'economia ha de ser capitalista-imperialista, és a dir, ha de ser capaç d'influir altres economies i produir-hi canvis en benefici d'un. Per Andreu Nin, l'economia no pot ser mai capitalista, ha de ser comunista/marxista. Això implica que la propietat dels mitjans de producció de la riquesa no l'han de tenir les classes dirigents, sinó que han de ser propietat comuna de tots els habitants de l'estat. A partir d'aquí, les relacions econòmiques s'han de dur a terme sense especulacions, opressions ni interessos materials; s'han de dur a terme per sobreviure i sense oprimir mai ningú. Andreu Nin concedeix una gran importància a l'economia com a factor diferenciador de nacions com a causa d'un desenvolupament econòmic desigual.

El setè factor és la naturalesa del poder polític. Pel moviment dels inicis de la reivindicació de la nacionalitat catalana, el poder polític ha de ser popular, ha de sortir del poble i ha de defensar-lo. Se coneix el lligam entre llengua i poder polític i se sap que en aquell moment està lligat a l'aristocràcia castellana, però s'espera que s'exerceixi des del poble. Pels regeneracionistes i modernistes, el poder polític ha de ser democràtic. Ja no s'és tan idealista amb la cultura pròpia ni amb el fet lingüístic, sinó que s'aspira a defensar-los mitjançant procediments democràtics. Es passa d'una concepció més subjectiva i idealista a una altra de més objectiva i materialista. Pel catalanisme polític dels inicis del segle XX, el poder econòmic igualment ha de ser democràtic. Aquest moviment ha ascendit gràcies al vot de les masses, fet que els convenç que la legitimitat del poder polític ve donada per la legitimitat democràtica, és a dir, que amb una majoria parlamentària aconseguida mitjançant el sufragi universal tota acció és legítima i legal. En canvi, per Andreu Nin el poder polític ha de ser revolucionari. Concep la qualitat democràtica o popular del poder com a

fets burgesos, ja que amaguen realment la voluntat burgesa de mantenir l'ordre capitalista, l'opressió de classe i les relacions que beneficien una oligarquia. Si el poder és revolucionari en el sentit marxista actuarà en benefici del 95% de la població que antigament era oprimida per l'estat burgès i en contra dels que abans eren la classe dirigent, d'aquí la legitimitat del poder revolucionari.

El darrer factor tractat és el de la qüestió nacional i les classes socials. Els inicis del moviment catalanistes no conceben absolutament cap relació entre les classes socials i la qüestió nacional. Senzillament podrien veure una major defensa de la cultura pròpia per part de les classes populars que no de les oligarquies ciutadanes. Pels regeneracionistes i modernistes, la qüestió nacional no anava lligada a cap classe social, era una qüestió de particularitats d'un territori. Es comença a perdre la visió de la cultura defensada per les classes popular a causa de les migracions d'andalusos i murcians al territori català. Pel catalanisme polític dels inicis del S.XX, la qüestió nacional és la lluita de la petita i mitjana burgesia, així com de les classes populars. Només una autèntica unió nacional conduirà a l'alliberament de la opressió estatal espanyola. Per contra, Andreu Nin concebia la qüestió d'una manera radicalment diferent. Pel teòric marxista del Vendrell, la reivindicació de la qüestió nacional catalana la començà a dur a terme la burgesia com una reacció davant la uniformització centralista. La burgesia converteix la qüestió en un moviment de masses, però és incapaç de continuar el procés de revolució burgesa que es volia establir amb la reivindicació de la qüestió nacional. Aquest fet fa que el lideratge del moviment passi de la burgesia a la petita burgesia, la qual continuarà el procés, però també serà incapaç de desenvolupar-lo fins al darrer extrem a causa de la seua condició també burgesa –marcada per uns interessos econòmics que entren en contradicció amb els seus altres interessos i que se superposen a tot. Per tant, segons Nin, només la classe obrera podrà desenvolupar la qüestió nacional fins al seu alliberament total del jou de l'opressió i completar la revolució democràtica-burgesa iniciada per la classe burgesa.

3.4.- Les aportacions innovadores que fa Andreu Nin.

El teòric marxista vendrellenc, Andreu Nin i Pérez, és el primer gran marxista que exposa les seues idees en llengua catalana. En comparació amb els discursos del catalanisme, Nin és innovador dins el domini català per fer seu el punt de vista comunista/marxista internacionalista i per expressar-lo en la seua llengua mare, un poc mancada, aquells anys, de teoria política marxista forta.

La primera aportació de Nin és, doncs, la perspectiva marxista. Aquesta visió inclou una concepció materialista i idealista de la realitat car es tenen aspiracions que poden semblar utòpiques (comunisme mundial), però que es basen en característiques i fets materials, els quals no deixen de tenir en compte per cap moment d'aquesta evolució (revolució proletària contra l'opressió). Aquesta concepció del món, inclou la identificació de la massa social humana en funció del seu estatus econòmic. La terminologia de burgesos i proletaris no és absent als altres discursos catalanistes ja que la influència de Karl Marx en la cultura, economia, sociologia, antropologia, filosofia i política és inalienable. Ara bé, havent-hi escriptors que usaven els termes per designar grups prou caracteritzats (burgesos per grans industrials i proletaris pels obrers de les fàbriques) i d'altres que ho feien per polititzar els successos (els burgesos opressors...). El curiós o innovador d'Andreu Nin és que es fa seua la teoria marxista al complet i per aquest fet no concep la burgesia com una classe enemiga que s'ha d'eliminar, sinó com la classe dominant d'una fase prèvia al desenvolupament de l'hegemonia proletària; per tant, s'ha de promoure la classe burgesa en contra de l'aristocràcia d'origen feudal per tal que sobre el domini burgès s'hi pugua desenvolupar la lluita proletària que alliberarà els hòmens de l'opressió. Per tant, un fet innovador de Nin és que no desqualifica la burgesia, sinó que la considera necessària pel total desenvolupament del proletariat com a classe i dels seus interessos classistes.

Una altra aportació innovadora d'Andreu Nin és la seua concepció del proteccionisme. Actualment, s'estudia aquesta llei com una que va impulsar la burgesia catalana per vendre tot el seu producte tèxtil dins l'estat espanyol sense la interferència de la competència estrangera, més desenvolupada tècnicament i més accessible econòmicament. Ara bé, com assenyala Nin, aquesta llei no només beneficiava els industrials tèxtils catalans, sinó que el proteccionisme també permetia als terratinents castellans vendre tot el seu blat a un preu molt superior del que tendria a causa de la seua qualitat. Per tant, Nin demostra com aquesta suposada llei impulsada des de Catalunya i per la burgesia catalana, resulta ser realment més en benefici dels terratinents castellans.

Una altra aportació del vendrellenc és el seu tractament del naixement del capitalisme. Segons Nin, el capitalisme naixia de la unió, a partir del S.XVI, de l'aristocràcia i les classes adinerades de les ciutats. Aquesta unió presenta la vella classe dominant com la portadora d'una vara civilitzadora i unificadora del regne. Aquest estat va servir per provar les diferents combinacions, però va acabar fent inconcebible per les ciutats preferir abans la seua independència i autonomia que no la superioritat general de la burgesia de tot el regne i no endinsar-se dins el gran capitalisme que s'estava desenvolupant. Aquest fet, però, no es va produir dins l'Estat espanyol, car l'aristocràcia espanyola no va voler compartir la nova riquesa i, per tant, no va produir cap d'aquestes noves influències. Per això, Andreu Nin veu que el capitalisme espanyol no està al mateix nivell que l'europeu ja que encara conserva part del seu caràcter aristocràtic i feudal, a causa de la seua golaria econòmica, i no ha desenvolupat al complet el sistema capitalista. En conclusió per aquest apartat, Nin compara Espanya a Turquia ja que són estats formats per un conglomerat de províncies mal governades per un despotisme asiàtic.

Nin, a més, concebia el poble català com l'evolució de la civilització dels ibers amb la cultura romana. Concep el naixement històric dels futurs catalans com la convergència del poble que habitava l'actual Catalunya i la cultura de l'Imperi Romà, que va ser la que més va influir els territoris que després formarien la Corona d'Aragó. El poble català, va unir els dos caràcters en el moment posterior a la conquesta cristiana per tal d'establir o consolidar una nova identitat diferenciada de la dels seguidors de Mahoma.

Andreu Nin va fer altres aportacions referint-se al desenvolupament de Catalunya i, en especial, de Barcelona. Mentre Castella consolidava i expandia el model feudal, al territori català es desenvolupava a Barcelona un petit règim de la burgesia camuflat baix l'ordre feudal. El Consell de Cent marcava el caràcter democràtic de Barcelona i, per tant, la feia ser més que no una ciutat feudal, una protorepública municipal.

Una altra aportació de Nin és la importància que concedeix al factor econòmic. Com a conseqüència de la ideologia marxista i del materialisme històric, Andreu Nin pensa que la base de la diferenciació es troba en el factor econòmic. Per això mateix, Nin n'hi dóna tanta. En el referent a la producció industrial mitjana d'Espanya, va mostrar com Catalunya en produïa 4.500.000.000 milions de pessetes, és a dir, un 75% de la producció espanyola total. El 1922, en qüestió d'agricultura i cria de bestiar, la producció catalana va oscil·lar entre gairebé la totalitat (com en el cas de l'arròs) fins a una octava part (el cas de les patates) per part de Catalunya i en relació a Espanya. Aquests fets mostren un desenvolupament molt diferent entre les dues zones i que beneficien majoritàriament l'estat a causa del comerç interior del blat castellà, afavorit pel proteccionisme. La importància del factor econòmic es tradueix en l'economia com a eina

diferenciadora de nacions, és a dir, que dos pobles iguals però amb un desenvolupament econòmic diferents, són nacions diferents. En aquesta mateixa línia, Catalunya controlava un terç de les importacions espanyoles i la meitat de les exportacions. Si aquesta situació desigual del desenvolupament econòmic entre Catalunya i Espanya no s'ha romput pel temps és perquè la burgesia catalana, tot i estar molt més desenvolupada que no la castellana, juga un paper de primer ordre en l'Estat espanyol, semifeudal, i continua en aquest estat és perquè no està al nivell de la burgesia europea i no pot competir ni econòmicament ni tècnicament amb ella.

Andreu Nin fa una altra aportació en matèria de la formació moderna de l'Estat espanyol. Segons Nin, Espanya no ha passat encara per l'estadi de la revolució burgesa, sinó que roman encara a l'Antic Règim car el convuls S.XIX no va tocar l'estructura bàsica de l'estat i els dirigents sempre varen ser el mateix tipus de gent. De la mateixa manera, com a part d'un estat semifeudal, Espanya destina una gran part dels seus ingressos a l'exèrcit i a l'església. El 1922 va destinar ni més ni menys que 1.000.000.000 milions de pessetes a l'exèrcit, quan aquest fa 300 anys que només actua dins les fronteres de l'Estat espanyol.

Un altre factor que Nin ressalta és el de la diferència econòmica entre Catalunya i Espanya. Per Andreu Nin, les dues societats es diferencien en tant que la primera n'és una de petit-burgesa i la segona, semifeudal. Aquesta diferenciació la marquen les classes hegemòniques de cada societat. A Espanya els terratinents conserven encara el poder i basen en el treball assalariat l'explotació de les seues terres, mentre que la petita-burgesia és un sector gairebé inexistent o està totalment empobrida. Catalunya, en canvi, està basada en les petites propietats on els pagesos-jornalers tenen la meitat de la propietat de la terra que treballen; les terres catalanes tenen l'hegemonia de la petita-burgesia, una classe que viu acomodada, quan el treball assalariat és inexistent. La diferència entre Catalunya i Espanya és la que hi ha entre un estat liberal i un de semifeudal, el segon dels quals manté el primer sota el seu domini impedit-ne el desenvolupament.

Andreu Nin destaca el desenvolupament del catalanisme com un altre factor. Per Nin es va començar a crear el 1830 com una resposta a la legislació espanyola i a la memòria dels antics furs de Catalunya, com una protesta contra l'elevada taxa d'imposts, contra la manca de protecció de la indústria i contra els atacs a la llengua catalana i al territori català. Andreu Nin veu més important la reivindicació de l'antiga legislació catalana que no els atacs a la llengua pròpia, per tant, veu més important el factor econòmic i el seu desenvolupament que no la cultura catalana. A part, però, la situació es va aguditzar arran de la pèrdua de les darreres colònies d'Espanya, quan l'estat va fer recaure el pes del domini colonial al territori català i, per defecte, va fer esdevenir el catalanisme un moviment de masses que es va materialitzar amb la victòria de Solidaritat Catalana (1907).

Un altre factor innovador d'Andreu Nin és el tractament que dóna a la Lliga Regionalista de

Catalunya. Per Nin, la Lliga va ser un partit que es va fundar al si de la gran burgesia sobre la massa de la petita-burgesia per defensar els seus interessos econòmics i, també, la cultura catalana. Va ser durant 23 anys el partit hegemònic al territori català i es va moure entre el regionalisme, l'autonomisme i el separatisme segons les circumstàncies. Contra Espanya i per Catalunya va representar els interessos industrials contra els agraris. El més innovador de la qüestió per Nin és que veu la burgesia catalana capaç d'haver desenvolupat la revolució democràtico-burgesa si s'hagués aliat amb la burgesia industrial metal·lúrgica de Biscaia i la minera d'Astúries. Aquest fet hauria pogut fer de la Lliga una organització burgesa i liberal, no reaccionària ni contrarevolucionària en principi. Si va adquirir vessants contràries al progrés proletari o revolucionari va ser en els moments en què la lluita de classes es va posar a la primera ordre del dia com durant l'època del pistolisme o durant la II República espanyola, moments en què la Lliga es va situar d'esquena al poble català i en favor dels seus interessos com a classe capitalista.

L'últim factor innovador de Nin en el seu article és l'actitud i la relació entre la petita burgesia i el proletariat. Segons la teoria nacional d'Andreu Nin, la burgesia va iniciar el moviment nacional perquè el model d'estat-nació jacobí era el que millor responia als interessos del capitalisme i així varen aprofitar la capacitat mobilitzadora del nacionalisme perquè les masses l'ajudassin a instaurar aquesta organització estatal. Després d'establir l'estat-nació, la burgesia va abandonar les reivindicacions nacionalistes car una vegada establertes les fronteres nacionals jacobines, no li interessava a la gran classe capitalista continuar la revolució democràtico-burgesa ja que aquesta entraria en contradicció amb la seua explotació econòmica opressora. Per aquest mateix motiu, és la petita burgesia la que pren el relleu de la gran burgesia en les reivindicacions nacionals. En aquest moment, la petita burgesia ha d'elegir entre completar la revolució democràtico-burgesa o actuar en benefici dels seus interessos econòmics, fet que durà a la divisió de la classe. Per això mateix, només el proletariat pot completar la revolució democràtico-burgesa i completar la lluita nacional, és a dir, l'alliberament dels pobles de l'opressió. En aquesta situació, el nacionalisme ha conduït a la divisió de la societat en relació a la qüestió. Davant aquesta situació, Nin proposa mantenir una actitud leninista per atreure els elements petit-burgesos. Aquesta actitud consisteix en mantenir com a estandard el punt de vista segons el qual hi havia un dret inalienable d'autodeterminació per tots els pobles que ho desitjassin. Així, amb aquesta fórmula, el proletariat pot atreure cap a la seua lluita als elements indecisos de la petita burgesia i posicionar-los en contra de l'alta burgesia; aquest fet és característic del fet que només el proletariat pot dur l'alliberament de les nacions, dels pobles, fins a darrer terme.

4.- La vessant d'Andreu Nin com a crític literari a l'article "Grandesa i decadència de la novel·la soviètica". La influència crítica de Lev Trotski i les diverses consideracions sobre la novel·la dels primers anys de la URSS.

4.1.- Contextualització de l'article

4.1.1.- Procedència de l'article

L'article *Grandesa i decadència de la novel·la soviètica* d'Andreu Nin va ser publicat al número 78 de la Revista de Catalunya, al volum XIV de maig de 1934. Posteriorment, el doctor en història contemporània, Pelai Pagès, va aplegar-lo el 2008 en un recull d'articles d'Andreu Nin, *Andreu Nin. Textos de Pedagogia i Literatura*. En aquest aplec, l'article sobre la novel·la soviètica pertany a la part de literatura, essent l'únic escrit sobre literatura que no pertanyia al pròleg de cap obra que va traduir el mateix Nin, és a dir, que és l'únic article sobre literatura que Andreu Nin va publicar en vida.

4.1.2.- L'article en el seu context

Grandesa i decadència de la novel·la soviètica és un escrit únic en la producció d'Andreu Nin a causa de ser l'únic article purament literari publicat pel vendrellenc en vida. Nin va començar a publicar algun article a setmanaris del Vendrell el 1907, amb quinze anys, una activitat que continuaria al llarg de tota la seua vida. Va tenir etapes més actives i d'altres que menys, però mai no va abandonar l'habit de l'escriptura i la lectura. La literatura no va ser el seu major camp de conreu de les lletres catalanes, fins que no es va dedicar a la traducció per guanyar-se la vida. Els seus amplis coneixements de rus, adquirits durant nou anys de viure a la URSS (1921-1930), li varen permetre de fer de frontissa entre els clàssics russos i la llengua catalana.

El 1929 va publicar la traducció de *Crim i Càstig* de Fiodor Dostoievski. Va ser la primera de les vuit traduccions de la literatura russa que prepararia per les Edicions Proa de Joan Puig i Ferrater. A cada obra que traduïa, Nin hi incloïa un pròleg propi on introduïa l'obra traduïda mitjançant una anàlisi marxista de la vida de l'autor, un estudi de les característiques de l'obra i de la seua recepció original. També aprofitava per explicar alguns criteris de traducció i algunes limitacions que va trobar-se, però aprofita sempre per incloure al seu discurs aquell punt ideològic

que caracteritza l'escriptura del teòric marxista vendrellenc.

Se sap que el 1931 va publicar la traducció de *El Volga desemboca al mar Caspi* de Boris Pilniak i de *Els senyors de Golovlioli* de Xedrin; el 1933, les traduccions de *Stepàntxikovo i els seus habitants* i d'*Anna Karènina* de Dostoievski i Lleó Tolstoi respectivament. A part, el 1935 i el 1936 va publicar dues traduccions cada anys. En el primer cas, varen ser *La primera noia: història romàntica* de Nikolai Bogdànov i *L'insurgent* de Jules Vallès. En el segon, *Una cacera dramàtica* d'Anton Txèkhov i *Prou compassió!* de Mikail Zoixenko. Va ser just entre la traducció d'aquestes obres i els seus pròlegs quan Andreu Nin va publicar a la Revista de Catalunya *Grandesa i decadència de la novel·la soviètica*, molt influenciat per la literatura russa i alhora per la catalana, tenint una formació literària superior a la mitjana de la classe política, va ser capaç de desenvolupar un article de crítica literària marxista, molt influït per la crítica de Trotski exposada per l'ucraïnès a *Literatura i Revolució*.

4.1.3.- Difusió de l'article

Andreu Nin va publicar l'article *Grandesa i decadència de la novel·la soviètica* el maig de 1934 al volum XIV de la Revista de Catalunya. El doctor Pelai Pagès ja va destacar la clara influència de l'obra de Trotski *Literatura i revolució* en l'article de crítica literària de Nin a l'epíleg de la seua biografia del vendrellenc *Andreu Nin. Una vida al servicio de la clase obrera* (Barcelona: Editorial Laertes, 2010: 441).

A més, el doctor Pagès confirma que l'article de Nin va valer-li per mostrar-se com “uno de los mejores conocedores de la literatura rusa de la revolución, de la literatura que és adjetivó como <<soviética>> y que no se atrevía a denominar <<proletaria>>” (PAGÈS 2010: 440). Pel que es pot deduir de l'estudi desenvolupat per Pelai Pagès, l'article *Grandesa i decadència de la novel·la soviètica* només va servir perquè Andreu Nin fos considerat com un dels màxims especialistes en la novel·la russa contemporània, fet al qual se li afegeix que va ser el major traductor de novel·la russa dels anys trenta i, per tant, se'l devia respectar com el major coneixedor de narrativa russa del moment a Catalunya i, potser, a Espanya. De tot això podem entendre que l'article no va aixecar cap polèmica a diferència de l'obra de Trotski *Literatura i revolució*, la qual va crear-se en mig d'un encès debat i que va propiciar moltes discussions.

4.1.4.- Impacte posterior de l'article

Com ja s'ha assenyalat al punt anterior, el doctor Pelai Pagès va parlar de la faceta de crític literari d'Andreu Nin a partir del seu article *Grandesa i decadència de la novel·la soviètica* i dels pròlegs de les diverses obres de la literatura russa que va traduir a la llengua catalana. Pagès, havent fet una lectura de l'obra de Trotski, explica la conclusió de l'estudi de Lev Davidòvitx Bromstein i com Andreu Nin se l'havia fet seua com a base per la teoria literària marxista que desenvolupa al seu article: “Nin asimiló esta idea básica de Trotsky en su estudio sobre la novela soviética para valorar la aparición de los autores que se mostraron partidarios de la revolución” (PAGÈS 2010: 441).

Tot i l'interès demostrat pel doctor Pelai Pagès, el seu estudi no passa de ser una descripció mínima incorporada en un estudi general de l'impacte de Nin com a annex a la més extensa biografia del teòric marxista vendrellenc. Per tant, aquest estudi de l'article i de les seues influències és un aprofundiment del plantejament del doctor Pelai Pagès.

4.2.- “Literatura i Revolució” de Trotski com a model crític d'Andreu Nin

Lev Davidòvitx Bromstein, “Trotski”, va publicar el 1924 l'obra *Literatura i Revolució*, a la qual explicava l'art burgès i com havia de ser el proletari en relació a aquest anterior. Trotski va publicar l'obra abans que Stalin començàs a proposar el model d'art realista que s'havia de convertir en l'art de la classe obrera, és a dir, va volgués fer la literatura des de dalt. Trotski, en canvi, s'oposa a tota temptativa de control sobre la literatura i en proposa un altre model, lliure per l'artista, de fer literatura del proletariat. A l'obra, l'ucraïnès hi fa una dura crítica contra el corrent formalista que va desenvolupar-se a Rússia durant els anys revolucionaris. La teoria de Bromstein es basa en el fet que tota història té unes cultures, les quals desenvolupen un art propi per desenvolupar diverses funcions:

“Cada clase dominante crea su propia cultura y, por consiguiente, su propio arte. La historia ha conocido las culturas esclavistas de Oriente, la cultura feudal de la Europa medieval y la cultura burguesa que domina actualmente el mundo. De ahí parece deducirse que el proletariado tiene que crear también su cultura y arte propios” (TROTSKI 1924: 125).

Aquest és el desenvolupament normal de la relació entre cultura, història i art. Trotski, però, assenyala que la cosa no és tan senzilla ni simple com una simple relació matemàtica, sinó que va molt més enllà i exigeix altres factors. “La historia muestra que la formación de una cultura nueva alrededor de una clase dominante exige un periodo considerable de tiempo y no alcanza su plena realización hasta el momento precedente a la decadencia política de dicha clase” (TROTSKI 1924: 125). El problema de la classe obrera és que la seua manca de recursos l'obliguen a gastar molta energia en la lluita de classes, en la conquesta del poder, en la seua conservació i utilització, fet que li impedeix concentrar-se en el desenvolupament de l'art. De la mateixa manera, el fet que la classe obrera hagi hagut de treballar sempre per poder viure, dificulta en certa manera la dedicació artística exclusiva i limita, per tant, les possibilitats de tenir grans artistes que únicament es dediquin a crear. Bromstein lliga el naixement dels artistes purament proletaris a l'evolució de la revolució en les seues etapes de dictadura del proletariat i de comunisme final: “Durante el período de dictadura no cabe pensar seriamente en crear una nueva cultura, es decir no cabe edificar a nivel histórico superior. Por el contrario, cuando la mano de hierro de la dictadura desaparezca, comenzará una época de creación cultural sin precedente en la historia, pero sin caracter de clase.” (TROTSKI 1924: 126).

Per tant, segons Trotski, el naixement dels artistes purament proletaris a gran escala es farà durant el pas de la dictadura del proletariat al comunisme final de la història, però sense cap caràcter

de classe. És a dir, la mort del proletariat com a classe serà l'inici de l'art nou proletari. Amb cada nova conquesta de la classe obrera, s'afebliran les característiques que defineixen el proletariat com a classe i d'aquesta manera desapareixeria la base necessària per una cultura proletària. És a dir, el nou art ja no seria proletari, sinó humà, però molt més endavant en el temps. Fins que arribàs aquell moment, l'oposició entre obrer i burgès no deixaria de ser-hi. Sempre s'havia fet una divisió molt concreta entre el que era burgès i el que era considerat proletari, però Bromstein aclareix aqueixa visió:

“Las referencias inconcretas a la cultura proletaria, por oposición a la cultura burguesa, se basan en una comparación superficial entre los destinos históricos del proletariado y los de la burguesía. El método fácil, puramente liberal, de las analogías históricas formales, no tiene nada en común con el marxismo. No hay ninguna analogía real entre el ciclo histórico de la burguesía y el del proletariado.” (TROTSKI 1924: 126).

El cas burgès de l'art es va començar a produir el S.XV. Davant l'art feudal, l'art del Renaixement va ser una cosa totalment nova i innovadora a causa de la seua manera d'entendre el món. Molt abans que la burgesia assolís el poder polític, ja desenvolupava un paper molt important a tots els camps de la cultura. Els mecenes eren burgesos, inicialment. Trotski posa l'exemple de l'art gòtic com un art burgès car no es varen fer catedrals ni esglésies gòtiques ràpidament per respondre a l'impuls del sentiment religiós, sinó que volien resumir tota l'experiència arquitectònica de la humanitat i l'estructura social i tècnica del moment en què es varen construir. La burgesia va agafar l'art gòtic i hi va incloure influències de tècnica romana i d'arquitectura aràbiga, de tal manera que va néixer l'art del Renaixement, un art que varen començar a aplicar als seus palaus. Entre el Renaixement i la Revolució Francesa (1789), varen passar més de tres segles, que la burgesia va aprofitar per augmentar el seu nivell econòmic, intel·lectual i polític.

“Fueron precisos milenios para crear el arte de la sociedad esclavista y sólo siglos para el arte burgués; ¿por qué, entonces, no habrían de bastar unas décadas para el arte proletario? Las bases técnicas de la vida son completamente diferentes hoy día y por consiguiente el ritmo ha cambiado también. Esta objeción, que a primera vista parece convincente, en realidad elude el verdadero problema.” (TROTSKI 1924: 127).

Trotski analitza el desenvolupament de l'art burgès, el qual es va desenvolupar en alguns segles, i el compara al de la cultura esclavista, que va tardar alguns mil·lennis. Aleshores, es

demana si seria possible que el proletari es desenvolupàs en alguns decennis. La seua argumentació és que les bases tècniques de la vida s'han accelerat i han augmentat el seu ritme. Segons Bromstein, però, aqueix raonament eludeix l'autèntic problema. Si les circumstàncies fossin propícies, la classe obrera arribaria a un moment de desenvolupament de la nova societat en què l'economia, la vida cultura i l'art arribarien a un punt de màxima llibertat d'acció. En una societat així, la dinàmica del desenvolupament de la cultura seria molt accelerada. Però aquest procés, diu Trotski, no es produirà fins després d'un llarg període de transició –la dictadura del proletariat—. Per això el mateix Lev Davidòvitx afirma que encara que hagi desenvolupat unes teories artístiques sobre l'estadi final de la història marxista, el seu escrit *Literatura i Revolució* es refereix sobretot al període de la dictadura del proletariat.

La revolució crea les bases de la nova societat mitjançant procediments de la vella societat. “La revolución salvó la sociedad y la cultura, pero por medio de la cirugía más cruel” (TROTSKI 1924: 128). Si la revolució no és totalment positiva, és a dir, si duu mètodes d'altres sistemes que poden ser considerats cruels és precisament el que fa que la revolució faci mal al desenvolupar-se, que no ha pogut superar totes les contradiccions del sistema abans de néixer. Trotski entén que la humanitat va començar una nova etapa el 7 de novembre (25 d'octubre segons el seu calendari) de 1917, que marca el canvi de dinàmica de la història, abans marcada per l'esclavitud, el servilisme i l'explotació. Ara bé, una revolució no triomfa si no s'estén a tot el món i per allò la Revolució Russa era sols l'inici d'alguna cosa, no l'establiment d'aquesta. La cultura proletària es va començar a establir després de la seua primera conquesta d'un estat, però la burgesa es va començar a desenvolupar baix el règim feudal, de manera que en fer la seua primera conquesta del poder ho va fer amb un alt nivell de desenvolupament cultural. Per tant, mentre la burgesia havia superat cultural i artísticament el feudalisme feia segles quan va desenvolupar-se la Revolució Francesa, en el moment de produir-se la Revolució Russa, el proletariat encara es trobava molt lluny del desenvolupament artístic i cultural de la burgesia. Aquest fet feia molt difícil la supervivència, en tant que necessitava una contínua expansió per desenvolupar-se, de la revolució proletària:

“Todo es muy diferente tratándose del proletariado en general, y del proletariado ruso en particular; éste se ha visto forzado a tomar el poder antes de haberse apoderado de los elementos fundamentales de la cultura burguesa; se ha visto forzado a derribar la sociedad burguesa por la violencia revolucionaria precisamente porque esta sociedad le impedía el acceso a la cultura.” (TROTSKI 1924: 132).

La classe obrera té una part científica pròpia, el marxisme. Les teories que Karl Marx va desenvolupar sobre la història, economia, sociologia, antropologia i política en les seues diverses

obres constitueixen un component científic inalienable del proletariat. Les ciències han adoptat procediments marxistes per resoldre problemes que se'ls ha anat plantejant. Marx i Engels, però, havien sorgit de la democràcia petit-burguesa i de la base científica del capitalisme. Trotski defensa que precisament aquesta circumstància és la que li havia donat la vessant de ciència de la classe obrera car el comunisme científic va crear-se sobre la base científica i política de la burgesia. A partir de les contradiccions capitalistes es va desenvolupar una ciència que s'aprofitava d'aquells contrasentits burgesos per fer evolucionar la democràcia burgesa, estancada pel mateix desenvolupament capitalista, a un nou tipus de democràcia, la proletària. Aquesta és la idea que Bromstein tenia del marxisme.

Segons Trotski, la major arma del proletariat és el marxisme, el mètode dialèctic del materialisme històric. Amb aquesta eina, diu que s'ha de canviar la societat, però que tot passa per l'art. Sense art no hi ha revolució: “El proletariado tendrá que realizar su obra de edificación socialista hasta un nivel bastante avanzado, es decir hasta lograr una verdadera seguridad material y la satisfacción de las necesidades culturales de la sociedad, antes de que pueda llevar a cabo una purificación general de la ciencia” (TROTSKI 1924: 135). L'art al que té accés la classe obrera, però, és l'art burgès i en el procés de purificació de la ciència, també hi ha el de la cultura. Quan un proletari vol fer art, ho fa sempre seguint els esquemes burgesos, però ho fa d'una altra manera, volent expressar quelcom que té a dins, quelcom que la burgesia no sent. Ara bé, per res es poden considerar aquests artistes com a artistes proletaris, com a molt poden ser models per futurs artistes proletaris, però no arriben a ser més que mostres un tant proletàries dins el context de l'art burgès en el procés d'ascens cultural de la classe obrera: “Expresiones como <<literatura proletaria>> y <<cultura proletaria>> son peligrosas, porque comprimen erróneamente el porvenir cultural dentro de los estrechos límites actuales falsean la perspectiva, no respetan las proporciones, adulteran las medidas y cultivan la peligrosísima arrogancia de los pequeños círculos” (TROTSKI 1924: 139).

Per tant, no es pot parlar de cultura ni d'art proletari en el temps de Bromstein, són una simplificació. L'ucraïnès no considera que es creí art proletari en el sentit que es poden expressar idees i temes des d'una perspectiva obrera, però encara es fan servir patrons i esquemes burgesos, fet que impedeix el naixement d'una nova literatura, en forma i en contingut, el que conformaria la literatura proletària/revolucionària/socialista. Trotski cita un grup d'escriptors anomenats *Kuznitsa*, els quals s'oposaven a l'art proletari creat des de l'estat i proposaven un art propi, amb un estil que només un proletari li pot donar a un text. Grups com aqueix creaven un art proletari, però només les bases. L'estil d'una classe no es trobava intrínsecament en l'escriptura de qualsevol membre de la mateixa classe, sinó que procediments molt complexos eren l'únic que el podia trobar. El naixement d'un nou tipus d'art requeria una condensació artística de les diferents matèries per tal que es

poguessin expressar com un nou tipus de creacions originals. Ara bé, el major problema de l'art proletari es trobava en l'intent que havia fet Stalin de propugnar un art des de dalt:

“Esta contradicción evidente no puede tener más que una explicación: al arte protegido por el gobierno soviético, que es un desierto sobre el que cae el crepúsculo, los autores del manifiesto oponen un arte proletario <<de gran envergadura y de gran estilo>>, que sin embargo no goza de la consideración necesaria porque no hay <<Berlinskis>> [crítics russos, dirigents i inspiradors de la literatura antiga] y porque el puesto de los Berlinskis está ocupado por <<algunos camaradas, publicistas salidos de nuestras filas y habituados a llevar las riendas de todo>>.” (TROTSKI 1924: 141).

Bromstein critica, doncs, que l'estat soviètic proposàs un model d'art segons el seu criteri – no eren artistes. Si no havia sortit art revolucionari encara a la URSS era per la simpleza que la població s'havia ocupat d'aixecar un estat obrer i fer la revolució social, de la mateixa manera que a França no es varen fer les obres que millor reflectien la seua revolució: “Las mejores obras surgidas durante la revolución francesa [...] no fueron las de los artistas franceses, sino las de los alemanes, ingleses y demás. La burguesía francesa, ocupada en hacer la revolución, no podía prescindir de la cantidad de energía necesaria para grabar y perpetuar su huella.” (TROTSKI 1924: 148). Amb aquesta explicació, Trotski justifica que les cultures que han produït una revolució no produeixen art al mateix temps que creen un nou sistema, sinó que aquest és produït a les cultures properes. Així va passar amb la revolució russa, defensa l'ucraïnès, però l'art produït per les cultures properes es va deformar pels filtres burgesos de la informació. Ara bé, la societat revolucionària no ha d'influir l'art ni l'ha de voler guiar baix cap concepte, car són matèries diferents:

“El marxismo puede servir para valorar el desarrollo del arte nuevo, estudiar sus fuentes, favorecer a las tendencias progresistas por medio de la crítica, pero no se le puede pedir más. El arte debe abrirse su propio camino. Sus métodos no son los del marxismo. El partido dirige al proletariado, pero no dirige el proceso histórico. Hay terrenos en los que dirige de un modo directo e imperativo. Hay otros en los que vigila y fomenta. Y otros, finalmente, en los que se limita a dar directivas. El arte no es una materia en la que el partido deba dar órdenes.” (TROTSKI 1924: 149).

Amb aquesta explicació, Bromstein aclareix la seua visió de la relació entre l'art i l'estat, que s'oposava totalment a la concepció d'alguns, els quals creien que l'estat havia de dictar i guiar l'art. Tot i això, Trotski teoritza dos tipus d'art que sorgirien d'un procés revolucionari autèntic, l'art revolucionari i l'art socialista. Aquests dos tipus estan estretament relacionats, però no són el mateix, sinó que vénen a ser una correlació de moviments artístics: “El arte revolucionario que refleja

claramente todas las contradicciones de un período de transición, no debe ser confundido con el arte socialista, para el que todavía no se han sentado las bases. Sin embargo, no hay que olvidar que el arte socialista procederá del de este período de transición.” (TROTSKI 1924: 157-158). Bromstein defensa que perquè hi hagi un art revolucionari hi ha d'haver un artista revolucionari, però que aquell encara no existia al seu temps. L'art és un procés impredecible, així que tota teorització és mera suposició relativa. Els moviments artístics no s'han de forçar, sinó que s'han de deixar desenvolupar lliurement.

El més paregut a l'art revolucionari havia sèt l'art realista, que precisament havia coincidit amb el màxim esplendor de les lletres russes, fet que feia que alguns el consideressin com el model més vàlid per desenvolupar un art proletari. L'art nou que hauria nascut per si sol si no se li haguessin posat traves era un art proper a la voluntat revolucionària:

“El arte nuevo será ateo. Renovará también la comedia, ya que el hombre nuevo querrá reír. Hará que renazca la novela. Reconocerá todos los derechos a la lírica, porque el hombre nuevo amará más y de un modo más fuerte que los antiguos y pensará sobre el renacimiento y la muerte.. El arte nuevo hará revivir todas la formas que han surgido en el curso del desarrollo del espíritu creador. La desintegración y decadencia de estas formas no tiene por qué ser definitiva, pues no son incompatibles en absoluto con el espíritu de los tiempos nuevos. Basta con que el poeta de la nueva época piense de nuevo sobre los problemas de la humanidad y sienta otra vez sus sentimientos.” (TROTSKI 1924: 168).

Si el marxisme és el mètode dialèctic que vol alliberar les persones i els pobles de l'opressió a que estan sotmesos, Trotski entén que aquest alliberament dels vells prejudicis socials i morals és el que produirà el nou art. Si la revolució no triomfa de manera mundial no podrà acabar amb els vells tabús ideològics, així que el nou art no naixerà, però quan neixi, l'home superarà tots els seus límits: “El hombre normal se elevará a las alturas de un Aristóteles, un Goethe o un Marx. Y por encima de estas alturas se elevarán nuevas cúspides” (TROTSKI 1924: 175).

Per tant, el nou art i els nous artistes naixeran amb la revolució mundial realitzada, però mentrestant hi ha un art que es produeix i que es diferencia del burgès. “Entre el arte burgués que agoniza en repeticiones o silencios, y el arte nuevo, aún no nacido, se está creando un arte de transición que está relacionado más o menos constitutivamente con la revolución” (TROTSKI 1924: 35). Aquest art el produeixen jóvens artistes, d'entre vint i trenta anys sense cap passat revolucionari, però que la seua vida s'ha vist influïda per la revolució, la qual, a la seua manera, tots han acceptat. A diferència dels comunistes, però, no senten el sentit total de la revolució i de l'ideal socialista que se'n desprèn. Aquests no són artistes proletaris ni revolucionaris, sinó que són els “companyes de camí” de la

revolució: “No son los artistas de la revolución proletaria, sino sus <<compañeros de viaje>> artísticos, en el sentido que daban a esta expresión los antiguos socialdemócratas” (TROTSKI 1924: 35-36). D'aquesta manera, abans que apareguin els autèntics artistes de la classe obrera, hi haurà els companys de viatge, els que seguiran la revolució sense haver arribat a entendre-la en la seua totalitat.

Per tant, la conclusió de Trotski és que no és possible un art proletari perquè en tant que aquest es produiria durant la dictadura del proletariat i aquesta com que seria un període molt curt en tant que havia de començar quan la revolució hagués arribat a tot el món i cada avanç en pro del comunisme final de la humanitat faria desaparèixer més el proletariat com a classe i el floriment de la humanitat com una sola classe que produiria un art nou. Trotski anomena aquest art com a art revolucionari primer, durant el procés revolucionari mundial, i art socialista, el que es desenvoluparia durant l'estadi final de la humanitat.

4.3.- L'article "Grandesa i decadència de la novel·la soviètica".

Andreu Nin comença el seu article de crítica literària amb una cita del pròleg a la segona edició de *Crítica de l'Economia Política* de Karl Marx referida a les relacions dels hòmens a la vida social, les quals constitueixen l'estructura de la societat, damunt la qual hi ha la superestructura jurídica i política. A aquestes corresponen determinades formes de consciència social, que estan condicionada pel mode de producció de la vida material. "No és la consciència dels homes la que determina llur manera d'ésser, sinó a la inversa, són llurs condicions d'existència les que determinen llur consciència" (NIN 2008: 82).

Després d'un paràgraf introductori on explica el que s'exposa al paràgraf anterior, Nin introdueix l'article amb el fet que va produir l'escriptura de *Grandesa i decadència de la novel·la soviètica*, la Revolució Russa i l'impacte que va tenir sobre la literatura i el que va tenir damunt la societat russa i sobre la societat de classes burgesa.

Abans de començar amb la matèria de l'article, la crítica literària, Andreu Nin fa una crítica a l'anarquisme i reivindica la dictadura del proletariat com a una via cap a l'alliberament dels hòmens: "Abans d'arribar al socialisme, és a dir, a la societat sense classes, i a una cultura nova, íntegrament humana, cal passar per un període de transició, de dictadura del proletariat i guerra civil, durant la qual la classe obrera va forjant penosament el nou règim" (NIN 2008: 83). El paràgraf acaba amb una citació de *Literatura i revolució* de Trotski sobre les relacions entre l'home i l'art.

A partir d'aquí comença realment l'article. La Revolució Russa va ser un canvi ineludible de la història de la humanitat i va influir la vida de tots els qui habitaven l'antic imperi rus. "La literatura no podia recloure's, sense perill per la seva pròpia existència, en una posició individualista, d'isolament orgullós i de menyspreu altiu mentre milions d'homes, que ahir no eren rees i ara ho eren tot, es lliuraven a l'heroica tasca de bastir un món nou entremig de dificultats immenses" (NIN 2008: 84). Els escriptors es trobaven que provenien de classes no posseïdores i que no tenien una herència cultural pròpia molt més precària que no la burgesa, però que afrontaven el repte a causa de l'afany vehement per conquerir-la.

En aquest punt és quan entra en joc l'antiga intel·lectualitat burgesa, la *intelligentsia*, petit-burgesa majorment, els quals no comprenien l'abast de la revolució i la concebien com una invasió dels bàrbars. Nin afirma que no és estrany que "escriptors i artistes adoptessin d'antuvi, una actitud francament hostil envers la revolució. <<Només quan s'hagi estudiat la història del periodisme i, en general, de tota la producció literària d'aquest any [...] es podrà tenir una idea clara de l'odi que sentia la vella literatura per la revolució proletària>>" (2008: 85). Amb aquesta cita de Polonski, un dels crítics més importants de la literatura durant l'època de la Revolució Russa, el teòric marxista vendrellenc

demostra fins a quin punt els artistes russos del tsarisme rebutjaven la revolució proletària. Nin resumeix la sort artística d'aquests escriptors de l'Antic Règim:

“El destí d'aquests escriptors, insensibles a les <<palpitacions del temps>> i entestats a contrarestar el curs inexorable de la història, era fàcil de preveure. [...] La producció literària dels escriptors de l'emigració és d'una inferioritat desoladora. Ni tan solament Bunin, un dels artífexs més remarcables de la llengua russa, no se'n salva. I gairebé ni cal parlar de Merejkovski, que es lliurà a una literatura esotèrica i nebulosa, fora del temps i de l'espai i que no deixarà cap rastre.” (NIN 2008: 86).

En aquest punt comença el primer apartat de l'article, titulat *Literatura proletària*. Andreu Nin explica que havia sorgit una nova literatura que substituïa la vella, la qual no responia a les “necessitats dels temps. [...] Però la creació d'una nova literatura no es decreta des de dalt, ans és el resultat d'un llarg i dolorós procés, paral·lel al de la transformació de l'estructura econòmica, de la base material de la societat.” (2008: 86). Nin assenyala que Trotski va fer veure que les avantguardes que es varen desenvolupar a Rússia durant la revolució no eren el preludi de cap art nou, sinó els darrers vestigis d'un art burgès decadent. “De tota la producció literària d'aquesta època no se'n salven més que uns quants versos de Maiakovski, el talent poètic del qual s'imposa malgrat les deliberades deformacions que la <<nova escola>> ofería com a exemple modèlic de <<literatura proletària>>” (NIN 2008: 86-87). El vendrellenc considera que Maiakovski és l'únic artista d'aquell temps del qual se'n podien salvar alguns versos que s'havien superposat a l'art que proposava Stalin, el realisme soviètic. Aleshores és quan Nin demana a l'article si és possible parlar d'un art proletari, d'una literatura proletària.

La postura d'Andreu Nin és la de Trotski, com diu a l'article. Afirma que *Literatura i revolució* és “l'obra de crítica literària més remarcable que s'ha publicat a Rússia en aquests anys, una tesi que, tot i haver estat combatuda, considerem irrefutable” (NIN 2008: 87). A continuació, Nin resumeix el contingut de l'obra de Trotski durant els dos paràgrafs que clouen aquest apartat.

El següent apartat és *Aparició de la novel·la soviètica*. El teòric marxista del Vendrell situa aquesta després del final de la Guerra Civil Russa. La pau i la nova política econòmica varen dur a unes circumstàncies dures per la població, però favorables per la creació artística. “L'alçament d'octubre, l'epopeia de la guerra civil, la nova moral, els nous costums forjats en el foc dels combats, la transformació dolorosa de la vella societat, la pruija creadora, han de trobar llur expressió artística” (NIN 2008: 89). Nin afirma que els escriptors no vendrien de cap estudi, sinó dels fronts de la guerra civil, seria la generació que havia començat a viure amb la revolució d'octubre. El vendrellenc fa una llista de l'edat d'aquests nous escriptors: “Vsèvolod Ivanov tenia 22 anys; Pilniak, 23; Fedin, 26; Larissa Reisner, 22; Seifúlina, 28; Xklovski, 24; Fúrmanov, 26; Bàbel, 23; Vera Inber, 24; Lavrèniev, 23;

Katàiev, 20; Leònov, 18; Libedinski, 19; Lidin, 23; Nikitin, 20; Fadéiev, 16, etc.” (2008: 89-90).

Per Nin, els escriptors han de trobar un estímul que els faci de guia per tal que els impulsos artístics dels anys històrics de la revolució que ho sedimenti tot en una obra coherent. En narrativa “d'aquesta tasca se n'encarregà A. Vronski, una figura característica de l'època, com fa remarcar Polonski, per tal com no pogué agafar la ploma fins que la revolució no l'alliberà dels seus deures de combatent al front [...] en menys de tres anys, es pogué dir [...] que existia una literatura soviètica” (NIN 2008: 90). La literatura soviètica, però, no es basa només en la novel·la, sinó també en els contes i en l'assaig (la mateixa *Literatura i revolució* se'n pot considerar una part). A més a més, el vendrellenc afirmava que la totalitat dels escriptors de la literatura soviètica procedien de la petita burgesia i que va constituir el grup dels “popútxiki” o “companys de camí”. Un exemple que posa Nin és el de Boris Pilniak: quan en va traduir l'obra *El Volga desemboca al mar Caspi* al pròleg va assenyalar que aquell autor feia un art de transició més o menys lligat amb la revolució, sense la qual no hauria assolit l'estatus d'artista. “La revolució els atreu per allò que té de força elemental i renovadora, però no s'arriben a capir ben bé l'objectiu comunista i, un xic esverats davant la rudesia proletària, poc respectuosa dels valors metafísics de la moral i dels prejudicis burgesos [...] tot i no identificant-se amb la revolució proletària [...] fan *camí* amb ella” (NIN 2008: 91). És a dir, Nin identifica en els nous escriptors els “companys de camí” de què parlava Trotski.

El vendrellenc matisa que encara que la revolució siga obrera, l'art no ha de ser únicament d'aquests. El proletariat fa la revolució, però són els artistes i els intel·lectuals els que fan l'art. La classe obrera podria ser artista, però el fet de dur a terme una revolució li absorbeix la major part dels seus esforços i li dificulta la tasca de dedicar-se a la creació artística. Els artistes, doncs, han d'aprofitar aquesta plaça de creadors i condensadors dels sentiments del poble i crear-lo per la població massa ocupada en altres afers. L'art no és cap ciència, no és perfecte, així que s'han d'acceptar les mostres que se'n donen. Els artistes no han de ser enemics dels revolucionaris, sinó els seus companys. Nin cita una declaració del Partit Comunista de la Unió Soviètica referent a l'art —la legislació anterior al decret de l'art realista d'Stalin—, en la qual el partit es compromet a guardar una actitud tolerant amb l'art per tal d'obtenir una col·laboració més estreta i fraternal amb les forces culturals. Per tant, segons el teòric marxista català, la política intel·ligent hauria sèt la de mirar d'identificar els artistes amb els valors revolucionaris, però no va ser així: “I aquesta fou la política del partit en l'esfera de la literatura fins que hi penetri el cavall d'Atila del stalinisme i hi causà terribles estralls. El resultat d'aquesta política [de la que havia citat anteriorment, no de la d'Stalin] fou l'esplèndid floriment de la novel·la soviètica que caracteritza els anys 1923-1927.” (NIN 2008: 92).

La novel·la soviètica de la bona època constitueix el títol del tercer apartat de l'article de Nin. Amb aquest títol es refereix a la novel·la que havia florit a la URSS entre els anys 1923 i 1927.

Pel vendrellenc, la literatura que es va fer durant aquest període:

“És una novel·la nova que porta l'empremta puixant de l'època en què ha nascut, de les seves grandeses i de les seves misèries. L'home que hi apareix no és l'home abstret, pur, i sense màcula, de la utopia socialista, sinó l'home real, de carn i ossos, amb totes les seves passions i defectes, l'home d'un període de transició, empès cap a l'esdevenidor per la història, però sadollat encara dels prejudicis d'ahir” (2008: 93).

El protagonista de la nova literatura és, doncs, el prototip d'home de transició entre els temps de la burgesia i els de la revolució, un tipus de persona atreta per allò innovador i transgressor del proletariat, però alhora que conserva els vells prejudicis de la classe capitalista. Nin defensa que aquest tipus de novel·la i de protagonistes contrasten molt amb la literatura occidental, reflex de la decadència del sistema econòmic capitalista. “Aquesta és el reflex d'una societat en decadència, d'una civilització que, en ultrapassar el punt dolç, entra en una fase de putrefacció; aquella és la reproducció artística d'una societat en gestació, d'un món nou que neix entre dolors, però gràvid d'esdevenidor. La novel·la occidental és la novel·la d'ahir...” (NIN 2008: 93). En canvi, a la novel·la soviètica s'hi entre creuen aquests vells vicis i prejudicis de l'home d'ahir amb l'optimisme i la fe creadora de l'home de demà. Els autors burgesos tendeixen a sentir una invencible nostàlgia pel passat que els sostreu de la influència de l'època, encara que a vegades disfressassin d'un futur incert el seu passat. A diferència d'aquests autors, els soviètics, a part d'aqueixa nostàlgia, no poden negar la gran influència que el seu temps exerceix sobre ells (uns exemples en serien Alexei Tolstoi, Veressàiev i Zamiatin). A part, hi hauria un sol escriptor que es podria salvar, Gorki, el qual tot i adherir-se al règim, no va deixar de ser un escriptor petit-burgès que no s'identificava amb la revolució proletària.

“Els veritables creadors, però, de la novel·la soviètica són, com ja hem dit, malgrat tots llurs defectes, els *popútixiki*. A aquesta categoria pertanyen els escriptors més remarcables: Vsèvolod Ivànov, Borís Pilniak, Fedin, Bàbel, Leònov, Seifúlina, Oleixa, Nikolai Nikitin, Tiniànov, Xklovski, Nevèrov, Xaguinian, Iàkovliev.” (NIN 2008: 94).

Andreu Nin expressa al seu article quins creia que havien sét els escriptors soviètics més destacats els que ell situa en el grup dels “companys de camí” dels quals ja havia parlat Trotski. Aquesta teoria sobre l'art soviètic es podria lligar amb el concepte de tipicitat György Lukács⁶.

6.- Tipicitat, segons Lukács, és un concepte que fa referència “al reflejo antropomorfizador que toma como campo la totalidad intensiva, y que asume la particularidad como categoría central, puesto que captando la esencia en el fenómeno mismo, se adentra en una dialéctica entre lo singular y lo universal” (Lukács 1967: 437).

Segons aquesta concepció del crític marxista hongarès, la literatura soviètica s'hauria volgut alçar o havia aconseguit la seua etapa de grandesa gràcies a la tipicitat que s'havien atorgat els artistes soviètics. És a dir, varen assumir la seua particularitat com a categoria central de la seua creació i que varen abastar a la totalitat intensiva del camp literari. D'aquesta manera, es va desenvolupar un art pels *popútixiki* i el mateix art va entrar en decadència quan la tipicitat la va marcar l'estat. A partir d'aquí i fins el final de l'apartat, el vendrellenc avaluarà un per un, els sis primers noms de la seua llista de literats soviètics més destacats. Vsèvolod Ivànov va començar a escriure amb 31 anys, majoritàriament sobre la “guerra de guerrilles” (NIN 2008: 95). Els seus herois eren pagesos siberians que lluitaven contra els estrangers i els enemics interiors, encara que als seus darrers anys va traspuar un pessimisme filosòfic que, segons Nin, el col·loca entre els *popútixiki* de dreta. Borís A Pilniak, en canvi, el definia com un escriptor excel·lent que havia tingut una gran producció a una edat molt jove; el teòric marxista vendrellenc el defineix com un “company de viatge” d'esquerra. Fedin, per contra, pareix tenir un peu al passat encara que el present soviètic els atreu amb una força innegable (va passar quatre anys a una presó alemanya i 3 combatent a l'exèrcit roig); ja escrivia el 1913, amb 21 anys, i amb els anys va anar assolint una maduresa intel·lectual. Bàbel va ser un autor que va escriure una de les millors obres dels darrers 15 anys, *La cavalleria roja*, encara que es va demostrar que li mancava veracitat històrica. A part d'aqueixa novel·la, Bàbel només va publicar alguns volums de contes i alguna obra de teatre, encara que va aconseguir una fita en la creació de la literatura soviètica. Leònov començà a escriure el 1922 i destaca molt la influència que va exercir sobre ell Dostoievski, és a dir, amb predomini del psicologisme, que mostrava els costats negatius de les persones, però també les forces motrius i l'aspecte creador. De la selecció de literats soviètics, Andreu Nin només hi va incloure una dona, Seifúlina, la qual va començar a escriure el 1921. El seu tema majoritari era la repercussió del capgirament revolucionari en la vida camperola, “sumida abans en <<l'idiotisme rural>>, la transformació profunda dels costums i la moral, l'esfondrament de les tradicions, i la fe en una nova vida. [...] Seifúlina, que pot classificar-se entre els *popútixiki* d'esquerra, és un dels escriptors més llegits i més populars” (NIN 2008: 97).

Després d'analitzar els sis autors *popútixiki* soviètics que el vendrellenc considera els més destacats, però, a part d'aquest grup, el més nombrós i destacat, el teòric marxista català diu que es poden distingir, a part dels “companys de camí”, un grup d'escriptors que es podrien considerar proletaris en tant que no presentaven les vacil·lacions burgeses dels *popútixiki*. Entre aquest grup, que no va tenir tanta producció com els escriptors “companys de camí”, hi inclou Gadéiev, Gladkov, Fúrmanov, Libedinski i Bogdànov, autor de la que pot ser considerada com “una de les millors produccions de la literatura proletària” (NIN 2008: 98) –i que, cal remarcar, Nin va traduir a la llengua catalana. Per acabar l'apartat, el vendrellenc afirma que: “el balanç d'aquest període de floriment de la

novel·la soviètica pot resumir-se així: mitja dotzena d'escriptors de primer ordre, una quarantena d'apreciables i deu o dotze obres de valor permanent, de les que marquen una fita en la història literària d'un poble" (2008: 98).

Per últim, Nin desenvolupa el darrer apartat del seu article, *La decadència*. Aquest període s'inicia, segons el teòric marxista català, quan el 1928, el Partit Comunista de la Unió Soviètica va expulsar el partit a l'oposició liderada per Trotski. Aquest fet va consolidar "el poder de la burocràcia centralista i, amb ella, la política marxista que caracteritza l'estalinisme" (NIN 2008: 98). Aquesta nova política no va intentar sotmetre-ho tot als interessos de la revolució, sinó als de la classe dirigent. La novel·la a partir d'aqueix punt no continuaria sent una expressió artística de la realitat, sinó només dels mites que creava la mateixa burocràcia. Stalin i la seua dictadura varen establir normes i cànons als que els escriptors s'havien de sotmetre: la novel·la començaria a ser una transcripció de les tesis i resolucions del partit. A partir de 1928, la narrativa va començar una decadència que no tornaria a tenir auge. Només poques obres vares destacar en uns anys en què la producció oficial era grisa. Els antics escriptors soviètics de renom no és que deixassin d'escriure, sinó que escriuen per al calaix, esperant unes condicions més favorables per publicar les seues obres. "La burocràcia stalinista no ha deixat pedra sobre pedra de la política anterior. El resultat ha estat lamentable: en lloc del magnífic floriment literari dels anys 1923-1927 tenim una producció grisa, de munició, sense suc ni bruc, batejada amb el nom de proletària" (NIN 2008: 99).

Per acabar l'article, Nin es demana retòricament com així la novel·la soviètica ha arribat a un estat tal de degeneració i si podria arribar a l'època d'esplendor que havia viscut anys enrere. La seua conclusió és molt clara, depèn del fet si la dictadura d'Stalin es manté en el poder o no. La política ha influït tant l'art a la URSS que és impossible desenvolupar un art de qualitat si no és després que caigui el sistema burocràtic que havia volgut manar les directrius de l'art:

"Tot depèn del desenllaç que tingui la lluita empresa contra la dictadura burocràtica del stalinisme, que és l'antítesi de l'esforç creador. Si aquesta lluita reïx, renaixerà la política tradicional del bolxevisme, i, amb ella, les possibilitats de desenvolupament de la literatura, que reprendrà el camí victoriós interromput l'any 1928." (NIN 2008: 100).

4.4.- Com Andreu Nin fa confluïr la literatura russa amb el propi pensament

Com s'ha pogut observar en els anàlisis anteriors, tant Lev Davidòvitx Bromstein com Andreu Nin, en el seu estudi sobre la literatura posterior a la Revolució d'octubre (25 d'octubre/7 de novembre de 1917) aprofiten les circumstàncies per adaptar, en certa manera, la realitat literària a la seua pròpia ideologia. Aquest fet comença quan ambdós autors donen per suposat que la literatura posterior a la revolució havia de ser *per se* favorable o partidària de la mateixa. Ells esperaven, segons les teories de Karl Marx, que la literatura confluís amb el procés revolucionari de tal manera que acabassen formant un tot en la construcció de la societat comunista. L'anàlisi de Trotski concloïa que no hi podria haver una literatura proletària perquè precisament cada pas en favor de la societat comunista, és a dir, igual per tothom, era un pas en detriment de la classe obrera i afeblia la seua consistència classista. D'aquesta manera, les diferents classes s'anaven fonent en una sola, en la humanitat. En el procés de la dictadura del proletariat no hi podria haver cap art car com a procés transitori havia d'actuar en favor de la nova classe, la humanitat, i això faria que el nou art fos humà i no proletari. Per tant, hi hauria dos tipus d'art: el revolucionari, que es desenvoluparia durant el procés de transformació en societat comunista i que es caracteritzaria encara per un cert odi als antics elements burgesos i una esperança en el futur; i el socialista, que es desenvoluparia quan la societat hagués arribat al seu estadi final de la història i que expressaria les preocupacions i sentiments de la nova humanitat. D'aquesta manera, l'art que es feia a la URSS durant el període de dictadura del proletariat no seria revolucionari ni socialista, sinó soviètic i el desenvoluparien antics elements petit-burgesos en certa manera seguidors de la revolució, però que no la podien arribar a comprendre en la seua totalitat, els “companys de camí” o *popútxiki*.

Andreu Nin es va fer seua la teoria de Bromstein, però, en certa manera, la va ampliar. El fet que l'obra de Trotski datàs de 1924 i l'article de Nin, de 1934, li donava un marge prou més ample com per extreure noves conclusions del seu anàlisi. Ara bé, el vendrellenc considera impecable la teoria de l'ucraïnès i només l'amplia un poc en l'aspecte literari. Per Nin, abans que arribi l'època de la literatura revolucionària i durant l'etapa de la literatura soviètica hi havia un altre corrent emergent produït per autors que tenien un origen proletari i que havien viscut la revolució i la guerra, la literatura proletària. Aquesta es diferenciava de la soviètica en què els autors no tenien assimilats ni vicis ni prejudicis burgesos i feien les obres des de i pel proletariat. Ara bé, aquesta literatura, igual que la soviètica, que va gaudir quatre anys daurats entre 1923 i 1927, varen començar una decadència irremeiable cap al no-res quan Stalin va obligar els artistes a seguir les

seues directrius, les del realisme soviètic. Aquesta llei dictatorial va ser la mort de l'art soviètic, proletari, revolucionari i socialista.

Un fet molt casual en els anàlisis de Nin i Bromstein és que lliguen sempre el tipus de literatura que pot desenvolupar un autor als seus orígens socials i a la seua ideologia. Un autor imbuït pels prejudicis i vicis burgesos no pot fer un art purament proletari, com a molt pot arribar a fer un art soviètic si accepta en part la revolució proletària. En canvi, un proletari un poc lletrat pot fer art proletari si arriba a aconseguir una bona obra; aquest és el raonament del vendrellenc. Trotski no lliga tant aquests dos fets, sinó que fica en l'art soviètic a proletaris i petit-burgesos, independentment de la seua ideologia o origen social; és una teoria potser més adient amb la realitat, és a dir, més propera a la qüestió i menys marcada ideològicament, que no la d'Andreu Nin, més polititzada.

De la mateixa manera, ambdós autors mostren a l'inici de les seues obres una mena d'enfonsament de l'art anterior a la revolució i de la major part dels seus referents. Nin hi dedica poc espai, però Bromstein concedeix la major part de l'extensió de la seua obra a analitzar l'art dels diferents artistes russos, anteriors, coetanis i posteriors a la revolució. Andreu Nin sobretot fa un anàlisi del moviment literari que era l'art soviètic –i proletari—, en el qual va incloure-hi exemples puntuals d'obres i autors. Al final del tercer apartat, però, sí que fa un anàlisi dels sis autors soviètics que considera més importants, igual que un petit estudi molt superficial dels autors que considerava proletaris. En aquests anàlisis d'autors, Nin i Trotski aprofiten per criticar el caràcter, la ideologia o les creences dels autors qualificant-les de prejudicis burgesos. Aquest fet els serveix per aplicar la seua ideologia al camp literari i per mirar de justificar les seues creences ideològiques, les quals creien en plena realització.

Amb aquest mateix plantejament, Trotski va ficar els autors que segons la seua ideologia no podia considerar proletaris o obrers i els va crear la nova consideració de “companys de camí”. Aquesta categoria la va usar també Andreu Nin per referir-se a la major part dels autors de la URSS que es dedicaven a l'escriptura de narrativa. Tot i això, l'anàlisi del teòric marxista català va incloure un altre element de l'anàlisi marxista al seu article. És un element que en principi pot passar desapercebut, però que implícitament és present a tot el text, el plantejament dialèctic.

4.4.1.- El plantejament dialèctic a *Grandesa i decadència de la novel·la soviètica*

L'article d'Andreu Nin inclou un plantejament dialèctic que l'obra *Literatura i revolució* de Lev Davidòvitx Bromstein no presenta de la mateixa manera. Aquesta dialèctica ja és present al títol de l'article. El fet d'incloure els termes “grandesa” i “decadència” al títol del text en referència al moment àlgid i al seu total contrari com a signe dels conceptes dialèctics de tesi i antítesi, respectivament. Segons el plantejament de Hegel, la dialèctica és un moviment continu que es mou mitjançant una tesi inicial, una antítesi que la nega i una síntesi posterior que inclou part de la tesi i l'antítesi, negant les dues a l'hora; per tant, la síntesi és la negació de la negació de la tesi, una negació de l'antítesi. Aquest procés actua de manera contínua, de tal manera que la tesi d'un plantejament és l'antítesi d'un altre i la síntesi d'un altre procés diferent.

La dialèctica, però, no només és un plantejament present al títol, sinó que també forma part de l'estructura de l'article. Els apartats del text de Nin plantegen, en principi, la impossibilitat d'una literatura proletària els anys de la revolució, el naixement de la novel·la soviètica, la seua època daurada i la seua posterior decadència. Aquesta divisió del temari estructura el plantejament dialèctic de proposar una tesi i introduir-la de tal manera que siga compresa i entesa en la seua totalitat (la literatura soviètica). Després d'aquesta tesi, la qual va gaudir quatre anys daurats (1923-1927) a causa de la legislació soviètica, la qual donava llibertat total a l'art per desenvolupar-se. La tesi va tenir una antítesi quan Stalin va propugnar una nova legislació el 1928 que proposava l'art que s'havia de seguir, el realisme soviètic, i que va ser la mort de l'art proletari. La idea d'Andreu Nin és que aquesta situació no podria trobar una síntesi favorable si no es tombava el règim de dictadura burocràtica d'Stalin. En cas contrari, l'antítesi de la llei d'art d'Stalin resultava ser la síntesi de la tesi que era la literatura realista anterior a la revolució i negada per la literatura soviètica, la qual es veuria convertida en antítesi. Per tant, la dialèctica literària de Nin no pot tenir una solució positiva pel proletariat i l'art si no és pel final de la dictadura d'Stalin.

L'obra de Trotski, en canvi, presenta al títol la dialèctica que es mourà entre la literatura i la revolució. El seu objectiu és la total confluència dels dos termes, però factors massa complicats els impedeixen fer-ho fàcilment. Sense una dialèctica que acabi amb els prejudicis i les limitacions burgeses l'art no podrà canviar fins al punt de ser creat i anar dirigit a la mateixa classe obrera. L'art es trobava dominat quasi absolutament per la burgesia i la revolució proletària li va obrir una via de canvi. Aquesta via la varen omplir els popútxiki o “companys de camí”, els quals no varen fer un art proletari ni soviètic, però sí diferent del burgès i previ a una següent fase, la síntesi, que seria un art sorgit i dirigit per la classe obrera.

Per tant, tant el plantejament de Nin com de Trotski són dialèctics, encara que a nivells diferents. Nin mostra una dialèctica inicial al seu article que es conformarà per les diferents circumstàncies fins a mostrar que la resolució del conflicte no beneficiarà la classe obrera ni el seu art si no és que Stalin perd tot el seu poder i influència polítiques. Bromstein, per la seua banda, presenta els dos termes que la dialèctica ha de conjugar, però que a causa del desenvolupament històric, es troben molt allunyades tant a nivell material (personal) com a nivell d'idees (ideologia, prejudicis i formes més assentades). Per tant, mentre que pel vendrellenc la dialèctica és una eina que no pot acabar de completar el seu correcte procés a causa d'una desviació històrica fatal per l'art proletari i soviètic, per l'ucraïnès és l'eina capaç de lligar dos conceptes allunyats i distants per la història, la literatura i la revolució.

5.- El concepte d'Internacionalisme per Andreu Nin.

5.1.- L'Internacionalisme. Naixement, definició, desenvolupament i límits

5.1.1.- Els límits del nacionalisme i l'internacionalisme

Des de la Revolució Francesa, el concepte de nació i de nacionalitat es varen estendre pel món i a dia d'avui en són predominants per determinar la tipologia d'un estat. Pareix impossible definir un estat sense lligar-lo a una nació, però no és que l'estat sigui una entitat burgesa i s'hagi de concebre únicament d'aquesta manera, sinó que la influència del nacionalisme, el qual per Rosa Luxemburg és un fenomen exclusivament burgès, ha arribat a nivells insospitats a escala planetària. El nacionalisme s'ha adaptat als temps, seguint el desenvolupament dels estats, però es pot qüestionar aquest concepte? Es pot superar el nacionalisme? Des de la Revolució Francesa, el model d'estat-nació jacobí es consolidava al món, de manera que les opcions nacionals més vàlides fa cent anys eren o bé un nacionalisme estrictament polític (federalisme) o bé un nacionalisme cultural d'estat (estat-nació). El fet és que la Gran Guerra Imperialista de 1914-1918 va trasbalsar els paradigmes nacionals mundials. La guerra oberta entre diverses potències econòmiques capitalistes va fer entrar en decadència els models burgesos d'estat i va donar una oportunitat d'auge, als proletaris.

Marx entén l'estat burgès com aquell sorgit de la burgesia: “la burgesia, después del establecimiento de la gran industria y del mercado universal, conquistó finalmente la hegemonía exclusiva del Poder político en el Estado representativo moderno. El gobierno del estado no es más que una junta que administra los negocios comunes de toda la burgesía” (MARX 1969: 25). L'estat burgès es basa en què el poder està en mans de la classe capitalista i que ha destruït les relacions feudals i patriarcals al mateix temps que ha simplificat les relacions de classe en només dues: burgesia i proletariat. L'estat proletari és aquell dirigit per la classe obrera, és independent al domini burgès de qualsevol part del món i compleix una sèrie de característiques: expropiació de la propietat territorial i ús de la renda de la terra per les despeses de l'estat, fort impost progressiu, abolició del dret a l'herència, confiscació de les propietats dels emigrats, centralització del crèdit en mans de l'estat mitjançant un banc nacional, centralització en mans de l'estat de tots els mitjans de transport, multiplicació de les empreses estatals i dels instruments de producció, obligació de treballar per tothom (especialment per l'agricultura), combinar la indústria i l'agricultura per fer desaparèixer la diferenciació entre camp i ciutat i una educació pública i gratuïta per tothom (MARX 1969: 49).

El marxisme va proposar una alternativa fonamental a l'hora de condicionar els models d'estats i que els seus seguidors posteriors varen reivindicar: l'internacionalisme. Dins el sentiment

internacionalista, un no se sent part de cap nació determinada, encara que dóna suport a la lluita nacional en casos d'opressió i d'alienació col·lectives, perquè precisament sent un lligam indefugible sobre tots els pobles de la terra més fort que no les particularitats nacionals que els burgesos reivindicaven com a específiques d'un poble. Si analitzam superficialment la mateixa noció d'internacionalisme hi podrem observar fàcilment que deriva del concepte de nació. Per quin motiu? “Por su forma, aunque no por su contenido, la lucha del proletariado contra la burguesía es primeramente una lucha nacional” (MARX 1969: 37). Per tant, la revolució social comença com una reivindicació nacional, la qual, una vegada superada, s'haurà de traduir en un agermanament entre els pobles sobre la base d'un internacionalisme proletari. Aquesta germanor entre humans és reflex d'una mateixa espècie i d'unes mateixes circumstàncies vitals: l'opressió. L'opressió i alienació a que s'ha sotmès a la gran part de la població mundial durant segles i mil·lennis ha fet possible una identificació com a membres d'una mateixa comunitat mundial als subalterns de les nacions, als proletaris. L'internacionalisme, doncs, crea una cultura pròpia, fruit d'una concepció radicalment diferent del món que no la burgesa, la qual donaria unes mostres pròpies si tengués oportunitat de desenvolupar-se. A més a més, l'internacionalisme oposat al nacionalisme produeix un efecte curiós que es podria denominar *centralisme desterritorialitzat* –Segons Durysin (1982: 5) el centralisme és la voluntat d'entendre la història d'un desenvolupament (literari, europeu, americà...) com una síntesi independent, una que te en si mateixa la seua finalitat, és a dir, en els casos en què aquella síntesi s'absolutitza; el centralisme, moltes vegades, actua com una síntesi prèvia a un altre estadi d'anàlisi (supranacional o superior, mundial...), de tal manera que la fase prèvia serveix per tenir una major comprensió del desenvolupament que s'estudia, però, en d'altres casos, el centralisme actua com si fos un tot global, és a dir, que hi ha la tendència que confon el centralisme amb anàlisis globals o planetaris fent generals o mundials les circumstàncies pròpies de la zona central en concret. El centralisme que estudiam en aquesta anàlisi és desterritorialitzat en tant que el centre que exerceix la influència sobre les zones perifèriques no és un centre material, sinó que n'és un sense un referent territorial, regional o estatal, sinó que el centre en qüestió és una abstracció de valors sense un referent material (en el cas estudiat, la ideologia marxista internacionalista). Per tant, el centre desterritorialitzat té un centre d'influència que exerceix una pressió que desterritorialitza, és a dir, que trasllada, per exemple, la població d'un o més països a les zones, sectors o espais propis de les classes baixes d'una altra (o d'unes altres) de més adinerades, és a dir que aliena una part d'una població per ocupar l'espai de la classe pobra d'una societat més rica. Aquest efecte es deu al fet que quan les forces proletàries s'han organitzat a nivell planetari, han centralitzat els moviments obrers cap a un determinat centre, un centre, però, líquid, que podia canviar d'emplaçament amb total llibertat, ja que no està lligat per res a cap zona material ni

terrestre.

La lluita social s'inicia en la nacional. L'alliberament dels pobles conduirà a l'alliberament de les persones. Aquestes són les teories de Marx en què es basa la major part de l'anàlisi marxista sobre la qüestió nacional. El punt de partida és que el proletariat pot desenvolupar-se fins a ser internacionalista mentre que la burgesia n'és incapaç perquè entra en contradicció amb ella mateixa –amb la burgesia dels altres països, que tenen interessos econòmics oposats. D'aquesta manera, la relació entre les classes socials i els moviments d'emancipació nacional serà un fet de primer ordre en la lluita de la classe obrera i tindrà una importància cabdal pel desenvolupament de la revolució:

“En general, las colisiones en la vieja sociedad favorecen de diversas maneras el proceso de desarrollo del proletariado. La burguesía vive en lucha permanente: al principio, contra la aristocracia; después, contra aquellas fracciones de la misma burguesía cuyos intereses entran en contradicción con los progresos de la industria, y siempre, en fin, contra la burguesía de todos los demás países. [...] De tal manera, la burguesía proporciona a los proletarios los elementos de su propia educación, es decir, armas contra ella misma.” (MARX 1969: 34-35).

El concepte d'internacionalisme, dins el present treball, se centrarà en un cas pràctic de la noció d'internacionalisme d'Andreu Nin i Pérez (1892-1937). A més, com a objecte de comparació, s'inclourà també el pensament sobre la qüestió que va desenvolupar Rosa Luxemburg (1871-1919) i que és una visió radicalment oposada a la del vendrellenc. L'interès en els autors ve donat per les circumstàncies que varen envoltar les seues vides. El primer fou l'únic català a la URSS (1921-1930), dirigent del PCUS i de la ISR, a més de representant al Soviet de Moscou, les concepcions del qual volien apropar al proletariat peninsular, el moviment revolucionari rus; va ser assassinat per l'estalinisme. Luxemburg va ser una revolucionària polonesa, lligada a la II Internacional, en la qual era la figura més revolucionària i esquerrana; les seues idees deslligaven Polònia de qualsevol ressorgir nacional per federar-se internacionalment amb els altres pobles revolucionaris del món; va ser assassinada pel govern alemany el 1919.

5.1.2.- El concepte d'Internacionalisme. Definició i límits.

Segons el diccionari Alcover-Moll de la llengua catalana, internacionalisme és “la qualitat

d'internacional; organització o influència internacional”. El mateix diccionari, pel que fa al mot internacional es refereix al “relatiu o concernent a més d'una nació, i que s'efectua entre dues o més”. Per tant, la primera definició es podria completar amb la segona: internacionalisme és la qualitat d'esser relatiu o concernent a més d'una nació o bé una organització o influència que s'efectua entre dues nacions o més i que sobrepassa els límits del que s'entén per nacionalisme. En canvi, el Diccionari de la Llengua Catalana de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC), es refereix al concepte internacional de tres maneres. A la primera, es refereix, com el diccionari català-valencià-balear, a un fenomen produït o en què hi participen dues o més nacions. La segona, fa referència a que alguna cosa està per damunt dels límits nacionals i, per tant, de les mateixes institucions que presenten aquesta vessant. Per últim, la darrera definició tracta aquest concepte com una “organització de treballadors de caràcter internacional —en sentit que supera les nacionalitats burgeses— encaminada a aconseguir la revolució socialista o comunista”. Si es té en compte aquesta darrera definició, l'internacionalisme pot no ser només, com defineix el DIEC el concepte, un simple “caràcter internacional”, sinó que més bé segueix les altres definicions del DIEC que afirmen que el concepte significa: “organització, influència i participació internacional”, “solidaritat, col·laboració entre nacions o pobles, sobre la base d'uns interessos i objectius comuns”, un “conjunt de doctrines o actituds que propugnen la prevalença de les relacions internacionals sobre les nacionals”, un “moviment de grups vinculats a la I Internacional” i un “moviment proletari que propugna la unió internacional de totes les forces treballadores contra el capitalisme”. Aquesta darrera definició és la que més s'adiu amb el concepte que s'estudiarà i desenvoluparà al llarg d'aquest treball.

Per desenvolupar el present estudi, podem partir d'una definició d'internacionalisme que l'entén com un moviment sociopolític i econòmic proletari basat en la unió internacional organitzativa, participativa i d'influència, com a superació dialèctica del nacionalisme burgès, per part de totes les forces de la classe obrera mundial per mitjà de la solidaritat i la col·laboració entre pobles sobre la base d'uns interessos i objectius comuns amb la finalitat de tombar el sistema econòmic capitalista i de produir una revolució comunista a la humanitat.

La noció de l'internacionalisme, però, s'ha de desenvolupar en funció o en contraposició a uns altres conceptes que guarden relació o s'oposen a aquesta manera d'entendre el món i que són els termes de regió, nació i món. La regió, segons el DCVB, és una “extensió de territori caracteritzada per certes circumstàncies de clima, topografia, producció, administració, etc. [comunes]”. En canvi, el DIEC divideix el terme entre la definició geogràfica i la biològica. La primera, entén el concepte com una “extensió del territori caracteritzada per certes circumstàncies físiques, biogeogràfiques, humanes, econòmiques o, fins i tot, dins el territori de sobirania d'un

estat, administratives”. La segona, per contra, ho fa com un “territori biogeogràfic en què es reparteix un regne, caracteritzat per la possessió de nombrosos gèneres endèmics i espècies endèmiques d'animals i de plantes, i que inclou diverses províncies”. Per tant, podem dir que una regió és una determinada extensió del territori condicionada per un seguit de circumstàncies o característiques pròpies comunes, tant a nivell de geografia humana com de diversitat biològica. Les regions no són estats, sinó parts d'aquests amb alguna singularitat i, per tant, en un món internacionalista es mantendria gairebé de la mateixa manera.

El concepte de nació és el dominant avui en dia per entendre la divisió humana del territori. Aquest model s'estén des de la Revolució Francesa de 1789 i des de l'establiment de l'estat-nació jacobí. El DCVB concep la nació com el “conjunt de persones que tenen el mateix origen o són del mateix país, amb un sentiment d'homogeneïtat i d'interès mutu”. El DIEC en dóna tres definicions. La primera és molt similar a la de l'Alcover-Moll: “comunitat de persones que participen d'un sentiment d'identitat col·lectiva singular, a partir d'una sèrie de característiques compartides en el camp cultural, jurídic, lingüístic o altre”. La segona és més simple i va referida a la nació sense estat: “organització política d'una comunitat amb identitat nacional”. La tercera, en canvi, va referida un tipus concret de nació, la proletària: “país mancat de primeres matèries i, doncs, de recursos econòmics, però amb un excés de mà d'obra”. Aquesta darrera definició no té cap relació amb l'estudi desenvolupat ja que deu haver ser un terme establert per la burgesia per denominar un tipus de nacions no gaire pròsperes. Així doncs, segons aquestes definicions, podem entendre que una nació és una comunitat de persones que comparteixen un sentiment d'identificació singular col·lectiva a partir d'un ideari comú de característiques compartides dels camps cultural, jurídic, lingüístic o de qualsevol altre tipus. Aquest terme organitzatiu, base de l'estat-nació (una llengua és una nació i un estat alhora i han de tenir una sola llengua) és la màxima mostra de l'organització burgesa ja que li dóna les característiques idònies perquè es desenvolupin les relacions econòmiques capitalistes. Per tant, la idea d'internacionalisme s'ha d'oposar a la del nacionalisme en tant que és insuficient per desenvolupar les relacions de classe proletàries i de desenvolupar lliurement i sense alienacions el caràcter humà personal de cada individu i el nacional de cada poble, però en conjunt de tots els de la terra.

Segons el DCVB, allò mundial és allò “de tot el món”. El DIEC en fa la mateixa definició. Allò mundial, però, s'entén de manera diferent a allò nacional o a allò regional. El nacional és l'estatal, l'organització bàsica de cada país. El regional és una part del nacional o del mundial (depenent de si forma tot part d'un estat o no), però sempre en una proporció inferior de territori. De la mateixa manera, allò regional pot incloure un significat de caire biològic, en el sentit de zona aïllada on s'ha conservat o desenvolupat una vegetació i fauna únics. El regional, a més, sol

justificar-se apel·lant a metàfores del món natural (perdre les arrels, identitat tel·lúrica, etc.) i presentant-se com la formació humana més natural, encara quan són una mera formació aleatòria. Aleshores, si el regional es pot lligar a una part en sentit biològic, el nacional es pot unir amb l'estatus polític actual –sociologia— i, el mundial, amb el conjunt de territori del planeta Terra –geografia. El mundial, per tant, inclou tot el territori que comprèn el nostre planeta, el tercer del sistema solar. Ara bé, aquest concepte pot arribar a ser relatiu perquè hi ha gent que el fa servir com si es referís a tot el globus, però només ho fa per una part concreta d'aquest –el centralisme segons Durisin. És un cas molt comú de la civilització occidental ja que tendeix a concebre la seua regió (major o menor, incloent-hi o no estats) com tot el món i a usar, per analogia, el concepte amb aquest significat. Per tant, en casos d'europèisme sí que podem veure la limitació total del concepte mundial –eurocentrisme. Es pot dir que si el concepte nació ha adquirit mala fama amb els anys és a causa de les seues contínues connotacions favorables a un determinat model econòmic. De la mateixa manera, si el terme regió ha sofert la mateixa sort és perquè se'l concep com a d'un abast massa limitat; un bon exemple n'és el cas català, car en aquell domini el que es concep com a regional és pejoratiu en tant que el que és regional no és nacional i, per tant, és negatiu en tant que ser una cosa li impedeix ser-ne l'altra. Igualment, i per contra, el concepte mundial està patint la mateixa sort a causa, precisament, de no haver adquirit cap connotació i de ser un concepte que per tan neutre que és, no expressa absolutament res a dia d'avui. Per això mateix, el concepte d'internacionalisme és capaç d'ampliar la seua funció i tenir més sentit que no aquests tres termes que avui en dia conformen la nostra concepció territorial humana.

5.1.3.- Tipus d'internacionalisme

Com ja s'ha dit, el concepte d'internacionalisme va referit a unes circumstàncies determinades, però no s'ha usat únicament des d'un sector ideològic. Encara que els sectors marxistes en siguen els més fervents defensors, la noció de l'internacionalisme ha sèt usada també en altres discursos i paradigmes ideològics, polítics i geoestratègics. Aquests plantejaments són, bàsicament, quatre: colonialisme, europèisme, culturalisme i marxisme. El colonialisme internacionalista és una versió d'aquest (doctrina o actitud basada en l'acte de sotmetre un territori més o menys llunyà al domini públic, militar i econòmic) que vol justificar l'acte de conquerir un altre territori pel fet de la cultura. Es creu que les nacions més desenvolupades econòmicament i tècnicament són superiors a les altres i que mitjançant la conquesta (un espoli territorial, econòmic i social) desenvolupen la seua nació en funció i a model de la conqueridora, de manera que quan totes

les nacions s'hagin desenvolupat colonialment, tots els pobles seran iguals. És una manera utòpica i fantasiosa de concebre el colonialisme, primera etapa de la fase imperialista de capitalisme, per tal de justificar-lo davant la població; la revolució de Mao, la qual va conquerir Mongòlia, Corea i el Tibet amb la Revolució Xinesa, no amagava realment un imperialisme cultural històric que volia estendre un discurs civilitzador, com per exemple, contrari a la religió, “l'opi del poble”? No podia amagar, realment, baix un internacionalisme de paraula, amagar una acció purament colonial? Pot ser l'internacionalisme una simple forma amagada del colonialisme imperialista? La vessant europeïsta de l'internacionalisme, en canvi, és la que vol arribar a una unió germanívola de tots els pobles del món, però que cau en l'error de concebre Europa com el món, i per tant, limita la seua teoria a les característiques i al desenvolupament dels diferents pobles europeus (generalment, més avançats que els dels altres continents en matèria de partits, sindicats, models establerts de funcionament social...). De la mateixa manera que hi ha europeïsmes, també es podria parlar de llatinoamericanisme en altres casos, com el d'Ernesto Guevara. En aquesta qüestió, el concepte internacional s'ha reduït a l'àmbit territorial que s'entén com a propi de tot el globus terraqüi a una regió continental que es concep com a la totalitat del món i a la que s'adapten tots els plantejaments, moltes vegades sense entendre el propi error que s'ha desenvolupat; sobretot s'ha criticat a Guevara com un llatinoamericanista. El culturalisme internacionalista o pseudointernacionalisme, per la seva banda, és una visió propugnada des dels estats plurinacionals amb una nació hegemònica. Segons aquest plantejament, les cultures s'han de relacionar entre si amb la major facilitat possible i això vol dir amb el menor nombre de llengües possible. Per aquest fet, dins un estat plurinacional, la nació hegemònica tendirà a voler justificar el seu domini mitjançant un fals internacionalisme que vol acabar de consolidar l'estat-nació jacobí. Per tant, el pseudointernacionalisme, enlloc de superar el nacionalisme, vol justificar-lo; és el cas del espanyolisme que, dins l'Estat espanyol, propugnen l'hegemonia de la llengua castellana i de la cultura castellana sobre les altres que formen l'organització estatal en nom d'un internacionalisme que no senten per tal de consolidar a Espanya el model d'estat-nació, prenent com a suport el major nombre de parlants de la llengua castellana que no la catalana. Com a dir Andreu Nin: “la posició pseudointernacionalista, que *nega* el fet nacional i preconitza la constitució de grans unitats, sosté pràcticament l'absorció de les petites nacions per les grans i, per tant, l'opressió” (NIN 2008: 45). Finalment, la doctrina que va fer néixer l'internacionalisme en el sentit de la definició recopilada a l'inici del treball va ser el marxisme. El comunisme científic que va crear Karl Marx (1818-1883) tenia unes nocions molt diferents i oposades a les de la burgesia organitzada en els estats-nació. Per això mateix, per fer front a una burgesia nacional organitzada a nivell mundial —però no internacionalista en el sentit que no té uns interessos comuns més enllà de les seues diferents versions nacionals— es va proposar una organització que superàs les fronteres

nacionals i que permetés a cada nació desenvolupar-se lliurement. Aquest fet, però, esperava, a més a més, acabar la revolució democràtico-burguesa i alliberar tots els pobles (nacions) i totes les persones. Per això mateix, les diferents nacions havien de poder desenvolupar-se lliurement i no es podia prescindir dels límits nacionals burgesos, per això es va crear una organització que aprofitàs les fronteres establertes pel capitalisme i que alhora estàs per damunt de totes elles. Així va néixer el 1869 la I Internacional per tal de coordinar la classe obrera de tot el món. A partir d'aquesta organització es va anomenar internacionalisme al moviment sociopolític i econòmic proletari que es basa en la unió internacional organitzativa, participativa i d'influència, com a superació dialèctica del nacionalisme burgès, per part de totes les forces de la classe obrera per mitjà de la solidaritat i la col·laboració entre pobles sobre la base d'uns interessos i objectius comuns amb la finalitat de tombar el sistema econòmic capitalista i de produir una revolució comunista a la humanitat.

El moviment internacionalista ha estat sempre molt limitat pel factor material i la necessitat pràctica. El fet de ser un moviment proletari, de la classe treballadora —mancada de recursos econòmics per definició—, ha fet que s'oposi històricament a les classes posseïdores. Per aquest motiu, sempre ha tengut la logística en contra i s'ha hagut de moure per la necessitat d'actuar —un exemple el podem trobar quan Trotski, un dels més fervorosos revolucionaris soviètics, va claudicar davant el II Reich amb la signatura del tractat de Brest-Litovsk; la necessitat pràctica (acabar la guerra) va ser més forta que la ideològica (aturar l'imperialisme capitalista, enlloc de concedir-li territori). La Internacional és l'únic organisme efectiu per la lluita contra el capitalisme, però la seua major dificultat és constituir-se car requereix presència d'organitzacions d'arreu del món i una voluntat de desenvolupar una tasca revolucionària a nivell planetari. Per ser efectiva aquesta tasca, la Internacional requereix exercir una influència centralista, però alhora descentralitzada, és a dir, un *centralisme desterritorialitzat*. Els centres de poder de les Internacionals controlen el moviment mentre se situen en llocs més o menys arbitraris en funció d'un règim polític més tolerant o favorable a les organitzacions obreres. Només la III Internacional o Internacional Comunista es va crear a un estat proletari, a la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques (URSS). Per derrocar el capitalisme i l'estat-nació burgès mitjançant l'internacionalisme es necessita una cultura desvinculada de referents nacionalistes que substitueixi la burgesa. Aquí és on el moviment proletari té les complicacions més grans a causa de la manca de recursos i de la necessitat de treballar per sobreviure. A part, els elements culturals anacionals que aquests creen són insuficients moltes vegades per substituir els desenvolupats baix el règim del capitalisme; és capaç l'internacionalisme de crear una cultura tan forta com les nacionals que ha desenvolupat el capitalisme imperialista? Aquests diferents elements culturals anacionals es poden dividir en tres grups o factors: els himnes, els símbols i la qüestió lingüística.

El referent més clar de l'internacionalisme, el seu major símbol, són les diferents Internacionals. Encara que cadascuna ha tengut unes idees i ha perseguit una finalitat més o menys concreta, són la màxima representació material i immaterial de la ideologia internacionalista. Es pot dir, amb l'excepció de l'esperanto, que és l'única organització desenvolupada fins a l'extrem per desenvolupar una lluita contra el capitalisme i per representar aquest conflicte amb la seua creació. Els símbols de les Internacionals són els que s'han cregut i defensat com a símbols del moviment obrer. Un exemple n'és l'u de maig, el dia internacional del treballador o de la classe obrera, es pot considerar una festa internacionalista? Pel proletariat, les decisions de les Internacionals són les que més valen. Ara bé, aquesta simbologia decidida per les Internacionals no solen ser igual que aquest organisme. Per exemple, el símbol comunista convencional —la falç i el martell creuats— no és un símbol internacionalista en tant que és europeïsta. Les eines de treball representades són eines convencionals del proletariat, però no de la classe obrera mundial, sinó de l'europea o europeïtzada; per tant, la simbologia sorgida de les Internacionals no és internacionalista, sinó que cau en europeïsmes o localismes continentals o regionals.

Una altra qüestió que va sorgir de les diferents Internacional va ser la representativitat del moviment. Els estats-nació varen començar a tenir himnes propis que representassen a la nació als seus habitants i els fessen identificar-se amb aquest. Per aquest mateix motiu, a la I Internacional es va decidir fer un himne per la classe obrera de tot el món. Aquest himne, titulat La Internacional, no té una llengua ni un llenguatge propi, sinó que el seu internacionalisme es marca en el seu multilingüisme —es tradueix a totes les llengües del món i se n'usa una versió o una altra depenent de les circumstàncies. Aquest fet és molt positiu pel caràcter planetari del moviment i de l'exclusió dels dominis dels opressors, però, alhora, aquest multilingüisme pot resultar afeblidor sense un referent sòlid i clar que representàs a la classe obrera de tot el món. El multilingüisme tradueix en totes les llengües La Internacional, però es pot arribar a percebre, que tot i tenir el mateix missatge, cada llengua fa diferent l'himne. Per això mateix, si aquest s'hagués agafat en una versió com a oficial, posem-ne el cas, en esperanto, una llengua lliure d'opressions i ressentiments nacionals, podria actuar d'element cohesionador del proletariat mundial.

El darrer factor limitador és el lingüístic. El problema de les llengües es deriva del de les nacionalitats. Si una nació en conquereix una altra, la té baix el seu domini i influència. La nació conquerida tendirà a desenvolupar un odi o una animadversió cap als opressors. Aquest fet es tradueix en una qüestió lingüística marcada per odis i rebutjos a determinats codis de comunicació humanes. Actualment, per exemple, hi ha sectors reticents a aprendre la llengua anglesa perquè en veuen la màxima representació de l'imperialisme econòmic nord-americà. Per això mateix, el moviment obrer internacional es va fer seua la llengua esperantista per tal d'usar-la com un element

neutre de tot el proletariat capaç de cohesionar els treballadors de tot el globus planetari. L'establiment de l'esperanto com a llengua de cultura proletària, és a dir, com a llengua d'intercomunicació internacionalista va tenir una estirada inicial; Nin en va aprendre i en va fer molta promoció, per exemple. Ara bé, amb l'evolució històrica que es va produir el segle XX, l'esperanto ha acabat quasi arraconat de manera que és una llengua artificial parlada per alguns intel·lectuals aïllats. Per tant, l'esperanto hauria pogut ser la millor idea que l'internacionalisme s'hauria pogut fer seua per tal que el proletariat tengués una llengua comuna de cultura, un altre element d'aquest *centralisme desterritorialitzat* que representen les diferents Internacionals. Ara bé, és realment internacionalista una llengua artificial construïda amb elements de les llengües modernes del món? No tendeix cap a una família lingüística més que cap a una altra? Són realment tots els símbols, himnes i les llengües artificials realment part de la cultura proletària internacionalista?

5.1.4.- El concepte d'Internacionalisme per Rosa Luxemburg

Rosa Luxemburg és una figura anterior a Andreu Nin i que va concebre el concepte d'Internacionalisme d'una manera única. La seua ideologia es basa en un plantejament totalment oposat al nacionalisme i en favor de la unió incondicional del proletariat. Luxemburg concep el problema de les nacionalitats en relació a la classe obrera d'una manera paral·lela, és a dir, que mai no podran anar per separat. Va arribar un punt en el desenvolupament polític de Rússia que tots els partits, independentment de la seua vessant ideològica, varen haver de tractar en els seus respectius programes les qüestions nacionals. Pel partit obrer, aquesta qüestió sobrepasa el simple programa per entrar a formar part de l'organització de classes, és a dir, que ja no es podrà concebre un partit obrer sense tenir en compte la seua relació amb la realitat nacional. Luxemburg defensa que la posició del partit obrer ha de ser per definició diferent, tant pel mètode com per la concepció del problema, de les posicions que adoptin els diferents partits burgesos.

“La socialdemocràcia, que basa toda su política en el método científico del materialismo histórico y en la lucha de clases, no puede hacer una excepción de la cuestión nacional. Por otra parte, esa concepción básica fundada en el punto de vista del socialismo científico es la única que puede asegurar a la política socialdemócrata una solución y un tratamiento *fundamentalmente uniformes*, aunque tomando en consideración toda la variedad de formas de la cuestión nacional, nacidas de la diversidad social, histórica y étnica.” (LUXEMBURG 1979: 25).

Per la polonesa, la qüestió nacional no era un tema principal per la gran majoria dels partits, per no dir que a Europa no tenia un pes específic a part d'algun cas concret com Àustria-Hongria. Ara bé, la Gran Guerra Imperialista de 1914-1918 va desvetllar la qüestió fins que la segona Revolució Russa de 1917 va fer-la una qüestió principal amb el dret dels pobles a la autodeterminació. Però no només va afectar el moviment obrer, sinó tota l'esfera política. La rellevància adquirida pel moviment nacional en aquest procés la va convertir en una qüestió reivindicada, d'una o d'altra manera, per tots els partits polítics. Segons Luxemburg, però, els partits obrers havien de donar un tractament únic a la qüestió, ben diferenciat de tots els comportaments burgesos o pseudosocialistes. De la mateixa manera, la socialdemocràcia⁷ ha d'enfocar el problema

---

7.- Rosa Luxemburg anomena socialdemocràcia al mateix que Lenin, Marx o Nin anomenen socialisme o comunisme. Que usi el terme socialdemocràcia es deu a que va escriure en el context de la II Internacional, on es va començar a anomenar al socialisme com a socialdemocràcia. Després de la creació de la III Internacional i la ruptura amb la II i amb la Internacional d'Amsterdam es varen diferenciar els termes socialisme/comunisme i socialdemocràcia.

mitjançant el socialisme científic i així, creu la polonesa-alemanya, podrà assegurar una solució al problema i alhora, una tractament d'uniformitat que respecti i mantengui totes les formes nacionals.

Rosa Luxemburg és l'única teòrica marxista que va oposar-se, des de l'esquerra, a la política nacional de la URSS. Des d'un primer moment, ella desconfiava de la fórmula “que abarca la solución general de la cuestión nacional en todas sus manifestaciones particulares [...] cuya constitución aseguraría, entre otras cosas, <<a todas las nacionalidades que formen parte del estado el derecho a la autodeterminación>>” (LUXEMBURG 1979: 25). A més, ella afirma que en realitat, el programa del futur Partit Comunista de la Unió Soviètica conté dos punts molt importants i que es refereixen al mateix problema. El primer:

“se trata del punto séptimo, que exige la supresión de los estados y la completa igualdad de derechos para todos los ciudadanos sin diferencia de sexo, *confesión, raza o nacionalidad*, y del punto octavo, que proclama el postulado que la población debe tener derecho a concurrir a escuelas gratuitas y autónomas que enseñen en el idioma nacional, a utilizar su lengua en las asambleas, como también en todas las oficinas estatales y públicas, conjuntamente con el idioma del estado” (LUXEMBURG 1979: 25-26).

Per Luxemburg, aquest dret de les nacions a la autodeterminació li recorda a una paràfrasis de la vella consigna del nacionalisme burgès segons la qual tots els països i en tots els temps tenien el dret a la llibertat i a la independència, o, a Polònia, “el innato derecho de las naciones a la libertad” (LUXEMBURG 1979: 26). Per tant, a la polonesa-alemanya li sembla una solució burgesa per superar un problema proletari. La independència no inclou necessàriament la supressió dels estats ni dels vells antagonismes nacionals, sinó que promou la creació d'estats burgesos i tampoc no pressuposa *per se* l'establiment d'escoles autònomes i públiques en les diferents llengües. Per tant, els punts que més es relacionen, del programa rus/soviètic, amb la qüestió nacional no tenen a veure directament amb la pràctica duta a terme, sinó que són un bell discurs proletari que vol captivar, però que en cap moment implica necessàriament complir els seus objectius. Rosa fa un estudi històric dels diferents partits obrers de l'est europeu des de finals del S.XIX i demostra que a cap no hi havia cap punt referit a l'autodeterminació de les diferents nacions.

Si Rosa Luxemburg especula tant sobre el tema nacional és a causa dels seus propis orígens. Ella era nacionalment polonesa, però culturalment alemanya. Polònia va ser conquerida segles enrere i fins després de la II Guerra Mundial no tornaria a ser un autèntic estat lliure. Luxemburg pertanyia a una part de l'estat polonès que culturalment s'havia germanitzat a causa de l'efecte que les grans cultures, com també la part russa, les quals creaven la nació oprimida. A causa d'aquest fet,

ella va ser sempre incapaç de sentir-se part d'una nacionalitat (burguesa, diria ella, ja que sí que se sentia part del proletariat internacionalista) concreta i per aquest fet rebutjava l'autodeterminació. Per què?

Perquè Luxemburg veu en la consigna sobre “el dret de les nacions a l'autodeterminació” una manca de caràcter car aquesta no dóna cap indicació pràctica per a la política quotidiana del proletariat amb una solució pràctica i directa que pogués seguir la classe obrera. No especifica en cap moment de quina manera s'ha de donar la llibertat a les diferents nacions, cadascuna amb un desenvolupament propi i unes condicions úniques. La consigna és senzillament una autorització il·limitada perquè les nacions perquè resolguessen el problema com preferissin, amb l'esperança que s'acabàs amb les velles opressions nacionals i els estats acabassin per unificar-se voluntàriament en un estat proletari. Tot eren esperances, creia Rosa Luxemburg, i no un procés científic que s'hagués de calcar en cada cas. A més a més, Luxemburg concebia el “dret” de les nacions com una convenció social, igual que el “dret” de la dona. Per ella, no hi havia cap dret innat, només uns drets que els humans pressuposaven o creien que s'havien d'estendre. Ella concebia aquests drets com una reacció a l'estat classista basat en la desigualtat social, és a dir, de la bàsica posició del socialisme. Eren reivindicacions de la classe obrera, però només això, reivindicacions que havien de meditar-se i formular-se en postulats obrers:

“La obligación de luchar contra todas las manifestaciones de opresión nacional no contiene aún ninguna explicación en el sentido de hacia qué relaciones y formas políticas debe orientarse el proletariado consciente en la Rusia de hoy para solucionar las cuestiones nacionales polacas, letonas, judías, etc.; qué programa debe oponer a los diversos programas burgueses, nacionalistas y pseudosocialistas en la actual lucha de clase y de partidos. Resumiendo, la consigna <<el derecho de las naciones a la autodeterminación>> no es, en el fondo, una directiva política o programática de la cuestión de las nacionalidades sino, hasta cierto punto, una jugada para *eludir la cuestión*.” (LUXEMBURG 1979: 31-32).

La consigna de Lenin no és una solució, sinó una jugada per evadir el problema nacional. El fet de no concretar les relacions després de la secessió, igual que les formes polítiques que ha d'adoptar el proletariat, que el programa no siga precís en el que es refereix a com s'han de solucionar les diferents qüestions nacionals conflictives (Polònia, Letònia, el cas dels jueus – Luxemburg cau molt en l'exemplificació oriental—, encara que també Irlanda o Catalunya) i quin programa ha de dur la classe obrera que s'oposi radicalment als dels burgesos i nacionalistes. En quin punt comença una nació i n'acaba una altra? Què ho marca exactament? No podria acabar amb

la desaparició o assimilació d'unes nacions a unes altres? De la mateixa manera, el proletariat no vol donar “el dret de les nacions a l'autodeterminació” perquè aquesta siga una qualitat *per se* dels pobles, sinó perquè el seu caràcter obrer i socialista siga el que vol donar aquest dret per acabar amb les velles rivalitats i opressions nacionals i així constituir un gran estat proletari internacionalista. El problema que hi veu Luxemburg és que no hi ha cap programa ni relació directa de la secessió a la unió voluntària i igualitària, sinó que després del primer estadi, la reacció pot convertir els petits pobles o estats autodeterminats en eixos de la lluita contra el proletariat, com ja va passar els primers anys de la URSS. A més, segons la polonesa-alemanya, el “dret” de les nacions, dels hòmens, dels ciutadans volen ser un fet etern i atemporal, fet que s'oposa a la dialèctica materialista marxista i a les seues concepcions, de tal manera que qui les segueix no pot concebre aquests axiomes burgesos (creats per fer eterna la seua hegemonia econòmica al planeta): “El socialismo de la moderna clase obrera, es decir el socialismo científico, huye de las soluciones generosas y altisonantes respecto de los problemas sociales y nacionales, y se aboca al estudio de las condiciones reales de esas cuestiones” (LUXEMBURG 1979: 41).

La tendència a la fragmentació és per Rosa Luxemburg com una utopia. És una bella idea que sembla generosa i idíl·lica, però aquesta tendència, creu ella, duria la classe obrera a la seua derrota definitiva, car creu que la força no està en la unió de les nacions separades, sinó en la fusió d'aquestes en un organisme més gran i fort, que representàs la classe obrera de tot el món: “ahora la centralización política, debido a los pujantes progresos de la industria, el comercio y las comunicaciones, se ha vuelto una necesidad mucho más apremiante aun que allá por los siglos XV y XVI. Lo que aún tiene que centralizarse, se centraliza.” (Luxemburg 1979: 43). Igualment, i es dóna el dret a l'autodeterminació a totes les nacions no es té en compte la realitat de la lluita de classes. Si un estat s'independitza, aleshores s'hi crearà un paradigma nacional en el qual hauran de conviure les diferents classes socials amb els seus interessos propis i antagònics. Per això, la polonesa-alemanya prefereix, més que “no el derecho de los pueblos a la autodeterminación, sino el derecho a la autodeterminación de la clase trabajadora, de la clase explotada y perseguida: el proletariado” (LUXEMBURG 1979: 54).

Com a alternativa al model de la URSS, Luxemburg afirma que el fet que s'analitzin i repensin les diferents qüestions nacionals des del punt de vista dels interessos del proletariat no condueix a la resolució del problema. El moviment obrer usa el socialisme científic perquè tota organització proletària està influïda, en major o menor mesura, pel pensament marxista o almenys del seu vocabulari. El fet de ser organitzacions classistes no ve donat perquè incloguin aquest punt en el seu programa. El que es considera com “interès de classe del proletariat” pot ser realment una convenció o creença falsa, deduïda mitjançant un raonament del tipus subjectiu. D'aquesta manera, es poden considerar “interessos de classe” qualsevol idea totalment abstracta i capaç de ser raonada,

fet que la conduiria a acabar al programa socialista com una simple mostra de retòrica.

Pel seu desenvolupament normal, la burgesia no requereix només un seguit de condicions estrictament econòmiques, sinó que a més li són imprescindibles unes altres que assegurin la seua dominació de classe. Per tant, la *independència estatal* només és una forma especial de tendència nacional, una mostra més de l'estat burgès que el proletariat ha de combatre enlloc de promoure. Si es promou la desintegració de un gran estat on s'ha produït una revolució proletària en molts estats, la gran majoria tendran un caràcter nacional i, per tant, burgès. Aquest fet implica unes consideracions:

“El estado nacional es al mismo tiempo esta forma histórica imprescindible en la que la burguesía pasa de la defensa nacional a posiciones de ofensiva, de la autoprotección y concentración de la propia nacionalidad a la política de usurpación y dominación de otras nacionalidades. [...] Este carácter tan extraño del patriotismo burgués que como un arma de doble filo se basa fundamentalmente no en la correspondencia, sino en la contraposición de los intereses de las diferentes nacionalidades, es comprensible sólo a partir del hecho de que el trasfondo histórico de los movimientos nacionales contemporáneos de la burguesía no es más que su tendencia hacia el dominio de clase; [...] Por consiguiente, la independencia y la unificación *estatal* constituyen el verdadero eje de los movimientos nacionales de la burguesía” (LUXEMBURG 1979: 67-69).

5.2.- La perspectiva d'Andreu Nin

“La formació de les nacionalitats europees estava estretament relacionada amb la mateixa formació del capitalisme, i la burgesia adquiria, d'aquesta manera, un doble paper revolucionari, com a classe impulsora d'un alliberament nacional que portava aparellat en el seu si una revolució política i social, i contra la dominació i els privilegis feudals. En aquest sentit, la nació era un producte directe de la societat capitalista, i si la burgesia tendia a constituir-se en Estat nacional era perquè d'aquesta manera podia garantir un desenvolupament més gran de les relacions capitalistes” (NIN 2008: 17).

Andreu Nin entén el primer establiment de l'estat burgès com un fet revolucionari oposat al feudalisme i amb la burgesia com a classe impulsora de l'alliberament nacional i de la revolució política; dins Europa. Aquest paper revolucionari va canviar just establir-se l'estat-nació burgès, car una vegada aconseguits els seus interessos econòmics els interessa mantenir-los per així desenvolupar més i millor les relacions de classe capitalistes. A causa d'aquest fet, la burgesia va deixar de ser revolucionària per esdevenir reaccionària. En canvi, hi havia l'opció que l'estat es constituís abans del desenvolupament econòmic capitalista, motiu pel qual la unitat d'aquells estats, enlloc de ser progressiva, era regressiva; era el cas dels grans imperis europeus del S.XIX o anteriors com Rússia, Àustria-Hongria o Espanya. I, en aquests casos, s'havia d'optar per la secessió dels estats en les diferents nacionalitats, una vegada desenvolupades les relacions capitalistes per tal de produir-hi la revolució proletària.

Des del moment que la burgesia perdia els seus impulsos revolucionaris, el proletariat, numèricament més fort i amb una consciència de classe assentada, els començava a desenvolupar. No només fa seues les reivindicacions no obtingudes de la revolució democràtico-burguesa, sinó també les consignes de la revolució socialista. Pel teòric marxista del Vendrell, la relació entre les reivindicacions de classe i les nacionals segueix el següent esquema:

“Si els moviments d'emancipació nacional havien sorgit en el marc d'una lluita interclassista per a la consecució de reivindicacions democràtiques; si, en un moment determinat del desenvolupament històric d'aquest procés, la burgesia havia assumit la direcció d'aquesta lluita, mostrant-se en benefici del seus interessos com una classe revolucionària, progressivament aquesta direcció havia passat als sectors de la petita burgesia radical, els quals, però, arran de la situació intermèdia que ocupaven, entre la gran burgesia i el proletariat, tampoc podrien resoldre adequadament els problemes de la revolució democràtica. Així, quedava el proletariat com a única classe que, objectivament i subjectivament, era capaç de portar-la a

terme” (NIN 2008: 18).

Per tant, els moviments nacionalistes (o d'emancipació nacional) es veuran en primer terme en mans de la burgesia, la qual els reivindicarà alhora que la revolució democràtico-burguesa i el final del feudalisme. Més endavant, en ser la burgesia la classe posseïdora, la petita burgesia trobarà a les seues mans el pes del moviment emancipador. Ara bé, davant la realitat històrica es trobarà entre el proletariat i l'alta burgesia i a causa d'aquest fet serà incapaç de resoldre de manera correcta els problemes de la revolució democràtica. Aquest fet deixa el proletariat com l'única classe capaç d'acabar el procés revolucionari ja iniciat i de dur fins a darrer terme la qüestió nacional. Aquest fet es resol pel dret a l'autodeterminació per tal d'acabar amb els antics antagonismes de l'opressió nacional, car “el poble que n'oprimeix un altre no pot ésser lliure” (NIN 2008: 144) i constituir “els sòlids fonaments en què hauran de basar-se en l'esdevenidor les confederacions de pobles lliures” (NIN 2008: 46).

L'internacionalisme d'Andreu Nin es basa en el seu fort component nacionalista. No és cap paradoxa. És internacionalista en tant que dins el nacionalisme català és capaç de superar els lligams subjectius i sentimentals per tal de centrar-se en la ciència marxista, és a dir, supera la mateixa idea de nacionalisme per fer de la nació una peça que forma una estructura organitzativa major pels pobles, una unió internacionalista de pobles lliures. Nin es fa seues les tesis de Lenin sobre les nacionalitats per aplicar el seu model internacionalista proletari: “Igualtat completa de drets per a totes les nacions, dret de les nacions a disposar lliurement de llurs destins, fusió dels obrers de totes les nacions: aquest és el programa que el marxisme i l'experiència de Rússia i de tot el món ensenyen als obrers” (NIN 2008: 33). La base de l'internacionalisme es desenvolupa, per tant, a partir de la solidaritat i el respecte mutu entre els diferents nacions. Per tant, sense un component nacionalista inicial és impossible desenvolupar la concepció internacionalista de Nin, basada en la superació del component nacional.

“Tots els moviments nacionals tenen un contingut democràtic que el proletariat ha de sostenir sense reserves. Una classe que combat aferrissadament totes les formes d'opressió no es pot mostrar indiferent davant l'opressió nacional; no pot, sota cap pretext, desentendre's del problema. La posició pseudointernacionalista, que *nega* el fet nacional i preconitza la constitució de grans unitats, sosté pràcticament l'absorció de les petites nacions per les grans i, per tant l'opressió. El proletariat només pot tenir una actitud: sostenir activament el dret indiscutible dels pobles a disposar lliurement de llurs destins i a constituir-se en Estat independent si aquesta és llur voluntat. <<Cap privilegi per a cap nació, cap privilegi per a cap idioma! Cap opressió, cap injustícia envers la minoria nacional! Heus aquí el programa de la

democràcia obrera>>” (NIN 2008: 45).

Tot moviment nacional té una part democràtica que és inalienable per la lluita de la classe obrera. Si la burgesia inicia una revolució democràtica i no la conclou és perquè no li convé, pels seus interessos, acabar el procés democràtic. Ara bé, per la classe obrera aquest component democràtic és imprescindible per la seua lluita. El primer objectiu de la classe obrera abans de dur a terme la seua pròpia revolució és acabar el procés revolucionari burgès. El proletariat, la classe que lluita per derrocar l'opressió, no es pot mostrar neutral davant cap forma d'aquesta, inclosa la nacional. Aquesta darrera lluita els durà a acceptar el dret de tota nació a disposar del seu propi destí i a formar un estat independent si ho desitja el poble. Segons les concepcions leninistes, aquest procés és l'únic capaç d'eliminar les velles oposicions i antagonismes nacionals i preparar el camí d'un futur gran estat centralista proletari, lliure de vells ressentiments nacionals. Per tant, la fórmula de Lenin i de Nin es basa en la creació de l'internacionalisme a partir de la superació de l'ideari nacionalista (una nació s'oposa o vol impedir que una altra faci exactament...) per tal d'unir totes les nacions en un gran estat proletari internacionalista que produeixi la revolució mundial. Ara bé, la lluita nacional “ha vingut a evidenciar, d'altra banda, que la qüestió de les nacionalitats, com tots els problemes de la revolució democràtico-burguesa, només pot ésser resolta per la revolució social i la instauració de la dictadura del proletariat” (NIN 2008: 46). El fet nacional i la solució internacionalista no són per Andreu Nin més que una part més de la lluita proletària que persegueix l'alliberament de totes les persones i pobles de l'opressió i de l'alienació conseqüent.

Ara bé, fins quin punt és Andreu Nin internacionalista en un sentit planetari i fins quin punt ho és en un sentit europeista? Segons el Dr. Pelai Pagès, major expert en la figura d'Andreu Nin, el vendrellenc entenia la nació “en el verdadero sentido de la palabra, es un producto directo de la sociedad capitalista, por cuanto surge y se desarrolla allí donde surge y se desarrolla el capitalismo. La nación se caracteriza por la existencia de relaciones económicas capitalistas determinadas, la comunidad de territorio, de idioma y de cultura” (PAGÈS 2010: 412). Si s'entén la nació en un sentit marxista, es caracteritza pel desenvolupament de les relacions de classe capitalistes. Per tant, a l'època de Marx, les nacions eren un fet exclusivament europeu. Lenin, en canvi, ja va defensar que el capitalisme entrava a la seua fase imperialista i que, per tant, expandia el capitalisme als països subdesenvolupats per crear-hi colònies econòmiques que espoliar. Evidentment, això va dur el capitalisme a gran part del món. Els límits de la qüestió nacional per Andreu Nin és fins quin punt entenia aquesta qüestió i si representava un autèntic internacionalisme proletari marxista o si era fruit d'un pensament europeista/occidentalista. Nin, així com els membres de l'Oposició Unificada de la URSS, varen mostrar una per la Revolució Xinesa de 1925-1927 fins al fet “de haber predicho el fracaso de la

revolució china, després de que Chiang Kai-Shek [líder petit-burgès amb qui s'havia aliat Stalin per tal que donàs suport al PCX] cometiese la matanza de comunistas de Shanghái, en abril de 1927” (PAGÈS 2010: 162). Aquest fet pot ser una prova que ni Nin ni almenys Trotski no concebien el seu internacionalisme com a un fet exclusivament europeu o occidental, sinó mundial. Si una cosa havia demostrat l'experiència de Rússia era que les relacions econòmiques capitalistes no s'havien d'haver desenvolupat gaire temps perquè es pogués produir una revolució a un jove territori convertit en nació, que allà on s'estenia el capitalisme hi podia esclatar la revolució proletària internacionalista.

6.- Conclusions

Andreu Nin, tot i romandre en la perifèria de la cultura catalana, va ser una figura de gran relleu per a la cultura de parla catalana. Les tres vessants del vendrellenc que s'han estudiat en aquest Treball Final de Màster serveixen per veure de quina manera va influir la cultura catalana mitjançant les seues idees i plantejaments polítics, econòmics i socials. Potser si Nin no hagués anat a la URSS, hauria ocupat un lloc de més renom dins la cultura dels Països de parla catalana, però no va ser així. De la mateixa manera, si la pugna pel poder dins la URSS hagués sét diferent de la victòria d'Stalin el vendrellenc no hauria mort assassinat de la manera en què ho va fer i potser no seria una figura estudiada a dia d'avui. Deixant els condicionals a part, el teòric marxista català va ser una figura de gran renom i importància per la cultura catalana.

En referència a la vessant periodística de Nin, va ser l'activitat a la qual va dedicar més hores i escrits. Si es fes un recopilatori dels seus escrits en vida, la major part del gruix dels mateixos seria causat pels seus articles. En concret, però, l'article *La cuestión nacional en España. El problema catalán* va romandre amagat als arxius de la policia espanyola fins va cinc anys. La data de la seua escriptura, 1926, pertany a una època del desenvolupament intel·lectual i ideològic del vendrellenc en què no es conserven gaires es articles en català ni castellà de Nin, sinó que aquest escrit serveix de frontissa entre el que escrivia i pensava el jove Andreu Nin i el que teoritzava i plasmava en discursos l'Andreu Nin adult, el líder de l'Esquerra Comunista i del POUM. L'article, precisament, serveix per lligar l'evolució del Nin socialista que es distanciava de la burgesia del Nin marxista internacionalista que va ser assassinat per l'estalinisme.

La producció periodística d'Andreu Nin va ser prou abundant durant els seus primers anys de col·laboració amb diversos mitjans. A partir de 1916, però, va començar a treballar a Egipte i al llarg de la península, fets que el varen distanciar de Catalunya i de la seua realitat política. En tornar, va fer-se militant de la CNT i va arribar a ser-ne secretari general. Durant aquest temps sí que va cultivar de nou la seua vessant periodista, però només va ser fins 1921, quan va emprendre el viatge cap a la URSS, on va quedar-se a viure. Durant els anys a la terra revolucionària va cultivar la seua obra periodística en les altres llengües europees, encara que no va deixar d'escriure en català ni castellà en cap moment. Els articles escrits des de la llunyania, però, no passaven, en principi, de ser simples articles informatius sobre un tema fins que no va passar a analitzar la problemàtica dels sindicats i del feixisme. Aquests dos temes, juntament amb la qüestió nacional, conformen, segons el Dr. Pelai Pagès (2010: 345) les seues tres línies principals en els seus discursos periodístics.

Curiosament, però, l'article *La cuestión nacional en España. El problema catalán* presenta

una reflexió teòrica marxista, potser el primer article en una llengua que va aprendre a la infància sobre aquesta temàtica i que serveix de frontissa de cara als seus escrits posteriors. Es podria arribar a dir que l'article va ser el seu primer text com a teòric marxista en una de les llengües que el varen veure créixer. Possiblement el va escriure en castellà per publicar-lo, potser, en aquella llengua i fer arribar el missatge a tota la península, encara que realment el degué escriure en la llengua de Cervantes perquè no devia tenir prou domini de la llengua russa com per escriure-hi directament i necessitava, possiblement, demanar ajuda a algú que en sabés més en aquell moment. A part d'aquest fet, l'article també encaixa dins els discursos sobre els moviments nacionals a nivell internacional. En aquest treball hem analitzat dos models diferents, el burgès de Woodrow Wilson i el proletari de Vladimir Lenin. De Wilson, Nin en pren la convicció que la diplomàcia havia de ser oberta, pública i franca, que hi havia d'haver lliure navegació i necessitat d'un organisme supranacional que garantís la integritat i independència nacionals, tant dels grans estats com dels petits. En canvi, Nin rebutjava les mesures concretes que Wilson proposava per determinats estats, car aquestes queien massa en la ideologia capitalista i tendien a concebre l'alliberament nacional amb la propagació del mode de vida burgès que proposa el capitalisme, de la mateixa manera que són incapaces d'entendre la RSFSR com un estat revolucionari i ho fan com a un estat revoltat per circumstàncies excepcionals. Per altra banda, Andreu Nin fa seu el punt de vista de Lenin i n'adopta la major part de les mesures. Concep, com Vladimir Ílitx Uliànov, que la burgesia és incapaç de resoldre la revolució democràtico-burguesa i la nacional que havien iniciat, així que el proletariat és l'única classe capacitada per dur-la a terme, per tant, només la classe obrera podrà alliberar els pobles abans d'alliberar els hòmens mitjançant la revolució proletària internacionalista. Seguint aquestes idees, els pobles tenen el dret a disposar lliurement de llurs destins, fins i tot de constituir un estat independent, acabar amb els privilegis i limitacions nacionals i religioses i abolir el lliure desenvolupament de les minories nacionals. De la mateixa manera, els soviets de l'estat revolucionari presidit per Lenin tenen una altra declaració profitosa pel nostre estudi. La Declaració dels Drets dels Treballadors i del Poble Explotat de 1917 té una sèrie de punts referents a la qüestió nacional. La RSFSR va constituir-se com un estat lliure que havia de formar part d'una unió voluntària de pobles lliures. Finalment, la declaració afirma que la classe obrera s'oposa a l'opressió burgesa per salvar a la humanitat del capital financer i de l'imperialisme capitalista i que serà representada pel Congrés dels Soviets, el qual, aprovà unes mesures pràctiques per iniciar el derrocament del règim burgès: la ruptura dels tractats secrets, la creació de l'organització més vasta del món d'obers i camperols i la consecució de la pau democràtica sobre l'alliberament de les nacions. Nin pren sobretot elements de Lenin per formar el seu punt de vista sobre els moviments d'emancipació nacional, però també n'agafa alguns de Wilson per acabar de completar la seua visió,

o bé perquè la visió del vendrellenc va formar-se durant aquell temps i amb aquests models de referència, cosa que fa inevitable que tenguí les dues influències en el seu discurs.

Andreu Nin escriu l'article dirigit als lectors russos de la URSS. Se suposava que l'antiga Rússia era la terra de la revolució triomfant i que el vendrellenc degué escriure l'article per provocar o donar a conèixer una opressió nacional molt antiga i que ha passat desapercebuda entre la societat europea. Per fer-ho, Nin es basà en dos elements diferenciadors de la ciència marxista, la història i l'economia. Estudiava el desenvolupament històric i econòmic dels territoris de la península ibèrica per mostrar que s'havien aplegat majoritàriament al voltant de dues nacionalitats: la castellana, feudal, agrària i aristòcrata, i la catalana, comercial, industrial i petit burgesa. A partir d'aquests caràcters nacionals, es desprèn un grau major o menor de llibertats col·lectives i individuals que plasmaran la futura conformació dels estats. Nin fa un repàs de la història de Catalunya i Espanya, encara que curiosament omet la Guerra de Successió, un fet al qual se li ha concedit molta importància històrica i que pot resultar una paradoxa que Nin no hi faci referència. L'article del vendrellenc presenta una progressió de l'historicisme a l'economicisme a causa de la temàtica del seu escrit, és a dir, que els seus primers apartats són purament històrics i els darrers, ometen la evolució cronològica, per centrar-se en la sincronia econòmica. Nin usa els dos mètodes propis de l'estudi marxista per tal de demostrar que Catalunya i Espanya són dues nacions diferents històricament i diferenciades econòmicament. Si la història permet que estats es formin o desenvolupin d'una o d'altra manera, l'economia mostra una realitat tangible que si és diferent dins unes mateixes fronteres estatals és perquè realment està mostrant dos pobles diferents que conviuen perquè un en va conquerir l'altre.

A l'hora d'analitzar els diferents plantejaments que s'han anat comparant durant la part periodística del present treball, podem observar una certa progressió en les diferents ideologies, del subjectivisme a l'objectivisme. El pensament dels inicis de la Renaixença o del Catalanisme cultural és un pensament totalment subjectiu basat en la percepció dels fets basada en els sentiments propis. El pensament dels regeneracionistes i modernistes mostra la culminació de la ideologia de la Renaixença: del sentiment subjectiu es va cap a la particularitat objectiva, és a dir, es deixa de cercar en els sentiments per justificar la identitat i es començarà a buscar aqueixa en les petites coses que són demostrables, com un fet històric concret o una llengua pròpia. El catalanisme polític dels inicis del S.XX mostra un desenvolupament molt més gran a nivell psicològic de la idea de nació i d'estat, fins al punt que és capaç de diferenciar-los, oposar-los i de definir la relació d'influència entre aquests dos factors, que es batejaria com *l'imperialisme*. Ara bé, el pensament d'Andreu Nin se pot situar en aquesta part del discurs com la cerca del màxim objectivisme segons els paràmetres de l'època, és a dir, de la mateixa manera que Prat de la Riba creia objectiu el seu

estudi de la nacionalitat catalana –i l'era, però, com sempre, dins certs límits; els de de la Riba eren els límits burgesos i els de Nin possiblement serien els proletaris—, el vendrellenc concebia la seua ideologia com a objectiva en tant que havia usat la ciència marxista per desenvolupar-la i que concebia com a un fet totalment just l'oposició de la classe obrera a tots els sectors de població que l'havien oprimida temporalment i la seua voluntat d'igualtat entre totes les persones de la Terra. En la major part de les qüestions, com en el lingüístic, es mostra una progressió de les idees en cada fase: al principi, era un element més de la subjectivitat que es podia reivindicar; després va adquirir prou importància com per ser un element inalienable de la cultura; pel catalanisme polític, va ser l'element de màxima representació de la nació i; per Andreu Nin, era el codi d'expressió de les idees d'un poble determinat de tal manera que és l'únic codi d'expressió apte per cada nació. Encara que majoritàriament sembli que les idees siguin una evolució no és així en tots els sentits. Sobretot en el referent a l'economia o a la relació entre el poder i el poble car la ideologia marxista difereix massa de la burgesa en aquest aspecte precisament perquè la segona basa la generació de riquesa en l'explotació d'altri i la primera, en el benefici col·lectiu. Ara bé, Andreu Nin veu la fase burgesa com una de prèvia a la proletària i això és, necessària per al normal desenvolupament de la nova etapa de la classe obrera.

L'estudi i anàlisi del text en relació a la producció nacionalista catalana des de la dècada de 1830 a la de 1920 ha permès mostrar una sèrie d'aportacions innovadores que l'article *La cuestión nacional en España. El problema catalán* permet que Andreu Nin faci el seu primer article teòric sobre marxisme en una llengua que li era molt propera, de la mateixa manera que Nin va ser el primer teòric marxista que exposa les seues idees en llengua catalana. Per tant, la primera aportació innovadora que podem esmentar de Nin a la cultura catalana és la seua perspectiva marxista. El domini català era una terra que segons els anàlisis de Marx i Engels tenia un caràcter predominant de tipus petit-burgès que es trobava oprimida per un estat semifeudal; aquest punt de vista s'havia expressat puntualment en alguns autors com Jaume Brossa, però no s'havia concretat en cap moment com una via de pensament marxista expressat en llengua catalana –fins abans de Nin, és clar.

Una segona aportació que va fer Nin a la cultura catalana –i en aquest cas, també a la castellana— és la seua concepció del proteccionisme. Generalment, avui en dia s'entén el proteccionisme com aquella llei impulsada pels industrials catalans per vendre els seus productes a l'estat espanyol sense preocupació per la competència internacional. Contra aquesta visió, Nin remarca que aquest fet beneficiava els burgesos catalans, sí, però que també permetia als terratinents castellans de vendre el seu blat a un preu altíssim dins els territoris peninsulars, és a dir, que era molt major el benefici del blat castellà que no del producte tèxtil català.

Altres aportacions innovadores del teòric marxista vendrellenc són les concepcions del naixement del capitalisme i de Barcelona. Normalment es concep el naixement del capitalisme com un fenomen impulsat directament a nivell estatal amb un mínim sempre d'implantació. Nin concep el naixement del capitalisme com la unió de l'aristocràcia amb les classes adinerades de les ciutats. D'aquesta manera, la unió dels vells privilegis amb les noves formes de crear riquesa creen el sistema explotador per excel·lència. A l'estat espanyol, aquesta situació no es va produir a causa de la golafreria econòmica de l'aristocràcia, fet que va obligar a les classes adinerades de la ciutat a promoure la seua pròpia versió del nou sistema econòmic, fet que li impedeix fer competència a nivell internacional. De la mateixa manera, però referit a Barcelona, el vendrellenc parla de la capital catalana com d'una protorepública municipal amb caràcter democràtic i burgès amagada baix la forma feudal.

Un altre afegitó important de Nin és la seua concepció de la formació moderna i econòmica de l'estat espanyol. Pel vendrellenc, Espanya no ha passat la revolució democràtico-burguesa, és a dir, que no ha arribat al capitalisme pròpiament dit, sinó que és un estat semifeudal amb algunes relacions de classe capitalistes. No es va produir la primera revolució perquè durant el S.XIX no es va tocar l'estructura bàsica de l'estat i els dirigents sempre eren de les mateixes classes socials. Això va provocar que en ple segle XX, un estat com Espanya encara dedicàs la major part dels seus ingressos a l'església i a l'exèrcit. Com que l'estat espanyol és semifeudal, es troba en frontal oposició a Catalunya, una nació petit burgesa. Aquesta diferència es plasma en què els aristòcrates castellans vivien molt bé i els petit-burgesos ho feien en la més absoluta misèria, mentre que a Catalunya els aristòcrates eren quasi gairebé inexistents i els petit-burgesos gaudien d'una vida còmoda. Aquest fa que Nin entengui el factor econòmic com a màxim diferenciador entre nacions, és a dir, que fa que li concedeixi molta més importància en les reivindicacions catalanistes a l'antiga legislació que no al desenvolupament de la cultura pròpia –ressalta aquest fet a partir de la pèrdua de les darreres colònies espanyoles el 1898, quan el domini econòmic sobre Catalunya es va aguditzar i el moviment catalanista va prendre força autènticament.

El mateix factor econòmic és potser el fenomen més innovador que aporta Andreu Nin a la cultura catalana. L'economia pel vendrellenc és la base de la diferenciació entre nacions i pobles a causa de l'arrelament que va tenir a les seues idees el materialisme històric de Marx. Per mostrar la clara diferenciació entre Catalunya i Espanya, Nin mostra les xifres de producció de beneficis econòmics espanyols, en què Catalunya té sempre almenys un 50% d'aquesta i va fins al 99,8% en alguns casos, fet que fa de Catalunya el motor econòmic i industrial d'Espanya.

El factor econòmic, però, no només es reflecteix amb els comptes i les estadístiques, sinó que també ho feia a nivell social i humà. La primera conseqüència de la diferenciació econòmica és

l'establiment de distintes classes socials i la relació que han de tenir entre si. La burgesia és al principi una classe revolucionària enfront de l'aristocràcia, però just en obtenir l'hegemonia oblida la revolució democràtico-burgesa que havia iniciat i fa que siga la petita burgesia la que vulgui iniciar el procés iniciat per la gran classe capitalista. Ara bé, com que la petita burgesia és també part de la burgesia només desenvoluparà els interessos en part i això és, simplement pel seu benefici econòmic, sense dur fins a darrer terme ni la revolució democràtico-burgesa ni els moviments d'emancipació nacional. És aquest fet el que precisament fa recaure en la classe obrera, el proletariat, l'obligació d'acabar la revolució de la burgesia i acabar amb els problemes i antagonismes nacionals per tal d'alliberar tots els pobles i totes les persones de l'opressió. Aquest és el cas del moviment catalanista, iniciat per la burgesia industrial de la Lliga Regionalista, la qual va mantenir l'hegemonia del moviment durant 23 anys, i llavors continuat pels partits petit burgesos com Estat Català o Acció Catalana i que els anys trenta serien hegemònics baix el partit Esquerra Republicana de Catalunya. Ara bé, Nin deia que seria el proletariat el que completaria el procés, en tenir l'hegemonia del moviment. Andreu Nin concedeix tanta importància al fet econòmic a causa del pensament de Marx i Engels, però a diferència d'altres marxistes, no rebutja en cap cas l'acció de la burgesia, és a dir, és el mateix factor econòmic que fa veure les diferències entre classes socials el que fa veure a Nin que la burgesia és un estadi necessari de l'evolució social de la humanitat que no es pot obviar si es vol arribar a una hegemonia mundial de la classe obrera, car el proletariat és una conseqüència directa de l'existència i de l'acció del capitalisme.

En segons lloc, hi ha la visió de crític literari del teòric marxista vendrellenc. L'article *Grandesa i decadència de la novel·la soviètica* està totalment marcat per les teories literàries i artístiques que Lev Davidòvitx Bromstein, “Trotski”, va expressar a la seua obra de 1924 *Literatura i revolució*, però Andreu Nin va fer algunes passes més en el seu article. Per una banda va introduir el terme dels artistes proletaris posteriors a la literatura soviètica i la mort de l'art soviètic a causa de la llei d'art d'Stalin de 1928. Per una altra banda, Andreu Nin va incloure al títol i a l'estructura del seu article un plantejament dialèctic sobre l'evolució de la narrativa posterior a la revolució a la URSS. La dialèctica de Nin es basa en la contraposició de les lleis d'art de 1924 i de 1928, la primera de les quals era favorable a la lliure creació artística —que, a més, va impulsar l'obra de Trotski— i la segona, que obligava a seguir un determinat model d'art.

A causa d'aquest plantejament, l'article d'Andreu Nin avalua com els autors i les obres posteriors a la revolució varen crear en relació a la mateixa i als prejudicis burgesos per tal d'establir que els autors més destacats del període varen ser petit-burgesos mitjanament identificats amb el procés revolucionari, el qual no l'acabaven de comprendre, els “companys de camí” de què parlava Trotski. A diferència de Bromstein, Nin parla d'un petit reducte d'escriptors que podien merèixer la

consideració de proletaris, entre els quals destacava Nikolai Bogdànov i la seua obra *La primera noia: història romàntica*. Ara bé, el vendrellenc també matisa que el naixement de la literatura soviètica es va produir acabada la guerra civil i començat el període de pau que va marcar la NEP (*New Economic Policy*, la nova política econòmica). Les dures circumstàncies del moment i la voluntat del triomf proletari varen conformar aquell nou tipus de literatura que naixia.

Trotski i Nin conflueixen en què un art proletari no era possible car la dictadura del proletariat era un procés transitori cap al naixement de la societat comunista i cada pas que feia en tal favor, afeblia l'existència del proletariat com a classe i, per tant, dificultava més la creació d'un art propi de classe. A causa d'aquest fet, no hi hauria un art proletari, però sí un art soviètic desenvolupat pels residents a la URSS –el vendrellenc aquí difereix entre els petit-burgesos que conformaven els “companys de camí” i els proletaris que realment es podien considerar artistes proletaris, diferenciació que l'ucraïnès nega i els inclou tots al camp dels popútxiki. Al cap del temps, amb l'adveniment de la societat comunista, Bromstein deia que naixeria un art revolucionari que desembocaria en un art socialista quan la humanitat no tengués classes definitivament i s'hagués alliberat de l'opressió. On difereixen ambdós teòrics és el l'ús que fan de la dialèctica. Per Nin és una eina que usa com a base de la seua anàlisi, però que no pot cloure's en la direcció que ell desitja a causa d'un capgirament de la realitat històrica –la dictadura burocràtica d'Stalin—, que va truncar la seua teoria i sense el final de la qual aquesta no es podia acabar de desenvolupar. Trotski, per la seua banda, usa la dialèctica per unir termes que històricament no havien anat units en cap moment –literatura i revolució— i fer-los arribar a un moment de confluència. És a dir, tot i que Nin tregui la major part de la seua teoria de Trotski no és capaç d'extreure tot el potencial de la dialèctica hegeliana-marxista que Bromstein s'havia fet seua.

Per tant, es pot afirmar que l'article d'Andreu Nin gaudeix d'una importància molt gran en el camp dels primers anàlisis literaris marxistes, en el dels coneixements de la literatura russa a la península ibèrica i al de la crítica literària. A causa d'aquesta importància que presenta l'article és estrany que no hagi gaudit almenys d'un estatus d'escrit polèmic en la cultura catalana, a diferència del de Trotski, que va obrir grans discussions a l'estat soviètic. Aquest fet pot ser degut al paper perifèric que el vendrellenc ocupava dins la cultura catalana a causa de ser quasi un foraster per haver viscut nou anys fora de Catalunya mentre que l'ucraïnès va ser durant molts anys una figura central a la URSS. A part, el fet de no haver-hi ningú amb coneixements suficients com per contradir-lo en matèria soviètica dins els territoris de parla catalana, varen fer que l'article no rebés cap rèplica i que l'escrit servís per fer veure la figura d'Andreu Nin com el màxim teòric marxista català, el millor crític literari marxista de la Península Ibèrica i com el major coneixedor del moment de la literatura russa a l'Estat espanyol.

El darrer aspecte estudiat de Nin com a contribució a la cultura catalana és la seua vessant d'assagista en relació al concepte d'internacionalisme. Des de la Guerra Imperialista de 1914-1918, es va fer palès que el nacionalisme era un gran moviment de masses car era capaç de mobilitzar una gran part de la població. A causa d'aquest fet, i com ja defensava el mateix Marx, el moviment obrer no podia obviar el moviment nacional, sinó que mentre el primer volia l'alliberament de tots els hòmens, el segon volia el de tots els pobles. Per tant, el moviment obrer i el nacional varen començar a anar de la mà. Després de la II Revolució Russa de 1917, ja no hi havia en tot Europa cap partit que no fes una referència més o menys explícita sobre aquest fenomen. Aquest enfrontament entre nacionalitats burgeses va donar als proletaris una oportunitat de mostrar els seus models. La URSS va proposar una unió lliure de pobles lliures basant-se en el dret a l'autodeterminació dels pobles que ho decidissin per tal d'unir-se després en una federació d'estats proletaris. Aquesta opció ja era considerada internacionalista ja que el proletariat no és nacionalista en tant que no es veu més proper a la burgesia del seu país que del proletariat de l'altra punta del món; el proletariat supera les barreres nacionals al lligar-se a la classe obrera del món, mentre que la burgesia cau en elles en enfrontar-se amb la classe capitalista d'una altra nació per tenir interessos econòmics contraposats. La burgesia és nacional i es mou a escala mundial, però el proletariat és internacionalista.

L'internacionalisme és una opció ideològica sorgida de Marx, però que ha adquirit altres vessants al llarg de la història fins a ser una concepció de la realitat humana basada en el realisme històric i que proposa una solució política diferent a les establertes fins el moment actual. En aquest treball hem fet feina amb una definició pròpia del concepte d'internacionalisme. Hem entès aquesta opció ideològica com un un moviment sociopolític i econòmic proletari basat en la unió internacional organitzativa, participativa i d'influència, com a superació dialèctica del nacionalisme burgès, per part de totes les forces de la classe obrera mundial per mitjà de la solidaritat i la col·laboració entre pobles sobre la base d'uns interessos i objectius comuns amb la finalitat de tombar el sistema econòmic capitalista i de produir una revolució comunista a la humanitat.

El major problema de l'internacionalisme és que la dificultat de dur-lo a la pràctica el fa caure en altres ideologies que limiten amb ella i representen idees radicalment oposades. Aquestes variacions de l'internacionalisme són el colonialisme, l'europisme i el culturalisme internacionalista (pseudointernacionalisme). Aquests casos, amb l'excepció de l'europisme, són falses visions d'una igualtat entre nacions que realment amaga l'hegemonia d'una d'elles contra les altres. L'europisme, en canvi, és la inducció d'uns postulats determinats a un territori concret (Europa, Amèrica Llatina) i concebre'ls com a universals, és a dir, és tenir una teoria per una limitada extensió i fer-la universal com si fos aplicable a tot el món (conduïx a concebre el món

com una realitat geogràfica menor, que el forma, és a dir, com una simple part). Altres problemes d'aquesta opció ideològica són els seus símbols i representacions. Durant segles, el domini burgès ha adaptat les creacions d'aquesta simbologia representativa als ideals i esquemes d'organització burgesos. A causa d'aquest fet, els himnes estan en una sola llengua, la llengua representa un poble, etc. Els símbols, himnes i les representacions de les Internacionals, tot i tenir un caràcter molt més obert (himne multilingüe, símbol comunista soviètic i l'esperanto) no han pogut vèncer i superar els esquemes burgesos.

El millor avantatge de l'internacionalisme és precisament la seua desterritorialització centralitzada. No depèn de cap centre concret, sinó que s'adapta a la realitat. Hi ha hagut, però, moments en la història en què sí que hi havia organismes internacionalistes que volien promoure la revolució proletària. Eren les Internacionals, organismes capaços d'actuar per sobre de les fronteres dels estats burgesos i que al mateix temps estàs per damunt d'elles. Les Internacionals exercien un efecte conegut com centralisme desterritorialitzat. Aquest fenomen es produeix car aquests organismes són un centre d'influència i d'acció en un sentit determinat, és a dir, expandeixen la seua ideologia, però, al mateix temps, no estan relacionats amb cap zona material concreta, sinó que disposa d'una mobilitat total; el centralisme s'exerceix cap a una capa ideològica, no cap a una realitat palpable. Les Internacionals, màxims exponents d'aquest centralisme desterritorialitzat, excepte en el cas de la III o Internacional Comunista, no han estat mai lligades a un territori concret, sinó que podien canviar el seu centre d'influència lliurement; la IC no gaudia d'aquesta consideració ja que estava situada a l'únic estat proletari triomfant al món. Es pot dir, doncs, que l'èxit de la revolució a una zona determinada acabaria precisament amb la major avantatja de les Internacionals? És aquest fet el que ha fet que des del final de la IC no n'hi ha hagut cap altra que sortís amb la força i embranzida de les tres primeres?

L'anàlisi del pensament dels autors ha conduït a un aprofundiment sobre la qüestió en les seues representacions personals. Andreu Nin desenvolupa el seu internacionalisme a partir del nacionalisme, car antigament l'era. La influència del pensament marxista el va fer concebre's com un comunista internacionalista. Va superar el nacionalisme burgès en tant que no va sentir com a seus els símbols propis, sinó com a part d'una cultura humana molt més àmplia, on cada poble estava situat al costat d'un altre, sense gradacions de cap tipus. D'aquesta manera, creia que igual que si tots els hòmens aspiren al seu alliberament complet com a espècie de l'opressió, les nacions esperaven el mateix. Per això mateix, homes i nacions havien de lluitar junts en tot moment (ja ho marca el fet que els partits obrers es divideixin en nacions: PCE, PCI, PCUS, etc.). Com Marx, Nin entenia el moviment d'emancipació nacional com un que s'iniciava a la burgesia, passava a mans de la petita burgesia i acabava en les del proletariat, l'única classe capaç de dur fins a darrer terme la

revolució democràtico-burguesa. La base de l'internacionalisme de Nin és la unió lliure de pobles lliures, el dret dels pobles a l'autodeterminació de què parlava Lenin, és a dir, que la solidaritat i el respecte mutu entre nacions eliminarien els vells antagonismes nacionals i posarien els fonaments d'una futura unió voluntària de pobles proletaris.

L'internacionalisme és un concepte limitat pel mateix que defineix a la classe obrera. Els recursos econòmics i els mitjans de producció són de la burgesia, però la capacitat de resistència, supervivència i superació és del proletariat. Els diferents teòrics estudiats han mostrat que el concepte es pot desenvolupar més en una vessant parlamentària, guerrillera o leninista, però que l'objectiu és sempre el mateix. Si no hi ha una estratègia definida en aquest sentit és perquè al mateix temps que el marxisme ha tingut un gran desenvolupament de figures independents, les Internacionals han anat perdent força i la simbiosi entre ambdós ha fet impossible tenir un fort referent demostrat d'internacionalisme proletari. És a causa d'una mala confluència de l'atzar de l'existència o a causa d'una organització del capitalisme mundial a l'ombra, la reacció, que ha volgut evitar l'estratègia que, segons Marx, conduiria la burgesia i el seu sistema a la tomba?

Andreu Nin hauria de gaudir d'una importància inalienable dins la cultura catalana, peninsular i europea, però no és així perquè les circumstàncies l'han situat a la perifèria i no al centre. A causa de ser comunista internacionalista, marxista i seguidor de Trotski ha romàs en la subalternitat de la seua pròpia cultura eclipsat per conservadors com Josep Pla, per diversos anarquistes el nom del qual no es recorda o per la voluntat dels estalinistes del PSUC que han volgut silenciar tota veu que els recordàs que hi havia una figura que els feia caure dins les seues pròpies contradiccions. Va ser una figura única i no és valorada com es mereixeria. Com va dir Lev Davidòvitx Bromstein, l'únic crim que va cometre Andreu Nin va ser el de ser un vell revolucionari incorruptible, i aqueix delictes el va haver de pagar amb la vida.

Bibliografia:

- https://en.wikipedia.org/wiki/Fourteen_Points Darrera consulta: 5 d'agost de 2015
- ALBA, Víctor; et al. *Andreu Nin i el socialisme*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona (1998).
- AGUILÓ, Marià. *Focs follets*. Tarragona: Editorial Arola (2006).
- ALMIRALL, Valentí. *Lo Catalanisme. Motius que el legitimen, fonaments científics i solucions pràctiques*. Barcelona: Edicions 62 (1886).
- ALOMAR, Gabriel. *Lo futurisme: seguit d'articles d'El Poble Català*. Palma: Editorial Moll (2000).
- ARIBAU, Bonaventura Carles. *La Pàtria*. (1933).
- BENITO, Ernest. *El jove Andreu Nin. Textos periodístics*. Barcelona: Llibres de Matrícula (2007).
- BROSSA, Jaume. *Regeneracionisme i Modernisme*. Barcelona: Edicions 62 (1969).
- COSTA i Llobera, Miquel. *Obres Completes*. Palma: Editorial Selecta (1994).
- DURISIN, Dionys. *Bosquejo de los puntos de partida fundamentales del estudio comparativo de la literatura*. Dins "Casa de las Américas". Número 135, noviembre-diciembre 1982, p. 30-39.
- LUKÁCS, György. *ESTÉTICA I. La peculiaridad de lo estético*. Barcelona: Ediciones Grijalvo (1967).
- LUXEMBURG, Rosa. *La cuestión nacional y la autonomía*. México: Cuadernos de Pasado y Presente (1979).
- LUXEMBURG, Rosa. *Obras escogidas*. México: Ediciones Era (1978).

- MILÀ i FONTANALS, Manel. *Discurs presidencial dels Jocs Florals de 1859*. (1859).
- NIN, Andreu. *Els Moviments d'Emancipació Nacional*. Barcelona: Editorial Base (2008).
- NIN, Andreu. *El jove Andreu Nin. Textos periodístics. A cura d'Ernest Benito*. Barcelona: Llibres de Matrícula (2007).
- NIN, Andreu. *Socialisme i Nacionalisme. Escrits Republicans, Socialistes i Comunistes. A cura de Pelai Pagès*. Barcelona: Edicions La Magrana (1985).
- NIN, Andreu. *Andreu Nin. Textos de pedagogia i literatura. A cura de Pelai Pagès*. Calafell: Llibres de Matrícula (2008).
- PAGÈS, Pelai. *Andreu Nin. Una vida al servicio de la clase obrera*. Barcelona: Editorial Laertes (2010).
- PAGÈS, Pelai. *Andreu Nin. Textos de Pedagogia i Literatura*. Barcelona: Llibres de Matrícula (2008).
- PRAT de la RIBA, Enric. *La nacionalitat catalana*. Barcelona: Edicions Proa (1906).
- RUBIÓ i ORS, Joaquim. *Lo Gayter del Llobregat: Poesías*. Barcelona: Estudi de Joseph Rubio (1858).
- SANTS Oliver, Miquel. *La cuestión regional*. Palma: Tipo-Lit. Amengual i Muntaner (1899).
- TORRAS i BAGES, Josep. *Obres Completes*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat (1986).
- TROTSKI, Lev (1924). *Literatura y revolución. Otros escritos sobre la literatura y el arte*. París: Ruedo Ibérico (1969).

Índex d'abreviatures

AO	Aliança Obrera
BOC	Bloc Obrer i Camperol
CNT	Confederación Nacional del Trabajo
EC	Esquerra Comunista
FC	Federació Catalana (PSOE)
IC	Internacional Comunista
ISR	Internacional Sindical Roja
PCC	Partit Comunista Català
PCdC	Partit Comunista de Catalunya
PCE	Partit Comunista d'Espanya
PCF	Partit Comunista de França
PCI	Partit Comunista d'Itàlia
PCP	Partit Català Proletari
PCUS	Partit Comunista de la Unió Soviètica
PCX	Partit Comunista de la Xina
POUM	Partit Obrer d'Unificació Marxista
PSUC	Partit Socialista Unificat de Catalunya
RSFSR	República Socialista Federada Soviètica de Rússia
USC	Unió Socialista de Catalunya

Annex I

Els articles estudiats al treball

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Documents fotocopiats a la versió en paper.

Annex II

Els articles no recollits en
volum d'Andreu Nin

Edició d'articles editats en llengua catalana

Criteris d'Edició

He procurat transcriure els articles d'una manera fidel a com els va publicar Andreu Nin en vida. Per tal de precisar aquest fet, he jurat no introduir canvis que puguin afectar aspectes lingüístics que no siguin incorrectes dins la normativa, sinó actualitzar les formes en què no s'afectava cap component fonètic. Per tant, he mirat d'actualitzar les conjuncions, els pronoms i les preposicions que d'acord amb la normativa actual no eren correctes com la conjunció *y*[i], el possessiu *son*[són] o l'ús de l'article en casos com *l'unió*[la unió] i també quan aquests es conjugaven com en el cas d'*y'ls*[i els]. Ara bé, he optat per mantenir els arcaïsmes que actualment són erronis com *aixís*, *llògica* o *esperitual*, sempre i quan no estassin accentuats de manera incorrecta, ja que en tal cas l'accentuació ha sét corregida (tot i que he optat per actualitzar *casi* per *quasi*, ja que la pronúncia no es veu alterada i un bon lector, igual que amb les sinalefes, sabrà pronunciar-ho bé) . D'aquesta manera, els accents s'han posat a la moderna i s'han mirat de suprimir alguns errors ortogràfics antics (*inmotivadament* per *imotivadament*) per tal de fer comprensible la seua lectura i sense alterar la fonètica dels mots. I, de la mateixa manera, també s'ha corregit l'ús dels guions segons la normativa actual i també els casos en què citaven frases o expressions i que s'han canviat per les cometes actuals. En el referent a les contraccions, donat per conegut que una lectura que provoca sinalefes no requereix una contracció dels mots, sinó una bona lectura, hem optat per deixar la forma correcta escrita, sense cap reducció.

No ha sét possible introduir un aparat crític ja que només he localitzat una versió de cada manuscrit, la publicació. Alguns articles publicats al setmanari *Baix Penedès* varen ser editats per Ernest Benito el 2007 al recull *El Jove Andreu Nin. Textos Periodístics (1905-1912)*, però sense seguir cap criteri d'edició ni ser fidels al text original, senzillament va fer una versió actualitzada amb els criteris actuals de l'Institut d'Estudis Catalans. A més, com que no eren versions del propi Nin manquen d'interès per a la realització de l'aparat crític.

Articles editats

Els articles següents són escrits dispersos en les publicacions diverses amb les que va col·laborar Andreu Nin en vida. Els he recollit de diversos diaris i setmanaris en català. L'ordre en què apareixen ve donat per la data de la publicació i l'ordre cronològic amb què va publicar-los als periòdics. D'aquesta manera, primer de tot apareixeran els articles del setmanari *El Baix Penedès* i, després, els del diari *L'Estrella Roja*; la fitxa sobre cada article s'inclou al final de les transcripcions. Per altra banda, els articles apareixen per duplicat: primer de tot, l'article tal i com va publicar-lo el propi Nin i com s'ha conservat a la premsa de l'època, i després, la versió editada segons els criteris esmentats anteriorment.

Les Dretes vendrellenques

La coalició de dretes vendrellenques, aqueix conglomerat incolor, sense altre vincle d'unió que l'odi, odi als ideals de llibertat y an els homes que'ls defensen, que ha vingut actuant en nostra vila, no sé si per defecte d'origen no ha pogut donar un pas afortunat, no ha pogut portar á cap ni un dels seus propòsits sense que'l fracàs més estrepitos coronés amb la seva obra antirepublicana y reaccionaria. Y pera demostrarho no més cal donar una rápida ullada á la seva actuació desdixadíssima.

Entrá en batalla en les eleccions municipals anteriors á les darrerament celebrades; els seus partidaris treballaren desesperadament pera minar els fonaments indestructibles de la forta democràcia vendrellenca; anaren á la lluita, plens de coratge, confiats en que arrebossarien les majories als republicans, y, aquests, tregueren triomfants tots els seus candidats, guanyant victoriosament un <<copo>> difícilíssim.

Passada la primera derrota, recobrat un xic el coratge perdut, les dretes vendrellenques intentaren publicar un periòdic. Y vingué á la vida <<El Vendrellense>>, y ses insidioses, incivils y calumnioses campanyes tingueren la virtut d'atreure l'odi, el despreci y la repugnancia de tothom. Y dit periòdic, baix el pés de les seves culpes, haventse fins conquistat l'antipatía d'alguns elements

dretans, tingué fatalment que desapareixer, ofegat per una onada de llot.

<<Entre todos la mataron
y ella sola se murió.>>

Vingueren les eleccions llegendatives y devant la por d'un nou fracás, les dretes vendrellenques no se atreviren á defensar descaradament á cap dels candidats, encare que, solapadament, era defensat, per alguns, el candidat encasillat Moriano, y per altres, el inconmensurable Alegret. Triomfant aquest, per virtut de la escandalosa compra de vots que s'efectuá en el districte pels alegretistes, les dretes de nostra vila sentiren, interiorment, puig no s'atreviren á ferla pública, una intensa joia y pensaen que, al fi, l'hora de la victòria arribada. Cándida ilusió!

Devant la seva monstruositat, aquelles eleccions foren anulades, y allevores les dretes, innocentment confiades en el fictici triomf anterior, treballaren y apoiaren públicament la candidatura de don Jaume Alegret. Nova decepció! Nou desengany! Impedides pels ciutadans les vils artimanyes dels electorers d'ofici, la candidatura den Jaume Carner obtingué un espléndit triomf y tot el districte vibrá de joia y d'entusiasme y les dretes, recloses en la seva <<Lliga Agrícola y Industrial>>, títul la rahó del qual, dit sia de pas, encare no he comprés, tingueren que taparse les orelles pera no sentir el ressó del triomf.

Realment, les dretes ja no sabien cap aont girar-se, y véien perduda tota esperansa de triomf. Vingué l'epidemia que'l passat istíu assolá la nostra vila, y volgueren ferla servir d'indígna, de vil plataforma pera que les dretes vendrellenques, la majoría dels partidaris de les quals, gent adinerada, fugí presa de terror abandonant la vila, emprenguessin una calumniosa campanya contra l'Ajuntament republicá y contra'ls homes del partit, acusantlo d'únic causant de la tragedia. Tothom recorda aquelles fulles que, próximes les eleccions municipals, se repartiren per la població y que tingueren la virtut d'atreures el fástic y la repugnancia de la gent digna. Res hi valgué. Els homes del nostre partit els reptaren á pública controversía á la plassa pública y ni un sol s'atreví á sostenir en veu alta, devant del poble, les calumnies qu'estamparen en aquelles fulles incalificables.

Se celebraren les eleccions y'l partit republicá, am fórses sobrades pera guanyar el <<copo>>, deixá sortir triomfant un candidat de les dretes.

Nomenat aquest arcalde de reial ordre, la nostra <<coalición> cantá victòria, creient que, al fi, havia arribat l'hora de guanyar. Mes, consegüent la sort en sa adversitat á les dretes, l'arcalde, home ignorant, inepte, casi analfabet, les está posant en ridícol. Les sessions de l'Ajuntment semblen els funerals de les dretes vendrellenques.

Cal que renunciïn á tota esperansa de triomf.

L'arcalde de reial ordre está posant l'<<inri>> á la seva actuació.

La llógica, la forsa del temps, fins la sort, es adversa á l'avens dels ideals conservadors; el lliberalisme s'imposa, pesi á qui pesi. La forsa republicana vendrellenca, ningú pot aturarla en la seva marxa ascensional. Les dretes han caigut en el fracás més estrepitós; mai com are se'ls poden aplicar aquelles paraules del Dant:

Lasciate ogni speranza!

ANDREU NIN

Les Dretes vendrellenques

La coalició de dretes vendrellenques, aqueix conglomerat incolor, sense altre v^íncul d'unió que l'odi, odi als ideals de llibertat **i** an els homes que **els** defensen, que ha vingut actuant en nostra vila, no sé si per defecte d'origen no ha pogut donar un pas afortunat, no ha pogut portar **a** cap ni un dels seus propòsits sense que **el** fracàs més estrepitós coronés amb la seva obra antirepublicana **i** reaccionària. **I per a** demostrar-ho **només** cal donar una ràpida ullada **a** la seva actuació desdixadíssima.

Entrà en batalla en les eleccions municipals anteriors a les darrerament celebrades; els seus partidaris treballaren desesperadament per a minar els fonaments indestructibles de la forta democràcia vendrellenca; anaren a la lluita, plens de coratge, confiats en què arrebossarien les majories als republicans, i, aquests, tragueren triomfants tots els seus candidats, guanyant victoriosament un «copo» difícilíssim.

Passada la primera derrota, recobrat un xic el coratge perdut, les dretes vendrellenques intentaren publicar un periòdic. I vingué a la vida *El Vendrellense*, i ses insidioses, incivils i calumnioses campanyes tingueren la virtut d'atreure l'odi, el despreci i la repugnància de tothom. I dit periòdic, baix el pes de les seves culpes, havent-se fins conquistat l'antipatia d'alguns elements dretans, tingué fatalment que desaparèixer, ofegat per una onada de llot.

<<Entre todos la mataron
y ella sola se murió.>>

Vingueren les eleccions legislatives i davant la por d'un nou fracàs, les dretes vendrellenques no s'atreviren a defensar descaradament a cap dels candidats, encara que, solapadament, era defensat, per alguns, el candidat encasillat Moriano, i per altres, l'incommensurable Alegret. Triomfant aquest, per virtut de l'escandalosa compra de vots que s'efectuà en el districte pels alegretistes, les dretes de nostra vila sentiren, interiorment, puig no s'atreviren a fer-la pública, una intensa joia i pensaven que, al fi, [era] l'hora de la victòria arribada. Càndida ilusió!

Davant la seva monstruositat, aquelles eleccions foren anulades, i allevores les dretes, ignocentment confiades en el fictici triomf anterior, treballaren i apoiaren públicament la candidatura de don Jaume Alegret. Nova decepció! Nou desengany! Impedides pels ciutadans les vils artimanyes dels electorers d'ofici, la candidatura d'en Jaume Carner obtingué un esplèndid triomf i tot el districte vibrà de joia i d'entusiasme i les dretes, recloses en la seva <<Lliga Agrícola i Industrial>>, títul la raó del qual, dit sia de pas, encara no he comprès, tingueren que tapar-se les orelles per a no sentir el ressò del triomf.

Realment, les dretes ja no sabien cap a on girar-se, i veien perduda tota esperança de triomf.

Vingué l'epidèmia que el passat istiu⁸ assolà la nostra vila, i volgueren fer-la servir d'indigna, de vil plataforma per a que les dretes vendrellenques, la majoria dels partidaris de les quals, gent adinerada, fugí presa de terror abandonant la vila, emprenguessin una calumniosa campanya contra l'Ajuntament republicà i contra els homes del partit, acusant-lo d'únic causant de la tragèdia. Tothom recorda aquelles fulles que, pròximes les eleccions municipals, se repartiren per la població i que tingueren la virtut d'atreure's el fàstic i la repugnància de la gent digna. Res hi valgué. Els homes del nostre partit els reptaren a pública controvèrsia a la plaça pública i ni un sol s'atreví a sostenir en veu alta, davant del poble, les calúmnies que estamparen en aquelles fulles incalificables.

Se celebraren les eleccions i el partit republicà, amb forces sobrades per a guanyar el «copo», deixà sortir triomfant un candidat de les dretes.

Nomenat aquest arcalde de reial ordre, la nostra <<coalició> cantà victòria, creient que, al fi, havia arribat l'hora de guanyar. Més, conseqüent la sort en sa adversitat a les dretes, l'arcalde, home ignorant, inepte, quasi analfabet, les està posant en ridícol. Les sessions de l'Ajuntment semblen els funerals de les dretes vendrellenques.

Cal que renunciïn a tota esperança de triomf.

L'arcalde de reial ordre està posant l'«inri» a la seva actuació.

La lògica, la força del temps, fins la sort, és adversa a l'avenç dels ideals conservadors; el lliberalisme s'imposa, pesi a qui pesi. La força republicana vendrellenca, ningú pot aturar-la en la seva marxa ascensional. Les dretes han caigut en el fracàs més estrepitos; mai com ara se'ls poden aplicar aquelles paraules del Dant:

Lasciate ogni speranza!

ANDREU NIN

8.- A l'original hi ha escrit "istin", probablement, una errada de transcripció.

L'esquerra catalana

Quatre paraules

Volem dirhi també la nostra en lo que s'ha vingut anomenant <<crisi de la U.F.N.R.>> y ho fem desde les columnes d'aquest setmanari purque creiem que cap periòdic de Barcelona, perteneixent á l'Esquerra, té autoritat, pel seu sectarisme exagerat, pera publicar cap article inspirat en una pura ortodoxia federal nacionalista republicana.

Devém manifestar, avans de tot, ben noble y clarament, que som decidits partidaris de la U.F.N.R., que abriguém la pregona convicció de que aquest partit ha de subsistir per damunt de tots els obstacles y de totes les divergencies.

Y ho diem així perquè veiem a la U.F.N. republicana, la definitiva evolució dels ideals polítics de Catalunya, una admirable i lògica convergència doctrinal. Ha reunit els vells elements de l'<<Unió Republicana>>, de tradició espanyolista y vagament autonomista, els federals, hereus d'un immens contingut esperitual, les doctrines del gran vident Pi y Margall, y'ls nacionalistes republicans, inspirats en un fervent amor á Catalunya y á la llibertat. Y bé, després d'un llarc període de lluita perfectament xorca, en que'ls antics grupus que avui componen l'Esquerra es combatien, inmotivadament, á sang y á foc, s'ha arribat á una clara afirmació, bella i concreta, que és la

constitució de la U.F.N.R. Partit essencialment á la catalana, alligonats per la trista experiència del fracás de tots els partits a la madrilenya, encarna, ademés, en el seu programa totes les nobles y adequades aspiracions regeneradores. Enclou y tanca'l sentiment patri dels catalans y la llur fervent devoció per la llibertat. Per aixó, basantse en el reconeixement de la personalitat de les petites nacionalitats ibèriques, advoca per la constitució de una futura y potent confederació republicana.

Y bé, aquestes nobles idealitats, que son carn y son sang dels catalans no poden desaparèixer aixís com aixís, no poden arrepassarse de l'ánima de Catalunya. Per aixó es precís que, per damunt de tot, mantinguem ben alta la gloriosa ensenya de la U.F.N.R. y ensenyém á Barcelona que á Catalunya l'unió es un fet y una realitat indestructible, que la mantindrà contra tot i contra tots.

N.

L'esquerra catalana

Quatre paraules

Volem dir-hi també la nostra en lo que s'ha vingut anomenant <<crisi de la U.F.N.R.>> i ho fem des/de les columnes d'aquest setmanari perquè creiem que cap periòdic de Barcelona, perteneixent a l'Esquerra, té autoritat, pel seu sectarisme exagerat, per/a publicar cap article inspirat en una pura ortodòxia federal nacionalista republicana.

Devem manifestar, abans de tot, ben noble i clarament, que som decidits partidaris de la U.F.N.R., que abriguem la pregona convicció de què aquest partit ha de subsistir per damunt de tots els obstacles i de totes les divergències.

I ho diem així perquè veiem a la U.F.N. republicana, la definitiva evolució dels ideals polítics de Catalunya, una admirable i lògica convergència doctrinal. Ha reunit els vells elements de la <<Unió Republicana>>, de tradició espanyolista i vagament autonomista, els federals, hereus d'un immens contingut esperitual, les doctrines del gran vident Pi i Margall, i els nacionalistes republicans, inspirats en un fervent amor á Catalunya i a la llibertat. I bé, després d'un llarg període

de lluita perfectament xorca, en que **els** antics grupus que avui componen l'Esquerra es combatien, **im**motivadament, **a** sang **i** **a** foc, s'ha arribat **a** una clara afirmació, bella **i** concreta, que **és** la constitució de la U.F.N.R. Partit essencialment **a** la catalana, alliçonats per la trista experiència del fracàs de tots els partits **a** la madrilenya, encarna, ademés, en el seu programa totes les nobles **i** adequades aspiracions regeneradores. Enclou **i** tanca **el** sentiment patri dels catalans **i** la llur fervent devoció per la llibertat. Per això, basant-se en el reconeixement de la personalitat de les petites nacionalitats ibèriques, advoca per la constitució de una futura **i** potent confederació republicana.

I bé, aquestes nobles idealitats, que **són** carn **i** **són** sang dels catalans no poden desaparèixer aixís com aixís, no poden arrepassar-se de l'ànima de Catalunya. Per això **és** precís que, per damunt de tot, mantinguem ben alta la gloriosa ensenya de la U.F.N.R. **i** ensenyem **a** Barcelona que **a** Catalunya **la** unió es un fet **i** una realitat indestructible, que la mantindrà contra tot **i** contra tots.

Autor: Andreu Nin   Localització: *El Baix Penedés*, nùm. 318 (4 de maig de 1912), p. 1 [Localització: Biblioteca Pública Terra Baixa. El Vendrell].

Ells y nosaltres

El gran Costa tenia raó al senyalar al caciquisme com una de les plagues més calamitoses que han minat la vida nacional. Amo y senyor dels pobles, de les vides y hisendes dels ciutadans, el caciquisme ha fet reviure en temps moderns l'història omnípota del feudalisme. Am justícia, demanava'l colós pensador de Graus que cada poble pengés al seu cacic. Avui ha desaparegut del tot en els pobles civilisats. Sols a Espanya ha correspost el trist privilegi de conservar-lo, quedant, en això, com en tantes altres coses, a la rerassaga.

A Espanya, el cacic, ha obrat sempre am la complicitat dels governs de la monarquia. Sense aquest indigne consorci, la vida d'aquests se faria impossible y'l caciquisme moriria reduït a l'inacció.

Veusaquí un dels més poderosos arguments pera demostrar que la monarquia descansa sobre fonaments podrits. Li manca la base incommovible de la voluntat popular, y trontolla. Existirà'l caciquisme sempre que hi hagi un poble prou indigne, degredat ó inconcient pera soportarlo. Per

aixó no crec en la seva resurrecció en pobles com el Vendrell ont hi existeix una massa perfectament capacitada. Tot lo demás pot apareixer com una revifalla en els moments en que se li presenta la mort definitiva y vol redressarse am desesperades convulsions d'epilèptic. Mes tot és en va. El caciquisme es, sortosament, mort y ben mort, *per in eternum*, en nostra vila.

Durant anys y més anys, el Vendrell ha elegit als homes del partit republicà pera'l govern municipal.

Llargues épques, massa llargues!, exerciren e govern els homes del caciquisme. El fracàs més estrepitós coroná la seva obra nefasta. El pobla els foragitá, al fi, del Consistori. El recort desastrós de la seva gestió es massa viu pera que'l poble pugui otorgarlosi la sevva confiança.

Mireu, en cambi, l'obra de nostres municipis republicans: honradísima, desinteressada, exemplar. Com en l'antiga y venerable democracia grega, la seva gestió ha sigut portada á la llum del sol, á la sala y á la plassa públiques. Y'l poble, que ha vist en els consellers republicans una ferma garantía de la recta y honrada administració dels seus bens, els ha otorgat la sevva absoluta confiança en successives eleccions. Cada nova y esplendent victoria ha vingut á consagrar la sana obra realitzada en el municipi pels regidors republicans. Avui, mercés á la ineptitud d'un arcalde de R.O., se veu torbada, momentàniament, aquesta obra de bell ideal de la Democracia, que en Pau Martorell, l'entrenyable y malhaurat amic, calificava de <<República Vendrellenca>>.

Els, els cacics, no poden ps dir lo mateix. Perduda la confiança del poble, s'han valgut de tots els medis lícits y ilícits, han mogut tots els ressorts oficials, pera reconquerir una arbitraria hegemonía perduda per sempre. No han observat que aquest es un medi contraproductent pera adquirir la confiança popular. Obren com inadaptats en un medi social que no'ls es propici.

Porten una càrrega molt feixuga de la qual es molt difícil puguin despendres. Per una part una historia desacreditada; per altra uns ideals conservadors, aixerreits, que topen am les corrents lliberals dels nostres temps. Es endebades que invoquin l'orde, la pau y la tolerancia, presentantlos com á plataforma del seu futur governament. El poble no'ls escoltará, porque ha vist l'orde, la pau y la tolerancia convertits en realitat viva durant el llarg y fecond govern del municipi republicà.

El dia que'ls caciquistes de tota mena y especies agrupats en extranya barreja en lo que han anomenat <<coalición de derechas vendrellenses>>, que ha ajuntat en odi comú als republicans á

homes que s'havien aborrit y combatut tota la vida, á desferres del vell caciquisme, á conservadors, lliberals y carlins vergonyants, el dia que aquests homes; repeteixo, ens mostrin al seu costat al poble, cosa ben difícil, per no dir paradòxica, allavor creurém en el seu triomf.

La confiansa del poble es nostre únic sustentácul, com ho és de totes les veritables democracies. Nosaltres no acudim á les artimanyes indignes exercides desde les esferes oficials.

Per aixó, si'ns pregunten qui som, com á la més gloriosa executoria de noblesa, mostrarém al poble.

Si ho pregunten an ells, us mostrarán... la guardia civil.

ANDREU NIN.

Ells i nosaltres

El gran Costa tenia raó al senyalar al caciquisme com una de les plagues més calamitoses que han minat la vida nacional. Amo i senyor dels pobles, de les vides i hisendes dels ciutadans, el caciquisme ha fet reviure en temps moderns la història omniosa del feudalisme. Amb justícia, demanava el colós pensador de Graus que cada poble pengés al seu cacic. Avui ha desaparegut del tot en els pobles civilitzats. Sols a Espanya ha correspost el trist privilegi de conservar-lo, quedant, en això, com en tantes altres coses, a la rerepassa.

A Espanya, el cacic, ha obrat sempre amb la complicitat dels governs de la monarquia. Sense aquest indigne consorci, la vida d'aquests se faria impossible i el caciquisme moriria reduït a la inacció.

Veusaquí un dels més poderosos arguments per a demostrar que la monarquia descansa sobre fonaments podrits. Li manca la base incommovible de la voluntat popular, i trontolla. Existirà

el caciquisme sempre que hi hagi un poble prou indigne, degradat o inconscient per a suportar-lo. Per això no crec en la seva resurrecció en pobles com el Vendrell on hi existeix una massa perfectament capacitada. Tot lo demás pot aparèixer com una revifalla en els moments en què se li presenta la mort definitiva i vol redressar-se amb desesperades convulsions d'epilèptic. Més tot és en va. El caciquisme és, sortosament, mort i ben mort, *per in eternum*, en nostra vila.

Durant anys i més anys, el Vendrell ha elegit als homes del partit republicà per al govern municipal.

Llargues èpoques, massa llargues!, exerciren el govern els homes del caciquisme. El fracàs més estrepitos coronà la seva obra nefasta. El poble els foragità, al fi, del Consistori. El record desastrós de la seva gestió és massa viu per a que el poble pugui otorgar-los-hi la seva confiança.

Mireu, en canvi, l'obra de nostres municipis republicans: honradíssima, desinteressada, exemplar. Com en l'antiga i venerable democràcia grega, la seva gestió ha sigut portada a la llum del sol, a la sala i a la plaça públiques. I el poble, que ha vist en els consellers republicans una ferma garantia de la recta i honrada administració dels seus béns, els ha otorgat la seva absoluta confiança en successives eleccions. Cada nova i esplendent victòria ha vingut a consagrar la sana obra realitzada en el municipi pels regidors republicans. Avui, mercès a la ineptitud d'un arcalde de R.O., se veu torbada, momentàniament, aquesta obra de bell ideal de la Democràcia, que en Pau Martorell, l'entranyable i malhaurat amic, calificava de <<República Vendrellenca>>.

Els, els cacics, no poden pas dir lo mateix. Perduda la confiança del poble, s'han valgut de tots els medis lícits i il·lícits, han mogut tots els ressorts oficials, per a reconquerir una arbitrària hegemonia perduda per sempre. No han observat que aquest és un medi contraproduent per a adquirir la confiança popular. Obren com inadaptats en un medi social que no els és propici.

Porten una càrrega molt feixuga de la qual és molt difícil [que] puguin despendre's. Per una part una història desacreditada; per altra uns ideals conservadors, aixerreïts, que topen amb les corrents lliberals dels nostres temps. És endebades que invoquin l'orde, la pau i la tolerància, presentant-los com a plataforma del seu futur governament. El poble no els escoltarà, perquè ha vist l'orde, la pau i la tolerància convertits en realitat viva durant el llarg i fecond govern del municipi republicà.

El dia que els caciquistes de tota mena i espècies agrupats en extranya barreja en lo que han anomenat <<coalición de derechas vendrellenses>>, que ha ajuntat en odi comú als republicans a homes que s'havien avorrit i combatut tota la vida, a desferres del vell caciquisme, a conservadors, lliberals i carlins vergonyants, el dia que aquests homes; repeteixo, ens mostrin al seu costat al poble, cosa ben difícil, per no dir paradòxica, allavor creurem en el seu triomf.

La confiança del poble és nostre únic sustentàcul, com ho és de totes les veritables democràcies. Nosaltres no acudim a les artimanyes indignes exercides des de les esferes oficials.

Per això, si ens pregunten qui som, com a la més gloriosa executòria de noblesa, mostrarem al poble.

Si ho pregunten a ells, us mostraran... la guardia civil.

ANDREU NIN.

Autor: Andreu Nin   Localització: *El Baix Penedès*, nùm. 335 (31 d'agost de 1912), p. 1 [Localització: Biblioteca Pública Terra Baixa. El Vendrell].

Tornemhi

(Retirat del número passat.)

Fins á la meva cambra de malalt arriben les veus indignades dels meus compatricis. Jo no puc estarmen, amics, de parlar desde lluny, gairebé incomunicat de vosaltres, del problema que s'ha plantejat al Vendrell per les intemperancies escandaloses dels que, expulsats del poder per la opinió honrada, s'aferren desesperadament á la vara conferida de reial ordre á un infeliç.

El pas d'aquest home per l'arcaldía tindria tots els caràcters d'un sainet grotesc, si se'l deixés obrar per propia iniciativa, mes avui, á l'Arlequí s'hi ha unit Maquiavel y, amb aquest estrambòtic

governament, es veu entorpida la bona marxa de l'administració municipal y alterada la pau octaviana amb que fins avui havia gaudit la nostra vila. Jo us recomano, amics meus, una imperturbable serenitat en aquests moments de prova. Lo que té d'esser, será fatalment y, en definitiva, triomfen els bons, els honrats, els sincers, els esperits rectes, els de consciencia neta y de cor pur y generós, contra els immorals, els intrigants... Y costa ben poc veure'ls que son á una banda y'ls que son á l'altra.

La vostra historia y la vostra conducta, companys estimadíssims, ha d'esser la vostra mes formidable fortalesa. La confiança ilimitada que en vosaltres té posada'l poble es el vostre més gloriós orgull.

A les immoralitats, les intrigues, les arbitrietats, la insidia y la calumnia, l'atemptat covard y vil, iníquies armes de l'agonitzant caciquisme, hi podeu oposar la vostra conducta noble, l'honradesa de la vostra gestió administrativa. Vosaltres heu obrat sempre á plena llum. En la sala pública, han sotmés els vostres Ajuntaments al plebicit de tot el poble els problemes transcendents plantejats en la vida municipal.

Els, els caciquistes, els despitats, han furgat insidiosament, sense reparar en els medis, en la consciencia popular vendrellenca; han llensat el seu verí repugnant contra l'honradesa diáfana dels nostres homes; publiquen una fulla setmanal y es impossible coneixer els acusadors y difamadors porque'ls autors dels articles s'amaguen baix un pseudónim.

Quina diferencia amb el nostre procedir! Sota una acusació hi trobeu una firma y, darrere aquesta firma, un home am la fé y l'entusiasme que donen les conviccions y el deure complert. Jo no puc estarme, entranable amic Vidal, d'aprofitar aquesta ocasió pera felicitarvos efusivament per la vostra campanya. Vos sou el prototip de l'home abnegat, sincer y heroic, en la noble y altíssima interpretació que á la *heroicitat* dona com á atribut gloriós de l'ànima humana. Sou tot cor, ó, millor dit, son tot un <<home>>, amic Vidal, y aquest es el major elogi que de vos pot ferse. Les vostres valentes escomeses han apagat els focs dels vostres detractors.

Y seguim. Deia que'ls nostres pseude-caciquistes han obrat sempre en la fosca, sota má, com tenint por de la seva propia obra, com pressentint que no pot resistir la llum esplendent de la veritat. Era are darrerament, quan les eleccions municipals que s'escamparen per la població unes fulles vils, que no podien esser engendrades més que per una ánima baixa y mesquina. Y vosaltres, els

republicans, invitareu als seus autors, com sempre anònims, á que sostinguessin públicament les seves acusacions. Com de costum, no acudiren a la crida, y á la plassa de Pi y Margall, el poble vendrellenc consagrava am les seves ovacions xardoroses l'obra dels republicans.

Y bé, amics, tasca inacabable sería continuar les comparacions.

Com vos deia al principi, vostra conducta es el vostre baluard mes ferm, y seran inútils tots els esforços que fassin pera conquerirlo si es valen, com are, de les armes de l'innoblesa, porque descansa en fonaments sólids y indestructibles: l'honradesa, la confiansa popular i la fé en els ideals.

Tothom sab lo que penseu y lo que voleu. Amb un ideal fervorós al cor, pam á pam heu conquerit, en perseverant y penosa lluita, el lloc que avui ocupeu.

No poden dir lo mateix els vostres enemics. An ells, el poble no'ls creurá mai guiats per un ideal, porque'ls ha vist ajuntarse en una coalició d'odis, porque no ha comprés que puguin lluitar pel triomf d'un ideal els eterns ambiciosos que, per altra part, s'havien combatut am violencia sagnant en altres temps.

Sóbre tot, amics meus, serveu la vostra fé en els ideals, porque ella us fará forts y, no ho dubteu, el triomf coronará la vostra obra.

ANDREU NIN

Barcelona, setembre de 1912.

Tornem-hi

(Retirat del número passat.)

Fins a la meva cambra de malalt arriben les veus indignades dels meus compatricis. Jo no puc estar-me'n, amics, de parlar des de lluny, gairebé incomunicat de vosaltres, del problema que s'ha plantejat al Vendrell per les intemperàncies escandaloses dels que, expulsats del poder per la opinió honrada, s'aferren desesperadament a la vara conferida de reial ordre a un infeliç.

El pas d'aquest home per l'arcaldia tindria tots els caràcters d'un sainet grotesc, si se'l deixés obrar per pròpia iniciativa, més avui, a l'Arlequí s'hi ha unit Maquiavel i, amb aquest estrambòtic governament, es veu entorpida la bona marxa de l'administració municipal i alterada la pau octaviana amb què fins avui havia gaudit la nostra vila. Jo us recomano, amics meus, una impertorbable serenitat en aquests moments de prova. Lo que té d'esser, serà fatalment i, en definitiva, triomfen els bons, els honrats, els sincers, els esperits rectes, els de consciència neta i de cor pur i generós, contra els immorals, els intrigants... I costa ben poc veure'ls que són a una banda i els que són a l'altra.

La vostra història i la vostra conducta, companys estimadíssims, ha d'esser la vostra més formidable fortalesa. La confiança il·limitada que en vosaltres té posada el poble és el vostre més gloriós orgull.

A les immoralitats, les intrigues, les arbitrietats, la insídia i la calúmnia, l'atemptat covard i vil, iniquès armes de l'agonitzant caciquisme, hi podeu oposar la vostra conducta noble, l'honradesa de la vostra gestió administrativa. Vosaltres heu obrat sempre a plena llum. En la sala pública, han sotmès els vostres Ajuntaments al plebicit de tot el poble els problemes transcendents plantejats en la vida municipal.

Els, els caciquistes, els despitats, han furgat insidiosament, sense reparar en els medis, en la consciència popular vendrellenca; han llençat el seu verí repugnant contra l'honradesa diàfana dels nostres homes; publiquen una fulla setmanal i és impossible conèixer els acusadors i difamadors perquè els autors dels articles s'amaguen baix un pseudònim.

Quina diferencia amb el nostre procedir! Sota una acusació hi trobeu una firma i, darrere aquesta firma, un home amb la fe i l'entusiasme que donen les conviccions i el deure complert. Jo no puc estar-me, entraniable amic Vidal, d'aprofitar aquesta ocasió per a felicitar-vos efusivament per la vostra campanya. Vós sou el prototip de l'home abnegat, sincer i heroic, en la noble i altíssima interpretació que a la heroïcitat dóna com a atribut gloriós de l'ànima humana. Sou tot cor, o, millor dit, sou tot un <<home>>, amic Vidal, i aquest és el major elogi que de vós pot fer-se. Les vostres valentes escomeses han apagat els focs dels vostres detractors.

I seguim. Deia que els nostres pseude-caciquistes han obrat sempre en la fosca, sota mà, com tenint por de la seva pròpia obra, com presentint que no pot resistir la llum esplendent de la

veritat. Era ara darrerament, quan les eleccions municipals que s'escamparen per la població unes fulles vils, que no podien esser engendrades més que per una ànima baixa i mesquina. I vosaltres, els republicans, invitareu als seus autors, com sempre anònims, a que sostinguessin públicament les seves acusacions. Com de costum, no acudiren a la crida, i a la plaça de Pi i Margall, el poble vendrellenc consagrava amb les seves ovacions xardoroses l'obra dels republicans.

I bé, amics, tasca inacabable seria continuar les comparacions.

Com vos deia al principi, vostra conducta és el vostre baluard més ferm, i seran inútils tots els esforços que facin per a conquerir-lo si es valen, com ara, de les armes de l'innoblesa, perquè descansa en fonaments sòlids i indestructibles: l'honradesa, la confiança popular i la fe en els ideals.

Tothom sap lo que penseu i lo que voleu. Amb un ideal fervorós al cor, pam a pam heu conquerit, en perseverant i penosa lluita, el lloc que avui ocupeu.

No poden dir lo mateix els vostres enemics. A ells, el poble no els creurà mai guiats per un ideal, perquè els ha vist ajuntar-se en una coalició d'odis, perquè no ha comprès que puguin lluitar pel triomf d'un ideal els eterns ambiciosos que, per altra part, s'havien combatut amb violència sagnant en altres temps.

Sobretot, amics meus, serveu la vostra fe en els ideals, perquè ella us farà forts i, no ho dubteu, el triomf coronarà la vostra obra.

ANDREU NIN

Barcelona, setembre de 1912.

Autor: Andreu Nin   Localització: *El Baix Penedés*, nùm. 338 (21 de setembre de 1912), p. 1-2 [Localització: Biblioteca Pública Terra Baixa. El Vendrell].

Els partits polítics espanyols y les solucions autonomistes

Els partits polítics d'Espanya tenen una tradició centralista y unitaria. Actualment —jo no sé si aixó representarà un avens—s'han mostrat disposats á acceptar el principi autonomista.

No obstant jo crec que, en el fons, segueixen pensant com abans. Res costa demostrarho. Veureu que quan se planteja un problema autonomista, se acoblen tots en un odi comú an aquest ideal.

Poc ó rés podém esperarne, els catalans, dels demés partits espanyols.

Pera aquests, fins pera'ls que l'accepten incondicionalment, l'aspiració autonomista constitueix un ideal abstracte, d'aplicació mecánica y sistemática. Pera nosaltres, els catalans, es més que una idea, es més que un sistema, es un sentiment, es l'entranya viva de la nostra actuació en totes les seves manifestacions, es quelcom que té arrels fondes en el nostre cor, que está encarnat en nosaltres, que es carn de la nostra carn y sang de la nostra sang. En nosaltres, l'ideal autonomista, se converteix en <<nacionalista>>. El concepte d'<<autonomia>> revesteix caràcters de vaguetat. D'idéntica manera pot aplicarse á l'individu, al municipi, á la provincia, á la regió, á la nació, etz. Nosaltres som <<nacionalistes>> perquè la <<nació>> es pera nosaltres l'unitat orgánica <<autonomista>> de la federació. Ara bé: que es lo que determina á la <<nació>>? Son els caràcters etnografics, la situació geografica, els antecedents històrics? No, sino la <<voluntat>> dels que la componen, el sentiment de la propia personalitat, tant arrelat com deiem abans, en l'ànima de Catalunya.

D'aquestes dugas modalitats del pensament, <<abstracta>>, doctrinaria, en l'un viva, tangible, en l'altre, neix el divorci entre Catalunya y Espanya. Així se comprèn perfectament que, malgrat perteneixer á una mateixa comunió política, un federal espanyol y un catalá concebissin la federació d'una manera distinta y que'l partit federal espanyol tingués una organització centralista, per quin motiu els catalans constituïren el <<Concell Regional>> de Catalunya, en aquella memorable escissió de la qual fou capdill el malaguanyat Vallés y Ribot.

En aquesta diversitat de conceptes, se basa la fundació del nostre partit. Som nacionalistes, som federals y som republicans. Pactarém amb tots els partits republicans espanyols, entenguis bé, pactarém pera aportar el nostre particular esforç á l'obra comú de l'instauració de la republica, però mai arribarém á una fússió amb ells, perquè aixó fora'l pitjor servei que podríem prestar als nostres ideals.

Amb la constitució de l'Unió Federal Nacionalista Republicana, va aconseguirse, per fi, que s'acoblessin en un sol bloch tots els homes patriotes y lliberals de Catalunya. Es lo únic fecond y positiu que, en molts anys, s'ha fet á la nostra terra.

Alguns elements, per sort ben insignificants, han pretés pertorbarla traspasantse amb armes y bagatjes al reformisme.

Aquesta escisió ha vingut á demostrar que entre nosaltres hi havia un nucli polític que havia evolucionat sols aparentment y que sentia anyoransas per la vella política á l'espanyola. Motius en qué fonamenten el seu ingrés en el partit reformista? L'acció reduida, reclosa á Catalunya, segons ell, de l'U.F.N.R. y les declaracions autonomistes del seu quefe don Melquiades Alvarez.

El primer es ben fácil de combatre. Adherits estém á la Conjunció-Republicana-Socialista y, per tant, en directa relació amb tots els republicans espanyols. El segón mereix un xic més de detenció. La teoria que sostenen es ben curiosa. Nosaltres lluitém anys y mes anys pera que'ls partits polítics acceptin el principi autonomista. Ho aconseguim á Catalunya y acoblém á tots els republicans en un sol partit. En Melquiades Alvarez, enemic irreconciliable de les reivindicacions autonomistes, l'home que pronunciá la més formidabe diatriba contra Solidaritat, en el Congrés espanyol, constitueix un nou partit republicá.

En un banquet celebrat á Madrid, se dirigeix an els diputats catalans que s'hi trobaven presents y se declara autonomista, anc que d'una manera ben vaga.

Admetém —que es molt admetre— que en Melquiades Alvarez, al fer aquesta declaració obeeix á una evolució dels seus ideals, que rectifica publicament tota la seva tradició política. Suposém —que també es molt suposar— que sent com nosaltres 'aspiració autonomista, que se sent completament divorciat de l'esperit espanyolista. Era llógic que'ls catalans que's diuen federals nacionalistes obandonessin el seu partit pera entregarse á un home que acabava de declarar-se

autonomista? Havien de pertorbar una organació sòlida pera aportar llurs concurs á un partit naixent?

Lo llògic era que en Melquiades Alvarez, si com nosaltres sentía, ingressés en el nostre partit ó quan menys, en el partit federal espanyol.

Haurém de dir com en Vallés y Ribot que cada dia hi ha més federals, però no hi ha un partit federal fort?

Els <<antiguos amigos de Salmerón>> haurien de recordar que'l gran castellá, el seu Mestre, com ells l'anomenem, al rectificar la seva historia política, no va constituir un nou partit, sinó que va entregarse en cos y ánima á Catalunya.

Avui cada catalá li ha aixecat un altar en el seu cor. Creuen els novells reformistes que passarà'l mateix amb en Melquiades Alvarez?

Siguem nacionalistes, siguem federals, que la nostra conducta estigui regulada per una perfecta armonía amb els nostres ideals y, no ho duptéu, aquest serà'l millor servei que podrém prestar á la causa de la República espanyola.

ANDREU NIN.

Els partits polítics espanyols i les solucions autonomistes

Els partits polítics d'Espanya tenen una tradició centralista i unitaria. Actualment —jo no sé si això representarà un avenç—s'han mostrat disposats a acceptar el principi autonomista.

No obstant jo crec que, en el fons, segueixen pensant com abans. Res costa demostrar-ho. Veureu que quan se planteja un problema autonomista, s'acoblen tots en un odi comú a aquest ideal.

Poc o res podem esperar-ne, els catalans, dels demés partits espanyols.

Per a aquests, fins per als que l'accepten incondicionalment, l'aspiració autonomista constitueix un ideal abstracte, d'aplicació mecànica i sistemàtica. Per a nosaltres, els catalans, és més que una idea, és més que un sistema, és un sentiment, és l'entranya viva de la nostra actuació en totes les seves manifestacions, es quelcom que té arrels fondes en el nostre cor, que està encarnat en nosaltres, que és carn de la nostra carn i sang de la nostra sang. En nosaltres, l'ideal autonomista, se converteix en <<nacionalista>>. El concepte d'<<autonomia>> revesteix caràcters de vaguetat. D'idèntica manera pot aplicar-se a l'individu, al municipi, a la província, a la regió, a la nació, etc. Nosaltres som <<nacionalistes>> perquè la <<nació>> és per a nosaltres la unitat orgànica <<autonomista>> de la federació. Ara bé: què és lo que determina a la <<nació>>? Són els caràcters etnogràfics, la situació geogràfica, els antecedents històrics? No, sinó la <<voluntat>> dels que la componen, el sentiment de la pròpia personalitat, tant arrelat com dèiem abans, en l'ànima de Catalunya.

D'aquestes dues modalitats del pensament, <<abstracta>>, doctrinària, en l'un viva, tangible, en l'altre, neix el divorci entre Catalunya i Espanya. Així se comprèn perfectament que, malgrat pertènixer a una mateixa comunitat política, un federal espanyol i un català concebessin la federació d'una manera distinta i que el partit federal espanyol tingués una organització centralista, per quin motiu els catalans constituïren el <<Consell Regional>> de Catalunya, en aquella memorable escissió de la qual fou cabdill el malaguanyat Vallès i Ribot.

En aquesta diversitat de conceptes, se basa la fundació del nostre partit. Som nacionalistes, som federals i som republicans. Pactarem amb tots els partits republicans espanyols, entenguis bé, pactarem per a aportar el nostre particular esforç a l'obra comú de la instauració de la república, però mai arribarem a una fusió amb ells, perquè això fóra el pitjor servei que podríem prestar als nostres ideals.

Amb la constitució de la Unió Federal Nacionalista Republicana, va aconseguir-se, per fi, que s'acoblessin en un sol bloc tots els homes patriotes i lliberals de Catalunya. Es lo únic fecond i

positiu que, en molts anys, s'ha fet a la nostra terra.

Alguns elements, per sort ben insignificants, han pretès pertorbar-la traspasant-se amb armes i bagatjes al reformisme.

Aquesta escisió ha vingut a demostrar que entre nosaltres hi havia un nucli polític que havia evolucionat sols aparentment i que sentia enyorances per la vella política a l'espanyola. Motius en què fonamenten el seu ingrés en el partit reformista? L'acció reduïda, reclosa a Catalunya, segons ell, de l'U.F.N.R. i les declaracions autonomistes del seu quefe don Melquiades Alvarez.

El primer és ben fàcil de combatre. Adherits estem a la Conjunció-Republicana-Socialista i, per tant, en directa relació amb tots els republicans espanyols. El segon mereix un xic més de detenció. La teoria que sostenen és ben curiosa. Nosaltres lluitem anys i més anys per a que els partits polítics acceptin el principi autonomista. Ho aconseguim a Catalunya i acoblem a tots els republicans en un sol partit. En Melquiades Alvarez, enemic irreconciliable de les reivindicacions autonomistes, l'home que pronuncià la més formidabe diatriba contra Solidaritat, en el Congrés espanyol, constitueix un nou partit republicà.

En un banquet celebrat a Madrid, se dirigeix an els diputats catalans que s'hi trobaven presents i se declara autonomista, anc que d'una manera ben vaga.

Admetem —que és molt admetre— que en Melquiades Alvarez, al fer aquesta declaració obeeix a una evolució dels seus ideals, que rectifica públicament tota la seva tradició política. Suposem —que també és molt suposar— que sent com nosaltres l'aspiració autonomista, que se sent completament divorciat de l'esperit espanyolista. Era llògic que els catalans que es diuen federals nacionalistes obandonessin el seu partit per a entregar-se a un home que acabava de declarar-se autonomista? Havien de pertorbar una organtzació sòlida per a aportar llurs concurs a un partit naixent?

Lo llògic era que en Melquiades Alvarez, si com nosaltres sentia, ingressés en el nostre partit o quan menys, en el partit federal espanyol.

Haurem de dir com en Vallès i Ribot que cada dia hi ha més federals, però no hi ha un partit federal fort?

Els <<antiguos amigos de Salmerón>> haurien de recordar que el gran castellà, el seu Mestre, com ells l'anomenen, al rectificar la seva història política, no va constituir un nou partit, sinó que va entregar-se en cos i ànima a Catalunya.

Avui cada català li ha aixecat un altar en el seu cor. Creuen els novells reformistes que passarà el mateix amb en Melquiades Alvarez?

Siguem nacionalistes, siguem federals, que la nostra conducta estigui regulada per una perfecta harmonia amb els nostres ideals i, no ho dubteu, aquest serà el millor servei que podrem prestar a la causa de la República espanyola.

ANDREU NIN.

Autor: Andreu Nin   Localització: *El Baix Penedès*, nùm. 342 (19 d'octubre de 1912), p. 1-2 [Localització: Biblioteca Pública Terra Baixa. El Vendrell].

La missió dels partits republicans

La conducta dels partits republicans d'Espanya esát plena d'errors.

Varen conseguir l'instauració de la República y va caure ben aviat am tanta facilitat com va proclamarse. Es que hi mancava lo que constitueix l'entranya viva de totes les democracies; una massa culta y conscient, de la qual fos sana expressió el nou régim. Mancava el <<poble>>, en el

noble sentit de la paraula y la República, la forma insubstituïble y soberana del pensament, de la voluntat y de l'acció d'aquest <<poble>> era una cosa buida y inanimada y'ls aconteixements van esdevenir fatalment com havien d'esdevenir. Mes, a llissó, ha servit de ben poca cosa. Els 38 anys de restauració monárquica, am tots els seus erros immensos, han passat gairebé en va.

No'ns hem preocupat de constituir partit á la moderna. Avui, com allavors, l'obra dels republicans es perfectament negativa. Ens hem llimitat á censurar am duresa l'obra suicida de la monarquía; ens hem contentat fundant <<Casinos>>; hem anat á la lluita electoral; ens hem combatut rastrement, moltes vegades per baixos personalismes y hem celebrat una infinitat de mitings en que ha sorgit entre gales retóriques y parrafades magistrals, l'atac violent contra'l régim y'ls seus homes.

Confessém sincerament que'l nostre poble no está avui gaire més capacitat pera governarse que l'any 1973. La missió dels partits republicans es, doncs, ben trascendental y gens fácil de realisar si es que volém que una noble rectificació esborri'ls erros que hem comés.

A l'obra <<destructora>> hem d'ajuntarhi l'obra de <<construcció>> portada á cap desde'l lloc d'oposició que ocupém. Hem de capacitar al poble fundant institucions de cultura, convertint els nostres *cassinos* en veritables universitats populars. Hem d'anar á la transformació de la nostra joventut impulsiva en joventut estudiosa, pera que ella sigui la ferma garantia de l'obra sólida y sana de les generacions que vindrán.

Hem de convertirnos en veritables ciutadans de la República futura, ajustant la nostra conducta an els ideals propis, portant una honrada gestió en les corporacions públiques y erigint la tradicional y santa austeritat republicana en norma de la nostra vida privada.

Sols aixís conseguirem l'instauració de la República y garantirarém la seva vida sólida y gloriosa.

ANDREU NIN.

La missió dels partits republicans

La conducta dels partits republicans d'Espanya està plena d'erro[r]s.

Varen aconseguir la instauració de la República i va caure ben aviat amb tanta facilitat com va proclamar-se. És que hi mancava lo que constitueix l'entranya viva de totes les democràcies; una massa culta i conscient, de la qual fos sana expressió el nou règim. Mancava el <<poble>>, en el noble sentit de la paraula i la República, la forma insubstituïble i soberana del pensament, de la voluntat i de l'acció d'aquest <<poble>> era una cosa buida i inanimada i els aconteixements van esdevenir fatalment com havien d'esdevenir. Més, a lliçó, ha servit de ben poca cosa. Els 38 anys de restauració monàrquica, amb tots els seus errors immensos, han passat gairebé en va.

No ens hem preocupat de constituir partit a la moderna. Avui, com allavors, l'obra dels republicans és perfectament negativa. Ens hem llimitat a censurar amb duresa l'obra suicida de la monarquia; ens hem contentat fundant <<Casinos>>; hem anat a la lluita electoral; ens hem combatut rastrement, moltes vegades per baixos personalismes i hem celebrat una infinitat de mítings en què ha sorgit entre gales retòriques i parrafades magistrals, l'atac violent contra el règim i els seus homes.

Confessem sincerament que el nostre poble no està avui gaire més capacitat per a governar-se que l'any 1973. La missió dels partits republicans és, doncs, ben transcendental i gens fàcil de realitzar si és que volem que una noble rectificació esborri els errors que hem comès.

A l'obra <<destructora>> hem d'ajuntar-hi l'obra de <<construcció>> portada a cap des de el lloc d'oposició que ocupem. Hem de capacitar al poble fundant institucions de cultura, convertint els nostres cassinos en veritables universitats populars. Hem d'anar a la transformació de la nostra joventut impulsiva en joventut estudiosa, per a que ella sigui la ferma garantia de l'obra sòlida i sana de les generacions que vindran.

Hem de convertir-nos en veritables ciutadans de la República futura, ajustant la nostra conducta an els ideals propis, portant una honrada gestió en les corporacions públiques i erigint la tradicional i santa austeritat republicana en norma de la nostra vida privada.

Sols aixís conseguirem la instauració de la República i garantitzarem la seva vida sòlida i gloriosa.

ANDREU NIN.

Autor: Andreu Nin   Localització: *El Baix Penedés*, nùm. 344 (2 de novembre de 1912), p. 1 [Localització: Biblioteca Pública Terra Baixa. El Vendrell].

Proletaris de tots els països, uniu-vos

L'ESTRELLA ROJA

Organ de l'Esquerra Comunista

Les lliçons de la insurrecció d'octubre

Cal un partit revolucionari del proletariat

Les situacions d'equilibri inestable no poden sostenir-se durant llarg temps. La tensió produïda entre les forces de la revolució i de la contrarevolució des de la tardor del 1933, havia de trobar forçament una sortida, i la trobaren en l'alçament del mes d'octubre.

Constituïen les forces de la revolució la petita burgesia radical espanyola i el proletariat. No es comptava, però, amb l'aliança de la gran massa camperola i semiproletària, desmoralitzada pel fracàs de la vaga de juny. Es pot afirmar, doncs, que el moviment comprenia la lluita de les regions industrials i mineres contra l'Espanya agrícola amb les seves formes arcàiques de producció.

El partit socialista s'havia lliurat, durant un any, a una campanya d'agitació revolucionària durant la qual es preconitzava la dictadura del proletariat, sense fixar, però, objectius concrets a la lluita. En realitat, els dirigents socialistes — com ho palesa el discurs de Prieto al Monumental Cinema — aspiraven a prendre el poder per tal d'instaurar un règim democràtic avançat, que comptés amb l'ajut de la petita burgesia radical i fins i tot de la burgesia industrial. Esperaven que el president de la República els lliuraria el poder sense recórrer a la violència i, per això, en veure's arrossegats per les circumstàncies, portaren al moviment l'esperit derrotista que els animava.

9.- Hi ha una síl·laba il·legible a l'original, que es dedueix que és “sa” per encaixar a “forçosament”. La síl·laba està afegida a la transcripció.

Pressionats per les masses, acceptaren el repte del govern reaccionari, presentant combat en inferioritat de condicions, per tal com no havien parlat a la classe obrera amb la claredat necessària sobre els objectius que perseguïen, i desconeixien l'art de la insurrecció i no crearen els organismes que havien de traduir en fets la voluntat de les masses.

La insurrecció llevat d'Astúries i de Catalunya — que constitueix un cas especial, encara que es mogui dins l'òrbita de la revolució espanyola —, ha estat un moviment sectari, que ocupava exclusivament als membres del partit socialista, es recolzava en comitès secrets enlloc de recolzar-se en la classe més avançada, i en l'oficialitat de l'exèrcit, que els traï en comprovar les vacil·lacions dels dirigents, enlloc de recolzar-se en els soldats i en la voluntat de les masses treballadores. Allí on els caps pogueren controlar les iniciatives i els desitjos de les masses, el moviment no fou més que un desig frustrat.

La classe obrera es trobava a la reserva, esperant les instruccions que no arribaven. En canvi, allí on les masses estaven organitzades en front únic, els líders socialistes foren desbordats en llurs intencions. Així ens expliquem el fet que a Astúries, on els organismes de l'Aliança Obrera existien i actuaven ja feia prop d'un anys, es constituïssin ràpidament l'Exèrcit Roig, els Comitès de Proveïments, el Tribunal revolucionari i tantes institucions peculiars dels primers moments de la revolució proletària. Els treballadors asturians lluitaren com lleons perquè es sentien units en l'acció i tenien confiança en els organismes directors.

Per a portar a cap amb èxit un moviment revolucionari, és indispensable seguir un pla preconcebut amb lleugeres variants adaptades a les circumstàncies de lloc. Del contrari, es corre el perill no solament de no assolir l'objectiu proposat, sinó que, en realitzar actes sense cap objectiu o poc precisos, es pot esborrar fàcilment el camí que condueix a la victòria. Si s'haguessin tingut en compte aquests preceptes insurreccionals del marxisme, a aquestes hores el proletariat seria la classe dominant a Espanya. Però els dirigents del moviment no sabien el que es por¹⁰ entre mans. Romangueren a l'expectativa esperant que els nacionalistes catalans i bascos proclamessin la República Federal. En la seva pretenció d'ésser el jutge que ha de fallar la sort de les classes fonamentals de la societat, la petita burgesia no fa altra cosa que servir els interessos històrics de la

---

10.- La paraula apareix a mitges amb un guió perquè figurava a final de línia a l'original, però l'autor no la va acabar d'escriure a l'altra línia. Potser en manca una paraula o, potser, una línia sencera.

burgèsia. Una vegada més, aquesta classe social s'ha mostrat incapaç de dirigir el moviment revolucionari fins a la fi. L'haver-se mantingut a la defensiva, sobretot en indrets com Catalunya on les condicions eren excepcionalment favorables per a una ofensiva victoriosa, fou la mort de la insurrecció.

Al proletariat espanyol, llevat de la gloriosa excepció d'Astúries, li ha mancat consciència de la necessitat de la conquesta del poder. Allí on el P. S. gaudia de més influència, la classe obrera no havia rebut els ensenyaments que el partit revolucionari del proletariat té l'obligació d'infiltrar en la consciència de les masses populars. Els anarquistes no secundaren el moviment pel seu caràcter polític i perquè no establien distincions entre Gil Robles, Azaña i Largo Caballero. Per això calia un partit que, interpretant els interessos l·legítims de la classe obrera, s'esforcés a constituir prèviament els organismes del front únic per tal de conquerir, a través de les Aliances Obreres, la majoria de la població. Li ha mancat a l'exèrcit revolucionari un Estat Major, amb capitosts capaços, estudiosos i experimentats. **SENSE PARTIT REVOLUCIONARI NO POT HAVER-HI REVOLUCIÓ TRIOMFANT.** Aquesta és l'única i veritable causa del fracàs de la insurrecció d'octubre. Que no s'atribueixi, aquest fracàs a la traïció dels anarquistes, amb els quals no s'havia comptat, ni a la defecció dels camperols, mal treballats per la propaganda, ni a la traïció evident dels nacionalistes catalans i bascos, espaordits pel caire que prenen els esdeveniments, que ultrapassaven llurs intencions democràtiques. El partit revolucionari de la classe obrera té l'obligació de preveure aquestes contingències, per tal d'obrar com cal abans i després de produir-se.

Tanmateix, aquest fracàs no significa que el moviment obrer estigui liquidat. La classe obrera ha estat vençuda, però no eliminada, amb la particularitat que el moviment ha romàs intacte a la majoria de les poblacions espanyoles per tal com la classe obrera s'ha mantingut a la reserva, sense esgotar-se. El proletariat espanyol s'ha enriquit amb una experiència més que si s'analitza en tots els seus aspectes, amb esperit crític i sense tractar de justificar actituds fracassades, redundarà a profit de la causa revolucionària, per tal com demostrarà el fracàs de dues ideologies que tenen les mateixes arrels econòmiques: del reformisme i del stalinisme, com a ideologies de la petita burgesia burocràtica.

El triomf de la contrarevolució és passatger a costa de la destrucció de totes les il·lusions i de totes les esperances que la revolució espanyola havia fet concebre als obrers espanyols. Però aquest triomf no ha aconseguit ni aconseguirà conciliar allò que està separat per un profund antagonisme d'interessos; no podrà unir la classe obrera amb la burgesia i els seus aliats.

L'oligarquia dominant espera portar a felicitat els seus plans explotadors, que inhabilitant les associacions obreres que han pres part en el moviment, revisant la Constitució, derogant les lleis socials vigents i creant dificultats a l'organització sindical i política del proletariat. Aspira a un Estat corporatiu, més o menys definit, però per ara no s'atreveix a posar fora de la llei els partits polítics del proletariat, perquè el feixisme espanyol està mancat de masses i de caps i no sabé aprofitar-se de la descomposició intensa que s'inicià en els primers moments que seguiren al fracàs sense que arribés a reproduir majors mals. Ara el moviment ha reprès la classe obrera es sent confiada i optimista i les possibilitats feixistes minen.

La contrarevolució segueix tement la revolució perquè sap que no ha estat vençuda i perquè, a més, hi ha res grans problemes que no admeten ajornament. La llibertat que anhelan les nacionalitats oprimides i els milions de proletaris i camperols espanyols no la pot atorgar l'oligarquia dominant, perquè implicaria la seva derrota. El pa que demana l'exèrcit dels sense feina no el pot donar l'Estat burgès-agrari perquè la penúria és el resultat de la seva política explotadora. La terra que reclamen milions de camperols, no volen lliurar-la als terratinents per tal com es neguen a concedir tot allò que signifiqui un atac a la propietat privada, base de llur dominació.

Si no tinguéssim la seguretat que el moviment de la classe obrera cap a un fi ideal, encara que hagi sofert un retrocés, no és un treball de fer i desfer, l'Esquerra Comunista no reclamaria el lloc que li correspon en les tasques de reagrupament i de reorganització, difícils, però no impossibles i de resultats pràctics indubtables en el marc d'un Estat en descomposició i dins l'òrbita d'una revolució que no ha arribat, ni de bon tros, a la seva darrera etapa. Si només ens fixéssim en els fracassos que ha experimentat el moviment obrer durant aquests últims anys, decaurien la nostra moral i les nostres conviccions. Però són precisament aquests fracassos els que vénen a confirmar la teoria marxista amb tanta o més insistència que les victòries obtingudes.

Més que mai cal propagar la necessitat d'organitzar el proletariat en les Aliances Obreres i en els Comitès de fàbrica, i, a través d'aquests organismes, conquerir la majoria de la població, que es mourà amb impuls irresistible, sota la influència del partit revolucionari que encara no s'ha format, però que sorgirà potent com a guia dels explotats en la seva lluita per l'emancipació de la humanitat.

Les lliçons de la insurrecció d'octubre

Cal un partit revolucionari del proletariat

Les situacions d'equilibri inestable no poden sostenir-se durant llarg temps. La tensió produïda entre les forces de la revolució i de la contrarevolució des de la tardor del 1933, havia de trobar forço[sa]ment una sortida, i la trobaren en l'alçament del mes d'octubre.

Constituïen les forces de la revolució la petita burgesia radical espanyola i el proletariat. No es comptava, però, amb l'aliança de la gran massa camperola i semiproletària, desmoralitzada pel fracàs de la vaga de juny. Es pot afirmar, doncs, que el moviment comprenia la lluita de les regions industrials i mineres contra l'Espanya agrícola amb les seves formes arcaiques de producció.

El partit socialista s'havia lliurat, durant un any, a una campanya d'agitació revolucionària durant la qual es preconitzava la dictadura del proletariat, sense fixar, però, objectius concrets a la lluita. En realitat, els dirigents socialistes —com ho palesa el discurs de Prieto al Monumental Cinema— aspiraven a prendre el poder per tal d'instaurar un règim democràtic avançat, que comptés amb l'ajut de la petita burgesia radical i fins i tot de la burgesia industrial. Esperaven que el president de la República els lliuraria el poder sense recórrer a la violència i, per això, en veure's arrossegats per les circumstàncies, portaren al moviment l'esperit derrotista que els animava.

Pressionats per les masses, acceptaren el repte del govern reaccionari, presentant combat en inferioritat de condicions, per tal com no havien parlat a la classe obrera amb la claredat necessària sobre els objectius que perseguïen, i desconeixien l'art de la insurrecció i no crearen els organismes que havien de traduir en fets la voluntat de les masses.

La insurrecció llevat d'Astúries i de Catalunya —que constitueix un cas especial, encara que es mogui dins l'òrbita de la revolució espanyola—, ha estat un moviment sectari, que ocupava

exclusivament als membres del partit socialista, es recolzava en comitès secrets enlloc de recolzar-se en la classe més avançada, i en l'oficialitat de l'exèrcit, que els traí en comprovar les vacil·lacions dels dirigents, enlloc de recolzar-se en els soldats i en la voluntat de les masses treballadores. Allí on els caps pogueren controlar les iniciatives i els desitjos de les masses, el moviment no fou més que un desig frustrat.

La classe obrera es trobava a la reserva, esperant les instruccions que no arribaven. En canvi, allí on les masses estaven organitzades en front únic, els líders socialistes foren desbordats en llurs intencions. Així ens expliquem el fet que a Astúries, on els organismes de l'Aliança Obrera existien i actuaven ja feia prop d'un anys, es constituïssin ràpidament l'Exèrcit Roig, els Comitès de Proveïments, el Tribunal revolucionari i tantes institucions peculiars dels primers moments de la revolució proletària. Els treballadors asturians lluitaren com lleons perquè es sentien units en l'acció i tenien confiança en els organismes directors.

Per a portar a cap amb èxit un moviment revolucionari, és indispensable seguir un pla preconcebut amb lleugeres variants adaptades a les circumstàncies de lloc. Del contrari, es corre el perill no solament de no assolir l'objectiu proposat, sinó que, en realitzar actes sense cap objectiu o poc precisos, es pot esborrar fàcilment el camí que condueix a la victòria. Si s'haguessin tingut en compte aquests preceptes insurreccionals del marxisme, a aquestes hores el proletariat seria la classe dominant a Espanya. Però els dirigents del moviment no sabien el que es por[taven] entre mans. Romangueren a l'espectativa esperant que els nacionalistes catalans i bascos proclamessin la República Federal. En la seva pretenció d'ésser el jutge que ha de fallar la sort de les classes fonamentals de la societat, la petita burgesia no fa altra cosa que servir els interessos històrics de la burgesia. Una vegada més, aquesta classe social s'ha mostrat incapaç de dirigir el moviment revolucionari fins a la fi. L'haver-se mantingut a la defensiva, sobretot en indrets com Catalunya on les condicions eren excepcionalment favorables per a una ofensiva victoriosa, fou la mort de la insurrecció.

Al proletariat espanyol, llevat de la gloriosa excepció d'Astúries, li ha mancat consciència de la necessitat de la conquesta del poder. Allí on el P. S. gaudia de més influència, la classe obrera no havia rebut els ensenyaments que el partit revolucionari del proletariat té l'obligació d'infiltrar en la consciència de les masses populars. Els anarquistes no secundaren el moviment pel seu caràcter polític i perquè no establien distincions entre Gil Robles, Azaña i Largo Caballero. Per això calia un partit que, interpretant els interessos legítims de la classe obrera, s'esforcés a constituir prèviament

els organismes del front únic per tal de conquerir, a través de les Aliances Obreres, la majoria de la població. Li ha mancat a l'exèrcit revolucionari un Estat Major, amb capitosts capaços, estudiosos i experimentats. SENSE PARTIT REVOLUCIONARI NO POT HAVER-HI REVOLUCIÓ TRIOMFANT. Aquesta és l'única i veritable causa del fracàs de la insurrecció d'octubre. Que no s'atribueixi, aquest fracàs a la traïció dels anarquistes, amb els quals no s'havia comptat, ni a la defecció dels camperols, mal treballats per la propaganda, ni a la traïció evident dels nacionalistes catalans i bascos, espaordits pel caire que prenen els esdeveniments, que ultrapassaven llurs intencions democràtiques. El partit revolucionari de la classe obrera té l'obligació de preveure aquestes contingències, per tal d'obrar com cal abans i després de produir-se.

Tanmateix, aquest fracàs no significa que el moviment obrer estigui liquidat. La classe obrera ha estat vençuda, però no eliminada, amb la particularitat que el moviment ha romàs intacte a la majoria de les poblacions espanyoles per tal com la classe obrera s'ha mantingut a la reserva, sense esgotar-se. El proletariat espanyol s'ha enriquit amb una experiència més que si s'analitza en tots els seus aspectes, amb esperit crític i sense tractar de justificar actituds fracassades, redundarà a profit de la causa revolucionària, per tal com demostrarà el fracàs de dues ideologies que tenen les mateixes arrels econòmiques: del reformisme i del stalinisme, com a ideologies de la petita burgesia burocràtica.

El triomf de la contrarevolució és passatger a costa de la destrucció de totes les il·lusions i de totes les esperances que la revolució espanyola havia fet concebre als obrers espanyols. Però aquest triomf no ha aconseguit ni aconseguirà conciliar allò que està separat per un profund antagonisme d'interessos; no podrà unir la classe obrera amb la burgesia i els seus aliats. L'oligarquia dominant espera portar a felicitat els seus plans explotadors, que inhabilitant les associacions obreres que han pres part en el moviment, revisant la Constitució, derogant les lleis socials vigents i creant dificultats a l'organització sindical i política del proletariat. Aspira a un Estat corporatiu, més o menys definit, però per ara no s'atreveix a posar fora de la llei els partits polítics del proletariat, perquè el feixisme espanyol està mancat de masses i de caps i no sabé aprofitar-se de la descomposició intensa que s'inicià en els primers moments que seguiren al fracàs sense que arribés a reproduir majors mals. Ara el moviment ha reprès la classe obrera es sent confiada i optimista i les possibilitats feixistes minen.

La contrarevolució segueix tement la revolució perquè sap que no ha estat vençuda i perquè, a més, hi ha res grans problemes que no admeten ajornament. La llibertat que anhelan les

nacionalitats oprimides i els milions de proletaris i camperols espanyols no la pot atorgar l'oligarquia dominant, perquè implicaria la seva derrota. El pa que demana l'exèrcit dels sense feina no el pot donar l'Estat burgès-agrari perquè la penúria és el resultat de la seva política explotadora. La terra que reclamen milions de camperols, no volen lliurar-la als terratinents per tal com es neguen a concedir tot allò que signifiqui un atac a la propietat privada, base de llur dominació.

Si no tinguéssim la seguretat que el moviment de la classe obrera cap a un fi ideal, encara que hagi sofert un retrocés, no és un treball de fer i desfer, l'Esquerra Comunista no reclamaria el lloc que li correspon en les tasques de reagrupament i de reorganització, difícils, però no impossibles i de resultats pràctics indubtables en el marc d'un Estat en descomposició i dins l'òrbita d'una revolució que no ha arribat, ni de bon tros, a la seva darrera etapa. Si només ens fixéssim en els fracassos que ha experimentat el moviment obrer durant aquests últims anys, decaurien la nostra moral i les nostres conviccions. Però són precisament aquests fracassos els que vénen a confirmar la teoria marxista amb tanta o més insistència que les victòries obtingudes.

Més que mai cal propagar la necessitat d'organitzar el proletariat en les Aliances Obreres i en els Comitès de fàbrica, i, a través d'aquests organismes, conquistar la majoria de la població, que es mourà amb impuls irresistible, sota la influència del partit revolucionari que encara no s'ha format, però que sorgirà potent com a guia dels explotats en la seva lluita per l'emancipació de la humanitat.

Autor: Andreu Nin   Localització: *L'Estrella Roja*, nùm. 1 (1 de desembre de 1934), p. 1-2 [Localització: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Barcelona].

Al obrers de la C. N. T.

L'experiència de la insurrecció d'octubre ha demostrat que allà on la unitat de front era un fet real, la força del proletariat era irresistible.

Astúries ha donat al món l'exemple d'una lluita heròica i perfectament organitzada per tal com l'Aliança Obrera havia reeixit a plegar totes les fraccions polítiques i sindicals del proletariat i a organitzar-les per a la lluita. Si l'exemple d'Astúries hagués estat seguit per tot Espanya, avui la burgesia seria aixafada i els destins del país serien dirigits pel proletariat.

Ací Catalunya, els dirigents de la C. N. T. no solament s'han negat a ingressar a l'Aliança Obrera i a entrar en contacte amb els altres elements del moviment obrer per a una acció comuna tot i les gestions oficials fetes en aquest sentit per l'Aliança Obrera a la vetlla del moviment, sinó que la que fou en altre temps l'organització màxima del proletariat, es mantingué al marge de l'alçament, intentà sabotejar la vaga general, i el dilluns, dia 7, els seus comitès directius recomanaren des del Quarter General de la Quarta Divisió el retorn al treball. No us avergonyeix, companys de la C. N. T., el pensar que mentre les forces de l'Estat lluitaven contra la insurrecció obrera, els vostres representants utilitzessin la ràdio instal·lada al Quarter General de l'enemic, al costat dels representants de la FOC?

Sabem, però que en la majoria de vosaltres l'actitud dels dirigents, que vosaltres mateixos qualificareu, ha produït desconcert i indignació. Però no us heu de deturar aquí. Cal acabar amb una tàctica equívoca que serveix objectivament els interessos de la reacció, i imposar l'ingrés de la C. N. T. a l'Aliança Obrera. No consentiu que l'actitud de la vostra organització pugui fer-se digna, com se n'ha fet recentment, dels elogis d'un Royo Villanova. Incorporeu-vos al front únic de la revolució, com ho han fet els companys d'Astúries, com ho acaben de fer els de Madrid. Solament així servireu els interessos de la revolució proletària i en precipitareu la victòria.

Al obrers de la C. N. T.

L'experiència de la insurrecció d'octubre ha demostrat que allà on la unitat de front era un fet real, la força del proletariat era irresistible.

Astúries ha donat al món l'exemple d'una lluita heroica i perfectament organitzada per tal com l'Aliança Obrera havia reeixit a plegar totes les fraccions polítiques i sindicals del proletariat i a organitzar-les per a la lluita. Si l'exemple d'Astúries hagués estat seguit per tot Espanya, avui la burgesia seria aixafada i els destins del país serien dirigits pel proletariat.

Ací Catalunya, els dirigents de la C. N. T. no solament s'han negat a ingressar a l'Aliança Obrera i a entrar en contacte amb els altres elements del moviment obrer per a una acció comuna tot i les gestions oficials fetes en aquest sentit per l'Aliança Obrera a la vetlla del moviment, sinó que la que fou en altre temps l'organització màxima del proletariat, es mantingué al marge de l'alçament, intentà sabotejar la vaga general, i el dilluns, dia 7, els seus comitès directius recomanaren des del Quarter General de la Quarta Divisió el retorn al treball. No us avergonyeix, companys de la C. N. T., el pensar que mentre les forces de l'Estat lluitaven contra la insurrecció obrera, els vostres representants utilitzessin la ràdio instal·lada al Quarter General de l'enemic, al costat dels representants de la FOC?

Sabem, però que en la majoria de vosaltres l'actitud dels dirigents, que vosaltres mateixos qualifiqueu, ha produït desconcert i indignació. Però no us heu de deturar aquí. Cal acabar amb una tàctica equívoca que serveix objectivament els interessos de la reacció, i imposar l'ingrés de la C. N. T. a l'Aliança Obrera. No consentiu que l'actitud de la vostra organització pugui fer-se digna, com se n'ha fet recentment, dels elogis d'un Royo Villanova. Incorporeu-vos al front únic de la revolució, com ho han fet els companys d'Astúries, com ho acaben de fer els de Madrid. Solament així servireu els interessos de la revolució proletària i en precipitareu la victòria.

Autor: Andreu Nin   Localització: *L'Estrella Roja*, nùm. 1 (1 de desembre de 1934), p. 2 [Localització: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Barcelona].

Pagesos, no sembreu pels propietaris!

La revolució del 6 d'octubre ha obert una nova època per a totes les classes treballadores,

però, més que per a ningú, per als pagesos de Catalunya que havien posat la seva confiança en mans de la petita burgesia que governava el nostre pas d'ençà del 14 d'abril. El camí que han seguit en aquests tres anys de República burgesa en mans dels republicans d'esquerra, els ha fet adonar que les promeses de la burgesia liberal són únicament això; promeses. Cap dels problemes fonamentals dels que tenia plantejat el camp català han estat resolts malgrat les promeses fetes d'una manera solemne des del govern o des de l'oposició. Quan semblava que tots els partits d'esquerra que havien compartit en el govern de Catalunya la glòria de resoldre d'una manera bastant minsa, el problema rabassaire, estaven disposats al que fos per tal de mantenir els drets de Catalunya i els dels pagesos, s'ha vist com han preferit abandonar la partida, abans que deixar que la insurrecció es convertís en una veritable revolució obrera i pagesa que resolgués d'una manera definitiva el problema del camp de l'única manera que es pot resoldre; donant la terra als qui la treballen. I aquesta solució, ho saben prou bé els que han traïcionat la insurrecció del 6 d'octubre, no la pot oferir més que la classe treballadora al poder.

Ara bé, el fracàs de la revolució comporta unes obligacions i una tàctica a seguir que els que fins ara han estat els dirigents dels pagesos de Catalunya des del poder no poden acomplir. Fins ara no sabem que cap dels homes que s'han dit representants dels pagesos de Catalunya i com a tals s'han presentat, s'hagin acostat als homes que fan fructificar la terra amb la seva suor, indicant-los la tàctica que han de seguir davant la manera draconiana com el general Batet s'ha permès derogar la Llei de Contractes de Conreu.

Aquesta llei no dóna evidentment satisfacció a les necessitats ni tampoc representa de bon tros els drets dels pagesos, però davant l'avenç de la reacció, aquests han d'aprestar-se a defensar els minsos guanys que els atorga, de la manera que sigui i contra qui sigui.

El mot d'ordre de la pagesia, rabassaire o no, ha d'ésser la de resistència i desobediència a l'ordre del general Batet, que la dictà obeïnt les indicacions de l'Institut de Sant Isidre. Els pagesos no heu de fer cas als que us vulguin atemoritzar presentant-vos els perills que comporti una rebeldia d'aquesta mena. Els perills són mínims i els guanys poden ésser realment positius. Penseu que el que ara no sàpiguen defensar amb la vostra sola força i ajudats pels obrers de la ciutat, demà, uns polítics per l'estil dels que fins ara s'han volgut presentar com els vostres representants, possiblement els mateixos us ho voldran cotitzar per a fer-vos servir com a escambell polític i entrebancar el camí a la veritable revolució que ha de redimir-vos.

Formes de defensa en teniu moltes, les de negar-vos en absolut a pagar res del que us reclamin els propietaris, fins a la resistència a cultivar i sembrar els camps. Si vosaltres no sembreu els camps, qui els sembrarà? Els propietaris? No tingueu por. No saben ni volen treballar. En alguna comarca de Catalunya han començat ja aquesta forma de lluita deixant passar el temps de la sembra dels cereals sense tirar la llevor a la terra. Cultiveu únicament per al vostre sosteniment i deixeu que els propietaris mengin les herbes que surten als marges. Vosaltres és poc el que podeu perdre, no obstant, ells ho poden perdre tot. Vosaltres menjareu, ells, si vosaltres no treballeu per a ells, no menjaran. Ells mateixos han d'ésser els que han de venir a suplicar-vos que els doneu el que volgueu del que donin els camps que ells consideren seus. Als propietaris com a la burgesia en general no se la pot vèncer més que atacant-los directament en el seu guany. Per a ells les lleis no existeixen. Quan els convé, troben un general Batet qualsevol que, en nom de l'ordre, ignora les lleis que la seva mateixa classe al poder ha elaborat per a contenir la vostra empenta amb un engany i destrueixen allò que creuen no necessitar per a evitar la vostra força revolucionària i per a separar-vos del proletariat conscient en lluita.

Demostreu al general Batet i als propietari de Sant Isidre i als que no ho són, i que dient-se d'esquerra voldran aprofitar-se de l'ordre il·legal de Batet, que contra vosaltres no hi poden res ni les maniobres ni les amenaces.

Pagesos, deixeu de sembrar i de tenir cura de les vinyes i de les oliveres fins que els propietaris mateixos us tornin, de grat per força, aquelles conquestes mínimes que els havíeu aconseguit arrancar amb la vostra força!

Pagesos, uniu els vostres esforços amb els del proletariat industrial contra la reacció que vol portar el nostre país al feixisme i treballeu per la revolució obrera que ha d'ésser l'única que us porti la veritable redempció com a classe!

Treballadors! Recordeu-vos dels
presos i de les famílies dels
caiguts en la lluita.

Pagesos, no sembreu pels propietaris!

La revolució del 6 d'octubre ha obert una nova època per a totes les classes treballadores, però, més que per a ningú, per als pagesos de Catalunya que havien posat la seva confiança en mans de la petita burgesia que governava el nostre pas d'ençà del 14 d'abril. El camí que han seguit en aquests tres anys de República burgesa en mans dels republicans d'esquerra, els ha fet adonar que les promeses de la burgesia liberal són únicament això; promeses. Cap dels problemes fonamentals dels que tenia plantejat el camp català han estat resolts malgrat les promeses fetes d'una manera solemne des del govern o des de l'oposició. Quan semblava que tots els partits d'esquerra que havien compartit en el govern de Catalunya la glòria de resoldre d'una manera bastant minsa, el problema rabassaire, estaven disposats al que fos per tal de mantenir els drets de Catalunya i els dels pagesos, s'ha vist com han preferit abandonar la partida, abans que deixar que la insurrecció es convertís en una veritable revolució obrera i pagesa que resolgués d'una manera definitiva el problema del camp de l'única manera que es pot resoldre; donant la terra als qui la treballen. I aquesta solució, ho saben prou bé els que han traïcionat la insurrecció del 6 d'octubre, no la pot oferir més que la classe treballadora al poder.

Ara bé, el fracàs de la revolució comporta unes obligacions i una tàctica a seguir que els que fins ara han estat els dirigents dels pagesos de Catalunya des del poder no poden aconseguir. Fins ara no sabem que cap dels homes que s'han dit representants dels pagesos de Catalunya i com a tals s'han presentat, s'hagin acostat als homes que fan fructificar la terra amb la seva suor, indicant-los la tàctica que han de seguir davant la manera draconiana com el general Batet s'ha permès derogar la Llei de Contractes de Conreu.

Aquesta llei no dóna evidentment satisfacció a les necessitats ni tampoc representa de bon tros els drets dels pagesos, però davant l'avenç de la reacció, aquests han d'aprestar-se a defensar els minsos guanys que els atorga, de la manera que sigui i contra qui sigui.

El mot d'ordre de la pagesia, rabassaire o no, ha d'ésser la de resistència i desobediència a l'ordre del general Batet, que la dicta obeint les indicacions de l'Institut de Sant Isidre. Els pagesos no heu de fer cas als que us vulguin atemoritzar presentant-vos els perills que comporti una rebeldia

d'aquesta mena. Els perills són mínims i els guanys poden ésser realment positius. Penseu que el que ara no sàpiguen defensar amb la vostra sola força i ajudats pels obrers de la ciutat, demà, uns polítics per l'estil dels que fins ara s'han volgut presentar com els vostres representants, possiblement els mateixos us ho voldran cotitzar per a fer-vos servir com a escambell polític i entrebancar el camí a la veritable revolució que ha de redimir-vos.

Formes de defensa en teniu moltes, les de negar-vos en absolut a pagar res del que us reclamin els propietaris, fins a la resistència a cultivar i sembrar els camps. Si vosaltres no sembreu els camps, qui els sembrarà? Els propietaris? No tingueu por. No saben ni volen treballar. En alguna comarca de Catalunya han començat ja aquesta forma de lluita deixant passar el temps de la sembra dels cereals sense tirar la llavor a la terra. Cultiveu únicament per al vostre sosteniment i deixeu que els propietaris mengin les herbes que surten als marges. Vosaltres és poc el que podeu perdre, no obstant, ells ho poden perdre tot. Vosaltres menjareu, ells, si vosaltres no treballeu per a ells, no menjaran. Ells mateixos han d'ésser els que han de venir a suplicar-vos que els doneu el que volgueu del que donin els camps que ells consideren seus. Als propietaris com a la burgesia en general no se la pot vèncer més que atacant-los directament en el seu guany. Per a ells les lleis no existeixen. Quan els convé, troben un general Batet qualsevol que, en nom de l'ordre, ignora les lleis que la seva mateixa classe al poder ha elaborat per a contenir la vostra empenta amb un engany i destrueixen allò que creuen no necessitar per a evitar la vostra força revolucionària i per a separar-vos del proletariat conscient en lluita.

Demostreu al general Batet i als propietari de Sant Isidre i als que no ho són, i que dient-se d'esquerra voldran aprofitar-se de l'ordre il·legal de Batet, que contra vosaltres no hi poden res ni les maniobres ni les amenaces.

Pagesos, deixeu de sembrar i de tenir cura de les vinyes i de les oliveres fins que els propietaris mateixos us tornin, de grat per força, aquelles conquestes mínimes que els havíeu aconseguit arrancar amb la vostra força!

Pagesos, uniu els vostres esforços amb els del proletariat industrial contra la reacció que vol portar el nostre país al feixisme i treballeu per la revolució obrera que ha d'ésser l'única que us porti la veritable redempció com a classe!

Treballadors! Recordeu-vos dels
presos i de les famílies dels
caiguts en la lluita.

Autor: Andreu Nin   Localització: *L'Estrella Roja*, nùm. 1 (1 de desembre de 1934),
p. 2 [Localització: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Barcelona].

La insurrecció a Astúries

El proletariat asturià ha resistit a l'aparell repressiu de l'Estat i s'ha sostingut durant quinze dies malgrat no haver estat secundat per la resta d'Espanya perquè les iniciatives i els entusiasmes de les masses trobaren un guia segur en els principis del front únic, encarnats per les Aliances Obreres, organismes que han mancat gairebé a tota Espanya o que han fracassat per llur petitesa on existien perquè no s'havien popularitzat ni compromès llur veritable paper pels caps i per les organitzacions obreres. Allí on ha triomfat el moviment, encara que només hagi estat per uns quants dies, el proletariat ha passat a primer terme, desplaçant la petita burgesia de la direcció i representant el paper hegemònic que li correspon com a única classe revolucionària fins les últimes conseqüències. El mateix hauria passat a Catalunya si els homes de l'Esquerra amb llur incapacitat i llurs traïcions, no haguessin posat en joc els elements de combat amb què comptaven. L'Aliança Obrera, la popularitat i el prestigi de la qual augmentava per moments, s'hauria posat al capdavant de la insurrecció.

Els obrers asturians han estat aixafats per la força del nombre, però no vençuts. El triomf moral els pertany, per tal com han demostrat que la classe obrera pot conquistar el poder sense el concurs d'una guerra imperialista transformada en guerra civil. La seva heròica conducta ha elevat

la moral i la consciència dels que no creien que la classe obrera pogués assolir el poder pel seu propi esforç si no era aprofitant-se d'una circumstància tan favorable. El seu entusiasme revolucionari, la seva tenacitat combativa, el seu coratge i la seva audàcia sense límits, la seva organització exemplar, deixaran una petja inesborrable en la consciència del proletariat espanyol. Els obrers asturians han palesat que la conquesta del poder ha depès solament de l'absència del partit revolucionari del proletariat, l'activitat directa del qual té sempre una importància decisiva. Treballar per a crear aquest partit, sense el qual la victòria no és possible, constitueix el deure més urgent d'aquests moments.

La insurrecció a Astúries

El proletariat asturià ha resistit a l'aparell repressiu de l'Estat i s'ha sostingut durant quinze dies malgrat no haver estat secundat per la resta d'Espanya perquè les iniciatives i els entusiasmes de les masses trobaren un guia segur en els principis del front únic, encarnats per les Aliances Obreres, organismes que han mancat gairebé a tota Espanya o que han fracassat per llur petitesa on existien perquè no s'havien popularitzat ni compromès llur veritable paper pels caps i per les organitzacions obreres. Allí on ha triomfat el moviment, encara que només hagi estat per uns quants dies, el proletariat ha passat a primer terme, desplaçant la petita burgesia de la direcció i representant el paper hegemònic que li correspon com a única classe revolucionària fins les últimes conseqüències. El mateix hauria passat a Catalunya si els homes de l'Esquerra amb llur incapacitat i llurs traïcions, no haguessin posat en joc els elements de combat amb què comptaven. L'Aliança Obrera, la popularitat i el prestigi de la qual augmentava per moments, s'hauria posat al capdavant de la insurrecció.

Els obrers asturians han estat aixafats per la força del nombre, però no vençuts. El triomf moral els pertany, per tal com han demostrat que la classe obrera pot conquistar el poder sense el concurs d'una guerra imperialista transformada en guerra civil. La seva heroica conducta ha elevat la moral i la consciència dels que no creien que la classe obrera pogués assolir el poder pel seu propi esforç si no era aprofitant-se d'una circumstància tan favorable. El seu entusiasme revolucionari, la seva tenacitat combativa, el seu coratge i la seva audàcia sense límits, la seva

organització exemplar, deixaran una petja inesborrable en la consciència del proletariat espanyol. Els obrers asturians han palesat que la conquesta del poder ha depès solament de l'absència del partit revolucionari del proletariat, l'activitat directa del qual té sempre una importància decisiva. Treballar per a crear aquest partit, sense el qual la victòria no és possible, constitueix el deure més urgent d'aquests moments.

Autor: Andreu Nin   Localització: *L'Estrella Roja*, nùm. 1 (1 de desembre de 1934), p. 3 [Localització: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Barcelona].

Un comandant Doval per a Catalunya

En un Consell de ministres de ja fa dies, el govern va acordar nomenar un delegat militar per a Catalunya amb les mateixes atribucions que té a Astúries el comandant Doval.

No sabem si coneixeu les atribucions que el Govern ha conferit a aquell comandant però per si acàs us les direm nosaltres: Amb les seves forces tanca tota una regió i fa presoners tots els homes que troba als quals dediquen tota mena de carícies per a obligar-los a contar on amaguen les armes que van servir a la classe treballadora asturiana per a fer la revolució d'octubre. Les modalitats d'aquestes carícies les coneix tota la classe treballadora per haver-les sofert en tots els règims. El “passage a tabac” de la policia francesa, retorciment de testícles, tascons a les ungles dels peus i de les mans i altres delícies civilitzadors per l'estil. Això és el que espera la classe obrera catalana amb el nomenament del delegat militar especial.

Un comandant Doval per a Catalunya

En un Consell de ministres de ja fa dies, el govern va acordar nomenar un delegat militar per a Catalunya amb les mateixes atribucions que té a Astúries el comandant Doval.

No sabem si coneixeu les atribucions que el Govern ha conferit a aquell comandant però per si acàs us les direm nosaltres: Amb les seves forces tanca tota una regió i fa presoners tots els homes que troba als quals dediquen tota mena de carícies per a obligar-los a contar on amaguen les armes que van servir a la classe treballadora asturiana per a fer la revolució d'octubre. Les modalitats d'aquestes carícies les coneix tota la classe treballadora per haver-les sofert en tots els règims. El “passage a tabac” de la policia francesa, retorciment de testicles, tascons a les ungles dels peus i de les mans i altres delícies civilitzador[**e**]s per l'estil. Això és el que espera la classe obrera catalana amb el nomenament del delegat militar especial.

Autor: Andreu Nin   Localització: *L'Estrella Roja*, nùm. 1 (1 de desembre de 1934), p. 3 [Localització: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Barcelona].

Per una política de classe

No us dejeu enganyar pels partits patit-burgesos

Després dels fets d'octubre, la característica dels partits petit burgesos és la desorientació, millor encara la descomposició. Els obrers que s'havien deixat influir per l'engany dels avantatges a obtenir des d'un govern com el de la Generalitat, han pogut experimentar amb el propi dolor la ficció que representava aquella democràcia. Dels homes que governaven en desfermar-se la revolució Alguns feren traïció, no únicament al significat mateix d'aquesta revolució, sinó fins els seus mateixos companys i als seus ideals. Després, ja en plena repressió, la persecució ha aquilatat els homes i hem vist com els mateixos de sempre, aquells que es deien representants de la classe treballadora i que en perseguia i que enganyaven els obrers junyint-los a un govern que perseguia els seus companys i servia la burgesia, no han tingut ni pit per a defensar els seus propis companys perseguits. Podem indicar ben clarament ací el nom de Serra Moret, digne representant d'un socialisme casolà més reformista que cap altre i emparentat amb el dels Marquet, Bonnaure i Besteiro.

La burgesia catalana allixonada pels fets, temerosa de la revolució proletària que van saber fer els obrers asturians units per l'Aliança Obrera, ha de pretendre utilitzar la situació creada no solament per a refer-se i expoliar els obrers i pagesos de les poques conquestes que hagin aconseguit de la passada situació, sinó per a crear una nova ficció que desorienti la classe treballadora. Hem de veure en un futur molt immediat, com a nom de la Pàtria, aquesta pàtria que només ho és per a aquells quan serveix els seus interessos, com es dirigiran als obrers demanant-los que depositin la seva consciència de classe en ares de la Pàtria comuna que ha estat invadida novament pels bàrbars.

El proletariat ha d'estar alerta contra aquest engany. Catalunya pot ésser lliure, però no ho serà més que amb la classe treballadora al poder. Els darrers esdeveniments ens ho demostren ben clarament. La gran burgesia catalana de la Lliga, que ara parla de la defensa de l'Estatut i de l'autonomia, va ésser la iniciadora del moviment contra l'Estatut atacant una llei que acordava beneficis ben miserables als pagesos i que havia estat elaborada pel Parlament de Catalunya —que ara diuen defensar, que ells mateixos havien abandonat per a poder després atiar el govern central contra el de Catalunya. Els altres partits com Acció Catalana i els elements que ara formen el nou Partit Esquerra Catalanista, col·laboraren amb l'Esquerra al Govern de la Generalitat amb l'únic disseny de frenar les “ambicions dels pagesos”. — Voldria que la Lliga fos al Parlament perquè així

la Llei de Contractes de Conreu seria una cosa més serena — deia un dia el conseller senyor Martí Esteve. Pel senyor Martí Esteve, una llei serena volia dir una llei en la qual els pagesos no hi trobessin cap guany. Els altres partits que col·laboraven en el Govern, l'Esquerra i grup de "L'Opinió" es dolien també de la manca d'assistència dels lligaires a les sessions perquè la Llei passava massa depressa i es veien obligats a cedir massa a la pressió dels rabassaires. La Unió Socialista de Catalunya no feia més. Feia menys; malgrat dir-se partit de classe, permetia que Badia, a la Comissaria General d'Ordre Públic, posés en pràctica, contra els obrers de la F. A. I. i contra els altres també, els procediments que ell no va saber superar quan el detingueren per la bomba de Garraf i que aplicà al ja en el seu propi centre de recrutament del carrer de Corts contra els mateixos que el servien.

Aquest partit en el que puguin lliurar-se de l'actual descomposició seran els que ara, en nom d'una acció comuna en bé de la pàtria us han de demanar una unió sagrada en la qual la classe treballadora, de formar-ne part, en seria l'engranatge que sofriria el perjudici i les persecucions i els altres s'emportarien els guanys. —No oblideu que Lluhí i altres amics seus afirmen que la classe treballadora va estar absent de la lluita contra la dictadura. I tot perquè ell va anar un parell de vegades a la presó on tenia un tracte molt per sobre des de la generalitat dels presos obrers que eren allà per molt més temps o de feia molt temps. Per un Lluhí que va anar una o dues vegades a la presó, milers de treballadors van poblar les presons i els presidis. Per cada dia que ell i els com ell van passar-hi, els obrers hi passaren mesos o anys. Si ara els obrers fessin altra vegada cas als cants de sirena que ja vénen dient que cal una acció mancomunada de tots sense distinció de classes, contra la reacció i el feixisme, en ésser aquest vençut tornariem a veure Governos presidits per Azaña, per Companys o per Martínez Barrio. Altra vegada hauríem de sofrir sobre les pròpies costelles els mateixos cops que ens han infligit durant el govern que havia de crear les lleis d'excepció amb que ara la reacció els persegueix fins a ells mateixos.

No ha arribat, no, l'hora de la intel·ligència amb els partits petit burgesos, per esquerrans que siguin. Pel contrari, ha sonat ben clarament en la història del proletariat català, l'hora de l'acció netament de classe, sense confusions ni ingerències. Si ells volen de debò la llibertat de Catalunya s'adonaran que l'únic camí per a la seva obtenció és la revolució social. Però ja veureu com la major part d'ells — els dirigents s'entén — no vénen. A ells més que la llibertat de Catalunya els interessa el propi benestar. Senten els seus interessos més lligats als del capitalisme que als del proletariat i per damunt mateix d'aquells valors abstractes que posen per davant quan parlen de Catalunya, dirigint-se als obrers. El dia 6 d'octubre no tingueren cap mirament en desvirtuar uns i traïcionar a

altres el moviment, davant la temença, que la revolució havia d'ésser essencialment obrera. Ara, en una nova lluita, farien el mateix. En el moment decissiu dificultarien el pas del proletariat endavant i abandonarien el camp per a impedir la veritable revolució.

Alerta, doncs, treballadors, davant la nova etapa política en què ja hem entrat. No vagis a caure una altra vegada en els mateixos errors d'abans que et lliguin, per una banda a la petita burgesia governant o no, es digui o no socialista. I per l'altra no et deixis portar pel primitivisme apolític anarquista, que volent ignorar els fets que té davant dels ulls i li cremen la carn, deixa a la classe treballadora lligada de peus i mans davant tots els aventurers de la política, que s'aprofiten de la manca de sentit comú dels que es pensen dirigir el proletariat cap una Arcàdia, i no fan més que impossibilitar-lo de lluitar amb totes les seves armes per a la seva total redempció.

No permeteu cap rebaixa de salari, ni cap augment de la jornada de treball.

Ni cap acomiadament.

Defenseu totes les millores conquistades i les vostres organitzacions de classe.

Per una política de classe

No us deixeu enganyar pels partits patit-burgesos

Després dels fets d'octubre, la característica dels partits petit burgesos és la desorientació, millor encara la descomposició. Els obrers que s'havien deixat influir per l'engany dels avantatges a obtenir des d'un govern com el de la Generalitat, han pogut experimentar amb el propi dolor la ficció que representava aquella democràcia. Dels homes que governaven en desfermar-se la revolució[.] Alguns feren traïció, no únicament al significat mateix d'aquesta revolució, sinó fins els

seus mateixos companys i als seus ideals. Després, ja en plena repressió, la persecució ha aquilatat els homes i hem vist com els mateixos de sempre, aquells que es deien representants de la classe treballadora i que en perseguia i que enganyaven els obrers junyint-los a un govern que perseguia els seus companys i servia la burgesia, no han tingut ni pit per a defensar els seus propis companys perseguits. Podem indicar ben clarament ací el nom de Serra Moret, digne representant d'un socialisme casolà més reformista que cap altre i emparentat amb el dels Marquet, Bonnaure i Besteiro.

La burgesia catalana allionada pels fets, temerosa de la revolució proletària que van saber fer els obrers asturians units per l'Aliança Obrera, ha de pretendre utilitzar la situació creada no solament per a refer-se i espoliar els obrers i pagesos de les poques conquestes que hagin aconseguit de la passada situació, sinó per a crear una nova ficció que desorienti la classe treballadora. Hem de veure en un futur molt immediat, com a nom de la Pàtria, aquesta pàtria que només ho és per a aquells quan serveix els seus interessos, com es dirigiran als obrers demanant-los que depositin la seva consciència de classe en ares de la Pàtria comuna que ha estat invadida novament pels bàrbars.

El proletariat ha d'estar alerta contra aquest engany. Catalunya pot ésser lliure, però no ho serà més que amb la classe treballadora al poder. Els darrers esdeveniments ens ho demostren ben clarament. La gran burgesia catalana de la Lliga, que ara parla de la defensa de l'Estatut i de l'autonomia, va ésser la iniciadora del moviment contra l'Estatut atacant una llei que acordava beneficis ben miserables als pagesos i que havia estat elaborada pel Parlament de Catalunya —que ara diuen defensar, que ells mateixos havien abandonat per a poder després atiar el govern central contra el de Catalunya. Els altres partits com Acció Catalana i els elements que ara formen el nou Partit Esquerra Catalanista, col·laboraren amb l'Esquerra al Govern de la Generalitat amb l'únic disseny de frenar les “ambicions dels pagesos”. “Voldria que la Lliga fos al Parlament perquè així la Llei de Contractes de Conreu seria una cosa més serena” deia un dia el conseller senyor Martí Esteve. Pel senyor Martí Esteve, una llei serena volia dir una llei en la qual els pagesos no hi trobessin cap guany. Els altres partits que col·laboraven en el Govern, l'Esquerra i grup de “L'Opinió” es dolien també de la manca d'assistència dels lligaires a les sessions perquè la Llei passava massa de pressa i es veien obligats a cedir massa a la pressió dels rabassaires. La Unió Socialista de Catalunya no feia més. Feia menys; malgrat dir-se partit de classe, permetia que Badia, a la Comissaria General d'Ordre Públic, posés en pràctica, contra els obrers de la F. A. I. i contra els altres també, els procediments que ell no va saber superar quan el detingueren per la bomba de Garraf i que aplicà al ja en el seu propi centre de recrutament del carrer de Corts contra els mateixos

que el servien.

Aquest partit en el que puguin lliurar-se de l'actual descomposició seran els que ara, en nom d'una acció comuna en bé de la pàtria us han de demanar una unió sagrada en la qual la classe treballadora, de formar-ne part, en seria l'engranatge que sofriria el perjudici i les persecucions i els altres s'emportarien els guanys —no oblideu que Lluhí i altres amics seus afirmen que la classe treballadora va estar absent de la lluita contra la dictadura. I tot perquè ell va anar un parell de vegades a la presó on tenia un tracte molt per sobre des de la generalitat dels presos obrers que eren allà per molt més temps o de feia molt temps. Per un Lluhí que va anar una o dues vegades a la presó, milers de treballadors van poblar les presons i els presidis. Per cada dia que ell i els com ell van passar-hi, els obrers hi passaren mesos o anys. Si ara els obrers fessin altra vegada cas als cants de sirena que ja vénen dient que cal una acció mancomunada de tots sense distinció de classes, contra la reacció i el feixisme, en ésser aquest vençut tornariem a veure Governos presidits per Azaña, per Companys o per Martínez Barrio. Altra vegada hauríem de sofrir sobre les pròpies costelles els mateixos cops que ens han infligit durant el govern que havia de crear les lleis d'excepció amb que ara la reacció els persegueix fins a ells mateixos.

No ha arribat, no, l'hora de la intel·ligència amb els partits petit burgesos, per esquerrans que siguin. Pel contrari, ha sonat ben clarament en la història del proletariat català, l'hora de l'acció netament de classe, sense confusions ni ingerències. Si ells volen de debò la llibertat de Catalunya s'adonaran que l'únic camí per a la seva obtenció és la revolució social. Però ja veureu com la major part d'ells —els dirigents s'entén— no vénen. A ells més que la llibertat de Catalunya els interessa el propi benestar. Senten els seus interessos més lligats als del capitalisme que als del proletariat i per damunt mateix d'aquells valors abstractes que posen per davant quan parlen de Catalunya, dirigint-se als obrers. El dia 6 d'octubre no tingueren cap mirament en desvirtuar uns i traïcionar a altres el moviment, davant la temença, que la revolució havia d'ésser essencialment obrera. Ara, en una nova lluita, farien el mateix. En el moment decisiu dificultarien el pas del proletariat endavant i abandonarien el camp per a impedir la veritable revolució.

Alerta, doncs, treballadors, davant la nova etapa política en què ja hem entrat. No vagis a caure una altra vegada en els mateixos errors d'abans que et lliguin, per una banda a la petita burgesia governant o no, es digui o no socialista. I per l'altra no et deixis portar pel primitivisme apolític anarquista, que volent ignorar els fets que té davant dels ulls i li cremen la carn, deixa a la classe treballadora lligada de peus i mans davant tots els aventurers de la política, que s'aprofiten de

la manca de sentit comú dels que es pensen dirigir el proletariat cap una Arcàdia, i no fan més que impossibilitar-lo de lluitar amb totes les seves armes per a la seva total redempció.

No permeteu cap rebaixa de salari, ni cap augment de la jornada de treball.

Ni cap acomiadament.

Defenseu totes les millores conquistades i les vostres organitzacions de classe.

Autor: Andreu Nin   Localització: *L'Estrella Roja*, nùm. 1 (1 de desembre de 1934), p. 3 [Localització: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Barcelona].

Gil Robles llençarà aviat els radicals per la borda

Cada dia que passa Gil Robles des de fora del Govern va acorralant Lerroux i les seves forces empenyent-les fora del poder.

Les forces vaticano-feixistes que acapdilla el propietari de Salamanca, es recolzaren amb els radicals, perquè necessitaven una patent de cors republicans per a poder actuar amb tota llibertat, en un Govern de la República sense que representessin un càrrec de consciència massa greu pel jesuític Alcalà Zamora. Necessitaven un jubileu republicà que els oferiren voluntàriament els radicals amb tal que els deixessin a ells les mans lliures per a fer jocs de mans amb els diners del país.

Les esquerres republicanes i els socialistes, si no serviren per a altra cosa, almenys serviren per a dificultar, en part, els negocis bruts que Lerroux i els seus havien somniat fer amb la

República. I això sí que no podia tolerar el gran ex-emperador del Paral·lel i menys ho podia tolerar encara, l'Emiliano, al qual les Constituents li havien descobert el joc brut amb el contrabandista March.

Gil Robles, en aliar-s'hi, sabia de sobres amb qui es jugava els diners. Però per la feina que anava a fer no podia triar els aliats. La seva escola jesuítica li havia ensenyat de jove que la finalitat justifica el mitjà i no anava a recular en donar la batalla a la classe treballadora pel fet que l'aliat que li era propici hagués estat un demagog que s'havia dit alliberador de la classe treballadora i enemic de l'Església que ell servia. Calia fer els ulls grossos. Li era precís arribar, fos com fos, a la governació de la República per a destruir les minces conquestes obreres i per a retornar el poder a l'església i al latifundisme, senyors als quals servia.

Els primers passos cap a la seva fita ja els ha donat. Els radicals han fet a bastament el seu paper de traïdors a tota consciència. Ell en canvi els ha permès que fessin grans negocis sense posar-los entrebancs i prestant-los els diaris que controlen. En realitat es pot dir que s'han servit mútuament però ara sobra un dels dos. Els radicals, Lerroux, al cap, no s'amaguen de dir que els radicals han de salvar el poc de democràcia que encara li queda a la República. Volen cotitzar encara més el seu vist i plau republicà a les lleis anticonstitucionals. Però Gil Robles coneix bé els seus aliats i es disposa a donar-los el cop final. —Als radicals els treurà qualsevol dia del poder la guàrdia civil — deia fa poc a Barcelona un dels lloctinents del cap de la “Ceda” a aquella ciutat. Deia això en els mateixos moments en què els radicals intrigaven més que mai per emportar-se una patent de cors per a operar a més gran escala a la Generalitat de Catalunya i a l'Ajuntament de Barcelona. Gil Robles no vol moixigangues i no es mostra propici a deixar passar aquesta caricatura d'Estatut que els radicals volen salvar per donar satisfacció als que fins ara no han pogut fer el seu negociet.

Emiliano, Salazar Alonso, Pérez Madrigal, Pérez de Rozas i altres Pérez que veuen venir la tongada de desgràcia política del seu cap, preparen ja la traïció i fan babarotes a Gil Robles i a la “Ceda”. No estan disposats a perdre la mamella de la qual han començat a munyir amb tanta alegria i profit.

No és que Gil Robles no els conegui, però li serviran per a destruir el fins ara aliat seu, Lerroux i posar-lo a la picota. Voldrà que Espanya li agraeixi que els hagi lliurat d'aquesta banda i al mateix temps, que li deixin les mans més lliures per a posar el país completament sota el domini del

feixisme vaticanista que representa.

Gil Robles llençarà aviat els radicals per la borda

Cada dia que passa Gil Robles des de fora del Govern va acorralant Lerroux i les seves forces empenyent-les fora del poder.

Les forces vaticano-feixistes que acabdilla el propietari de Salamanca, es recolzaren amb els radicals, perquè necessitaven una patent de cors republicans per a poder actuar amb tota llibertat, en un Govern de la República sense que representessin un càrrec de consciència massa greu pel jesuític Alcalà Zamora. Necessitaven un jubileu republicà que els oferiren voluntàriament els radicals amb tal que els deixessin a ells les mans lliures per a fer jocs de mans amb els diners del país.

Les esquerres republicanes i els socialistes, si no serviren per a altra cosa, almenys serviren per a dificultar, en part, els negocis bruts que Lerroux i els seus havien somniat fer amb la República. I això sí que no podia tolerar el gran ex-emperador del Paral·lel i menys ho podia tolerar encara, l'Emiliano, al qual les Constituents li havien descobert el joc brut amb el contrabandista March.

Gil Robles, en aliar-s'hi, sabia de sobres amb qui es jugava els diners. Però per la feina que anava a fer no podia triar els aliats. La seva escola jesuítica li havia ensenyat de joenet que la finalitat justifica el mitjà i no anava a recular en donar la batalla a la classe treballadora pel fet que l'aliat que li era propici hagués estat un demagog que s'havia dit alliberador de la classe treballadora i enemic de l'Església que ell servia. Calia fer els ulls grossos. Li era precís arribar, fos com fos, a la governació de la República per a destruir les minses conquestes obreres i per a retornar el poder a l'església i al latifundisme, senyors als quals servia.

Els primers passos cap a la seva fita ja els ha donat. Els radicals han fet a bastament el seu paper de traïdors a tota consciència. Ell en canvi els ha permès que fessin grans negocis sense posar-los entrebancs i prestant-los els diaris que controlen. En realitat es pot dir que s'han servit mútuament però ara sobra un dels dos. Els radicals, Lerroux, al cap, no s'amaguen de dir que els radicals han de salvar el poc de democràcia que encara li queda a la República. Volen cotitzar encara més el seu vist i plau republicà a les lleis anticonstitucionals. Però Gil Robles coneix bé els seus aliats i es disposa a donar-los el cop final. “Als radicals els traurà qualsevol dia del poder la guàrdia civil” deia fa poc a Barcelona un dels lloctinents del cap de la “Ceda” a aquella ciutat. Deia això en els mateixos moments en què els radicals intrigaven més que mai per emportar-se una patent de cors per a operar a més gran escala a la Generalitat de Catalunya i a l'Ajuntament de Barcelona. Gil Robles no vol moixigangues i no es mostra propici a deixar passar aquesta caricatura d'Estatut que els radicals volen salvar per donar satisfacció als que fins ara no han pogut fer el seu negociet.

Emiliano, Salazar Alonso, Pérez Madrigal, Pérez de Rozas i altres Pérez¹¹ que veuen venir la tongada de desgràcia política del seu cap, preparen ja la traïció i fan babarotes a Gil Robles i a la “Ceda”. No estan disposats a perdre la mamella de la qual han començat a munyir amb tanta alegria i profit.

No és que Gil Robles no els conegui, però li serviran per a destruir el fins ara aliat seu, Lerroux i posar-lo a la picota. Voldrà que Espanya li agraeixi que els hagi lliurat d'aquesta banda i al mateix temps, que li deixin les mans més lliures per a posar el país completament sota el domini del feixisme vaticanista que representa.

Autor: Andreu Nin   Localització: *L'Estrella Roja*, nùm. 1 (1 de desembre de 1934), p. 4 [Localització: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Barcelona].

11.- No he posat majúscula a l'inici del cognom “Pérez” perquè pot haver-hi una intenció de l'autor en usar-lo en minúscula ja que així podria diferir els Pérez que no eren reaccionaris dels que sí, als que va dirigit aquest escrit. [Nota: el segon llinatge d'Andreu Nin era Pérez i li venia de la seua mare Antònia, catalana i descendent d'immigrants castellans]

El senyor Lerroux vol fer un negoci amb la fam dels miners d'Astúries

El mai prou satisfet ex-emperador del Paral·lel ha trobat la manera de fer un negoci a tan gran escala almenys, com aquell de l'arròs i del morenc del seu deixeble Samper. ¿No es tornarà a treballar a les mines d'Astúries mentre el desarmament dels obrers no estigui complet?, ha dit des del seu alt setial de president de ministres.

Seria bonic saber quant li han valgut aquestes declaracions dels importadors de carbó anglès. El Senyor Lerroux sap de sobres que els obrers d'Astúries estan disposats a mantenir ben amagades totes les armes que pugui amb tal de fer-les servir quan es presenti una nova ocasió, a desgrat dels turments a què sotmet les seves víctimes el comandant Doval, i per això pensa aprofitar aquesta consciència de classe dels miners per a cotitzar-la a bon preu.

El senyor Lerroux, en conèixer l'obstinació dels martiritzats pel seu botxí Doval, es deu refregar les mans de gust. —Uns centenars de tones més de carbó de Cardiff i uns milers de pessetes més per a la seva butxaca — deu exclamar radiant de satisfacció.

Ara veurem qui té més influència prop del seu cap espiritual senyor Gil Robles, ell o bé els burgesos miners asturians els quals no creiem massa propicis a deixar-se perdre els negocis a profit d'importadors de carbó anglès.

Una bona solució per a l'atur forçós que els obrers espanyols hauran d'agrair al seu redemptor Lerroux.

El senyor Lerroux vol fer un negoci amb la fam dels miners d'Astúries

El mai prou satisfet ex-emperador del Paral·lel ha trobat la manera de fer un negoci a tan gran escala almenys, com aquell de l'arròs i del morenc del seu deixeble Samper. ¿No es tornarà a treballar a les mines d'Astúries mentre el desarmament dels obrers no estigui complet? ha dit des del seu alt setial de president de ministres.

Seria bonic saber quant li han valgut aquestes declaracions dels importadors de carbó anglès. El Senyor Lerroux sap de sobres que els obrers d'Astúries estan disposats a mantenir ben amagades totes les armes que pugui amb tal de fer-les servir quan es presenti una nova ocasió, a desgrat dels turments a què sotmet les seves víctimes el comandant Doval, i per això pensa aprofitar aquesta consciència de classe dels miners per a cotitzar-la a bon preu.

El senyor Lerroux, en conèixer l'obstinació dels martiritzats pel seu botxí Doval, es deu refregar les mans de gust. “Uns centenars de tones més de carbó de Cardiff i uns milers de pessetes més per a la seva butxaca” deu exclamar radiant de satisfacció.

Ara veurem qui té més influència prop del seu cap espiritual senyor Gil Robles, ell o bé els burgesos miners asturians els quals no creiem massa propicis a deixar-se perdre els negocis a profit d'importadors de carbó anglès.

Una bona solució per a l'atur forçós que els obrers espanyols hauran d'agrair al seu redemptor Lerroux.

Autor: Andreu Nin   Localització: *L'Estrella Roja*, nùm. 1 (1 de desembre de 1934), p. 4 [Localització: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Barcelona].

Un altre màrtir de la Revolució proletària d'Astúries

L'esquerra Comunista que estigué present en la lluita a tot arreu on n'hi hagué, tributà també amb la seva sang a la revolució d'Octubre, a Astúries.

Les forces de pacificació que el Govern de la República envià a Astúries, en entrar a Trubia pacificà els obrers en revolta fustellant sense el seu procediment d'honor “la formació de causa” als cabdills de la revolució obrera. Una de les primeres víctimes que varen caure sota la metralla que pacificava fustellant, fou el nostre company, militant de l'Esquerra Comunista, Honorio Fernández i a tots els altres companys que han caigut sota la metralla fraticida dels soldats que anaren a pacificar Astúries en nom de la burgesia espanyola.

Un altre màrtir de la Revolució proletària d'Astúries

L'esquerra Comunista que estigué present en la lluita a tot arreu on n'hi hagué, tributà també amb la seva sang a la revolució d'Octubre, a Astúries.

Les forces de pacificació que el Govern de la República envià a Astúries, en entrar a Trubia pacificà els obrers en revolta fustellant sense el seu procediment d'honor “la formació de causa” als cabdills de la revolució obrera. Una de les primeres víctimes que varen caure sota la metralla que pacificava fustellant, fou el nostre company, militant de l'Esquerra Comunista, Honorio Fernández i a tots els altres companys que han caigut sota la metralla fraticida dels soldats que anaren a pacificar Astúries en nom de la burgesia espanyola.

Com els legionaris anaren a civilitzar Astúries

Els obrers espanyols han pogut veure aquests dies una mostra de com les forces governamentals que anaren a Astúries, pacificaren els esperits dels treballadors d'aquella regió. La mostra l'han tinguda en unes fotografies on es veuen els legionaris portant triomfalment caps de miners tallats de fresc.

Coneixem el sistema. És el mateix que els mateixos legionaris han emprat al Marroc cada vegada que els moros han lluitat per la seva llibertat... Als que en aquella ocasió volien explicar atrocitats semblants els brindem aquesta mostra perquè vegin com s'apliquen els mateixos procediment quan en nom de l'ordre es lluita contra la classe treballadora. Només ens manca saber si a Astúries també ha sorgit una duquesa de la Victòria, que lluint un braçal de la Creu Roja, hagi pagat els caps de miners a duro com aquella pagava els de moro.

Com els legionaris anaren a civilitzar Astúries

Els obrers espanyols han pogut veure aquests dies una mostra de com les forces governamentals que anaren a Astúries, pacificaren els esperits dels treballadors d'aquella regió. La mostra l'han tinguda en unes fotografies on es veuen els legionaris portant triomfalment caps de miners tallats de fresc.

Coneixem el sistema. És el mateix que els mateixos legionaris han emprat al Marroc cada

vegada que els moros han lluitat per la seva llibertat... Als que en aquella ocasió volien explicar atrocitats semblants els brindem aquesta mostra perquè vegin com s'apliquen els mateixos procediment[s] quan en nom de l'ordre es lluita contra la classe treballadora. Només ens manca saber si a Astúries també ha sorgit una duquessa de la Victòria, que lluint un braçal de la Creu Roja, hagi pagat els caps de miners a duro com aquella pagava els de moro.

Autor: Andreu Nin   Localització: *L'Estrella Roja*, nùm. 1 (1 de desembre de 1934), p. 4 [Localització: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Barcelona].

Una finesa més de les forces d'ocupació d'Astúries

Aquests mateixos legionaris i, ara, el mai prou elogiat Doval han trobat una manera de fer gustar més les delícies del règim burgès als miners d'Astúries. Quan volen saber on s'amaga un obrer fugitiu o bé on pot amagar armes, agafen les dones de la seva família i simulen afusellaments que si no fan altra cosa almenys tenen la virtut de destroçar el sistema nerviós de les dones obreres que sofreixen el suplici. Per nosaltres això no és tampoc una cosa nova. Badia fou l'introduïdor d'aquest refinament en la Comissaria General d'Ordre Públic de Barcelona.

Una finesa més de les forces d'ocupació d'Astúries

Aquests mateixos legionaris i, ara, el mai prou elogiat Doval han trobat una manera de fer gustar més les delícies del règim burgès als miners d'Astúries. Quan volen saber on s'amaga un

obrer fugitiu o bé on pot amagar armes, agafen les dones de la seva família i simulen afusellaments que si no fan altra cosa almenys tenen la virtut de destruir el sistema nerviós de les dones obreres que sofreixen el suplici. Per nosaltres això no és tampoc una cosa nova. Badia fou l'introduïdor d'aquest refinament en la Comissaria General d'Ordre Públic de Barcelona.

Autor: Andreu Nin   Localització: *L'Estrella Roja*, nùm. 1 (1 de desembre de 1934), p. 4 [Localització: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Barcelona].

Camps de concentració per a obrers

El govern feixisto-radical que patim, ha acordat posar en pràctica la mesura coercitiva que les esquerres eufòriques saberen incloure a la Llei d'Ordre Públic; els Camps de Concentració. El ministre de Justícia, senyor Aizpun, ens fa avinent, molt amablement, que els camps seran destinats únicament a guardar els presos recalcitrants, el contacte dels quals és perillós pels altres. Coneixem el truc. Aquests presos recalcitrants seran sempre obrers. Els únics que d'una manera continuada lluiten contra la dominació burgesa, prengui el color que prengui, i es disfressin com vulguin.

Com els argentins tenen la Terra de Foc, com els alemanys tenen els seus camps d'educació política, els obrers espanyols tindrem camps de concentració a la Península per als obrers m¹²erillosos de primer grau, i a les colònies de la Guinea, per als més recalcitrants.

Una cosa més que els obrers espanyols hauran d'agrair eternament a la petita burgesia que a través dels Azaña i dels socialistes van governar la República en els primers anys d'eufòria esquerrista. Fins aquesta mesura de persecució els podrà carregar al seu compte la reacció que ara gaudeix el poder. Recordem la fruïció amb què el senyor Selves, conseller de Governació de l'Esquerra parlava dels camps de concentració que volia organitzar per a tancar-hi els obrers que mai no estan contents!

12.- Supòs que es tracta d'una errada d'escriptura i que l'autor volia escriure-hi una "p", però l'he conservat a l'original.

Camps de concentració per a obrers

El govern feixisto-radical que patim, ha acordat posar en pràctica la mesura coercitiva que les esquerres eufòriques saberen incloure a la Llei d'Ordre Públic; els Camps de Concentració. El ministre de Justícia, senyor Aizpun, ens fa avinent, molt amablement, que els camps seran destinats únicament a guardar els presos recalcitrants, el contacte dels quals és perillós pels altres. Coneixem el truc. Aquests presos recalcitrants seran sempre obrers. Els únics que d'una manera continuada lluiten contra la dominació burgesa, prengui el color que prengui, i es disfressin com vulguin.

Com els argentins tenen la Terra de Foc, com els alemanys tenen els seus camps d'educació política, els obrers espanyols tindrem camps de concentració a la Península per als obrers **p**erillosos de primer grau, i a les colònies de la Guinea, per als més recalcitrants.

Una cosa més que els obrers espanyols hauran d'agrair eternament a la petita burgesia que a través dels Azaña i dels socialistes van governar la República en els primers anys d'eufòria esquerrista. Fins aquesta mesura de persecució els podrà carregar al seu compte la reacció que ara gaudeix el poder. Recordem la fruïció amb què el senyor Selves, conselles de Governació de l'Esquerra parlava dels camps de concentració que volia organitzar per a tancar-hi els obrers que mai no estan contents!

Autor: Andreu Nin   Localització: *L'Estrella Roja*, nùm. 1 (1 de desembre de 1934),
p. 4 [Localització: Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. Barcelona].

Els articles no recollits en volum que va escriure Nin

La major part d'articles que va escriure el teòric marxista del Vendrell encara no s'han aplegat en volums. Com s'ha dit abans, els que estan recollits ho estan a causa de la temàtica que tracten i que varen ser recol·lectats per allò mateix (qüestió nacional, escrits de joventut, pedagogia i literatura), però la major part dels seus fils de pensament i escriptura encara romanen dispersos per tot el territori europeu.

Aquesta part la conformen aquest tipus d'articles. No han seguit criteris d'edició rigorosos, però sí que, amb els coneixements amb els quals he desenvolupat aquest Treball Final de Màster, he pogut seguir unes indicacions per marcar les correccions o mancances mínimes d'un text. En aquest cas, he optat per incloure entre claudàtor ([ ]) una lletra, síl·laba o mot que faltàs al text i que es pogués suposar que era l'afegit en qüestió. En canvi, quan a un text s'hi trobin dos asteriscs entre un parèntesi (**) significa que a l'original la lectura era difícil o incomprendible en el referent a una síl·laba, un mot o una oració.

La Unió Sindical Italiana i la Internacional Sindical Roja

(*Lucha Social*, 29 d'abril de 1922)

(Traducció d'I.C.)

La Unió Sindical Italiana ha celebrat recentment a Roma el seu IV Congrés nacional. De les qüestions inscrites en l'ordre del dia n'oferia un primordial interès la relativa a la Internacional Sindical Roja, la qual, després de la celebració del nostre primer congrés, era objecte de debats apassionats a les assemblees obreres i a la premsa sindical, comunista i anarquista.

Antecedents

Com és sabut, la Unió Sindical Italiana s'havia adherit, el juliol de 1919 a la Internacional Comunista. Borghi, secretari general de l'organització, va venir a Rússia el 1920 i va confirmar l'adhesió. Durant el seu retorn a Itàlia va ser detingut, restant empresonat durant alguns mesos.

Durant el seu empresonament, es va celebrar a Moscou el congrés constitutiu de la I.S.R. Dos delegats de la U.S.I., Vecchi i Mari, varen arribar quan les sessions del congrés ja havien acabat, però es varen mostrar plenament d'acord amb les resolucions adoptades i varen firmar un pacte amb els representants del partit comunista del seu país per a la coordinació de l'acció en el mateix. Mentrestant Borghi, recuperava la llibertat i, immediatament, iniciava una violenta campanya contra la revolució russa i la I.S.R.

El mes de novembre d'aquest any, es va reunir a Milan el Consell General de la U.S.I., el qual, si bé va aprovar la gestió dels delegats, va formular reserves tan greus amb respecte a l'adhesió, que la ratificació d'aquesta, en la forma en què apareixia condicionada, equivalia de fet a una retirada pura i simple.

Després de dita reunió, la campanya contra Rússia i la I.S.R es va fer cada cop més forta de tal manera que els partidaris de l'adhesió es veieren obligats a fundar un diari a Verona <<L'Internazionale>>, dirigit per complet pel company Vecchi.

Constitució de la fracció

sindicalista revolucionària

La campanya de Borghi, <<Guerra di Classe>> i <<Umanità Nova>>, era molt lluny de ser favorablement acollida per la majoria dels afiliats a la Unió Sindical Italiana. Eren molt nombrosos els militants que opinaven que la seva organització havia de conservar la seva tradicional significació sindicalista revolucionària, mantenint-se en una posició equidistant de tots els partits. Aquesta corrent es va manifestar públicament a Parma, on el 29 de gener d'aquest any es va reunir una conferència nacional sindicalista revolucionària. Estaven representades les organitzacions de Verona, Passo Vicentino, Montagnana, Piacenza, Terni, Puglia i Parma. Altres organitzacions menys important, així com amb gran nombre de militants, varen enviar-hi la seva adhesió.

Les conseqüències immediates de la conferència varen ser la constitució d'una fracció sindicalista revolucionària en el si de la U.S.I. i el nomenament d'un Comitè Executiu compost per set membres. El programa que va ser adoptat per unanimitat es resumeix en aquests quatre punts:

- 1) Defensa i propaganda dels principis del sindicalisme revolucionari.
- 2) Ratificació de l'adhesió de la U.S.I. a la I.S.R.
- 3) Unitat proletària d'acord amb les condicions consignades al pacte de Moscou.
- 4) Suport a tota temptativa que es proposi la unió de les forces revolucionàries que es col·loquen en el terreny de la lluita de classes.

Es va adoptar, a més, la resolució següent: <<La fracció sindicalista revolucionària, en presència de les temptatives criminals que condueixen a la creació de noves escissions en el terreny internacional, les quals tendrien repercussions greus al terreny nacional, es declara decididament contrari a la creació eventual d'una quarta internacional i decideix posar-se d'acord amb l'Executiu de la I.S.R. per a estudiar els mitjans propis a evitar que dites temptatives es realitzin>>.

Andreu NIN

Moscú, Març 1922.

(Continuarà).

A propòsit de la insurrecció de Cronstadt

(*Lucha Social*, 29 d'abril de 1922)

(Traducció d'I.C.)

Fa aquests dies un any dels tràgics esdeveniments de Cronstadt.

Quin va ser l'autèntic caràcter d'aquesta sublevació que va fer tenir esperança al capitalisme internacional en un XVIII Brumari de la Revolució russa? S'afirma a certs mitjans esquerrans que el moviment insurreccional era profundament popular, que les masses obreres s'aixecaven contra la dictadura dels caps bolxeviki, l'autoritat dels quals aspiraven a destruir per a realitzar la Tercera Revolució, la que donaria el poder a la classe obrera sencera i no a un partit.

Examinem els fets objectivament en les seves conseqüències. La primera observació que se li ocorre a l'espectador dels esdeveniments revolucionaris de Rússia és que el març de l'any passat la política de realitzacions comunistes segueix una marxa ascendent ininterrompuda. El treball és obligatori per a tots; el comerç ha desaparegut; l'especulació és perseguida implacablement; no existeix la indústria privada; la llar, la llum, el transport, els espectacles, són gratuïts; es parla de la imminent supressió de la moneda. Esclata la sublevació de Cronstadt i, just sufocada, el govern sovietaista vira en rodó, i amb la rapidesa que és una de les raons fonamentals de la seva força, inicia la nova política econòmica. Els bolxeviki s'adonen d'un profund descontentament en el si de la massa camperola. (No s'oblidi que la major part dels marins de Cronstadt procedeixen de les regions agrícoles). Persistir en la política anterior és marxar cap a l'abisme. S'imposa el retrocés. El sistema de requisos és substituït per l'impost alimentari, es restableix la llibertat del petit comerç i de la petita indústria. Cessa immediatament el descontentament, cessen així mateix les revoltes esporàdiques que anaven sorgint a la immensitat de la terra russa; el poder dels Soviets es consolida.

La conseqüència immediata, per consegüent, de la insurrecció de Cronstadt va ser un retrocés a la política de realitzacions comunistes i una concessió a l'esperit petit-burgès... Pot, doncs, afirmar-se, que la revolta va tenir un caràcter esquerrà?

Però examinem la qüestió des d'un altre punt de vista. Suposem que un cert nombre de treballadors, d'excel·lents militants, es va sumar al moviment creguen de bona fe combatre per la integritat dels principis revolucionaris. El seu error, les conseqüències funestes de la seva conducta, no apareixen, per allò, menys evidents... La premsa burgesa internacional va acollir amb grans demostracions de joia la notícia de la sublevació; les organitzacions blanques varen oferir als revoltosos el seu suport material; els menxeviki, els socialistes revolucionaris (revolucionaris!) i fins i tot els cadets de Miliukof, s'aprestaven ja a entrar en funcions un cop tombat el poder dels Soviets; generals tsaristes, tota la canalla reaccionària refugiada a Finlàndia va fer la seva aparició a Cronstadt. Si la insurrecció hagués triomfat no haurien estat segurament els elements revolucionaris els que haguessin ocupat el poder, sinó els elements burgesos i pseudo-socialistes que els bolxeviki han perseguit sense pietat.

Que l'afirmació no és gratuïta ho confirma el fet que encara havent obtingut una victòria material, la insurrecció de Cronstadt ha tingut una repercussió perniciosa per al desenvolupament de la gloriosa revolució d'Octubre.

Examinem els esdeveniments amb un criteri històric. Les revolucions socials, tots els grans moviments que han tingut una influència renovadora a la història, han estat realitzades per grans masses, però ha correspost sempre a una minoria capacitada i audaç, amb un objectiu concret i la voluntat infranquejable de realitzar-lo per sobre de tot, canalitzar-los i dirigir-los. No es tracta d'una minoria imposant-se a la massa, sinó d'un grup que sap interpretar, en un moment donat, les aspiracions profundes d'aquesta darrera. En això radica tot el secret dels grans èxits obtinguts pels bolxeviki. El 1917, els bolxeviki constituïen un petit partit, però en aquella ocasió, com en els períodes successius, tengueren una clara visió de la realitat social russa, saberen interpretar l'estat d'esperit de les masses obreres i camperoles que reclamaven tot el poder per als Soviets, la pau i la terra, i sense gran esforç, varen conquerir el poder, mentre els altres partits marxaven ràpidament, per incapacitat, a la seva dissolució. Des d'aquell moment, el poder dels bolxeviki s'afirma. Realistes formidables van adaptant el ritme de la seva política al de la situació social del seu país i de la resta del món. Un objectiu els guia: conservar la República dels Soviets, la persistència del qual és una amenaça constant per al règim capitalista i una esperança viva per al proletariat internacional. Si les circumstàncies imposen un retrocés transitori, es retrocedeix, però el poder segueix en mans del partit comunista, el qual, tot i tot quan es digui pels que pretenen fer la revolució amb declamacions sentimentals, és el partit de la Revolució, l'únic que sap el que vol i on

va. Ni els anarquistes, dividits en sectes innombrables que es combaten entre si, ni l'anomenada <<Oposició Obrera>>, que es limita a una tasca negativa de crítica, disposen d'un programa concret de realitzacions ni d'una organització coherent susceptible de dur-lo a la pràctica. Amb tots els seus defectes, amb les seves faltes, amb els seus abusos (ningú els ha fustigat amb més violència que no el propi Lenin) el partit comunista és l'única força social capaç de regir els destins de Rússia i d'impedir el retorn al tsarisme. Quin valor tenia, doncs, una de les principals consignes dels sublevats de Cronstadt <<Soviets sense bolxeviki>>?

La revolució russa, si el partit comunista desaparegués, mancaria d'esperit i de cervell.

Quina seria a Espanya la nostra posició vers els que llançaran la consigna: <<Sindicats sense sindicalistes>>? La consigna immediatament recollida pels assassins del Sindicat Lliure, pels partidaris de l'ús dels mètodes democràtics als sindicats, pels grocs, per les organitzacions patronals,, per tots els <<amics sincers de l'honrat obrer que vol que se'l deixi en pau>>. No ha estat una minoria de sindicalistes revolucionaris la que ha dirigit a les masses de la Confederació Nacional del Treball? I no es col·loquen de fet contra nosaltres i, per repercussió, contra l'essència mateixa del moviment d'emancipació proletària, els que s'eleven contra la <<tirania>> dels sindicalistes i treballen per destruir-la? No hem lluitat violentament contra ells, eliminant-los, sense reparar en els procediments i prescindint en absolut de la pràctica democràtica de la <<lliure discussió>>?

No discutim el fet, no el censurem. Ens limitem a consignar-lo. Però si nosaltres, per una fatal llei biològica, hem obrat així per què hem de negar el mateix dret als bolxeviki, els quals han realitzat la primera revolució proletària triomfant i es veuen obligats a lluitar contra dificultats grandioses i un món d'enemics a l'exterior i a l'interior?

El partit comunista rus és l'única garantia de la revolució, i, de la mateixa manera que els jacobins es veien obligats a guillotinar els hebertistes tot i que representaven una tendència d'esquerra, de la mateixa manera que nosaltres hem eliminat als que podien constituir un obstacle a la realització dels objectius que perseguíem, els nostres camarades de Rússia es veuen fatalment obligats a aixafar tota temptativa que pogués crebantar el seu poder. És no solament el seu dret, sinó el seu deure. La salut de la revolució és la llei suprema.

Andreu NIN

LOS ACUERDOS DEL CONGRESO DE ROMA. LA UNIÓN SINDICAL ITALIANA Y LA INTERNACIONAL SINDICAL ROJA

(Lucha Social (Lleida), número 109, 6 de maig de 1922)

La Unión Sindical Italiana ha celebrado recientemente en Roma su IV Congreso nacional. De las cuestiones inscritas en el orden del día ofrecía un primordial interés la relativa a la adhesión a la Internacional Sindical Roja, la cual, después de la celebración de nuestro primer congreso, era objeto de apasionados debates en las asambleas obreras y en la prensa sindical, comunista y anarquista.

Antecedentes

Como es sabido, la Unión Sindical italiana había adherido, en julio de 1919 a la Internacional Comunista. Borghi, secretario general de la organización, vino a Rusia en 1920 y confirmó la adhesión. A su regreso a Italia fue detenido, permaneciendo encarcelado durante algunos meses.

Durante su encarcelamiento, celebróse en Moscú, el congreso constituyente de la ISR. Dos delegados de la U.S.I., Vecchi y Mari, llegaron cuando las sesiones del Congreso habían ya terminado, pero se mostraron plenamente conformes con las resoluciones adoptadas y firmaron un pacto con los representantes del partido comunista de su país para la coordinación de la acción en el mismo. Entre tanto Borghi recobraba la libertad e, inmediatamente, iniciaba una violenta campaña contra la revolución rusa y la ISR.

En el mes de noviembre del corriente año, reunióse en Milán el Consejo General de la USI, el qual, si bien aprobó la gestión de los delegados, formuló reservas tan graves con respecto a la adhesión, que la ratificación de esta, en la forma en que aparecía condicionada, equivalía de hecho a una retirada pura y simple.

Después de dicha reunión, arreció la campaña contra Rusia y la ISR en tal forma que los partidarios de la adhesión vieron obligados a fundar un periódico en Verona, "L'Internazionale", dirigido por el compañera Vecchi.

Constitución de la fracción sindicalista revolucionaria

La campaña de Borghi, “Guerra di classe” y “Umanité Nova”, distaba mucho de ser favorablemente acogida por la mayoría de los afiliados a la Unión Sindical italiana. Eran numerosísimos los militantes que opinaban que su organización debía conservar su tradicional significación sindicalista revolucionaria, manteniéndose en una posición equidistante de todos los partidos. Esta corriente manifestóse públicamente en Parma, donde el 29 de Enero del corriente año se reunió una conferencia nacional sindicalista revolucionaria. Estabas representadas las organizaciones de Verona, Passo Vicentino, Montagnana, Piacenza, Terni, Puglia y Parma. Otras organizaciones menos importantes, así como gran número de militantes, enviaron su adhesión.

Las consecuencias inmediatas de la conferencia fueron la constitución de una fracción sindicalista revolucionaria en el seno de la USI y el nombramiento de un Comité Ejecutivo compuesto de siete miembros. El programa que fue adoptado por unanimidad se resume en cuatro puntos:

- 1) Defensa y propaganda de los principios y del sindicalismo revolucionario.
- 2) Ratificación de la adhesión de la USI a la ISR.
- 3) Unidad proletaria de acuerdo con las condiciones consignadas en el pacto de Moscú.
- 4) Apoyo de toda tentativa que se proponga la unión de las fuerzas revolucionarias que se colocan en el terreno de la lucha de clases.

Se adoptó, además, la resolución siguiente: “La fracción sindicalista revolucionaria, en presencia de las tentativas criminales conducentes a la creación de nuevas escisiones en el terreno internacional, las cuales tendrían repercusiones graves en el terreno nacional, se declara decididamente contrario a la creación eventual de una cuarta internacional y decide ponerse de acuerdo con el Ejecutivo de la ISR para estudiar los medios propios o evitar que dichas tentativas de realicen”.

Moscú. Marzo 1922

ACLARACIÓ
Carta de Nin a la C.N.T.

(*Lucha Social*, 19 d'agost de 1922)

(Traducció d'I.C.)

*Al Comitè de la Confederació nacional del Treball
Barcelona*

Estimats camarades: Segons les ressenyes del Congrés de Saint-Etienne, publicades per la premsa, el camarada Galo Díez, delegat e la C.N.T., designat a la Conferència de Saragossa per a participar a la de Berlín, ha declarat que la delegació de la C.N.T. al Congrés constitutiu de la Internacional Sindical Roja s'havia designat a si mateix i que no representava per tant a la nostra organització confederal.

Ara bé, aquesta afirmació va ser desmentida per la reunió plenària del nostre Consell nacional que va precedir a la de Saragossa que va declarar textualment que la delegació de la C.N.T. al Congrés de Moscou <<havia estat regularment designada>>.

No vull comentar avui les manifestacions que amb una lleugeresa i una falta de seriositat lamentables el camarada Díez ha fet a Saint-Etienne a propòsit de la nostra actuació a Moscou.

Desitjo solament saber si el Comitè confederal se solidaritza amb les declaracions del seu delegat en respecte a la irregularitat del nostre mandat perquè, en cas afirmatiu, no seria solament la delegació la que seria desautoritzada sinó també el Ple nacional que ja va nombrar l'abril de 1921 i que aquest mateix que va declarar posteriorment que havia estat regularment designada.

Rebeu, estimats camarades, les meves salutacions revolucionàries.

Andreu NIN

Moscou, juliol.

Aus der spanischen Gewerkschaftsbewegung

Von Andreas Nin (Moskau)

(Internationale Presse-Korrespondenz, núm. 36, 1922)

Seit Ende 1920 wütet in Spanien der Weiße Terror. Die gewerkschaftliche Organisation der revolutionären spanischen Arbeiterschaft, die Nationale Arbeitskonföderation (Confederación Nacional de Trabajos), die während des Krieges den Gipfel ihres Aufschwunges erreicht hatte (über 1 Million Mitglieder), ist zertrümmert worden. Auch der reformistische Allgemeine Arbeiterverband (Union General), der im Kriege einen Mitgliederbestand von 250.000 erreicht hat, ist der Regierung des Weißen Terrors nicht gemäßigt genug und wird ebenso Verfolgungen ausgesetzt. Die Polizei ist an die Gründung sogenannter „freier“ Syndikate getreten, die aus Apachen, früheren Zuchthäuslern und ähnlichem Abschaum bestehen, und ganz im Dienste der Polizei und der Unernehmerschaft stehen. Ihre Mitglieder sind es, die hunderte Morde an revolutionärem Syndikalisten begingen; gleichzeitig „werben“ diese freien Syndikate Mitglieder unter örtlichen Arbeitern, indem sie dieselben mit dem Tode bedrohen.

Ein ideologischer Wirrwarr hat sich der Nationalen Arbeitskonföderation bemächtigt, die unter so unerhörten Bedingungen zu arbeiten gezwungen war. Sie hat ihre Vertreter zu dem Moskauer Kongreß der Roten Gewerkschaften entsandt, und dadurch hat sie ihren Willen bekundet, sich der internationalen Organisation der revolutionären Gewerkschaften anzuschließen. Aber unter den Bedingungen, wo es keine Freiheit der Presse für Revolutionäre gibt, kann jede auch bedeutungslose Gruppe Verwirrung säen. Die Anarchisten, die ihr Organ in der „Nuova Senda“ haben, das von der Polizei geduldet wird, weil die Gruppe in keiner Fühlung mit den Arbeitermassen steht und vollständig bedeutungslos ist, haben systematisch gegen die RGI. und gegen die Delegierten, die nach Moskau reisten, gehetzt. Man beschuldigte sie, daß sie die Prinzipien des revolutionären Syndikalismus verraten haben, indem sie sich einverstanden erklärten der RGI. beizutreten, die angeblich einer politischen Internationale untergeordnet sei. Im Oktober 1921 nahm das erweiterte Komitee der C.N.T. Stellung zur Haltung der Moskauer Delegation. Trotz aller Anstrengungen der Gegner ist nach viertägiger eingehender Aussprache eine Resolution angenommen worden, die feststellt, daß, entgegen den Verteufelungen der Anarchisten, die

Moskauer Delegation statmenmäßig ernannt wurde, die Entscheidung aber in der Frage des Ausschlusses der CNT. an die RGI. bis zu dem Moment verschob, in dem alle Organisationen mit den Beschlüssen des Moskauer Kongresses bekannt werden. Gleichzeitig behielt die Konföderation ihren Delegierten im Vollzugsbüro der Roten Gewerkschafts-Internationale. Es muß hervorgehoben werden, daß für den Anschluß an die Moskauer Internationale alle größeren Organisationen stimmten, so i. B. der Gewerkschaftsverband Kataloniens, Asturiens, Arragonas, Biskajas.

Seit dieser Zeit dauert innerhalb der CNT. der Kampf der Tendenzen weiter an: die Kommunisten und ein Teil revolutionärer Syndikalisten sind für den unbedingten Anschluß an die RGI., ein anderer Teil revolutionärer Syndikalisten, ebenso wie Anarchisten, sind enteder für den Anschluß mit Vorbenant oder sprechen sich ganz entschieden gegen diesen Anschluß aus.

Unter den oben geschilderten Bedingungen ist die Lage des revolutionären Syndikalismus in Spanien nicht leicht. Wenn die Amsterdamer Presse vor kurzem die Ergebnisse des außerordentlichen „Kongresses“ des spanischen Metallarbeiterverbandes, der Ende Januar in Madrid abgehalten wurde, als eine große Niederlage der Kommunisten und einen glänzenden Sieg der Amsterdamer in die Welt ausposaunte, so beruht die Sache zum Teil auf einem Bluff der Amsterdamer, zum Teil ist sie aber auf den traurigen Zustand der spanischen Arbeiterbewegung in diesem Moment zurückzuführen. In der Tat hat die Amsterdamer Prsse in ihren Berichten ganz verschwiegen, daß der sogenannte Kongreb, sage und schreibe, aus neun Delegierten bestand! Diese neun Delegierten haben über 14.000 organisierte Metallarbeiter vertreten. Nun geben die Amsterdamer selbst zu, daß die großen Massen der Metallarbeiter in Asturien und in der Biskaja für die Kommunisten sind, so daß der Beschluß des „Kongresses“ für den Anschluß an den reformistischen Gewerkschaftsbund nur auf die Stimmung der wenigen Delegierten zurückzuführen ist. Die in der letzten Zeit wiederkehrenden Massenkämpfe, so z. B. der Streik der Kohlengräber in Asturien, der Buchdruckerstreik in Bilbao, der Generalstreik in Granada usw. beweisen, dab der revolutionäre Geist in den spanischen Arbeitermassen nach wie vor lebt!

Arbeiterbewegung

Die Syndikalisten und die Internationale.

Von Andres Nin (Moskau)

(Internationale Presse-Korrespondenz, núm. 42, 1922)

Die Stärke des revolutionären Syndikalismus liegt darin daß er sich vorwiegend auf die breiten Arbeitermassen stützt, deren Interessen, Bestrebungen und instinktiven Willen zum Kampf ums Leben er in sich verkörpert. Die Doktrin des Syndikalismus drückt sich aus im Klassenkampf ohne Unterbrechung, im beständigen Angriff auf die Feste des Kapitalismus. Syndikalismus ist – Tat.

Nichts ist sonderbarer, als wenn diesem Kampfsyndikalismus, der sich hauptsächlich in Frankreich, Italien und Spanien zeigt, der deutsche Syndikalismus gegenübergestellt wird. Seine Hauptvertreter (Rocker, Kater u.a.) haben ihre alten Positionen des demagogischen Anarchismus noch nicht aufgegeben, und selbst die von uns seit 1914 (Weltkrieg, russische Revolution) erlebten grandiosen Ereignisse haben ihre Ansichten nicht zu erschüttern vermocht. Ihre Preßorgane rufen ihren Inhalt nach einen Eindruck hervor, der eher für das Geschlecht der Siebziger Jahre, als für die heutigen Menschen bestimmt zu sein scheint.

Immer „im Blauen“, wie Rosa Luxemburg sagte, stehen sie in den großen Schlachten, die die proletarische Masse in Deutschland führt, als passive Zuschauer abseits, oder, was noch schlimmer ist, gehen Hand in Hand mit den Konterrevolutionären, wie dies in den Märztagen 1921 der Fall war. Man möchte glauben, daß dies uneigennützig geschah. In Fragen die Macht, der Diktatur und anderer gefährlicher Probleme, die der von uns durchlebte geschichtliche Augenblick an die Revolutionäre stellt, nehmen sie eine Stellung ein, die mehr Berührungspunkte mit dem Tolstoi'schen Grundsatz der „Hinnahme“ hat als mit dem revolutionärem Syndikalismus.

Der deutsche revolutionäre syndikalismus stellt eine bunte Gruppe metaphysischer Theoretiker dar, die das gleiche Interesse erwecken, wie ein vorsintflutliches Exemplar im Museum, doch nicht mehr. Auch würden wir ihn nicht anders betrachten, wenn nicht einige mit dem wirklichen Charakter dieses Syndikalismus nicht vertraute weteuropäische Genossen ihm mehr Bedeutung

zuschreiben, als er in Wirklichkeit verdient.

Diese falsche Abschätzung des ideologischen Reichtums und der zahlenmäßigen Bedeutung der syndikalistischen Freien Arbeiter-Union Deutschlands führt zu dem sonderbaren Ergebnis daß die in ihrem Lande vollkommen bedeutungslose Bewegung Aus diesem Grunde sind wir genötigt, uns mit dem Versuch der deutschen Syndikalisten zu befassen, der darauf hinausgeht, eine eigene internationale Vereinigung zu bilden, die, wenn sie zustande kommt, nur zur Schwächung der Kräfte des internationalen Proletariats beitragen würde.

Auf ihrer in Düsseldorf stattgefundenen Landeskonferenz beschlossen sie die Einberufung einer Konferenz zwecks Schaffung einer autonomen syndikalistischen Internationale, um zember 1920 in Berlin verkündeten und die mangels jeglicher Düsseldorf wurde dieser zersetzende Versuch von Lansing aus Holland, Kasparson aus Schweden und Williams aus den Vereinigten Staaten unterstützt. Uebrigens war niemand von ihnen von seiner Organisation ermächtigt worden einen derartigen Plan zu unterzeichnen, der der Sache der revolutionären Bewegung, viel Schaden zufügen könnte.

Lansing mag die Stimmung des „Nationalen Arbeitersekretariats“ wiedergeben. Wenn in den holländischen syndikalistischen Organisationen die Ansichten auseinandergehen, so sprachen sich die Delegierten auf dem Gründungskongreß der Roten Gewerkschaftsinternationale doch für den bedingungslosen Anschluß an Moskau aus, denn das ist die Einstellung der meisten Mitglieder.

In Schweden geht eine starke Klärung der Geister von sich; doch ist die Krise noch nicht gelöst, und die Rote Gewerkschaftsinternationale genießt dort starke Sympathien.

Williams, dieser ängstliche und unentschlossene Delegierte, der während des Kongresses erklärt hatte, daß er die Diktatur des Proletariats nicht anerkennen könne (er fürchte, daß alsdann die Behörden der Vereinigten Staaten den Zentralbuchladen seiner Organisation schließen werden), kann nicht als Vertreter der Ansichten der im Kampfe gegen Kapitalismus mutigen und erprobten „Industriearbeiter der Welt“ (IWW.), deren hervorragendste Vertreter sich entweder im Gefängnis oder in der Verbannung befinden, angesehen werden. Das Exekutivkomitee gesprochen, gleichzeitig jedoch der Initiative der deutschen Syndikalisten seine Unterstützung versagt. Wir sind überzeugt, daß sich die IWW. in kurzer Zeit von des schwankenden Elementen, die gegenwärtig noch an der Spitze der Organisation stehen, befreien und uns anschließen werden.

Trotz der Krise des französischen Syndikalismus und der Unentschlossenheit der italienischen wie auch der spanischen und portugiesischen Syndikalisten sind wir überzeugt, daß die volle Anerkennung der Roten Gewerkschaftsinternationale durch die syndikalistischen Arbeiter nur eine Frage der Zeit ist, und daß der deutsche Plan einen Mißerfolg erleiden wird.

Betrachten wir nun, wie die Verkünder der neuen Internationale ihre Tätigkeit begründen.

„Mit Rücksicht darauf, daß der in Moskau stattgefundene Kongreß der Roten Gewerkschaftsinternationale zu keinem Ergebnis geführt hat“, heißt es in der in Düsseldorf angenommenen Resolution, „da er keine wirkliche syndikalistische Internationale geschaffen hat, beschließt die Versammlung, einen selbständigen internationalen Syndikalistenkongreß einzuberufen“.

Die deutschen Syndikalisten hatten also erwartet, vom Moskauer Kongreß das zu erhalten, was bei seiner Zusammensetzung unmöglich war. Wir waren nie der Ansicht und sicherlich hat auch kein einziger der Delegierten, die an unserer Arbeit teilgenommen haben, auch nur für einen Augenblick den Gedanken gehabt, daß der Kongreß mit der Schaffung einer Internationale spezifisch revolutionär-syndikalistischen Charakters enden könnte. Es handelte sich vielmehr um eine Vereinigung – auf Grund gegenseitiger Konzessionen – aller auf dem Boden des Klassenkampfes stehenden gewerkschaftlichen Organisationen, die der Verständigungstaktik und dem von den Amsterdamer propagierten sozialen Frieden feindlich gegenüberstehen.

Wenn jede Tendenz, jede Schattierung ihre eigene Internationale organisiert haben wollte, so würde mit der Schaffung einer großen Anzahl von Gruppeninternationalen enden, die untereinander zum größten Nutzen der Kapitalistischen Klasse kämpfen. Zwar würde die „Reinheit“ der Grundsätze dabei bewahrt, doch die Interessen der Bourgeoisie würden dabei nicht im geringsten leiden.

Wir können das Vorhaben der deutschen Syndikalisten nicht verstehen. Es hätte nur dann einen Sinn, wenn diese Genossen uns beweisen würden, daß die unsere Tendenzen teilenden Organisationen stark genug sind, um die soziale Revolution im Weltmaßstabe zu Ende zu führen. Der revolutionäre Syndikalismus hat seine Kampftraditionen und einen festen Boden in der Arbeiterbewegung der romanischen Länder. In Mitteleuropa und in der kaum erst erwachenden Welt des Ostens ist der revolutionäre Syndikalismus jedoch absolut unbekannt, und es wäre ein

Fehler, die internationalen revolutionären Kräfte organisieren zu wollen, ohne auf den Kampf der europäischen und amerikanischen Massen, wie auf die Gewerkschaftsbewegung in Rußland und im Osten Rücksicht zu nehmen.

In der Weltkriege vorangehenden Periode vereinigte die Internationale tatsächlich nur das Proletariat des europäischen Länder. Indessen existieren im Osten und im Fernen Osten hunderte Millionen Arbeiter, die der schrecklichsten Ausbeutung ausgesetzt sind. Die mit jedem Tage zusehends fortschreitende industrielle Entwicklung hat auch dort die proletarischen Klassen zum Leben erweckt. Im Werdegang der wirtschaftlichen Entwicklung und des heftigsten Kampfes werden ihre Organisationen immer kräftiger und unter außerordentlichen Schwierigkeiten erhebt sie sich furchtlos gegen die bürgerliche Ausbeutung.

Auf diesem ganzen Riesengebiet besitzen unsere revolutionären Syndikalistinnen nicht den geringsten Einfluß, und wir zweifeln sehr, daß ihn die deutschen Syndikalistinnen erringen werden, auch wenn sie zu diesem Zweck sich einer neuen Internationale bedienen, deren Schaffung sie vorhaben.

Nur die internationale Massenorganisation, die den unerschütterlichen Willen zur Durchführung der Revolution hat, kann um sich die revolutionären Arbeiter aller Länder versammeln. Keine andere Organisation außer der Roten Gewerkschaftsinternationale gibt uns in diesem Sinne so viele Garantien. Sich von ihr loszusagen, heißt, aus dem revolutionären Kreis treten und das Bestreben fördern, die gegen die bürgerliche Herrschaft kämpfenden Kräfte spalten, und das noch in einem Augenblick, wo die kapitalistische Klasse alle ihre Kräfte zusammenzieht und mobilisiert. Darum ist es heute mehr denn je erforderlich, die Einheit aller Elemente zu wahren, die für die soziale Revolution kämpfen.

Arbeiterbewegung

Zur Internationalen Syndikalistenkonferenz in Berlin.

Einige unerläßliche Feststellungen.

Von Andrés Nin (Moskau)

(Internationale Presse-Korrespondenz, núm. 105, 1922)

Seit dem ersten Weltkongreß der Roten Gewerkschafts-Internationale wurden wiederholt von anarchistischen Elementen, die die revolutionäre Isolierung der Einigung zum Kampfe gegen die Bourgeoisie vorziehen, Versuche unternommen, um das von den Vertretern der revolutionären syndikalistischen Organisationen aller Länder in Moskau vollbrachte Werk zu sabotieren.

Man hat wegen der bekannten Resolution des Kongresses der RGI., die deren Beziehungen zur Kommunistischen Internationale festlegt, eine heftige Polemik heraufbeschworen und zugleich den Gedanken aufgeworfen, eine selbständige revolutionär-syndikalistische Internationale ins Leben zu rufen. Das Ergebnis dieses heimtückischen Kampfes gegen die RGI. war die Einberufung einer internationalen Konferenz der revolutionär syndikalistischen Organisationen zum 16. Juni nach Berlin durch die provisorischen Leiter der „Unione Sindicale Italiana“ (Italienische Syndikalisten-Union) und der französischen „Confédération Générale du Travail Unitaire“ (Einheitlicher Allgemeiner Gewerkschaftsbund).

Obgleich das negative Ergebnis dieser Konferenz von vornherein außer allem Zweifel steht, liegt uns dennoch daran, rechtzeitig eine Reihe von Feststellungen zu machen im Interesse der Aufklärung der anarchistischen und revolutionär-syndikalistischen Genossen, die nicht geneigt sind, den Urgebern einer Taktik zu folgen, die den wirklichen revolutionären Interessen des Proletariats durchaus entgegengesetzt ist.

1. Die vom Gründungskongreß der RGI. angenommenen Beschlüsse waren das Ergebnis einer brüderlichen Vereinbarung zwischen den dort vertretenen Kommunistischen, revolutionärsyndikalistischen und parteilosen revolutionär-anarchosyndikalistischen Elementen. Zur

Erreichung dieser Verständigung mußten auf beiden Seiten gewisse Konzessionen gemacht werden, aber – und das ist ganz besonders wichtig – das Aktionsprogramm, das alle revolutionären Syndikalisten ohne jedes Bedenken unterschreiben Können, fand einstimmige Annahme.

2. Die Quelle aller vorhandenen Mißverständnisse liegt in dem von dem Zentralkomitee der Revolutionären Gewerkschaftskomitees Frankreichs formulierten Protest gegen die Resolution der RGI., die deren Beziehungen mit der Kommunistischen Internationale umschreibt. Das Exekutivbüro der RGI. stellte alsbald öffentlich fest, daß es sich bei der genannten Resolution keineswegs darum handle, die Gewerkschaftsbewegung der Kommunistischen Partei zu unterordnen. Und in einer Zusammenkunft, die unmittelbar im Anschluß an den Kongreß der RGI. auch die französischen Delegierten teilnahmen, wurde der Sinn der Resolution nochmals genau festgelegt und unterstrichen, daß es sich dabei absolut um keine Unterordnung, sondern nur (***) eine Koordinierung des beiderseitigen Wirkens für die revolutionäre Aktion handle.

3. Der Zentralrat der RGI., der im Februar d.J. in Moskau zusammengetreten war, nahm zu der durch die Haltung einzelner revolutionär-syndikalistischer Organisationen geschaffenen Lage Stellung. Er stellte erneut fest, daß niemals davon die Rede gewesen sei, die Gewerkschaftsbewegung der KI. Unterzuordnen, und beschloß einmütig einen Aufruf an alle revolutionären syndikalistischen Organisationen, der diese aufforderte an den Arbeiten des zweiten Kongresses der RGI. teilzunehmen, um dort nach vorheriger gründlicher Beseitigung aller obwaltenden Mißverständnisse eine feste Grundlage für die Einigung aller ehrlichen revolutionären Elemente zu finden.

4. Im Anschluß hieran richtete das Exekutivbüro der RGI., das nochmals den Geist dieser Resolution interpretierte, eine besondere Einladung an die französische CGTU. und die italienische USI., Delegierte nach Moskau zu entsenden zwecks Führung von Verhandlungen, die eine Verständigung erleichtern könnten. Dieser Versuch scheiterte an der ablehnenden Haltung der beiden eingeladenen Organisationen.

Wie hieraus ersichtlich ist, ist von der RGI. alles geschehen, um zu einer Verständigung zu gelangen. Und wir sind fest überzeugt, daß es auch trotz des gegenteiligen Willens der derzeitigen vorläufigen Führer gewisser Organisationen, die nicht den Willen der revolutionären Arbeitermassen vertreten, noch zu einer Verständigung kommen wird. Wie wir schon eigangs erwähnt, liegt uns nur daran, die Verantwortlichkeiten der einzelnen Beteiligten festzustellen und dem Proletariat das Treiben der

Leute zu enthüllen, die es zersplittern wollen in demselben Augenblick, wo die Situation die höchste Einigkeit erheischt.

Der Zersplitterungsversuch wird trotzdem nicht gelingen. Er ist schon im Dezember 1920 auf der ersten Berliner Konferenz gescheitert. Er scheiterte zum zweiten Male im Oktober 1921 in Düsseldorf und wird auch jetzt wiederum in Berlin scheitern. Zur Bekräftigung dieser Behauptung genügt der Hinweis auf die bloße Tatsache, daß die Urheber der neuen Konferenz die französische CGTU. und die italienische USI., die beiden wichtigsten und repräsentationsfähigsten syndikalistischen Organisationen des Kontinents sind. Von der CGTU. können wir mit Bestimmtheit behaupten, daß ihr nächstiger Kongreß in Saint-Etienne den Anschluß an Moskau, wenn auch unter einigen geringen Vorbehalten vollziehen und die heutigen Führer, die kein anderes Mandat außer der organisierung dieses kongresses erhalten hatten, aus der Verwaltungskommission entfernen wird. Und was die USI. Anbetrifft, so wissen wir, daß ihre wichtigsten Verbände auf dem Boden des Anschlusses an die RGI. stehen, und daß ihre auf den letzten Kongreß gefaßten Beschlüsse nur das Ergebnis einer schamlosen Stimmenergaunerung sind.

Mit welchen Kräften könnte man denn angesichts dieser Tatsachen überhaupt noch eine neue Internationale zuwege bringen?

Die Anarchisten und die Syndikalistische Unabhängigkeit

Von Andrés Nin (Moskau)

(Internationale Presse-Korrespondenz, núm. 141, 1922)

Es wäre ein Leichtes, den Nachweis zu führen daß es in der Tat und in Wirklichkeit niemals einen wahrhaft unabhängigen Syndikalismus gegeben hat. Dieser hat vielmehr zu allen Zeiten zu einer bestimmten politischen Partei oder Tendenz gestanden. Sogar des französische Syndikalismus aus der Vorkriegszeit, den man uns so gern als Muster-Syndikalismus aufweist, war nicht unabhängig, weil er in Wirklichkeit geleitet wurde von einer Minderheit, die, wenn sie auch nicht formell parteimäßig organisiert war, darum nicht minder eine wirkliche Partei darstellte.

Doch wir wollen heute diese Frage nicht weiter erörtern, sondern nur eine Tatsache feststellen: nämlich die, daß die derzeitigen glühendsten Verfechter der gewerkschaftlichen Unabhängigkeit allesamt Anarchisten sind. Bis zu welchem Punkte ist also die Verteidigung des Unabhängigkeitsprinzips wirklich aufrichtig gemeint?

Die anarchistische Presse und die Anarchistenkongresse sollen statt unser selbst dafür Zeugnis ablegen. Nehmen wir z. B. das Protokoll des Internationalen Anarchistenkongresses, der im Dezember v. J. in Berlin tatge, zur Hand. Darin habt u. a. der schwedische Delegierte Boyerkass „die Notwendigkeit dieses Eingreifens (der Anarchisten) hervor, um der Gewerkschaftsbewegung einen föderalistischen anarchistischen Charakter aufzudrücken“. Und in der angenommenen Resolution über „Die Anarchisten und die Arbeiterorganisationen“ wird folgendes gesagt:

„Die Anarchisten, die die Verwirklichung des anarchistischen Kommunismus erstreben, müssen in allen Organisationen wirken um dem föderalistischen antibürokratischen Geist zum Siege zu verhelfen.“

Auf dem berühmten Kongreß der Anarchistischen Italienische Union in Ancona im November v. J. anerkannten alle Delegierten die Notwendigkeit, daß man sowohl innerhalb des Allgemeinen Italienischen Gewerkschaftsbundes wie innerhalb der Syndikalistischen Union Italiens stets als Anarchist aufzutreten habe. Aus der Resolution über die Beziehungen zu den Gewerkschaften

wollen wie nur folgende Sätze hervorheben:

„Der Kongreß erinnert die Genossen, daß es für die Anarchisten als solche vor allem darauf ankommt, stets im Rahmen der ihnen eigentümlichen Ideologie zu bleiben; daß zu diesem Zwecke alle angeschlossenen oder führenden Genossen aufzufordern sind, niemals über die Grenzen hinauszugehen, über die hinaus man nicht mehr anarchistisch noch revolutionär ist, sondern einfach auf den Boden der Zusammenarbeit mit den Ausbeutern und Unterdrückern des Proletariats gelangt. Zur Erleichterung der Herausarbeitung einer gemeinsamen Richtlinie werden die anarchistischen Genossen, die gewerkschaftlichen Organisationen angeschlossen sind, aufgefordert, innerhalb dieser Zellen für die anarchistische Propaganda und Aktion zu bilden.“

Wenn wir uns nicht sehr irren, bedeutet das die Verpflichtung zur regelrechten Zellenbildung, die die Kommunisten mit demselben Rechte wie die Anarchisten für sich in Anspruch nehmen und die bei den Anarchisten die sich jetzt zu Hütern des Grals der gewerkschaftlichen Unabhängigkeit aufgeschwungen haben, soviel entrüstete Roteste ausgelöst hat!

Die Resolution von Ancona verdolmetscht klar und deutlich die allgemeine Auffassung der Anarchisten. Auf dem italienischen Anarchistenkongreß in der Romagna, der im Oktober 1921 tagte, gelangte eine Entschliebung zur Annahme, die „alle Genossen aufforderte, innerhalb aller Arbeiterorganisationen anarchistische Kritik- und Kontrollgruppen zu bilden.“

Und Sebastian Faure, der große französische Anarchist, erklärte seinerseits im November 1921 auf dem Kongreß von Lyon: „Die Anarchisten haben die Pflicht, sich gewerkschaftlich zu organisieren und innerhalb ihrer Gewerkschaft den Kampf für den Anarchismus zu führen“. Mauricius betonte, daß die Anarchisten in die Gewerkschaften einzutreten hätten, „um dort ihre Auffassung zur Geltung zu bringen“. Und Lecoin sprach es am schärfsten aus mit den Worten: „Syndikalismus ist gleichbedeutend mit Anarchismus!“

In seinem Bericht an den Kongreß von Ancona über die Anarchisten und die Arbeiterbewegung schreibt Malatesta klar und eindeutig: „Meiner Auffassung nach müssen die Anarchisten in alle Arbeiterorganisationen eindringen, darin Propaganda treiben und Einfluß zu gewinnen suchen... Die Anarchisten, die in den Gewerkschaften tätig sind, können dort nicht immer als Anarchisten auftreten... aber die können darin immerhin anarchistische Gruppen bilden die propagieren und kontrollieren und die, soweit es ihnen irgendwie möglich ist, auch als Anarchisten handeln.“

Wir befreien nun den Anarchisten durchaus nicht das Recht innerhalb der Arbeiterorganisationen für ihre Ideen Propaganda zu treiben, sondern versuchen, diese ihre Sonderauffassungen zur Geltung zu bringen. Aber es wird allmählich Zeit, daß sie in ihrem Kampfe gegen die Rote Gewerkschaftsinternationale, die den brüderlichen Gruppierungen aller revolutionären Strömungen eine solide Kampfbasis bietet, auf das fadenscheinige und innerlich hohle und unwahre Argument von der Gewerkschaftlichen Unabhängigkeit verzichten.

Arbeiterbewegung

Die Arbeiterbewegung in Spanien

Von Andrés Nin

(Internationale Presse-Korrespondenz, núm. 102, 1922)

Die letzten Nachrichten bestätigen gründlich die Richtigkeit der summarischen Kritik, die wir an der Konferenz der Nationalen Arbeitskonföderation, die in Saragossa tagte, geübt haben. Beim Lesen der Sitzungsprotokolle merkt man sofort, daß die Delegierten der Anarchisten-Partei — wir wählen mit Absicht und Vorbedacht diese Bezeichnung, weil die Anarchisten vollkommen partemäßig handeln — sich vorher eingehend verständigt hatten um den Austritt aus der Roten Gewerkschaftsinternationale durchzusetzen, was einem richtigen Staatsstreich gleichkam. Das Ergebnis war also uns schwer vorzusehen.

Die Konferenzdebatten spielten sich in einer leidenschaftlich erregten, aber korrekten Atmosphäre ab. Die Beschimpfungen, mit denen man in den letzten Monaten die Moskauer Delegierten überschüttet hatte, fanden auf der Konferenz selbst kein Echo mehr. Von den Hauptrednern die Gehörten wurden, sind besonders die der Genossen Pestana und Orlandis bedeutend. Der erstere erstattete Bericht über seine Delegation zum Zweiten Weltkongress der Kommunistischen Internationale. Er konnte sich dieser Pflicht nicht früher entledigen, weil man ihn bekanntlich nach seiner Rückkehr aus Rußland verhaftet und erst vor wenigen Wochen wieder freigelassen hat. Pestana behauptete, daß, wenn er in Moskau ein Kompromiß unterzeichnet habe, dies nur widerwillig und nur deshalb geschehen sei, weil er sich durchsah. Dieser Kongress hatte, wie bereits früher erwähnt, durch Akklamation den Anschluß an die Dritte Internationale beschlossen.

Genosse Orlandis seinerseits legte in längerer Rede dar daß die spanische Delegation zum Gründungskongress der RGI. genau entsprechend dem ihr Mandat gehandelt habe. Er präzisieren den Sinn der angenommenen Beschlüsse und forderte, daß dem Nationalkongress die endgültige Entscheidung überlassen bleiben müsse.

Einer der hervorragendsten anarchistische Führer, Genosse Segni, der lange Zeit hindurch den Posten eines Generalsekretärs der Bezirksföderation von Katalona bekleidet hatte und in den letzten Monaten seine reformistische Einstellung scharf hervorhob, begründete den Standpunkt des Austrittes aus der Moskauer Internationale, „von der uns ein Abgrund sowohl in ideologischer wie in taktischer Hinsicht trenne“. Die Gerechtigkeit gebietet uns, hier festzustellen, daß weder Pestana noch Segni, wenn sie auch an den Männern der Kommunistischen Partei Rußlands scharfe Kritik übten, gleichwohl nicht in den Fehler verfielen, die russische Revolution in Bausch und Dogen zu verurteilen und zu beschimpfen, wie es z. B. Borghi auf dem Kongreß in Rom tat.

Auch andere Delegierte griffen noch in die Debatte ein, und schließlich setzte man eine Kommission ein, die einen Resolutionsentwurf ausarbeiten sollte. Man hatte drei volle Tage dazu verwendet, um die Frage der RGI. zu diskutieren. In der schließlich angenommenen Resolution wurde im wesentlichen gesagt, daß der Beschluß des Anschlusses der NAK. an die 3. Internationale weniger eine Uebereinstimmung mit den Prinzipien der russischen Revolution als eine Sympathie- und Solidaritätskundgebung ausdrücken sollte, und daß infolgedessen die Konferenz im Prinzip den Austritt der NAK. aus der RGI. beschließen müsse. Aber da eine Konferenz nicht berechtigt sei, die Beschlüsse eines Nationalkongresses abzuändern, so empfehle man allen der NAK. angeschlossenen Gewerkschaften den endgültigen Austritt aus der RGI. und der 3. Internationale sowie die Zustimmung zu allen Versuchen die auf die Schaffung einer von jeder politischen Partei — gleichviel welcher Richtung — absolut unabhängigen Roten Gewerkschaftsinternationale hinzielen. Diese Befragung der Mitgliedschaften soll binnen Monatsfrist auf dem Wege einer Urabstimmung erfolgen.

Der Wortlaut der Resolution läßt den Wunsch der Anarchisten, eine Frage, die das spanische Proletariat leidenschaftlich erregt, einer raschen brutalen Lösung entgegenzuführen, klar erkennen. Sie wollen unter allen Umständen die Debatten ersticken, aber trotz alledem werden Moskau und die RGI. auch fernerhin ein Gegenstand ständiger Diskussion in Spanien wie anderswo bleiben.

Die Unternehmeroffensive gegen die Löhne und den Achtstundentag hat in Spanien mit voller Wucht eingesetzt. Um dieser Offensive zu begegnen, beschloß die Konferenz in Saragossa die Organisationen die vollste Freiheit zur Entwicklung der Gegenoffensive einzuräumen. Auch hier würde wiederum der Respekt vor abstrakten Begriffen und die Sorge um die Reinheit der föderalistischen Prinzipien die Interessen der proletarischen Klasse gefährden, wenn diese nicht so, wie sie es in Wirklichkeit tut, mit aller Macht durch Entfesselung von großen Massenbewegungen

dagegen reagierte.

In Biskaya, in Asturien führen die Berg- und Metallarbeiter zurzeit in geschlossener Einheitsfront einen heldenmütigen Kampf gegen die Vergewaltigungsversuche der Bourgeoisie, und die reformistischen Führer werden gegen ihren Willen vom proletarischen Strom mitgerissen. Die Kommunistische Partei, die sich bekanntlich in der Sitzung der Erweiterten Exekutive im Februar dieses Jahres gegen die Anwendung der Einheitsfront ausgesprochen hatte, hat eingesehen daß die Disziplin das Fundament jeder wirklichen Kampfinternationale sein muß und hat sich schließlich untergeordnet. Ihr Zentralkomitee sandte Anfang Juni an die Zentralen der Allgemeinen Arbeiterunion (Amsterdamer Richtung), an die Allgemeine Arbeiterkonföderation, an die Sozialistische Partei, an die anarchistischen Gruppen sowie an die selbständigen Gewerkschaftsorganisationen einen offenen Brief, in dem sie ihnen die Bildung einer Einheitsfront unter folgendem Programm in Vorschlag brachte:

1. Kampf gegen alle Bestrebungen des Unternehmertums, die Arbeiterlöhne abzubauen;
2. Kampf gegen die Verlängerung des Arbeitstages;
3. Absetzung des Gouverneurs von Barcelona Martinez Anido, des Barceloner Polizeichefs Orlegni und des Gouverneurs von Bilbao Regneral;
4. Amnestie für alle wegen politischer und sozialer Vergehen verurteilten Personen;
5. Abschaffung der Todesstrafe;
6. Beendigung des Krieges in Marokko
7. Kampf gegen die Arbeitslosigkeit und Einführung einer staatlichen Arbeitslosenunterstützung.

Diese Haltung der Partei ist viel klarer als die der NAK., und wir sind fest überzeugt, daß sie dem Verlangen der übergroßen Mehrheit der Arbeitermassen entspricht, die heute allen von oben gelassenen Beschlüssen zum Trotz sich zur Einheitsfront zusammenschließen, um der Unternehmeroffensive einen geschlossenen Widerstand entgegenzusetzen.

Es ist einleuchtend, daß nach den letzten drei tragischen Jahren, die das spanische Proletariat unter dem furchtbarsten weißen Terror durchlebt und in deren Verlaufe es zahlreiche Fehler und Irrtümer begangen hat, eine ernsthafte Revision der Methoden und der Taktik der NAK. geradezu eine zwingende Notwendigkeit sein müßte. Gleichwohl ist in dieser Richtung nicht das Geringste geschehen. In Saragossa hat man sich damit begnügt, zu wiederholen, daß die NAK. allezeit den Prinzipien des anarchistischen Kommunismus treu bleiben würde. Das ist gewiß nicht sehr viel, und

die Bourgeoisie wird ihre helle Freude daran haben.

Es gelangten auch Resolutionen zur Annahme, die den von der Bürgerlichen Justiz verfolgten Genossen Hilfe und Unterstützung versprechen. Die Lage dieser Genossen verdient die ernsteste Aufmerksamkeit des internationalen Proletariats. Die verfassungsmäßigen Garantien sind wieder hergestellt, und auf Grund dieser Regierungsanordnung mußten eine ganze Anzahl Funktionäre freigelassen werden. Nichtsdestoweniger verbleiben noch einige Hundert von Genossen unter der Anklage von Delikten, die sie niemals begangen haben, und denen man unter den furchtbarsten Folterqualen Erklärungen abgepreßt hat, die sie belasten, nach wie vor in den Gefängnissen. Am 3. dieses Monats gelangen die Genossen Carbo, Boiren, Parra und Esteve, die der Ermordung des früheren Barceloner Gouverneurs Maestre Laborde angeklagt sind, vor dem Gericht in Valencia zur Aburteilung. Es werden gegen sie die unerhörtesten Strafen gefordert. Wir können aber versichern, daß sämtliche Angeklagten vollkommen, unschuldig sind.

Weiter kommen demnächst in Madrid einige Genossen, die man der direkten oder indirekten Teilnehmerschaft an der Hinrichtung des Diktators Dato beschuldigt, zur Aburteilung. Mehrere Dutzend Genossen sind vom Tode bedroht. Für andere werden Verurteilungen gefordert, deren Gesamthöhe sich auf mehrere Hundert Jahre Kerker beläuft. Außerdem setzen die weißen Banden ihre Verbrechen in Barcelona unter dem erhabenen Schutze des Gouverneurs Martinez Onido und des Polizei-chefs General Orlegni munter fort.

Das internationale Proletariat muß auf der Hut sein gegen die neuen Gewalttaten, die die Bourgeoisie in Spanien vorbereitet. Viele Verbrechen und Schandtaten können verhinderet werden, wenn die Arbeiter der übrigen Länder praktische Solidarität üben und ihre spanischen Brüder, insonderheit einen der NAK., der einzigen Organisation, die trotz aller Irrtümer einen rücksichtslosen und heldenmütigen Kampf gegen die Kapitalistenklasse geführt hat, ihre Hilfe nicht versagen.

Die RGI. und die internationalen Gewerkschafts-Föderationen.

Von Andrés Nin (Moskau)

(Internationale Presse-Korrespondenz, núm. 169, 1922)

Die internationalen Beruls oder Industriegewerkschaftsföderationen sind heute noch genau so wie früher die mächtigsten Schutzwälle des Reformismus. Ihre hervorragendsten Führer werden gesieilt vom deutschen ADGB. und die meisien ihrer Zentralkomitees haben ihren Sitz in Berlin und befinden sich demgemäß unter dem unmittelbaren Einfluß der typischsten Vertreter des reformistischen Gedankens. Dieser deutsche und damit auch zugleich arbeitgemeinschaftliche Einfluß wird ferner noch durch die Tatsache verstärkt, daß die Hälfte der Mitglieder der wichtigsten internationalen Gewerkschaftsorganisationen (Holz-arbeiter, Metallarbeiter, Transportarbeiter usw.) ebenfalls durch die deutschen Gewerkschaftsverbände gestellt wird.

Die reformirstischen Führer haben sich so fest an ihre Posten angeklammert, sie haben sich einen solch mächtigen bürokratischen Apparat geschaffen, der jede Initiative der Mitgliedermassen fast vollkommen zerdrückt und der derem Willensausdruck so zahllose Hindernisse in den Weg stellt, dab dadurch der auf ihre Beseitigung hinzielende Kampf der revolutionärem oppositionellen Elemente furchtar erschwert wird. Nochtsdestoweniger erfordert dieser Kampf das aufmerksamste Interesse und ist von der allergrößten Bedeutung für die Eroberung der Arbeiterbewegung durch die revolutionärem Elemente.

So hat denn die RGI. diesen Kampf auch aufgefaßt und widmet ihm eine ganz besondere Aufmerksamkeit. Anlässlich ihres Gründungskongresses setzten sich Vertreter der Zentralkomitees der verschiedenen russischen Gewerkschaften in Moskau mit den ausländischen Genossen der entsprechenden Industrien und Berufe in Verbindung. Es fanden mehrere Besprechungen statt, wo man sich gegenseitig über die Lage des Proletariats in den Industrien und Berufen der einzelnen Länder unterrichtete und mit aller Sorgfalt und Genauigkeit die geeigneisten Methoden zur Eroberung der internationalen Gewerkschaftsföderationen erörterte. In Uebereinstimmung mit dem Beschluß des Kongresses der bestimmte, daß die revolutionären Gewerkschaften innerhalb der internationalen Föderationen zu verbleiben haben, um sie von innen heraus zu erobern, hörte man nicht auf diejenigen, die der sofortigen Gründung von selbständigen Gegenorganisationen das Wort

redeten, und man beschloß schließlich die Einsetzung von internationalen Propagandaausschüssen, die den Kampf gemäß den von Kongreß festgestellten Richtlinien zu führen hätten.

So wurden fünfzehn Propagandaausschüsse ernannt, je einer für die Metallindustrie, den Bergbau, die Textilindustrie, das Transportgewerbe, das Baugewerbe, das Buchdruckgewerbe, die Holzindustrie, die Nahrungsmittelindustrie, die Leder- und Fellebearbeitung, die Kleiderindustrie, die Staats- und Gemeindearbeiter, das Unterrichtspersonal, die chemische Industrie, die Erdarbeiter und die Handelsangestellten. Die Ausschüsse haben seit ihrer Einsetzung bis heute eine sehr intensive Tätigkeit entfaltet. Die Erbitterung, mit der sie von den Organen der internationalen Föderationen bekämpft werden, legt Zeugnis ab für den Grad der Wirksamkeit der von uns eingeschlagenen Taktik. Auf den wichtigsten internationalen Kongressen haben direkte Delegierte des Allrussischen Allgemeinen Gewerkschaftsbundes oder der revolutionären nationalen Minderheiten, sofern sie nicht vorher ausgeschlossen worden waren, die Stimme der Opposition zu Gehör gebracht und die Parolen der Propagandaausschüsse verfochten. Es wäre sehr schwierig, eine detaillierte Einzelschilderung der von diesen Ausschüssen geleisteten Arbeit zu geben. Wir werden uns deshalb darauf beschränken, die erzielten Ergebnisse hier in großen Zügen wiederzugeben.

Im Laufe ihrer einjährigen Tätigkeit ist es den Propagandaausschüssen gelungen, in sämtlichen internationalen Berufsverbänden eine mehr oder minder bedeutende Oppositionsbewegung ins Leben zu rufen. Diese Opposition ist für die herrschenden Reformisten in der Holzindustrie, dem Baugewerbe, der Metallindustrie und im Transportgewerbe tatsächlich bereits bedrohlich geworden.

In der Metallindustrie gewinnt der revolutionäre Gedanke zwar langsam, aber sicher und fortschreitend an Boden. Überall bestehen bereits starke oppositionelle Minderheiten. Völlig auf unserem Boden stehen schon die Zentralleitungen der Metallarbeiterverbände in Bulgarien, Norwegen und Rußland. In der Tschechoslowakei unterstehen von den 750000 organisierten Metallarbeitern bereits 35000 dem kommunistischen Einfluß. In Italien sind es ebenfalls nahezu die Hälfte. In Deutschland befinden sich zahlreiche Ortsverwaltungen des Metallarbeiterverbandes unter kommunistischer Kontrolle. Es fanden dort bereits Ausschlüsse von örtlichen Sektionen wegen ihrer revolutionären Tendenzen statt.

Im Transportgewerbe ist die Opposition in allen angeschlossenen Ländern sehr bedeutend. In Australien, Neuseeland, Holland, Norwegen und natürlich auch in Rußland verfügen wir bereits über eine sehr ansehnliche Anhängerschaft. Die Transportarbeiter in Japan und in China befinden

sich ebenfalls unter revolutionärem Einfluß. In Deutschland ist der „Schiffahrtsbund“ direkt an die RGI. angeschlossen, während im ADGB. nur eine kleine Anzahl Seeleute organisiert ist. Vor einigen Monaten wurden zum Zwecke der Propaganda unter den Seelcuten aller Länder besondere Büros in Noworossiick, Odessa, Sebasjopol, Batum, Feodoria, Petrograd, und Archangelsk eingerichtet. Diese Büros leisteten eine überaus wichtige Aufklärungsarbeit über unsere revolutionären Grundsätze. Unter ihrer Initiative werden öffentliche Versammlungen und Diskussionen arrangiert und Zeitungen in russischer und anderen Sprachen herausgegeben. Ähnliche Büros wurden auch in verschiedenen anderen europäischen Hafenstädten ins Leben gerufen.

Am 2. November dieses Jahres soll in Wien der internationale Transportarbeiterkongreß zusammentreten. Wahrscheinlich wird ein Vertreter der russischen Gewerkschaften versuchen, daran teilzunehmen, doch muß man auf seine Zurückweisung gefaßt sein. Die Reformisten fordern von den russischen Gewerkschaften, wie sie es bereits von den bulgarischen forderten, den Austritt aus der RGI. als Vorbedingung zu ihrer Zulassung zum Kongreß.

Die Holzarbeiter-Internationale umfaßt 800000 Mitglieder, von denen 380000 mithin nahezu die Hälfte auf Deutschland entfallen. Ihr Vorsitzender ist Tarnow, der Nachfolger Leiparts, der noch immer eine grobe Rolle in der internationalen Föderation spielt, die aus diesem Grunde die stärkste reformistische Einstellung aufweist. Auch hier verfügen wir in allen Ländern über starke Minderheiten. Deutschland stehen 1200000 Mitglieder unter kommunistischem Einfluß. In Finnland, Frankreich, Bulgarien, Holland, Italien (30000 Mitglieder), Jugoslawien, Norwegen und Rußland (160000 Mitglieder) bestehen zentrale Gewerkschaftsleitungen, die sich zu unseren revolutionären Grundsätzen bekennen. In England rechnen wir mit einer sehr starken Opposition, die täglich in der Möbelindustrie weitere Fortschritte macht. Einige lokale Gewerkschaften haben sich direkt der RGI angeschlossen. In Oesterreich, Schweden, Dänemark, Spanien und einigen anderen Ländern gewinnt die Opposition täglich mehr an Boden. In der Tschechoslowakei bestehen zwei Zentralverbände, der deutsche, der 13000 Mitglieder zählt, ist an Amsterdam angeschlossen während der tschechische mit 28000 Mitgliedern zur RGI. gehört und dieserhalb aus dem Allgemeinen Gewerkschaftsbund ausgeschlossen wurde.

Die Holzarbeiter-Internationale findet ihre Grundlage, die noch nicht sehr stark ist, in England, Deutschland und Oesterreich. In den übrigen Ländern ist ihr Einfluß noch sehr gering und in Amerika noch völlig unbekannt.

Die Bauarbeiter-Internationale hat ihren Sitz in Hamburg. Von ihren 800000 Mitgliedern entfallen 468.500, mithin mehr als die Hälfte, auf Deutschland. Die Opposition ist in diesem Lande sehr mächtig. Es sei hier an den Ausschluß der Genossen Brandler, Bachmann und Heckert erinnert, deren revolutionäre Tätigkeit innerhalb des Verbandes den reformistischen Führern schwere Sorgen bereitete. In Chemnitz wurde die Ortsgruppe des Bauarbeiterverbandes vor 1 ½ Jahren aus dem Verbands ausgeschlossen. Mehrere andere Lokalgruppen erfuhren inzwischen dasselbe Schicksal.

Wir haben Landesorganisationen, die vollkommen zu uns stehen, in Finnland, Holland, Frankreich, Jugoslawien, Norwegen, der Schweiz, Rumänien usw. Selbstverständlich ist auch der russische Bauarbeiterverband mit seinen 380000 Mitgliedern der RGI. Angeschlossen. In der Tschechoslowakei ist der deutsche Verband mit 39.000 Mitgliedern reformistisch, während der tschechische mit 40000 anhängern auf kommunistischem Boden steht. In Oesterreich steht ein Viertel der 80000 Mitglieder auf unserer Seite. In Italien ist die Kommunistische Fraktion sehr mächtig und führt den Kampf gegen die führenden Oberinstanzen mit bewundernswürdiger Energie und Disziplin.

Die zwölf nationalen Berufsföderationen, die in Amerika bestehen, sind sämtlich reaktionär und halten sich von der Bauarbeiter-Internationale fern. Die Opposition macht namentlich in Chicago und in San Francisco Fortschritte. Der englische Bauarbeiterverband mit 400000 Mitgliedern ist zwar an Amsterdam, aber nicht an die Berufsinternationale angeschlossen.

Zum 3. Oktober ist ein internationaler Bauarbeiterkongreß einberufen worden, zu dem man auch den Allrussischen Allgemeinen Gewerkschaftsbund eingeladen hat. Dieser Kongreß wird eine große Bedeutung erlangen, weil es trotz dieser Einladung bekannt ist, daß die Einstellung der reformistischen Führer gegenüber den revolutionären Elementen sich nicht geändert hat. Wir sind in der Lage, mitteilen zu können, daß in Amsterdam eine Geheimkonferenz stattgefunden hat, auf der beschlossen wurde, an der bisherigen Ausschlußpolitik festzuhalten und diese auch dem internationalen Bauarbeiterkongreß anzuraten.

Aus dieser gedrängten Darlegung der Fortschritte der revolutionären Opposition innerhalb der wichtigsten internationalen Industrieföderationen ergibt sich die große Bedeutung der von unseren Propagandaausschüssen geleisteten Arbeit. Gelegentlich des zweiten Kongresses der RGI. sollen in Moskau erneut Konferenzen stattfinden, an denen die Genossen aller Länder teilnehmen werden.

Ihre Bedeutung wird zweifellos die der vorjährigen Besprechungen noch bei weitem überragen. Denn wir werden dann schon in der Lage sein, die bisher geleistete Arbeit genau nachzuprüfen und die Zukunft die Taktik festzulegen, die die Verhältnisse und namentlich die in unserem ersten Arbeitsabschnitt gewonnenen Erfahrungen uns geboten erscheinen lassen werden.

Doch eine Tatsache steht schon heute fest: In den wichtigsten internationalen Industrieföderationen steht bereits die Hälfte der Kräfte hinter uns mit dem weiteren Vorteil für die RGI., daß deren Einfluß sich über eine größere Anzahl von Ländern erstreckt. Wenn die reformistischen Machthaber ihre Spaltungsarbeit, wie es durchaus den Anschein hat, fortsetzen sollten, so werden wir schließlich wohl oder über gegen unseren Willen genötigt sein, die Gründung neuer internationaler Gewerkschaftsföderationen ins Auge fassen zu müssen.

Die bisher erreichten Erfolge berechtigen uns zu der Hoffnung, daß unsere Anhängerschaft bald die der reformistischen Organisationen übertreffen wird. Wie Genosse Losowski anlaßlich der Vorarbeiten für die Gründung unserer internationalen Propagandaausschüsse ausdrücklich betonte, „bezwecken diese und die RGI. nicht die Spaltung der internationalen Industrieföderationen, aber sie fürchten sie auch nicht. Auf jeden Vorstoß der Reformisten, auf jeden ihrer Versuche, revolutionäre Gewerkschaften auszuschließen, werden wir unsererseits mit einem Gegenangriff, durch die Gründung revolutionärer internationaler Berufs- und Industrieorganisationen antworten. Unsere Propagandaausschüsse werden sich nur dann in rote Berufsgewerkschaftsinternationales umwandeln, wenn es für die revolutionären Elemente innerhalb eines gegebenen Industriezweiges keinen anderen Ausweg mehr gibt.“

Arbeiterbewegung

Die Aussichten des Zweiten Weltkongresses der Roten Gewerkschaftsinternationale

Von Andrès Nin

(Internationale Presse-Korrespondenz, núm. 209, 1922)

Der Erste Weltkongreß der RGI. hat eine wichtige Aufgabe erfüllt, indem er das Fundament zu einer internationalen Organisation der revolutionären Gewerkschaften legte, ein konkretes Aktionsprogramm aufstellte und für die verschiedenen Strömungen der linksgerichteten Gewerkschaftsbewegung eine gemeinsame Plattform schuf.

Doch nach ihrem Gründungskongreß stieß die RGI. auf zahlreiche Schwierigkeiten, die bis zu einem gewissen Grade ihre Fortentwicklung gehemmt haben. Der größte Teil dieser Schwierigkeiten ist jedoch inzwischen bereits überwunden worden, und alles berechtigt zu der Hoffnung, daß die RGI. sich nach ihrem zweiten Weltkongreß endgültig festigen und imstande sein wird, die Organisation- und revolutionären Kampfesaufgaben zu erfüllen, die die Umstände gebieterisch von ihr fordern.

Wir haben nach rechts den Kampf gegen die Amsterdamer und — wenn man überhaupt so sagen darf — nach links gegen die Anarchosyndikalisten zu führen gehabt. Die Amsterdamer Gewerkschaftsinternationale hat gegen uns einen erbitterten Kampf geführt. Sie hat die mit uns sympathisierenden Genossen und Organisationen aus ihren Reihen ausgeschlossen, die Spaltung in der französischen Gewerkschaftsbewegung herbeigeführt und ist drauf und dran, diese auch im Allgemeinen Gewerkschaftsbund der Tschechoslowakei und in den wichtigsten Gewerkschaftsorganisationen Deutschlands zu betreiben. Die Amsterdamer haben mithin eine regelrechte Offensive gegen uns unternommen, die jedoch zugleich ein deutliches Anzeichen für die Furcht ist, die unser Kampf bei den reformistischen Gewerkschaftsbürokraten zur Auslösung bringt.

In allen Ländern haben wir einen harlnäckigen Kampf für die gewerkschaftliche Geschlossenheit geführt, indem wir uns energisch alleu, glücklicherweise in unseren Reihen nur ziemlich selten auftretenden Spaltungsbestrebungen widersetzen. Die offensive der Reformisten gegen uns hat jedoch einen so außergewöhnlichen Umfang angenommen, daß der Zweite Weltkongreß wohl oder übel eine klar und scharf umrissene Kampfeslinie für die kommenden Monate aufstellen muß. Uns ist die gewerkschaftliche Einheit zwar hehr und heilig, aber deswegen noch lange kein unter allen Umständen unantastbarer Fetisch. Der russische Allgemeine Gewerkschaftsbund hat auf seinem jüngsten Kongreß den Beschluß gefaßt, dem Zweiten Weltkongreß der R.G.I. den Vorschlag auf Schaffung revolutionärer internationaler Berufs- oder Industrieföderationen zu unterbreiten. Die russischen Genossen, die bereits sehr große Anstrengungen gemacht haben, um in die internationalen Föderationen aufgenommen zu werden, aber jedesmal brüsk abgewiesen wurden, wollen sich nicht mehr länger isolieren lassen. Ihr Vorschlag ist deshalb von außerordentlicher Wichtigkeit und dürfte bestimmt Anlaß zu leidenschaftlichen Auseinandersetzungen geben.

Im syndikalistischen und anarcho-syndikalistischen Lager herrscht eine gewaltige Verwirrung. Wir haben gegen alle diese Konfusionsstiftereien stark anzukämpfen gehabt, die vom „reinen“ Syndikalismus der Besnard-Gruppe in Frankreich bis zu den abstrakten kontrerevolutionären Anarchismus eines Borghi in Italien und zu dem reformistischen Anarchismus eines Pestana in Spanien hinüberreichen. Doch ist bereits überall eine heilsame Reaktion gegen diese destruktiven Tendenzen auf dem Marsche.

In allen Ländern wenden sich die besten Elemente des revolutionären Syndikalismus in raschem Tempo der Annahme der Prinzipien des Kommunismus und der russischen Revolution zu. In Italien hat sich die Mehrheit der „Unione Sindicale Italiana“, die in der revolutionär-syndikalistischen Fraktion unter der Hauptführung Vecchis zusammengefaßt ist, scharf, gegen die Elemente gewendet, die diese syndikalistische Organisation in eine Filiale der Anarchisten-Union umwandeln wollen. Ein gleicher Vorgang spielt sich in Spanien ab, wo die Gegner der anarcho-reformistischen Einstellung, die die derzeitigen Führer der Allgemeinen Arbeitskonföderation der revolutionären Organisation des spanischen Proletariats aufdrängen wollen, sich zu „revolutionär-syndikalistischen Arbeitskomitees“ für die Propagierung der Grundsätze der R.G.I. zusammengeschlossen haben. Auch in Frankreich haben die syndikalistischen Elemente, die aus den Ereignissen der letzten Jahre etwas zu lernen vermochten, den Sieg über die anarcho-syndikalistischen Konfusionsräte davongetragen. Die Einheitliche Allgemeine Arbeitskonföderation faßte auf ihrem Kongreß von

Saint-Etienne den Beschluß, sich der R.G.I. anzuschließen.

So ist die Situation heute viel klarer und übersichtlicher als zur Zeit des Stattfindens unseres ersten Weltkongresses. Alle, die an diesem teilgenommen haben, werden sich gewiß noch des kläglichen Schauspiels erinnern, daß die französische syndikalistische Delegation dadurch bot, daß sie ebenso viele Auffassungen verlor, als sie Mitglieder zählte. Auf dem Zweiten Kongreß werden wir uns einer relativ weit homogenen, syndikalistischen Fraktion gegenübersehen, die zwar für ihren Anschluß an die R.G.I. noch gewisse Vorbehalte formuliert hat, mit der wir aber sicherlich zu einer Verständigung gelangen werden. Und diese Verständigung wird um so leichter zustande kommen, als sich tatsächlich niemand mehr gegen die Zusammenarbeit zwischen der kommunistischen Internationale und der R.G.I. wendet. Die Streitfragen tauchen zwar immer erst auf wenn es sich um die praktische Verwirklichung der Grundsätze handelt, aber immerhin dürfte eine Einigung nicht mehr besonders schwer fallen.

Ist es aber erst einmal mit den gesunden Fraktionen des revolutionären Syndikalismus zu einer Verständigung gekommen, so wird die schon begonnene Zersetzung des Anarchismus und herkömmlichen Anarchosyndikalismus rapide Fortschritte machen. Die Leute, die vor starken und machtvollen Organisationen eine Heidenangst zu haben scheinen, werden dann ohne jede Gefahr für die internationale revolutionäre Einheit ihre sektiererische Wühlarbeit für die Schaffung der vom Exekutivbüro der R.G.I. mit recht als „Taschenausgabe-Internationale“ bezeichneten Syndikalistens-Internationale fortsetzen können. Es wird übrigens auch weit besser sein, wenn sie sich von uns fernhalten und uns engültig verlassen. Die internationale Arbeiterbewegung kann dadurch nur an Klarheit gewinnen, während die R.G.I., befreit vom Ballast ihrer negativen Elemente, sich voll und uneingeschränkt ihren revolutionären Aufgaben widmen kann.

Die R.G.I. begegnet aber auch in gewissen kleinen kommunistischen Gruppen noch einem gewissen Unverständnis. Bekanntlich gab es in Deutschland eine sogenannte „Liquidatorengruppe“, die die Ueberswindung der Amsterdamer Gewerkschaftsinternationale auftrat. Diese Strömung, die sich besonders um die Levi-Gruppe scharte, hat inzwischen jeden Kredit verloren und wurde ihrerseits selbst „liquidiert“. Die Fortschritte, die die R.G.I. in Deutschland selbst errungen hat, hat inzwischen die Mehrzahl der Kommunisten von der Notwendigkeit der Fortführung der planmäßigen kommunistischen Durchdringungsarbeit in den alten Gewerkschaften vollkommen überzeugt. Der Zweite Weltkongreß der R.G.I. wird das erfreuliche Scheitern dieses Versuches zur Kenntnis nehmen und zugleich allen Gewerkschaftszellen und Fraktionen genaue Anweisungen

geben, damit ihre fernere Arbeit ein Höchstmaß von Wirksamkeit erreiche.

Daneben werden Organisationsfragen vorzugsweise die Aufmerksamkeit des Kongresses in Anspruch nehmen. Diese sind von allergrößter Wichtigkeit. In der Verwirrungsperiode, die auf den 1. Weltkongreß folgte, war die praktische Durchführung zahlreicher dort angenommener Resolutionen außerordentlich erschwert. Jetzt haben wir die Hindernisse dieser erster Periode überwunden. Die vor uns liegende Situation ist weit klarer und übersichtlicher. Unsere Kräfte werden nach dem Zweiten Kongreß viel zusammenhängender sein. Es gilt eine wirkliche internationale Disziplin herzustellen. Aus diesem Grunde gewinnen die organisatorischen und taktischen Fragen eine außerordentliche Bedeutung. Nicht derauf kommt es an, Beschlüsse auf dem Papier zu fassen, sondern Entscheidungen zu treffen die zur Durchführung in den verschiedenen Ländern geeignet sind.

Unsere Internationale soll nicht den Spuren ihrer Vorgängerinnen folgen. Sie soll auch nicht ein bloßer „Briefkasten“ sein, sondern zu einer wirklichen Internationale der Tat werden. Jeetzt, nach der unerläßlichen Periode des organisatorischen Aufbaues eröffnet sich uns eine Periode des Kampfes. Aus diesem Grunde müssen auf unserem zweiten Weltkongreß Theorie und Taktik klar und scharf herausgearbeitet werden.

Répression et Réaction

Un Fascisme Espagnol, est-il possible?

Bien que la situation générale soit plutôt favorable à la révolution, le défaut d'unité et d'organisation du prolétariat rend le danger pressant. Les embryons du fascisme espagnol.

Par *Andrès Nin* (Moskou)

(La Correspondance Internationale, 18 de maig de 1923)

L'Espagne est un pays essentiellement agraire. Sur 20 millions d'habitants, il y a à peu près deux millions d'ouvriers industriels. La grande masse des paysans est constituée par des ouvriers agricoles, salariés, travaillant dans les grandes propriétés foncières (*latifundios*) de castille, Aragon, Extremadure et Andalousie, c'est à dire les grandes plaines centrales et le sud. Dans le reste de l'Espagne, le régime de la propriété agraire offre les grandes variétés. Nous avons les paysans moyens, les paysans pauvres, les métayers et les fermiers. Il existe aussi des paysans mi-ouvriers, mi-propriétaires, qui possédant un petit lopin de terre, travaillent comme salariés une partie de la semaine pouvant constituer, comme en Italie, une menace sérieuse pour le prolétariat révolutionnaire, n'existe pas. L'immense majorité des travailleurs de la terre s'identifie avec les ouvriers, avec lesquels ils ont mené de grandes luttes communes. Un des éléments les plus importants du fascisme fait donc défaut en Espagne. Un deuxième élément important, les anciens officiers et les déclassés, produit direct de la guerre impérialiste, n'existe non plus en Espagne. Mais l'Etat y est en pleine décomposition. La bourgeoisie, la libérale de même que la bourgeoisie conservatrice, ne compte pas de grands partis organisés à l'exception des industriels catalans. Il n'y a pas, enfin, en Espagne de mouvement nationaliste puissant analogue à celui de l'Italie.

D'un point de vue objectif la situation est donc favorable au développement révolutionnaire ; mais le prolétariat ne se trouve pas en conditions de le mener à bon terme. Il n'existe pas d'organisation ouvrière solide et disciplinée ; le parti communiste est encore faible.

De même qu'en Italie, la situation actuelle de l'Espagne doit se dénouer par le fascisme ou par la révolution. Il n'y a pas de moyen terme.

Si l'on entend par fascisme l'action violente, organisée de la petite bourgeoisie urbaine et des déclassés dans le but d'écraser, au profit du capitalisme le mouvement révolutionnaire, le fascisme

n'existe pas encore en Espagne à l'heure actuelle. Les éléments constitutifs de ce fascisme, il est vrai, ne cherchent qu'une occasion pour s'organiser et coordonner leurs efforts dans un vaste mouvement d'offensive. Nous pouvons les énumérer. Quelques uns ont été mentionnés jadis dans nos articles sur le terrorisme :

a.- *Le somatenes* : organisation armée de la bourgeoisie catalane compte à Barcelone, plus de 12.000 membres.

b.- *La Accion Ciudadana* : analogue mais numériquement beaucoup plus faible. Existe dans plusieurs villes, notamment à Madrid et à Saragosse.

c.- *Les syndicats libres* : organisation policière, n'ayant de syndicat que le nom. Ce sont en réalité des bandes formées pour l'assassinat des militants ouvriers.

d.- *Les requestes* : organisation militarisée des jeunes du parti carli ou traditionnaliste, ultra-réactionnaire qui n'ont pas hésité à assassiner plusieurs de leurs adversaires politiques et à collaborer avec les bandes des syndicats libres.

e. *Les Juntas de Defense* : des officiers créée en 1917, constituent une sorte de pouvoir occulte qui se situe au dessus des organisations politiques du pays. Profondément mécontentes du gouvernement, et surtout de sa politique marocaine, elles menacent d'agir.

Telles sont les organisations actuelles qui peuvent constituer une base au fascisme espagnol. Voyons maintenant ce qu'elles ont fait dans ce but.

Le *Fomento del Trabajo Nacional* (Foyer du Travail national) de Barcelone est l'organisation de notre grande bourgeoisie industrielle. Elle exerce une grande influence sur le gouvernement au moyen du plus grand parti politique bourgeois de Catalogne, la *Liga Regionalista*. Ses hommes les plus en vue préconisent ouvertement la création d'un mouvement fasciste. Il y a encore la Fédération Patronale, qui groupe toute la bourgeoisie, grande, moyenne et petite sans exception, et qui est bien organisée. C'est principalement elle qui a favorisé le développement des bandes d'assassins des syndicats libres. Son ancien président, M. Graupera, a dans plusieurs conférences publiques, invité les patrons espagnols à suivre l'exemple italien. Un général fascisme italien, Novelli, a aussi donné une conférence à Barcelone. L'organe de la Fédération Patronale, *Producción, Trafico y Consumo* (Production, Commerce, et Consommation) écrivait dans son numéro de mars : « La victoire du fascisme a libéré l'Italie de la domination néfaste d'une minorité audacieuse et inconsciente qui voulait substituer au merveilleux ciel de l'Italie les brumes du ciel russe ». Et plus loin : « Le fascisme est arrivé au pouvoir après beaucoup d'injustices et de violences, en semant sa voie triomphale de haine et de rancunes, qui constitue une menace cachée pour demain ; mais les communistes eussent, autrement, imposé à l'Italie la terreur, le règne des illettrés, la tyrannie des ignorants. Dans le fascisme, il y a une intention d'assainissement national ;

dans le communisme, il n'y a que l'impérialisme des gouvernants de Moscou. Ajoutons encore qu'au commencement du mois d'avril, M. Cambó, chef du parti régionaliste, déclarait dans un meeting qu'il fallait obtenir la réduction du coût de la production même par la violence ; que M. Ossorio, chef du nouveau Parti Social Populaire, affirmait, dans un discours, que s'il avait à choisir entre la démocratie et la violence efficace (il faut lire « le fascisme »), il s'inclinerait devant ce dernier.

Au cours du mois d'avril, le secrétaire des syndicats libres a fait un voyage « d'études » en Italie et un groupement nouveau s'est constitué à Barcelone sous la dénomination de *La Traza* (la Trace). *La Traza* a publié un manifeste dans lequel les buts de la nouvelle association ne sont pas exprimés avec clarté ; mais il est notoire en Espagne que ces organisateurs se proposent de suivre l'exemple du fascisme italien.

Le moment est d'une gravité extrême. Les réformistes accentuent leur politique de collaboration de classes. Les syndicalistes-libertaires, qui exercent encore une grande influence sont complètement désorientés. Les communistes et les syndicalistes ralliés à l'I.S.R., seuls, ont donné à la masse ouvrière des mots d'ordre clairs. Ils préconisent surtout la formation du front unique et l'action des masses. S'ils sont entendus par la classe ouvrière, le prolétariat espagnol sera sauvé. Organisé solidement, bien encadré, il serait invincible. Mais en l'absence d'une forte organisation prolétarienne, *les somatenes*, *l'Accion Ciudadana*, les syndicats libres, *les requetes*, les *Juntas de Defensa* et la petite bourgeoisie, qui, en Espagne comme ailleurs, s'inclinent toujours devant le plus fort, peuvent concentrer leur effort dans un mouvement analogue au fascisme italien.

Congreso de los anarco-sindicalistas alemanes

(La Batalla, número 18, 23 de maig de 1923)

El Congreso de los localistas alemanes últimamente celebrado, era el 14.º que celebraban después de su fundación de la F.A.U.D., es decir, que se han reunido en catorce veces para repetir las mismas fór[mu]las y constatar su insignificancia y su impotencia.

Del informe de Katter, esta especie de patriarca marchito del anarco-sindicalismo alemán, se desprende claramente una conclusión: que los localistas no tienen ninguna fuerza y que juegan el papel de espectadores pasivos.

¿De cuantos miembros se compone la F.A.U.D.? Katter dice que 62.000, cifra que de basándose, no sobre las cotizaciones de caja, sino por las contestaciones dadas a un cuestionario remitido a las organizaciones adherentes. Nosotros creemos que hay que reducir esa cifra a lo menos en un 50 por-ciento. Los datos que poseemos, nos permiten decir que el número de adherentes no pasa de 30.000. Pero, aún admitiendo que la cifra dada por Katter sea exacta, no es manos cierto que 62.000 obreros, mal organizados y sin disciplina, no representan nada en un país en donde hay catorce millones de obreros organizados.

El cuadro trazado por Katter de la situación de la F.A.U.D., de los resultados conseguidos y de la disciplina de sus miembros, fue de lo más convincente para aquellos que creen todavía en las ventajas del federalismo y de la libre iniciativa, que se encuentra a la base de esa organización.

Ved, por ejemplo: De los 502 sindicatos adherentes, 214 permanecen completamente aislados, no formando parte de ninguna Federación de Industria; en Berlín, las docenas de obreros metalúrgicos organizados por la F.A.U.D. están divididos en dos sindicatos, uno de los cuales se niega a suscribirse a <<Der Syndicalist>>: de los 12 mil mineros adherentes, 1.900 solamente han pagado sus cotizaciones; no hay más que 125 sindicatos que hayan contestado al cuestionario enviado para el Congreso, lo que al entender de Katter, constituye un progreso, porque antes, aunque se mandaran cuestionarios, nadie contestaba, y, lo que es peor, nadie pagaba un céntimo.

Pero lo que se destaca sobre todo del informe de Katter y del debate a que dio lugar, es la absoluta impotencia de los anarco-sindicalistas alemanes, su incoherencia ideológica y su papel negativo en el movimiento obrero de su país.

Después del Congreso de Dusseldorf, no han llevado a cabo ninguna lucha; Katter menciona a penas, en su informe, los conflictos a los cuales habían participado. Un delegado del Sarre pudo, sin embargo, alabarse de una victoria sobre la burguesía; ¡Su organización ha expulsado un comunista!

La mejor parte de los delegados se han quejado de la falta absoluta de solidaridad. Dejar las secciones que se arreglen por si mismas, cuando son atacadas por la burguesía: ¡he ahí el más puro federalismo! Hubo un delegado, Denzer, de Ludwigsafen, que se pronunció contra toda reglamentación de la solidaridad en caso de huelga, a fin de no caer en el pecado del centralismo, y otro, Gerlach, de Dusseldorf, que afirmó que no hay que ayudar financieramente las huelgas, porque la lucha empieza cuando el dinero se acaba.

Hubo, sin embargo, delegados que empezaron a darse cuenta de la esterilidad de la <<acción>> de la F.A.U.D. Bottger, de Erfuhr, por ejemplo, se alzó contra la propaganda de la no-violencia, llevado a cabo por <<Der Syndicalist>>; afirmó que no es suficiente hablar de acción directa, pero que es necesario aplicarla y que en vez de perder el tiempo en discusiones ociosas sería mejor preparar seriamente la resistencia al fascismo naciente. Otro delegado, Hopzapfel, afirmó que si hay que continuar como hasta ahora, sería mejor separarse. <<Nuestra organización –dijo– debería cesar de ser un centro de propaganda para transformarse en una o[r]ganización de acción revolucionaria.>>

Hubo, por otra parte, anarquistas que encontraron q[u]e la orientación dada a la F.A.U.D. por Rocker, Katter y los otros <<grandes Lamas>> del anarco-sindicalismo alemán, no era todavía bastante confusionista. Estos delegados eran <<los puros entre los puros>>. Uno de ellos, Oestreich, comenzó por quejarse de que no le dejara divagar más. <<No es libertario limitar el tiempo de la palabra. Es, dijo él, el primero y último Congreso a que participo. Hay que suprimir los Comités de agitación, porque son centralistas, no tienen derecho si se es verdaderamente federalista de excluir a nadie; no se utiliza lo suficientemente a los anarquistas <<puros>> en la propaganda; si dice que se es anarquista, pero en la práctica no hay tal cosa; hay que trabajar más en las organizaciones anarquistas que en los sindicatos; los anarquistas no tienen necesidad del sindicalismo; si continuáis en el mismo camino, nosotros nos iremos>>. El debate descendió con frecuencia a un nivel tan bajo, que Rocker anunció que si el Congreso continuaba así, el partiría.

La discusión de los informes sobre los métodos de acción, el federalismo y el centralismo, y otras cuestiones inscritas en el orden del día, pusieron en evidencia la gran pobreza ideológica del

anarco-sindicalismo alemán. Rocker, que es considerado como el teórico de la casa, repitió, en un largo discurso, las habituales vulgaridades sobre el federalismo y el centralismo. Sería difícil encontrar allí dentro idea alguna que pudiera servir al proletariado en su lucha cotidiana. Rocker tuvo a bien afirmar que no hay que confundir el federalismo con el particularismo, que este último no es más que una caricatura del primero. La afirmación de que <<la sola forma de movimiento social conforme al fin revolucionario sería la de la reorganización de toda la vida pública en el sentido del socialismo libertador, esto es, el federalismo, la comunidad orgánica de las corporaciones independientes para alcanzar un fin común>>, no hace avanzar la clase obrera ni un paso en la vía de su emancipación.

Souchy ha repetido también, en su informe sobre <<Los métodos de la acción directa en la lucha de clases revolucionarias>>, las fórmulas de hace veinte años, sin aprovecharse de nada de la experiencia de estos últimos años. Para él <<la resistencia pasiva es el mejor medio de la lucha parcial. >> Se pronunció contra la participación en los Comités de fábrica legales. Aunque un delegado, Anhauser, afirmara que no se hace la revolución con la filosofía, sino que hay que participar de una manera activa en todas las manifestaciones del movimiento [del] proletariado, el Congreso se manifestó de acuerdo con Souchy. Es cierto, sin embargo, que Katter afirmó que si algún miembro de la F.A.U.D. era elegido para un Comité de fábrica, convenía que aceptara.

Para demostrar la excelencia de la acción directa, tal como la concibe Souchy, no buscó ejemplos en torno de él. Fue a buscarlos muy lejos, entre taladores de bosques en los Estados Unidos, los carniceros australianos y los tipógrafos chinos. Contra la guerra, no encontró otros medios que la negativa personal del servicio militar y la suspensión espontánea de todo trabajo. Sería difícil encontrar aquí la señal de un método revolucionario. Finalmente reeditó la fórmula conocida: destrucción del Estado y fundación de la comuna libre. Y añadió: <<La lucha por la consecución de esta comuna libre, ha de empezar por una huelga general>>. Habiendo demostrado la experiencia que la huelga general es insuficiente para abatir el poder de la burguesía y asegurar las conquistas de la revolución. Souchy se contentó con decir que <<la huelga general social no representa una lucha pasiva, sino que significa la actividad de toda la masa obrera.>> Y esto es todo.

No es en las tesis de Souchy, aprobadas por el Congreso, donde las masas obreras de Alemania pueden encontrar una orientación clara en su lucha contra la burguesía, a menos que se considere como orientación suficiente su afirmación de que <<en la sociedad futura todas las cuestiones serán solventadas por los referendums y los congresos>>.

Ninguna directiva fue dada a los obreros para oponerse a la ofensiva patronal contra la jornada de ocho horas. En una resolución de cuatro líneas, se limitó a recomendar la lucha por el

mantenimiento de la conquista. Se adoptó en seguida un reglamento de huelga que se parece al de la Central reformista alemana. Se protestó contra el arresto de Makno y las persecuciones experimentadas por sus amigos en la Rusia Sovietista. Amenazaron, ellos, que nada han hecho por la revolución, de <<poner fuera de las filas de la familia de los sindicatos de todos los países>>, los sindicatos rusos, si continúan sosteniendo el régimen soviético. El Congreso no tomó ninguna resolución precisa sobre los problemas de la unidad de frente que apasionen actua[l]mente al proletariado en Alemania. Se contentaron en afirmar, como todos los buenos liberales burgueses, que estaban <<siempre por la unidad contra la reacción>>, que estaba siempre al lado de <<los que luchan por tener un poco más de libertad>>. Se decidió adoptar la denominación de <<anarco-sindicalistas>> en vez de <<sindicalistas>>. Esta importante decisión fue tomada por 58 votos contra 53. Fue solamente en esta grave cuestión que se manifestaron dos tendencias en el Congreso.

En su discurso de clausura, Katter se manifestó muy melancólico. <<Cuando nuestro 13º Congreso terminaba sus trabajos —dijo— nos comprometimos a trabajar más fraternalmente. Pero constato que las cosas no han marchado bien>>. El despilfarro de fuerzas, los ataques, las discusiones inútiles, Katter estima que era necesario evitarlas. <<Si no lo hacemos —terminó— se acabará mofándose de nosotros. Es necesario que el 15 Congreso sea mejor que el 14>>.

Y el Congreso acabó sus trabajos, no se puede decir, evidentemente, en la satisfacción general. En el momento de abrir el Congreso, se había dado lectura a cartas de Schapiro, de la Unión Sindical Italiana, y de la representación extranjera de los socialistas revolucionarios de izquierda rusos. Los localistas alemanes están en buena compañía.

LOS PROGRESOS DE LA INTERNACIONAL SINDICAL ROJA

(La Batalla, número 23, 7 de setembre de 1923)

En todos los países, nuestra influencia se ha acrecido enormemente. Tenemos partidarios en todos los rincones del mundo, sin excluir el Próximo y Lejano Oriente, donde las masas obreras, simpatizando con la I.S.R. son cada día más numerosos.

Nuestros Comités de Propaganda, creados por el primer congreso han realizado un trabajo sistemático y enérgico en el seno de las federaciones internacionales de oficio y de industria. Durante varios meses, la necesidad de su existencia podía ser puesta en duda, a causa de los escasos resultados obtenidos. Pero la impaciencia y el descorazonamiento no son virtudes revolucionarias. El esfuerzo perseverante e incansable de los C.I.P. ha tenido su recompensa. Las Gentes de Amsterdam se ven obligadas a no tratarnos más con desprecio y la altivez que les era habitual. Les minamos el terreno y se ven obligados a tratar con nosotros. La Conferencia de Transportes de Berlín y las negociaciones con la Internacional Metalúrgica pueden ser consideradas como las pruebas manifiestas del gran progreso realizado por la ISR en el curso de los últimos meses. Hemos conseguido, no solamente crear un gran movimiento de oposición en el seno de la Internacional de Amsterdam, movimiento cada día mayor, sino a dividir a los elementos dirigentes. Es evidente que a la hora actual Fimmen, ayer un enemigo nuestro, de los más encarnizados, y sus amigos se encuentran hoy más cerca de nosotros que del ala derecha de Amsterdam. Está fuera de duda que esta evolución a la izquierda de algunos de los líderes más significados de la Internacional de Amsterdam es una consecuencia inmediata a la presión ejercida abajo por las masas obreras. La Internacional de Amsterdam que, hace tan solo algunos meses parecía tan cohesionada y tan fuerte, y cuya importancia en el curso de los recientes acontecimientos internacionales, ha abierto los ojos a un gran número de partidarios sinceros, se desmoronará como un castillo de naipes más pronto de lo que se imagina. Bastará un golpe de las masas obreras para deshacerse del enorme aparato burocrático que les ahora actualmente.

Los trabajos del Consejo Central de la ISR que se ha reunido recientemente han respondido bien a las características del nuevo período que se ha abierto. El orden del día estaba compuesto de cuestiones prácticas y concretas: nuestra labor inmediata, la lucha contra el fascismo, la acción de los Comités Internacionales de Propaganda, la emigración obrera, la labor de los partidarios de la ISR en Checoslovaquia y en Inglaterra, etc. etc. Se ha adoptado un gran número de resoluciones.

Están todas impregnadas del mismo espíritu práctico. Nuestras resoluciones no pueden y no deben quedar sobre el papel, deben ser traducidas en actos.

Es lo que se esforzarán en hacer nuestros partidarios del tercer Congreso. Encontrarán el estimulante más potente para la acción en los progresos que ya se han realizado. La lucha con Amsterdam será tal vez más dura que en el pasado; pero nuestros progresos serán rápidos y sensibles. Masas cada día más numerosas se colocarán a nuestro lado lo que nos creará el deber imperioso de organizarlas para la acción. Es una cuestión de vida o muerte para el proletariado, que, si no consigue darse una potente organización de combate, verá como serán quebrantados sus esfuerzos, por el fascismo, cada día más provocador. Reforzar nuestros cuadros, aumentar nuestra influencia entre las masas obreras por medio de la táctica del frente único, preparar y organizar metódicamente el proletariado para la acción contra la burguesía: he ahí la táctica esencial a la cual nos daremos con todas las fuerzas. Estamos seguros que en un plazo de tiempo relativamente corto, conseguiremos conquistar la confianza de la inmensa mayoría de la clase obrera, condición indispensable para dar la batalla al capitalismo con posibilidades de triunfo. Por nuestra parte lo haremos, todo para ser dignos de esa confianza,

Moscú, Agosto

La dictature du sabre en Espagne

Pour la guerre du Maroc. — Contre les classes laborieuses.

par *Andrés Nin* (Moscou, 15 septembre 1923)

(La Correspondance Internationale, 26 de setembre de 1923)

Un directoire présidé par le Général Primo de Rivera gouverne le pays ; le parlement est dissous. C'est la dictature pure et ample des *Juntas de Defensa*, ligues d'officiers qui, depuis 1917, p*erçaient un pouvoir occulte, reversant à leu gré ministres et ministères. Ces *Juntas de Defensa* exigaient l'intensification de l'action militaire au Maroc qui a déjà coûté au pays tant de sacrifices en hommes et argent.

Le gouvernement du Marquis d'Alhucemas, au programme duquel figurait le rapatriement des troupes du Maroc et la réduction de l'action militaire au minumum, avait accepté quelques jours avant le coup d'Etat un projet de l'Etat-Major préconisant l'offensive contre Abd-el Krim. Deux ministres celui du Travail et celui des Finances, avaient donné leur démission. M*agré la soumission du gouvernement aux plans belligieux des éléments militaires ceux-ci n'ont pas hésité à lo renverser.

Le coup d'Etat a été rendu possible par la décomposition de l'Etat et Vinorganisation de la masse ouvrière, seule force capable de constituer un élément homogène et actif de résistance à doute contre-révolution.

Les *Juntas de Defensa* ont toujours agi comme des instruments de la grande bourgeoisie. Les principaux responsables de la terreur blanche de Barcelona, les généraux Martinez et Arlequi, étaient appuyées par les *Juntas de Defensa* comme l'avait été auparavant un autre massecreur d'ouvriers, le Général Milans del Bosch, Remarquons en passant que le général Primo de Rivera, pendant la grève des transport de Barcelone, était entré en conflit avec le gouverneur civil et le gouvernement, à la suite de sa proposition de noyer le mouvement ouvrier dans le sang. Primo de Rivera fut rappelé par le gouvernement, mais reprit néanmoins peu après son poste de capitangénéral de la région où il fut à son retour reçu en triomphe par les représentants des organisations patronales et du *Somaten*.

Le nouveau pouvoir réussira-t-il à se consolider ? Nous ne le croyons pas. La bourgeoisie industrielle, sa principale base, est peu nombreuse et mal organisée. Au Maroc, il échouera à plus forte raison que les autres gouvernements. L'Espagne a déjà au Maroc une armée de 160.000

hommes, tandis que la France, pour une zone dix fois plus grande n'y entretient que 22.000 soldats européens, 47.000 Marocains et 16.000 Soudanais. Le budget de guerre actuel de l'Espagne est proportionnellement le plus élevé de tous les pays d'Europe. Avec l'intensification de l'action militaire, il faudra augmenter le contingent des troupes, d'où des charges nouvelles que le pays ne pourra pas supporter. Ajoutons, en outre, que la guerre du Maroc est tout à fait impopulaire ; elle n'est voulue que par les camarillas militaires et une partie de la bourgeoisie, qui cherche un débouché en Afrique où il y a d'ailleurs des mines à exploiter. La classe ouvrière et la classe moyenne souhaitent ardemment l'abandon du Maroc. Il est plus probable, que si la guerre continue, les débâcles se répétant, des explosions intérieures se produiront. Rappelons qu'en 1919, le mouvement révolutionnaire de Catalogne, dont la cause immédiate était la guerre du Maroc, a fait chanceler le régime et que tout récemment encore, le 24 août, à Malaga, un régiment se refusait à embarquer pour le front et tuait un officier. L'échec militaire du Maroc est irréparable non seulement à cause des difficultés mêmes de la campagne et des erreurs initiales de toute la politique espagnole sur la côte d'Afrique mais aussi par suite de l'incapacité technique des militaires espagnols qui conduisent traditionnellement leur armées à la débâcle — Nous n'avons aucune raison de leur prêter plus de talents politiques.

La situation restera favorable au développement du mouvement ouvrier révolutionnaire ; mais l'organisation ouvrière est morcelée et démoralisée ; le parti communiste est encore trop jeune et trop faible. La période de répression que vont initier les nouveaux maîtres du pouvoir servira-t-elle de réactif ?

Répression et Réaction

Pour Mateu et Nicolau

Par *Andrès Nin* (Moskou)

(La Correspondance Internationale, 15 d'octobre de 1923)

Nous pouvons d'un moment à l'autre apprendre l'exécution des deux innocents condamnés à mort par la Conseil de Guerre de Madrid dans des conditions si scandaleuses — vu l'absence complète de preuves contre eux — que l'opinion même bourgeoisie d'Espagne et de l'étranger eu a été surprise...

Le 12 mars 1921 M. Dato, président du conseil des ministres d'Espagne, était tué à Madrid par trois jeunes ouvriers qui voulaient ainsi venger la mort de nombreux militants assassinés. Ce fut le signal d'arrestations en masse. A la fin d'octobre, de la même année, Nicolau et sa compagne étaient arrêtés à Berlin et livrés par un ministre socialdémocrate aux autorités espagnoles. Nous rappelons ces dates pour souligner que l'instruction a duré *trente mols*. Pourquoi ? Parce que l'innocence des inculpée était évidente. L'auteur véritable de Vattentat Cazanellas, réfugié en Russie, a fait la lumière sur les faits. Les deux révolutionnaires qui ont agi avec lui, réfugiés dans des pays capitalistes, ne peuvent évidemment pas se faire connaître.. La justice espagnole a fait traîner l'instruction en longueur parce que l'acquittalment, faute de preuves, de tous les inculpés apparaissait comme certain.

L'imposante campagne des organisations ouvrières, pour les emprisonnés de Madrid y avait préparé l'opinion publique. Mais au lendemain du coup d'État du 13septembre, la dictature militaire, pour éviter l'acquittalment certain en cours d'assises, supprimait le jury dans toute l'Espagne et remplaçait tous les tribunaux par les conseils de guerre. L'agitation en faveur des innocents devenait un délit. Le procès s'ouvrait à duit-clos. Dans ces conditions la condamnation de Mateu et de Nicolau ne pouvait plus être mise en doute. On se demande même pourquoi les généraux dictateurs ont éprouvé le besoin faire jouer cette inutile comédie judiciaire, plutôt compromettante, aux yeux de l'étranger.

Avec nos deux camarades condamnés à la peine capitale, 6 militants ont été condamnés à des années de travaux forcés.

Il n'y a plus d'espoir pour ces hommes que dans l'appel à l'opinion publique internationale. Et nous nous demandons, en écrivant ces lignes, si les deux condamnés à mort n'ont pas déjà été suppliciés !

Cet assassinat légal, aussi scandaleux que celui de Ferrer, n'est qu'un prologue retentissant. S'il s'accomplit impunément, c'est-à-dire sans soulever partout la formidable protestation qui s'impose, la dictature militaire ne reculera devant l'emploi d'aucune arme contre la classe ouvrière. Il suffit pour s'en convaincre de savoir que son chargé d'affaires à l'intérieur n'est autre que l'ancien gouverneur de Barcelone Martinez Anido pendant le règne sanglant duquel 107 militants ouvriers ont été assassinés 49 blessés et des centaines d'autres emprisonnés, déportés ou torturés.

La dictature de Primo di Rivera

Les raisons pour lesquelles elle nous paraît vouée à un échec.

Par *Andrés Nin*

(La Correspondance Internationale, 28 d'octobre de 1923)

Le coup d'État des militaires espagnols ne peut pas être considéré comme un coup d'État fasciste, mais comme un des innombrables *pronunciamentos* qui remplissent l'histoire du XIXème siècle dans notre pays. Aucune des conditions essentielles qui ont déterminé la naissance du fascisme en Italie et en Allemagne ne se trouvent réalisées dans le mouvement espagnol. La dictature militaire espagnole n'est soutenue que par la grande bourgeoisie catalane. Une base sociale plus large lui manquant, le nouveau pouvoir cherche un appui dans la création d'une milice de type fasciste le « *grans sommaten* » qui d'après les projets de Primo de Rivera, devrait être constituée de 400.000 hommes. Il est fort probable que sa tentative ne réussira pas. Déjà, au cours dernières années on avait fait des essais dans ce sens toujours sans succès, le *Somaten* n'est jamais sorti de Catalogue.

La masse populaire a en général accueilli le coup d'État avec indifférence, ce qui était tout à fait à prévoir : la politique des partis gouvernementaux avait été si détestable qu'elle ne comptait avec la sympathie d'aucun élément de l'opinion du pays. Le seul héritier des vieux partis prouvait être le prolétariat, mais il n'a pu tenir ce rôle à cause de sa désorganisation et de l'incapacité de ses chefs.

Au point de vue révolutionnaire, il est assez probable que le coup d'État nous profite en fin de compte. Les vieux partis sont écrasés pour ne se relever plus. Entre l'industrie catalane et le militarisme d'un côté, et, de l'autre, la bourgeoisie agrarienne, le divorce s'achève. Ce divorce crée une situation favorable au mouvement révolutionnaire.

Le Gouvernement militaire ne pourra, pensons-nous, durer longtemps. Toute une série de problèmes que les gouvernements antérieurs n'ont pas pu solutionner se posent à lui. Crise industrielle, problème financier, crise de l'État, problème agraire, problème militaire, problème colonial, le plus grave de tous ; la question du Maroc. La dictature militaire ne pourra non seulement pas trouver une solution à ces problèmes, mais les aggraver. Jusqu'à présent, toutes ses mesures ont été impopulaires : décret contre les séparatistes catalans, dont les organisations ont toutes été dissoutes, suspension des jurys état de siège, etc. etc.

Le déficit du budget ne peut être couvert que par une forte imposition sur les classes riches, à laquelle le Gouvernement ne recourra pas.

Le problème militaire ne peut être solutionné que par une forte réduction de l'armée (L'Espagne a une armée de 200.000 hommes avec 25.000 officiers) ce que naturellement ne feront pas non plus les généraux qui sont au pouvoir. La question du Maroc ne peut être résolue que par l'abandon pur et simple de cette folle entreprise coloniale, ce qui est bien loin du but poursuivi par les dictateurs.

Le Gouvernement militaire projette de grandes opérations militaires. On parle d'envoyer 50.000 hommes de plus au Maroc. Il faut tenir compte qu'à l'heure actuelle il y en a déjà plus de 150.000. Cet envoi de renforts n'évitera pas de nouvelles débâcles. En réalité, c'est la France qui nous fait la guerre sous Melilla et fournit d'armes et de munitions les Marocains. La France veut s'assurer la domination du détroit de Gibraltar. La politique d'agression du nouveau Gouvernement peut lui créer des difficultés internationales sérieuses. Il est possible que l'Espagne réactionnaire recherche une alliance avec l'Italie fasciste contre la France.

L'industrie espagnole n'a qu'une voie de salut : la rénovation complète de l'outillage, qui ne peut être réalisée à coup de décrets dictatoriaux. La crise industrielle est terrible. Dans la dernière année économique, on a enregistré un déficit commercial (plus d'importation que d'exportation) de 1.500 millions de pesetas. Cette situation s'est aggravé encore davantage au cours de l'année courante. Les chiffres du premier trimestre 1923 sont catastrophiques. C'est la débâcle de l'industrie. Le bourgeoisie n'y trouve d'autres remèdes que l'élévation des tarifs douaniers.

Le problème agraire ne comporte qu'une solution : répartition des terres aux paysans pauvres. Les nouveaux dictateurs n'y recourront certes pas...

Voici sommairement énoncées les difficultés que doit vaincre le nouveau gouvernement. Les dictateurs ont réclamé un délai de 3 mois pour réaliser une œuvre préalable d'assainissement et céder ensuite la place à un gouvernement civil. Réussiront-ils dans leur tâche ? Nous ne le croyons pas. La situation deviendra de plus en plus difficile. Dans quelques mois l'indifférence de la petite bourgeoisie et des paysans vis à vis du nouveau pouvoir se transformera sans aucun doute en une hostilité ouverte et la dictature militaire tombera probablement. Il est plus difficile de prévoir qui sera son successeur. Le plus probable c'est que les vieux partis ne reparaitront plus sur la scène politique. Toutes les possibilités seront ouvertes à la classe ouvrière espagnole si elle réussit à s'organiser solidement et solidement et à se débarrasser des dirigeants anarchosindicalistes et réformistes qui, les premiers par leurs erreurs de tactique, et les deuxièmes par leurs trahison ont rendu possible la victoire des militaires. Il faut aussi tenir compte, comme d'un facteur décisif, des événements d'Allemagne. Si le prolétariat allemand réussit à abattre le capitalisme, il est hors de

doute que ce fait aura une répercussion énorme sur le prolétariat espagnol. Le pessimisme et le découragement actuels, fruit de trois années de terreur blanche, d'erreurs de tactique, de débâcles successives, seraient alors tout de suit emportés par un grand souffle purificateur.

El sindicalismo revolucionario y la Internacional

Publicat a “La Batalla”, número 32, 30 de novembre de 1923

El Consejo Internacional Provisional de los Sindicatos Rojos

Esta colaboración estrecha entre comunistas y sindicalistas persistía todavía, con toda su fuerza, en el momento del segundo Congreso de la internacional Comunista. Rosmer, Vergeat y Lepetit, participaban en el mismo como representantes de la minoría sindicalista revolucionaria de la Confederación General de la C.N.T. de España, Suchy, [c]omo representante de los localistas alemanes. Borghi, secretario de la Union Sindical Italiana llegó cuando el Congreso había ya terminado, pero se puso en contacto con la Internacional Comunista. Varias reuniones se celebraron en Moscú, con ocasión del Congreso, cuyo resultado fue la constitución de un Consejo Internacional Provisional de los Sindicatos Rojos, encargados de coordinar la lucha contra Amsterdam, en todos los países y de preparar el Congreso constitutivo de la Internacional de los Sindicatos revolucionarios. En la resolución aprobada, y firmada por Pestaña, se acepta el principio de la dictadura del proletariado, el <<noyautage>> de las grandes organizaciones reformistas, el acuerdo con el partido comunista y el intercambio de delegados con el Comité Ejecutivo de la Tercera Internacional.

El Congreso constitutivo de la I.S.R.

En el Congreso constitutivo de la I.S.R. participaron delegados de todos los países. Más de 17 millones de obreros estaban representados. En el transcurso de las sesiones hubo, claro está, discusiones apasionadas, pero, sin embargo, el deseo de unidad y de crear una Internacional Revolucionaria viva y capaz de acción, era unánime.

El programa de acción fue adoptado por unanimidad, es decir, que la totalidad de los delegados se habían puesto de acuerdo para las líneas generales de una acción común. Ninguna diferencia fundamental se manifestó. Fue solamente cuando el Comité Central de los C.S.R. de Francia protestó contra la resolución estableciendo las relaciones con la Internacional Comunista, que una fuerte oposición se inició en los medios sindicalistas revolucionarios de los distintos países. Los anarquistas, que, desde hacía algunos meses intensificaban sus ataques contra la Rusia de los Soviets, se aprovecharon de la ocasión para colocarse decididamente contra la I.S.R. y emplearon todos los medios para adoptar a las organizaciones donde ejercían cierta influencia, resoluciones

contra nosotros. El Consejo Nacional de la Unión Sindical Italiana adoptaba, en octubre de 1921, una resolución equívoca, y el Congreso Nacional tomaba más tarde otra resolución que equivalía a la retirada pura y simple de la Internacional Sindical Roja. El Consejo de los I.W.W., bajo la presión de Williams, el delegado timorato e indeciso que hemos conocido todos en Moscú, adoptó una posición netamente hostil; la confusión aumentaba en el Secretariado Nacional Obrero de Holanda; los anarquistas españoles conseguían hacer adoptar por la Conferencia de Zaragoza, la decisión de retirarse de la I.S.R., a pesar de las decisiones del Segundo Congreso de la Confederación Nacional del Trabajo; y los alemanes que se hallaban a maravilla en su magnífico aislamiento, hacían todo lo posible para provocar la escisión internacional.

La resolución sobre las relaciones con la I.C.

En todas partes se tomaba como pretexto para colocarse contra la Internacional Sindical Roja, la ya famosa resolución estableciendo el intercambio de delegados con el Comité Ejecutivo de la Internacional Comunista. Se defendía por encima de todo el principio de la independencia sindical. En el Primer Congreso, dicho principio, según su interpretación tradicional, había sido sometido a una seria revisión. Ni un solo delegado, sin exceptuar los de los C.S.R. de Francia, que habían votado contra la resolución, se pronunció contra la necesidad de establecer un estrecho contacto con la Internacional Comunista, para la coordinación de la acción revolucionaria. El desacuerdo surgía cuando se trataba de precisar las formas de aplicación.

Los C.S.R. de Francia reclamaban la convocación inmediata de un Congreso extraordinario para anular la resolución adoptada. Nuestros compañeros franceses demuestran a menudo estar dominados de un cierto espíritu nacionalista. Se imaginan que Francia es el centro del mundo y que todo el movimiento sindical internacional debe girar alrededor de ellos[.] ¿Cómo podría convocarse un Congreso extraordinario para anular una decisión que había sido adoptada por la casi totalidad de los delegados al Congreso con[s]titutivo? Si todas las organizaciones nacionales tuvieran la pretensión de que sus particulares puntos de vista fueran adoptados por los demás, sería inútil convocar congresos internacionales.

La Unión Sindical Italiana se asoció a la petición francesa, proponiendo, además, la reunión del Congreso en la Europa Occidental. La I.S.R. ha dado ya, en distintas ocasiones, a esta proposición demagógica, la respuesta que merecía. Sería para nosotros gran satisfacción poder reunir nuestros Congresos Internacionales en las Repúblicas Soviéticas e Italia, de Alemania, de Francia o de España.

Lo que hay en realidad es que los elementos anarco-sindicalistas no estaban contra el artículo tal o cual de nuestros estatutos, sino simplemente contra la I.S.R., contra la revolución rusa,

contra la dictadura del proletariado y contra la Internacional Comunista. Es por ello que han realizado todos los esfuerzos imaginables para provocar la escisión del movimiento sindical revolucionario. Afortunadamente, sus tentativas, que culminaron en las Conferencias de Berlín, de junio y diciembre de 1922, han fracasado ruidosamente.

La resolución del Segundo Congreso de la Internacional Sindical Roja.

Con dichos elementos, que no representan ninguna fuerza real en el movimiento obrero internacional, no teníamos ningún interés en llegar a un acuerdo. En cambio, queríamos obtenerlo a toda costa con los elementos sindicalistas revolucionarios sanos de Francia y de los demás países. Era fácil llegar a este acuerdo. Las decisiones del Congreso de Saint-Etienne habían señalado una evolución indudable del sindicalismo francés. Los sindicalistas revolucionarios franceses, como los mejores elementos de los demás países, aceptan el principio de la dictadura del proletariado y de la necesidad de la coordinación de todos los esfuerzos revolucionarios. El Sindicalismo revolucionario se halla en un período de transición. Estamos seguros de que acabará por desprenderse de algunos prejuicios que le quedan todavía y por aligerarse de un pasado que pesa demasiado en él.

La I.S.R. y la Internacional Comunista, aún reconociendo que la posición adoptada por los sindicalistas franceses no era completamente justa, se mostraron, sin embargo, completamente dispuestos a darle satisfacción. En efecto, el Congreso de la Internacional Sindical Roja adoptó por unanimidad la resolución siguiente:

<<Considerando:

1.—Que la I.S.R. se propone agrupar a todos los obreros revolucionarios con el objeto de realizar una lucha común contra el capital y por la instauración de la dictadura del proletaria;

2.—Que este objetivo sólo puede ser obtenido si todos los combatientes de la revolución social se hallan profundamente penetrados del espíritu comunista;

3.—Que la victoria misma del comunismo sólo es posible en el plano internacional, lo que supone un contacto íntimo y una coordinación de acción de la I.C. y de la I.S.R.;

4.—Que entre los obreros existen grupos de tendencias sindicalista revolucionaria que quieren sinceramente establecer un frente único con los comunistas a pesar de creer que la representación recíproca entre la I.C. y la I.S.R., establecida por el primer Congreso de esta última, no corresponde a las tradiciones del movimiento de sus países.

5.—Que la C.G.T.U. francesa, que representa dicho punto de vista, se pronuncia enérgicamente por la colaboración de lucha entre la I.C. y la I.S.R. y por los movimientos comunes en todas las acciones ofensivas y defensivas contra el capital;

(**) >>

En virtud del voto de esta resolución, el segundo Congreso de la I.S.R. puso fin, esperemos que definitivamente, a las diferencias existentes.

El Congreso demostró su firme y sincera voluntad de unidad revolucionaria. Ha sido esta voluntad de unidad lo que había inspirado, por otra parte, toda la conducta de la I.S.R. en el período comprendido entre el primero y el segundo Congreso, con respecto a los sindicalistas revolucionarios. Las pruebas están ahí para demostrarlo: declaraciones reiteradas del Ejecutivo, aclarando el sentido de la famosa resolución y el alcance del no menos famoso artículo 11 de los Estatutos, invitación del Ejecutivo a la Unión Sindical Italiana y a la C.G.T.U francesa para que nos mandaran sus delegados con objeto de entrar en conversación con nosotros. Esta voluntad de unidad de nuestra parte y los propósitos escisionistas de los anarco-sindicalistas, aparecían tan claros a los ojos de las masas, que la tentativa de creación de una nueva Internacional ha fracasado estrepitosamente y en los medios más sanos del sindicalismo revolucionario de todos los países, la tendencia favorable a la Internacional Sindical Roja gana terreno cada día.

Arbeiterbewegung

Die Anarchosyndikalisten und die Internationale.

Eigenartige Anhänger des Einheitsgedankens.

Von Andrés Nin (Moskau).

(Internationale Presse-Korrespondenz, núm. 30, 1923)

Neues Material, das über die Beratungen des Berliner Kongresses der Anarchosyndikalisten zekommt, befestigt uns ersten Informationen gefällt haben. Es gibt nichis Belustigenderes — aber gleichzeitig auch Traurigeres — als den Anblick dieser Schwätzergesellschaft, die sich seelenvergäugt endlosee Diskussionen über alle nur irgendwie e*denklichen fragen hingibt während die Arbeiterbewegung ohne sich auch nur bei ihren Schwätzereien aufzuhalten, ruhig ihren dorniegen Weg weitergeht.

Hat man je etwas Lustigeres gesehen, als z.B. die Resolutionen, die man über die proletarische Einheit gefaßt hat? Jetzt sind mit einem Male die Rucker Borghi und Co. begeisterte Anhänger dieser Einheit, während wir die Ueber und Schuldigen der Spalling sind. Lassen wir die Tatsache kurz Revue passieren.

Im Dezember 1920, als die revolutionäre syndikalistisch. Bewegung noch fast ungefeilt ihre Sympathie der russischen Revolution und dem vorläufigen Internationalen Rat der Gewerkschaften schenke, beriefen die deutschen Syndikalisten eine internationale Konferenz nach Berlin ein. Dort versuchten se mit alien Mitteln, die Teilnahme der revolutionären syndikalistischen Organisationen der übrigen Länder an dem Gründungskongreß der Roten Gewerkschafts-Internationale, der einea ersten Schritt auf dem Wege der Konsolidierung der revolutionären Einheit bedeulen sollte, zu hintertreiben.

Trotz ihres Mißerfolges wandlen die deutschen Syndikalisten auch wieden jedes Mittelchen an, um zu verhidern, daß die örtlichen Sektionen sich für die Tellnahme der Freien Allgemeinen Arbeiter-Union Deutschlands amb Moskauer Kongreß aussprechen. Im Oktober 1921 besschlossen sie auf

ihrem Kongreß in Düsseldorf, eine Konferenz sämtlicher syndikalistischer Organisationen zum Zwecke der Schaffung einer selbständigen Internationale einzuherufen. Im Juni desselben Jahres hat unter der Mithilfe Borghis und anderer nicht minder ehrlicher Einheitsfreunde diese Konferenz zusammen. Die der RGI. angeschlossenen oder auch nur mit ihr sympathisierenden Organisationen wurden von ihr angeschlossen. Man sagte den Kommunisten und der russischen Revolution den Krieg an und beschloß, im November desselben Jahres einen Internationalen Kongreß einzuberufen. In dem den Delegierten überreichten Bulletin waren Artikel veröffentlicht, deren Charakter und Inhalt durch Titelüberschriften wie „Warum ist die Schaffung einer revolutionären Syndikalistischen Internationale notwendig?“ genügend unterstrichen werden.

In der Zwischenzeit begann die aufrichtig revolutionär denkende Mitgliedschaft der syndikalistischen Organisationen an den wiederholten Versuche der RGI. zur Herbeiführung einer Verständigung mit den Syndikalisten zu erkennen, auf welcher Seite die wirklichen Freunde der revolutionären Einheit stehen.

Dann fand unser zweiter Weltkongreß statt. Die Delegierten der unter dem kommunistischen Einfluß stehenden Organisationen, die auf dem Kongreß über eine überwältigende Mehrheit verfügten und die bestrebt waren, einer brüderlichen Verständigung zwischen allen ehrlichen revolutionären Elementen beizutragen beschlossen einstimmig, den Forderungen der französischen CGTU. zu entsprechen. Durch diesen Beschluß hat der Kongreß der RGI. augenfällig gezeigt, daß er bereit ist, keine Anstrengung unversucht zu lassen, die zur Herbeiführung der revolutionären Einheit geeignet erscheint.

Den Anarcho-syndikalisten, die viele Monate hindurch einen heftigen Kampf gegen die RGI. unter dem Vorwand geführt haben, daß der Artikel der Statuten der RGI., der den Austausch von Vertretungen zwischen der RGI. und der Kommunistischen Internationale festlegte, die Unabhängigkeit der RGI. in Frage stellte, hat der Beschluß des 2. Weltkongresses den stärksten Vorwand zu ihrer Gegnerschaft gegen die RGI. aus der Hand geschlagen.

Und dennoch behaupten sie auch jetzt, daß sich nicht das Geringste an den alten Zuständen geändert habe, und daß die RGI. nach wie vor der Kommunistischen Internationale unterstellt sei. Aus diesem Grunde könnten sie sich auch jetzt noch nicht heute eher als je zuvor begeisterte Anhänger der revolutionären Einheitsfront aufspielen.

Man stelle sich von eine Organisation, die aus einer Spaltung hervorgegangen ist, die die revolutionären Interessen der Arbeitermassen dem borniertes en Sektenianatismus geopfert hat, will jetzt auf einmal gemäß ihrem Kongreßbeschuß „die Wiederhersiellung der organisatorischen Einheit sowie der Kampfeinheit des internationalen Proletariats!“ Wenn sie aber wirklich mit uns in Beziehungen treten wollten, wenn sie wirklich und ehrlich Einwendungen gegen uns zu erheben hätten, so brauchten sie ja nur dem Biespiel der französischen CGTU. zu folgen, die sich auf dem 2. Weltkongreß vertreten ließ und dort eine Einigung zu erreichen verstand. Dann brauchten sie zuch kreinen besonderen Kongreß einzuberufen, der an sich schon einen Spaltungsakt bedeulet.

Die der RGI. angeschlossenen revolutionären Gewerkschaften haben anderes und Berrares zu tun, als ihre Zeit in mulalosen Deballen mit den Borghi, Rocker und Co. zu vrgeuden. Diese mögen ihre alien Schwätzereien fortseizen. In der Zwischenzeit führen die Anhänger der RGI. in allen Ländern einen aktiven kamof gagen die Bourgeoisie, wòfür sie von dieser mit der größten Wut und Grausamkeit verfolgt werden und in die Gefängnisse und in den Tod gehen.

Ein Wendepunkt der Spanischen Arbeiterbewegung.

Von Andrés Nin.

(Internationale Presse-Korrespondenz, núm. 62, 1923)

Die brutale Unterdrückung, deren Opfer das spanische Proletariat während dreier Jahre war, hatte fast vollkommen die der „Nationalen Arbeitskonföderation“ angeschlossenen Gewerkschaftsorganisationen zerstört. Im Moment, als die verfassungsmäßigen Rechte wiederhergestellt wurden, existierten die revolutionären Gewerkschaften in Katalonien, der Gegend, wo die CNT. früher am stärksten gewesen war, eigentlich überhaupt nicht mehr. Im übrigen Spanien war ihre Organisation schwer erschüttert. In den beiden ersten Monaten des wiederhergestellten verfassungsmäßigen Systems begannen die revolutionären Verbände, sich langsam wieder zu erholen. Ganz allmählich beierien sich wieder ihren alten Kampforganisationen an. Angesichts der Zuspitzung der wirtschaftlichen Lage könnte man in kurzer Zeit den Augenblick erwarten in dem der Nationale Arbeitsbund wiederhergestellt ist. Ein Streik der Arbeiter der Untergrundbahn in Barcelona, der kürzlich mit einem Sieg endete, hat dazu beigetragen, der dortigen Arbeitermasse Mut zu geben, die seit mehr als zwei Jahren überhaupt keinen wirtschaftlichen Kampf geführt hatte. Wird aber die spanische Arbeiterklasse imstande sein, ihre gewerkschaftlichen Kräfte friedlich zu reorganisieren? Das ist nicht sehr wahrscheinlich. Denn die Bourgeoisie ist nicht geneigt, der Schaffung einer starken Arbeiterorganisation ruhig entgegenzublicken.

Die wirtschaftliche Unternehmeroffensive hat sich von allen in Asturien gegenüber den Bergarbeitern und in Biscaya gegenüber den Bergleuten und Metallarbeitern gezeigt. Heldenhafte Kämpfe wurden von den Arbeitern dieser beiden Provinzen um eine Besserung ihrer Lage geführt. Diese Lage ist verzweifelt Die Lebenshaltung hat sich seit 1914 um 130 Prozent verteuert, während die Löhne kaum um 50 Prozent gestiegen sind. Auch dort, wo ein Lohnabbau nicht erfolgte, sind die Löhne gegenüber 1914 höchstens um 100 Prozent höher. Das Industriegebiet von Ostkatalonien hat bisher noch keine wirtschaftliche Unternehmeroffensive gehabt. Die Erhöhung der Zölle Anfang 1922 hat der Industrie eine gewisse Stütze verliehen. Aber auch dort machen sich die Anzeichen einer allgemeinen Unternehmeroffensive gegen die Löhne und gegen den Achtstundentag bemerkbar.

Aber wie gesagt, noch eine andere Drohung besteht für das spanische Proletariat. Man befürchtet ein der Form des Faschismus. Am 18. Dezember des letzten Jahres hat der ehemalige Vorsitzende des unternehmerverbandes von Barcelona, Graupero, in einer Rede die er von den Holzindustriellen hielt, die Unternehmer ermahnt, als Beispiel Italiens zu befolgen. „Wenn wir diesen Weg beschreiten,“ sagte er, „dann wird es uns an Führern nicht fehlen.“ Zur selben Zeit erschien in Barcelona der italienische faschistische General Novelli, und Loblieder auf den Faschismus waren überall zu hören. Auf der anderen Seite existieren immer noch die Militärkomitees (Juntas), obwohl sie durch das Gesetz aufgelöst sind. Diese Komitees sind mit der Regierungspolitik unzufrieden, und die geben offen ihre Absicht kund, das Beispiel der italienischen Faschisten zu befolgen: „Faschismus, Reaktion, Diktatur, Revolution — dem Wort legen wir keine Bedeutung bei wenn nur die Bewegung dem Ziel entspricht!“ So üben sich die spanischen Militärs. „Wird unsere rächende Hand.“ so heißt es in dem Artikel weiter, „bis in den entferntesten Winkel des Landes hinenlangen, um die Feiglinge und die Verräter zu bestrafen!“

Wir glauben zwar nicht, daß in Spanien eine Bewegung von der Stärke des italienischen Faschismus möglich ist. Aber möglich ist eine neue kürzere oder längere Periode des Terrors. Man darf nicht vergessen, daß es in Spanien bereits eine weiße garde gibt, die Organisation der Somatenes, die aus über 12000 bewaffneten Bürgern besteht, und es gibt vom Unternehmertum unterhaltene Banden, die Übung im Morden von Arbeiten haben.

Welche Haltung nehmen nun die spanischen Gewerkschaftsorganisationen gegenüber dieser Gefahr ein? Die Allgemeine Arbeiterunion, die reformistische, an Amsterdam angeschlossene Zentrale, hat gegenwärtig nichts Besseres zu tun, als Massenasschlüsse des Revolutionäre aus ihren Verbänden vorzunehmen. So haben sie Metallarbeiter und Bergarbeiter von Asturien und Biscaya eben im Augenblick ausgeschlossen, als sie gegen die Unternehmer kämpften. Kürzlich hat der reformistische Gewerkschaftsbund noch die folgenden Ortsgruppen ausgeschlossen: Bilbao: Erdarbeiter, Buchdrucker, Steinarbeiter, Bergleute, Friseure, Böttcher, Bauarbeiter, Marmorarbeiter; Oviedo; Transportarbeiter, Handelsangestellte; Vigo; Gasarbeiter, Klempner, Glasarbeiter, Werftarbeiter, Handelsangestellte; Pontevedra; Handelsangestellte, Werftarbeiter, Möbeltischler, Fischer, Maurer, Maler; Nevelda: „Verband verschiedener Berufe“; Greviellente; Schuhmacher, Vicalvaro: Erdarbeiter und Maurer. Alles unter berufung darauf daß diese Gruppen die Haltung ihrer Delegierten auf dem ereignisreichen Madrider Kongreß nicht mißbilligt haben!

Die Reformisten schwächen also die Arbeiterorganisation in einem Augenblick wo die größte Gefahr das Proletariat bedroht! Sie tun, was ihre Aufgabe als Knechte der Bourgeoisie ist. Aber die Führer des Nationalen Arbeitsbundes, die die Pflicht hätten, sich auf diese Gefahren vorzubereiten, geben der Arbeiterklasse keinerlei Richtlinien. Konkrete Parolen wären erforderlich. Man müßte eine große Anstrengung machen, um die Arbeiterbewegung wieder in Gang zu bringen. Aber die anarchistischen Gewerkschaftsführer begnügen sich damit, allgemeine Formeln aufzustellen, die dem Proletariat nichts sagen. Wenn die Löhne bedroht sind wenn der Achfstudentag in Gefahr ist, wenn ein bewaffneter Angriff der Bourgeoisie bevorsteht, dann empfehlen sie den Massen als alleiniges Heilmittel die Förderung der Bildung, und als aktuellste Forderung die Verbesserung der Hygiene in den Wohnungen!

Wie überall, sind auch in Spanien die Anhänger der Roten Gewerkschafts-Internationale die einzigen, die sich über die Situation klar sind. So schreibt „La Batalha“, das Organ der revolutionären Gewerkschaftskomitees: „Der gegenwärtige Moment ist von äußerstem Ernst. Die industrielle Bourgeoisie bereitet sich genau so wie in Italien auf eine Diktatur der entleaselten Kräfte der Reaktion vor. Sie wird in diesem Falle leicht die Löhne abbauen und die Arbeitszeit verlängern können. Das Damoklesschwert hängt über dem Kopf der Arbeiterklasse. Wird uns die Einsicht in die Ursachen und in die Wirkungen heute ebenso fehlen wie gestern?“ Die Spanischen Mitglieder der RGI. verlegen auch ihre Haupttätigkeit auf die Bildung der Einheitsfront. Sie empfehlen die Verschmelzung der Allgemeinen Arbeitsunion, des nationalen Arbeitsverbandes und der autonomen Verbände zu einer einzigen zentralen Organisation, die das gesamte organisierte Proletariat unseres Landes zusammenfassen würde. Dem spanischen Proletariat fehlt es nicht an Tapferkeit und an Kampfgeist. Aber diese Eigenschaften können aus Mangel an Organisation und an richtigen Kampfmethoden nicht zur Geltung kommen. Sich fest organisieren und konkrete Aufgaben zu verfolgen, das ist das Ziel, dem mit aller Kraft die spanischen Anhänger der Roten Gewerkschaftsinternationale zustreben.

Die holländischen Anarchosyndikalisten spalten!

Von Andrés Nin

(Internationale Presse-Korrespondenz, núm. 122, 1923)

Das holländische „Nationale Arbeitersekretariat“ (NAS.) hatte seit 30 Jahren den revolutionär gesinnten Teil des holländischen organisierten Proletariats hinter sich. Aber die Organisation hatte Unglück. Sie hatte seit einer Reihe von Jahren an ihrer Spitze eine Art Dynastie, die Familie Lansink, die die leitenden Posten beherrschte und die Aktion des Verbandes lähmte. Die Dynastie Lansink vererbte die leitenden Posten von Vater auf Sohn. In letzter Zeit war Lansink Vater der Vorsitzende des NAS. und der Sohn war der Sekretär. Der Sohn hatte die wirkliche Leitung. Innerhalb des NAS. sympathisierte die große Mehrheit der Arbeiter mit der russischen Revolution und mit der RGI. Lansink tat aber zwei Jahre lang alles, um den Anschluß der Organisation an die RGI. zu verhindern. 1920 unterstützte er die Organisierung einer anarcho-syndikalistischen Konferenz in Berlin, deren Aufgabe es sein sollte, eine neue Internationale zu schaffen. 1921 lehnte er es ab, am Gründungskongreß der RGI. teilzunehmen, obwohl ihn seine Organisation zum Delegierten dafür bestimmt hatte. Er, der sogenannte Anti-Politiker, erwies sich tatsächlich als ein gerissener und schlauer „Politiker“, der sich niemals festlegte. So nahm er im Februar 1922 an den Arbeiten des Zentralrates der RGI. teil, wo er sein Spiel fortsetzte, ohne daß wir in der Lage waren, ihn zu bestimmten Erklärungen zu bewegen. Danach bot er wieder alles auf, um als Beherrscher des bürokratischen Apparates und der Tageszeitung der Organisation, das NAS. von Moskau abzulenken. Aber der Wille der Mehrzahl der Mitglieder begann sich durchzusetzen. Der Zentralrat des NAS. erklärte sich gegen den Versuch der Rocker und Borghi, eine anarcho-syndikalistische Internationale zu gründen. In diesem Sinne instruierte der Zentralrat auch seine Delegierten, die er zu der Berliner Konferenz Weihnachten 1922 schickte. Darauf beschloß der Landeskongreß den Anschluß an die RGI. Aber Lansink setzte den Krieg gegen Moskau fort und beschimpfte weiter im Organ des Verbandes die russische Revolution und die 3. Internationale.

Eine Urabstimmung der Mitglieder brachte wieder eine Mehrheit für den Anschluß an die RGI. Aber die Exekutive der RGI., der die Spaltungsabsichten Lansinks und seiner Clique bekannt waren, empfahl dem NAS., sich ungeachtet des Resultats der Urabstimmung weder an Moskau, noch an Berlin anzuschließen, um die Einheit der Organisation zu retten. Diese Haltung haben wir

stets eingenommen. Wir haben sie in Finnland und in Norwegen bewiesen, und wir werden sie auch weiter in allen Ländern empfehlen, wo der Anschluß an die RGI. ein Hindernis für die unentbehrliche Einheit der Arbeiterklasse sein könnte. Lansink und Familie jedoch erkannten, daß ihre Posten gefährdet waren und entschlossen sich zur Spaltung um jeden Preis.

Für den 24. Juni berief Lansink nach Utrecht eine Konferenz der sogenannten „revolutionären, syndikalistischen, anti-politischen Organisationen“ ein. Auf der Konferenz waren 21 Organisationen vertreten, aber, um die Lächerlichkeit zu vermeiden, teilte man nicht mit, wieviel Arbeiter diesen 21 Organisationen angehören. Es wurde in Utrecht einstimmig beschlossen, eine neue Zentrale zu schaffen unter dem Namen „Niederländischer Syndikalistischer Fachverband“ und eine neue Wochenzeitschrift unter dem Namen „Der Syndikalist“ herauszugeben. Im Anschluß daran erließ die neue Zentrale ein Rundschreiben an alle Organisationen mit folgenden Anweisungen: 1. Jede Organisation soll durch Abstimmung die Trennung vom NAS. und den Anschluß an den NSV. (Niederländische Syndikalistischer Vakverband) beschließen. 2. In jeder Organisation, deren Mehrheit für Moskau ist, muß die Minderheit ausscheiden, um daraufhin eine neue Organisation zu gründen. 3. Die Arbeitsbörsen, die auf dem Boden der Berliner Internationale stehen, müssen sich vom NAS. trennen und in Verbindung mit dem Büro des NSV. treten. 4. Wenn in einer Arbeitsbörse die mit der Berliner Internationale sympathisierenden Organisationen in der Minderheit sind, müssen sie aus dieser Arbeitsbörse ausscheiden.

Vielleicht noch niemals ist eine Spaltung mit einem derartigen Zynismus vollzogen worden. Die neue Zentrale hat nur eine unbedeutende Anhängerschaft, und welche Rolle soll diese winzige Organisation in einem Lande spielen, in dem es mehr als eine halbe Million organisierter Arbeiter gibt? Diese holländische Zentrale paßt zu der ohnmächtigen Vereinigung, die ihren Sitz in Berlin hat, und die sich durch die Bezeichnung „Internationale“ lächerlich macht!

Das NAS. hat die erdrückende Mehrheit seiner Anhänger und verfügt jetzt über eine Tageszeitung, die, vom Einfluß Lansinks betreit, hoffentlich jetzt eine gute Arbeit für die Sache des unverfälschten Klassenkampfes in Holland leisten wird. Gemäß dem Rat der Exekutive der RGI. bleibt diese Organisation gegenüber den Internationalen neutral und tritt als Vorkämpfer der Arbeitereinheit in Holland auf. Diese Stellung entspricht am besten den Interessen des holländischen Proletariats.

La premsa a la Unió de Repúbliques Soviètiques

(*La Batalla*, 2 de gener de 1924)

(Traducció d'I.C.)

Segons les dades estadístiques de la secció de Premsa del Comitè Central del partit comunista rus, l'1 de juny es publicaven a la Unió de Repúbliques Soviètiques 1.313 publicacions periòdiques amb un tiratge de 2.007.710 exemplars. D'aquests diaris, 241 apareixen a Moscou i Petrograd.

Aquí hi ha en detall el nombre i el caràcter de les edicions sindicals que apareixen a la Unió:

Periòdicos	Puramente sindicales	Editados por las organizaciones sindicales en co- mùn con otras organizaciones	TOTAL
Periòdicos			
Diarios.	6	28	33
Bisemanales.	10	2	12
Tres veces por semana.	6		6
Semanales.	14	8	22
Quincenales.	2		3
Total.	38	38	76
Revistas			
Bisemanales.	29	2	31
Semanales.		1	1
Mensuales.	52	8	60
Bimensuales.	2		2
Boletines.	5		5
Total.	88	11	99
La Prensa puramente sindical es editada por las organizaciones siguientes:			
Diarios.	1		1
Revistas mensuales.	3		3
Boletines.	1		1
Total.	5		5
Diarios.	1		1
Semanarios.	3		3
Revistas mensuales.	14		14
Revistas bisemanales.	11		11
Boletines.	13		13
Total.	42		42
Diarios.	3		3
Bisemanales.	13		13
Tres veces por semana.	6		6
Semanarios.	11		11
Revistas mensuales.	35		35
Revistas bisemanales.	16		16
Revistas quincenales.	2		2
Boletines.	3		3
Total.	89		89

Aquí hi ha ara, segons dades incompletes, el tiratge dels diferents òrgans sindicals de província:

<<Ucraïna Obrera>> (supl. del <<Comunista de Karrow>>)	50.000
<<La Vida Obrera>> (supl. del <<Proletariat de Karrow>>)	10.000
<<El Treball>> (Bacú)	18.000
<<La Caldera>> (Bakhmut)	25.000
<<La Vida Sindical>> (Kiev)	6.000
<<La Via Obrera>> (Xita)	12.500
<<La Sirena del Sud>> (Karhow)	8.000
<<La Sirena de Sibèria>> (Omsk)	13.500

Es digne de tenir en compte que <<La Via Obrera>> de Xita, produïa fa dos anys 2.000 exemplars, <<La Sirena dl Sud>> i <<La Sirena de Sibèria>>, 3.000.

El tiratge dels òrgans centrals era de 100.000 exemplars per <<La Sirena>> (òrgan dels ferroviaris), de 23.000 per <<Solidaritat Proletària>>, de 16.000 per <<La Veu de l'Obrer en Pells>>, etc.

Aquí hi ha un quadre demostratiu interessant del desenvolupament de les subscripcions col·lectives a <<La Sirena>>, relatiu als ferroviaris de Vorissoglebsk:

Gener.....	87	exemplars
Febrer.....	209	“
Març.....	766	“
Abril.....	1432	“
Maig.....	1463	“
Juny.....	1833	“

És digne de menció el fet que en províncies de tiratge mitjà de la Premsa sindical és superior al de la premsa soviètica.

En comparació amb el final de l'any 1922 alguns òrgans sindicals han augmentat el seu tiratge dues o tres vegades. El nombre d'obers corresponsals és actualment molt important. <<La Comuna>>, de Nijni-Now-gorod en té 200, <<La Veritat Proletària>>, 160, etc. <<La Sirena>> rep diàriament de 350 a 400 cartes d'obers. A molts punts s'han convocat Congressos especials d'obers corresponsals. S'han publicat diversos manuals instructius per dits corresponsals.

D'aquests corresponsals, aproximadament el 4 per 100 són dones. El corresposnal més jove té setze anys, i el més vell, cinquanta-dos. El 60 per 100 no tenen partit, el 30 per 100 són comunistes i el 10 per 100 pertanyen a les joventuts comunistes. La immensa majoria d'aquests obrers ha començat a escriure en la Premsa després de la revolució d'Octubre.

Andreu NIN

La situació actual dels sindicats russos

(*La Batalla*, 21 de maig de 1924)

(Traducció d'I.C.)

ESTRUCTURA I FORÇA NUMÈRICA DELS SINDICATS

Recentment s'ha celebrat a Moscou una Conferència Sindical a la que estaven representades totes les organitzacions de la Unió. Dita Conferència ha permès constatar els grans progressos realitzats per la Confederació Russa en el transcurs dels darrers mesos i la immensitat de la tasca realitzada.

La Confederació General del Treball Russa està composta per 23 sindicats nacionals de la indústria i tantes organitzacions com províncies (guberny) existeixen a Rússia, és a dir, 99. Aquestes organitzacions estan dirigides per nou oficines regionals. Tot i això, 39 d'elles estan sotmeses directament al Comitè Central dels Sindicats Russos.

Les organitzacions sindicals russes han passat a l'adhesió individual. Una immensa campanya ha estat realitzada a favor de l'adhesió. Les dificultats d'aquesta campanya es comprenen fàcilment si es té en compte que el treball s'ha hagut de desenvolupar en un territori que s'estén des de les voreres del Bàltic al Pacífic i del Mar Blanc al Mar Negre i que les comunicacions ferroviàries són molt deficientes. Els resultats de la campanya han estat magnífics ja que el 95 per cent dels obrers i treballadors han expressat el seu desig de pertànyer a les organitzacions sindicals. Actualment, el nombre total de sindicats és de 4.900.000 aproximadament.

LA QÜESTIÓ FINANCERA

Durant l'època del comunisme de guerra, els sindicats, que desenvolupaven una sèrie de funcions de l'Estat, no podien subsistir per mitjà de les quotes dels seus membres, sobretot si es té en compte que els salaris eren pagats quasi per tot en espècies.

Des del febrer de 1922, s'ha produït un canvi radical: les organitzacions sindicals no compten més

que amb els recursos propis, és a dir, amb el producte de les cotitzacions.

La qüestió financera és una de les més mals per resoldre de les que tenen els sindicats russos. Però, tot i les condicions desfavorables i les oscil·lacions contínues de canvi, dels 23 comitès sindicals centrals només un rep suport material del Comitè Central de la C.G.T.; els altres viuen dels seus propis recursos i fins i tot alguns d'ells posseeixen existències en caixa considerables. La situació és molt pitjor en el que respecta als comitès de les organitzacions provincials. Aquests cobreixen el 50 per cent dels seus recursos amb els donatius de les organitzacions locals i l'altre 50 per cent és cobert pel Comitè Central de la Confederació, ja per les organitzacions regionals. S'ha de dir que el Comitè Central de la C.G.T. es veu obligat a percebre subsidis de l'Estat, ja que sols un 15 per cent del seu pressupost és cobert per les cotitzacions dels sindicats nacionals. De totes formes, la situació cada dia més pròspera del moviment sindical fa esperar que abans d'un any el Comitè Sindical no tindrà necessitat de rebre cap ajud pecuniari de l'Estat.

ELS SINDICATS I L'ESTAT

Els sindicats estan representats en totes les institucions importants de l'Estat i en primer lloc al *Praesidium* del Comitè Executiu Central Panrus dels Soviets. En el Consell de Comissaris del Poble, els sindicats tenen veu, però no vot, en el Comitè Central de Concessions, en el Consell del Treball i de la Defensa, en la Comissió dels Preus del Comissariat pel Comerç a l'Estranger, un representant amb vot; en el Consell del programa econòmic de l'Estat, hi tenen tres representants i un al *Praesidium*, així com dos delegats a la secció industrial d'aquest Consell i a la secció d'estadística econòmica. Estan també representats a la Comissió per la revisió dels estatuts dels trusts, a la subcomissió del Comerç amb l'estranger, al *Praesidium* del Consell d'Economia Nacional, a la Direcció del pla industrial de l'Estat, al de l'electrificació, al Comitè de les concessions sobre el Consell Econòmic, al Comitè Central Científic i Tècnic i a moltes altres organitzacions de l'Estat. Els sindicats tenen així mateix els seus representants al *Colegium* del Comissariat de Treball, en nombre de dos sobre quatre membre d'aquest, i en la persona del comissariat mateix. Cap llei, cap circular, cap decret de l'Estat relatiu a la qüestió del treball i de la vida dels obrers són ratificats sense l'aprovació prèvia del Comitè Central de la Confederació dels Sindicats Russos.

A les províncies, és molt estrany que el president de la Federació Local dels sindicats no formi part del Soviet local.

ELS SINDICATS I EL PARTIT

A Rússia, els partits polítics obrers s'han creat amb anterioritat als sindicats. El 80 per cent dels sindicats russos els ha fundat el Partit social-demòcrata. Durant el període del treball il·legal, el partit es dissimulava als sindicats i creava d'aquesta manera un bloc dels sindicats i el partit que tanta força ha donat al proletariat rus. La influència del partit en el moviment sindical és molt gran, però no es pot dir que el partit no hagi patit també la influència dels sindicats. En el *Praesidium* del Comitè Central de la Confederació de sindicats russos hi ha quatre membres del Comitè Central del Partit Comunista. A més de la seva tasca als sindicats, els esmentats quatre membres realitzen també una gran tasca al Partit. Dos membres del Praesidium del Comitè Central dels sindicats formen part de l'oficina política del Comitè Central del Partit Comunista i quatre membres formen part de l'oficina d'organització. A les províncies, no hi ha ni un sol comitè del Partit Comunista en el qual no hi entrin diversos membres dels organismes directius dels sindicats. Tot i això, aquests no són formalment comunistes sinó que agrupen a tots els obrers i treballadors sense distinció de creença religiosa o política.

Andreu NIN

Dans la C.G.T. Italienne

(Confederazione del Lavoro)

pas ANDRES NIN (Moscou)

(La Correspondance Internationale, 21 de maig de 1924)

Les dirigeants réformistes de la C.G.T.italienne ne tiennent pas beaucoup et pour cause, à convoquer des congrès réguliers. Quoique le système bureaucratique les garantisse presque absolument, même dans les congrès, contre toute attaque victorieuse de l'opposition, ils préfèrent éviter le contact direct avec la masse organisée. Le dernier congrès de la C.G.T. italienne s'est réuni en 1921 ; l'avant dernier remonte à 1918. Dans la période comprise entre ces congrès la gestion des bureaucrates confédéraux n'est soumise qu'au contrôle, très relatif, des Conseils Nationaux, d'ailleurs pas très fréquents, composés presque exclusivement de fonctionnaires syndicaux.

A la fin de 1923, les dirigeants de la C.G.T., cédant à la pression de la majorité de organisations, se voyaient contraints de convoquer le congrès pour le mois de mars 1924 ; mais vers la fin de janvier ils décidaient d'ajourner *sine die* les assises syndicales nationales afin de ne point porter préjudice à la campagne électorale. La date définitive du congrès n'est donc pas encore fixée. Un certain nombre de camarades estiment que le congrès n'aura pas lieu avant la fin de l'année. Ce n'est pas notre avis. Nous croyons qu'il se réunira avant juillet, afin d'empêcher la participation d'un certain nombre de Bourses de Travail communistes qui ne sont pas à jour de cotisations mais le seront à l'expiration du premier semestre de 1924.

Situation de la C.G.T. italienne.

Le fascisme n'a pas réussi à encadrer dans ses sou-disant syndicats les masses ouvrières. Les *Corporations Nationales* ne sont qu'un énorme bluff. Leur échec est avoué même dans certains milieux fascistes. Dans les campagnes, les syndicats « populaires » catholiques ont encore une force appréciable. Dans la Fédération des Gens-de-Mer, indépendante de la C.G.T., et qui conserve toute sa puissance, l'influence des partisans de Mussolini est insignifiante.

Si le fascisme n'a pas réussi à se donner une organisation syndicale à lui, il a réussi dépendant, à détruire tout le réseau des organisations adhérentes à la C.G.T. Celle-ci se reconstitue lentement et péniblement. Dans la plupart des localités, adhérer à un syndicat de la C.G.T. constitue un acte héroïque. L'organisation qui jusqu'en 1920 était la Centrale Syndicale la plus importante en

L'Italie a vu s'évanouir ses deux millions d'adhérents dont il n'est resté que 150.000 hommes.

La C.G.T. n'a aucune activité syndicale. Aux difficultés opposées au fonctionnement des syndicats par la terreur fasciste, s'ajoute la passivité des dirigeants confédéraux qui tiennent à transformer la Centrale Syndicale en une organisation passive prête à collaborer avec le gouvernement fasciste. Comme on sait, ils tendent à substituer aux Bourses du Travail, qui constituaient les cellules vivantes de la confédération, des secrétariats par eux désignés. Le travail même de reconstitution des Bourses du Travail détruites est entravé par les bureaucrates syndicaux. Actuellement, ne fonctionnent d'une manière régulière que les Bourses du Travail de Rome, Milan, Trieste, Livourne, Parme et Reggio d'Emilie. Un certain nombre de Bourses de Travail où l'influence communiste est prédominante, ne sont pas reconnues par les dirigeants de la C.G.T. (Turin, Trieste, Savonne, Gorizia, Pola, Gradisca, Vicenza, Naples et Teramo). D'Aragona et Cie agissent en dictateurs et se préparent à livrer la C.G.T. à Mussolini.

Il y a aussi un certain nombre de réformistes décidément adversaires de toute collaboration avec les fascistes. À la conférence de Milan, Zirardini a déclaré que si quelque dirigeant syndical allait au gouvernement, il devait être exclu de la Confédération. L'ancien secrétaire confédéral Bigola et Mazzoni de la Fédération de la Terre, se sont aussi prononcés énergiquement contre la collaboration. Il est bien probable que le désir d'aplanir les divergences existant au sein de la Direction de la C.G.T. a été une des causes déterminantes de l'ajournement du congrès confédéral.

Les perspectives du congrès. — Maximalistes et communistes

Quelle est la force de l'opposition aux dirigeants confédéraux ? On peut affirmer que l'opposition a la majorité effective des membres de la C.G.T., ais la conquête de cette dernière devient presque impossible à cause des obstacles opposés par l'appareil bureaucratique. Un fait significatif le démontre. Tandis que les unions locales des syndicats (Bourses du Travail) se trouvent, en majorité, dans les mains de l'opposition, la volonté des masses syndiquées s'y pouvant exprimer plus librement, la presque totalité des fédérations nationales de métier et d'industrie à type nettement bureaucratique, se trouve au pouvoir des réformistes.

Quels seront les résultats du prochain congrès ? Avec un sérieux travail de préparation de la part des éléments d'opposition, le débarquement des réformistes, sans être probable, serait sans doute possible.

Aussitôt que le congrès fut annoncé, le Comité Syndical Communiste s'adressa au Comité Syndical du Parti Socialiste (maximaliste) lui proposant une action commune. Mais la bonne volonté des communistes s'est heurtée aux hésitations traditionnelles des maximalistes. Ayant eu à intervenir, comme représentant de l'Internationale, dans les négociations en vue de la formation du

bloc de l'opposition, j'ai eu l'occasion d'apprécier jusqu'à quel point les dirigeants du Parti Socialiste Italien (maximaliste) tiennent peu compte des intérêts vitaux de la classe ouvrière. Bien que ce soient des politiciens avérés, nous avons traité avec eux et nous continuerons à traiter avec eux, parce qu'ils exercent encore une influence réelle — comme les dernières élections législatives l'ont démontré — sur une grande partie du prolétariat italien.

Dans les négociations avec les maximalistes nous avons poussé jusqu'au maximum notre effort de conciliation. Nous avons même transigé sur la non-inclusion de l'adhésion à l'ISR. dans les bases d'accord. Pendant les deux mois de mon séjour en Italie, nous n'avons pourtant pas réussi à établir un accord ferme. Nous avons seulement obtenu une entente pour les congrès des fédérations des Métaux et du Textile. Il faut dire que les maximalistes n'ont apporté aucune collaboration effective au travail commun. Malgré cela, dans la fédération du Textile, nous avons obtenu 37% des voix. Dans la fédération des Métaux une victoire de l'opposition serait possible. Mais les maximalistes en commun accord entre les deux partis ne fonctionnent pas, ou presque pas, tout le travail devant être réalisé par les délégués communistes. Et ce qui est pire encore, à Turin, aux élections du Comité de la section locale des Métaux, les maximalistes, malgré l'accord conclu, ont bloqué avec les réformistes contre les communistes. Nous avons voulu oublier jusqu'à cet épisode qui constitue une trahison véritable en poursuivant nos démarches pour la constitution du bloc des gauches syndicales. Tous nos efforts ont été vains. À vrai dire, les maximalistes ne se sont pas prononcés contre l'entente. Ils ont proposé de suspendre toute négociation jusqu'après les élections législatives. Nous nous sommes opposés absolument à ce point de vue pour les raisons que nous avons déjà exposées plus haut : que tous nos efforts seraient voués à l'insuccès sans un travail préalable de préparation méthodique. Il est bien possible qu'à la veille du congrès on réussisse encore à établir un accord pour la présentation d'une motion commune, mais on aura perdu un temps précieux et les chances de succès seront minimes. Pendant tout ce temps perdu, les réformistes ont mis en jeu leur appareil bureaucratique pour s'assurer une majorité au congrès. Ils l'obtiendront facilement, surtout si on tient compte du fait que les Bourses du Travail communistes se verront refuser le droit de vote. Avec une campagne énergique de l'opposition, il est hors de doute que les dirigeants réformistes n'auraient pas pu s'opposer à l'admission de ces organisations, si elles ne se trouvent pas en règle au point de vue financier avec la CGT. ne sont dans cette situation que par suite de la terreur fasciste.

Ainsi les hésitations des maximalistes, assurent à la CGT. une direction réformiste.

Vers une conférence de l'opposition syndicale.

L'attitude des maximalistes ne doit pas provoquer cependant les communistes à l'inaction.

Tout au contraire. Nos partisans en Italie se sont attelés à la tâche de constituer le bloc de tous les éléments d'opposition malgré le sabotage des chefs socialistes. Le comité syndical communiste mettra en feu toutes les forces syndicales dont il dispose. Un appel signé d'un certain nombre d'organisations syndicales sera adressé aux adhérents à la CGT. pour que tous les éléments d'opposition se réunissent en conférence afin de fixer les lignes politiques de la bataille à mener contre ceux qui veulent livrer la CGT. au gouvernement fasciste. Cette conférence sera convoquée sur une large base : non seulement les éléments maximalistes ou communistes y seront invités, mais aussi les travailleurs du parti Socialiste Unitaire réformiste (Turatti) opposés à la collaboration avec Mussolini. Il est hors de doute que cette conférence et la formation d'un large bloc d'opposition seront accueillis avec une immense sympathie par les masses ouvrières italiennes dégoûtées la collaboration avec le fascisme ; il est hors de doute que les dirigeants maximalistes eux-même se verront contraints de suivre notre courant. Si le congrès de la CGT se réunissait vers la fin de l'année, la victoire de l'opposition serait pueassurée.

L'Italie actuelle (1)

I.

La décomposition du fascisme semble commencée.

Classes moyennes et grande bourgeoisie. — Les « ras », le centrisme, le nationalisme. —

Corruption et tripotages électoraux.

Pas ANDRES NIN.

(La Correspondance Internationale, 28 de maig de 1924)

La période héroïque du fascisme est déjà passée. Les amplifications patriotiques ne disent plus rien aux grandes masses de la classe moyenne sur lesquelles s'est appuyé Mussolini. Par contre, un profond mécontentement commence à se manifester au sein de la petite bourgeoisie agrarienne et industrielle à la suite de la politique financière du gouvernement fasciste, qui fait peser sur elle la plus grande partie des charges fiscales. *Le fascisme a été un large mouvement social des classes moyennes ; mais Mussolini se voit contraint à faire une politique favorable à la bourgeoisie capitaliste.* La petite bourgeoisie, toujours hésitante, n'a pas d'idéologie définie ; et elle est foncièrement incapable de gouverner. Dans l'antagonisme entre les intérêts des classes moyennes et de la grosse industrie, le fascisme trouve une des causes fondamentales de sa décomposition inévitable, décomposition dont les premiers signes, d'ailleurs, sont faciles à remarquer à tout observateur averti.

Dans la grande industrie elle-même, il y a opposition évidente des intérêts de l'industrie lourde et de l'industrie manufacturière. Le protectionnisme de Mussolini sert les intérêts de la première, mais pas du tout ceux de la seconde, et nuit spécialement à l'industrie textile, qui a besoin d'exporter. Une contradiction flagrante se manifeste aussi entre les intérêts agraires et les intérêts industriels. Mussolini, et avec lui la bourgeoisie et les intellectuels (Massimo Rocca, Pietro Gorgolini, Mario Gioda, etc.), tendent à supprimer les violences irresponsables des éléments « squadristes » et à transformer le gouvernement actuel en une sorte de gouvernement national bourgeois réalisant une politique pseudo-démocratique et pactisant avec certains éléments de l'ancienne vie politique que le fascisme rut foudroyer au moment de la marche sur Rome. Contre cette tendance s'élèvent les représentants de la grande propriété foncière, qui ont organisé dans les campagnes leurs expéditions de repréailles, et qui après la victoire du *fascio*, ont établi un dur régime d'esclavage dans leurs satrapies. Ce sont des partisans que la vieille intransigeance fasciste,

de la violence systématique, du peloton d'exécution. On les appelle en Italie les « ras » (1) et leur tendance a pris pas extension la dénomination de « rasismo ». Les chefs les plus en vue du « rasismo » son Farinacci, dans la région de Crémone, De-Vecchi à Turin, Baroncini dans la région de Bologne, Arrivabene en Lombardie, etc. Le conflit entre ces éléments et le groupe « mussolinien » a pris une acuité considérable pendant ces derniers temps. Il a été signalé par l'élimination de De-Vecchi, envoyé avec le titre de gouverneur à la lointaine colonie africaine de Somali.

Signalons encore deux tendances du fascisme : centrisme et nationalisme. Le centre est surtout formé des nouveaux ralliés. Ils désirent la paix et la tranquillité. Le nouveau pouvoir leur a créé une situation avantageuse qu'ils tiennent à conserver à tout prix. Ils sont, bien entendu, pour la politique de transactions et, dans ce sens, ils offrent un appui solide au gouvernement de Mussolini. La tendance nationaliste est représentée par les anciens membres du parti nationaliste qui, comme on le sait, a fusionné avec les *fascio*. Ses représentants les plus en vue sont : Corradini, Bottai, Federzoni, etc. Cette tendance est nettement impérialiste et rêve d'une restauration de l'ancien Empire romain avec... un empereur. Mussolini !

Une des bases les plus solides du *fascio* était chez les anciens combattants. Or ceux-ci sont aussi très divisées. Au sein de l'*Association Nationale des Combattants* un groupe s'est formé qui s'est prononcé contre le *fascio*. Ce groupe qui compte des milliers d'adhérents et a réussi à conquérir la majorité dans un grand nombre de sections se dénomine *Italia Libera*. Il a ses organes de presse spéciaux.

Les dernières élections législatives ont finalement révélé les premiers symptômes de la décomposition interne du fascisme. La corruption et les ambitions personnelles des partis d'ancien régime n'étaient rien à côté de la corruption et des ambitions qui se sont manifestées dans le fascisme. Des milliers de fascistes « anti-parlementaires » ont remué ciel et terre pour obtenir une place sur la liste nationale. Des groupes fascistes dissidents se sont formés dans presque toutes les circonscriptions ! Et l'on a vu Mussolini pactiser ça et là avec les représentants de cette vieille politique dont il avait au lendemain de la prise du pouvoir, proclamé la disparition à jamais.

La décomposition du fascisme s'est initiée. Combien de temps durera son évolution ? Il serait difficile de l'apprécier. La durée de sa décomposition est étroitement subordonnée au développement des événements internationaux et à la rapidité avec laquelle la classe ouvrière réussira à réorganiser ses forces.

(1) *Ras* : chefs des tribus sauvages de l'Abyssinie. A.N.

Mouvement ouvrier

L'Italie actuelle

La terreur fasciste n'a pas démoralisé les travailleurs italiens. — Comment ils luttent quand même.

— Les salaires ont baissé. — L'insuccès des corporations fascistes.

Par ANDRES NIN

(La Correspondance Internationale, 4 de juny de 1924)

La situation de la classe ouvrière italienne est tragique. Les pires violences les plus affreuses sont pour elle le lot de tous les jours. Les salaires, depuis l'avènement du fascisme au pouvoir, ont subi dans l'industrie, des diminutions variant entre 12 et 18%. Les fascistes soutiennent que cette diminution des salaires est purement nominale, les pertes de salaires du fait des grèves étant devenues très rares. La journée de huit heures n'est respectée nulle part. Le projet de loi sur la journée de huit heures — qui a fait l'admiration du social-patriote Albert Thomas — concède des exceptions si nombreuses à l'application de la loi que l'exception est devenu la règle. Les contrats collectifs, dont le respect était traditionnel en Italie, ne sont plus que des chiffons de papier. Dans les campagnes, la situation est plus triste encore. Les journaliers agricoles travaillent de 12 à 14 heures par jour pour des salaires de famine, dont le maximum est de 12 lires et le minimum de 8. Ils sont terrorisés par les « ras » locaux.

Malgré la terreur fasciste, l'esprit de la masse ouvrière est excellent. Le découragement qui s'est emparé du prolétariat immédiatement après la prise du pouvoir par les *fascio* a été éphémère. Des symptômes de relèvement apparaissent un peu partout. Le mouvement ouvrier italien nous réserve probablement encore de grandes surprises. Dès que des possibilités minimales d'action s'offrent à elle, la classe ouvrière italienne se réincorporera de nouveau en masse à ses syndicats de classe. Ceux qui, comme nous, ont été en contact avec les ouvriers italiens au cours de ces derniers mois, n'en doutent point.

Les syndicats fascistes constituent un grand bluff. D'après le secrétariat de la *Confédération Nationale des Corporations Fascistes*, le nombre des adhérents de celle-ci est de 1,400.000 ; mais ce chiffre est fortement exagéré. Les syndicats fascistes n'existent pas à vrai dire. Il n'y a que des bureaux désignés de haut par le *fascio*, sans la moindre participation des membres à la « vie

syndicale ». La plupart des dirigeants sont des intellectuels. A la tête des corporations on trouve des médecins, des avocats, des ingénieurs, des étudiants, toutes les professions excepté des ouvriers. Les corporations fascistes n'ont aucune vie syndicale. Pas d'élections, pas d'assemblées. Le recrutement s'est effectué ou bien par la violence, ou bien par l'adhésion pure et simple, décidée en haut, de tous les ouvriers d'une entreprise. Dans ce cas, les cotisations sont déduites des salaires par les patrons eux-mêmes. Mais même ces adhésions-là ne sont pas de longue durée. L'immense majorité des adhésions aux syndicats fascistes sont purement nominales. On peut affirmer carrément que le *fascio* n'a pas la moindre emprise sur le prolétariat industriel. Dans des grands centres prolétariens, comme Milan et Turin, les syndicats fascistes ne comptent, dans des branches fondamentales comme la métallurgie, que quelques centaines d'adhérents. Dans la campagne même, l'immense majorité des ouvriers agricoles sont contre le *fascio* et attendent le moment d'adhérer aux syndicats de lutte de classe. Cet état d'esprit, on l'observe non seulement dans des régions telles que les Pouilles, où l'esprit combatif des ruraux a toujours été très vif et où, même à l'heure présente, des milliers d'ouvriers agricoles sont prêts à suivre la CGT., mais aussi dans des régions telles que celle de Bologne, considérées comme fascistes. Les sentiments anti-fascistes ne se manifestent pas toujours par l'adhésion à la CGT., qui entraînerait des représailles immédiates, mais sous d'autres formes.

Tout récemment, les travailleurs agricoles de Barricella, Altodo et Malalbergo, dans la région de Bologne, ayant obtenu la libre élection des comités de leurs syndicats « fascistes », ont désigné pour les diriger des militants ouvriers qui avaient été chassés de leurs emplois par la violence. A Bologne même, divers syndicats, parmi lesquels celui des tramways, se sont détachés des organisations fascistes. Nous pourrions citer un certain nombre de cas, comme par exemple, celui de Savonne où les ouvriers se séparent des corporations fascistes, ou élisent aux comités les anciens dirigeants révolutionnaires.

Un autre manifestation de l'état d'esprit anti-fasciste de la grande masse des ouvriers italiens, nous la trouvons dans les élections aux Comités d'entreprises où, dans les 99% des cas, les listes présentées par la CGT obtiennent une majorité écrasante des voix.

Les fascistes ne disposent d'une force réelle que dans les organisations des cheminots, des PTT et des employés de l'État, organisations composées d'éléments petits bourgeois. Nous rappellerons qu'immédiatement après le coup d'État, 44.000 cheminots, qui constituaient l'avant-garde révolutionnaire du rail, furent congédiés et remplacés par des éléments nettement fascistes. Les « corporations nationales » ont aussi réussi encore à obtenir l'adhésion d'un certain nombre d'ouvriers boulangers et d'ouvriers non-qualifiés (terrassiers, manœuvres, etc.).

Les syndicats fascistes ne disposent que de deux organes de presse, *Il Lavoro d'Italia*

hebdomadaire et *La Stirpe*, revue mensuelle. Il n'existe pas d'organes corporatifs.

L'Italie actuelle

Les organisations syndicales

pas ANDRES NIN

(La Correspondance Internationale, 11 de juny de 1924)

La C.G.T.

La C.G.T. italienne (Confederazione del Lavoro) qui en 1920, avait vu monter le chiffre de ses adhérents jusqu'à près de trois millions, a vu dégringoler ses effectifs jusqu'à moins de 150.000 membres. Ces quelques 150.000 adhérents sont distribués à peu près comme suit :

Métaux	. 8 à 9.000
Textile	. 7 à 7.500
Travailleurs de la terre	. 5.000
Bâtiment	. 15.000
Tramways urbains	. 8.000
Tramways vicinaux	. 5 à 6.000
Cheminots	. 7 à 8.000
Livre	. 40.000 (2)
Verre	. 1.000 (3)
Employés de l'État	. 1.200
Alimentation	. 5.000
Céramistes	. 2.000
Bois	. 6.000
Produits chimiques	. 1.000
Garçons de café et restaurant	. 1.000
Employés de commerce	. 2.000
Électriciens	. 5.000
Mineurs	. 1.000
Ouvriers du gaz	. 4.000
Chapeliers	. 2.500
P.T.T.	. 2.000

L'activité syndicale de la C.G.T. est nulle. A la Conférence Confédérale qui s'est réunie en septembre 1923, à Milan, les chefs réformistes n'ont pas hésité à déclarer leurs intentions collaborationnistes. Bruno, secrétaire de la fédération du Livre, a dit que la C.G.T. devait être prête à la collaboration avec le gouvernement si Mussolini la sollicitait. D'Aragona a déclaré avec un cynisme révoltant : « Il faut prendre la réalité telle qu'elle est, ce qui nous oblige à adopter des attitudes qui ne correspondent pas toujours à nos désirs. La Confédération n'est ni collaborationniste, ni anti-collaborationniste. Il y a dans la C.G.T. des éléments qui, si l'occasion se présentait, pourraient entrer dans le gouvernement pour y représenter des groupes ou des intérêts de groupe ». Ces tendances ouvertement collaborationnistes ne sont pas celles de tous les membres du Conseil de la C.G.T. Un certain nombre de réformistes sont décidément adversaires de toute collaboration avec le *fascid*. (Une remarque curieuse et significative : au Conseil de la C.G.T. se sont prononcés pour la collaboration tous les fonctionnaires appointés.)

La Fédération Maritime

Cette organisation a conservé presque intégralement toutes ses forces (130.000 adhérents à peu près). Le capitaine Giulietti qui l'a dirigée pendant des années est, comme on le sait, le prototype du politicien. Il a, pendant un certain temps subventionné le *Popolo d'Italia*, organe fasciste, et l'*Avanti*, organe socialiste. Grâce à un accord avec Mussolini, conclu grâce à d'Annunzio, il avait obtenu qu'une corporation fasciste de gens de mer ne fût pas constituée. Cette situation dura jusqu'au 12 janvier dernier. Ce jour là les fascistes dispersèrent à coups de revolver une assemblée des marins réunie à Gênes et s'emparèrent de la Fédération maritime. Comment expliquer cet acte de la part des « chemises noires » ? Gulietti, malgré ses grands défauts, avait la confiance absolue des marins, dont il a toujours défendu les intérêts. Le *fascio* n'a été en l'occurrence que l'instrument des armateurs, qui voulaient à tout prix renverser Giulietti. Celui-ci garde la sympathie totale des gens de mer. Pour ne pas s'exposer aux bastonnades, les marins s'abstiennent de manifester leurs sentiments lorsqu'ils se trouvent à terre ; mais ils se rassemblent sur le pont des bateaux, au moment du départ, pour acclamer Giulietti et clamer : *A bas le fascisme !*

L'Union Syndicale Italienne

Cette organisation n'existe plus. Dans toute l'Italie elle n'a pas une seule organisation, quoiqu'elle figure dans la liste des centrales adhérentes à l'Internationale fantôme de Berlin avec...

300.000 membres. Borghi a filé à l'étranger où, parfaitement légalement, il se livre sous l'oeil bienveillant de la police à ses campagnes contre la Russie soviétiste, l'Internationale Communiste et l'I.S.R. Sauf les partisans de l'I.S.R., on ne voit en Italie, travaillant à la dure tâche de la réorganisation syndicale sous la terreur fasciste aucun des anciens dirigeants de l'Union Syndicale Italienne. Des anciens ultra-révolutionnaires de l'U.S.I. ne subsistent que quelques éléments épars qui travaillent... pour le *fascio*.

Malgré la disparition totale de l'Union Syndicale Italienne, il est hors de doute qu'au moment de la reprise du mouvement syndical, ses cadres reconstitueront.

Les syndicats « Populaires »

Les syndicats « populaires » (catholiques) conservent encore une certaine influence dans les campagnes, surtout parmi les métayers et les petits propriétaires. Dans l'industrie ils ne disposent d'un certain nombre d'adhérents que parmi les ouvrières du textile. Nous n'avons pas réussi à obtenir des données plus ou moins exactes sur leur force numérique. Le secrétariat lui-même de la *Confédération Italienne des Ouvriers* ne dispose pas de statistiques précises. On peut estimer néanmoins ses forces organisées à 20.000 adhérents à peu près quoique la sphère d'influence des populaires soit beaucoup plus étendue. — Leurs organisations sont résolument combattues par le *fascio*, qui y trouve une concurrence dangereuse parmi la population des campagnes.

L'organe de presse des syndicats populaires est le bi-hébdomadaire *Il Domani Sociale*.

Mouvement ouvrier

L'Italie actuelle

Les problèmes de l'action syndicale

Par ANDRES NIN

(La Correspondance Internationale, 17 de jûny de 1924)

1. Questions d'organisation

Outre la formation du bloc d'opposition aux dirigeants confédéraux de la Confédération du Travail, nos camarades d'Italie ont diverses tâches à remplir surtout dans le domaine de l'organisation.

Une des tâches les plus urgentes c'est *la conquête de Milan*. Ce centre prolétarien, le plus important de l'Italie (plus de 300.000 ouvriers), est une forteresse du réformisme. Le Parti Communiste y dispose de peu de forces, parmi les trois partis prolétariens il occupe la troisième place. Pour faire en Italie œuvre révolutionnaire vraiment efficace, la conquête de la majorité de la classe ouvrière de Milan est indispensable. La difficulté plus considérable à laquelle se heurtent ici nos camarades c'est le manque d'éléments actifs, les militants les plus qualifiés ayant dû émigrer par suite de la terreur fasciste. Aussi n'a-t-on pas réussi à faire fonctionner d'une manière régulière le Comité Syndical Communiste local. Nous avons décidé, avec nos camarades du Parti, qu'une attention toute particulière serait accordée à cette question.

Le côté le plus faible est celui de l'activité des Comités Nationaux d'Industrie, dont la plupart ne fonctionnaient guère à mon arrivée en Italie. Une des conséquences immédiates de cet état de choses a été l'absence d'un travail méthodique dans les diverses fédérations et le manque de liaison avec les Comités Nationaux de propagande. *La reconstruction effective de tous les Comités Nationaux d'Industrie et l'établissement des rapports réguliers avec les C.I.P., sont d'ailleurs maintenant en bonne voie.*

La propagande parmi les paysans et ouvriers agricoles et leur organisation, est aussi un tâche de plus importantes. Il ne faut pas perdre de vue c'est surtout à cause des erreurs de tactique commises par le Parti Socialiste dans les campagnes que le fascisme a pu trouver une base solide.

Les communistes doivent prendre à leur compte la *réorganisation des Fédérations*

Nationales de métier ou d'industrie détruites par la terreur fasciste. Les fédérations détruites sont celles des : 1) Travailleurs des ports ; 2) Transports locaux ; 3) Cuirs et Peaux ; 4) Ouvriers du gaz ; 5) Alimentation ; 6) Habillement ; 7) Bijoutiers ; 8) Coiffeurs ; 9) Personnel sanitaire. Nos camarades sont déjà à l'œuvre dans plusieurs de ces fédérations.

2. Le syndicat à l'usine

Il faut, enfin, intensifier la propagande contre la tentative des chefs confédéraux de modifier la structure organique de la C.G.T. en substituant aux Chambres du Travail des secrétariats bureaucratiques désignés d'en haut. Notre agitation à ce sujet jouit d'une grande popularité parmi les masses ouvrières, indignées des agissements des bonzes confédéraux. Mais il faut trouver des mots d'ordre plus vivants et capables d'entraîner le prolétariat. Le Comité Exécutif du Parti Communiste et le Comité Syndical du P.C. ont décidé de lancer le mot d'ordre suivant : *le syndicat à l'usine*. Les sections syndicales doivent être constituées sur les lieux du travail. Bien entendu, ces sections seront reliées par un Bureau local. Le parti italien élabore un projet où les diverses modalités d'application pratique de ce mot d'ordre seront étudiées. L'application de ce mot d'ordre constituera une arme formidable contre le fascisme et contre les dirigeants confédéraux. En effet, il sera plus difficile aux premiers de détruire des organisations bâties sur des bases si solides, et aux deuxièmes de truquer la volonté des masses des adhérents.

Un travail actif et persistant devra être réalisé pour *ravifier les commissions d'entreprises*, qui n'ont aujourd'hui que des fonctions très limitées, afin qu'elles deviennent, au moment de reprise du mouvement, de vrais conseils d'usine.

La méfiance envers les dirigeants réformistes ayant incliné une partie de la masse ouvrière, et même un certain nombre d'éléments communistes, à rester hors de la C.G.T., on doit vigoureusement réagir contre cette tendance qui n'aurait d'autres résultants que laisser le champ libre aux collaborationnistes confédéraux *et insister sur la nécessité de rester à tout prix au sein de la C.G.T. pour y défendre l'unité et tâcher de transformer cette centrale en une véritable organisation de lutte de classes.*

3. Dans la Fédération Maritime

La situation dans cette fédération nous pose un délicat problème de tactique. Quelle position devons-nous prendre ? Bien que, nous ayons toujours combattu avec acharnement l'ancien secrétaire, *au moment actuel nous devons appuyer Giulietti*, parce qu'autour de lui se groupent tous les marins adversaires du fascisme et des armateurs. Nous avons déjà essayé de nous mettre en rapport, pendant mon séjour en Italie avec le Comité d'action des marins. Cet appui ne doit pas être

inconditionnel et ouvert. Nous devons prendre comme base la campagne que nous avons menée contre Giulietti lui-même. En effet, nous avons toujours réclamé la réforme du statut qui accordait des pouvoirs dictatoriaux au secrétaire général et ne permettait pas à la masse des adhérents d'exprimer sa volonté. Aujourd'hui, *le mot d'ordre de la réforme du statut peut servir les intérêts de Giulietti et ceux de la masse des marins*. Si la désignation de postes doit être fait en bas, il est hors de doute que c'est l'ancien secrétaire qui remportera la victoire. Dans ce cas, nous devons conseiller à nos amis de voter en faveur de sa candidature. La réforme du statut doit consister, à notre avis, dans la *constitution des Conseils de bateaux* qui deviendront la base de la Fédération maritime.

4. Dans l'Union Syndicale Italienne

Lorsqu'elle avait une existence réelle, l'Union Syndicale Italienne trouvait la base de son organisation surtout dans les régions de Verone, Carrare, des Pouilles, de Parme, de Crémone et de la Vénétie Julienne. Or, c'est dans ces régions que les sympathies des ouvriers se tournent vers les partisans de l'I.S.R. Une question se pose : au moment de la reprise du mouvement, est-ce que nos amis devront travailler pour la réincorporation de ces organisations à l'Union Syndicale Italienne ou bien pour leur incorporation pure et simple à la C.G.T. ? Nous avons examiné à fond la question. Nous sommes tombés unanimement d'accord sur la nécessité d'adopter ce dernier point de vue. L'existence de deux organisations syndicales parallèles n'a plus de sens surtout après la douloureuse expérience fasciste et l'adhésion récente à la C.G.T. du syndicat des cheminots qui avait toujours conservé jalousement son autonomie. D'autre part, les ouvriers eux-mêmes ne comprendraient pas la constitution d'organisations locales parallèles au moment où la reconstruction des syndicats se réalise avec tant de peine. Il faut profiter de cette occasion unique pour réaliser l'aspiration traditionnelle du prolétariat italien à la constitution d'une seule Centrale Syndicale de lutte de classe. Bien entendu, les anarchistes conserveront toujours l'étiquette de l'Union Syndicale Italienne, qui ne sera en réalité qu'une petite organisation de groupes libertaires, puisque les seules forces vitales pouvant lui donner le caractère véritable d'une Centrale Syndicale auront adhéré à la C.G.T. Ainsi donc, notre devise doit être : *pas de reconstitution de l'Union Syndicale mais adhésion à la C.G.T. de tous les syndicats de lutte de classe*.

Nous avons décidé la réapparition de *l'Internationale Rossa* et la publication d'un appel aux anciens membres de l'Union Syndicale Italienne en faveur de l'adhésion à la C.G.T. Nous avons décidé en même temps la *constitution d'un Comité Mixte d'Action composé de deux représentants du Comité de Défense Syndicaliste et de deux délégués du Comité Syndical Communiste*. Ce Comité sera chargé de la *coordination du travail de tous les partisans de l'I.S.R. en Italie*.

5. Dans les Corporations fascistes

L'examen du syndicalisme fasciste m'a conduit à la *conclusion que les méthodes d'action adoptées par l'Internationale Communiste et l'Internationale Syndicale Rouge sont justes mais insuffisantes. Il faut les compléter. La tactique du noyautage est excellente, mais inapplicable lorsqu'il s'agit d'organisation qui n'ont pas une vie syndicale. Sans exclure l'application du noyautage il faut adopter, à notre avis, au autre mot d'ordre : donner des fonctions syndicales aux syndicats fascistes. Il faut orienter notre travail de sorte que les ouvriers organisés par force dans la désignation des fonctions d'en bas, la participation aux grèves, le versement de secours aux grévistes, etc. Il est bien entendu qu'au moment où les syndicats fascistes. C'est d'ailleurs ce qu'un certain nombre de fascistes clairvoyants comprennent parfaitement lorsqu'ils avouent que le syndicalisme fasciste a fait faillite, car le principe de collaboration de classe qui en constitue la base est incompatible avec le syndicalisme qui n'est rien s'il n'est la lutte de classe.*

LA DERECHA DE AMSTERDAM CONTRA LA UNIDAD SINDICAL

(“Lucha Social” de Barcelona, número 1, 1 de gener de 1925)

En el transcurso de las últimas semanas varios hechos se han producido que tendrán una importante repercusión en el ulterior desenvolvimiento de la campaña por la unidad sindical.

Estos hechos son: 1º, la vuelta a Inglaterra de la delegación de las Trade-Unions enviadas a Rusia; 2º, la conferencia de las organizaciones sindicales de los países escandinavos; 3º, ofensiva de la derecha de Amsterdam contra la izquierda; 4º, la reunión común de la Internacional de Amsterdam y de la II Internacional que ha tenido lugar en Bruselas en los primeros días de enero.

La prensa social-democrática de todos los países se han lanzado a atacar violentamente a la delegación inglesa de Moscú. Ha llenado de injurias a Purcell y a su colegas. La campaña ha sido iniciada y seguida con una violencia particular pro los reformistas alemanes. El “Vorwaerts” es el que más se ha distinguido. El órgano socialdemócrata holandés “Het Volk” del 9 de diciembre ha publicado un artículo de Steinhois lamentando que la Federación Sindical Internacional de Amsterdam haya dejado a las Trade-Unions inglesas el honor de designar su presidente. El resultado ha sido que en la F.S.I. un presidente de extrema derecha, Thomas, haya sido sustituido por un presidente de extrema izquierda, Purcell, “demostración típica –dice– de la deficiente formación teórica del movimiento sindical inglés y de sus directores”. Steinhois expresa la esperanza de que sea echado del puesto que ocupa. Tal es el fin que persigue la prensa reformista.

El objetivo de su campaña es claro: desacreditar a Purcell, aislar, si es posible, del movimiento obrero inglés la delegación que ha ido a Rusia. ¿Conseguirán eso los reformistas? No lo creemos. Purcell y su colegas no hablan en su nombre, sino en nombre de millones de trabajadores ingleses. Todos los esfuerzos de los reformistas resultarán vanos delante de la voluntad de unidad expresada por los representantes de los sindicatos rusos y de los sindicatos ingleses, delante de la voluntad de doce millones de obreros organizados.

Los reformistas franceses y Oudegeest han adoptado una posición diplomática. Los franceses, mientras combaten nuestra proposición de unidad, procuran manejar a la delegación inglesa. Oudegeest, en un artículo con muchas ideas expresadas entre líneas, publicado en el Boletín de la F.S.I. de Amsterdam, haciendo creer que las declaraciones de Purcell y sus colegas, transmitidas al extranjero por los servicios de información rusos, no era auténticas y de que no hay peligro que Purcell se aparte de la vía trazada por Amsterdam. Este viejo zorro sabe bien que el

presidente de la delegación inglesa ha afirmado en el Congreso de los sindicatos rusos que si la Internacional de Amsterdam se opusiera a la acción por la unidad, las Trade-Unions inglesas procederían por su propia cuenta.

En la reunión de los ejecutivos de las dos Internacionales reformistas celebraron en Bruselas, ninguna resolución ha sido adoptada a pesar de los esfuerzos de Dan y Vandervelde contra la Unión Soviética y contra la delegación inglesa. Pero es probable que el cuadro cambie radicalmente después de la reunión del Ejecutivo de la Internacional de Amsterdam que tendrá lugar el 5 de febrero (ya se ha verificado). Está fuera de duda que se ha preparado en Bruselas, a puerta cerrada, todo un plan de batalla contra la izquierda.

Hay muchos síntomas que nos hacen creer que la F.S.I. de Amsterdam organiza su ataque. El número de enero de la revista socialdemócrata húngara “Socialismo “ ha publicado una carta dirigida por la central sindical alemana (A.D.G.B.) a la central húngara proponiéndole una acción común contra la delegación inglesa. Esa misma carta ha sido dirigida a varias centrales de otros países. La comisión central de los sindicatos poloneses decidió, el 17 de setiembre, apoyar la protesta de la A.D.G.B. contra la delegación inglesa.

Casi al mismo tiempo la Central Sindical dirigió una circular a la Internacional de Amsterdam y a todas las centrales sindicales adheridas. Este documento expresa la inquietud profunda que hizo nacer entre los reformistas la actitud de la delegación inglesa y la constitución de un comité angloruso.

“Tenemos la impresión –dice– que nos encontramos ante la reedición del caso Fimmen. Aunque fue a Moscú en representación de las Trade-Unions, Purcell no debió perder de vista las consecuencias de sus declaraciones para la Internacional de Amsterdam”. El Consejo de los sindicatos de suizos se manifiesta categóricamente contra un Congreso Internacional por la unidad. La unidad no puede realizarse, según él, más que en el seno de la Internacional de Amsterdam y conforme a los estatutos de ésta. Ved cómo realizan el sabotaje; está bien claro.

El líder de los sindicatos noruegos, Ole Lian, es uno de los agentes más significados de la derecha de Amsterdam. Sus maniobras han hecho que la Central noruega se retirase de Amsterdam sin ingresar en la ISR. El astuto burócrata hizo mientras tanto todo lo que pudo para encauzar su organización hacia la Internacional reformista, a pesar de que las dos terceras partes de sus miembros se hayan declarado partidarios de mantener relaciones fraternales con la ISR, un referendun realizado en la primavera pasada. Bajo su iniciativa en perfecto acuerdo con los jefes reformistas suecos y danese[s], las organizaciones sindicales de los países escandinavos han celebrado el 2 de diciembre una conferencia en Copenhague. Habiendo adoptado, en contra de los delegados comunistas –la delegación finlandesa se abstuvo– una resolución preconizando la

adhesión de todas las centrales sindicales escandinavas a la Internacional de Amsterdam.

Mas tan pronto como esa moción ha sido publicad[a], varias organizaciones sindicales elevaron sus protestas enérgicas; el Comité Central del Partido Obrero Noruego, seguido de un considerable número de secciones locales, desautorizó a la delegación noruega y afirmó la necesidad de que la central noruega continuase al margen de las dos Internacionales, mientras la unidad sindical no se realizase. La delegación noruega en Copenhage se vio obligada a publicar una declaración equívoca: de marcha atrás.

La intriga de Ole Lian se puede considerar como fracasada. Un golpe definitivo le ha sido dado por el Comité Central de la Federación Sindical Finlandesa, que, al volver la delegación, se ha declarado contra la moción de Copenhague, y ha dado su adhesión al Comité angloruso y se ha pronunciado en favor de un congreso mundial de unidad. Lo más probable es que Amsterdam no pueda constituir en los países escandinavos el bloque con que sueño. Al contrario, los sindicatos noruegos y finlandeses podrán, en su autonomía internacional, intervenir útilmente en favor de la unidad sindical internacional.

Moscú

És el feixisme un moviment internacional?

(*La Batalla*, 13 de desembre de 1925)

(Traducció d'I.C.)

No existeix unanimitat en la concepció del feixisme. Què és el feixisme? És un fenomen purament italià o ha adquirit ja formes internacionals?

Sovint es confon el feixisme amb les formes tradicionals de repressió burgesa. Per al nostre judici, el feixisme és un fenomen totalment nou. Es podria definir el feixisme com una acció violenta i il·legal del capitalisme, amb el suport de la petita burgesia industrial i agrària, el <<dumpes-proletariat>> i els elements <<declassés>>, per establir la seua dominació. Els seus mètodes es caracteritzen pel menyspreu de totes les formes polítiques que la democràcia s'ha donat (democràcia, dret, llibertat de reunió, parlamentarisme, etc.) i per l'aplicació de la més extrema violència contra les organitzacions obreres i els líders revolucionaris.

El feixisme és essencialment un fenomen de la post-guerra. El major contingent de les seves tropes està constituït per ex-oficials de l'exèrcit i camperols. L'aparició del feixisme ha servit de lliçó al proletariat revolucionari. Aquest moviment demostra la importància de tenir una política ben definida i prudent respecte als camperols, amb la col·laboració dels quals, o almenys, la seva neutralització, es completament indispensable pel proletariat revolucionari si vol obtenir la seva victòria. Una política desencertada pot determinar la conversió dels camperols en els instruments més poderosos de la reacció capitalista. Així va passar a Itàlia. Una altra de les lliçons importants és que, en la situació present, no hi ha terme mig. El proletariat ha de triar entre la seva pròpia dictadura i la dictadura burgesa. Si la classe obrera no s'aprofita de les circumstàncies favorables per establir la seva pròpia dictadura, es veurà aixafada per la burgesia, la qual n'establirà la seva.

El feixisme, com a moviment social ben definit, no existeix actualment més que a Itàlia; però, després d'aconseguir el poder, s'estén ràpidament. Es podria dir que és un moviment d'origen italià, però que tendeix a prendre formes similars a altres països. Es pot parlar avui en dia d'un feixisme internacional naixent. El procés d'internacionalització del feixisme es similar al que s'ha verificat en el moviment revolucionari. En el moment de la guerra imperialista existia un socialisme

internacional, de la mateixa manera que en el moment del naixement del feixisme existia una repressió internacional. El bolxevisme, que era una de les formes del moviment internacional socialista, fins el 1917 no era més que un moviment exclusivament rus; però, amb la victòria de la revolució d'octubre i amb la constitució de la Internacional Comunista, es transforma en un moviment mundial. El bolxevisme o comunisme és avui, no una doctrina específicament russa, sinó internacional. De la mateixa manera, amb la pujada de Mussolini al poder, i del prestigi i la força de la irradiació per la victòria, les diverses formes de reacció i de terror blanc, tendeixen a transformar-se en feixisme, moviment internacional amb característiques pròpies. És indubtable que ens trobam davant un fenomen internacional, i que com a tal ha de ser considerat. Està clar que és necessari aixafar primerament el feixisme italià. Si el govern de Mussolini fos tombat, el feixisme internacional perdria tota esperança. Aquest fet tendria per la reacció mundial la mateixa significació que pel moviment revolucionari, la caiguda de la República Russa dels Soviets.

EL SINDICALISME FEIXISTA A ITÀLIA ELS ORÍGENS DEL SINDICALISME FEIXISTA

El feixisme italià es va constituir durant la guerra. Els seus principals iniciadors eren ex revolucionaris sindicalistes, anarquistes i socialistes. Aquests elements s'havien separats dels seus camarades al principi de la guerra imperialista per defensar la intervenció d'Itàlia en la matança mundial. S'ha de fer observar que la major part d'aquests ex revolucionaris eren "leaders" del moviment camperol, la qual cosa explica una de les característiques fonamentals del feixisme. Aquests elements no es varen desfer a la vegada de les seves antigues concepcions. Així, en el primer congrés feixista, que es va reunir el mes de març de 1919, fan adoptar certes resolucions encaminades a donar suport al moviment sindical i adopten consignes demagògiques, tals com el control obrer, l'expropiació parcial dels capitalistes, la transició de la terra als camperols, la supressió del senat, etc. El 1918 i el 1919, es trobaven en contacte constant amb De Ambria, que era també un ex sindicalista revolucionari i que, convertit en patrioter i partidari de la intervenció d'Itàlia en la guerra mundial, s'havia separat de la Unió Sindical Italiana per crear la Unió Italiana del Treball. Les vagues organitzades per aquesta darrera organització, la central de la qual es trobava a Parma, es sostenien pels feixistes i inclús aquests últims, votaven subsidis per sostenir als vaguistes. Aquesta primera formació del feixisme es va modificar més endavant, però aquests elements ex revolucionaris varen conservar certa influència fins el 1920.

Va ser durant aquell any que va començar l'organització dels sindicats feixistes. Els feixistes inicien

la secció als mitjans camperols. El terreny estava molt ben preparat per la política errònia del partit socialista. La Fundació d'Obrers agrícoles, dirigida per aquest darrer, feia tot el possible per contrariar la tendència dels camperols a posseir terres i les (frase il·legible), en les organitzacions sindicals. Hauria estat necessari usar una tècnica diferent amb respecte als petits propietaris i als obrers agrícoles. De fer, com ho han fet observar en un notable article els companys Gramsci i Tasca, “els feixistes llibertaren als petits propietaris del pes d'una organització de classe que no era seua”: varen obligar als grans propietaris a parcel·lar una part dels seus dominis, creant així, en el si de la classe camperola, la il·lusió que la terra seria distribuïda. Els feixistes trobaren, doncs, una magnífica base de reclutament en els camperols, els quals constituïren aviat la base de les seves tropes. Després, la violència va fer la resta. Els procediments usats pels feixistes (els empalmaments, l'oli de ricí, les expedicions punitives, etc.) són massa coneguts com perquè ens vegem obligat a insistir sobre el particular. Els obrers agrícoles que es resistien al feixisme, varen ser fàcilment desorganitzats, la qual cosa era molt fàcil d'aconseguir. La seva organització estava basada, sobretot, en les cooperatives. Els líders socialistes s'imaginaven que, gràcies a la possessió d'aquest gran aparell de cooperació, la revolució violenta es podria evitar. Ingènuament deien: “La República socialista? Però si ja la tenim. Disposem de milers d'ajuntaments, tenim a les nostres mans una xarxa de cooperatives que constitueixen la base de la nostra futura distribució socialista”. Però el garrot, el revòlver i el petroli dels feixistes varen destruir aviat aquelles il·lusions ingènues. Els batles i regidors varen ser violentament destituïts; les borses de treball incendiades; les cooperatives destruïdes. Les masses socialistes agràries, que estaven habituades a les resistències perllongades, la qual cosa era possible per l'existència d'organitzacions que disposaven de grans mitjans financers, es trobaven desarmades davant l'ofensiva feixista. Regions senceres varen passar de les mans dels socialistes al poder dels feixistes.

Als seus inicis, l'acció del feixisme es limità quasi exclusivament a les regions agràries. Era allà que va trobar la seva base. La conquesta del proletariat industrial era molt més difícil, ja que la consciència de classe d'aquest darrer estava molt més desenvolupada, i l'experiència de les lluites perllongades i aspres, l'havien fet més apte per la resistència. Dotzenes de Borses de Treball varen ser cremades; centenars de militants, aplacats o assassinats; però el feixisme progressava lentament en els mitjans industrials. Suportats en els patrons, els feixistes, baix l'amenaça de mort, obligaven els obrers a adherir-se als seus sindicats. És així com varen aconseguir reunir un cert nombre d'obers industrials a les seves “corporacions”. No hi ha necessitat d'insistir fins a quin punt aquestes adhesions podien ser considerades com a voluntàries. Encara que formant part nominalment dels sindicats feixistes, la immensa majoria dels obrers de les fàbriques i tallers

italians conserven intacte el seu sentiment de classe. Es pot afirmar que, en el moment actual, inclús després d'haver conquerit el poder, el feixisme no ha aconseguit exercir cap influència sobre les masses proletàries.

ANDREU NIN

Els sindicats i el feixisme

Els principis i la tàctica del sindicalisme feixista

(*La Batalla*, 21 de desembre de 1925)

(Traducció d'I.A.C.)

Els principis i la tàctica del sindicalisme feixista

Fins mitjan 1921, les organitzacions sindicals feixistes no estaven unides entre si. La coordinació de dits sindicats va ser establerta per mitjà de la creació de la Confederació Nacional de Corporacions Feixistes, de la qual en va ser nomenat secretari general l'ex sindicalista revolucionari Rossini. La primera Conferència de Sindicats Feixistes es va celebrar l'estiu de 1921: la segona, el novembre d'aquest any. És mitjançant les resolucions de dita conferència i de les declaracions dels seus "leaders" més rellevants, que s'ha de cercar la ideologia del sindicalisme feixista. En quins principis se suporta? Encara que canviant les formes, el sindicalisme feixista descansa en els mateixos principis que el sindicalisme groc, i les organitzacions trenca-vagues que han existit sempre. No té res de particular l'admiració que per ell sent un dels cabdells del groguisme internacional, el president de l'Oficina Internacional del Treball, don Alberto Thomas. Aquest renegat del socialisme, que va estar a Itàlia el març d'aquest any, declarava a un redactor *d'Epocas* que el sindicalisme feixista és una experiència completament nova i de gran interès.

Mirarem de definir les idees generals del sindicalisme feixista i d'examinar en quina mesura han estat traduïdes a la realitat.

Col·laboració i no lluita de classes

El sindicalisme feixista parteix del principi que l'interès nacional, el qual, és clar, en la pràctica no és altra cosa que l'interès burgès, s'ha de col·locar per dalt de tot. Per consegüent, res de lluita de classes, sinó col·laboració de classes. És clar que els feixistes fan seva la consigna de les necessitat

d'intensificar la producció, de la qual es mostren tan calorosament partidaris la burgesia i don Alberto Thomas. Mentre el socialisme —deia Rossini en un discurs pronunciat a Roma el 19 de gener d'aquest any— afirma que el benestar ha de ser una conseqüència de la propietat privada, el feixisme parteix de la idea fonamental que el benestar ha de ser una conseqüència de la intensificació de la producció i de les indústries. Totes les classes de la societat han de col·laborar harmoniosament en l'obra de l'edificació de la Nació. Aquest principi de la col·laboració de classes troba la seva expressió més característica als estatuts votats per la Confederació Nacional de Corporacions professionals, a la seva conferència del mes de novembre d'enguany. <<Baix la denominació de “Confederació Nacional de Corporacions professionals, —es llegeix als estatuts—, queda constituïda a tot el territori de l'Estat italià una associació que ha agrupat, baix una candelera italiana a tots els ciutadans d'ambdós sexes i de totes les religions, pertanyents a totes les classes i a totes les categories del treball manual i intel·lectual. La confederació constata que una societat basada en els sindicats defensa idènticament els interessos de totes les categories i de totes les classes i estableix entre elles una xarxa de relacions econòmiques i jurídiques que determinen les seves funcions socials. Així, la organització sindical deixa de ser en el successiu, un atribut especial de la classe obrera, encara que aquesta darrera hagi estat la primera en donar-li aquella forma orgànica. Dita forma esdevé forma orgànica de tota la nació i, com a tal, troba el seu coronament definitiu a la nació, síntesi suprema de tots els valors materials i morals de la raça>>. I en una altra part dels estatuts: <<La confederació declara que totes les classes de la societat són igualment necessàries, ja que cadascuna desenvolupa una funció que li serà confiada per la divisió jeràrquica necessària per la reglamentació racional del treball i de la producció. Així, les classes són més fortes, numèricament, en funció de com les funcions socials creades pel desenvolupament econòmic no podran mai tenir com a coronament la supressió de les classes, ja que això significa una suspensió de l'activitat en el domini del treball. La confederació declara que la llei dinàmica de la història no consisteix en la lluita de classes, és a dir, en un antagonisme de les funcions socials; no consisteix, tampoc, en la col·laboració, és a dir, en la confusió de funcions. Al contrari, rep en la lluita de les capacitats, és a dir, als grups de classes inferiors arribats a un grau que els permeti desenvolupar les funcions de les classes superiors, contra els grups d'aquestes darreres que han perdut les qualitats necessàries pel compliment de les funcions que els pertocquen. La confederació declara adoptar com a principi essencial de l'organització sindical la fórmula “lluita de capacitats”; però no es pot acceptar que l'organització dels ciutadans en classes i grups tenguí per objectiu la destrucció de les funcions corresponents. Així, és impossible d'admetre la vaga general englobant el conjunt de les classes i dels grups en tot el territori nacional>>. Tot i aquestes frases referents a la <<lluita de capacitats>>, és evident que el principi essencial del sindicalisme feixista és el de la

col·laboració de classes. Res de nou, doncs, en aquest aspecte. La única originalitat que consisteix en el paper predominant que vol fer desenvolupar a les classes mitjanes. Aquesta és una de les característiques fonamentals del feixisme que ja hem assenyalat anteriorment. Rossini, al seu informe a la Confederació, definia de la següent manera el paper de la petita burgesia: <<Les classes mitjanes han estat sempre les que han suportat els més grans sacrificis i les que més han patit, ja que mai no han actuat en contra de la nació per la salvaguarda dels seus propis interessos. Les classes mitjanes són el cervell de la nació, són les classes representatives de la civilització i del talent. El sindicalisme nacional ha de ser un sindicalisme seleccionat, i és per aquesta raó que tendeix a recolzar-se en les classes mitjanes, les quals varen produir, durant la guerra, oficials d'un valor a prova de tot>>.

Andreu Nin

Acht Jahre Amsterdam Internationale

Von A. Nin

(Internationale Presse-Korrespondenz, núm. 72, juliol de 1927)

I. Acht Jahre im Dienste des Kapitalismus.

Im Juli 1919 fand der Kongreß zur Gründung der Amsterdamer Internationale statt, deren Grundlagen auf der Vorkonferenz in Bern im Februar des gleichen Jahres gelegt wurden. Der Internationale Gewerkschaftsbund (IGB.) besteht also acht Jahre, obwohl die ideologischen Grundlagen, auf denen er beruht, schon vorher, in der reformistischen Vorkriegsbewegung, durch die Politik der Klassenarbeitsgemeinschaft während des Krieges gelegt worden waren.

Dieser verhältnismäßig kurze Zeitraum ist überaus reich an Ereignissen und schließt außerordentlich wertvolle Erfahrungen für die internationale Arbeiterbewegung in sich. Man könnte diesen Zeitraum in drei große Etappen einteilen.

Die erste Etappe wird durch die revolutionäre Woge charakterisiert, die als Folge der russischen Revolution und der durch den imperialistischen Krieg hervorgerufenen Krise des kapitalistischen Regimes die bürgerliche Welt in der Zeit von 1917 von 1920 überflutet und erschüttert hat. Die charakteristischsten Tatsachen dieser Periode sind, abgesehen von der russischen Revolution, folgende: der Sturz der Monarchie in den besiegten Reichen, die deutsche Revolution, die Räterepublik in Ungarn, die Esetzung der Fabriken durch die Arbeiter in Italien, der siegreiche Vormarsch der Roten Armee auf Warschau, grobe soziale Kämpfe und Streikbewegungen in der Mehrzahl der Länder.

In der zweiten Etappe geht die Bourgeoisie, die die Revolution aus nächster Nähe gesehen hat und der Ueberzeugung ist gegen die Arbeiterklasse über, indem sie den Achtstunden und die Löhne angreift und den weißen Terror in einer Revon Ländern entfesselt. Dieser Zeitraum ist von allem durch proletarischen Revolution in Bulgarien und in Deutschland charakterisiert.

Die dritte Etappe, die bis zum gegenwärtigen Zeitpunkt reicht, wird durch eine gewisse Stabilisierung gekennzeichnet. Sie wird zugleich charakterisiert durch den Aufstand (***) Kolonial- und Halbkolonialvölker und vor allem durch die (***)nesische Revolution, ferner durch den Generalstreik und Bergarbeiterstreik in England, endlich durch die Konsolidierung der Sowjetunion. Die Bourgeoisie, die die Zerbrechlichkeit dieser Stabilisierung empfindet, bereitet sich darauf vor, zu erwartenden Angriffen der Arbeiterklasse zu parieren in (***) sie gegen diese einen wuchtigen Angriff inszeniert, der sich (***)erster Linie gegen ihre Verteidigungsorganisationen richtet (***) (Gesetz über die englischen Gewerkschaften, Magna Charta (***) der Arbeit in Italien, Militarisierung der Gewerkschaften in Frankreich, Gesetz über die Zwangsschiedsgerichtsbarkeit (***) Norwegen usw.).

Will man in großen Zügen die fundamentale Tätigkeit der Amsterdamer Internationale während dieses Zeitraums schreiben, so muß man das wahre Gesicht dieser sogenannten Arbeiterinternationalen enthüllen, die in ihrem Tun und La (***) vor den Augen des Proletariats stets mit dem internationalen Kapitalismus erbunden erscheint, die seinen Interessen dienlich (***) und die Interessen der Klasse, die sie zu vertreten behaupten (***) .

II. Die Jahre der revolutionären Woge.

Werfen wir einen Blick auf die erste Etappe der Tätigkeit der Amsterdamer Internationale.

Der Kongreß zu ihrer Gründung versammelte sich einen Monat nach der Unterzeichnung des Versailler Friedensvertrags. Rufen wir uns vorübergehend ins Gedächtnis, daß Führer dieser Internationale, wie zum Beispiel Jonhau, aktiv an der Ausarbeitung dieses Raubvertrags mitarbeiteten. Weder die Berner Konferenz noch der Amsterdamer Kongreß wollen die Arbeitermassen in den Kampf gegen den Kapitalismus führen, ein Kampf, der in allen Ländern die brennendste Frage ist; sie erscheinen vielmehr als Versammlungen, die keine andere Aufgabe haben, als die schwankende kapitalistische Gesellschaft zu retten.

In Bern und in Amsterdam bot das Auftreten der Vertreter der Gewerkschaften jener Länder, die am Krieg teilgenommen haben, ein erbärmliches Schauspiel. Sie waren in Gruppen geteilt und bekämpften einander auf die gleiche Art wie ihre entsprechenden Bourgeoisien. So schleuderte die

Gruppe der „Alliierten“ der Gruppe der „Zentramächte“ Anklagen ins Gesicht und verlangte von dieser die Anerkennung der Kriegsschuld Deutschlands.

Die Amsterdamer Internationale war damals eine zweite Ansgabe des Völkerbundes und blieb es auch in den folgenden Jahren. Es herrscht eine merkwürdige Aehnlichkeit unter ihnen.. War der Völkerbund nicht, wie seine Gründer erklären, eine Gesellschaft der „befreiten“ Völker, geschaffen, um den „Weltfrieden“ zu sichern, sondern tatsächlich nur ein Organismus im Dienste der Siegertaaten gegen die besiegten, so wiederholte sich dasselbe mit der Amsterdamer Internationale. Und zwar gleichzeitig mit der Steigerung ihrer Rolle im Völkerbund.

Auf dem Gründungskongreß der Amsterdamer Internationale (Juli 1919) dominiert der Glaube an den Völkerbund. Deshalb besteht die wesentliche Aufgabe des Kongresses darin, die sogenannte „Charte der Arbeit“ zu ratifizieren, die im Kapitel 3 des 2. Teils des Versailler Friedensvertrags mit den Abänderungen, die daran von der Brner Konferenz vorgenommen wurden, enthalten ist, und Beschlüsse über die Arbeitskonferenz in Washington zu fassen, an der sie sich zu beteiligen entschlossen hatte. Eine einzige Stimme erhebt sich gegen die Teilnahme an dieser Konferezz, aber es handelt sich nicht um die empörte Stimme eines wahren Vertreters des Proletariats, die sich gegen die Politik der Zusammenarbeit des Klassen erhebt, sondern es ist der alte Fuchs Legien, der, übrigens mit Recht, behauptet, daß der Völkerbund nur die Länder der Alliierten umfaßt.

Also, in dem Augenblick, da die revolutionäre Woge überall das Land überschwemmt, da die Bourgeoisie zittert, spielt die Amsterdamer Internationale die Rolle des Feuerwehrmanns der revolutionären Feuersbrunst, führt Unterhanligen mit der Bourgeoisie, arbeitet mit deren Organen zusammen und beschränkt sich darauf, ein jämmerliches Programm von „Minimalforderungen“ der Arbeiter ausuarbeiten. Die Richtllinie der Führer der Amsterdamer Internationale ist hier sehr konsequent. Während des Krieges Zusammenarbeit mit der Bourgeoisie der entsprechenden Länder, unmittelbar nach dem Krieg Zusammenarbeit mit der Bougeoisie zwecks Ausarbeitung des Friedensvertrags und Hemmung der revolutionären Bewegung..

Wir wollen hier cinige charakteristische Akte dieser Tätigkeit erwähnen:

Während der Reformismus mit Begeisterung die russische Februarrevolution begrüßt hat, deren Regierung die Politik des Imperialismus der Alliierten fortsetzt, stellt er sich vom ersten Augenblick an gegen die bolschewistische Revolution und vereinigt sich mit der internationalen Bourgeoisie,

um die Bolschewiki als Agenten des deutschen Imperialismus und Usurpatoren der Macht hinzustellen. In Frankreich erheben sich sogar reformistische Stimmen für eine bewaffnete Intervention gegen Sowjetrußland.

In Deutschland sprechen sich die verantwortlichen Führer der reformistischen Gewerkschaftsverbände für den Brest-Litowsker Vertrag aus, der nach ihrer Meinung eine Wiederherstellung des Vorkriegseuropas verhindern würde.

Die Amsterdamer Internationale rührt keinen Finger, um etwas gegen die Blockade und die Intervention in Sowjetrußland zu unternehmen.

Die bayrische Räterepublik wurde mit Hilfe der Reformisten erstickt.

In Ungarn wird die bürgerliche Ordnung unter der aktiven Teilnahme von Gewerkschaftsführern wie Peidl wieder hergestellt.

Es ist wahr, daß die Amsterdamer Internationale unter dem Druck der Massen beschließt, Ungarn zu boykottieren, um gegen die Schrecken des weißen Terrors zu protestieren. Aber der Londoner Kongreß vom Jahre 1920 muß konstatieren, daß weder Deutschland noch England, noch Italien, noch Frankreich die Bestimmungen des Boykotts praktisch durchgeführt haben, das heißt, daß die Boykottklärung nur eine papierene war.

Während des Krieges zwischen Sowjetrußland und Polen wird auch die Verhinderung der Waffen- und Munitionstransporte proklamiert, aber in der Tat beschränkt sich die Amsterdamer Internationale darauf der Entente die „Nichteinmischung“ in den Konflikt vorzuschlagen, was in einem Augenblick, da das Schicksal des Proletariats aller Länder auf dem Spiele steht, der Neutralität gleichkommt. Die englischen Reformisten tun ihr Möglichstes, um die mächtige Bewegung der Massen zugunsten Sowjetrußlands zu verhindern. Und die Amsterdamer in Polen weisen auf die „Notwendigkeit“ hin, das Vaterland gegen die bolschewistischen Eindringlinge zu schützen.

Der schamlose Epilog dieser Periode ist der schändliche Verrat, den die Führer der italienischen Gewerkschaften im September 1920 bei der Besetzung der Fabriken durch die Arbeiter begangen haben. Diese verräterische Haltung der italienischen Amsterdamer war ausschlaggebend für die

Niederlage der Revolution in Italien und öffnete dem faschistischen Terrorismus und der Ergreifung der Macht durch Mussolini im Jahre 1922 den Weg.

Der Londoner Kongreß vom Jahre 1920 spiegelt die Politik der Amsterdamer Internationale in dieser Periode wider.

Unter dem Druck der organisierten Arbeiter, sehen sich die Gewerkschaftsbürokraten gezwungen, Resolutionen gegen Reaktion und Militarismus anzunehmen, Resolutionen, die nebenbei bererkt, ganz inhaltlos sind und keinerlei praktische Maßnahmen enthalten. Tatsächlich ist der Londoner Kongreß in erster Linie damit beschäftigt, die kapitalistische Wirtschaft wiederherzustellen. Daneben die Resolutionen über die Verteilung der Rohmaterialien und über den Warenaustausch, die an erster Stelle stehen. Nur ein „mutiger“ Beschluß wird angenommen, nämlich der Beschluß gegen — die Gewerkschaften der Sowjetunion und gegen die Rote Gewerkschaftsinternationale, die eben ihre ersten Schritte machte. In diesem Beschluß haben die Mitarbeiter der bürgerlichen Ministerien und der kapitalistischen Unternehmen den Zynismus, gegen die Tatsache zu protestieren, daß sich.

„Leute, die an der Spitze einer Regierung stehen, die eine kommunistische ist, gleichzeitig an der Spitze einer Arbeiterinternationale stehen“.

Und während dieser Zeit wütet in Rußland der Bürgerkrieg und das Proletariat kämpft gegen eine Welt von Feinden. In Ungarn herrscht der weiße Terror, das Blut von Liebknecht und Rosa Luxemburg, der Spartakisten. Levinés und der erschossenen Bayern ist noch frisch, und in Italien, wo das Proletariat nahe daran war, die Macht zu ergreifen, bereitet der Faschismus seine Offensive gegen die Arbeiterklasse vor.

III. Die kapitalistische Offensive.

In dieser zweiten Etappe hätte die Amsterdamer Internationale, ihrer eigentlichen Bestimmung nach, eine aktive Rolle spielen müssen. Es handelte sich darum, die elementarsten Errungenschaften der Arbeiterklasse zu verteidigen, die durch die kapitalistische Offensive direkt bedroht wurden. Wir haben dem entgegengesetzten Schauspiel beigewohnt. Anstatt die Arbeiter dem Kapitalismus gegenüberzustellen und sie zum Kampfe vorzubereiten, praktiziert man auf allen Gebieten die Politik der Zusammenarbeit der Klassen und hat nur das eine Bestreben, den Kampfgeist des

Proletariats abzulengen und dem Völkerbund und dem Internationalen Arbeitsamt zuzuwenten. Angesichts der Tatsache, daß trotz der reformistischen Politik große Massenbewegungen entstehen, wie zum Beispiel der große Streik der englischen Bergarbeiter im Jahre 1921 und der Aufstand in Mitteldeutschland im März des gleichen Jahres, wird das Vorgehen der Amsterdamer zum schwäriesten Verrat.

Als sich die ersten Symptome der kapitalistischen Offensive zeigen, schlägt die Rote Gewerkschaftsinternationale den Reformisten die Einheitsfront vor, um gemeinsam den Kampf gegen den gemeinsamen Feind zu führen. Alle ihre Vorschläge, die immer ein konkretes Ziel haben, wie den Boykott gegen Jugoslawien und Spanien, wo der, weiße Terror herrscht, werden systematisch abgelehnt. Aber Amsterdam beschränkt sich nicht darauf, unsere Einheitsvorschläge abzulehnen. Es macht den Spalt noch größer. Seit dem Ende des Jahres 1920 arbeiten alle nationalen Sektionen der Amsterdamer Internationale an dem systematischen Ausschluß der revolutionären Elemente. Die Spaltung am Ende des Jahres 1921 in Frankreich, aus der zwei Gewerkschaftsverbände hervorgehen, ist das charakteristischste Ereignis dieser Spaltungspolitik.

Diese zweite Etape wird auch durch die Verschärfung der inneren Widersprüche des Kapitalismus charakterisiert. Von einem Augenblick zum anderen kann eine Explosion stattfinden. Die Besetzung des Ruhrgebiets erweckt in dem Proletariat aller Länder Unruhe und Empörung. Auch in dieser Lage versagt Amsterdam und — merkwürdige Uebereinstimmung! — auch hier zeigen sich im Schoße der Amsterdamer Internationaledieselben Widersprüche, die wir im kapitalistischen Lager bemerken. Wir wollen nur einen typischen Fall erwähnen. Der englische Sozialverräter Thomas nimmt eine frankreichfeindliche Haltung ein und unterstützt auf diese Weise Legien. Das entspricht genau der Stellungnahme der englischen Regierung.

Die Haltung der Amsterdamer Internationale ist während dieser Periode so schändlich, daß Fimmen sich gezwungen sieht, seinen Artikel „Schreckens-Januar“ zu schreiben, der eine deutliche Linksschwenkung des ehemaligen Sekretärs der Internationale und mit ihm wichtiger Teile der letzteren darstellt.

Indessen hat die Amsterdamer Internationale während dieser Periode „Demonstrationen“ gegen den Krieg veranstaltet. Die lauteste dieser Demonstrationen war der — Friedenskongreß im Haag, wo man leere Resolutionen angenommen hat, deren ganze Nichtigkeit sich an der Haltung der Reformisten während der Besetzung des Ruhrgebiets erwiesen hat.

Die anderen „positiven“ Handlungen der Amsterdamer Internationale sind die Depesche Jouhaux' an die bürgerliche Abrüstungskonferenz in Washington im Jahre 1921, in der die Hoffnung auf eine „solidarische Aktion aller Länder für den Frieden“ zum Ausdruck gebracht wurde, ferner die Zusammenarbeit mit der diplomatischen Genfer Tagung durch die Organisierung einer parallelen, internationalen Arbeitskonferenz und endlich die ständige Zusammenarbeit mit der Bourgeoisie, um zur Wiederherstellung der Weltwirtschaft beizutragen, die durch den Krieg und die Revolution erschüttert ist.

Der Kongreß des IGB. in Rom, Ende April 1922, war auch hauptsächlich mit der Frage beschäftigt, Europa auf der Basis der kapitalistischen Wirtschaft wiederaufzubauen. Hier wie in London nehmen die Fragen der Verteilung der Rohmaterialien, der Kriegsschulden, der Notwendigkeit, den Frieden auf Prinzipien der „gerechten Verteilung“ aufzubauen, die erste Stelle ein. Thomas wird auf diesem Kongreß zum Präsidenten des Internationalen Gewerkschaftsbundes bestimmt. Das ist ein sehr bedeutsames Ereignis. Amsterdam konnte nichts besseres tun, als diesen überwiesenen Verräter der Arbeiterklasse an seine Spitze zu stellen.

Diese Etappe wird durch die revolutionären Ereignisse im Oktober 1923 in Deutschland und durch die Niederlagen der polnischen und bulgarischen Arbeiter abgeschlossen.

Die Rolle, die Amsterdam in all diesen Ereignissen gespielt hat, ist genügend bekannt. In Deutschland wie in Polen stellen sich die Amsterdamer auf die Seite der Bourgeoisie, um den revolutionären Vorstoß der Massen aufzuhalten. In Bulgarien wird der Arbeiteraustand im Blute ertränkt und die Bourgeoisie errichtet ihre blutige Diktatur in unmittelbarer Zusammenarbeit mit der Sozialdemokraten, die am Ministerium Zankow teilnehmen.

IV. Die Periode der relativen Stabilisierung des Kapitalismus.

Wir halten es für unnötig, die charakteristischen Merkmale dieser vierten Periode ausführlich zu erörtern. Ueber diesen Gegenstand ist eine große Literatur erschienen. In dieser Etappe sehen wir die Amsterdamer eifrig an der Ausbreitung des Dawes-Plans mitarbeiten, der sofolgeschwer für die deutsche Arbeiterklasse geworden ist. Die Macdonald-Regierung in England, die Bildung eines Linksblicks in Frankreich, erwecken bei den Reformisten die naive Illusion, daß sich in Europa eine

günstige Periode für die Arbeiterklasse eröffnet. Die Enttäuschung läßt nicht auf sich warten. Die Bourgeoisie entleidet sich der Arbeiterführer, sobald sie ihrer nicht mehr bedarf. Die offensive gegen das Proletariat verschärft sich.

Während dieser Etappe haben wir den Achtstundentag fast in allen Ländern verschwinden sehen; die Löhne sind überall herabgesetzt worden; die Arbeitslosigkeit hat in großem Maßstabe zugenommen und ist eine dauernde Erscheinung geworden.

Die Amsterdamer Internationale hat absolut nichts getan, um die dringendsten Interessen der Arbeiterklasse zu verteidigen. Sie hat sich damit begnügt, die Ratifizierung der Washingtoner Konferenz zu fordern, obwohl alle Regierungen die „Rationalisierung“ der Industrie, deren Folgen ausschließlich auf den Schaltern der Arbeiter lasten, ist unter der aktiven Mitarbeit der reformistischen Führer vollbracht worden.

Indessen ist in dieser Periode ein Ereignis von Bedeutung geschehen. Das ist die Entstehung eines linken Flügels innerhalb der Amsterdamer Internationale. Die Entstehung dieses linken Flügels findet ihren Hauptanstoß in dem Versagen der Amsterdamer Internationale bei der Besetzung des Ruhrgebiets und in der Revolutionierung der englischen Arbeitermassen, infolge der zugespitzten Wirtschaftsoffensive, die Großbritannien erschüttert. Auf dem Kongreß in Wien (Juni 1924) macht sich die Linke zum erstenmal als solche bemerkbar. Nichtsdestoweniger herrscht im IGB. noch die Rechte von und obwohl der Linken durch den Beschluß, den internationalen Sekretariaten der Berufsinternationale eine wichtigere Rolle zuzugestehen, gewisse Konzessionen gemacht wurden, faßt man über die Frage der Einheit einen Beschluß, der tatsächlich eine Kriegserklärung gegen die revolutionäre Gewerkschaftsopposition ist.

Doch die Opposition geht indessen ihren Wer. Der Kongreß der britischen Gewerkschaftsverbände in Hull bereitet dem Genossen Tomski einen jubelnden Empfang. Und später mit der Ankunit der englischen Delegation in Rußland, der Gründung des Anglo-Russischen Komitees, den Reisen der Arbeiterdelegationen gewinnt die Bewegung für die internationale Gewerkschaftseinheit immer größere Ausdehnung.

Amsterdam befolgt indessen systematisch seine Spaltungspolitik. Es lehnt den Vorschlag eines Welteinheitskongresses ab, der von den russischen Gewerkschaften und der Roten Gewerkschaftsinternationale gemacht wurde, es sabotiert alle Vorschläge für die Einheitsfront,

während es gleichzeitig seine Bande zum Kapitalismus stärkt. Und als der Generalstreik in England ausbricht, werden die Amsterdamer Internationale und die Internationale der Bergarbeiter zu Streikbrecherorganisationen und lassen einer der gewaltigsten Kämpfe in der Geschichte der Arbeiterbewegung der Welt im Stich und isoliert von sich gehen.

Die Rolle der Amsterdamer Internationale während dieser Periode kann folgendermaßen charakterisiert werden: sie wird zu einem aktiven Element der relativen Stabilisierung des Kapitalismus, die auf den Schultern der Arbeiterklasse errichtet wird: durch die Entwaffnung der Arbeiter von der kapitalistischen Offensive, durch die systematische und ständige Sabotage aller Versuche, die zur Herstellung der Gewerkschaftseinheit im nationalen und im internationalen Maßstabe führen könnten.

V. Die gegenwärtige Rolle der Amsterdamer Internationale.

Die Konsolidierung der Sowjetunion einerseits und die Entwicklung des kolonialen Befreiungskampfes andererseits haben eine Verstärkung der kapitalistischen Offensive zur Folge, die sich teils gegen die erste Arbeiterrepublik, teils gegen die Arbeiterklasse im Innern jedes Landes richtet.

Diese Offensive wird besonders charakterisiert durch die Intervention in China, den Abbruch der diplomatischen Beziehungen zwischen England und Sowjetrußland und die Angriffe auf das Koalitionsrecht der Arbeiter in den wichtigsten kapitalistischen Ländern.

Die Amsterdamer Internationale hat nichts gegen die militärische Intervention in China unternommen. Sie hat vielmehr den Interessen des Weltimperialismus gedient. Oudegeest hat den Zynismus gehabt, der Delegation der chinesischen Gewerkschaften, die ihn im März dieses Jahres besucht hat, zu erklären.

„daß Amsterdam keine Delegation zum Studium der Lage der Arbeiterbewegung in China entsenden könne, weil sich die Gewerkschaftsbewegung in China entsenden könne, weil sich die Gewerkschaftsbewegung nur unter ruhigen Verhältnissen entwickeln könne und die Zeiten großer politischer Bewegungen für deren Entwicklung ungeeignet seien“.

Und Thomas, eines der am meisten hervortretenden Mitglieder der Amsterdamer Internationale, hatte den traurigen Mut, die „Notwendigkeit“ der Entsendung von Truppen nach China zu unterstreichen.

Man kann ohne Uebertreibung behaupten, daß der Staatstreich Tschang kai Scheks, die Niedermetzelung der chinesischen Arbeiter und die Zerstörung der Gewerkschaftsorganisationen, die dann folgten, von allen Führern der Amsterdamer Internationale mit Befriedigung aufgenommen worden sind.

Und was die Sowjetunion betrifft, so bereitet die Amsterdamer Internationale ihre Massen psychologisch auf die Zusammenarbeit mit der Bourgeoisie in einem möglichen Krieg gegen die Arbeiter- und Bauernregierung vor.

In Frankreich ist der Sozialist Paul Boncour Verfasser des Militarisierungsgesetzes der Gewerkschaften. In Italien geht ein Teil der Amsterdamer Führer direkt zum Faschismus über, der andere Teil, der aus jenen besteht, die den Prinzipien des Klassenkampfes „treu“ geblieben sind, arbeitet an der Auflösung der Gewerkschaften und flüchtet ins Ausland. In Spanien arbeiten die Amsterdamer direkt mit der Militärdiktatur Primo de Riveras zusammen und spenden seiner sogenannten Sozialpolitik öffentlich Lob. Auf dem Balkan werden die Amsterdamer direkte Helfer bei der Unterdrückung der Arbeiter und armen Bauern.

Wir können behaupten, daß im gegenwärtigen Zeitpunkt. Im dem die wesentlichsten Interessen der Arbeiterklasse auf dem Spiele stehen, die Amsterdamer Internationale mit der Bourgeoisie einen Block gegen das revolutionäre China, die Sowjetunion und die Arbeiterklasse aller Länder bildet.

VI. Was Stellt die Amsterdamer Internationale in der Arbeiterbewegung dar?

Der kurze Blick, den wir soeben auf die Tätigkeit der Amsterdamer Internationale während ihres achtjährigen Bestandes geworfen haben, hat sie uns immer im Dienste des Kapitalismus gezeigt. Wir haben erklärt, daß diese Internationale seit ihrer Gründung eine gelbe Internationale war. Die Tatsachen haben bewiesen, daß unsere Behauptung keine demagogische war.

Die Arbeiterklasse hat gegenwärtig keinen schlimmeren Feind als die Amsterdamer Internationale.

Es ist notwendig, daß wir uns über die Kraft, die dieser Feind vertritt den wir mit allen Kräften bekämpfen und vollständig zerstören müssen, genaue Rechenschaft ablegen.

Zahlenmäßig hat die Amsterdamer Internationale einen empfindlichen Verlust erlitten. Die 24 Millionen Mitglieder die sie zum Zeitpunkt ihrer Gründung zählte, sind nach dem Bericht des Exekutivkomitees an den Pariser Kongreß auf 13445533 herabgesunken.

Wir wollen über die Genauigkeit dieser Ziffer nicht streiten, die offenbar übertrieben ist. Wir wollen diese Ziffer auch nicht durch die Tatsache herabsetzen, daß ein großer Teil der Mitglieder der reformistischen Internationale aus revolutionären Minderheiten gebildet wird, die sich zur Plattform der RGI. bekennen.

Die Rote Gewerkschaftsinternationale ist in bezug auf die zahlenmäßige Stärke der Amsterdamer Internationale nicht unterlegen. Die gewerkschaftlichen Organisationen Rußlands, Frankreichs, Chinas und der Tschechoslowakei bilden schon allein für sich ein Ganzes, das der Amsterdamer Internationale zahlenmäßig überlegen ist.

Doch wenn auch die Amsterdamer Internationale zahlenmäßig keine imposante Macht darstellt, so wäre es doch ein Fehler, sie zu unterschätzen.

Man darf nicht vergessen, daß die Amsterdamer Internationale in den industriell am stärksten entwickelten Ländern Europas, wie Deutschland, England und Belgien, eine herrschende Stellung einnimmt. Der politische Einfluß Amsterdams ist, wenngleich erschüttert, doch noch immer unter den Arbeitermassen dieser Länder sehr groß. Sein Einfluß ist wie der des Kapitalismus in einem gewissen Maße stabilisiert. Die Amsterdamer Internationale zählt zu ihren Aktiven noch immer einen mächtigen Gewerkschaftsapparat, die Mitarbeit langjähriger Gewerkschaftsfunktionäre und vor allem die Unterstützung durch die Regierungen. Man darf auch die Augen vor einer wichtigen Tatsache nicht verschließen, die sich in den letzten Jahren ereignet hat: nämlich die Verschärfung der Disziplin ihrer Organisationen.

Die negativen Seiten der Amsterdamer Internationale sind; ihre innere Zersetzung, die durch das Vorhandensein einer Linken und einer mächtigen, revolutionären Minorität gefördert wird; die Finanzkrise, die sie in eine außerordentlich schwere Lage gebracht hat: die internen Kämpfe um die Stellen, Kämpfe, die tatsächlich auch die kapitalistischen Widersprüche widerspiegeln, Kämpfe um

die Führerschaft in der Bewegung.

Aus dem vorhergehenden können wir folgenden Schluß ziehen:

Im allgemeinen befindet sich die Amsterdamer Internationale ebenso wie der Kapitalismus im Niedergang, sie durchschreitet jedoch eine Periode der relativen Stabilisierung, einer im übrigen gebrechlichen Stabilisierung, wie die der Bourgeoisie.

Die Aufgaben, die sich der revolutionären Gewerkschaftsbewegung angesichts der aktuellen Lage stellen sind folgende:

1. Unsere Arbeit zu verstärken, um wichtige Positionen in Europa zu bekommen.
2. Die gewerkschaftliche Organisation der Arbeiter in den Kolonial- und Halbkolonialländern mit Nachdruck zu betreiben, um zu verhindern, daß Reformismus und bürgerlicher Einfluß die Oberhand gewinnen.
3. Mit allen Mitteln die Entwicklung der Einheit innerhalb der reformistischen Gewerkschaften zu begünstigen.
4. Die revolutionären, gewerkschaftlichen Organisationen zu verstärken, nicht nur durch Erhöhung ihrer Schlagkraft und ihrer zahlenmäßigen Stärke, sondern auch mittels der Bildung von gewerkschaftlichen Kampfkaders, die ebenso fähig sind, die großen Kämpfe zu führen wie auch die gewerkschaftliche Kleinarbeit zu leisten
5. Das Zusammenhalten und die Disziplin in den Reihen der Roten Gewerkschaftsinternationale zu erhöhen, indem man sie in einen einzigen Körper umwandelt, der fähig ist, rasch und wirksam auf alle Ereignisse zu reagieren.
6. Mit Energie den Kampf gegen Amsterdam zu führen, indem man dessen wahre Rolle vor der Arbeiterklasse aller Länder entlarvt.
7. Mit verdoppelter Energie unseren Kampf für die Gewerkschaftseinheit in allen Ländern und die Gründung einer kampftüchtigen und mächtigen Gewerkschafteseinheit zu führen.

VII. Kann das Proletariat etwas vom V. Gewerkschaftskongreß erhoffen?

Der V. Kongreß der Amsterdamer Internationale, der eben in Paris eröffnet wird, tritt unter besonders schwierigen Verhältnissen zusammen.

Irgendetwas Positives von diessem Kongreß zu erwarten, wäre eine gefährliche Illusion. Aber es ist notwendig, daß die Arbeiter aller Länder ihre Blicke auf seine Tätigkeit lenken. Dieser Kongreß wird ihnen zeigen, daß sie keine schlimmeren Feinde haben als die reformistischen Führer. Während die Bourgeoisie in allen Ländern die Vernichtung der Arbeiterorganisationen verfolgt und einen Angriffsplan gegen die Sowjetunion, dieses Bollwerk und diesen Weffenplatz der Weltrevolution, ausarbeitet bereitet derinternationale Reformismus neue Verrätereien vor, die die vom 4. August 1914 noch an Schmach und Schande übertreffen.

La Révolution d'Octobre et le mouvement ouvrier espagnol

(L'Internationale Syndicale Rouge, núm. 82, novembre 1927)

En Espagne comme dans les autres pays latins, avant la guerre, seule une partie insignifiante de la classe ouvrière était organisée au pont de vue syndical et politique. L'Union Générale des Travailleurs (Centrale réformiste) avait en moyenne 80.000 membres ; le parti socialiste, fondateur et inspirateur de cette Centrale, ne dépassait pas les 6.000 ; la Confédération Nationale du Travail (Centrale anarcho-syndicaliste) ne groupait, à la veille de la guerre impérialiste, que quelque 70.000 ouvriers. Politiquement, le prolétariat de Catalogne, qui constituait le 90% du total des adhérents à cette Centrale, suivait les *leaders* du parti républicain, ou se laissait guider par de petits groupes anarchistes.

La guerre impérialiste change radicalement cet état de choses. L'Industrie espagnole, qui, avant 1914, travaillait presque exclusivement pour le marché intérieur et ne résistait péniblement à la concurrence étrangère que grâce à une politique douanière extrêmement protectionniste, trouve des débouchés extérieurs, à la suite de la disparition du marché mondial des puissances capitalistes engagées dans la guerre. Le bilan commercial, passif jusqu'en 1914, devient actif à partir de 1915, et cette situation avantageuse se maintient jusqu'à la fin de 1919. Les industries les plus importantes (textile, métallurgie et sous-sol) prennent un développement inouï. Cette période exceptionnelle de prospérité, en même temps qu'elle détermine une augmentation considérable des ouvriers industriels, crée des conditions particulièrement favorables à la lutte économique de la classe ouvrière et au développement de l'organisation syndicale. Surchargé de commandes, le patronat se voit contraint de donner satisfaction — non sans des tentatives de résistance — aux exigences des ouvriers qui obtiennent des améliorations importantes dans leurs conditions d'existence (salaires, journée de travail, etc...). Les grèves se terminent le plus souvent par des victoires éclatantes des ouvriers et par un renforcement considérable de leurs organisations de résistance.

Telle était la situation au moment où arriva la nouvelle de la Révolution de Février 1917. Cet événement historique, ainsi que les étapes successives du développement révolutionnaire qui aboutit, en octobre, à la prise du pouvoir par le prolétariat insurgé, eurent en Espagne une

répercussion énorme. L'industrialisation avait approfondi les contradictions entre l'État semi-féodal, — s'appuyant sur les grands propriétaires fonciers, — et la bourgeoisie industrielle de Catalogne et de Biscaye. La chute de l'autocratie russe était un sérieux avertissement pour la monarchie espagnole, elle donnait une impulsion vigoureuse à la démocratie bourgeoise. Sous l'influence immédiate des contradictions économiques internes et grâce à l'impulsion extérieure de la Révolution russe, il se forma un bloc politique bourgeois qui, dans sa lutte contre l'État semi-féodal, dépasse les cadres de la légalité constitutionnelle et fait chanceler la monarchie. Ce bloc comprend des éléments appartenant à tous les groupements politiques bourgeois et petit-bourgeois : des monarchistes libéraux, que l'on pourrait assimiler aux octobristes russes, des « réformistes » (anciens républicains que l'on peut assimiler aux *cadets* russes), des républicains (parti essentiellement petit-bourgeois), des nationalistes catalans et basques (représentant la grande industrie) et, finalement, des socialistes. Du début de mars 1917 jusqu'à la mi-août de la même année, la situation est nettement révolutionnaire. Les événements les plus importants de cette période sont la grève générale de vingt-quatre heures, en mars, contre la hausse sur les denrées alimentaires ; l'*assemblée de parlementaires* convoquée illégalement à Barcelone, malgré l'interdiction gouvernementale, et dissoute par la force de 19 juillet ; et, finalement, la grève générale, dans toute l'Espagne, en août. Cette grève, marquée par des collisions sanglantes dans tout le pays, et, tout spécialement en Catalogne et en Biscaye, clôt cette période. La bourgeoisie, effrayée par les progrès du mouvement ouvrier, fait machine en arrière et, au moment décisif, s'allie à la monarchie pour écraser la révolte prolétarienne d'août. L'exemple de la Révolution russe est pour quelque chose dans ce revirement, — qui n'avait rien d'inattendu, — de la bourgeoisie.

La classe ouvrière se ressaisit très rapidement de sa défaite. Malgré les massacres et les arrestations en masse, le mouvement ouvrier ne tarde pas à reprendre sa vigueur. La nouvelle de la Révolution d'Octobre est accueillie avec un enthousiasme sans précédent. Elle gonfle d'espoir le cœur du prolétariat et fait trembler de peur la bourgeoisie. Dès la fin de 1917, le mouvement ouvrier prend un nouvel élan. Es grèves nombreuses éclatent partout. La classe ouvrière fait preuve d'un enthousiasme et d'une combativité admirables.

Signalons comme les faits les plus importants de cette période : grève générale de Catalogne, en mars 1919 ; l'institution à Barcelone de la *censure rouge* de la presse bourgeoise par le syndicat du Livre ; le lock-out général dans toute l'industrie catalane au cours de l'hiver 1919-1920. La grève générale de 1919, précédée d'autres mouvements d'une grande importance, comme la grève des ouvriers de la Compagnie Canadienne d'Électricité, fut déclarée sous l'état de siège, alors que les syndicats étaient fermés par les autorités militaires et que des milliers d'ouvriers étaient emprisonnés. Par son unanimité et sa durée, cette grève est sans précédent dans l'histoire du

mouvement ouvrier. La *censure rouge* fut établie comme contre-coup à la censure militaire. Si celle-ci censurait impitoyablement tous les articles ou les nouvelles pouvant favoriser la cause ouvrière, la *censure rouge* empêchait la publication de tout article ou toute nouvelle dirigés contre le prolétariat. Le lock-out se prolongea pendant trois mois et demi. 500.000 ouvriers avaient été jetés sur le pavé. Ils ne recevaient aucun secours matériel. La répression sévissait. Et cependant, lorsque le gouverneur décréta l'ouverture des usines et des fabriques, pas un ouvrier ne rentra au travail. Après quatorze semaines de lock-out, après des privations indicibles, le prolétariat trouva en lui assez d'énergie et de courage pour décréter la grève générale. Ce mouvement ascensionnel continue, avec des intervalles de répression, jusqu'au commencement de 1921. L'Union Générale des Travailleurs voit monter ses effectifs à près de 200.000 membres. Le parti socialiste compte, en 1918, près de 50.000 adhérents. Mais c'est surtout la Confédération Nationale du Travail qui fait des progrès véritablement prodigieux. Ses effectifs, à la fin de 1919, dépassent un million. Son influence parmi la classe ouvrière est énorme. Pendant cette période, la Révolution d'Octobre jouit d'une popularité infinie. Ses victoires sont accueillies avec des explosions d'enthousiasme ; les difficultés qu'elle traverse font frémir d'angoisse les ouvriers. Les chefs socialistes eux-mêmes qui, pendant la guerre, se sont mis du côté des Alliés « défenseurs du Droit, de la Liberté et de la Démocratie » et qui, au fond, haïssaient les bolchéviks, e voient dans l'impossibilité d'adopter une attitude nettement hostile vis-à-vis de la Révolution d'Octobre. La pression des masses est si puissante que, même en 1920, le parti socialiste se voit contraint d'envoyer une délégation en Russie pour entrer en pourparlers avec la IIIe Internationale. Plus tard, comme leurs coreligionnaires des autres pays ils adoptent une position nettement contre-révolutionnaire, en reprenant les saletés et les calomnies mises en circulation par la bourgeoisie contre la première République Ouvrière triomphante. L'adhésion définitive du parti socialiste à la IIe Internationale, où il occupe une position d'extrême-droite, le glissement chaque jour plus prononcé vers la démocratie bourgeoisie déterminent une scission, et les bases d'un parti communiste sont jetées en 1920, à la suite de la sortie du parti d'un groupe de la jeunesse. Ce n'est qu'en 1921 que le parti est définitivement constitué, par la fusion du premier groupe avec les organisations qui, au congrès du parti socialiste du mois d'avril, se sont prononcées pour l'acceptation des 21 conditions d'adhésion à l'Internationale Communiste.

Le tableau est tout autre dans la Confédération Nationale du Travail. Cette organisation, dirigée par des anarcho-syndicalistes et qui, pendant de la guerre, avait pris une position nettement internationaliste, se place tout d'abord aux côtés de la Révolution d'Octobre. Sa presse publie à profusion des articles consacrés à cet événement et au bolchevisme. Les correspondances des ouvriers sont signées : « Le membre du Soviet n° ... » ou « Le Trotsky du Syndicat du Bois »,

« Bolchévik », etc... Le porte-voix des groupes anarchistes s'appelle « Le Drapeau Rouge », en hommage au « Drapeau Rouge », des spartakistes allemands. La révolution bolcheviste est le thème préféré des agitateurs et des propagandistes. Les noms de Lénine et de Trotsky jouissent d'une popularité immense. L'armée rouge est l'objet d'un enthousiasme tout spécial. Dans la prison où j'étais, au commencement de 1920, il me parvint un projet d'organisation de l'armée rouge espagnole, élaboré par des groupes anarchistes. Spectacle paradoxal ! Tandis que les chefs socialistes se dressent contre la Révolution d'Octobre et le bolchevisme, nous voyons les anarchistes, et le parti communiste. Cette solidarité enthousiaste du prolétariat révolutionnaire espagnol avec la révolution russe trouve une expression plus caractéristique dans l'adhésion à l'Internationale Communiste adoptée à l'unanimité, en décembre 1919, par la Confédération Nationale du Travail, au congrès de Madrid.

Ce même spectacle, nous l'avons vu dans d'autres pays. Tout comme en Espagne, nous avons vu en Suède, en Allemagne, en Amérique Latine, en Italie, au Portugal, dans un premier élan sentimental, les organisations anarcho-syndicalistes se solidariser avec la Révolution d'Octobre, ou adhérer même à la IIIe Internationale.

Ce n'est que plus tard que la clarification idéologique nécessaire commence. En Espagne, ce processus s'est développé dans des conditions particulièrement pénibles. La crise économique qui, avec, la fin de la guerre et la réapparition sur le marché mondial des puissances belligérantes, suivit en Espagne une période éphémère de prospérité, détermina une offensive capitaliste acharnée.

Les améliorations conquises furent arrachées les unes après les autres, les organisations ouvrières détruites. L'avant-garde du prolétariat fut l'objet des persécutions les plus cruelles. Les erreurs de tactique des anarcho-syndicalistes et la trahison des socialistes ont été les meilleurs auxiliaires de la bourgeoisie. Le prolétariat espagnol, extrêmement combatif, était, d'autre part, extrêmement arriéré au point de vue idéologique. Le parti socialiste ne s'est jamais préoccupé de donner à ses membres une préparation théorique quelconque. Quant aux anarchistes, ils ont nourri les ouvriers de la littérature creuse de leurs « théoriciens ». Aussi le prolétariat espagnol s'est-il trouvé désorienté et impuissant, aussi bien dans les moments où la vague révolutionnaire montait que dans les moments de réaction. Si, dans la période comprise entre 1917 et 1920, il avait eu à son avant-garde un parti communiste bien organisé, centralisé et expérimenté, disposant d'un bon bagage théorique, il aurait pu prendre le pouvoir. Dans la période sombre qui va de 1921 jusqu'à nos jours, il aurait trouvé plus facilement le chemin de son redressement.

C'est à la suite des circonstances que nous venons de mentionner que le processus de clarification idéologique s'effectue si péniblement. Mais ce processus serait encore incomparablement plus pénible sans la Révolution russe d'Octobre 1917, qui a agi comme un

puissant réactif sur le mouvement ouvrier espagnol. L'instinct de classe ne trompait pas le prolétariat de notre pays lorsque, mû par un motif de sentiment, il adhéra avec enthousiasme, il y a dix ans, à la cause de la Révolution russe. Si la répression impitoyable qui sévit depuis quelques années, si les campagnes de dénigrement contre la République des Soviets, engagées par les social-démocrates et les anarchistes, ont déterminé un certain désarroi dans les rangs de la classe ouvrière espagnole, il n'en est pas moins certain que la sympathie instinctive envers la révolution de cette sympathie envers les principes et la tactique du communisme ne pourra être arrêtée ni par la terreur bourgeoise, ni par la trahison réformiste ni par l'agitation impuissante des anarchistes. La Révolution d'Octobre a secoué les fondements de la société bourgeoise en Espagne, comme dans les autres pays. Le régime capitaliste sera détruit par la classe ouvrière, comme il l'a été en Russie, par la voie qui, la Révolution d'Octobre l'a montré, est la seule susceptible de conduire à la victoire : la dictature du prolétariat.

Andrès NIN.

Les communistes et la Révolution Espagnole

par André NIN

(La Verité, 1 de maig de 1931)

Epuisées toutes les ressources pur se maintenir sur un trône chancelant depuis des années, le 14 avril. Alphonse de Bourbon se voyait contraint à quitter le pays. La monarchie s'écroulait d'un coup, personne –absolument personne— ne se levait pour le défendre. Elle tombait vraiment comme un fruit pourri. Et la République était proclamée dans tout le pays sans combat, sans effusion de sang, dans une explosion immense d'enthousiasme délirant.

Cette circonstance a stimulé encore davantage les illusions démocratiques des masses, qui s'imaginent naïvement que la victoire sur la monarchie a été obtenue grâce aux élections municipales du 12. Cette illusion est partagée aussi par les éléments anarcho-syndicalistes de la Confédération Nationale du Travail. Ainsi, Pestana Déclarait il y a quelques jours dans une assemblée syndicale que les derniers événements avaient démontré la possibilité d'une évolution pacifique, sans violences, vers le communisme libertaire, et « Solideridad Obrera », l'organe officiel de la C.N.T., écrivait textuellement le 23 courant : « Dans un régime de liberté la révolution non sangiante est encore plus possible, plus facile que sous la monarchie ».

Grâce à cet état d'esprit des masses, la Gouvernement provisoire de la République a pu réaliser impunément une politique dont l'idée dirigeante est de maintenir le statu quo autant que possible, c'est-à-dire, se borner, en substance, à un changement d'étiquette. Son intérêt essentiel consiste à maintenir sous le drapeau-républicain tout ce qui menaçait de s'écrouler sous la monarchie. En réalité, la proclamation de la République est une tentative désespérée de la part la plus clairvoyante de la bourgeoisie et des grans propriétaires fonciers pour sauvegarder leus privilèges. A ce point de vue, la composition du Gouvernement provisoire est extrêmement significative : la présidence est dans les mains d'Alcala Zamora, propriétaire foncier et catholique fervent, un des représentants les plus typiques du féodalisme et de l'unitarisme absolutiste et réactionnaire ; le portefeuille des finances est tenu par le social-démocrate Prieto, étroitement lié au capital financier basque : le ministre de l'Economie, Nicolau d'Olwer, est le représentant de la Banque catalane ; finalement, à la tête du ministère du Travail se trouve Largo Caballero, leader socialiste, ancien,

conseiller d'Etat sous la dictature, secrétaire de la centrale syndicale réformiste Union Générale des Travailleurs, et dont la tâche dans le Gouvernement est bien claire : étouffer le mouvement ouvrier le domestiquer au plus grand profit de la consolidation de l'exploitation bourgeoise sous la forme républicaine.

*

Il est évident qu'un Gouvernement pareil ne peut résoudre aucun des problèmes fondamentaux de la révolution démocratique : celui de la terre, celui des nationalités, celui des rapports entre l'Eglise et l'Etat, celui de la transformation de l'appareil de l'ancien régime, celui de la lutte contre la réaction.

Dans sa première déclaration officielle, le Gouvernement provisoire s'est exprimé dans des termes qui montrent clairement qu'il est prêt à laisser intactes les bases de la grande propriété foncière. Il ne formule à cet égard qu'une affirmation bien précise : « La propriété privée est garantie par la loi » et elle « ne pourra être expropriée que par des raisons d'utilité publique et avec l'indemnité correspondante ». Comme solution, la note se borne à donner la promesse vague que « le droit agraire doit répondre à la fonction sociale de la terre ».

Il est clair que la République n'a pas la moindre intention d'atteindre les droits sacrés des grands propriétaires ni les survivances féodales qui sous la forme de « foros » métayage, « rabassa morta », etc. subsistent dans le pays.

Dans la question des nationalités,, une des plus graves en Espagne, l'attitude adoptée par le Gouvernement d'Alcala Zamora n'est pas moins significative. Il est indiscutable que la proclamation de la République catalane, qui a précédé celle de la République espagnole à Madrid a été l'acte le plus révolutionnaire accompli le 14 avril. Un Gouvernement démocratique authentique aurait dû reconnaître sans réserve un acte qui était soutenu par la majorité écrasante du peuple catalan. Or, le nouveau pouvoir central s'est levé contre la jeune République et a fait preuve d'un esprit chauviniste, absorbant, assimilationniste, qui n'a rien à envier à celui du pouvoir central disparu.

*

Quant aux rapports avec l'Eglise, le Gouvernement provisoire s'est borné à décréter la liberté des cultes et la sécularisation des cimetières sans dire un mot de ce qui constitue une des revendications traditionnelles de la démocratie – la séparation de l'Eglise et de l'Etat – ni de la confiscation des biens des congrégations religieuses, ni de la dissolution de ces dernières.

Et l'appareil de l'Etat ? Il reste le même de l'ancien régime, ses partisans les plus ardents continuent à occuper les postes les plus importants.

Enfin, qu'a fait le Gouvernement provisoire pour parer les coups probables de la réaction, qui conspire et qui se trouve dans une situation extrêmement avantageuse, puisqu'elle a dans ses mains les leviers décisifs de l'appareil de l'Etat ? Il a laissé échapper Alphonse de Bourbon, les dirigeants des organisations d'assassins fondées par l'ancien gouverneur de Barcelone, Martinez Anido, il ne prend aucune mesure contre les officiers de l'armée qui mènent une propagande monarchiste ouverte et complotent contre le nouvel ordre de choses, il laisse intacte, parfaitement armée, la « Guardia Civil », ces bourreaux de la classe ouvrière, profondément haïs, des masses, il se refuse, enfin, à prendre aucune de ces mesures rapides et énergiques susceptibles de désarmer l'ennemi et rendre impossible toute tentative de restauration.

Tout cela vient démentir d'une façon éclatante ce que nous avons soutenu, constamment pendant ces derniers mois : que la révolution démocratico-bougeoise ne peut être accomplie par la bourgeoisie, qu'elle ne peut être que l'œuvre du prolétariat au pouvoir, s'appuyant sur les masses paysannes, qui, en Espagne, représentent les 70% de la population laborieuse.

Plus concrètement : la révolution démocratico-bourgeoise ne pourra être réalisée dans notre pays que par l'instauration de la dictature du prolétariat.

Mais, la dictature du prolétariat ne peut être le mot d'ordre des communistes dans l'étape actuelle de la révolution, où, pour le dire autrement, peut-il être ou non un mot d'ordre de propagande, mais d'agitation ? Ce serait, à notre avis, une profonde erreur de tactique, qui se trouverait en contradiction évidente avec tous les enseignements de Marx et Lénine.

Notre tâche fondamentale doit être celle de conquérir la majorité décisive des masses ouvrières et paysannes. Ces masses sont actuellement hypnotisées par les illusions démocratiques. C'est sur ce terrain que nous devons les conquérir, leur faisant voir, par leur propre expérience, l'incapacité de la bourgeoisie pour résoudre les problèmes de la révolution démocratique et les gagnant ainsi, toujours sur le terrain de l'expérience, au moyen d'une critique constante de l'œuvre de la République, à l'idée de la dictature du prolétariat.

Notre mot d'ordre, donc, doit être, à l'heure actuelle, la réalisation intégrale de la révolution démocratique, moyennant la résolution du problème agraire par l'expropriation sans indemnité, des grands propriétaires fonciers et la distribution des terres aux paysans ; la reconnaissance du droit de la Catalogne et des autres nationalistes à disposer librement de leurs destinées, sans exclure la séparation, si c'est leur volonté ; la séparation de l'Eglise et de l'Etat et l'expropriation de tous les biens des ordres religieux, la destruction de l'appareil de l'Etat ; le désarmement de la « Guardia Civil » et l'armement des ouvriers et des paysans ; le jugement par un Tribunal révolutionnaire, de tous les ennemis déclarés du peuple.

Parallèlement, il faut travailler énergiquement pour organiser les masses et diriger efficacement leur lutte, en reformant les syndicats révolutionnaires, en créant des conseils d'usine, en constituant partout des « juntés » révolutionnaires d'ouvriers, de paysans et de soldats et, surtout, en unifiant toutes les forces communistes existant actuellement dans le pays. L'organisation de l'avant-garde révolutionnaire dans un puissant parti communiste est une question de vie ou de mort pour le prolétariat espagnol. L'opposition communiste de gauche n'épargnera pas ses efforts ni ses sacrifices pour contribuer à fournir à la classe ouvrière de notre pays l'instrument de combat dont elle a un besoin urgent. Il faut à tout prix forger cet instrument. Tout l'avenir de la révolution espagnole dépend de cela.

A. NIN.

A propòsit d'unes declaracions de Maurín

(*El Soviet*, 12 de febrer de 1932)

(Traducció d'I.C.)

Recentment, “La Tierra” de Madrid ha publicat unes declaracions de Maurín que vénen a confirmar l'espantosa confusió en què es debat el Bloc Obrer i Camperol i el seu líder.

La revolució espanyola i els Soviets

Fidel a la seva concepció “nacional” de la revolució, que tan excel·lent acollida va trobar entre la intel·lectualitat petit-burguesa de Madrid, Maurín comença per afirmar que “la revolució espanyola no s'ha de parèixer a la russa”, que el Soviet no li sembla “eficient” i que “sostenir que a Espanya no és possible la revolució social sense soviets i començar ara a organitzar-los és diferir la victòria de la classe treballadora, és actuar contrarevolucionàriament” (!!).

Quan deim que la revolució espanyola s'assemblarà a la russa no volem dir amb allò, ni molt menys, que prendrà exactament les mateixes formes.

Aquesta posició, que no és la nostra, no tendria absolutament res de marxista. El que sostenim és que, *fonamentalment*, es desenvoluparà igual, és a dir que no podrà realitzar les seves finalitats, tant en la seva etapa democràtica com en la seva etapa socialista, més que per la instauració de la dictadura del proletariat, i que aquesta no podia triomfar sense l'existència d'organitzacions de massa paregudes, pel seu caràcter, als soviets, i d'un fort partit comunista. La revolució espanyola se semblarà a la russa en la mateixa mesura que existeix una semblança *fonamental* entre les revolucions burgesa dels diferents països, o com la revolució russa se sembla, *en el fonamental*, a la Comuna de París.

Uns mesos enrere, abans que llançàs a la seva conferència de Madrid la desconcertant consigna que el poder havien de prendre'l els elements avançats de l'Ateneu, Maurín això ho comprenia perfectament, i, perfectament d'acord amb nosaltres, sostenia la necessitat de fundar *Juntes Revolucionàries d'obriers i camperols*, que no eren una altra cosa que un sinònim dels Soviets.

És possible que la revolució espanyola arribi a la creació d'aquestes organitzacions insubstituïbles per distints camins dels que va seguir la revolució russa, que els soviets sorgeixin, per exemple, com una conseqüència del desenvolupament dels Comitès de fàbrica, però, sense ells, la victòria de la classe treballadora no és possible.

“El Soviet –diu Maurín—correspon a la revolució russa com els clubs jacobins a la francesa”. Error profund! Els clubs jacobins corresponen íntegrament al partit, no als Soviets. Maurín perd de vista –cosa imperdonable a un comunista—una circumstància essencial: que, per més que busqui, no trobarà en l'exemple de les revolucions burgeses res paregut als Soviets, per la senzilla raó que aquests són característics de les revolucions proletàries. És tan difícil trobar un Soviet a les revolucions burgeses com un club jacobí a les revoltes dels esclaus...

“Tot el poder a la C.N.T.!”

Maurín nega el paper dels Soviets a la revolució espanyola per justificar la seva absurda consigna de “Tot el poder a les organitzacions obreres!” i “Tot el poder al proletariat!”.

Maurín, la preocupació cívica del qual consisteix en no copiar la revolució russa, no fa aquí més que un mal treball de copista, adaptant al nostre país la consigna russa “Tot el poder als Soviets!”. Sense la dualitat de poders existent a Rússia entre febrer i octubre de 1917, la consigna fonamental de la revolució no s'hauria formulat així. Els soviets no tenen *una part* de poder efectiu; el govern provisional en tenia l'altra. Els bolxevics exigien pels soviets la *totalitat del poder*. És molt diferent la situació actual d'Espanya, on la C.N.T., a la qual Maurín, vol donar *tot* el poder, no té ni la més mínima part del mateix. La totalitat del poder el té la burgesia.

Sigui com sigui, la consigna de Maurín no resisteix ni la més lleugera anàlisi.

Que els sindicats desenvoluparan a la revolució espanyola un gran paper és un fet que no ofereix ni el menor dubte. Però afirmar que pugin substituir als soviets és perpetuar el perjudici sindicalista, tan arrelat desgraciadament a les nostres masses, i inculcar a les mateixes la creença en la possibilitat de la victòria de la revolució sense l'existència d'un partit comunista.

No, la C.N.T., no pot substituir als soviets, perquè no engloba més que a una part del proletariat, perquè la immensa massa camperola —sense la col·laboració del qual és impossible la victòria—no està ni pot estar organitzada als sindicats obrers.

La revolució no la poden realitzar més que la immensa majoria dels obrers i camperols, i la unitat d'acció dels mateixos no és possible més que mitjançant els soviets, triats pels obrers i camperols sense distinció de creences, d'idees polítiques o d'organització.

No; la victòria de la revolució és impossible sense l'existència d'un partit, i, sostenir davant les masses la possibilitat d'una revolució realitzada pels sindicats és oblidar els principis fonamentals de la Internacional Comunista, desviar a la classe treballadora, enlloc d'orientar-la, i preparar la derrota sagnant de la revolució.

Finalment, tot i admetent la hipòtesis absurda que la C.N.T., prendrà el poder, les conseqüències d'aquest fet serien fatals per a la revolució. El fracàs inevitable de la C.N.T., provocaria una profunda decepció a les masses i la possibilitat de la victòria de la classe obrera quedarien allunyades durant molts d'anys.

El Bloc i les consignes democràtiques.

Fins fa poc, Maurín havia adoptat una actitud evasiva amb respecte a la seva posició enfront la Internacional. Ara es pronuncia d'una forma més concreta. Diferències de tàctica i doctrina —afirma— el separaran de la Internacional. “Al proclamar-se la República, per exemple, diu, els comunistes oficials (o el que és el mateix, la Internacional.—A. N.), demanaven amb insistència la instauració d'una república soviètica. Com, sobre aquestes bases, si no existia ni un sol soviets? Aquesta va ser una propaganda permanentment demagògica, que va allunyar les masses del partit comunista”. Aquesta política absurda va ser enèrgicament combatuda per nosaltres, i, per tant, dirigim totalment la crítica a Maurín. Però vet aquí que la Internacional, encara que amb gran retard, es va adonar del seu error, i modifica radicalment la seva tàctica, preconitzant la necessitat de consignes democràtiques en aquesta etapa de la revolució. I aquí comença el realment incomprensible: enlloc de consignar amb satisfacció aquest canvi de front, el Bloc, que havia adoptat una posició justa l'abandona bruscament per adoptar la que el partit ha reconegut, a la fi, que era errònia.

En què es basa Maurín per justificar aquest actitud absurda?

En la suposició que la classe treballadora “s'hagi convençut que la revolució burgesa no podia resoldre els seus problemes”, suposició absolutament gratuïta. Les il·lusions democràtiques de les masses han rebut un dur cop durant aquests darrers mesos, però afirmar que la classe obrera i els camperols les han perdut completament és posar-se d'esquenes a la realitat. Una gran part de les masses creu encara que un govern de republicans autèntics “ho faria millor”. Per això, la formació d'un govern socialista –consigna preconitzada per nosaltres—farà més en favor de la revolució que la consigna demagògica de “Tot el poder al proletariat”, llançada pel B.O.C.

D'altra banda, aquesta posició, aparentment radical, no fa més que cobrir una política netament reformista. No resulta còmic veure el B.O.C. predicar la presa del poder pel proletariat i, al mateix temps, realitzar una propaganda que té més de radical burgesa que de comunista?

Maurín, contra la unificació del partit.

Al final de la seva entrevista, Maurín fa una declaració d'una gravetat extraordinària: “Nosaltres –afirma rotundament—constituïm un partit comunista independent, espanyol”. Els obrers revolucionaris que formen part del B.O.C. han de demanar al seu líder: quan i per quin Congrés regular s'ha decidit la constitució d'aquest partit?

Aquesta declaració categòrica demostra, sens cap mena de dubte, que Maurín renuncia definitivament a la idea de la unificació de les forces comunistes, i que totes les proposicions d'unitat anteriorment formulades no eren més que una maniobra...

Maurín, com diuen els francesos, “s'ha instal·lat en l'escissió”, carregant sobre ell, amb allò, una terrible responsabilitat. Encara que no fos més que per això, la política del Bloc Obrer i Camperol hauria de ser combatuda implacablement. La Oposició Comunista d'Esquerra no deixarà de fer-ho ni de lluitar incansablement per la unificació de les files del comunisme espanyol, mitjançant la convocatòria d'un congrés al qual assisteixin els representants de tots els grups i les fraccions, i les resolucions del qual siguin llei obligatòria per tots els comunistes.

Maurín i l'oposició d'esquerra

Durant anys, Maurín s'havia negat a pronunciar-se públicament sobre la qüestió de l'oposició d'esquerra. És més, inclús havia coquetejat amb ella, fins a punt de fer-li diversos serveis. Fins fa uns mesos s'ha unit a la coral dels “anti-trotskistes”, i, en la lluita contra nosaltres, acudeix als recursos habituals de la burocràcia estalinista: la falsificació dels fets, l'atac personal i les exclusions. Teníem de Maurín un concepte més altiu. El Maurín d'avui no s'assembla al d'ahir, a aquell Maurín que per res del món hauria recorregut, com fa ara, a l'arsenal infecte dels que han dessagnat el partit comunista rus, enviant a la presó i a la deportació als millors militants, per substituir-los pels Besedovski i els Agabèkov, causant terribles estralls al moviment comunista de tots els països.

A les seves declaracions a “La Tierra”, Maurín ens presenta com a un grup polític sense iniciativa ni personalitat pròpia, que obeeix cegament les indicacions de Trotski. Maurín, que llegeix la nostra premsa internacional, sap que això no és cert. La oposició viu amb una vida pròpia i elabora col·lectivament la seva tàctica. És clar que en aquesta tasca hi pren una participació rellevant Trotski —com Lenin la prenia al partit rus— per la senzilla raó que el gran revolucionari és la figura més considerable amb què compta el comunisme internacional. Però l'oposició té els seus organismes responsables; ells són els que, en definitiva, decideixen, i no sempre d'acord amb les indicacions de Trotski.

Afortunadament, l'Oposició Comunista d'Esquerra, té no només un gran cabdell, sinó una doctrina, una tàctica, una col·laboració internacional. Pot dir el mateix el Bloc Obrer i Camperol, que no té, no diguem ja un gran cabdell, sinó ni doctrina, ni tàctica, ni el contacte viu i contundent, indispensable per tota acció eficaç, no ja amb els comunistes de fora d'Espanya, sinó encara amb els de més enllà de l'Ebre?

El B.O.C no és més que una organització casolana, i amb organitzacions casolanes no es fan revolucions.

ANDREU NIN

Per un gran partit comunista

(*El Soviet*, 10 de maig de 1932)

(Traducció d'I.C.)

La formació d'un autèntic partit comunista no pot ser més que el resultat d'un procés llarg i laboriós. Entre 1917-1920, quan la revolució cridava amb fortes anellades a les portes d'Europa, la classe obrera no va poder prendre el poder perquè a uns països no comptava amb aquell partit, i a d'altres aquest era encara massa jove i inexpert.

A Espanya hem assistit a la dolorosa experiència de veure com es creaven circumstàncies excepcionalment favorables per a la victòria del proletariat, i aquest, desorientat, sense guia, es batia entre la retirada i el seu magnífica suport ofensiu es convertia en una defensiva que permetia a l'enemic consolidar les seves posicions. Mai l'absència d'un partit revolucionari, fort i experimentat, capaç de conduir a la classe obrera al combat i al triomf, s'ha manifestat d'una manera tan sensible. La creació d'aquest partit és una qüestió de vida o mort pel proletariat espanyol.

Una sèrie de circumstàncies han contribuït a crear l'estat de les coses que lamentam, dificultant enormement el procés de la formació del partit.

Assenyalem, davant tot, la manca d'educació teòrica dels militants del nostre moviment obrer, tan admirable per la seva combativitat, per la seva candorosa embranzida. Els socialistes mai no s'han preocupat d'educar a les seves masses. Els seus líders més destacats no han produït ni una sola obra teòrica. En aquest aspecte són completament inèdits. L'únic que han aconseguit —i per ventura l'únic que varen proposar-se—ha estat crear quadres de buròcrates sindicals i del partit, experts en paranys i magarrufes. Tant bon punt la massa dels afiliats, més bé per al combat, se l'ha educat per la gira campestre i els baixos menesters electorals. El període de la dictadura militar, amb les seves prebendes i les seves comissions paritàries, feble preludi de l'“enxufisme” republicà, va fer la resta.

De la tradició teòrica de l'anarco-sindicalisme, no se n'ha ni de parlar. Durant dècades senceres, s'ha alimentat a les excel·lents masses que es trobaven baix la seva influència, amb una ideologia confusa, caòtica, absurda, que no anat més enllà de Kropotkin i Malatesta, i ha condemnat el

moviment obrer a l'esterilitat, duent-lo de fracàs en fracàs.

El partit comunista es va constituir principalment sobre la base d'elements d'aquests dos camps, amb tots els seus enormes defectes, i de la jove generació, que no ha dut al moviment més que entusiasme, i en canvi ha heretat tots els defectes dels seus antecessors.

El partit comunista, nascut en aquestes circumstàncies, es va veure obligat, per afegitó, des d'un principi a actuar quasi constantment a la clandestinitat. Aquesta circumstància, que per res entorpeix el desenvolupament del partit quan aquest compta amb quadres preparats, i encara així contribueix a temperar-lo i a consolidar-lo, efectuant una mena de selecció automàtica dels seus militants, va tenir conseqüències extremadament desfavorables. La clandestinitat va dificultar la discussió teòrica, i la política de la Internacional, en escanyar tota iniciativa, i, baix el pretext de la lluita contra el "trotskisme", eliminar tots els elements que veien clara la situació i es rebel·laven contra els seus funestos errors, va fomentar el desenvolupament d'una oligarquia incapaç, sense preparació doctrinal ni prestigi al moviment obrer, que des de la direcció del partit va constituir l'obstacle més considerable en el desenvolupament del mateix.

Els resultats de tot allò varen ser catastròfics. El partit no va desenvolupar cap paper a la situació netament revolucionària, creada al nostre país després de la caiguda de Primo de Rivera. Vaig estar-ne absent. Tot just es va sentir la seva veu, i hauria estat preferible, perquè amb els seus desencerts, la seva desorientació, la seva demagògia absurda i el seu aventurisme desmesurat no ha fet més que augmentar el seu desprestigi entre les masses treballadores. De fet, avui, el partit —un partit digne d'aquest nom, actiu, viu— no existeix. Aquesta és la dura i dolorosa realitat, de la qual és responsable en primer terme la direcció centrista de la Internacional Comunista.

Aquesta realitat és més dolorosa quan a Espanya, tot i els desencerts comesos i les derrotes patides per la classe obrera durant aquests darrers mesos, les circumstàncies són excepcionalment favorables per a la creació d'un formidable partit comunista.

Les masses obreres, decebudes cada cop més pel social-reformisme i per l'anarco-sindicalisme, passades pels moments de vacil·lació —han de girar forçosament els seus ulls cap al comunisme, l'únic que els ofereix una doctrina clara i una tàctica eficaç.

Les il·lusions democràtiques s'ensorren ràpidament. I inclús una bona part de la petita burgesia

radical, angoixada econòmicament, amargament desenganyada de la República, que tantes esperances li havia fet concebre, veu amb simpatia les nostres idees.

Potencialment, el comunisme és ja una força al país. Manca encara per organitzar aquell sentiment difós, i donar al proletariat l'arma que necessita per vèncer: el partit.

Però, precisament perquè el comunisme és encara quelcom potencial, indefinit, és precís lluitar amb la màxima energia contra el confusionisme. El proletariat espanyol té necessitat d'un partit que s'inspiri en la tradició del bolxevisme rus, basat en la claredat ideològica i la intransigència doctrinal, d'un partit que sigui una organització de combatents i no una massa gregària que confïï a la burocràcia dirigent la missió de pensar per ella o un bloc de simpatitzants incolor i insípid.

L'Esquerra Comunista s'ha assignat com a finalitat contribuir amb totes les seves forces a la formació d'aquest partit.

No ignora que els obstacles amb què s'ensopegarà al seu camí, són immensos. Però no es deixarà acovardir per ells. Sap que avui representa una minoria —encara que no tan insignificant com els seus adversaris s'imaginem— per al moviment obrer espanyol. El fet d'estar en minoria no ha d'espantar mai l'autèntic revolucionari, quan resta fermament convençut que la posició que ell ha adoptat és justa. Als moments decisius és al voltant dels que representen els interessos genuïns del proletariat que es cristal·litza en el moviment revolucionari. El bolxevisme era una minoria la primavera la 1917, la qual cosa no va ser un obstacle per què a l'octubre prengué el poder recolzat per la immensa majoria del proletariat i dels camperols.

Amb respecte a les altres forces del moviment obrer, l'Esquerra Comunista representa el que va representar el bolxevisme a Rússia el 1917: la tradició del marxisme revolucionari, més l'experiència riquíssima de la revolució russa.

Armada amb aquestes armes, l'Esquerra Comunista no aturarà els seus esforços fins a aconseguir que es constitueixi a Espanya el gran partit comunista, sense el qual la classe obrera no podrà vèncer la burgesia.

Andreu NIN.

S'ha d'acabar amb les maniobres escissionistes

(*El Soviet*, 16 de juny de 1932)

(Traducció d'I.C.)

És evident que l'ofensiva de la burgesia es veu considerablement facilitada per l'estat de la divisió en què es troben les organitzacions obreres. Davant un proletariat fortament cohesionat, agrupat en sindicats potents, la burgesia haurà de retrocedir. En aquestes circumstàncies, tot allò que podrà contribuir a agreujar més encara més l'estat de desorganització de la classe obrera, a accentuar l'escissió, han de ser considerats com un autèntic crim per tots aquells que posen l'interès dels treballadors per sobre de tot.

És indubtable que una gran part de la responsabilitat de l'escissió recau sobre els anarquistes, que es proposen convertir la C.N.T. en un instrument al servei de la F.A.I., en un vedat en el qual no hi tenguí dret a viure-hi més que el sectarisme llibertari. I no parlem ja dels líders socialistes, els quals, en la seva qualitat de servidors de la burgesia, tenen tot l'interès en mantenir la direcció sindical.

Però el més greu és que els comunistes, enlloc de treballar sincerament en favor de la unitat, han vingut a agreujar encara més la divisió existent. L'Esquerra Comunista ha combatut amb la màxima energia l'engendrament “reconstructor” de Sevilla i combat ara no menys enèrgicament la pretesa campanya “d'unitat”, en realitat d'escissió, que ha de culminar en la conferència convocada a Madrid.

El Bloc Obrer i Camperol, per la seva banda, que s'havia alçat contra la política sindical del partit ha acabat per imitar-la. En una altra part d'aquest mateix nombre es fa la crítica circumstanciada d'aquesta política nefasta, que ha conduït a l'exclusió a tres federacions locals al si de la Confederació Nacional del Treball. Es demostra allí que l'escissió podia ser evitada. El Bloc l'ha precipitada enlloc de seguir el camí que segons P. Bonet (vegi's “La Batalla” del 9 de juny) era la més eficaç —i que la seva pròpia organització no ha seguit— “d'anar pam a pam des de dins a la conquesta de la C.N.T”.

La conferència de les federacions expulsades, ha de celebrar-se el proper diumenge a Tarragona,

assenyala, no una passa cap a la unitat, sinó cap a l'aprofundiment de la divisió.

L'organització dels sindicats en federació i la fundació d'un periòdic de la mateixa, assenyalen la constitució d'una nova central. Les protestes d'unitat no poden esborrar aquest fet brutal. El Bloc "s'instal·la" en l'escissió. Aquesta és la realitat. És contra aquest fet que nosaltres ens alcem i és aquest fet el que denunciem enèrgicament a la classe obrera.

El partit, d'acord amb l'orientació fonamental de la Internacional Sindical Roja, que impulsa l'escissió per tot amb la finalitat de comptar amb seccions nacionals, encamina tots els seus esforços en el sentit de crear una organització sindical a la seva imatge i aparença. El Bloc Obrer i Camperol, que fonamenta el seu divorci amb la Internacional principalment amb la seva disconformitat amb la mateixa, segueix el seu idèntic camí i es disposa a crear igualment una organització sindical pròpia.

Per aquest camí no podem seguir. S'ha de combatre implacablement a aquests singulars partidaris de la unitat que cada vegada que mouen un dit en favor de la mateixa provoquen una escissió.

Convertir el moviment sindical en una sèrie de regnes de Taifes seria condemnar-lo a la impotència.

Andreu Nin,
Presó Cel·lular, 11 de juny de 1932.

La crítica i el comunisme

(*El Soviet*, 25 de juny de 1932)

(Traducció d'I.C.)

Un dels arguments usats en més freqüència contra l'Esquerra Comunista pels nostres adversaris i encara pels militants de bona fe que no són duts per una passió sectària, és que li concedim una importància excessiva a la crítica en perjudici de l'actuació “positiva”. Deixau-vos de criticar —se'ns diu— i facem tots comunisme.

Els que ens combaten des d'aquest punt de vista obliden absolutament que el marxisme ha estat sempre essencialment crític i polèmic. Si se li lleva aquest aspecte, no queda res d'ell. Tota l'obra de Marx està basada en la crítica de la filosofia idealista, de l'economia política burgesa, del socialisme petit-burgès, del materialisme mecànic, de Proudhon, de l'anarquisme de Lassalle. Així una obra tan essencialment científica com “El Capital” és crítica i polèmica, i no parlem ja de la producció purament política del fundador del socialisme científic. Marx era un pamfletista acarnissat, que duia fins i tot a vegades la seva passió polèmica fins a la injustícia. I què dir d'Engels? La seva obra fonamental, “Anti-Duhring”, està plenament consagrada a rebatre les teories d'aquest filòsof alemany.

A la segona Internacional d'abans de la guerra imperialista, la lluita entre els revisionistes i col·laboracionistes d'una part (Bernstein, Jaurés) i dels marxistes ortodoxos de l'altra (Kautsky, Rosa Luxemburg, Lenin), adquireix caràcters d'extremada violència. A Rússia, el marxisme revolucionari, representat pels bolxevics, sorgeix com a conseqüència de la crítica despietada del populisme, del marxisme “legal”, de l'economicisme, del menxevisme. La guerra imperialista escindeix en dos camps la Internacional.

Però i a l'interior del propi partit bolxevic? La crítica i la lluita de tendències no cessa ni un moment: crítica de l'idealisme masclista de Lunaixarski i de Bogdànov, de la posició “esquerrana” de Rosa Luxemburg, Radek i altres en la qüestió de les nacionalitats del “otzovisme”, de l'oportunisme (Kàmenev, Zinoviev, etc. els 1917-1918), de la fracció de l'anomenat “comunisme d'esquerra” (Bukharin, Bunov, Ràdek, Dzerjinski, etc. el 1918), etc., etc.

El major perill de l'estalinisme representa pel comunisme radica precisament en la seva animadversió a la crítica, a la seva tendència per substituir l'anàlisi i la crítica, que constitueixen l'ànima del marxisme, per un dogmatisme tancat, de fórmules fetes que eixuguen les fonts d'investigació i converteix els militants en una mena de confreres d'una orde mística en autòmats sense raonament ni iniciativa, en simples executors de les ordres d'un Conclave, únic posseïdor de la veritat, que pensa per ells. En aquest sentit l'estalinisme pot ser considerat com una tendència anti-marxista.

L'Esquerra Comunista aspira precisament a restablir a la Internacional l'esperit anihilat pels dirigents que la han conduït al seu lamentable estat actual. I aquesta llibertat de crítica que reclamem no té res de comú amb la que reclamen els idealistes petit-burgesos.

El partit del proletariat no ha de ser un club de discussió ni una organització a la que hi tinguin cabuda totes les tendències i cadascú obri així com millor li passi pel cap, sinó una arma per combatre i, per consegüent, homogènia des del punt de vista ideològic i basat en una disciplina fèrria. Però aquesta disciplina no ha de tenir un caràcter mecànic, sinó que ha de ser el lliure resultat de la crítica i de la discussió lliures de tots els problemes importants. Llibertat de discussió: igualtat en l'acció. Un partit en el qual no es discuteixi, en el qual els seus membres es limitin a aplicar una política, l'elaboració de la qual no hi hagin intervingut, no és un partit revolucionari, i a tots els motius decisius fallarà inexorablement.

L'Esquerra Comunista encamina tots els seus esforços a aconseguir que la Internacional i les seves seccions nacionals tornin a ser el que eren a la vida de Lenin, i a sotmetre a una crítica despietada les desviacions de la fracció estalinista, no fa més que continuar la tradició del marxisme revolucionari.

Sense aquell petit grup de bolxevics, tenaços crítics, apassionats polemistes i fraccionaris intransigents que provocaven el somriure dels greus barons que dirigien la Internacional abans de la guerra, el marxisme revolucionari s'hauria enfonsat el 1914 i avui no existiria la III Internacional. Aquell nucli d'emigrants polítics discutidors i primmirats es varen convertir en legió. Els grups de l'Esquerra Comunista són el nucli fonamental de la Internacional Comunista, renegada de demà. Avui els comunistes d'esquerra són uns quants milers. Demà, milions de proletaris els seguiran.

En la política, l'important és saber el que es vol i on es va.

L'Esquerra Comunista ho sap fermament. I per això el seu triomf es dona per descomptat.

Andreu Nin.

De l'oportunisme a l'ultraesquerranisme

La política sindical de la Internacional

(*El Soviet*, 14 de juliol de 1932)

(Traducció d'I.C.)

Seria un error considerar el criminal acte d'escissió que els estalinistes acaben de realitzar a la conferència de Madrid com un fet aïllat, fruit del desconcert dels mal aconsellats dirigents del partit comunista espanyol, sense cap connexió amb la política general de la Internacional. El desgraciat acord és una conseqüència natural i lògica de dita política.

És precisament a la tàctica sindical que s'han manifestat amb particular relleu els trets característics del centrisme estalinista, amb la seva política de curt abast, el seu oblid de les lliçons fonamentals del leninisme, els seus zig-zags bruscs que el fan passar de l'oportunisme disposat a fer totes les concessions, a l'aventurisme ultraesquerrà més desenfrenat.

Durant els anys 1924-1928, la direcció Stalin-Bukharin orienta tota la política russa i de la Internacional partint del supòsit d'una perllongada estabilització del capitalisme, i de l'allunyament, durant molts d'anys, de tota possibilitat revolucionària.

Aquesta falsa perspectiva havia de donar, forçosament, com a resultat una política oportunista, orientada decididament cap a la dreta, que es va manifestar amb particular evidència al terreny sindical. Si no es pot comptar amb un proper alçament proletari a Europa, la U.R.S.S. no pot confiar més que en les seves pròpies forces, i sigui quin sigui l'estat del moviment obrer a Europa, anirà edificant el socialisme, encara que sigui “a pas de tortuga”, segons la famosa frase de Bukharin. En aquestes condicions, l'important, el fonamental, no és el desenvolupament del moviment revolucionari, sinó evitar que l'imperialisme ataqüi la Unió Soviètica i li impedeixi organitzar tranquil·lament la nova societat mitjançant “l'evolució pacífica” del kulak (Bukharin dixit) cap al socialisme.

La característica fonamental de la política estalinista durant aquell període és la substitució de

l'acció revolucionària de les masses per les negociacions i els acords diplomàtics amb els líders reformistes, i el curs cap a la liquidació de les organitzacions sindicals revolucionàries.

Mentre es xifren totes les esperances al Comitè anglo-rus i als líders de les *Trade Unions*, simples agents de l'imperialisme britànic, se saboteja el *Moviment Minoritari* anglès, que agrupava els partidaris de la Internacional Sindical Roja, s'arriba fins i tot a preconitzar la seva dissolució pura i simple i es prohibeix tota crítica a l'actuació dels líders reformistes. És l'època de la “unitat a tota costa”, sense condicions, encara a canvi de renunciar als principis fonamentals de la tàctica comunista.

Als Estats Units, es recolza decididament al grup Lovestone, que preconitza una política de capitulació davant la reaccionària Federació Americana del Treball i oposa una enèrgica resistència a les tendències encaminades a organitzar en sindicats independents a les armes de producció que els reformistes tenien del tot abandonades (indústria de l'automòbil i treballadors del mar) o als obrers que, com els de les mines, havien abandonat en massa l'organització dirigida pel més traïdor dels traïdors, Lewis, deixant-la molt afeblida.

A Alemanya s'accepten totes les humiliacions que els dirigents de l'A.D.G.B. <la central reformista> imposen als obrers revolucionaris, el moviment de l'oposició basat en la Internacional Sindical Roja és substituït per uns “Grup d'amics de la unitat”, completament amorfs, i oposen tota classe d'obstacles a la organització dels exclosos.

A Txecoslovàquia, durant aquells anys, tots els esforços de la burocràcia dirigent s'orienten en el sentit d'entorpir el desenvolupament de la central revolucionària i afavoreixen el pas dels seus sindicats a l'organització reformista.

I així a tots els països.

Paral·lelament, la central soviètica negocia, pacta, una maniobra amb els elements pseudoesquerrans del moviment sindical, els Purcell, els Liebaers, els Eimmen, prepara l'adhesió a la Internacional d'Amsterdam, saboteja obertament la Internacional Sindical Roja, els seus Comitès Internacionals de Propaganda a les federacions d'indústria. Durant més de dos anys, els delegats soviètics no participen absolutament als treballs de la I.S.R. S'anava a tota marxa cap a la unitat i la Sindical Roja constituïa un obstacle per la mateixa.

Tot això és cert —objectaran els estalinistes; però el partit va expulsar de la direcció dels sindicats aquells dimonis dretans. A això respondrem que una de les característiques de l'estalinisme consisteix precisament a descarregar sobre els executors la responsabilitat dels errors comesos. La política de Tomski i Cia. va ser la de la direcció del partit i, per tant, de la Internacional.

L'eliminació dels elements de la dreta va coincidir amb el viratge a l'esquerra efectuat pel partit, en tots els aspectes, baix la pressió dels esdeveniments i la crítica tenaç i implacable de la nostra oposició. I com passa sempre amb el centrisme estalinista, de l'oportunisme característic dels anys 1924-1928 es va passar a un esquerranisme absurd.

Si abans la Internacional preconitzava la unitat per sobre de tot, encara a costa de la més escandalosa renúncia als principis, i preparava la liquidació en massa dels sindicats revolucionaris; ara practica la política d'escissió sense miraments, la creació d'organitzacions sindicals esquelètiques, sense vitalitat. És així com s'ha comès l'error profund de fundar sindicats independents a Alemanya, amb la qual cosa —i amb l'ajuda suplementària de la teoria absurda del “socialfeixisme”—el partit s'ha divorciat de les grans masses organitzades en la central reformista; com s'ha seguit el mateix camí a Polònia, en circumstàncies completament desfavorables; als Estats Units, quan el moment favorable ja havia passat; com s'han creat precipitadament una sèrie d'organitzacions sindicals fantasmes a Amèrica Llatina, amb l'única finalitat de justificar l'existència d'un mecanisme burocràtic, anomenat “Confederació Sindical Llatinoamericana”, amb els sous i les subvencions consegüents.

El resultat d'aquesta política ha estat desastrós a tots els països. La influència de la Internacional Sindical Roja ha minvat a tot el món. I no parlem del prestigi del comunisme en general. Com hem dit ja a altres ocasions, l'estalinisme, com el cavall d'Àtila, no deixa créixer la gespa baix els seus peus. Per allà on passa ho arrasa tot.

Ha passat també per Espanya i, si no aconsegueix arrasar-ho tot, no serà per manca de bona voluntat. Les circumstàncies eren excepcionalment favorables per crear un gran partit comunista, i ha aconseguit reduir-lo a una secta sense prestigi ni influència. Hi havia circumstàncies propícies per crear un potent moviment sindical, i l'estalinisme hi ha produït una nova escissió.

Tenim el profund convenciment que el trasbalsat acord de la conferència de Madrid serà acollit amb

hostilitat pel proletariat del nostre país; però és evident que la decisió de fundar una nova central desmoralitzarà una part de la classe obrera, fomentarà el desconcert i, en tot cas, no farà avançar ni una passa la causa de la unitat, avui més necessària que mai.

Aquestes consideracions assenyalen a l'Esquerra Comunista la conducta a seguir: fer comprendre als obrers la connexió existent entre la política sindical de la Internacional i la del partit comunista espanyol; denunciar la irresponsabilitat i l'aventurisme transmet dita política; combatre amb tota l'energia l'acord criminal pres per la Conferència de Madrid d'accentuar la divisió de la classe obrera espanyola fundant una nova central.

... Andreu Nin

El sindicalismo revolucionario y el anarcosindicalismo¹³-

(Comunismo, núm.29, octubre 1933)

Crítica de sus posiciones fundamentales

Los estudios de Plejanov —el eminente introductor del marxismo en Rusia—, que ofrecemos al lector español, fueron escrito veinticinco años atrás, en una época en que el sindicalismo revolucionario, presentado por sus teóricos como una <<nueva escuela del socialismo>> y una renovación del marxismo, atraía, por lo que tenía de ecléctico, la atención de los intelectuales sedientos de novedad y adquiriría una cierta influencia en el movimiento obrero, muy particularmente en el francés, y, en menor grado, en el de los demás países latinos.

Si para casi todos los países la crítica de Plejanov no conserva más que un valor documental e histórico, pues los hechos, con su lógica inflexible, han evidenciado toda la inanidad de la doctrina sindicalista, para España, triste es consignarlo, sigue teniendo un valor de actualidad candente. Este es el índice más desolador de nuestro lamentable atraso. En cualquier país relativamente avanzado el que planteara, por ejemplo, el problema de si los obreros deben o no intervenir en política, sería considerado como un excéntrico de quien nadie haría el menor caso. Sin embargo, en nuestro país este problema, así como el de la conquista o destrucción del Estado, resuelto definitivamente por doquier, es un problema actualísimo, que provoquen discusiones apasionadas.

Es éste un estado de cosas que no puede por menos que lamentar todo aquel que desearía ver a nuestro movimiento obrero en un grado de evolución más elevado; pero no hay más remedio que tenerlo en cuenta si queremos que nuestra acción no se pierda en las nebulosidades de la abstracción y de resultados fecundos.

Por esto la publicación de la obra de Plejanov, que estudia problemas ya superados en todas partes, es de una utilidad indiscutible y contribuirá, indudablemente, a orientar nuestro movimiento obrero, que sigue navegando, en uno de sus sectores más importantes por las esferas nebulosas de la utopía y alimentándose de teorías retiradas ya de la circulación en casi todos los países.

13.- Introducción a la obra de Plejanov *Crítica del sindicalismo*, publicada por Ed. Aguilar, Madrid, 1934. También fue reproducida en “Comunismo”, nº 29, octubre de 1933, p. 173-178, y nº 30, noviembre-diciembre, p. 229-236.

La obra de Plejanov, empero, no está exenta de defector, que no disminuyen, sin embargo, su valor teórico ni quebrantan la firmeza de sus tesis fundamentales.

El eminente escritor marxista no concede la importancia que se merece a un factor que contribuyó poderosamente al desarrollo del sindicalismo: la falsa posición adoptada por la mayoría de la socialdemocracia de antes de la guerra frente a la cuestión del Estado.

Lenin, en *El Estado y la Revolución*, puso ya de manifiesto lo absurdo de que Plejanov consagrara un folleto especial al socialismo y el anarquismo sin plantear para nada dicha cuestión. Y es que, en realidad, en esa incomprensible actitud del escritor ruso se encerraba ya en germen el oportunismo que había de conducirle a la ignominiosa traición de 1914. En efecto, los socialistas de la II Internacional habían substituido la doctrina fundamental de Marx y Engels, según la cual el Estado no es más que un órgano transitorio, destinado a servir de instrumento de opresión de una clase contra las otras y a desaparecer, a disolverse automáticamente con la desaparición de las clases, por la de la evolución progresiva y pacífica del Estado hacia el socialismo en el marco de las instituciones democráticas. De acuerdo con esta desnaturalización del marxismo, la misión de la clase obrera no había de consistir en adueñarse del mecanismo estatal para aplastar a las clases explotadoras mediante la instauración de la dictadura proletaria, sino en la transformación paulatina del Estado capitalista por medios puramente parlamentarios. Merced a esta deformación monstruosa del marxismo, la doctrina más revolucionaria de la historia se convertía en un reformismo miserable y castrador, que hallaba su expresión más característica en el colaboracionismo y el cretinismo parlamentario. La lucha de clases se convirtió, para los partidos socialistas, en una noción puramente retórica; la revolución social, en una abstracción, en una abstracción oratoria; la misión histórica del proletariado fue sacrificada a sus intereses inmediatos.

El sindicalismo revolucionario fue una sana reacción de una buena parte de los obreros revolucionarios contra esa degeneración del marxismo, y, en ese sentido, su aparición era objetivamente un factor progresivo, a despecho de sus profundos errores teóricos. El hecho de que el sindicalismo revolucionario surgiera y adquiriese su mayor desarrollo en Francia, no es casual. Fue allí donde la corrupción colaboracionista y parlamentaria se había manifestado con caracteres más escandalosos. En el aire enrarecido del movimiento obrero francés, el sindicalismo revolucionario fue como una corriente de aire fresco.

Plejanov, como la casi totalidad de los socialdemócratas de aquella época, llevado de un sectarismo teórico que no había de ser óbice para que más tarde cayera él mismo en la charca reformista, no supo ver el aspecto progresivo de esa tendencia obrera. Su justificada hostilidad por

el anarquismo como doctrina no le permitió tampoco darse cuenta de la inmensa importancia que tenía para el movimiento obrero el hecho de que se incorporaran al mismo los mejores elementos anarquistas.

Plejanov tiene, naturalmente, toda la razón cuando combate la concepción de la neutralidad y el apoliticismo sindicalistas. Pero no se da cuenta de que el sindicalismo revolucionario no tenía nada de neutro ni de apolítico, sino que, en realidad, era una doctrina política que aspiraba a conservar su neutralidad frente a los partidos socialistas, que encarnaban el colaboracionismo y el reformismo. Eso es justo hasta tal punto que Trotsky ha podido decir, con razón, que el sindicalismo revolucionario era el embrión del futuro Partido Comunista. Trotsky, al hacer esta afirmación, no se solidarizaba, ni mucho menos, con los errores teóricos, que nadie ha combatido más acerbamente que él, del sindicalismo, sino que señalaba su *tendencia* antirreformista, irreconciliablemente adversa a la colaboración de clases y, por consiguiente, revolucionaria. Era esa tendencia expresión fiel de una repugnancia instintiva por la degeneración socialista, la que contrarrestaba, por decirlo así, la influencia sectaria e individualista del anarquismo y hacía posible que, en algunos países, el sindicalismo revolucionario se convirtiera en un movimiento de masas.

Al hablar del aspecto progresivo del sindicalismo —creemos indispensable insistir en ello— nos referimos a lo que representaba como tendencia, como reacción saludable en el seno de la clase obrera y, en ningún modo, a sus fundamentos teóricos, cuya inconsistencia ha quedado plenamente coincidentada por los hechos. Si Plejanov y los escritores socialdemócratas de su tiempo, en vez de limitarse a señalar los evidentes errores teóricos del sindicalismo hubieran estudiado las causas determinantes de la aparición de esta corriente, habrían comprendido la necesidad imperiosa de sacar al socialismo del cenagal reformista en que se había hundido y de reintegrarlo a las posiciones fundamental e intransigentemente revolucionarias del marxismo. Si el anarquismo y el sindicalismo nunca pudieron echar raíces en Rusia, a pesar de que las condiciones económicas de dicho país eran terreno abonado para su desarrollo, hay que atribuirlo a la existencia de un partido que, como el bolchevique, se mantuvo inquebrantablemente fiel al marxismo revolucionario. Lenin decía, con razón, que el anarquismo es una especie de castigo por los pecados oportunistas del socialismo.

La guerra imperialista de 1914-1918 señaló el hundimiento de la II Internacional y de los sindicatos reformistas que se hallaban bajo su influencia. Una y otros abandonaron definitivamente el terreno de la lucha de clases para unirse al carro del imperialismo. El internacionalismo proletario fue reemplazado por el chovinismo, y los obreros de los países beligerantes se degollaron entre sí en aras de las burguesías respectivas. El anarquismo y el sindicalismo tampoco escaparon a

esa monstruosa traición de los intereses fundamentales del proletariado. Kropotkin, Grave, Malato, Cornelyssen, para citar sólo los nombres más representativos, pusieron su pluma y su palabra al servicio de la guerra por el <<Derecho, la Justicia y la Civilización>>. La C.G.T. francesa se convirtió en un engranaje más de la máquina bélica del Estado; en Italia, Corridoni, uno de los militantes más destacados de la *Unione Sindicale*, se convertía en patriota ardiente, y De Ambris, otro de los líderes sindicalistas más significados, alzaba la bandera de la intervención y creaba una nueva central, la <<Unione Italiana del Lavoro>>, para ponerla al servicio de la guerra imperialista.

Socialdemocracia, anarquismo, sindicalismo: nada escapó al terrible naufragio. Sólo grupos aislados numéricamente débiles, procedentes de las distintas tendencias, permanecieron fieles al internacionalismo revolucionario y se consagraron arduosamente a la tarea de reconstruir el movimiento obrero. Esta reconstitución no era posible más que sobre la base del marxismo revolucionario, que contrariamente a lo que pretendían sus interesados enemigos, no había fracasado. Fue su olvido, fueron las desviaciones oportunistas, las que determinaron la catástrofe sin precedentes del movimiento obrero. Se imponía, pues, no la renuncia, sino el retorno a Marx y, con él, la fundación de una nueva Internacional.

Esta labor gigantesca la iniciaron y llevaron a feliz término los bolcheviques bajo la dirección genial de Lenin, y fue a su alrededor que se agruparon los elementos verdaderamente revolucionarios de todos los países. Lo mejor del sindicalismo ocupó las primeras filas del combate, y lenta, pero inevitablemente, no sólo se incorporó al movimiento regenerador, sino que, como Trotsky ha dicho con razón, constituyó el embrión del futuro Partido Comunista. Si posteriormente algunos de esos elementos sindicalistas que fueron los adalides más entusiastas de la III Internacional y de la revolución rusa, han vuelto a sus antiguas posiciones, hay que atribuirlo en gran parte a la política, profundamente errónea, de la fracción stalinista que rige los destinos de la Internacional Comunista. El sindicalismo revolucionario, después de la trágica experiencia de la guerra, tenía que someter sus concepciones a una rigurosa revisión, era preciso que se renovara profundamente, y renovarse significaba evolucionar decididamente hacia el comunismo. Todas las tentativas de revisión efectuadas sin el valor necesario para llegar a esta última e inevitable consecuencia y con la preocupación dominante de salvar del naufragio los principios fundamentales del sindicalismo revolucionario han conducido a contradicciones absurdas y a la confusión más espantosa. Y en este sentido hay que decir que, a pesar de los lunares que hemos señalado, la argumentación polémica de Plejanov, con las correcciones impuestas por los acontecimientos de estas dos últimas décadas, conservan toda su fuerza.

Los principios fundamentales del sindicalismo eran, y siguen siendo: la neutralidad y la independencia sindicales, la huelga general como arma suprema de liberación de la clase obrera y la abolición del estado.

La neutralidad sindical nunca ha existido en el movimiento obrero de ningún país: los sindicatos han subordinado siempre su acción a una tendencia determinada. El propio sindicalismo revolucionario típico, el francés, nunca fue neutral. La famosa *Carta de Amiens*, en que se proclamaba la independencia de la organización obrera frente a todos los grupos, partidos y <<escuelas filosóficas>>, era de hecho el programa de una nueva tendencia política. La C.G.T. se proclamaba independiente no con respecto a la revolución, sino a los partidos socialistas, corrompidos por la práctica colaboracionista y parlamentaria. La neutralidad y la independencia no constituían, pues, un principio doctrinal, sino una medida de preservación y defensa. Al mismo tiempo que se declaraba independiente frente a todos los grupos y partidos, la C.G.T. se incorporaba y subordinaba a una tendencia: el sindicalismo revolucionario.

Si la existencia de un movimiento sindical neutro es imposible, si las diferencias de principio han conducido sistemáticamente a la escisión, ¿cómo puede conseguirse la unidad sindical, indispensable a la clase obrera si quiere luchar eficazmente contra la burguesía?

Los anarquistas resuelven —o mejor dicho, dejan en pie— la cuestión al sostener la necesidad de que las organizaciones obreras actúen de acuerdo con su credo libertario e imponer su hegemonía con procedimientos que pugnan con los principios más elementales de la democracia proletaria. El resultado de esta concepción, patente a nuestros ojos en la experiencia viva de nuestro país, no puede ser otro que la agravación del mal, es decir, la disgregación del movimiento obrero, la escisión.

El compañero Pestaña, que ha abandonado definitivamente las posiciones tradicionales del anarquismo, intenta encauzar el movimiento obrero en el sentido del sindicalismo tradicional, enriquecido por la experiencia de estos últimos años. Sin embargo, su tentativa no puede ser más desdichada. Pestaña soluciona el problema por la eliminación pura y simple de los factores que determinan su dificultad. Puesto que los principios son el obstáculo que se opone a la unidad sindical, suprimamos los principios, mantengamos a los sindicatos en el marco de la lucha puramente corporativa, fundemos <<una organización sindical sin finalidad política determinada, considerando como finalidad política toda tendencia que trace formas de convivencia social para lo futuro; sacrifiquemos cada uno de nosotros <<una parte de nuestro criterio personal>> (?!), limitemos nuestros objetivos única y exclusivamente al mejoramiento de las condiciones de

trabajo>>¹⁴.

Si esta concepción triunfara, nuestro movimiento sindical se hundiría en un reformismo castrador, al lado del cual el tradeunionismo británico resultaría casi un factor progresivo y la Unión General de Trabajadores de España, una organización revolucionaria. Y si esta concepción es, en general, inadmisibile, lo es doblemente en circunstancias como las actuales, en que la agravación de la crisis capitalista en todo el mundo y la situación revolucionaria creada en nuestro país plantean al proletariado, como objetivo inmediato, la lucha decisiva contra la burguesía y por la conquista de la paz.

En este aspecto, uno de los más trascendentes de la lucha emancipadora de la clase obrera, hay que volver a las posiciones fundamentales del marxismo revolucionario.

El marxismo ha concedido siempre importancia extraordinaria a los sindicatos, en su cualidad de organizaciones susceptibles de arrastrar a grandes masas a la lucha contra el capitalismo. El propio Marx consideraba a los sindicatos como una escuela práctica de socialismo y les atribuía funciones importantísimas en la obra de estructuración de la sociedad futura. Sin embargo, en la época en que Marx vivió y luchó, las organizaciones obreras se hallaban todavía en sus inicios. Era necesario que alcanzaran el desarrollo y empuje ulteriores para que Lenin y el bolchevismo, herederos indirectos de la doctrina del maestro, fijaran concretamente la posición de la vanguardia revolucionaria.

Como es sabido, la piedra angular del bolchevismo es la idea del partido, de un partido centralizado y disciplinado, sin el cual la emancipación del proletariado es imposible. Arrancar a la organizaciones obreras el espíritu corporativista, *tradeunionista*, para elevarlas a la concepción superior de los objetivos finales del proletariado, debe constituir la misión fundamental de la vanguardia revolucionaria. La lucha encarnizada que sostuvo a fines de los años 90 contra los llamados <<economistas>> — cuya tendencia tenía una asombrosa analogía con la de Pestaña—, estuvo inspirada fundamentalmente en este propósito. Su idea central ea que los sindicatos debían estar impregnados de ideología revolucionaria y someterse a la influencia del partido revolucionario de la clase obrera. El papel de los sindicatos había de consistir en <<desarrollar la lucha económica, auxiliar importantísimo de la agitación política y de la organización del proletariado>>. Pero, para Lenin, el partido aparecía siempre en primer término, como expresión organizada de los intereses superiores del proletariado. <<La lucha política de la socialdemocracia —decía— es mucho más vasta y compleja que la lucha económica de los obreros con los patronos y el Gobierno.>>

La concepción de Lenin no tenía, empero, nada de común con la de los stalinistas, que la

---

14.- Angel Pestaña: *Sindicalismo y unidad sindical. ¿Es realizable? ¿Cómo?* "Cuadernos de Cultura", Valencia, 1933.

han interpretado en el sentido de la subordinación mecánica de los sindicatos al partido, al cual, a su juicio, debe pertenecer la hegemonía por una especie de derecho divino.

Lenin se pronunció siempre por la aproximación entre el partido y los sindicatos, nunca por su fusión; pero sin expulsar del seno de los mismos a los que no estuvieran de acuerdo con aquél.

Su posición podría resumirse así: en principio, los intereses supremos del proletariado exigen la hegemonía del partido revolucionario sobre la totalidad del movimiento obrero, y, por consiguiente, de los sindicatos; pero esta hegemonía no puede ni debe ser el resultado de una imposición mecánica, sino de la superioridad del partido demostrada en la lucha de una manera tan patente que impulse a la mayoría de los sindicatos a otorgarle su confianza.

En el Congreso socialista internacional celebrado en Stuttgart, en 1907, a la pregunta formulada por Plejanov —cuyas ideas sobre este punto eran menos precisas¹⁵— de cuál de las once organizaciones revolucionarias existentes en aquel entonces en Rusia habían de entrar en relación los sindicatos, Lenin contestó: <<Debemos sostener siempre en todas partes la aproximación entre los sindicatos y el partido socialista de la clase obrera. Determinar cuál es el partido que en cada país es realmente socialista y realmente partido de la clase obrera, es otra cuestión, que resuelven no los acuerdos de los Congresos internacionales, sino la marcha de la lucha entre los partidos nacionales>>.

Esta concepción del papel de los sindicatos no presupone la ruptura de la unidad sindical, sino todo lo contrario. Esta unidad es indispensable a la clase obrera si quiere luchar eficazmente contra la burguesía. Pero sería un crimen obtenerla a costa de la renuncia del proletariado a elevarse por encima del combate cotidiano por las reivindicaciones inmediatas para emprender el ataque decisivo contra el régimen capitalista. Esta unidad puede conseguirse solamente a base de la instauración de la más estricta democracia obrera en las organizaciones sindicales: libertad completa de tendencias, sumisión de las minor[í]as a los acuerdos adoptados por las mayorías sin renunciar por ello, en lo más mínimo, al derecho indiscutible de seguir defendiendo los puntos de vista propios en el seno de la organización.

El fracaso de la experiencia anarquista indujo a los marxistas de antes de la guerra a adoptar una actitud decididamente negativa frente a la huelga general. El Congreso de Amsterdam de 1906 la rechazó en absoluto como <<irrealizable, puesto que amenaza la existencia de todos, sin excluir el proletariado>>. En los motivos determinantes de esta actitud, profundamente errónea, entraba no

---

15.- A Plejanov se debe, sin embargo, esta magnífica definición: <<Dirige a la clase, no aquel a quien se ha otorgado formalmente el papel de dirigir, sino aquel que adquiere la influencia efectiva sobre su pensamiento.>>

tanto la experiencia negativa del anarquismo como el miedo a la acción *desbordada* de las masas y la *fe* en la eficacia de los medios de acción puramente parlamentarios. Aun cuando se decidían a aceptar la huelga general *en principio*, los jefes socialdemócratas formulaban tantas reservas, la condicionaban hasta tal punto, que su aceptación tenía un valor puramente verbal. Éste era el caso, por ejemplo, de Bebel y Kautsky. En el Congreso de Iena, celebrado en 1905, inmediatamente después de la gran experiencia de la primera revolución rusa, Bebel sostiene la necesidad de <<no renunciar a la huelga general, pero sólo en casos extremos>>, después de una preparación perfecta y sin tomar como ejemplo a Rusia. Kautsky también la aceptaba, pero sólo <<para la lucha por el poder>>. N en vano decía Bismarck que aceptar una cosa en principio equivale a rechazarla.

Entretanto, la experiencia viva del movimiento obrero se encargaba de demostrar lo que había de consistente o inconsistente en la *teoría* anarquista de la huelga general y en la posición de la socialdemocracia. Ya en 1891 estallaba una huelga general en Bélgica, que se reproducía en 1893 y en 1902, esta vez con un marcado matiz insurreccional: el mismo camino adoptaba dos años después el proletariado italiano, y en 1905 ardía en Rusia el primer gran incendio revolucionario, que halló precisamente en la huelga general su punto de apoyo más potente, y tuvo una repercusión enorme en todo el mundo, provocando grandes huelgas de masas en Bulgaria, Italia, Francia, Alemania.

¡Ironías de la historia! Los anarquistas, que se habían desgañado preconizando la huelga general como panacea revolucionaria, no habían conseguido más que provocar algunos movimientos esporádicos y sin trascendencia fundamental, mientras que todos esos grandes movimientos de masa se desenvolvían bajo la influencia y la dirección exclusivas de organizaciones inspiradas por la socialdemocracia y tenían un carácter netamente político.

Fueron principalmente las huelgas generales de Rusia en 1905 las que dieron nuevo y poderoso impulso a la discusión de este método de lucha en el seno de la socialdemocracia internacional y contribuyeron resueltamente, con la inapreciable experiencia que representaban, a situar el problema y destacar los lados positivos innegables del mencionado método. Lenin, Trotsky, Rosa Luxemburgo, para citar únicamente los nombres más representativos, rechazan decididamente la actitud negativa adoptada por la mayor parte de los socialistas y afirman categóricamente el valor positivo de la huelga general. Pero esto no significa, ni mucho menos, que le atribuyan, como los anarquistas, una eficacia omnipotente y milagrosa, ni la consideren, por consiguiente, como el único medio susceptible de emancipar al proletariado.

<<Nuestras previsiones sobre la enorme importancia de la huelga general política en la insurrección armada se han visto brillantemente confirmadas —escribe Lenin el 13 de octubre de 1905—. La insurrección se aproxima, surge a nuestros ojos como resultado de la huelga general

política.>> Ya después de las grandes huelgas y del levantamiento de diciembre, Lenin, en el Congreso de Estocolmo, celebrado en febrero de 1906, dice: <<La huelga general política debe ser considerada en la etapa actual del movimiento no tanto como un medio independiente de lucha cuanto como un medio auxiliar respecto a la insurrección, y, por lo tanto, la elección del momento para una huelga de ese género, la elección del sitio y de las ramas de la producción a que debe extenderse es de desear que se subordinen al momento y a las condiciones de la forma de lucha principal: la insurrección.>> Y en el mismo Congreso ataca a los mencheviques por el hecho de que su proyecto de resolución <<hable de la insurrección y no diga ni una palabra de la relación entre ésta y la huelga>>.

Trotsky, que en aquella época no formaba en las filas del bolchevismo, adopta, sin embargo, una posición fundamentalmente idéntica a la de Lenin, como lo demuestra la magnífica obra que consagró a la revolución de 1905. Resumiremos concisamente su punto de vista. La huelga general no puede substituir los viejos métodos de la revolución. Su misión termina al poner a los enemigos frente a frente. No puede ir más allá. <<En la lucha es de una importancia extraordinaria debilitar al enemigo.. Esta misión la cumple la huelga, la cual pone al mismo tiempo en pie de guerra al ejército de la revolución. Pero ni lo uno ni lo otro puede por si solo producir la transformación social y política.>> Hay que arrebatár todavía el poder de las manos de sus antiguos depositarios y ponerlo en las de la revolución. La huelga general crea las condiciones necesarias para ello; pero para el cumplimiento mismo de este cometido, el método de la huelga es completamente insuficiente.

Rosa Luxemburgo, que participó activamente en los acontecimientos de 1905 y fue, con motivo de ello, encarcelada en una fortaleza de Varsovia, resumió en un folleto, *La huelga general, el Partido y los Sindicatos*, que tuvo extraordinaria resonancia, la experiencia del levantamiento ruso. Su punto de vista es substancialmente el mismo de Lenin y Trotsky, con la particularidad de que Rosa acentúa sobre todo la importancia inmensa de la huelga general como factor susceptible de movilizar a las masas no sindicadas e incorporarlas a la organización. Este punto de vista chocaba fundamentalmente con el de sus correligionarios alemanes, los cuales subordinaban la declaración de la huelga general a una prolongada y minuciosa labor de preparación. <<Aprended de la Revolución Rusa —decía en el Congreso de Iena contestando al consejo de Bebel de no seguir su ejemplo—. Las masas se lanzaron a la revolución casi sin organizaciones sindicales y ahora las refuerzan paso a paso, en el fuego de los combates. La idea de que las organizaciones potentes deben preceder siempre a la lucha no es una idea dialéctica, sino mecánica. La organización nace en la lucha.>> Sería un error creer que esta posición data exclusivamente de 1905. Ya en 1902, en los artículos de la *Neue Zeit* consagrados a la huelga general belga, cuyo objetivo político era la conquista del sufragio universal, la gloriosa revolucionaria ve la causa del fracaso del movimiento

en el propósito de sus dirigentes de mantenerlo en el marco de la legalidad. Atacando después a los socialdemócratas alemanes, que querían deducir de dicho fracaso la ineficacia de todos los medios de lucha extraparlamentarios, dice: <<Si siguiendo los consejos de los oportunistas, la socialdemocracia quisiera renunciar para siempre al empleo de la violencia y jurar fidelidades a la legalidad burguesa en nombre del proletariado, entonces toda su lucha parlamentaria y toda su actividad política en general sufriría, tarde o temprano, una bancarrota lamentable, dejando el campo libre al reinado ilimitado de la violencia de la reacción.>> ¡Con qué trágica elocuencia han confirmado los hechos los vaticinios de Rosa Luxemburgo! La fidelidad de la socialdemocracia alemana a la legalidad burguesa ha conducido al triunfo de Hitler, <<al reinado ilimitado de la violencia de la reacción>>.

Señalemos, para terminar, la posición de Plejanov. Su actitud ante la concepción anarquista o sindicalista revolucionaria de la huelga general es justa. Su crítica conserva, pues, en este aspecto, todo su valor; pero es un valor puramente negativo. Ya en aquel entonces, el eminente fundador del marxismo ruso manifiesta las tendencias oportunistas que le llevan al campo del menchevismo, y más tarde a la ignominiosa claudicación de 1914. No resiste la prueba de 1905, y de la experiencia de los poderosos movimientos de masa de aquel año saca consecuencias derrotistas. Su opinión aparece expresada con singular relieve en las siguientes líneas, que extractamos de un artículo del número 4 del *Dietario de un socialdemócrata*: <<Si recordáis el acuerdo sobre la huelga general adoptado en el Congreso Internacional consagrada a esta materia, veréis que, contrariamente a los anarquistas, la s-d. de todos los países recomienda al proletariado la mayor prudencia en el empleo de esta arma de dos filos... El proletariado holandés sufrió una cruel derrota en abril de 1903... Este ejemplo debe estar presente en la memoria de todos. Pero, desgraciadamente, es poco probable [que] lo hayan recordado oportunamente los compañeros que se han pronunciado en favor de una segunda y tercera huelga general... La huelga general política, iniciada a destiempo, condujo a la insurrección armada en Moscú, Sormovo, Bajmat, etcétera, etc... La fuerza del proletariado mostróse insuficiente... Esta circunstancia no era difícil preverla. Por esto no había que tomar las armas.>> En esta última frase se encierra, en substancia, toda la doctrina del socialismo oportunista, que se halla separado por un abismo de las posiciones marxistas clásicas. <<La derrota después de una lucha tenaz —decía Engels¹⁶— es un hecho de no menor importancia que la victoria fácilmente conseguida. En toda lucha es completamente inevitable que el que levanta el guante corra el riesgo de ser vencido; pero ¿acaso es éste un motivo suficiente para declararse vencido desde el principio y someterse sin desenvainar la espada?>>

16.- En *Revolución y contrarrevolución en Alemania*, que escribió él, pero apareció firmada por Marx.

Resumamos. La huelga general, tal como la conciben los anarquistas y los sindicalistas revolucionarios, es una quimera utópica. Rechazar de plano este método de lucha, como lo hace el ala reformista del movimiento obrero, o esforzarse en mantenerla en el marco de la legalidad burguesa, es una posición oportunista, contraria a los intereses fundamentales de la revolución proletaria.

La posición justa es la del marxismo revolucionario, definida a principios de siglo por el ala izquierda de la socialdemocracia y enriquecida por la inmensa experiencia de estas dos últimas décadas y, sobre todo, del período de la postguerra. Para el marxismo revolucionario, la huelga general es un medio insubstituible de movilización de las masas, un método de lucha de una fuerza revulsiva enorme que pone en conmoción a todos los sectores del proletariado y desarrolla con rapidez vertiginosa su conciencia de clase. Pero por sí sola, esto es, con sólo cruzarse de brazos, es impotente para derribar del Poder a la burguesía y transformar radicalmente la estructura económica y política de la sociedad. Para ello es precisa la acción violenta, la insurrección, y la premisa indispensable de la misma es precisamente la huelga general. Trotsky ha formulado recientemente, con admirable concisión, esta actitud del marxismo revolucionario: <<La huelga general no resuelve el problema del Poder; no hace más que plantearlo. Para tomar el Poder hay que organizar la insurrección apoyándose en la huelga general.>>

El dogma fundamental del anarquismo y del sindicalismo revolucionario, que lo heredó de aquél, es la posición negativa frente al Estado y el abstencionismo político que se desprende de la misma y que tiene su origen en la absurda interpretación dada por Bakunin al materialismo histórico de Marx. No entra en nuestro propósito emprender aquí el análisis de esta posición, formulado ya por la crítica marxista en general, y por Plejanov en particular, en las páginas que se leerán a continuación y en otros trabajos teóricos. Nos proponemos únicamente examinar, de una manera rápida, la actitud actual de las mencionadas tendencias en ese aspecto después de la experiencia de la guerra y de la revolución rusa.

Hemos señalado ya más arriba que estos dos grandes acontecimientos históricos provocaron una honda diferenciación en el seno del movimiento sindicalista revolucionario, que los mejores elementos del mismo sometieron a una revisión implacable su doctrina y, como consecuencia de ello, se incorporaron al comunismo o se apartaron considerablemente de sus posiciones de la preguerra.

En este sentido, España tampoco constituyó una excepción, aunque la diferenciación se ha

efectuado en una escala mucho menor que en otros países. En efecto, la evolución hacia el comunismo afectó a un número reducido de militantes, mientras que la C.N.T. seguía —y sigue todavía— sujeta a la influencia del anarquismo, de un anarquismo que nada ha aprendido de los acontecimientos y sigue repitiendo impertérrito cuatro fórmulas aprendidas de memoria, aptas para todas las épocas y todas las situaciones. (Hay que decir que, en este sentido, el anarquismo tiene un parentesco asombroso con el stalinismo.) El comunismo libertario, antiestatal¹⁷ sigue siendo su credo; el apoliticismo, el *principio* sacrosanto, cuya infracción es considerada no ya como una herejía, sino como una traición. Veamos a qué quedan reducidos en la realidad estos principios.

En su folleto *Los bakuninistas en la práctica*, que no ha sido publicado en español, y es una verdadera lástima, Engels, después de someter a una crítica acerba la actuación de los anarquistas españoles durante los acontecimientos revolucionarios de 1873, llega a unas conclusiones penetrantes, de las cuales traducimos íntegramente, por su innegable valor de actualidad y su significación fundamental, las tres siguientes:

<<1.ª Tan pronto como los bakuninistas españoles se hallaron frente a una situación seriamente revolucionaria, se vieron obligados a arrojar por la borda el programa que habían sostenido hasta entonces. Ante todo, sacrificaron la doctrina de la abstención política, sobre todo durante las elecciones. A este principio seguía la anarquía, la destrucción del Estado. En vez de destruirlo, intentaron crear una serie de nuevos Estados pequeños. Después abandonaron el principio según el cual los obreros no deben tomar parte en una revolución cuyo fin no sea la emancipación inmediata pura y evidentemente burguesa. Finalmente, se pusieron en contradicción con el artículo de fe que acababan de proclamar, y que afirmaba que la constitución de un Gobierno revolucionario representa el engaño de los obreros y la traición a su causa al intervenir tranquilamente, en calidad de minoría impotente, explotada políticamente por la mayoría burguesa, en los Gobiernos de los cantones que se rebelaron.

2.ª Pero esta renuncia a los principios anteriores se efectuó de la manera más pusilánime y falsa, puesto que ni los propios bakuninistas ni las masas dirigidas por ellos tenían, al entrar en el movimiento, un programa definido ni sabían lo que querían. ¿Cual fue la consecuencia natural de todo esto? Que los bakuninistas impidieron que se iniciara el movimiento, como ocurrió en Barcelona, o que se vieron arrastrados a insurrecciones aisladas absurdas, sin plan, como aconteció en Alcoy y Sanlúcar de Barrameda, o, finalmente, que la dirección cayó en manos del partido

---

17.- Sería hora de que se abandonara definitivamente el término <<comunismo estatal>>, que no tiene científicamente ningún sentido. “Comunismo” y “Estado” son dos términos que se excluyen mutuamente. En la sociedad comunista, sociedad sin clases, no habrá Estado. El Estado cuya necesidad preconizan los comunistas no existirá más que durante el período de la dictadura del proletariado, que es un régimen de transición entre el capitalismo y el socialismo.

burgués de los intransigentes, como sucedió en la mayoría de las localidades insurreccionadas. Las frases revolucionarias de los bakuninistas condujeron, pues, en la práctica, a eludir la acción revolucionaria, a insurrecciones condenadas de antemano al fracaso, o a hacer el juego a un partido burgués que explotaba ignominiosamente a los obreros desde el punto de vista político y que, por añadidura, les mostraba su agradecimiento a patadas.

3.ª De los llamados principios del anarquismo, de la federación libre de los grupos independientes, etc., etc., no quedó más que una dispersión insensata de los medios de lucha revolucionarios, que permitieron al Gobierno someter una tras otra las poblaciones insurreccionadas con ayuda de un puñado de soldados.>>

La experiencia española durante todo el período revolucionario que venimos viviendo ha demostrado que los anarquistas no han variado en lo más mínimo. Como los de 1873, <<tan pronto se hallaron ante una situación revolucionaria>>, arrojando los principios por la borda, colaboraron en los Comités republicanos, donde se vieron mayorizados constantemente por los representantes burgueses, sometidos a su hegemonía y <<explotados políticamente>>, y participaron en las elecciones, dando su apoyo a los enemigos de clase, todo ello <<de la manera más pusilánime y falsa>>. Como sus correligionario de la época de la primera República, <<no tenían, al entrar en el movimiento, un programa definido ni sabían lo que querían>>, o, mejor dicho, el programa que tenían era el de la democracia burguesa, en cuyas virtudes creían.

La experiencia de nuestra revolución ha puesto en evidencia que cuando el proletariado renuncia a tener una política propia, adopta, consciente o inconscientemente, la del enemigo de clase. Y así hemos visto cómo, absolutamente igual que cincuenta y ocho años atrás, los anarquistas se han lanzado a <<insurrecciones condenadas de antemano al fracaso>> (Fígol, 1932, *putsch* de 8 de nero de 1933) o <<han hecho el juego a un partido burgués>> (apoyo objetivo a Lerroux).

Sin embargo, la situación política creada en España al plantear a la clase trabajadora el problema concreto e inmediato de la revolución proletaria ha producido una profunda diferenciación en el sector obrero influenciado por los anarquistas, dando origen a dos tendencias principales: la de la F.A.I. y la de los <<treintistas>>, que se disputan la dirección del movimiento.

No examinaremos aquí, por no rebasar los límites que nos hemos impuesto, las posiciones fundamentales de estas dos tendencias por lo que se refiere a los problemas teóricos y tácticos de la revolución y a las cuestiones relacionadas con el movimiento sindical propiamente dicho. Circunscribiremos nuestro examen a la actitud de estos grupos frente al problema de la conquista del Poder y al del Estado.

Los anarquistas <<puros>> que tienen actualmente en sus manos la dirección efectiva de la C.N.T. se mantienen en las posiciones tradicionales del bakuninismo: nada de conquista del Poder,

sino destrucción del Estado. Para conseguirlo no preconizan la huelga general <<de brazos cruzados>>, sino la acción revolucionaria. Pero ésta no la conciben en forma de un levantamiento insurreccional de las masas —por las cuales sienten en el fondo un inmenso desprecio—, sino de acciones de grupos audaces que se impongan por el terror. En el órgano de la F.A.I., *Tierra y Libertad*, del 14 de abril de este año, aparece expresada esta concepción con una claridad que no deja lugar a dudas en un artículo del cual entresacamos los siguientes párrafos: <<Contra la fuerza autoritaria está la táctica personal, individualista, de pequeños grupos, todo lo más. Contra los resortes del Poder se enfrentan el ingenio y la audacia de los revolucionarios. Si no es posible combatir cara a cara, a pecho descubierto, contra organizaciones que indefectiblemente han de obtener el triunfo, en cambio es factible combatir mediante otros procedimientos. El factor principal de las organizaciones autoritarias al servicio de la burguesía es la abundancia de elementos combativos. El principal factor de la revolución debe ser la audacia, el combate en la sombra, la siembra del terror que desmoraliza, la eficacia del daño inferido sin riesgo y con riesgo mínimo.>>

La tendencia <<treintista>> rechaza la táctica de la acción individual y de grupo y se profundiza por la organización y la acción de las grandes masas obreras..., y más por la primera que por la segunda. Del anarquismo conserva únicamente la fraseología revolucionaria o lo consideran simplemente como <<una escuela moral utilísima y necesaria para la autoeducación del individuo, pero e alcance dudosa cuando se quiere hacerle base de un sistema social>>¹⁸ o <<como guía para la conducta moral del individuo, no como “una teoría de vida”>>¹⁹, lo cual equivale a renunciar definitivamente a la doctrina.

¿Cómo conciben la revolución los <<treintistas>>? Reina a este respecto una enorme confusión entre los representantes de esta tendencia, aunque coinciden todos ellos en la opinión de que la masa obrera no está capacitada para la acción revolucionaria decisiva y que la condición indispensable para la misma es una paciente labor de educación y organización. <<Queremos una revolución rodeada de todas las garantías>>, decía Peiró en su conferencia del Centro de Dependientes de Comercio de Barcelona.

Cómo derrumbará el proletariado a la burguesía, *qué métodos* empleará, esto no nos los explica Peiró ni ninguno de los <<teóricos>> sindicalistas. <<La revolución social —decía el mencionado compañero en otra parte²⁰— depende más de la solución de un problema de organización económico-industrial que no de un hecho de fuerza.>> Por otra parte, Mira, en el mitin celebrado en Barcelona el 28 de mayo de este año por la Federación Sindicalista Libertaria, decía:

18.- Ángel Pestaña: *El sindicalismo: Qué quiere y adónde va*, Barcelona, 1933, página 10.

19.- Ángel Pestaña: <<Otro aniversario más>> en el número 5 del setmanario *Sindicalismo*.

20.- Peiró: <<La revolución social y el comunismo libertario>>, en el número 10 de *Sindicalismo*.

<<Nuestra revolución no tiende a la conquista de los Ayuntamientos ni del Estado, sino a la conquista de las herramientas de trabajo.>> Ni Peiró ni Mira nos aclaran en qué forma se efectuará esta conquista, cómo se realizará concretamente la transición al nuevo orden de cosas y se garantizará su funcionamiento y normalidad.

Pestaña, por lo menos, se plantea el problema e intenta resolverlo, aunque, desgraciadamente, con muy poca fortuna. El líder sindicalista, seguramente por respeto a su pasado, a sus concepciones de ayer, sigue declarándose fiel al principio antiestatal del anarquismo y del sindicalismo revolucionario, y, como consecuencia lógica de ello, de la dictadura del proletariado. Pero al tratar de resolver concretamente el problema de transición, llega a soluciones diametralmente opuestas y nos describe un régimen que no difiere del estatal y de la dictadura del proletariado más que de nombre. En este sentido los juegos de palabras a que se entrega, con el fin de engañarse a sí mismo creándose sinceramente la ilusión de que no hace concesiones al socialismo <<autoritario>>, constituyen un espectáculo divertidísimo.

Lo veremos en algunos ejemplos concretos, los más característicos²¹. Pestaña, naturalmente, no quiere un Gobierno, sino una <<ordenación, una coordinación de las cosas que sirva al bien común y al mayor interés de todos... Administración, Ordenación, Coordinación de esfuerzos, voluntades y pensamientos>>... Rechaza resueltamente el Estado y no acepta más coacción que la moral, pero organiza el nuevo régimen a base de Comités de Salud Pública y de Juntas Revolucionarias <<encargadas de mantener el orden público>>, de Comisiones federativas comarcales y regionales, y de una Comisión delegada nacional (es decir, un Gobierno central). No acepta la ley, sino el <<contrato>>, un <<mínimo de ordenanzas que regulen la convivencia mutua y social>>. (¿Y qué es esto sino la ley?) El Ejército, ni que decir tiene, es inaceptable para Pestaña. Lo es también la fórmula del <<pueblo armado>> porque con ello se corre el riesgo de dar armas no sólo al enemigo de clase, sino a los adversarios políticos, lo cual constituiría una amenaza contra el régimen. Hay que dar armas solamente <<a los que en cuerpo y alma, en ideas y en espíritu, estén con nosotros y con la revolución; los que no al día siguiente del triunfo, sino antes, aceptaban las ideas del sindicalismo libertario, eran sus defensores y propagadores, le habían sostenido con su calor o con su sacrificio>>. De manera que Pestaña es un adversario de la dictadura del proletariado, pero preconiza un sistema que encarna no ya la dictadura de una clase, sino e un partido; o si la denominación le repugna, de una tendencia del movimiento obrero: la sindicalista libertaria. En la existencia de una policía, naturalmente, no hay ni que soñar...; pero <<las necesidades obligarían a crear un organismo que la substituyese, pero ni en su espíritu ni en su

---

21.- Todas las citas que siguen las entresacamos de la obra de Pestaña. *El sindicalismo. Qué quiere y adónde va*.

nombre sería lo que ella es>>. Nada de jueces, sino tribunales populares, formados por <<juzgadores>> (?), cuyos <<conciencia y buen sentido>> sustituirán a todos los códigos y leyes. Nada de persecución, pero habrá <<organismos especiales>> encargados de vigilar a los sospechosos y garantizar el cumplimiento de la pena por los que hayan sido confinados...

He aquí, trazado a grandes rasgos, el sistema político concebido por Pestaña para el período de transición <<durante el cual habrá de legarse a la transformación mental y espiritual del ser humano. En realidad nos hallamos en presencia de un esquema de régimen estatal, con todos sus engranajes.

Lo que el Estado obrero que nos ofrece es un edificio imperfecto, con grietas, goteras y puertas que no ajustan; resultado que hubiera podido evitar si en vez de construir de una manera empírica, como un maestro de obras de aldea, se hubiera directamente servido de los planos trazados por los arquitectos calificados, es decir, por Marx, Engels y Lenin.

No es menos profundo el abismo de confusiones en que caen los <<teóricos>> del sindicalismo cuando intentan trazar el esquema de la estructura económica de la sociedad destinada a substituir al régimen capitalista. Esclavos de su pasado ideológico, sus concepciones son una mezcla de consideraciones de buen sentido, dictadas por la fuerza irresistible de la realidad, y de utopismo idealista y pequeño-burgués, que llevan a Pestaña a preconizar una <<economía feederalista>> —como si ello dependiera de la voluntad de los hombres—, y a Peiró a volver... a proudhon, cuya doctrina en este terreno no se atreven a sostener ni tan siquiera los que aspiran a una resurrección imposible de las ideas del famoso <<padre de la anarquía>>²².

22.- En otro trabajo que nos disponemos a publicar en breve, analizaremos detenidamente los distintos planes de organización del <<comunismo libertario>> que durante estos últimos tiempos han surgido con la abundancia de los hongos bajo los efectos de la lluvia.

Cap a la unitat marxista

(*La Batalla*, 23 d'agost de 1935)

(Traducció d'I.C.)

El Bloc Obrer i Camperol i l'Esquerra Comunista acaben de donar una passa important cap al camí de la unitat. La comissió mixta nomenada per elaborar les bases de l'acord ha acabat satisfactòriament la seva tasca. La fusió en un sol partit d'aquestes dues organitzacions, que fins fa dos mesos s'havien combatut aferrissadament, pot considerar-se com un fet, ja que no guardem el menor dubte que la tasca realitzada per la comissió serà duta a terme amb ànims pels membres d'ambdues organitzacions.

A cap obrer conscient se li ocultarà la importància d'aquest primer pas, no minvat pel fet que la majoria dels partits que participaren en les negociacions de bon principi s'hagin retirat a les seves tendes, carregant amb la responsabilitat històrica de donar-li l'esquena al que és voluntat ardent de tot el proletariat.

La passa donada té una indiscutible transcendència per dues raons: la primera, perquè amb aquesta fusió parcial queda demostrada la possibilitat d'una unificació molt més ampla; la segona, perquè dibuixa l'autèntic camí a seguir, que no és el de la unificació per la unificació, sinó sobre la base ferma d'una coincidència absoluta en els principis i les tàctiques fonamentals.

És sobre aquest segon extrem que volem insistir particularment perquè, al nostre judici, és de la màxima importància.

La classe obrera del nostre país té la necessitat d'un partit, potent i centralitzat. Sense ell, la voluntat de combat que anima les masses treballadores, el caudal de l'energia i l'egoisme que posseeix quedaran esterilitzades. El seu triomf sobre la burgesia, sense el qual la revolució espanyola desembocarà fàcilment al feixisme, serà impossible.

És evident que el proletariat espanyol en el moment actual no disposa d'aquest partit. Però, en canvi, als partits actuals i als milers de treballadors que es mantenen al marge dels mateixos en espera que

aparegui la força política capaç d'inspirar-los la suficient confiança, existeixen excessivament els elements necessaris per crear un partit la potència del qual sigui imparabile i que torceria el curs dels esdeveniments en el sentit de la victòria proletària. Agrupar tots aquests elements, coordinar la seva acció, constitueix la tasca més urgent del moment.

Però realitzar aquesta fusió representaria no un avanç, sinó un retrocés si s'efectuàs a costa de les concessions fonamentals del principi. En aquest darrer cas, aconseguiríem crear una organització que comptaria amb grans efectius, però que resultaria ineficaç per l'acció, forjaríem una arma que es rompria al primer combat seriós, aixecaríem un edifici que s'enfonsaria baix els efectes del primer vendaval.

S'ha de crear, doncs —se'ns objectarà— un partit sectari, caracteritzat per la puresa dels seus principis, però incapaç d'arrossegar les masses? De cap manera. La radicalització de les masses treballadores del nostre país, la irresistible evolució a l'esquerra d'una gran part del Partit Socialista i, olt particularment, de les Joventuts i, al final, la necessitat de treure la revolució de la via morta a la que l'han duit els partits de la petita burgesia imposen, d'una manera imperiosa, la creació d'un partit obrer de masses, l'eficàcia del qual es mesurarà precisament per la seva major o menor identificació amb els principis del marxisme revolucionari. Tot el que no sigui seguir aquest camí — que el dibuixen el B.O.C. i l'Esquerra Comunista en aspecte de la seva fusió— és conduir el moviment obrer a una derrota segura.

Tenim la seguretat absoluta que aquest primer pas serà un poderós estímul pels obrers revolucionaris de tot el país, que el problema de la unitat serà plantejat imperiosament per ells al si de les organitzacions i que, en breu, ningú no podrà oposar-se a la realització del que és un fervent anhel del proletariat espanyol sense atraure la més profunda hostilitat de la classe obrera, que considera com a traïdors a la pàtria als que insisteixen en mantenir la divisió actual.

Andreu NIN

El Congrés de la I.C. i els socialistes d'esquerra

Una Incongruència

(*La Batalla*, 30 d'agost de 1935)

(Traducció d'I.C.)

En el període transitori que està travessant el moviment obrer de tots els països com a conseqüència del fracàs estrepitosos de la II i III Internacionals, i del desenllaç de les quals en un o d'altre sentit depèn que el món s'enfonsi en la barbàrie o que la victòria socialista estableixi les bases d'una nova civilització, s'està efectuant un doble procés, un de progressiu i un de regressiu. El procés de l'evolució a l'esquerra que es manifesta al si dels partits socialistes, tot i les seves vacil·lacions pertany indiscutiblement a la primera teoria. Pel contrari, la revisió dels principis de l'estratègia i la tàctica revolucionàries a que s'ha llançat la Internacional Comunista a marxés forçades, constitueix no menys indiscutiblement un procés de la segona categoria. Els socialistes d'esquerra abandonen les posicions tradicionals de la social-democràcia, la inanitat de la qual per la causa de la revolució proletària ha quedat tràgicament demostrada en el transcurs dels darrers quinze anys, per aproximar-se al del marxisme revolucionari. En canvi, la III Internacional abandona ignominiosament aquests posicionaments per ocupar-ne no ja les tradicionals del socialisme reformista, sinó les del radicalisme democràtic-burgès, amb la inevitable seqüela de claudicacions que han tengut la seva expressió més característica en la política del <<Front Popular>>, la teoria del socialisme en un sol país i la substitució de l'internacionalisme revolucionari per la defensa nacional i el particularisme petit-burgès. Recorrent a un (mot il·legible) històric, imposat per l'evident analogia de les circumstàncies, direm que la posició de l'esquerra socialista pot ser equiparada a la de l'anomenada <<Esquerra de Zimmerwald>> durant la guerra imperialista de 1914-1918, i de la III Internacional a la del social-patriotisme reformista de la mateixa època. En aquest sentit es pot afirmar, doncs, categòricament, el paper progressiu de l'esquerra socialista, i el paper regressiu de la Internacional Comunista. El desenvolupament de la primera pot contribuir eficaçment a la confluència de tots els elements que han romàs fidels als principis del marxisme no sofisticat en un poderós moment que reneix la unificació del proletariat revolucionari mundial sobre la base de dits principis. El triomf de la política revisionista de la Internacional conduiria infal·liblement al proletariat a una terrible catàstrofe de proporcions infinitament majors que la de 1914.

Amb el seu encertat instint de classe, la burgesia republicana, adonant-se perfectament de la vertadera influència del nou i sorprenent <<viratge>> de la que va ser Internacional Revolucionària, ha comentat favorablement a la seva premsa els acords de la darrera paròdia del Congrés celebrada a Moscou. Els socialistes reformistes, fidels aliats de la burgesia com sempre, han expressat així mateix al seus òrgans periodístics i per conducte del seu organisme superior, el Comitè Executiu de la II Internacional, la seva simpatia pel nou curs adoptat per Moscou i la seva satisfacció davant el sacrifici de les famoses 21 condicions.

Tant l'actitud de la burgesia com dels socialistes de dreta és perfectament comprensible i hauria de ser suficient perquè els obrers sincerament revolucionaris dels partits comunistes, recordant la clàssica frase de Bebel: <<Quan la burgesia m'afalaga penso: Quina bajanada hauràs comès, vell Bebel?>>, s'adonassin de la gravetat de la (mot il·legible) que els ha imposat la burocràcia soviètica.

El que ja no resulta tan comprensible és que <<Claredat>>, l'òrgan de la nostra esquerra socialista, hagi aollit amb idèntica alegria que la premsa republicana i reformista els acords del congrés de la I.C. i, fonamentant-se en ells, consideri arribada l'hora que <<el P.S.O. procedeixi a un nou i meticulós estudi de la qüestió de les seves vinculacions internacionals per resoldre en conseqüència>>. La conclusió no pot ser més incongruent, doncs, si la nova política de la Internacional Comunista és de tal naturalesa que <<sembla aplanar pràcticament els obstacles que abans s'aixecaven de manera insuperable>>, o nosaltres no entenem res de marxisme i tenim el cap tan dur que no comprenem l'abast real dels textos aprovats, o la posició actual de l'esquerra socialista al moviment obrer no té absolutament cap sentit, perquè la tàctica que combat als socialistes és, fonamentalment, la que acaba d'adoptar la Internacional Comunista al seu recent Congrés. Si, com és molt possible, la coincidència entre la política reformista i l'estalinista determinarà una aproximació, i potser una il·lusió, de les dues internacionals, quina seria l'actitud dels camarades de l'esquerra socialista? Donarien suport a la tàctica preconitzada per la I.C.? En aquest cas, la seva actitud coincidiria amb la dels reformistes del seu partit, que veuen amb bons ulls dita tàctica, i, llavors, en quines raons d'ordre ideològic es recolzarien per combatre'ls?

Avui, remarcam aquí, esperam que <<Claredat>> concreti la seva posició, com ha promès, i puguem comentar-la amb la detenció que es mereix, tant per la simpatia que ens inspira la corrent socialista d'esquerra com per la imperiosa necessitat que contribuïm tots, en la mesura de les nostres forces, a imprimir al proletariat del nostre país la orientació (fragment il·legible) i a forjar el gran

partit que li manca i que li és indispensable per lluitar i vèncer.

Andreu NIN

L'Aliança Obrera i els socialistes

(*La Batalla*, 20 de setembre de 1935)

(Traducció d'I.C.)

Deia Bismarck que quan s'afirmava que s'estava d'acord amb una cosa <<en principi>>, realment s'hi estava en desacord. Aquesta actitud equívoca, corrent al món de la diplomàcia, és absolutament inadmissible en el moviment obrer, on la claredat a les posicions ha de constituir una norma de conducta constant i indispensable. No obstant, en la seva actitud amb respecte a l'Aliança Obrera, els dirigents del Partit Socialista semblen inspirar-se, amb gran perjudici per la causa proletària, en la màxima de Bismarck.

<<En principi>>, la direcció del Partit Socialista s'ha mostrat constantment d'acord amb la constitució de l'A.O. Però, pràcticament, no s'ha fet absolutament res per a impulsar-la; el Partit mai no ha pres la iniciativa de la seva formació; quan l'ha integrat en alguna localitat o regió, ha dut a terme al seu si un paper passiu o ha mirat de retardar la seva acció i, finalment, s'ha oposat tenaçment a la constitució de la A.O. Nacional, la necessitat urgent de la qual dicta d'una manera imperiosa els interessos de la revolució proletària. Seria suficient amb què el P.S. adoptàs una actitud clara i definida perquè l'Aliança Obrera es convertís immediatament en una força irresistible, en un bloc contra el qual s'estavellassin tots els atacs de la reacció i que desenvoluparia al nostre país el mateix paper que els Soviets a la revolució russa. És clar que, sigui quina sigui en definitiva l'actitud dels dirigents socialistes, l'A.O., acceptada amb entusiasme pel proletariat espanyol vencerà tots els obstacles i complirà, a fi de comptes, la seva missió històrica; però d'ells depèn, i aquí radica la seva enorme responsabilitat, que el procés de desenvolupament d'aquests organismes sigui més o menys llarg i dolorós.

Ens han suggerit aquestes reflexions, la necessitat d'exterioritzar-les, un lamentable article que el camarada Leoncio Pérez Martín ha publicat al setmanari de Vinaròs *Frente*, amb el títol de <<Las alianzas obreras ante unas elecciones>>. (No estarà de més observar que els socialistes no parlen quasi mai de l'Aliança Obrera en singular, com vulguen assenyalar amb allò el seu criteri advers a l'Aliança nacional).

El camarada Pérez Martín, quasi costa dir-ho, es declara partidari <<en principi>> de les A.O. Però és decididament enemic del fet de participar en les vagues, <<com les que es declaren a València, a Madrid i a Barcelona>>, d'intervenir <<a les lluites diàries que se li plategen al proletariat>>, de celebrar <<actes com el de València i altres d'aquest tipus>> i, finalment, de participar a les eleccions.

Pel camarada Pérez Martín, les A.O. varen ser constituïdes per amb <<l'únic i exclusiu objectiu de servir com a òrgans de lluita per la conquesta del poder>>; mentre aquest moment no arribi, <<els correspon estar molt en silenci>>, confiant la direcció política al Partit Socialista i als moviments parcials dels sindicats. En resum: les A.O. han de ser, segons aquesta concepció, una mena d'organismes auxiliars del P.S., encarregats exclusivament de preparar la insurrecció en el seu aspecte tècnic, uns Comitès misteriosos, de tipus carbonari, sense cap cohesió directa amb el moviment viu de la classe obrera.

És necessari dir que som irreductiblement oposats a aquest punt de vista, que, si triomfàs, duria a la classe obrera del nostre país al més espantant dels fracassos? Per nosaltres, com per tot marxista revolucionari, la lluita per les reivindicacions immediates i la insurrecció estan íntimament i indissolublement lligades. Si aquesta és precisament una de les característiques del blanquisme i de l'anarquisme, de la teoria de la conquesta del Poder pel cop de mà audaç d'una minoria resolta! La revolució és un procés perllongat i complex del qual la insurrecció no és més que una etapa, decisiva, naturalment, de quan es persegueix com a objectiu immediat la presa del Poder, però després de la qual la revolució continua. I la revolució és impossible sense la mobilització de les masses obreres per mitjà de les lluites parcials, sense la creació d'organismes que, com els Soviets a Rússia i les A.O. al nostre país, agrupin aquelles masses, sense distinció de partits i d'organitzacions sindicals, i es converteixin en els instruments de la insurrecció avui i en la forma concreta del Poder proletari demà. Si és així, com poden deixar d'impulsar les vagues parcials i generals (no s'ha d'oblidar que originàriament els Soviets russos eren Comitès de vaga), organitzar grans concentracions obreres com el míting de València, que constitueixen manifestacions imponents de la voluntat de combat del proletariat, al qual inspiren, per altra banda, una extraordinària confiança en la seva força i l'esperit de lluita dels quals estimulen poderosament? Com poden, al cap i a la fi, deixar de plantejar-se el problema de la intervenció electoral, no <<per facilitar la representació parlamentària, municipal o provincial a fraccions que d'altra forma podrien conquerir-la>> (la proporcionalitat en els llocs és suficient com per salvar aquest perill), sinó amb l'objectiu d'aprofitar les immenses capacitats que ofereix una campanya electoral per realitzar una gran mobilització del

proletariat al voltant de les seves consignes revolucionàries de classe i convertir els organismes públics en tribunes de propaganda i agitació? Hauria estat possible que el proletariat rus triomfàs amb la consigna <<tot el poder per als Soviets>> si aquests, com pretén el camarada Pérez Martín en respecte a les A.O., s'haurien mantingut en secret?

Però que no li és suficient al company Pérez Martín l'exemple definitiu d'Astúries, on la popularitat de l'Aliança i les lluites parcials i les memorables vagues generals de l'estiu passat no tant sols no varen impedir, sinó que varen fer possible l'esplèndid alçament d'octubre?

Segons l'actitud de l'autor de l'article que comentem i dels que comparteixen el seu esbojarrat criteri, amaguen al seu interior una por irresistible a l'acció espontània de les masses obreres, el temor que el Partit Socialista perdi l'hegemonia del moviment. Però amb aquesta por i aquest temor, que mai no varen tenir els revolucionaris russos, no es guanyen les revolucions. L'hegemonia no s'adquireix en virtut d'una mena de dret diví, sinó que es conquereix en l'acció. El partit que està segur de les seves posicions teòriques, que abriga el convenciment que la seva política respon als interessos profunds del moviment obrer, no tenen por a les masses, no tenen por de perdre la seva direcció.

Si els socialistes d'esquerra volen servir eficaçment a aquests interessos —i no posem en dubte ni el més mínim de la sinceritat dels seus propòsits en aquest sentit—, han de rectificar fonamentalment la seva actitud davant l'A.O. i unir els seus esforços als nostres per donar als dits organismes un poderós impuls i coordinar la seva acció en el terreny nacional, amb la seguretat absoluta que al fer-ho així els acompanyarà l'adhesió calorosa i entusiasta de tot el proletariat espanyol.

Andreu NIN

Després de les eleccions del 16 de febrer

per ANDREU NIN

(*La Nueva Era*, febrer de 1936)

(Traducció d'I.C.)

Amb la victòria de la coalició obrer-republicana a les eleccions de dia 16 d'aquest mes, s'ha aconseguit l'objectiu fonamental que es perseguia: barrar el pas a la reacció vaticanista, als sinistres herois de la repressió d'Octubre, i l'amnistia per als trenta mil combatents empresonats.

No serem certament nosaltres els que regategem la importància d'aquesta victòria. La magnitud de l'aconseguit és considerable, però no compliríem el nostre deure si no ens poséssim en guàrdia als treballadors contra un optimisme irreflexiu, fill de les cànrides il·lusions democràtiques, que durien irremeiablement la revolució a la catàstrofe.

La primera lliçó de la victòria

Els republicans d'esquerra s'insten a atribuir-se primordialment el triomf. Que no es facin il·lusions. La victòria ha estat obtinguda gràcies a la participació entusiasta i activa de les masses obreres del país. Aquestes masses, ànima del moviment d'Octubre, han expressat amb el seu vot la seva voluntat infranquejable que s'obrin les presons i que la revolució no doni ni una sola passa enrere. Però la contradicció fonamental entre les aspiracions històriques del proletariat i els partits republicans no trigarà a manifestar-se. Els dos sectors que han participat en la lluita es proposaven contenir l'avanç de la reacció; però arribarà irremeiablement el moment en què la burgesia republicana s'encallarà en un punt determinat mentre que la classe obrera empenyerà la revolució cap endavant.

La representació obtinguda pels partits obrers és indubtablement inferior a la seva força real. En canvi, ningú no posarà en dubte que amb el referent als republicans, aquesta representació és superior al volum de la seva opinió i al dels efectius amb que comptaven al país. Si després dels esdeveniments d'Octubre, el Partit Socialista, que és qui exerceix l'hegemonia al moviment obrer,

hauria estat un partit revolucionari homogeni, la lluita s'hauria plantejat en termes totalment diferents, i l'hegemonia de la lluita contra la reacció no l'haurien exercit els partits republicans, sinó el proletariat.

Però el moviment té la seva lògica. Tot i l'absència d'un autèntic partit socialista-revolucionari, la classe obrera ha estat el factor determinant de la victòria i aquesta circumstància ha de parer d'una manera decisiva sobre el desenvolupament ulterior de la revolució sobretot si es té en compte que el nostre proletariat ha viscut durant aquests darrers anys una experiència extraordinàriament rica en lliçons.

La primera lliçó és, doncs, que s'ha de treure de la victòria del 16 de febrer és, la següent: el factor decisiu de la revolució és la classe obrera; la força dels partits republicans és simplement una força de reflex.

L'eficàcia de la insurrecció d'Octubre

Els apòlogues de la democràcia burgesa no deixaran d'assenyalar el resultat de les eleccions de febrer com una prova de l'eficàcia i de la superioritat dels procediments democràtics respecte als de la lluita directa de masses. Res seria més erroni que deixar-se portar per aquesta il·lusió, sembrada ja profusament el 1931 amb motiu de la proclamació pacífica de la República com a conseqüència immediata de la victòria electoral del 12 d'abril.

De la mateixa manera que la caiguda de la monarquia va ser en definitiva el resultat de les grans lluites de la classe obrera durant llargs anys, d'un tenaç i perllongat combat, el qual va tenir les seves etapes més característiques a l'alçament de Catalunya de 1909, la vaga revolucionària de l'agost de 1917, les intenses agitacions obreres i camperoles de 1930 i la sublevació de Jaca, la victòria electoral recent ha estat el resultat immediat de la insurrecció d'Octubre.

L'argument dels demòcrates burgesos es torna contra ells mateixos. És indiscutible que si l'Octubre de 1934 Catalunya i Astúries no s'haguessin alçat contra els poders constituïts, és a dir, si s'hagués actuat d'acord amb la legalitat en virtut de la qual les dretes haurien aconseguit la majoria a les eleccions de l'any anterior, la situació seria avui completament diferent: la reacció filofeixista de Gil Robles s'hauria apoderat del poder, haurien desaparegut totes les esperances de reconquesta de les

llibertats constitucionals i Catalunya s'hauria vist obligada a renunciar a la seva autonomia. És aquí on apareix amb particular evidència la falsedat de la posició d'aquells que en nom de la defensa de les llibertats constitucionals pretenen relegar a un segon terme la lluita emancipadora de la classe obrera per diluir la seva acció en un bloc permanent amb els partits de la democràcia burgesa. La conquesta de les llibertats democràtiques és sempre un producte accessori de la lluita del proletariat per la conquesta del poder. Amb la política de la col·laboració, la classe obrera oblida els seus fins fonamentals, desarma la seva força combativa i es posa objectivament al servei dels interessos de la burgesia.

La nova etapa democràtica

La reacció ha estat esclafada a les urnes, però la lluita continua. Les forces vençudes el 16 de febrer no han desaparegut de l'escena. Pel contrari, gràcies a la política del primer bienni, la qual va deixar intacte els seus privilegis, gaudeixen encara d'un gran poder al país. Nos i acarnissats combats serà precis sostenir amb aquestes forces, i l'única garantia de la victòria sobre les mateixes radica, no en l'acció que puguin realitzar els governs burgesos més o menys d'esquerra, sinó en la lluita directa de la classe treballadora.

No pot existir cap dubte sobre l'autèntic caràcter del govern constituït pel senyor Azaña. Per si pogués existir algun dubte sobre el particular, l'allocució radiada pel president del Consell el dia següent de prendre possessió del seu càrrec, seria suficient per esvair-la. El govern Azaña no és, pel seu esperit, el govern al qual aspiraven les masses populars que varen votar la candidatura d'esquerres, sinó un govern de tendència profundament burgesa i moderada.

Les prediccions fetes per nosaltres durant la campanya electoral no trigaran en veure's plenament confirmades. La gestió de les esquerres republicanes al poder decebrà encara més a les masses treballadores que la del primer bienni. Azaña —els seus propis discursos preelectorals i especialment el del camp de Lassarre ho demostren— aspira a polaritzar al seu voltant a tots els sectors de la burgesia, a contenir la revolució en els límits d'una moderada política liberal. Els que esperaven una ofensiva decidida contra les restes de l'Espanya monàrquica i feudal es veuran cruelment decebuts. Azaña perseguirà com a objectiu governar <<per a tots els espanyols>>, que és el pitjor que es pot fer en un període com l'actual, caracteritzat per profundes i agudes contradiccions de classe.

En aquestes circumstàncies, exigir a la classe obrera que renunciï a les seves aspiracions màximes — destrucció del règim burgès i conquesta del poder— en nom de la necessitat de <<consolidar>> la República és un crim i una traïció. Traduïda al llenguatge real, la frase <<consolidar la República>> significa donar la possibilitat a la burgesia de consolidar la seva dominació de classe baix la forma republicana. Aquest i no cap altre és el sentit de la política del <<Front Popular>>, amb caràcter orgànic i permanent, preconitzada pel comunisme oficial.

Significa això que la classe treballadora ha de llançar-se a accions esporàdiques, de caràcter <<putxista>>, a pertorbar per pertorbar, sense altra finalitat que provocar la inconsistència dels governs republicans? De cap manera. Es tracta de delimitar clarament l'actuació del moviment obrer amb respecte als partits burgesos, donant-li la indispensable independència per a que pugui continuar, amb les majors garanties d'eficàcia, la lluita per la realització dels objectius que històricament li són confiats.

El deure del moment

És evident que el procés revolucionari continua, que la revolució no ha acabat, però no és això menys important que el fet que el problema de la conquesta del poder pel proletariat no es plantegi d'una manera immediata. En dir que es planteja d'una manera immediata no volem dir amb això que es tracta d'un objectiu remot, i que, per tant, la classe obrera ha de limitar-se a una lluita de caràcter merament reformista. No. La conquesta del poder és la finalitat a la qual s'ha de subordinar tota la seva acció el proletariat espanyol. La solució del problema pertany encara a un provenir immediat. De l'encert o el desencert amb que aquest problema sigui resolt depèn que el procés revolucionari desemboqui en la revolució socialista o al feixisme.

Les condicions no estan madures perquè la classe obrera pugui prendre el poder, avui, però sí perquè es prepari degudament per prendre'l en breu. El deure del moment consisteix, doncs, a forjar les armes necessàries per a la victòria. Organismes capaços d'agrupar a grans masses, de realitzar la unitat d'acció efectiva de la classe obrera i de convertir-se en òrgans de poder, com ho varen ser els soviets a Rússia, i un gran partit revolucionari. Aquests organismes són les Aliances Obreres, a les quals s'ha d'incorporar les forces que romanen encara fora d'elles i coordinar en el terreny general, creant un centre directiu per a tot el país. El gran partit revolucionari sorgirà indefectiblement com una conseqüència del procés de diferenciació ideològica que s'està operant al si del moviment obrer

espanyol.

Però forjar aquestes armes indispensables serà absolutament impossible sense una clara política de classe, sense la més completa independència del moviment obrer revolucionari amb respecte als partits burgesos. Queda dit amb això que la política del Front Popular no respon als interessos vital del proletariat i de la revolució en el moment present.

S'objectarà a això la necessitat d'atraure a la petita burgesia. L'objecció manca en absolut de valor. Si com és fatal, els governs d'esquerra republicana, en aquesta segona etapa, defrauden les esperances de les masses populars, deixen sense resoldre els grans problemes que té plantejat el país i, com a conseqüència, la petita burgesia continua debatent-se amb insuperables dificultats econòmiques, si es mostren incapaces d'assegurar a aquesta unes condicions d'existència més suportable, les masses camperoles i petit-burgeses, decebudes, es llançaran als braços de la reacció. I en aquest cas, el feixisme comptarà amb la base social que fins ara li mancava.

Només una política clara i decidida és capaç d'arrossegar a les grans masses populars. Aquesta política no pot realitzar-la Azaña ni cap partit polític burgès o petit-burgès, sinó la classe treballadora, que sap el que vol i on va i que no dubtarà en atacar a fons els interessos de les classes privilegiades, que no governarà <<per a tot el país>>, sinó en favor de la majoria del país i contra la minoria d'explotadors.

Independència, doncs, del moviment obrer front als partits republicans, organització, unitat sindical, Aliança Obrera, formació ràpida del partit revolucionari: aquest és el deure del moment.

Cap a una nova etapa de l'Aliança Obrera

D'ANDREU NIN

(*La Batalla*, 6 de març de 1936)

(Traducció d'I.C.)

Seria tancar els ulls davant la realitat, negar que, als moments actuals, l'Aliança Obrera travessa una profunda crisi que la redueix a una existència vegetativa, per no dir purament nominal. I, tot i això, l'A.O. no només no ha complit encara íntegrament amb la seva missió, sinó que amb dificultat just ha iniciat aquest compliment. Tot i el paper important que va desenvolupar en el període d'agitació revolucionària que va precedir l'Octubre i durant dita insurrecció, és evident que aquella forma de front únic, nascuda al sòl de la nostra revolució, ha donat fins ara només una mínima part del que pot arribar a donar de si.

No entra als nostres propòsits el fet d'analitzar aquí i en detall les causes determinants d'aquest estat de les coses, que, no ho dubtem, serà ràpida i eficaçment superat per la classe obrera.

Volem, tot i això, insistir en l'opinió, repetidament manifestada, que una de les causes principals de la feblesa de l'A.O. radica en l'actitud adoptada davant la mateixa per l'actitud del Partit Socialista, tant com estava en mans de l'esquerra com en l'actualitat, que està en les del centre. La comissió executiva, en efecte, no ha fet absolutament res per impulsar el desenvolupament aliancista i s'ha oposat tenaçment a la seva coordinació i centralització —garantia d'eficàcia i victòria— en forma de l'Aliança Obrera nacional. Totes les temptatives dels altres sectors del proletariat per aconseguir aquest objectiu han topat amb la resistència obstinada dels directius del P.S. i de la U.G.T.

Si es tenen en compte aquests anys precedents, es comprendrà la sincera satisfacció que ens ha produït l'article amb el títol de <<Reforçament i desenvolupament de les Aliances Obreres>> ha publicat recentment a la primera pàgina, amb tots els honors, l'òrgan de la Federació de Joventuts Socialistes d'Espanya <<Renovació>>.

Com el títol indica amb expressiva eloqüència, les J.S. proclamen públicament la necessitat

d'impulsar el desenvolupament de les A.O. i de reservar-los el lloc importantíssim durant la lluita revolucionària. <<Sense partit –diu encertadament *Renovació*—no hi ha revolució possible; sense òrgans de lluita i de Poder, tampoc>>. <<El Poder –afegeix—dirigeix els òrgans de la revolució, però aquests són diferents als del partit, entre d'altres coses, per una de fonamental; perquè recolzant-se la revolució no només en la voluntat dels militants del partit, sinó en la de la immensa majoria de la massa de població, es fa imprescindible un instrument que les reculli i les mobilitzi>>.

Celebram gojosament aquesta coincidència del punt de vista dels joves socialistes amb el nostre amb un motiu major com fins ara, com la mateixa <<Renovació>>, fa notar encertadament, <<la missió de les Aliances ha estat, en la majoria dels casos, ben compresa ni pels seus propugnadors més entusiastes>>. Però quan assenyalen, amb la natural satisfacció, aquesta coincidència, hem de manifestar així mateix la nostra profunda sorpresa davant l'afirmació, formulada en l'article que nosaltres comentem, que el nostre Partit ha presentat les Aliances Obreres <<poc menys com l'òrgan mitjançant el qual haurà de fer-se la unificació dels partits marxistes, pretenent convertir-la en un nou partit, no només polític, sinó sindicalista>> (?). En què es fonamenta l'òrgan de les Joventuts Socialistes per atribuir-nos una concepció tan absurda de l'A.O.? Quan, en quines circumstàncies, en quins documents, ha exposat el P.O.U.M. aqueixa peregrina teoria? Allà hi ha la nostra premsa, allà hi ha les nostres publicacions, allà hi ha els discursos dels nostres propagandistes com la prova més categòrica que l'espècie que se'ns atribueix manca en absolut de fonament. El nostre punt de vista és més bé clar: l'Aliança Obrera com a organització de masses destinada a desenvolupar un paper anàleg al dels Soviets a Rússia; un Partit únic basat en els principis incommovibles del marxisme revolucionari i que no serà, clarament, el P.O.U.M., sinó el resultat que els correspon per dret a la fusió d'aquest amb els sectors revolucionaris.

Si les Joventuts Socialistes i nosaltres, coincidim en aquests dos punts essencials, la conseqüència lògica que d'aquesta coincidència es dedueix és la plena possibilitat d'una acció comuna avui i de la unitat orgànica en el proper provenir.

Assenyalem, finalment, una altra coincidència, una garantia menys ferma d'una acció comuna eficaç. <<Ara –diu *Renovació*—, si realment volem aixecar un poder proletari front al de la burgesia, és precís donar a les Aliances un caràcter més democràtic, permetent que estiguin dirigides directament per les masses mateixes>>. No només hem de <<permetre-ho>> –afegim pel nostre compte—sinó que aquesta participació directa de les masses s'imposa imperiosament si volem que es converteixin en organismes vius, animats per l'entusiasme i la força creadora de les

masses obreres. Aquesta participació de les masses, aquesta democratització de les Aliances, paral·lelament a la seva amplària i centralització, han de constituir, per al nostre judici, els trets característics de l'A.O. a la seva nova etapa. Per aconseguir-ho estem disposats a consagrar tots els nostres esforços, tots els nostres esforços, tota la nostra voluntat d'acció, amb la seguretat que en aquesta pugna per dotar a la classe obrera del nostre país dels instruments de combat que tenen la necessitat imperiosa de vèncer, el Partit Obrer d'Unificació Marxista i les Joventuts Socialistes lluitaran estretament units.

ANDREU NIN

Una iniciativa laudable

La Conferència d'Unitat Sindical

(*La Batalla*, 24 d'abril de 1936)

(Traducció d'I.C.)

La Conferència d'Unitat Sindical, convocada pels dies 2 i 3 del proper mes de maig, representa la primera temptativa seriosa realitzada a Catalunya per aconseguir la unificació del moviment sindical. Es tracta d'un noble i lleial propòsit que no cobreix segones intencions ni maniobres inconfessables. El Comitè de Front Únic Sindical, al qual es deu la iniciativa, aspira a reunir, al magne comici projectat, a totes les organitzacions sindicals catalanes amb la finalitat de cercar, en un sincer esforç de col·laboració, els mitjans més eficaços per resoldre el problema de la unitat no només a Catalunya, sinó a tot Espanya.

No se li ocultava als que iniciaven la conferència les grans dificultats amb què s'entrebanca el seu propòsit, però la gran simpatia amb què ha estat rebut i el nombre extraordinari d'adhesions que ha rebut a tot Catalunya, justifiquen tots els optimismes.

Tots els vertaders amics de la causa emancipadora del proletariat han d'arribar a la mateixa conclusió: que l'actual estat de disgregació del moviment obrer no pot perllongar-se per més temps, contra la pena de contemplar passiva i indiferentment com la manca d'unitat malgasta tots els esforços de la classe treballadora i es converteix en un instrument eficaç en mans de la burgesia.

És possible restablir aquesta unitat? És possible dotar al proletariat de l'organització forta i cohesionada de la qual té una necessitat imprescindible per lluitar i vèncer? Nosaltres estem fermament convençuts que sí. És suficient el propòsit ferm d'aconseguir-ho i la voluntat estesa fins el final.

Com es pot donar la satisfacció al que constitueix avui l'ardent anhel de la massa treballadora, farta de divisions?

No certament tracta d'imbuir-li la idea de la fatalitat de la divisió per la subsistència de dos grans sectors organitzats (el marxista, U.G.; i l'anarquista, C.N.T.), o d'imposar un criteri absorbidor (unitat dins d'una de les dues centrals tradicionals), sinó fusionant en una sola central sindical a totes les organitzacions existents (C.N.T., U.G.T., sindicats d'oposició i sindicats autònoms). Aquest és el camí, el qual, amb indiscutiblement encert ha escollit el Comitè del Front Únic Sindical i que li ha llevat a la Conferència d'Unitat.

La organització sindical no pot, no ha de ser una organització de tendència, una organització sectària, doncs amb allò frustraria la seva missió essencial, que és la d'agrupar, per la defensa dels seus interessos de classe, a tots els treballadors sense distinció d'idees. Els partits i les tendències diverses tenen el dret indiscutible a treballar perquè les seves idees penetrin entre els treballadors organitzats; però ningú d'ells té dret a imposar-se'ls. La garantia de la lluita de tendències no ha d'inferir prejudicis al moviment obrer radica en la democràcia sindical: llibertat de discussió, respecte cap a les decisions de la majoria. Si s'observen estrictament aquests principis la unitat del moviment queda perfectament assentada.

Avui coincideixen en aquests punts quasi la totalitat de les tendències sindicals. Res se'ls oposa, doncs, a una acció comuna. Manca, només, l'impuls inicial per iniciar-la. Que la Conferència de maig doni el primer impuls i haurem donat una passa decisiva cap a la unitat sindical.

ANDREU NIN

LA CONFERENCIA DE UNIDAD SINDICAL, HACIA LA UNIDAD SINDICAL. LA CONFERENCIA DE MAÑANA.

(La Batalla, 1 de maig de 1936)

La conferencia de Unidad Sindical, que inaugurará sus tareas mañana por la tarde en Barcelona, está indiscutiblemente llamada a tener una enorme trascendencia. Después de una tenaz labor preparatoria, realizada por primera vez delegados de organizaciones de todas las tendencias para examinar la situación del movimiento obrero y estudiar los medios más eficaces para sacarlo del actual estado de disgregación.

La importancia cuantitativa y cualitativa de las adhesiones recibidas permite afirmar que la Conferencia no será un acto más, de esos que pasan dejando sólo una leve huella en las secciones de información de los periódicos, sino un acontecimiento que, por su importancia, ejercerá una influencia decisiva sobre el porvenir inmediato de nuestro movimiento sindical.

No podemos prever, naturalmente, en qué acuerdos concretos traducirá su labor esa histórica asamblea ni pretendemos inmiscuirnos, ni mucho menos, en sus deliberaciones, que se desarrollarán en el ambiente de democracia obrera propio de todas las reuniones auténticamente proletarias. Séanos, sin embargo, permitido expresar un deseo: el de que la Conferencia pase del teatro de la propaganda abstracta al de la Unidad al terreno práctico. Al decir esto no pretendemos, ni por asomo, que los delegados reunidos los días 2 y 3 de mayo resuelvan radical y definitivamente el angustioso problema de la unidad. Desgraciadamente, el sectarismo y el espíritu divisionista y hegemónico están excesivamente arraigados todavía en ciertos sectores del movimiento obrero para que pueda convertirse en realidad lo que constituye el fervoroso anhelo de la inmensa mayoría de la clase trabajadora. Pero la Conferencia puede y debe organizar la lucha por la unidad a fin de dar al a misma la máxima eficacia. De poco o nada servirían las resoluciones platónicas en favor de la unidad sino se trazara un plan de acción detallada para llevarla a la práctica y no existiera el propósito decidido de no ahorrar esfuerzo ni sacrificios para conseguir que, dentro de un plazo brevísimo, sea un hecho la fusión de todas las organizaciones sindicales en una sola central.

El volumen de las adhesiones recibidas es ya una sólida garantía de que la campaña que se emprende se verá coronada por un éxito positivo. No se trata de organizaciones aisladas y sin importancia, sino de sindicatos de todas las comarcas y localidades de Cataluña, con una influencia real. Si todas esas fuerzas se movilizan, si obran de acuerdo con un plan bien meditado y una dirección firme, el movimiento en favor de la unidad adquirirá pronto un tal ímpetu, una intensidad y una extensión tales, que la división sindical presente será rápida y radicalmente liquidada.

La Federació Obrera d'Unitat Sindical

(*La Batalla*, 15 de maig de 1936)

(Traducció d'I.C.)

La base de la F.O.U.S., creada a la Conferència d'unitat sindical els dies 2 i 3 de maig, la constitueixen, com és sabut, els sindicats autònoms.

Els sindicats autònoms representen un fenomen nou a Catalunya, on durant llargs anys, el moviment sindical havia estat monopolitzat per la C.N.T. Per davant de tot, s'ha de posar de relleu el caràcter particular d'aqueixes organitzacions. No es tracta de sindicats autònoms en el sentit tradicional del terme, és a dir, d'organització de tipus corporatiu, tancades a la closca local, sinó tot el contrari, d'organitzacions de lluita de classes que se senten íntimament lligades a la causa general del proletariat. La seva autonomia no és, doncs, l'expressió d'un desig d'aïllar-se dels altres germans de classe, sinó del descontent produït per l'actuació de les centrals sindicals existents, amb les quals no se senten compenetrats. La prova que això és així la tenim al fet eloqüent que tots els delegats existents a la Conferència es varen pronunciar sense excepcions per la coordinació de tots els sindicats autònoms. Hi havia només discrepàncies de forma, però no de contingut. Ningú, absolutament ningú es va pronunciar en favor del manteniment de l'autonomia. D'aquí en va sorgir la fundació de la F.O.U.S.

La F.O.U.S. ha declarat des del primer moment que no es considerava com una nova central, sinó com un agrupament orgànic inicial per arribar a la unificació. Se'ns dirà que el fet d'agrupar a totes aquestes organitzacions equival ja a la creació d'una nova central. Però aquesta objecció manca en absolut de fonament. A les seves dues resolucions sobre la unitat, la Conferència es va declarar disposada a prosseguir tenaçment les negociacions amb tots els sindicats que no s'hagin adherit a la mateixa per arribar al que constitueix l'ardent anhel de la classe obrera. Només raons partidistes, sectàries, divisòries, poden impedir que el moviment iniciat per la F.O.U.S. condueixi ràpidament a la unitat. Els únics arguments que se'ls poden oposar són de caràcter absorbidor o divisor, és a dir, que a la fórmula de fusió, acceptada unànimement per la Conferència, s'oposi a la de la unitat dins de la C.N.T. o de la U.G.T. o la divisió del moviment sindical en dos grans sectors, l'un és marxista,

i l'altre, anarquista.

La F.O.U.S. no és una nova central. El seu propòsit és organitzar la lluita per la unitat sindical, perquè l'experiència ensenya que tota causa, per justa que sigui, si vol triomfar, ha d'organitzar als seus partidaris. Disperses, les millors voluntats es perden; organitzades, avancen amb pas ferm i segur cap al triomf.

La impressió que l'aparició de la F.O.U.S. ha produït, tant als mitjans confederals com als ugetistes, la campanya acarnissada duta a terme per ambdós sectors contra el nou organisme, són la prova més evident que ens trobem en presència d'un moviment d'indubtable importància, cridat a exercir una influència decisiva, en el futur immediat de les nostres organitzacions sindicals. En efecte, s'adhereixen a la F.O.U.S. sindicats de totes les províncies de Catalunya, sense excepció, i de tots els centres importants. No es tracta, encara, naturalment, d'una força imponent, però sí que podem afirmar, sense temor de caure en l'exageració, que la F.O.U.S. engloba avui el major nombre d'obriers organitzats de Catalunya. Per començar no està malament, sobretot si es té en compte que la bandera aixecada pel seu organisme ha d'arrossegar rere si, fatalment, a les masses treballadores catalanes avui i a les espanyoles, demà. La unitat és sentida pel nostre proletariat amb fervor. I si aquesta unitat és necessària en tots els aspectes, molt més ho és al terreny sindical, on la divisió és senzillament absurda. El sindicat ha d'agrupar tots els obrers sense distinció de tendències. Els obrers de cada fàbrica, taller o mina han de pertànyer a la mateixa organització sindical. Fer el contrari és afavorir a les tendències explotadores de la burgesia, la qual usa en profit propi —com es diu a la resolució de la Conferència—la competència entre les distintes organitzacions sindicals.

No es tracta tampoc de crear una central catalana. Es limita pel moment l'acció a Catalunya per les particularitats del nostre moviment i per la repercussió indubtable que la unitat sindical catalana tendria a tot el país. Crear una central catalana, deslligada del moviment obrer general, seria un autèntic crim. La unitat d'acció de tot el proletariat peninsular, tant des del punt de vista polític com sindical, és absolutament indispensable. La F.O.U.S. no només és una central catalana, sinó que constitueix el remei més eficaç per fer avortar una temptativa acariciada des de feia temps pels homes de l'«Esquerra de Catalunya»*. En efecte, els polítics petit-burgesos podrien aprofitar-se de l'hostilitat de gran part de la massa obrera catalana a ingressar a la C.N.T. i a la U.G.T. per canalitzar el descontentament cap a una organització de tipus nacionalista que estaria directa o indirectament al seu servei. Amb la fundació de la F.O.U.S., aquesta temptativa quedarà

---

* Vol dir que les expressions estaven en català a l'article original.

definitivament frustrada. Des d'ara ja no hi ha organitzacions disperses. Les que no estiguin a la U.G.T. o a la C.N.T. formen o formaran part de la F.O.U.S., amb la qual cosa no queda marge per la maniobra <<esquerrera>>. Per altra banda, la Conferència de primers de maig ha afirmat categòricament que l'objectiu perseguit no és només la unificació sindical a Catalunya, sinó a tot Espanya.

Les perspectives que se li obren al moviment d'unitat sindical són francament favorables. La U.G.T. mai no ha estat ni serà res a Catalunya. La C.N.T. ha perdut definitivament l'hegemonia i lluny d'emprendre el camí de la rectificació persisteix en els seus antics errors. Avui més que mai la fórmula de l'ingrés en una d'aquestes dues centrals és inadmissible. La classe treballadora no vol absorció ni divisió, sinó fusió, en una única central sindical. La fundació de la F.O.U.S. significa el primer pas efectiu en aquest sentit. L'èxit obtingut per la Conferència d'unitat sindical permet abrigar les més alentidores esperances. La F.O.U.S. no es limitarà a predicar la unitat en abstracte, sinó que treballarà tenaçment per sumar nous adeptes, fomentarà el desenvolupament de fronts únics per indústria (com s'ha fet amb el ram mercantil i el de les arts gràfiques), impulsarà l'Aliança Obrera, sabotejada pels dirigents d'importants sectors obrers, aprofitarà les lluites per les reivindicacions immediates per palesar la necessitat d'unitat d'acció i de la unitat orgànica de la classe treballadora, contribuirà activament, en una paraula, a crear un moviment unitari dominador que s'imposi, en un breu temps, crear la desaparició de totes les organitzacions sindicals existents per fondre's en una central única.

ANDREU NIN

APOSTILLAS AL CONGRESO DE LA C.N.T.

(La Batalla, 22 de maig de 1936)

I

Importancia del Congreso

En los veinticinco años que lleva de existencia, la C.N.T. no se ha reunido en congreso más que tres veces: la primera, en 1911, en el Palacio de Bellas Artes de Barcelona, para proceder a su constitución; la segunda, en 1919, en el Teatro de la Comedia de Madrid, y la tercera recientemente, en Zaragoza. Las persecuciones constantes de que ha sido objeto esta central sindical le han impedido reunirse con regularidad.

Se comprende, en estas circunstancias, que los congresos revistan una importancia excepcional. Los delegados han de aprovechar la rara ocasión que se les ofrece de reunirse para establecer el balance de la actuación de un prolongado período y señalar las líneas generales de la orientación a seguir en el futuro inmediato. Lo lamentable es que, a menudo, los elementos anarquistas que inspiran a la C.N.T. no tengan en cuenta para nada la experiencia y, a pesar de sus resultados negativos, persistan en sus errores.

Cinco años han transcurrido desde que se celebrara el congreso anterior; pero cinco años que, en un período revolucionario como el que estamos viviendo, equivalen a veinticinco de una época normal. La experiencia de este quinquenio ha sido extraordinariamente rica y primer bienio de gobierno de izquierda, dos tentativas insurreccionales anarquistas, victoria electoral de las derechas en 1933, insurrección de Asturias, levantamiento de Cataluña, <<bienio negro>>, triunfo electoral del Frente de Izquierdas el 16 de febrero, iniciación de una nueva etapa izquierdista y la inevitable repercusión de los acontecimientos en la vida confederal con la escisión de los <<treintistas>>, las discrepancias anteriores, el planteamiento de la cuestión, de las Alianzas Obreras, etc. etc.

El congreso de Zaragoza, si no quería ser un congreso más, había de proceder a un análisis detenido de ese período, tan rico en enseñanzas, sometiendo a una crítica severa las actuaciones pasadas para poder fijar más sólidamente las posiciones del porvenir.

No nos atrevemos a afirmar que las deliberaciones y acuerdos de Zaragoza hayan respondido rigurosamente a este criterio y que, como consecuencia, podamos señalar las radicales

rectificaciones de conducta que las lecciones de estos años imponen de un modo imperioso. Pero, sin embargo, el congreso que comentamos representa, indudablemente, como veremos, un paso adelante que, huelga casi decirlo, consignamos con sincera satisfacción.

La fuerza de la C.N.T.

Veamos, antes de emprender el examen de los acuerdos del congreso, la fuerza que realmente representa la C.N.T. en el movimiento obrero español. No es tarea fácil, ni mucho menos, determinarla, por cuanto las organizaciones de la C.N.T., por su carácter, por el estado de clandestinidad en que actúan casi, constantemente, se hallan en la imposibilidad de llevar una estadística de afiliados más o menos exacta. Amén de que los organismos confederales manifiestan una tendencia irresistible a manejar las cifras con una libertad que justifica plenamente el aforismo: <<la estadística no es una ciencia, sino un arte>>.

Es indudable, pues, que hay que tomar con toda clase de reservas las cifras oficiales dadas en los congresos. Pero, así y todo, su examen comparativo nos permite sacar determinadas conclusiones generales.

Según la memoria oficial, en el congreso de 1931, estaban representados 511 sindicatos con 535-565 adherentes por 418 delegados. En el congreso de Zaragoza, según el informe de la Comisión de Credenciales —la discusión de cuya labor, dicho sea de paso, llamo desmesuradamente la atención de los congresistas— había 615 delegados, que representaban a 988 sindicatos con 559.294 afiliados.

De acuerdo con estos datos, el número de sindicatos ha aumentado, por consiguiente, en 477, y el de adherentes en 23.729.

Admitamos que el aumento del número de sindicatos corresponde a la realidad: ya sabemos que nada tan fácil como dar vida a una organización con ayuda de una hoja de papel, un sello... y un poco de imaginación estadística. Pero lo que no ofrece la menor duda es que el número de adherentes aparece considerablemente hinchado. Naturalmente, no podemos refutar las cifras de la Comisión de Credenciales con otras más fidedignas; pero es indiscutible que en los primeros meses que siguieron a la proclamación de la República la fuerza y la influencia de la C.N.T. eran incomparablemente mayores que ahora.

¿Cuál es la cifra real de afiliados?

Por las razones expuestas, resulta imposible contestar con precisión a esta pregunta.

Según la Comisión de Credenciales, la C.N.T. cuenta en Cataluña con 133.444 afiliados, cuando en realidad, éstos oscilan entre los 40 y los 50.000. Es evidentemente exagerada, asimismo, la cifra relativa a Andalucía (148.890 adherentes), donde, como es archisabido, aún cuando la

C.N.T. cuenta con una simpatía difusa, la organización propiamente dicha apenas existe. En cuanto a Levante, la cifra de 48.955 aliados, (sin los sindicalistas de oposición), dista mucho de ser real por cuanto las organizaciones treintistas ejercen una hegemonía indiscutible. Aún que en menor proporción, aparece también exagerada la cifra relativa a las demás regiones, y, especialmente a Asturias, León y Palencia (22.508 afiliados) y al Centro (37.860).

A nuestro juicio, la cifra total de sindicatos que nos da la Comisión de Credenciales, ha de ser reducida, por lo menos, en un cincuenta por ciento, si queremos aproximarnos a la realidad.

Conviene señalar, muy particularmente, la baja considerable de los efectivos en Cataluña, baja que ni las indiscutibles exageraciones oficiales consiguen disimular. En efecto, si se tiene en cuenta que [en] el congreso del año 1931 aparecían representados, según la memoria oficial, cerca de 300.000 trabajadores catalanes, el número de adherentes a la C.N.T.[.] era, cinco años atrás, más del doble del actual. Si añadimos a esto que los efectivos reales llegan escasamente a los 50.000, llegaremos a la conclusión —confirmada, por otra parte, por múltiples hechos—, de que la C.N.T., como hemos sostenido repetidamente, ha perdido indiscutiblemente la hegemonía en el movimiento obrero de Cataluña.

Las cifras relativas a las demás regiones, reducidas a sus justas proporciones, nos permiten llegar a la conclusión general de que la C.N.T sigue ejerciendo una influencia notoria sobre sectores obreros relativamente considerables, aunque esta influencia queda menguada por el hecho importantísimo de que se extiende principalmente a los trabajadores de las regiones agrícolas o industrialmente atrasadas, mientras que en los centros industriales esta influencia es insignificante o decrece rápidamente, como se da el caso en Cataluña.

Además, a consecuencia del proceso de radicalización de las masas de la C.N.T., y de la incorporación a la misma de nuevos y considerables núcleos proletarios que nada tienen de común con el viejo reformismo de esta central, la C.N.T. ha dejado de ser lo que había sido indiscutiblemente hasta hace pocos años: la única organización sindical de los trabajadores revolucionarios españoles.

Postil·les al Congrés de la C.N.T.

II

Les Aliances Revolucionàries

(*La Batalla*, 5 de juny de 1936)

(Traducció d'I.C.)

L'Aliança Obrera és indubtablement la creació més original i important de la revolució espanyola. Sorgida a finals de 1933 com a conseqüència de la reacció del proletariat davant el perill feixista que se cernia sobre el país després de la victòria electoral de dretes, no va trigar a obtindre una popularitat extraordinària i a demostrar pràcticament, durant els fets d'Octubre, la seva eficàcia com a òrgan de front únic i instrument de la insurrecció.

Compta des del primer moment l'A.O. amb l'hostilitat dels elements directius de les organitzacions obreres més importants; però, en canvi, és tan gran la simpatia de què gaudeix davant les masses treballadores, que el partit socialista es veu obligat a tolerar que les seves organitzacions de la mateixa i, a més, a declarar-se públicament al seu favor i el Partit Comunista, que en un principi la va combatre aferrissadament, acabar per ingressar-hi, el dissabte de la insurrecció d'Octubre, i convertir-se en el seu paladí.

Hi ha una organització, tot i això, la C.N.T. que, amb la gloriosa excepció d'Astúries, manté una actitud d'irreductible oposició a l'A.O. Però l'experiència d'Octubre i els continus fracassos patits aquests darrers anys no han estat en va. En el propi si de la C.N.T. la idea de l'Aliança va guanyant terreny, els obrers cenetistes comencen a adonar-se que la tàctica de l'aïllament i el sectarisme tradicional de la seva organització no poden conduir més que al desastre, que s'imposa imperiosament la unitat d'acció dels treballadors per sobre de les diferències ideològiques.

Aquest estat de consciència adquireix un volum tan considerable que els directius de la C.N.T. no tenen cap més remei que dur el problema de l'Aliança al Congrés de Saragossa.

Com podia esperar-se, els que plantegen la qüestió en termes més clars i inequívocs són els representants asturians, l'experiència dels quals en aquest sentit és determinant: l'admirable unanimitat d'Octubre va ser obtinguda gràcies a l'existència de l'Aliança Obrera. Però els prejudicis sectaris, el passat, pesen enormement sobre la majoria dels delegats. La ponència asturiana pateix modificacions fonamentals, però la posició aliancista és tan ferma, la lliçó d'aquests darrers mesos, tan contundent, que el Congrés no adopta una actitud d'intransigència absoluta, com la va adoptar el 1919 la C.N.T. al Teatre de la Comèdia al refusar fàcilment les proposicions d'unificació dels asturians per adoptar un criteri brutalment absorbidor.

El Congrés de Saragossa es pronuncia per l'Aliança Revolucionària, però obsessionat pel prejudici apolític, la limita a la U.G.T. i a la C.N.T., és a dir, organitzacions de caràcter sindical. Així, els principis se salven. La C.N.T. no vol saber res dels partits polítics. Subterfugi ingenu, perquè tot el món sap perfectament que la U.G.T. és una organització típicament socialista, que si decideix establir una aliança amb la C.N.T. serà amb el consentiment del partit.

La limitació de l'Aliança es justifica, en el dictamen aprovat, per la consideració que <<la U.G.T. i la C.N.T. aglutinen i controlen al seu si la totalitat dels treballadors d'Espanya>>. Aquesta premissa és falsa, ja que en l'actualitat hi ha al nostre país milers de treballadors que no estan enquadrats dins cap d'aquestes centrals i dels quals no es pot prescindir si es vol aconseguir la unitat d'acció efectiva de tot el proletariat. <<Els sindicats autònoms no tenen raó d'existir>>, repeteixen constantment els directius ugetistes i cenetistes. Absurda forma de plantejar la qüestió, doncs s'ha de partir de realitats concretes i no de desitjos, de fets i no de consideracions subjectives. I els sindicats autònoms són una realitat concret, un fet —les causes dels quals no volem examinar aquí— amb el que s'ha de comptar. Per vehement que paregui el nostre desig que desapareguin no per allò deixaran d'existir. I mentre existeixin, els innombrables obrers organitzats en dits sindicats no poden quedar al marge de les Aliances si volem realment que aquestes siguin organismes que agrupin tot el proletariat.

Els punts tercer i quart i l'article addicional del dictamen assenyalen un progrés evident, que té el valor d'una rectificació fonamental.

Fins ara, la C.N.T. havia considerat el <<comunisme llibertari>> com l'única solució revolucionària possible i la C.N.T. com l'únic organisme capaç de dur a terme la revolució i salvaguardar les seves

conquestes. Els punts tercer i quart afirmen, respectivament, que <<la nova regularització de la convivència, nascuda del fet revolucionari, serà determinada per la lliure elecció dels treballadors, reunits lliurement>> i que <<per la defensa del nou règim social és imprescindible la unitat d'acció, prescindint de l'interès particular de cada tendència>>.

Si aquests dos punts revelen una evolució indiscutible en el terreny ideològic, l'article addicional marca el progrés sensible en referència al procediment. Diu així l'esmentat article: <<Aquestes bases representen el sentit majoritari de la C.N.T. i tenen un caràcter provisional, i haurien de servir perquè pugui donar-se una entesa amb la U.G.T., quan aquest organisme, reunit en Congrés Nacional de Sindicats, formuli per la seva part les bases que cregui convenientes per l'Aliança Obrera revolucionària. Per conseqüència, es nombraran els Comitès Nacionals d'enllaç, els quals, procurant concretar els punts de vista d'ambdues centrals sindicals, elaboraran una ponència en conjunt, que serà sotmesa a la discussió i al referèndum dels sindicats d'ambdues centrals. El resultat d'aquest referèndum serà acceptat com un acord definitiu sempre que sigui l'expressió de la majoria, representada, almenys, pel setanta-cinc per cent dels vots d'ambdues centrals sindicals>>.

No es produeix ja el fenomen, doncs, a la Unió General de Treballadors, segons la tradició anarquista, d'acceptar incondicionalment les proposicions de la C.N.T., sinó que se'ls dóna a les bases un caràcter provisional i es confia als Comitès d'enllaç l'elaboració del pacte definitiu, el qual haurà de ser aprovat per la majoria dels sindicats.

No cal dir que veuríem amb sincera satisfacció que l'Aliança acordada en principi pel Congrés de Saragossa, fos aviat una realitat. Tot i el seu caràcter limitat, representaria una gran passa endavant que hauria de conduir fatalment, en un temps no gaire llunyà de la constitució d'una vasta Aliança Obrera que englobàs totes les forces proletàries organitzades tant en el terreny sindical com en el polític.

Temem, no obstant, que la resolució de Saragossa no passi de ser un resolució més, inspirada en el simple propòsit de fer callar el descontentament que manifestava un sector, cada cop més considerable, de confederats i no desig sincer de donar-los la satisfacció. En efecte, després del Congrés, la lluita entre les dues centrals s'ha aguditzat enlloc de minvar, la tendència a l'absorció s'ha accentuat tant per part de la C.N.T. com de la U.G.T. i la participació d'un representant de la primera en el míting de la plaça de toros de Sevilla del costat de Largo Caballero ha estat rotundament desqualificat pels organismes confederals responsables des de les pàgines de

<<Solidaritat Obrera>> en termes categòricament com aquests: <<...El fet d'haver presentat unes condicions per anar a un pacte revolucionari amb la U.G.T. no ens inhibeix de seguir la nostra trajectòria absorbent en el terreny sindical>>. I com a coronament, la interrupció violenta del míting de Caballero a Saragossa.

ANDREU NIN

Postil·les al Congrés de la C.N.T.

III

(*La Batalla*, 12 de juliol de 1936)

(Traducció d'I.C.)

Els sindicats d'oposició

En una circular amb la data del 24 de maig, el Comitè Regional de Sindicats d'Oposició de Catalunya, després de donar compte dels acords del congrés de Saragossa, recomana l'ingrés a la C.N.T., basant-se fonamentalment en què: <<les causes que varen motivar la nostra separació de la C.N.T. han estat reconegudes legalment i existeix un ferm propòsit de rectificar-les generalment i d'una manera particular a Catalunya>>, en què no existeixen discrepàncies fonamentals i en què es respectaran <<rigorosament les minories als congressos i als plens>>.

És cert que la C.N.T. ha rectificat i que les causes que motivaren la separació han desaparegut? No ho creim així. Apart, les concessions, més bé verbals que efectives, fetes pel congrés davant l'evolució evident d'un gran sector de la massa confederal, la C.N.T. persisteix en les seves posicions fonamentals sectàries. Res ha canviat com perquè permeti justificar un canvi tan brusc als Sindicats d'Oposició. La resolució adoptada pel congrés no ofereix, a més, cap garantia. En ella es diu que la oposició va sorgir com a conseqüència de <<dues interpretacions al voltant de l'encanalament de les forces revolucionàries de la C.N.T. i la dificultat de conciliar-les per circumstàncies de tipus purament formal>>, però res es diu sobre el contingut mateix de dites discrepàncies ni la manera de com arribar a la necessària <<conciliació>>. L'única cosa efectiva que consta a la resolució és el principi ferm que <<els Sindicats d'Oposició deixen de constituir una organització al marge de la C.N.T. perquè s'incorporen a les normes establertes per la mateixa>>, és a dir, la liquidació del moviment d'oposició.

Les causes que han determinat el canvi d'actitud del Comitè Regional, que fins fa poc es pronunciava a favor del reagrupament de la classe obrera al marge de la C.N.T. i de la U.G.T., no són les exposades a la circular. El que passa és que el moviment <<trentista>>, mancat d'una orientació ideològica i tàctica consistent, es debat en una lluita interior de tendències que el

conduiria fatalment a la descomposició. Amb l'ingrés a la C.N.T., el C.R. pretén contenir aquest procés. És possible que ho obtengui en part, incorporant a la central d'on procedeixen part dels seus efectius, però d'una o altra manera, dins o fora de la C.N.T., el procés de descomposició o, millor dit, de diferenciació, continuarà. Els acords del Congrés de Saragossa, per una altra banda, han tingut una freda acollida a Catalunya. Els actes celebrats a les distintes poblacions de Catalunya a favor del reingrés s'han vist poc concorregudes. Els treballadors organitzats en els Sindicats d'Oposició no s'expliquen que, sense cap causa que ho justifiqui, sense que s'hagi produït a la C.N.T. cap rectificació fonamental, es pretengui desfer el camí ja fet. No dubtem que alguns dels militants trentistes creguin sincerament que podran amb eficàcia al si de la C.N.T. les seves posicions favorables a la democràcia sindical i a l'Aliança Obrera, però estem convençuts en absolut que la realitat no trigarà a dur-los un amarg desengany. Avui, com ahir, el sectarisme de la F.A.I. continua imperant a la C.N.T., els dirigents de la qual, amb la seva política absorbidora, posen tot tipus d'obstacles a la indispensable unitat de les forces sindicals. No volem creure que l'autèntic motiu de la conducta actual de la C.R. sigui l'exposada a Saragossa pel delegat de la C.N. de l'Oposició al dir que el que convenia era realitzar la unitat a la C.N.T. <<per impedir que la revolució vagi a parar a mans dels marxistes>>. Si això fos així, es repetiria el cas del Congrés de 1931, en què els faïstes i els representants de la tendència <<trentista>>, que naixia, es varen unir contra el marxisme.

L'única actitud dictada pels interessos de la classe treballadora, és la que assenyala el C.R. dels Sindicats d'Oposició a la proposició a la que va sotmetre als seus afiliats abans del Congrés de Saragossa i que ha fet enrere bruscament i sense que cap altra nova circumstància justificàs aquest canvi de rumb. La solució no és ingressar a la C.N.T. o a la U.G.T., sinó fondre totes les organitzacions existents en una sola central. És el camí marcat per la F.O.U.S., que compta amb la simpatia creixent dels treballadors de Catalunya.

Els esdeveniments d'Octubre a Catalunya

Era difícil d'explicar l'actitud de la C.N.T. a Catalunya durant els esdeveniments d'Octubre, actitud que va provocar una autèntica indignació entre molts dels propis elements de la central anarquista. El secretari del C.N. va provar, penosament, explicar què va passar, i deim explicar perquè no va aconseguir justificar-ho.

Entre d'altres arguments, va esgrimir el que deia que no hi havia cap acord que obligàs la C.N.T. a participar al moviment, com si una organització revolucionària hagués de comptar prèviament amb l'aprovació d'un Congrés o d'un ple per llançar-se a la lluita quan aquesta és inevitable. Va afegir que no havien participat al moviment perquè havien exigit a l'Aliança Obrera que rompés amb l'«Esquerra»*. La versió no es correspon exactament amb la realitat. Quan la delegació de l'A.O., de la qual en formava part el que signa aquestes línies, es va entrevistar amb els Comitès local i regional de la C.N.T. en vetlla del moviment, a la proposició d'acció comuna se li va oposar concretament la d'organitzar una manifestació conjunta contra l'«Esquerra»*. La proposició era evidentment descabdellada. Organitzar en aquells moments una manifestació contra l'«Esquerra»* era fer directament el joc a Gil Robles i a la dreta espanyola. Una vegada més, els anarquistes es guiaven per motius purament sentimentals sense tenir en compte les circumstàncies històriques concretes.

El realment difícil d'explicar era, no obstant, el fet que la Confederació Nacional del Treball hagués aconsellat als obrers tornar a la feina des del micròfon de la Comandància Militar de la Quarta Regió. Aquí no podem fer altra cosa que reproduir textualment la part de l'informe relativa a aquesta qüestió: «Es resol aconsellar la tornada a la feina, i davant els inconvenients que sorgeixin per la notificació als treballadors és irradiada la nota. Però la ràdio estava intervinguda. Els companys encarregats de realitzar aquesta gestió són traslladats a la Capitania General. Aquí s'imprimeix un disc amb la declaració del Comitè Regional i se li afegeix una nota que diu: Irradiada des de la Capitania General...».

Quedem, doncs, que, efectivament, es va donar l'ordre de tornar a la feina des de la Comandància Militar. Tot el món ho sabia, però aquesta confirmació inicial, formulada escaridament, sense afegir cap comentari ni una condemna, significa la conformitat mitjançant una conducta que va ser vituperada per tota la classe treballadora espanyola i que va obligar a destituir aquell Comitè Regional.

Si la C.N.T. hagués actuat a Catalunya l'Octubre com els anarquistes asturians, aquells memorables esdeveniments haguessin pres un caire molt diferent del que varen prendre. Inconscientment, la Confederació Nacional del Treball va donar en aquells moments un suport indiscutible a la reacció.

Andreu NIN

L'acció directa del proletariat i la revolució espanyola

per Andreu Nin

(*La Nueva Era*, juliol de 1936)

(Traducció d'I.C.)

Els grans moviments vaguistes que s'han desenvolupat durant aquestes darreres setmanes, i que persisteixen amb major o menor intensitat, plantegen, per la seva profunditat i extensió, així com pels seus trets característics, una sèrie de problemes que és necessari examinar. Avui per avui, ens limitarem a unes breus consideracions generals, deixant per més endavant l'examen d'aquests problemes.

Tant a Espanya com a França, el moviment vaguista, acompanyat, en aquest segon país, de l'ocupació de les fàbriques, ha esclatat immediatament després de la victòria electoral del Front Popular.

La primera reacció, per part dels líders obrers del F.P., ha estat la sorpresa, i per part dels líders republicans, la indignació. La sorpresa dels primers s'ha originat pel caràcter espontani del moviment: a la majoria dels casos —a França la totalitat— els obrers s'han llançat a la lluita per sobre de les seves organitzacions tradicionals. La indignació dels segons obeeix a causes molt diferents. Aquests bons senyors acusen als obrers d'ingratitude i impaciència injustificada. «Com! —diuen amb la major seriositat del món. Quan hi ha al país una situació política reaccionària, no plantegen conflicte. En canvi, quan el govern reaccionari és substituït per un govern popular, animat de les millors intencions respecte a la classe treballadora, promou conflicte creant-li al poder una situació difícil. No us impacienteu, confieu en nosaltres i elaboreu, des del carrer, la nostra obra de consolidació del règim. El contrari, és una ingratitude manifesta per a aquells, l'amor cap al poble del quals és inequívoc. Per altra banda, el plantejament constant de conflictes amb l'estat d'inquietud i d'agitació conseqüent, abona el terreny pel feixisme, contra el qual estam disposats a lluitar per tots els mitjans legal. No us moveu, doncs, del terreny de la legalitat republicana, en el marc de la qual hi trobaran satisfacció totes les justes demandes del proletariat».

Analitzem sumàriament el valor d'aquests arguments.

La victòria de la reacció és sempre una conseqüència directa de la derrota de la classe obrera. Res té de particular, per tant, que aquesta, desmoralitzada i desorganitzada, es mantingui durant cert temps en una actitud relativament passiva que no exclou, tot i això, les explosions aïllades. No és que el proletariat atenuï la seva acció combativa perquè ocupin el poder les forces reaccionàries, sinó que les forces reaccionàries ocupen el poder a conseqüència d'un afebliment momentani de la potència proletària. I quan la classe treballadora abandona la seva passivitat temporal i recobra la confiança en si mateixa, les forces reaccionàries trontollen. Sovint —com ja va passar al nostre país l'Octubre de 1934— si la ofensiva proletària no aconsegueix, per les raons que siguin, abatere el capitalisme, aconsegueix, com un producte accessori de la lluita revolucionària, escombrar la situació reaccionària, per a deixar pas a un règim democràtic burgès. En el cas concret d'Espanya, podem afirmar que si els republicans d'esquerra ocupen el poder, ho deuen exclusivament al sacrifici heroic de la classe treballadora i, en primer lloc, als obrers asturians. Lògic és, per consegüent, que els obrers, gràcies a l'acció política dels quals el país ha pres un nou rumb, aspirin a treure el major profit possible de la situació que tan poderosament han contribuït a crear, amb tant major motiu quan la necessitat d'elevant el nivell de vida de la classe treballadora i de reparar les injustícies de les que va ser víctima durant l'anomenat <<bienni negre>> és ben evident.

Però, a més, el moviment vaguista no només compleix aquesta missió reparadora, sinó la de constituir un fiabló per a la revolució. És aquí precisament on apareix amb major relleu la profunda contradicció existent entre la política del Front Popular i la política marxista revolucionària. Mentre pels demòcrates burgesos i petit-burgesos i pels comunistes republicans el govern actual és un govern popular, <<antifeixista>>, per sobre de les classes, la consolidació de la qual ha de contribuir des del Parlament i des del carrer, pels marxistes revolucionaris dit govern és burgès pel seu contingut de classe i per la seva política, per com aspira superiorment a reformar el sistema capitalista, no a destruir-lo. Per consegüent, el proletariat no pot, sense trair els seus interessos de classe, que coincideixen, en aquesta hora històrica, amb els interessos generals del país, frenar la seva acció combativa i contribuir a consolidar un règim que, al cap i a la fi, està basat en la propietat privada i en l'esclavitud de l'assalariat. Si la classe obrera prestàs atenció als cants de sirena que la conviden a desarmar-se en un moment en què és més necessari que mai estar armat amb tot d'armes, ajudaria directament a la burgesia a reforçar el seu sistema d'explotació, a establir les bases d'un potent mecanisme estatal de coacció a l'etiqueta democràtica i a preparar, gràcies a l'inevitable desencant de les masses populars, l'adveniment d'una dictadura de tipus feixista.

Per a la burgesia democràtica la revolució ha acabat. Per a la classe obrera, es troba en una de les seves etapes de desenvolupament. Per a la primera, doncs, tota acció encaminada a impulsar el procés revolucionari ha de ser decididament reprimida. Per a la segona, accelerar aquest procés, imprimir-li un ritme vigorós constitueix un deure ineludible. Per a la primera, l'ideal del moviment és aturar la roda de la història; per a la segona, impulsar-la amb un vigor redoblat. L'única garantia de l'avanç progressiu del procés revolucionari és la tensió combativa de les masses treballadores. Què hagués passat amb la revolució, què hagués passat amb la República mateixa sense l'acció del proletariat? Estarien al poder els governants actuals sense el gloriós moviment d'Octubre que, oh paradoxa!, condemnaren amb rotunda unanimitat? Cada retrocés de la reacció, cada avanç de la revolució ha estat un resultat directe de la iniciativa, de la acció extralegal del proletariat. Encara en el cas que aquesta acció no tengués altres conseqüències contra els atacs reaccionaris, contenir-la, aturar-la, seria un autèntic crim. Va ser per aquella acció que els presos d'octubre varen sortir al carrer, obligant al govern a sancionar de drets el que els treballadors havien conquerit ja de dret; a ser la classe obrera de Madrid la que amb la seva magnífica vaga general del 17 d'abril, declarada contra la voluntat dels socialistes i comunistes republicans, assesta l'únic cop seriós als senyorets feixistes; han estat els camperols que, cansats d'esperar, es varen afanyar a ocupar les terres pel seu compte i risc, els que han obligat a accelerar la realització de la Reforma Agrària; i podríem multiplicar-ne els exemples.

I que no se'ns digui que, amb aquests moviments <<anàrquics>>, les masses treballadores fan el joc al feixisme. Com si el feixisme obràs per raons d'ordre moral i no s'atrevis a atacar quan la classe obrera es manté quieta, còndidament confiada a les institucions de la democràcia burgesa! Com si el feixisme, en lloc de ser un producte directe del capitalisme en la seva etapa actual de descomposició, fos simplement el resultat de la mala voluntat de tal o qual aventurer ambiciós!

La burgesia recorre al feixisme perquè el règim parlamentari i democràtic no li permet resoldre les contradiccions internes en què es debat el sistema capitalista. Els règim democràtics poden ser únicament temporals, transitoris. La lluita està plantejada cruament entre les dues classes fonamentals de la societat, la burgesia i el proletariat. O el proletariat conquista el poder i emprèn el camí de la organització socialista o el món s'enfonsarà en la barbàrie. D'aquí que la política del Front Popular, al presentar el problema com una lluita entre la democràcia burgesa i el feixisme, sempre funestes il·lusions entre les masses treballadores i les desviï del compliment de la seva missió històrica, preparant, per això mateix, la victòria del feixisme. A la literatura oficial de la

Internacional ex-comunista i de les seves seccions, els termes clàssics <<lluita de classes>>, <<proletariat>>, són sistemàticament substituïts pels de <<lluit antifeixista>> i <<antifeixistes>>. La cosa no tendria major importància si no es tractàs més que d'una simple substitució terminològica. El més greu és que assistim a una monstruosa deformació de la doctrina del marxisme revolucionari. No hi ha més lluita antifeixista que la lluita revolucionària de la classe obrera per la conquesta del poder. La classe obrera pot aliar-se amb els sectors petit-burgesos de la població, i molt particularment amb els camperols, però no per mantenir-los la il·lusió d'una lluita eficaç contra el feixisme per mitja de la democràcia burgesa, sinó per convèncer-los que la situació no té més sortida que la revolució proletària, que és l'únic antifeixisme eficaç.

Si partim d'aquesta consideració fonamental, de cap manera es pot admetre la possibilitat que el proletariat renunciï a la seva lluita directa, als grans moviments vaguistes o d'altres, per contribuir a la consolidació del règim burgès, siguin quines siguin les seves característiques exteriors. La seva missió essencial, el seu deure ineludible, consisteix precisament a accentuar aquella lluita, en donar cada vegada una major empenta, extensió i profunditat a la seva acció de classe, en fustigar constant i inexorablement a la burgesia, en no confiar més que en les seves pròpies forces, en crear, des d'ara, els instruments adequats per a la insurrecció i l'exercici del poder —Aliança Obrera, partit revolucionari— i en impulsar vigorosa i decididament el moviment cap a la revolució social.

¿Por qué los sindicatos de la FOUS ingresan en la UGT?

(La Batalla, 23 de setembre de 1936)

Seguramente habrá producido una cierta sorpresa el hecho de que, a los dos meses y medio de su fundación, la Federación Obrera de Unidad Sindical (F.O.U.S.), que contaba con una fuerza real en toda Cataluña, adoptara el acuerdo de ingresar en la U.G.T. ¿Significa este acuerdo que los que en la conferencia del 2 de mayo decidimos agrupar a todos los sindicatos autónomos hayamos llegado a la conclusión de que nuestras posiciones eran falsas y que, por lo tanto, hay que renunciar al propósito de constituir una sola central? No. Hoy, como ayer, estimamos profundamente nociva a los intereses de la clase obrera su división en dos centrales sindicales y consideramos que no debe existir más que una sola organización. No se trata, pues, de una rectificación de principio, sino de un cambio táctico.

Hay que tener presente, en primer lugar, que, contrariamente a lo que alguien estaba interesado en hacer creer, la F.O.U.S. no era una nueva central, sino un organismo destinado a coordinar y centralizar los esfuerzos de todos los sindicatos que aspiraban a la unidad. El movimiento representado por la F.O.U.S. tenía una importancia indiscutible, como lo prueba el hecho de que más de 50.000 obreros enviaran sus delegados a la Conferencia de Unidad Sindical. Pero era un movimiento que se iniciaba y que, sin ningún género de duda, habría tomado proporciones mucho más considerables.

La sublevación militar del 19 de julio truncó las posibilidades de desenvolvimiento en este sentido. La F.O.U.S., que se hallaba todavía en período de organización, era insuficientemente conocida, por no decir completamente ignorada, de las grandes masas obreras, muy particularmente en Barcelona. Nada tiene de sorprendente, en estas circunstancias, que no pudiera convertirse en un centro de atracción. El movimiento se polarizó en torno a la C.N.T. y la U.G.T. La corriente en este sentido era impetuosa. Los obreros querían incorporarse a una u otra de las dos centrales, traduciendo con ello intuitivamente su anhelo de unidad. ¿Podíamos oponernos a esta corriente? De ningún modo. Aun considerando que nos hallábamos en presencia de una corriente instintiva, que la subsistencia de las dos centrales era un mal, por cuanto sindicalmente los obreros deben pertenecer a una sola organización, era indispensable pasar por esta etapa intermedia, firmemente convencidos, empero, de que, aleccionados por la experiencia, los trabajadores llegarían a las mismas conclusiones que nosotros. Si hubiéramos querido mantener la F.O.U.S. a toda costa, la clase obrera

no nos habría comprendido, y el mantenimiento de una organización cuya razón de ser era la lucha por la unidad, hubiera sido interpretado como una actitud de escisión. Dispuestos, pues, como siempre a no divorciarnos de la masa trabajadora, nos planteamos el problema del ingreso en una de las dos centrales. ¿En cuál?

Los que había sostenido tenazmente la tesis de la división en dos grandes sectores nos daban la solución. Según esa tesis, los sindicatos orientados por los anarquistas debían ingresar en la C.N.T.; los orientados u influidos por los marxistas, debían hacerlo en la U.G.T. La segunda solución era la más indicada para las organizaciones de la F.O.U.S., por cuanto, a pesar de su carácter netamente sindical, estaban principalmente inspiradas por elementos marxistas. Habría, además, otra consideración que nos inclinaba a optar por el ingreso en la U.G.T.: la necesidad de contribuir a su renovación con el concurso activo de las fuerzas que irían a engrosar sus filas.

Hasta el 19 de julio la influencia de la U.G.T. en Cataluña era insignificante. Esa central no tenía prestigio ni tradición. Su nombre no estaba ligado a ninguna de las grandes luchas del proletariado catalán. Las organizaciones con que contaba no se distinguían por su espíritu revolucionario ni por su combatividad. Eran “sociedades de resistencia” típicas, de inspiración pablista, cuyos representantes se hallaban como el pez en el agua en las instituciones arbitrales y conciliatorias y en los organismos oficiales.

El formidable movimiento sindical provocado por los acontecimientos revolucionarios cambia fundamentalmente la base social de los sindicatos de la U.G.T., a la cual afluyen grandes masas trabajadoras. Pero el espíritu reformista de la dirección persiste y constituye un obstáculo a la unificación sindical y un freno al desarrollo victorioso de la revolución. En el fondo, la pugna, a menudo violenta, entre la C.N.T. y la U.G.T., no es más que el choque entre las exigencias revolucionarias del momento, más fielmente representadas por la C.N.T., a pesar de ciertas deformaciones, que por la U.G.T., cuya dirección, inspirada por la política de Frente Popular del Partido Socialista, tiende a frenar la revolución, manteniéndola en los límites de la República democrática burguesa.

Con este estado de cosas hay que acabar. Los intereses de la causa proletaria exigen una transformación radical, fundamental, de la U.G.T. A ello vamos, con este propósito ingresan en esta central los sindicatos que hasta ahora habían formado parte de la F.O.U.S. Hay que convertir a la U.G.T. en una organización combativa y revolucionaria, con lo cual facilitaremos enormemente la unificación de todos los trabajadores en una sola central y crearemos una fuerza formidable tanto por su importancia numérica como por su espíritu revolucionario. Es indudable que la dirección reformista luchará desesperadamente por conservar sus posiciones —la resistencia que ha opuesto a nuestro ingreso es harto significativa a este respecto— pero con el apoyo de las propias masas de la

U.G.T., no cesaremos en nuestra lucha, con la seguridad absoluta de que la victoria coronará nuestros esfuerzos.

La ciudad de hoy y de mañana

Andreu Nin

(No datat)

La ciudad moderna

La ciudad surge en un momento determinado de desarrollo económico, cuando la división social del trabajo crea las premisas necesarias para la aparición de centros urbanos cuyos habitantes viven principalmente de la actividad comercial e industrial. Una de estas premisas la constituye la formación de una categoría de artesanos que se desprende completamente del trabajo agrícola para dedicarse de un modo exclusivo a su oficio. Pero esto no basta. Otra de las premisas es la existencia de un mercado permanente, la concentración de varias ramas de la producción artesana y las relaciones constantes de intercambio con la región circundante. Con ello queda dicho que la ciudad aparece en la Edad Media, en la época del florecimiento del gremio gremial, o, para decirlo en otros términos, en los albores del capitalismo industrial.

Con la destrucción del corporativismo, la proletarización del campesino, la afluencia de mano de obra del campo a la ciudad, en una palabra, con el desenvolvimiento del capitalismo y la consiguiente concentración de los medios de producción en determinados centros, se crean condiciones favorables para un crecimiento extraordinario de las ciudades. El modesto burgo medieval se convierte en el centro de la gran producción fabril, de relaciones comerciales cada vez más vastas y de grandes masas proletarias, en la ciudadela del capital financiero, en urbe repidante y nerviosa en que hierve la vida y la actividad. Aumenta la oposición tradicional entre la ciudad y el campo desde el punto de vista de la producción, de la política y de la cultura. La concentración de la industria y de masas obreras que no disponen más que de sus brazos acentúa los antagonismos entre el proletariado y la burguesía. La ciudad se convierte en la arena en que se desarrollan principalmente las grandes luchas sociales de nuestros días y en el centro dinámico de las revoluciones.

El siglo XIX fue el de las grandes urbanizaciones, sobre todo en Inglaterra, el país clásico de la gran industria moderna. A fines del siglo XVIII, además de Londres, que tenía cerca de 500.000 habitantes, no había más que dos ciudades con más de 30.000, y cuatro con más de 10.000. Pero a

mediados del siglo XIX hay ya diez ciudades con más de 100.000 habitantes, y la población de Londres sobrepasa los dos millones. Actualmente, las cuatro quintas partes de la población inglesa viven en las ciudades.

En los Estados Unidos, en 1790, había ocho ciudades con 8.000 habitantes y más. Nueva York tenía 33.000. En 1800, ni una sola ciudad llegaba a tener 100 habitantes. En la actualidad, la población de Nueva York, con sus alrededores, es de cerca de diez millones; la de Chicago, que en 1850 era de 30.000, es de más de tres millones y medio; la de Los Angeles, que en 1880 era de 11.000, es de 1.250.000.

En el continente, es en Alemania donde las ciudades, gracias al impulso industrial del país, adquieren un desarrollo más rápido. En 1800, había dos ciudades con más de 100.000 habitantes; en 1871, el número de dichas ciudades pasa a ocho. Berlín, que a mediados del siglo pasado tenía una población de 420.000 habitantes, en treinta años la triplicó. Leipzig pasó de 69.000 a 149.000; Dresden, de 97.000 a 221.000; Hannover, de 29.000 a 123.000. Además, surgieron nuevos centros urbanos, tales como, por ejemplo, Essen, cuya población pasó de 9.000 habitantes en 1850 a 471.000 en 1925. En 1800 había en Alemania quince grandes ciudades; en 1900, treinta y tres, y en 1925, cuarenta y seis. La población urbana representa actualmente el 64,4% de la población total del "Reich".

En Francia, París, en treinta años, entre 1850 y 1880, pasó de un millón de habitantes a 2.200.000; Lyon, de 177.000 a 377.000; Lille, de 76.000 a 178.000.

A partir del último cuarto del siglo XIX, el crecimiento de las ciudades es particularmente acentuado en los jóvenes países industriales, mientras que en los viejos países se estaciona.

La configuración de las ciudades, su planeamiento y estructura, se han ido modificando, en el transcurso de la Historia, de acuerdo con la evolución económica.

En la primera mitad de la Edad Media las ciudades de la Europa Occidental tienen un carácter predominantemente militar, que las convierte en recintos fortificados. Este carácter va desapareciendo con el desarrollo del capitalismo, la ciudad se convierte en un centro de actividad artesana y comercial y extiende su radio de acción más allá de los muros en que hasta entonces estaba encerrada.

A fines del siglo XVII, el absolutismo imprime su sello a las ciudades, adaptándolas a sus necesidades. Surgen grandes palacios, edificios imponentes, vastos y lujosos jardines, plazas majestuosas.

El desarrollo del capital industrial determina, como ya hemos observado, un rápido crecimiento de las ciudades, el ensanchamiento de su territorio, como resultado de la concentración de las industrias, y un sistema caótico de planeamiento. La ciudad moderna no tiene ya la armonía arquitectónica de la época del Renacimiento, por ejemplo, sino que es anárquica, como el sistema de producción en cuyo marco se desenvuelve. A pesar de los esfuerzos realizados para dar una cierta regularidad exterior a la ciudad contemporánea, es indudable que el carácter mismo de la sociedad burguesa hace imposible esta regularidad. La ciudad se ha ido desarrollando de acuerdo con las necesidades economicocapitalistas, y éstas no tienen en cuenta los intereses y la utilidad sociales, sino únicamente el beneficio individual. Surgen vías anchas y rectas, espaciosos 'boulevards', en los cuales la lucha de barricadas es mucho menos fácil que en las calles estrechas de otros tiempos; aparecen las grandes casas de vecindad, vastas explotaciones de la avaricia capitalista en que se comercia la miseria de la clase trabajadora, a la cual la burguesía, después de haber robado el trabajo suplementario, le roba el aire y la luz. Al lado de los suntuosos barrios obreros, en que todo dolor tiene su asiento. La ciudad contemporánea es, en fin, un conglomerado monstruoso en que la gran injusticia de la sociedad capitalista aparece en toda su desnudez.

La ciudad futura

La ciudad moderna no puede desaparecer más que con la destrucción del régimen capitalista que la sirve de base y la consiguiente desaparición del antagonismo existente entre el campo y la ciudad. Pero esto no es posible más que bajo el socialismo. En el régimen actual el terrible problema de la vivienda, que constituye uno de los aspectos más sobrios de la ciudad de nuestros días, es absolutamente insoluble. “Es absurdo –dice F. Engels— querer resolver el problema de la vivienda conservando las grandes ciudades modernas. La destrucción del antagonismo entre la ciudad y el campo es tan utópica como la del antagonismo entre los capitalistas y los obreros asalariados... Sólo la distribución más sistemática posible de la población por todo el país, sólo el contacto estrecho de la industria con la producción agrícola paralelamente con el desarrollo inevitable de los medios de comunicación –después de suprimir previamente el modo capitalista de producción— puede sacar a la población rural del estado de aislamiento y de ignorancia en que vegeta casi invariablemente

desde hace siglos. La utopía no consiste en afirmar que la emancipación completa de la Humanidad de las cadenas forjadas por el pasado histórico puede ser únicamente el resultado de la destrucción de los antagonismos entre la ciudad y el campo: la utopía aparece cuando alguien se propone predecir, partiendo de las relaciones existentes, la forma en que se resolverá cualquiera de los antagonismos de la sociedad actual”.

Este fue precisamente el error de los socialistas utopistas. Llevados de su generosa aversión por los horrores del capitalismo, que, por decirlo así, hallan en la ciudad su expresión concentrada, se dedicaron a trazar las líneas de la ciudad futura que concebían, y como, según la frase de Engels, partían de las relaciones existentes, en realidad no hacían más que idealizar la sociedad que conocían. Así, Campanella nos presenta una ciudad futura que no es otra cosa que un modelo perfeccionado de la Edad Media; en la ciudad de Tomás Morus, el centro de la vida urbana es un castillo; en la de Cabet, el medio de transporte dominante es la diligencia; en la de Fourier, la base económica es la manufactura. No se puede hablar, sin incurrir en la utopía, de las formas concretas que tomará la futura en general y la socialista en particular, porque habríamos de partir forzosaente de unas relaciones económicas que están destinadas a desaparecer. Pero sí que se puede afirmar ya desde ahora que, en realidad, no habría ciudades tal como las concebimos hoy. Actualmente, la ciudad es el centro de concentración de la industria y del comercio; la aldea lo es de la agricultura. De aquí surge la contradicción entre la ciudad y el campo. Esta contradicción dejará de existir al ser establecida una economía general cuyos productos pertenecerán a toda la sociedad. En el campo se desarrollarán industrias para la elaboración de las materias primas, y el proceso mismo de la producción se mecanizará. En el fondo no habrá diferencia alguna entre el campesino y el obrero industrial. Como consecuencia de todo ello, surgirá un nuevo tipo de centro urbano que no podrá ser calificado ni de ciudad ni de aldea.

La ciudad en el período transitorio del capitalismo al socialismo

Pero si no de ciudad socialista, se puede hablar de la ciudad del período de transición, durante el cual se irá a la destrucción gradual de las contradicciones existentes entre la ciudad y el campo. En la sociedad sin clases, la ciudad perderá su base social y económica, pero en la época de la dictadura del proletariado está llamada a desempeñar un gran papel como centro de concentración de las fuerzas principales de la clase obrera y de la labor realizada por el proletariado para destruir las clases y el antagonismo entre la ciudad y el campo.

Por esto se explica que el problema se plantee de una manera aguda y provoque debates

apasionados en la URSS, el único país que, por ahora, se encuentra en este período transitorio del capitalismo al socialismo.

Las ciudades en la Rusia zarista y en la URSS

El desarrollo del capitalismo en Rusia ejerció gran influencia en el de las ciudades. La escasez de tierras y el desenvolvimiento creciente de la industria determinó el éxodo de grandes masas campesinas a los centros urbanos, a donde se dirigían en busca de pan y trabajo. Entre 1885 y 1897, el número de campesinos que afluyeron a las ciudades fue de dos millones y medio. Esta circunstancia, más el desarrollo del comercio y de las vías férreas, determinó un extraordinario aumento de la población urbana, como podrá apreciar el lector por los datos siguientes:

POBLACIÓN URBANA EN 1851-1914

año	población	% respecto total	% respecto 1851
1851	3.482.000	7'8	1'00
1867	8.157.000	10'6	2'34
1897	16.785.000	13'0	4'82
1914	26.800.000	15'0	7'77

En sesenta y tres años, la población urbana aumentó en ocho veces; la agraria, sólo en cuatro. Conviene hacer notar, al mismo tiempo, que la población de las grandes ciudades aumentó mucho más rápidamente que la de las demás, como se puede apreciar por las cifras que damos a continuación:

CIUDADES CON MAS DE 50.000 HABITANTES EN LA RUSIA EUROPEA

año	nº de ciudades	población	% respecto pob.urb.total
1863	13	1.694.000	27'7
1885	31	4.155.000	41'7
1897	44	6.397.000	53'0

La revolución de octubre, con la profunda transformación social que trajo aparejada consigo la guerra civil y el bloqueo, tuvo una repercusión sensible en el desenvolvimiento de las ciudades.

Hasta 1921-1922, es decir, hasta la instauración de la nueva política económica, que puso fin a la grave crisis del período del llamado “comunismo de guerra”, las dificultades de abastecimiento y la paralización casi completa de la industria determinaron una gran afluencia de la población urbana hacia el campo. Petrogrado, por ejemplo, que en 1917 tenía más de dos millones de habitantes, vaía descender su población, en 1920, a 700.000. Y si, al principio de la revolución, el número de habitantes de las ciudades era de veinte millones, tres años después no pasaba de dieciséis. Pero, a partir de 1923, la población urbana vuelve a crecer; en 1924 es ya superior a la de antes de la guerra (20.678.546 habitantes el 1913, 22.291.100 en 1924), y el proceso de crecimiento continúa de un modo ininterrumpido en los años siguientes (23.716.600 habitantes en 1925; 25.042.200 en 1926; 26.326.700 en 1927; 27.571.300 en 1928; 28.766.800 en 1929).

A consecuencia de la industrialización del país, particularmente intensa con la realización del Plan quinquenal, no sólo la población urbana ha ido en aumento en el transcurso de estos últimos tres años, sino que han aparecido nuevos centros, nuevas ciudades. Por otra parte, las pequeñas ciudades comerciales, que existían en gran número en el país, van perdiendo toda la importancia que habían tenido como resultado de la desaparición progresiva del comercio privado y la concentración de todas las operaciones de compra y venta en potentes centros cooperativos y estatales. Pero la profunda transformación del país ha repercutido no sólo en la población de los centros urbanos, sino también en su estructura social y económica, que ha variado fundamentalmente, a consecuencia del aumento de los elementos proletarios y de su influencia. Ha desaparecido el abismo que en la ciudad capitalista existía entre la parte central y los suburbios y se ha atenuado enormemente la diferencia entre las capitales y la provincia, como resultado de la elevación cultural de esta última.

El problema de las ciudades en la URSS

Sin embargo, el problema de la ciudad, en el período transitorio actual, no eestá radicalmente resuelto ni podría serlo aun con la mejor buena voluntad del mundo. Las dificultades objetivas son, en este sentido, inmensas, insuperables. Se pueden tener ideas magníficas sobre lo que debe ser la nueva ciudad emancipada del yugo capitalista; pero el proletariado, al tomar el Poder, se ve obligado a operar con lo que es, en este caso concreto con la ciudad tal como se la ha legado el régimen anterior. Y las dificultades que resultan de esta circunstancia se añaden las originadas por la propia revolución. Citaremos, como uno de los ejemplos más elocuentes, el aumento extraordinario de la población de Moscú (1.500.000 habitantes antes de la revolución, 2.500.000 en la actualidad), que ha venido a agravar enormemente el problema de la vivienda. No hay más remedio, pues, que adaptar las ciudades a las nuevas necesidades. Y en este aspecto, los resultados obtenidos en la

Unión Soviética distan mucho de ser despreciables.

El problema se plantea ya de un modo muy distinto cuando se trata de fundar ciudades nuevas alrededor de los grandes centros industriales que surgen en el país. Y de estas ciudades van a crearse en la URSS cerca de doscientas, sin contar otros 2.000 centros agrarioindustriales menos importantes. En los debates provocados por esta cuestión se ha hablado frecuentemente de la construcción de ciudades socialistas, aunque, como ya hemos observado más arriba, al hacerlo se incurre en evidente pecado de utopismo. En realidad, las ciudades que ahora se construyen son ciudades de tipo transitorio, que tienen todavía muchos rasgos de la ciudad capitalista, pero en los cuales aparecen muy atenuados los aspectos negativos de esta última.

La ciudad nueva

En la ciudad capitalista, las fábricas, las casas, todo se construye según el capricho individual, de un modo irracional. En la ciudad nueva el emplazamiento de las fábricas debe obedecer a un plan, los establecimientos que estén relacionados entre sí por las necesidades de la producción deben constituir un sistema único, al cual debe ser adaptado asimismo el transporte. De acuerdo con este tipo se construyen ya en la URSS los nuevos grandes centros industriales de magnitogorsk, Stalingrad, Dnieprostoi, etc. Anexos a esos centros deben existir institutos de investigación, de instrucción, de preparación profesional y técnica. La idea fundamental debe consistir en la unión del trabajo fabril con el agrícola: industrialización y mecanización del campo, construcción de grandes parques y jardines, creación de grandes haciendas agrícolas ('sovjosi') en los alrededores que suministren el alimento a la ciudad, fundación de casas de descanso con huertos adyacentes a las cuales se puedan dedicar las horas libres, utilización de los obreros de la ciudad en las faenas agrícolas en los períodos de trabajo intensivo, etc., etc.

En la construcción de las casas se tiende a satisfacer sobre todo no las necesidades individuales, sino las colectivas. Hay que emancipar a la mujer, incorporada, por otra parte, a la actividad productiva y a la vida política y social, de las preocupaciones y trabajos de carácter doméstico mediante la creación de comedores y lavanderías colectivos, de jardines de la infancia, de casacuna, casas de niños, etc., etc. En las nuevas ciudades ocupan un gran lugar los edificios públicos y las instituciones de carácter cultural, tales como bibliotecas, escuelas, institutos, salas de lectura y de conciertos, teatros, etc., etc.

La ciudad que, en su conjunto, debe obedecer a un plan meditado, será mucho menos heterogénea

que la capitalista. Por razones de economía, es natural que se prefiera un tipo 'standart'; pero, así y todo, se tiende —o debe tenderse— a evitar una uniformidad excesiva, que redundaría en perjuicio de la estética. Esto se puede conseguir estandarizando no los edificios, sino las piezas de los mismo.

Acercas el tipo de casas a edificar existen grandes divergencias de opinión. Unos se inclinan por las casas de uno o dos pisos, dispuestas en forma de ciudad-jardín, sistema al cual se puede hacer una objeción seria: la de que rinde tributo al sentimiento individualista y constituye, por consiguiente, un gran obstáculo al desarrollo del espíritu colectivista. Otros proponen la construcción de grandes casas, separadas de las fábricas por árboles y jardines, con los departamentos estrictamente necesarios para el uso personal y gran número de dependencias de carácter colectivo: salas de reunión, de conversación y de lectura, comedores, bibliotecas, etc. Hay quien propone también la edificación no de casas separadas, sino de bloques inmensos, con un patio central convertido en plaza o jardín, que sea el punto de concentración de grandes masas proletarias. Cada uno de esos bloques, que estarían separados por jardines entre sí, albergaría de dos a tres mil personas.

Finalmente, merece ser registrada la iniciativa de creación de ciudades agrarias, de acuerdo con un tipo que constituye una variedad del anterior. La ciudad se edificaría, a base igualmente de grandes bloques, en las inmediaciones de una hacienda agrícola del Estado ('sovjos') o de una estación de tractores, a cuyo alrededor se establecerían empresas diversas destinadas principalmente a la transformación de los productos agrícolas. El ganado se instalaría en la periferia, con un número reducido de obreros, el estrictamente necesario, y la ciudad sería un centro de vida cultural intensa, con bibliotecas, escuelas, teatros, cines, hospitales, etc., etc.

Dentro de estas tendencias generales hay una infinidad de variedades y matices cuya defensa y discusión ha provocado una literatura abundante e interesante. Pero todas estas tendencias, variedades y matices coinciden en aceptar unos principios generales, que pueden resumirse del modo siguiente:

a) Desde el punto de vista higiénico: hay que garantizar la luz solar a todas las habitaciones; establecer un espacio de 75 a 100 metros entre las casas, las cuales deben estar separadas por árboles o campos: instalar los talleres y las instituciones sociales en edificios aparte.

b) Desde el punto de vista social: en la nueva ciudad de la época transitoria, la familia no existe

como unidad económica, sino como un conjunto de individuos que se unen libremente para la vida común, sin menoscabo de la independencia de ninguno de ellos; la convivencia íntima se basa exclusivamente en la afinidad personal, no en las relaciones de propiedad; mientras no los tome la sociedad sobre sí, parte de los gastos por el sostenimiento y educación de los niños recae sobre los padres; se da a la vivienda el mínimo necesario, a fin de que el hombre deje de ser esclavo de sus cosas.

El planeamiento de las nuevas ciudades

Para poner término a este estudio consideramos útil resumir los principios en que, según los principales tratadistas de la materia, debe inspirarse el planeamiento de las nuevas ciudades:

1. Es necesario enlazar las unidades de producción entre sí y con las líneas de transporte.
2. La zona habitada debe ser paralela a la de la producción y estar separada de la misma por árboles o campos en una extensión mínima de quinientos metros.
3. Las vías férreas deben pasar más allá de la zona de producción, y la carretera entre aquella y la zona habitada.
4. El territorio agrícola debe extenderse en las cercanías del punto habitado.
5. El territorio destinado a las instituciones secundarias y superiores de enseñanza técnica y agrícola debe estar situado en el territorio dedicado a la producción industrial o agrícola, con lo cual se garantiza la unión del trabajo con la enseñanza.
6. Los establecimientos sanitarios deben dividirse en dos grupos: dispensarios, instalados en la zona habitada, y hospitales, fuera de los límites del punto habitado, en el sitio más sano posible.
7. Las escuelas deben estar íntimamente relacionadas con las instituciones culturales (clubs, bibliotecas, etc.) y las fábricas.
8. Los servicios municipales deben instalarse en la zona de producción, así como los almacenes y depósitos.

Resumiendo, las distintas zonas de la ciudad nueva se dispondrán en el orden siguiente:

- 1) Territorio de las vías férreas.
- 2) Zona de los establecimientos de producción y de los servicios municipales, almacenes, depósitos e instituciones científicas y técnicas relacionadas con los mismos.
- 3) Zona de defensa (arboledas, campos) con una carretera.
- 4) Zona habitada, en la cual se dispondrán, a su vez:
  - a) la zona de las instituciones de utilidad social (comedores, dispensarios, soviet, etc.),
  - b) la zona de viviendas, y
  - c) la zona infantil (casas-cuna, jardines de la infancia, internados).
- 5) Zona de parques, con instituciones para el descanso, campos de deporte, piscinas, etc.⁷
- 6) Zona de las haciendas agrícolas.

Conclusión

He aquí trazado, a grandes líneas, el paralelo ente la ciudad capitalista, anárquica, caótica, construida en oposición fundamental con los intereses sociales, y la ciudad nueva que está surgiendo sobre los escombros del que fue uno de los países más atrasados de Europa. Sea el que sea el concepto que puedan merecer las exageraciones y los errores inevitables en una obra de tal magnitud, la inmensidad y la transcendencia del intento ha de merecer la simpatía o, por lo menos, el interés de todos aquellos a quienes el egoísmo de clase no impide ver la bancarrota estrepitosa del capitalismo y la gigantesca significación histórica de la obra iniciada por el proletariado ruso en 1917 y continuada arduosamente con heroica obstinación y sacrificios incalculables.

Andreu Nin